DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP
VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

1982
99STE JAARGANG

INHOUD

1982

Bestuursberichten 1, 2; 1, 2; 153-155; 193, 257,258; 305,306; 369,370; 409,410
Jaarverslag 1981 . . . . . 306—308
Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Museum Van Loon te Amsterdam op 28 november 1981 155-158
Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in het schathuis van de borg Verhildersum Ommelander museum te Leens (Gr.) op 22 mei 1982 370-372
In memoriam H. J. van 't Lindenhout, door Mr. *E. C. M. Leemans-Prins* 258, 259
In memoriam Dr. Ir. Johannes Mac Lean, door *P. Douglas* en Mr. *E. J. Mac Gillavry* 259
In memoriam Ir. C. M. R. Davidson, door Drs. *L. A. C. A. M. van Rijckevorsel* 410-412
Aanwinstenlijst der Bibliotheek 373-378
Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederland's Adelsboek en Nederland's Patriciaat gepubliceerde genealogieën en stamreeksen 41-148
Briëf, Mr. C. P. Het geslacht Hohwü uit Graasten (Gravenstein) en Noord-Sleeswijk . . . . 30— 38
Id. en Mr. *A. Snethlage*, Het geslacht Hartjens (geïll.) 378-389
Ettro, F. J. van, De gemeentewapens van Achterhoek en Liemers opnieuw bekeken 270-282
Fox, J., Arkeliana Moderna . . . . . 41— 45
Id., Potter, een Fries geslacht uit Dokkum (geïll.) 440-462
Kronenberg, Mr. *A. J.*, Wttewaal 147, 148
Leemans, Mr. W. F. Faure . . . . . 45— 52
Id., Van der Muelen 59, 60
Id. en Mr. *E. C. M. Leemans-Prins*, De Virieu 111, 112
Mac Lean †, Dr. Ir. *J.* Macalester (Loup) (geïll.) 193-206
Malherbe, L. J., De oudste generaties van het geslacht Levelt 309-355
Niekerken, Mr. G. *van*, De eerste generaties van het geslacht Van Konijnenbury . . . . . 53— 60
Noordhoff, Mr. *L. J.*, Aantekeningen betreffende het geslacht Lewe en de titulatuur van de adel in het noordoosten van ons land (geill.) . . . . . 3— 30
Prins, Mr. *E. C. M. Leemans -, zie: Leemans*, Mr. *W. F.*
Roemeling, Drs. 0. *D. J.*, Oldambtster geslachten (111) 260-270
Id., id. (IV) 412-440
Rijn, W. A. van, Het geslacht Van Rijn in de 16de en 17de eeuw te Papendrecht (geïll.) . . . 60— 77
Schouwenburg, Dr. Ir. *K. L. van*, Vetter, vijf generaties uurwerkmakers in Gouda (geïll.) . . . 207-223
Schutte, Mr. O., Van Wevelinchoven en De Liefde (geïll.) 112-147
Slijkerman, K. J., Een geslacht Dorpman(s) uit Delft 158-170
Id., Een geslacht Verhoeven te Dordrecht en Heerjansdam (geïll.) 389-396
Snethlage, Mr. *A.*, Snethlage (geïll.) 77-111
Id, zie ook: *Briëf*, Mr. C. *P.*
Wijnaendts van Resandt, W., *Losse* aantekeningen uit allerlei archieven 223-242
Lexicografisch Naamregister, door Drs. W. E. Smelt 489-498

Korte **mededelingen:**

De Schoonhovense familie Kalf 38, 39.
Immens 39, 40; 282, 283.
Het geslacht Marchand (von Lilienburg) en het nageslacht van Eleonora Juliana van Hessen-Eschwege 170-173.
Gaymans 173, 174.
Dingman Beens (1595-1639) alias „Soect het hemels" 174, 175.
Van Schreven 175.
Bouwt 15de eeuwse kraakactie een generatie-verdieping op het huis Van Egmond van de Nijenburg? 175-179.
Het wapen van het openbaar lichaam „de Zuidelijke IJsselmeerpolders" 179, 180.
Het wapen van het waterschap „Groot Geestmerambacht" (geïll.) 180, 181, 287.
Het gewijzigde wapen van de gemeente Didam 181.
Het wapen van het waterschap De Aangedijkte Landen en Wieringen (geïll.) 181, 182.
Het wapen van het nieuwe waterschap Goeree- Overflakkee (geïll.) 182, 183.

Het wapen van de gemeente Westvoorne (geïll.) 183, 184.
Adelsgunst 282, 463.
Heeft de Engelse hofschilder Sir Peter Lely (alias Pieter van der Faes) in zijn jeugd te Deventer bij zijn ouders ingewoond? 283-285.
Het wapen van het waterschap De Waterlanden (geïll.) 287-290.
Het wapen van de gemeente Bernisse (geïll.) 290, 291.
Het wapen van het waterschap „Drecht en Vecht" (geïll.) 291, 292.
Het wapen van de nieuwe gemeente Beuningen (geïll.) 292.
Overheidsheraldiek in Zuid-Limburg 292-294.
Het wapen van de nieuwe gemeente Nuth (geïll.) 294, 295.
De afstamming der Nederlandse De Monchy's van Karel de Grote 356-362.
Het geslacht Beens te Breda 363.
Het ontwerp van een wapen voor de Zuiderzee-provincie (geïll.) 397, 398.
Inlijving van het geslacht Arpeau afgewezen 463-466.
Macalester Loup (geïll.) 466-468.
Wapens, vlaggen en onderscheidingsvlaggen 468-474.

Boekbespreking:

Belonje, Dr. ***J.*** en ***J. G. F. M. G.*** baron van ***Hövell tot Westerflier,*** Leenregister van de Hovele en het Nijenhuis (Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman) . . . . . 475—479
Burg, Vincent A. M. van der, Geschiedenis van de Schiedamse familie Van der Burg (C. Hoek) 295, 296
Buurman-Bareel, J. M. J., Genealogie *Boreel* (W. W. van Valkenburg) 405, 406
Bijdragen tot de geschiedenis van Woensel 111 (W. A. van Ham) 297, 298
Eeghen, Dr. ***Habella van,*** Meniste vrijage, Jacob van Geuns (1769—1832), Groningsch-Amsterdams „kassier" (W. W. van Valkenburg) 406, 407
De Gemeentewapens van Achterhoek en Liemers (F. J. van Ettro) 300-303
Giraud, Alain, zie: ***Hubsrty, Michel***
Hövell tot Westerflier, J. G. F. M. G. baron van, zie: ***Belonje,*** Dr. ***J.***
Huberty, ***Michel, Alain Giraud, F.*** et ***B. Magdelaine,*** L'Allemagne dynastique, Tome 1 (W. W. van Valkenburg) 475
Jong, Henk *'t,* Inleiding tot de Heraldiek (W. A. van Ham) 299, 300
Loon, Jozef ***van,*** Bijdrage tot de morfeemgeschiedenis en -geografie der Nederlandse toenamen (Dr. J. van der Schaar) 363-368
Magdelaine, F. et B., zie: *Huberty,* ***Michel.***
Meijer, ***Th. J.,*** Album promotorum Academiae Franekerensis (1591-1811) (Mr. J. T. Anema) 189, 190
Nederlands Adelsboek, 65e jrg. (1973), 66e jrg. (1974), 67e ***jrg.*** (1975) en 68e jrg. (1977) (W. W. van Valkenburg) 398, 399
Nederland's Adelsboek 1978, 69e jaargang, 1979, 70e jaargang en 1980, 71e jaargang (J. Fox) 399405
Nederlands Patriciaat, 64e en 65e jaargang (J. Fox) 184-189
Nieuwland, ***P.,*** De quotisatiekohieren. Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749. Deel 2 (J. Fox) 191
Putman, ***J. H.*** *M.,* Eemlandse klappers: deel 9 en deel 10 (J. Fox) 190, 191
Reynvaan, Mr. ***H. F.,*** Niet altijd somer, Geschiedenis van het geslacht Reynvaan (W. W. van Valkenburg) 407
Schutte, Mr. 0. Het Album Promotorurn van de Academie te Harderwijk (J. Fox) 190
Steenhuisen, A. M. en ***F. K.,*** Steenhuisen van Steenhuisheerd en andere gelijknamige Groninger geslachten (W. W. van Valkenburg) 408
Teeling, Ing. ***P.*** *S.,* Repertorium van Oud-Nederlandse Landmeters 14e tot 18e eeuw (F. W. J. Scholten) . 296, 297
Valynseele, ***Joseph,*** Les Say et leurs alliances (W. W. van Valkenburg) 407, 408
Volborth, Carl Alexander von, Heraldry, customs, rules and styles (Drs. J. A. de Boo) 298, 299

Vragen en antwoorden:

Arckel, te 192.
Boesbergen 249.
Bokhorst 480.
Borking (Burquin, Borkijn, Borkayn) 368.
Buckhorst (Bockhorst), van 480, 481.
Conrad 242, 481.
Cranenburch, van 242-244.
Decemers 245-248.
Drents rijmpje 488.
Drinkveld 248, 249.
Eptingen, von 303, 304, 482.
Francis 149-152, 303.
Gelder ***(en),*** van 249.
Genuchten, van de 303.
Gouts 303.
Groot, de 191, 192.
Haen, de 481.
Harckel, te 192.
Hattem, van 250.
Herwaarden, van 192.
Jiskoot 481, 482.
Jutting 251.
Kuikendal 251, 252.
Kuijper 251.
Leersum, van 251.
Limburg Stirum, van 303, 304, 482.
Luursen 251, 252.
Meer (van Setten), van der 252, 253.
Mongé, de 253-256.
Munster, van 482-485.
Padbrugge 304.
Pelt 486.
Romans 256.
Schlikelde, von/Schlickelmann/Slijkerman 256.
Smits Schouten 368.
Someren van Vrijenes, van 485, 486.
Straeten, van der 486.
Strick 486, 487.
Sunen 487, 488.
Versfelt 242, 481.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Zeestraat 71 b,* 2518 *AA 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Baroaes van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. **1** XCIXe **Jaargang** **januari 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren B. J. Buma en M. E. J. F. van Dissel, respectievelijk sedert 1953 en 1956 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Jhr. J. W. VAN DEN BOSCH,	2244 EK Wassenaar, *Teylingerhorstlaan 29.*
Mr. A. W. J. VAN BEECK CALKOEN,	9953 CJ Baflo, ***Dr. Noorderwierstraat 35.***
J. J. C. VAN DIJK,	7001 ET Doetinchem, ***Burg. Tenkinkstraat 25.***
F. W. J. FRIJLINK,	1078 HX Amsterdam, ***Deurloostraut 125.***
Jhr. A. VAN DER GOES,	3816 AN Amersfoort, ***Heiligenbergerweg 128.***
M. TH. M. DE HAAS,	1081 CR Amsterdam, ***Bolestein 29.***
R. G. DE JONG,	2591 BB 's-Gravenhage, ***Zwedenburg 71.***
P. R. KRUIJSSEN,	9713 GN Groningen, ***Linnaeusplein*** 49.
M. VAN DER LEEUW,	8051 NM Hattem, *Veldweg* 43.
Drs. A. F. X. VAN ROOSMALEN,	3318 EP Dordrecht, *Plutolaan* 14.
Mevrouw S. J. SNETHLAGE geb. VAN ZIJST,	3055 NP Rotterdam, ***Jeroen Boschlaan 16.***
Drs. J. B. VERMETTEN,	2587 HX Scheveningen, ***Gentsestruat 96.***
G. VERSLOOT,	3271 CB Mijnsheerenland, Noordernesse 14.
Prof. Dr. Ir. A. P. A. VINK,	1405 EJ Bussum, ***Regentesseluan 31.***
E. J. H. VOLKMAARS,	3247 BV Dirksland, ***Staakweg 199.***
R. WARTENA,	7121 DX Aalten, ***Ahavestraat 34a.***
Mevrouw J. M. WILMER geb. VAN NIEVELT,	6824 JH Arnhem, ***Huygenslaan 18.***
A. J. WITTE,	4421 ES Kapelle, ***De Komme 3.***
J. ZEELENBERG,	3227 CG Oudenhoorn, ***Ringendijk 12.***
J. W. ZONDERVAN,	4385 EM Vlissingen, Giessenburg ***17.***

Adreswijzigingen:

H. AEYELTS AVERINK,	2941 EV Lekkerkerk, ***Voorstraat 28.***
Mr. G. A. F. baron VAN LYNDEN,	6703 DL Wageningen, ***Belmonte, Gen. Foulkesweg 277.***
H. J. A. H. VON ROY,	5309 Meckenheim-Merl, ***Duitsland, Weissdornstrasse 5.***
E. W. TREFFERS,	1261 BG Blaricum, ***Rotondeweg 22.***
G. C. WALLES,	6901 JJ Zevenaar, ***Kampsingel 72.***

Aantekeningen betreffende het geslacht Lewe en de titulatuur van de adel in het moordoosten van ons land,

door Mr. L. J. Noordhoff.

Wanneer men bezig is met de inventarisatie van de archieven van een familie, pleegt men zich al gauw af te vragen welke maatschappelijke positie de leden van deze familie in de loop van de tijd hebben ingenomen. Men gaat letten op hun beroepen en ambten, de huizen die zij bewoond hebben en hun andere goederenbezit, en vooral ook op de door hen aangegane huwelijken. Daarnaast kan men echter eveneens — maar dat 'geschiedt veel 'minder vaak — aandacht schenken aan de titels die zij hebben gevoerd, alsmede aan de titulatuur waarvan anderen zich jegens hen hebben bediend.

Dat de familie ***Lewe*** in het noordoosten van ons land een rol van betekenis heeft gespeeld, is niet onbekend, Toch is het misschien nuttig, nu ik de inventarisatie van hun archieven heb voltooid [1], hierop nog eens nader in te gaan en in verband daarmee het een en ander mee te delen over de titulatuur van de adel in deze streken. Titulatuur is daarbij opgevat in ruime zin. Zo worden onder titels niet enkel erenamen zonder meer begrepen, maar evenzeer die benamingen die iemands functie of positie aanduiden.

§ 1. Het tijdvak tot het overlijden van Joost Lewe in 1589.

De familie ***Lewe*** is vermoedelijk afkomstig uit Drenthe. Al vóór 1200 treft men aldaar een geslacht ***Leo*** of ***Lewe*** aan. Of dit verwant was aan het later te Groningen voorkomende geslacht ***Lewe,*** waarvan in de periode van 1264 tot 1515 verschillende leden als burgemeesters worden vermeld, valt niet met zekerheid te zeggen maar lijkt wel aannemelijk. Zo delen zekere oude aantekeningen mee dat laatstgenoemde ***Lewe's*** evenals' enige andere in Groningen woonachtige regentenfamilies gelijk de ***Ter Hansouwe's*** en de ***De Mepsche's,*** oorspronkelijk afkomstig waren uit Drenthe. Aan het einde van de 15de eeuw is één tak dezer ***Lewe's*** van Groningen naar Peize verhuisd, terwijl een andere tak zich vermoedelijk in het begin der 16de eeuw (en niet enige eeuwen eerder, zoals vroeger wel is beweerd) in de Ommelanden heeft gevestigd [2].

De eerste ***Lewe*** van wie in de Lewe-archieven stukken voorhanden zijn, is ***Wigbold Lewe*** († *c.* 1537), waardoor er omtrent hem wat meer bekend is dan over zijn voorouders. Deze ***Wigbold*** was een zoon van ***Geert Lewe*** en ***Aleid*** *Schaffer* en is twee keer gehuwd geweest, eerst met ***Wobbe ten Grave*** en later met ***Tymen de Zuere.*** Terwijl zijn vader en zijn neef *Herman* ***Lewe*** hoofdman en burgemeester te Groningen zijn geweest [3], heeft hij daar, voor zover bekend, geen ambten vervuld. Wel is hij verscheidene jaren als ette voor het dingspel Noordenveld in Drenthe 'opgetreden [4]. Hij heeft te Peize gewoond, eerst op het goed Ter Hansouw en later op het Huis te Peize.

1. L. J. Noordhoff, Archieven van leden van de familie Lewe en vele aanverwante geslachten, 1300-1949. Groningen 1979.
2. Over het voorgaande uitvoeriger de inleiding van de in vorige noot genoemde inventaris.
3. Zie lijsten van burgemeesters en hoofdmannen achter in Ubbo Emmius, De agro Frisiae inter Amasum et Lavicam flumina.
4. Ordelboek van den etstoel van Drenthe. .. 1399-1518, uitg. door H. 0. Feith, bl. 1'72, 173 en 200; Ordelen van den etstoel van Drenthe, 1518-1604, uitg. door J. G. Ch. Joosting, bl. 3 en 4.

In het vijftal van ***Wigbold Lewe*** afkomstige stukken [5], alle van na 1500, komt bij diens naam slechts twee maal een betiteling voor, namelijk die van „eirbere" en „erbere" (= eerbare). Zijn zuster en echtgenotes vindt men evenwel respectievelijk aangeduid als juffer ***Wygert Lewens,*** jonffer ***Wobbe*** en joffer ***Tymen de Zuere,*** waaruit valt op te maken dat we hier te doen hebben met vrouwen van aanzienlijke stand, zoal niet van adel.

De meeste titulatuur treft men nog aan in een akte van verkoop en overdracht van een jaarlijkse rente door de buren van het karspel Diever aan *Bolo* ***Ripperda*** van 1522, bij welke transactie *Wigbold* ***Lewe*** zich als borg voor het karspel heeft ingelaten. Behalve van „de erbere ***Wygbolt Lewe"*** wordt hier gesproken van „den erberen ende vasten *Boelo* ***Rypperda,*** provest, hoevelynck to Farmsum ende toe den Damme", nadien nog eens „den erentvesten *Bolo* ***Ripperda"*** genoemd, „der erberen vrouwe ***Hysse van*** *Dornum,* sijnre echten huesvrouwen", „den ersamen ***Gheert*** *Janss,* sculte" en „den erberen heren ***Johan Gamynck,*** vicarius toe Eelde ende commissarius in Nordenvelt". Van deze lieden was ***Ripperda,*** gezien zijn betiteling, kennelijk het meest vooraanstaande personage [6].

Naast genoemde vijf akten moge nog een andere, van de ***Addinga's*** afkomstige akte worden vermeld, waarin ***Wigbold Lewe*** voorkomt, namelijk het huwelijkscontract tussen *Ailke Clant* en ***Margaretha Addinga*** van 1534. De aanstaande echtelieden worden hierin aangeduid als „den erberen ***Aeylke*** *Klandt,* hoefflinck tho Stedum ... unde de erbere juffer ***Margarete,*** een dochter der erbere unde vromer juffer ***Anna*** weduwe tho Westerwolde". Onder de „vrunde", d.w.z. verwanten, die bij het opmaken van deze huwelijksvoorwaarden aanwezig waren en de akte bezegeld hebben, was „ ***Wybbolt Lewe*** tho Peysze hoefftlinck".

Laatstgenoemde was niet de eerste van die naam die wordt aangetroffen als hoofdeling, want reeds in een akte van 1457 [7] wordt een „*Wygbold* ***Lewe,*** hovetlinck to Myddelstum", vermeld. Mogelijk is deze dezelfde als de ***Wigbold Lewe,*** burgemeester te Groningen in 1465 [8].

Over het hoofdelingschap is al veel geschreven [9]. Desalniettemin valt het moeilijk er een enigszins korte en nauwkeurige definitie van te geven. In de positie van de hoofdeling hebben zich namelijk in de loop van de tijd allerlei veranderingen voorgedaan, terwijl de term ook tezelfdertijd niet overal in gelijke zin is gebruikt. Het hoofdelingschap duidt echter altijd op zeker gezag in een bepaald, meestal niet al te groot gebied. Voor de hoofdeling in de Groninger Ommelanden is in de latere periode — hij wordt dan hoveling genoemd — vooral kenmerkend dat hij gerechtigd was tot één of meer ommegangen of toerbeurten in een rechtstoel, waardoor hij

5. Voor zover niet anders vermeld, bevinden de in dit opstel genoemde archivalia zich in de door mij beschreven archieven Lewe. Opgaaf van de inventarisnummers der Lewe-stukken geschiedt alleen, wanneer deze moeilijk in de inventaris zijn terug te vinden. Zowel de archieven Lewe als alle andere aangehaalde archieven berusten in het Rijksarchief in Groningen.
6. In een oorkonde van 5 okt. 1498 of 1499 ***(zie*** Ostfriesisches Urkundenbuch nr. 1639) komt reeds *Bolo's* vader voor als „deme erbaren gestrengen und vesten *Hayen* ***Ripperda,*** provest, tho Farmsum und Dampne hovelinck".
7. Huisarch. Farmsum inv.nr. 349 (regest nr. 118).
8. Hoe deze verwant is (zijn) aan de andere ***Lewe's,*** kon tot dusver niet worden vastgesteld.
9. Zie dienaangaande Formsma in zijn inleiding in W. J. Formsma, R. A. Luitjens-Dijkveld Stol en A. Pathuis, De Ommelander borgen en steenhuizen (Assen 1973).

in bepaalde jaren of zelf het ambt van redger (rechter, grietman) in deze rechtstoel kon bekleden of dit door een ander kon laten bedienen.

Afgezien van genoemde *Wigbold Lewe*, hoofdeling te Middelstum in 1457, ben ik in stukken vóór 1500 geen *Lewe's* met enige betiteling tegen gekomen. Wat meer titulatuur treft men in die tijd aan bij de *Addinga's*, van welke familie verscheidene archivalia door het huwelijk van *Joost Lewe* met *Elisabeth Addinga* in het bezit der *Lewe's* zijn gekomen, met het gevolg dat zij thans nog deel uitmaken van de Lewe-archieven.

Beziet men deze archivalia nader, dan blijkt dat de *Addinga's* hierin veelvuldig als hovetschoppe te Westerwolde [10] worden aangeduid, daarnaast ook een enkele keer als hoofdeling in dit gebied, aldus in akten van 1440 en 1443 [11]. Vermoedelijk zal er daarom toen niet veel verschil in betekenis tussen beide termen zijn geweest, In de akte van 1443, een verdrag tussen de stad Groningen en *Egge Addinga*, is bij de betiteling tevens een adjectief toegevoegd en wordt gesproken van de "erbaren *Eggen fo Westerwolde* hoeftling". Sinds 1466 vindt men Egge en zijn mannelijke afstammelingen ook wel betiteld als jonker [12]. Zo wordt in een schuldbekentenis van dat jaar van zekere *Gert Engelens* te Veenhuizen aan *Egge Addinga*, die door de pastoor van Onstwedde, tevens deken in Friesland, en diens vicaris is opgemaakt, gesproken van „dem walboren jonker *Eggen*".

Het valt intussen op dat de *Addinga's* noch in de akten die uitgaan van de bisschop van Munster, noch in die opgesteld door hun leenheren, de abten van Corvey, met de jonkerstitel voorkomen. In de akten van de bisschoppen worden zij slechts éénmaal, te weten in 1392, hovetschoppe te Westerwolde genoemd. Vermoedelijk zullen hooggeplaatste heren echter zuinig zijn geweest met eerbetuigingen jegens hun ondergeschikte personen.

Het predikaat welgeboren voor jonker *Egge* werd ook nog een keer in 1472 aangetroffen, daarna niet meer. In het algemeen blijkt men hier in deze eeuw nogal spaarzaam met dergelijke opsierende adjectieven te zijn geweest. Eerst omstreeks 1500 gaat men daarvan een wat ruimer gebruik maken. Zo worden de *Addinga's* in de eerstvolgende decennia betiteld als de eerbare, of de eerbare, duchtige en vrome, of de eerbare, veste enz., terwijl hun vrouwen veelal als de eerbare, of de eerbare en deugdzame, of de eerbare en vrome worden aangeduid. Eerbaar is hierbij het meest op de voorgrond tredende predikaat.

In 1538, vier jaar na het huwelijk van *Margarefha Addinga* met *Ailke Clant*, werd een huwelijkscontract opgemaakt tussen haar zuster *Elisabeth* en *Joost Lewe*. *Wigbold Lewe, Joosf's* vader, wordt in deze overeenkomst niet genoemd en zal daarom voordien gestorven zijn. Het bruidspaar en de broeder van de bruid worden in de akte respectievelijk betiteld als „den erberen ende vromen *Joest Lewe* ende junffer *Lysabeth Addingha*" en „de veste ende vrome Haye *Addingha van Wesferwoldt*". De betreffende charters zijn als eerste bezegeld door de bruidegom, vervolgens, op verzoek van deze, door „den erberen ende vromen *Derck Schaffer* ende *Gheerf ter Borch*", en daarna, vanwege de bruid en op verzoek van de

10. Over de ***Addinga's*** en Westerwolde zie J. G. N. Renaud en E. van Dijk, Het huis te Wedde, bl. 51 e.v.
11. Ook de in 1492 gestorven *Haye Addinga* wordt op zijn grafzerk hoveling van Westerwolde genoemd, zie A. Pathuis, Groninger gedenkwaardigheden, nr. 485.
12. Over deze titel zie Formsma's eerder aangehaalde inleiding in De Ommelander borgen en steenhuizen.

jonge *Haye Addinga*, die nog geen zegel had, door „den erberen, voersichtigen ende vromen *Johan Schatter, Reynf Alberda*, borghemesteren, ende *Balfazar van Dedum*". Het laatste vijftal personen behoorde vermoedelijk tot, of was mogelijk ook geheel identiek aan, de eerder in deze akte genoemde „vrunde" met wier raad en consent het huwelijk was „bededinghet". *Alberda* en *Schatter* treft men dan ook wederom aan in een akte van 154 1, waarbij zij als scheidslieden fungeerden in het geschil tussen „den erentfesten ende erbaren *Hayen tho Westerwolde* eens- ende juffer *Margarefe Clants*, sijn leve suster, anderdeels" 'over de goederen, haar ten boedel gegeven bij de akte van huwelijksvoorwaarden van 1534.

In de hiervoor vermelde akten onderscheidt *Haye Addinga* zich van de andere genoemde personen doordat in zijn betiteling het adjectief vest of erentfest [13] is opgenomen. Dit is wel verklaarbaar, want de *Addinga's* behoorden, hoewel hun kort tevoren het slot te Wedde en het gezag over Westerwolde waren ontnomen, nog altijd tot de aanzienlijkste en meest gegoede families in deze streken.

Genoemde *Haye Addinga* komt men in de akten aanvankelijk, zulks mogelijk vanwege zijn leeftijd, niet met de titel van jonker tegen, later echter geregeld. In de beleningsakten van de abten van Corvey van 1525 en 1559 heet hij net als zijn voorvaderen hovetschoppe te Westerwolde, maar in deze akten zijn de vroegere beleningsakten bijna woordelijk nagevolgd. In een akte van 1568 wordt *Haye* voorts' hoveling te Zandeweer genoemd. Hier bezat hij het huis Onnema, waar hij in 1571 is overleden.

Wat de opsierende adjectieven in de betiteling van *Haye Addinga* betreft, komt men sedert de jaren veertig erentfest het meeste tegen. Dit adjectief wordt evenwel vaak in combinatie met andere gebruikt. Zo vindt men de erentfeste en eerbare, of de edele, erentfeste en eerbare, en later de edele erentfeste. Op zijn grafsteen leest men dan ook: „den eedelen eerentf. *Hayo Addingha van Wesferwolde*, jr. ende hovelinck tot Sandtweer" [14].

Laat ons na deze bijzonderheden over de *Addinga's* echter terugkeren tot de *Lewe's*. Daarbij zullen we ons, alvorens uitvoerig in te gaan op *Wigbold's* zoon *Joost Lewe*, eerst bezig houden met diens oudere achterneef *Geert Lewe*.

Deze *Geert* was een zoon van *Herman Lewe*, die in de jaren 1486-1515 herhaaldelijk burgemeester van Groningen is geweest, en diens tweede eahtgenote *Bauwe Tamminga*. Zelf was hij gehuwd met *Hille de Mepsche*. *Geert Lewe* treft men in de archivalia eerst in 1530 aan als hoveling te Tamminga, dat was gelegen in Hornhuizen. In een rechterlijke uitspraak van het volgende jaar, waarbij wordt beslist dat hij en consorten het huis te Tamminga (de latere Tammingaborg) cum annexis zullen moeten afstaan, staat achter zijn naam enkel hoveling. Niettemin treft men hem in 1533 aan als hoveling te Hornhuizen en blijkt hij daar in 1535 als redger te zijn opgetreden. Veel later, omstreeks, 1546 en in 1551, tomen de geschillen over Tamminga voorgoed waren opgelost, komt men hem tegen als hoveling in de Marne en tenslotte in 1561 als hoveling te Ulrum, alwaar hij het huis Asinga bezat. Kort daarna moet hij zijn overleden, want hij ontbreekt wanneer op 28 oktober 1562 een huwelijkscontract wordt opgemaakt tussen zijn zoon *Evert* en *Willem Mulert*.

13. Het Woordenboek der Nederlandsche taal vermeldt o.m. dat eerentfest (erntfest), bnw. en bijw., ontleend is aan laat mnd. îrentvest, waarnaast laat mhd. êrentvest, hd. ehrenfest, en dat ook een enkele maal eervast voorkomt.
14. Pathuis a.v. nr. 4325.

Wat betreft de opsierende adjectieven bij de betiteling van Geert *Lewe* valt op te merken dat deze aanvankelijk dikwijls als de eerbare wordt aangeduid, welk adjectief soms door een ander wordt gevolgd als de voorzichtige of vrome. Een heel enkele maal krijgt hij de toevoeging erentfest, zo in 1533 bij de aankoop van enig land te Ulrum van het convent te Warffum. Pas veel later, tegen het midden van de 16de eeuw, wordt hem dit predikaat vaker toegekend [15]. Opmerkelijk is voorts dat in enige akten, te weten van 1531, 1540 en 1542, waarin naast ***Geert Lewe*** ook *Fox* ***Manninga,*** hoveling te Pewsum, wordt genoemd, de laatste als de erentfeste en vrome of de eerbare en erentfeste wordt aangeduid, terwijl de eerste het zonder het predikaat erentfest moet stellen. Na *Bolo Ripperda* (in de akte van 1522) en ***Haye Addinga*** is dit het derde geval, waarbij men constateert dat een lid van een aanzienlijke familie zich in de eerste helft van de 16de eeuw door de betiteling vast, vest of erentfest onderscheidt van anderen, gelijk de ***Lewe's,*** die toch ook tot de vooraanstaande families van deze streken behoorden. Blijkbaar namen onder de voorname geslachten een aantal zoals ***Ripperda, Addinga,*** *Manninga* en de bekende familie *Ewsum* [16] een bijzondere rang in.

Door het huwelijk van ***Elisabeth Addinga*** met ***Joost Lewe*** in 1538 zal het aanzien van de laatste dan ook zeker zijn verhoogd. Of dit al gauw in zijn betiteling tot uitdrukking is gekomen, viel niet vast te stellen. Wel wordt ***Joost Lewe*** in 1547 in een oproepingsbrief om bij zeker proces als bijzitter in het leengerecht van Overijssel op te treden als ,,erentfeste ende erbere" aangeduid, maar dit zegt minder, omdat men omstreeks het midden van de 16de eeuw — we zagen het al bij *Geert Lewe* — wat vrijgeviger met het predikaat erentfest blijkt te zijn geworden. In de betiteling van ***Joost Lewe*** is daarna erentfest dan ook het meest gebruikte adjectief, zij het dat 'daarop vaak andere als 'eerbaar en vroom volgen. Later laat men, evenals bij *Haye* ***Addinga,*** aan erentfest dikwijls het adjectief edel voorafgaan.

Op grond van de hiervoor vermelde gegevens over de titulatuur kom ik tot de volgende conclusies [17]. Eerbaar is sedert c. 1500 het predikaat dat in deze streken het meest wordt gebruikt bij de betiteling van aanzienlijke lieden. Daarnaast vindt men o.a. vast, vest en later vooral erentfest, maar daarmee worden aanvankelijk bijna uitsluitend leden van enkele zeer vooraanstaande hoofdelingengeslachten betiteld zoals *Manninga, Ewsum, Addinga* en ***Ripperda.*** Aangezien bij het merendeel dezer geslachten reeds in de voorgaande eeuw de jonkerstitel wordt aangetroffen, mag men aannemen dat het predikaat erentfest, door het Woordenboek der Nederlandsche Taal omschreven als ,,standvastig ten opzichte van zijn eer, aan zijn eer hechtend, met veel eergevoel", aanvankelijk alleen bestemd was voor edellieden. En dit leidt weer tot de gevolgtrekking dat hier in de eerste decennia der 16de eeuw slechts van een klein aantal geslachten algemeen werd aangenomen dat zij tot de adel behoorden. Ten aanzien van verschillende andere geslachten zoals ***Lewe, Clant*** en ***De Mepsche,*** verkeerde men dienaangaande nog in twijfel. Tegen het midden van de 16de eeuw blijken echter ook vele dezer geslachten tot de adel te worden gerekend. In de tweede helft der 16de eeuw

15. Zie bijv. **Ordelen ...** Joosting a.v. bl. 203 (1548) en 217 (1549).
16. M. Hartgerink-Koomans, Het geslacht Ewsum; geschiedenis van een jonkers-familie uit de Ommelanden in de 15e en 16e eeuw.
17. Daarin gesterkt door wat Formsma over de adel meedeelt in zijn al meer aangehaalde inleiding in De Ommelander borgen en steenhuizen, bl. 15 e.v.

ziet ***men dat*** het predikaat erentfest steeds veelvuldiger wordt gebruikt; er worden dan ook lieden mee bedacht die door hun functie of vermogen tot aanzien zijn gekomen, maar die er op grond van hun geboorte geen aanspraak op konden maken. Ten einde nu opnieuw de adellijke heren van de andere aanzienlijken te onderscheiden, is men aan de betiteling van eerstgenoemden het adjectief edel gaan toevoegen, dat voor erentfest werd geplaatst [18].

Ook ***Joost Lewe*** vindt men wel als jonker betiteld, zij het later en minder dikwijls dan zijn zwager *Addinga.* Voor zover bekend wordt deze titel hem voor 't eerst gegeven in een brief van de landschrijver van Drenthe ***Johan*** *Mus van Covorden* van ***8*** mei 1561. In de aanhef leest men daar: ,,Erntfeste, vromme, wijse ende voorsichtighe, gunstighe, lieve joncker", terwijl het adres luidt: ,,Dem erntfesten unnd vrommen, wijsen ende voirsichtigen ***Joest Leuwen,*** mijn seer gunstighen, lieven joncker und vrundt". In plaats van jonker is *Joost* ***Lewe*** ook wel heerschap genoemd, aldus in een brief van *Mus* van ***25*** oktober 1564. Wanneer na de dood van ***Haye*** *Addinga* diens, goederen op zijn zuster ***Elisabeth*** zijn vererfd, vindt men haar man tevens als #hoveling aangeduid. Zo is een brief van de drost van Wedde, ***Matthias Ort,*** van 31 augustus 1584 gericht aan ,,Dem eddelenn unde ernvesten ***Joesten Lewen,*** zu Peise unnde Santweer junckhern unde hovelingk, meinem gunstigenn guiden frunde".

Wijst het voorgaande er reeds, op dat ***Joost Lewe*** een man van gewicht is geweest, de aan hem gerichte brieven en andere bronnen leren ons dat hij bij velerlei zaken van het landschap Drenthe en zijn inwoners ten nauwste betrokken is geweest. En dit hetzij als ette, waartoe hij net als zijn vader een aantal jaren voor het dingspel Noordenveld is verkozen [19], hetzij als leenman van de vorst, hetzij als lid van de ridderschap van Drenthe. Zo is hij samen met ***Hetman van*** *Welvelde* in augustus 1570 als gedeputeerde van de landdag van Drenthe aanwezig geweest bij de komst van de koningin van Spanje naar Nijmegen. *Lewe* en ***Van*** *Welvelde* hebben zich toen met hun eigen persoon moeten verbinden voor de geleende 3000 karolus gulden, die de koningin bij die gelegenheid namens het landschap zijn ,,vereheret". Verder zien we dat wanneer de Staten van Drenthe op de landdag van 19 maart 1580 besloten hebben tot deelneming aan de Unie van Utrecht, de naam van *Joost Lewe* bovenaan prijkt onder de volmacht aan de twee gedeputeerden, de ,,Edele erentfeste ***Hendrik de Vos van Steenwyck*** und ***Johan van den Campe".*** die het besluit tot uitvoering moeten brengen [20].

Geheel in overeenstemming met het hiervoor meegedeelde is dan ook dat *Oede* ***Lewe,*** *Joost's* jongste dochter, later in zeker rekest van c. 1591 aan de drost, ridderschap, eigenerfden en gemene volmachten van het land van Drenthe, op welk rekest nog nader zal worden teruggekomen, wijst op ,,die mennichvoldige diensten, tochten, uncosten unde andere verscheidene swaericheiden, die haer salige leve vaeder, soe wal voer die van Peyse in't particulier alssmede tot verscheiden tijden voer 't gemeene lantschup in 't generael getrouwelijck gedaen en gedraegen heft".

De ommezwaai van stadhouder Rennenberg naar de Spaan-

18. Het later ook voorkomende edelvest zal door contaminatie uit beide adjectiva zijn ontstaan.
19. Ordelen ... Joosting a.v. bl. 187, 331 en 342.
20. J. S. Magnin, Geschiedkundig overzigt van de besturen. .. in Drenthe . . ., 3e st. bl. 361-363; Nieuwe Drenthsche Volksalmanak 1899. bl. 30.

se zijde op 3 maart 1580 [21] heeft tot gevolg gehad dat velen het veiliger achtten naar het buitenland uit te wijken. Tot deze behoorde ook *Joost* ***Lewe*** met zijn familie. Slechts zijn oudste zoon *Wigbold* bleef, waarschijnlijk in verband met het goederenbezit, te Peize. *Joost* ***Lewe*** en zijn vrouw begaven zich naar Uplewerd in Oost-Friesland, de woonplaats van hun dochter ***Anna,*** die gehuwd was met ***Tyde*** *Beninga*. Maar al in 1582 heeft ***Joost Lewe*** zich met de hertog van Parma verzoend en zich gevestigd te Groningen. Daartoe is hij vermoedelijk overgehaald door ***Derk Robers,*** die in 1580 burgemeester was geworden. Van de laatste is een brief aan ***Joost Lewe*** van *7* mei 1582 bewaard gebleven, waarin hij op diens terugkeer aandringt.

De vroegere medestanders van ***Joost Lewe*** hebben hem zijn handelwijze echter wel kwalijk genomen. Zo vermeldt ***Johan Rengers van ten Post*** nogal schamper in zijn kroniek [22] dat ***Joost Lewe*** „nu in Gronningen mitten vianden reconcilieert was, dar he vorhen den Unie besworen unde de Begijnen uuth Assen veriacht hadde", terwijl ***Abel Eppens*** tho Equart in zijn kroniek [23] onder meer over hem meedeelt: „We dan ock *Joest* ***Lewe van Peyse,*** des *Jurgen* ***Leuwen*** vader und *Hermen* ***Sickunghe*** huysfrouwe sijn dochter wesende, stonden eerst die gemene sake soe in Drent als mede-deputierden bij, weren ock buytenlandes verweken. Overst balde um hoer grote guederen sick wendende, versonen sick vader, soen und swager [24] myt hartoch van Parma, geneten hoer guederen, musten den vijanden in vaderlant in politsche und religioenssaken behagen, laeten alle kerckenceremonien in die begraffenisse van ***Joest Leuwe*** gescheden".

Wanneer ***Joost Lewe*** gestorven en begraven is, leert ons het Diarium van ***Egbert*** *Alting* [25], die zich als secretaris der stad Groningen uiteraard anders over hem heeft uitgelaten dan genoemde kroniekschrijvers. Op 15 mei 1589 heeft Alting genoteerd: „*Joest* ***Leuwe*** vir nobilis bonus et integer octavo abhinck die extremum hausit spiritum hodieque ad Martinianos delatus, mox a sacro apud minores in choro inhumatus ...".

§ 2. Het tijdvak van 1590 tot de omwenteling in 1795.

Elisabeth Addinga heeft haar man niet lang overleefd. Volgens genoemd Diarium is zij namelijk in de nacht van 17 op 18 september 1590 overleden Intussen waren al op 24 januari van dat jaar op verzoek van „die edele erentrijcke, veelduechsame vrouwe ***Elyzabeth Addingha van Westerwolde"*** de goederen van het echtpaar tussen hun drie zonen en vijf dochters verdeeld. Dat het hier om een grote boedel ging, blijkt al uit de omvang van de desbetreffende charters [26], die uit niet minder dan zes dubbel gevouwen bladen perkament met twintig beschreven kanten bestaan. Bij deze verdeling werden o.a. aan de oudste zoon ***Wigbold*** toegescheiden de tienden te Noordsleen, een leen dat reeds de ***Ter Hansouwe's*** hadden bezeten, en het Huis te Peize, aan de tweede zoon ***George*** of *Jurgen* de borg op de Onnemaheerd te Zandeweer, aan de jongste zoon ***Johan*** het huis aan de Vismarkt op de hoek van de Pelsterstraat te Groningen, bekend als het Bontehuis, en aan de jongste dochter *Oede* het erve Ter Hansouw c.a.

Over dit laatste gloed en het Huis te Peize vernemen we enige belangwekkende bijzonderheden uit het al eerder genoemde rekest van *Oede* ***Lewe,*** waarin om handhaving van de vrijdom van lasten, buurdiensten en contributiën voor Ter Hansouw werd verzocht. Hierin stelt zij namelijk dat op dit goed „die van Ter Hansow alss riddermatige luyde hoeren adelichen sitz ende principael woenplaetze gehadt", dat het vervolgens vererfd is op de *Lewe*'s, die het bewoond hebben totdat ***Wigbold Lewe*** en zijn vrouw ***Wobbe*** het Huis te Peize hebben gebouwd — wat in het begin der 16de eeuw moet zijn geschied — en dat het goed tijdens het leven van ***Wigbold*** en „zijne successoren altijd under haeren adelijcken vrijdoem [was gehouden], gelijck alle andere van de ridderschap in de vorsz. lantschup altijt gedaen ende noch zijn doende" [27]. Wat op dit rekest is beschikt, is niet bekend. Wel weten we dat op de oudst bekende lijst van Drentse havezaten, die in 1644 in verband met een geschil tussen de eigenerfden en de ridderschap over deze vrijdom is opgesteld [28], het Huis te Peize wel en het goed Ter Hansouw niet wordt genoemd.

Van de zonen van ***Joost Lewe*** en ***Elisabeth Addinga*** had de oudste, ***Wigbold,*** slechts een dochter ***Margaretha,*** die gehuwd was met ***Adolf Ripperda.*** Verder is de tak beginnende met ***Jurgen*** al uitgestorven met diens, kleindochter ***Bywe Lewe,*** echtgenote van ***Abel Coenders van Helpen*** (van Vervou). Voor ons is daarom vooral de jongste zoon ***Johan,*** van wie de meeste latere ***Lewe's*** afstammen, van belang.

Van ***Johan Lewe,*** die in 1615 is overleden, is het geboortejaar niet bekend. In 1586 is hij in het huwelijk getreden met zijn verre achternicht ***Anna Lewe. Zij*** was een dochter van ***Evert Lewe*** en ***Willem Mulert*** en een kleindochter van ***Geert Lewe*** en *Hille* ***de Mepsche.*** Door het overlijden van haar vader en haar enige broer omtrent 1568 is zij al vroeg in het bezit van vele goederen gekomen, waaronder het huis Asinga te Ulrum met de daarop rustende heerlijkheden en gerechtigheden. Dit huwelijk met ***Anna Lewe*** is van veel belang geweest voor de financiële en maatschappelijke positie van ***Johan Lewe,*** aangezien hij de weliswaar grote boedel van zijn ouders met zeven broers en zusters, had te delen.

Johan Lewe is in 1590 tot raadsheer van Groningen gekozen; in 1592 is hij vervolgens hoofdman geworden en in 1593 burgemeester. Het laatste ambt heeft hij in 1594 bij de Reductie van de stad tot de Unie moeten neerleggen — de ***Lewe's*** hadden sedert 1582 de Spaanse zijde gehouden — waarna hij geen functies meer voor de stad heeft bekleed. Wel vindt men hem na 1594 nog verschillende malen als burgemeester aangeduid, maar dat was vroeger heel gewoon.

Afgezien van het tijdvak 1590-1594 is echter de meest gebruikelijke betiteling bij zijn naam die van hoveling, aanvankelijk slechts in één of twee kerspelen. Zo heeft ***Johan Lewe*** zich blijkens een stuk van 1587 al spoedig na zijn huwelijk hoveling te Ulrum genoemd. Het volgend jaar komt hij tevens voor als hoveling te Nieland (= Westernieland). Later treft men hem daarentegen wel aan als hoveling in gehele ambten, terwijl hij dan ook vaak jonker wordt genoemd. Men zie bijvoorbeeld de

21. F. U. Ros, Rennenberg en de Groningse Malcontenten, bl. 189 e.v.
22. Werken van den Ommelander edelman Johan Rengers van Ten Post, uitg. door H. 0. Feith, dl. 11, bl. 237.
23. Uitg. door J. A. Feith en H. Brugmans, dl. 11, bl. 733.
24. Betekent hier schoonzoon.
25. Uitg. door W. J. Formsma en R. van Roijen †.
26. Hiervan twee exemplaren in de archieven Lewe.
27. Deae voorstelling van zaken valt niet goed te rijmen met wat 1. H. Gosses, De organisatie van bestuur en rechtspraak in de landschap Drente, bl. 225, over deze, vrijdom meedeelt.
28. P. Brood, Groadschatting, omslagen en haardstedegeld; een handleiding voor het gebruik van de archivalia (Rijksarchief in Drenthe), bl. 36-37.

aan *Johan* **Lewe** gerichte brieven, die veelal een zeer uitvoerige titulatuur bevatten. Zo luidt het adres op een brief van zekere ***Wigboldt Biuma*** van *7* maart 1602: „An den eedelen, eerentvesten, besondren, zeer dischreten unde waluysen J [uncker] ***Johan Lieue,*** hoefflinck in die Marne, mijn insonderen goeden vrunt". En op een epistel van de bekende redger ***Johan Arentz van de*** *Cruijstee* van 31 juli 1604 leest men: „Dem eedelenn erenntffestenn *Johann* **Leuwe,** joncher unnde hoefflinck ynn de Marna, Ubbega unde Halve Amppt, meyne gebedende joncher". Wat korter doet het stadhouder Willem Lodewijk, wanneer hij op 14 februari 1612 schrijft aan „Den edelen, erentvesten unde discreten, onsen lieven besonderen ***Jan Leeuwen,*** [to] Uldrum ende Leens etc. hoveling", waarbij de laatste het zonder de jonkerstitel moet stellen. Maar in een rekest aan de Staten-Generaal van hetzelfde jaar noemt **Lewe** zich zelf wel „Jr. ***Johan Lewe*** tho Asinga, hwelinck in [de] Marne".

Aan de ommegangen die zijn vrouw in het gerecht van Ulrum, Vliedorp, Niekerk en Houw oftewel het Grote Reedschap had geërfd, heeft ***Johan Lewe*** door een ruil met ***Caspar van der*** *Wenge* [29] de overige weten toe te voegen, waardoor dit een zg. staande rechtstoel is geworden. ***Johan Lewe*** heeft er zelf vale jaren het ambt van redger bediend. Daarnaast is hij verscheidene jaren als comparant voor Ulrum op de Ommelander landdag verschenen, terwijl hij ook deel heeft uitgemaakt van de Staten van Stad en Lande. Dat ***Johan Lewe*** een vooraanstaande persoon is geweest, blijkt verder uit het feit dat hij in 1611 één der leden was die door de Ommelanden zijn aangewezen in de commissie voor de oprichting van de nieuwe hogeschool in Stad en Lande [30].

Van de zonen van ***Johan*** en ***Anna Lewe*** is de oudste, ***Joost,*** in 1618 gehuwd met ***Eijlke Coenders,*** maar al spoedig daarna gestorven zonder kinderen na te laten. Het geslacht is voortgezet door de andere zoon, ***Evert,*** die in 1619 getrouwd is met ***Anna Coenders van Helpen.*** Het desbetreffende huwelijkscontract van 19 april deelt ons mee dat het huwelijk is beraamd „tusschen den edlen und erentfesten ***Everdt Lewe*** to Asinga, in de Marna und Halve Ampt juncker und hoevelinck, des oock edlen und erentf. ***Johan Lewe*** unnd frouw ***Anna Lewe,*** erffrouw to Asinga, ehelicke soene, und de edle und erentrijke juffer ***Anna Conders van Helpen,*** des edlen und erentfesten *Abell* **Conders van Helpen** op Ewsum, to Middelstum, Dornewert, Engeweer, Faen, Cantes joncker und hoevelinck, unnd frouw ***Teteke Entens,*** fraw daselvest, ohelicke dochter".

Op grond van de hiervoor vermelde en vele andere gegevens komen we ten aanzien van de titulatuur van de Ommelander adel in de eerste decennia der 17de eeuw tot de volgende conclusies. De combinatie edel erentfest voor de naam van de Ommelander jonkers en edel erentrijk voor die van hun echtgenotes en dochters is, hoewel zij vaak, zoals in brieven, is aangevuld met meer adjectiva, kenmerkend. In huwelijkscontracten en andere stukken waarin men het nodig acht iemands macht en aanzien duidelijk te doen uitkomen, wordt zo breedvoerig mogelijk vermeld van welke kerspelen of ambten deze zich hoveling mag noemen. Daarbij wordt gaandeweg hoveling door jonker en hoveling vervangen. Ook wordt, wanneer men de betiteling kort wil houden of iemand zich geen hoveling kan

29. Zie Arch. Lewe inv.nr. 56 f. 12, waar evenwel geen datum van deze ruil is vermeld, en inv.nr. 55 f. 274.
30. W. J. A. Jonckbloet, Gedenkboek der hoogeschool te Groningen ter gelegenheid van haar vijfde halve eeuwfeest, bl. 31.

noemen, jonker wel voor de naam geplaatst. Verder is het gebruikelijk geworden aan de persoonsnaam zo mogelijk de naam van het huis of de borg toe te voegen, welke aan de jonker of zijn ouders toebehoorde. Soms is in plaats daarvan, gelijk bij de ***Coenders'en,*** ook wel eens de naam van het gehucht of dorp toegevoegd waar de borg stond.

Anna Lewe is, na zeven jaar weduwe te zijn geweest, in 1622 {hertrouwd met ***Johan Horenken,*** die 'echter al in 1624 is overleden. Terwijl we haar in het huwelijkscontract van haar zoon ***Evert*** als „erffrouw to Asinga" tegenkomen, heet zij in haar huwelijkscontract van 18 november 1622 wat korter „vrouw tho Asinga". Op een torenklok te Vierhuizen, die zij en een neef en nicht ***Lewe*** als collatoren in 1630 hebben laten gieten [31], wordt zij betiteld als „arfvrow tho Asinga, frow tot Panser etc." In de zomer van dat jaar kwam zij te overlijden [32], waarna haar goederen vererfden op haar zoon ***Evert.***

Evert Lewe was reeds op 19 april van datzelfde jaar als voogd over zijn kinderen een goederenscheiding aangegaan met zijn schoonmoeder ***Teteke Entens,*** sedert 1629 weduwe van ***Abel Coenders van Helpen.*** Daardoor had hij vele goederen, waaronder de borgen Ewsum en Asinga te Middelstum in zijn bezit gekregen. Van de nieuwe positie die hij en zijn zonen dat jaar in de Ommelanden hebben verworven, getuigen de randschriften op twee torenklokken van 1630. Zo leest men op de klok te Westerwijtwerd: „Junker ***Evert Lewe*** tot Asinga, wegen sijn kinderen ***Jan, Abel*** ende ***Joest Lewe,*** heeren tot Eusum, enige collator ... hebben mi, do ick twee hundert min dree jaren olt was, nies laten vergeten anno 1630 in maio," [33] en luidde het eerste deel van het randschrift van een in 1630 gegoten, thans niet meer aanwezige klok te Middelstum: „*Everhardus* ***Lewe,*** dominus in Asinga, toparcha in Uldrum, in nomine nobilissi filiorum *Ioannis, Abeli* et *Iodoci,* heredum nobilissi et amplissimi viri *Abeli* ***Conders ab Helpen,*** domini in Ewsum, toparche in Middelstum etc., in unici dum viveret huius ecclesie collatoris me fieri curavit" [34]. Beide klokken alsook die te Vierhuizen zijn gegoten door de meesters Nicolas Rovier en André Aubertin.

Uitgebreider dan in de randschriften op de klokken, waarbij de tekst aan zekere lengte gebonden was, zijn de titels van ***Evert Lewe*** in akten en andere geschriften. Zo noemt hij zich in een akte van ruil van 12 april 1632 „*Evert* **Lewe** toe Asinga, toe Uldrum, Nyekercke, Vledorp ende Veerhuisen in de Marna cum annexis juncker ende hovelinck". Nog uitvoeriger is zijn titulatuur in een akte over een pad te Middelstum van 30 december 1638. Dit zal vooral een gevolg zijn van het feit dat het hier een aangelegenheid te Middelstum betrof, waardoor het gewenst was in zijn betiteling tevens zekere kwaliteiten op te nemen, die hem als voogd over zijn kinderen toekwamen. Deze akte begint aldus: ***„Evert Lewe,*** heer tot Asinga, Ewsum, Pantzer ende Ter Hansouw, in de Marne, Halffampt, Ubega ende tot Middelstum, Doornwert, Cantes cum annexis juncker ende hoevelinck, schepper van Doornwert etc. doe kundt ende bekenne mits desen ..."

Dat men zich in de Ommelanden. hoewel zich hier wegens het ontbreken van een vaste landsheer geen leenstelsel had

31. Pathuis a.v. nr. 3373.
32. Blijkt uit het ophouden van haar aantekeningen in haar staatboek (Arch. Lewe inv.nr. 56).
33. Pathuis a.v. nr. 4122.
34. Pathuis a.v. nr. 2574. — In plaats' van nobilissi heeft mogelijk nobiliss. gestaan, terwijl het woordje „in" voor unici overbodig lijkt. Toparcha is de vertaling van homeling.

ontwikkeld, heer van een borg, een kerspel of zelfs, van een landschap noemde, was geenszins iets nieuws,. Al in enige stukken betreffende de collatie der kerk van Tjamsweer van 1552 [35] komt ***Uniko Ripperda voor*** als heer te Holwierde, Wijtwerd en Dijkhuizen en sedert 1554 noemen, na enige goederenscheidingen, ***Johan*** en ***Wigbold van Ewsum*** zich respectievelijk heer van Ewsum en heer van Nienoord en Vredewold [36]. Het zijn echter alleen enkele der aanzienlijkste en vermogendste edelen in het bezit van zekere rechtsmacht die zulks doen en dan nog voornamelijk in akten, waarin het noemen van deze titel van belang werd geacht.

Wat de familie *Lewe* betreft, hebben we geconstateerd dat reeds ***Anna Lewe*** zich, zij het pas in het laatst van haar leven, als (erf)vrouw te Asinga en vrouw te Panser heeft betiteld. Na haar dood heeft ook haar zoon *Evert* zich wel heer van Asinga genoemd. Verder is zijn titulatuur soms beïnvloed door de erfenis van ***Abel Coenders van Helpen.*** Overigens is *Evert* ***Lewe*** niet de enige ***Lewe*** die men in deze tijd als heer van een borg betiteld vindt. Zo luidt het grafschrift van zijn neef ***Hayo*** te Baflo:„Anno 1640, den 2 1 decembris, is verstorven den wel-edelen eerentfesten ***Hayo Lewe,*** heere toe Meyma, tot Bafflo ende Rasquert met d'annexe caspelen joncker ende hoevelingh ..." [37].

Evert Lewe heeft in 1620 en 1621 voor de Provincie zitting gehad in de Raad van State en in 1628 en 1629 deel uitgemaakt van het college van gedeputeerden van Stad en Lande. Daarna heeft hij geen ambten meer voor de Provincie bekleed. Mogelijk werd hij toen te zeer in beslag genomen door het beheer der vele goederen, die zijn kinderen en hem na de dood van zijn schoonvader en zijn moeder waren ten deel gevallen. Wel is hij in 1635 gekozen tot bewindhebber van de West-Indische Compagnie ter kamer Stad en Lande, welke functie hij tot zijn overlijden op 15 september 1641 heeft bekleed [38].

Een half jaar eerder hadden zijn drie zoons ***Jan, Abel*** *Coenders* en ***Joost,*** die respectievelijk in 1622, 1624 en 1626 waren geboren, zich gezamenlijk laten inschrijven aan de Groningse hogeschool. Hoe lang hun studie aldaar heeft geduurd, is niet bekend. Daarna hebben de gebroeders, naar men mag aannemen ter voltooiing van hun opvoeding, een reis (de zgn. Grand Tour) naar Frankrijk en Italië gemaakt, waarbij zij meer dan zeven maanden te Napels in het Castel Nuovo gevangen hebben gezeten. Van deze reis zijn zij tenslotte in 1647 naar huis teruggekeerd [40]. Pas op 10 mei 1648 zijn zij en hun zuster vervolgens overgegaan tot de officiële scheiding van de nalatenschappen van hun vader en grootvader. De desbetreffende akte begint: „Wij ***Johan Lewe,*** heer tot Ewsum, ***Abel Conders Lewe,*** heer tolt Asinga, ***Joest Lewe,*** heer ter Hansouw, ende ***Osebrant Johan*** *Renghers,* heer tot Slochteren, wegen mijn 1. huisvrouwe, vrouw ***Willem Anna Lewe,*** doen kundich ende betuigen .. .". Gezien de betiteling der broers zal aan deze scheiding vermoedelijk al een voorlopige verdeling zijn voorafgegaan en zal elk der deelgenoten al geheel of gedeeltelijk in het bezit zijner goederen zijn gesteld. De

35. Zie bijv. Huisarch. Farmsum inv.nr. 474 (regest nrs. 387-390 en 393).
36. Huisarch. Nienoord inv.nr. 540. — De familie ***Van Ewsum*** had al in 1530/31 het erfelijk grietmanschap van Vredewold verworven, zie Huisarch. Nienoord inv.nrs. 24 en 25.
37. Pathuis a.v. nr. 720.
38. P. J. van Winter, De Westindische Compagnie ter kamer Stad en Lande. bl. 259. Zie ook lijkzang op hem van Albertus Wiickroede (bibliotheek Rijksarchief Gron., pamflet 2054).
39. vervalt.
40. Blijkens een aantekening in Arch. Lewe inv.nr. 1.

oudste zoon verwierf niet zijn vaders borg Asinga te Ulrum, naar huis Ewsum, dat van de Coenderszijde kwam en aanzienlijker zal zijn geacht. Voorts verkreeg hij huis Asinga in Middelstum en een huis aam de Brede Markt te Groningen, Jan de andere borgen en vermeldenswaardige huizen werden aan de tweede zoon ***Abel Coenders*** de borgen Asinga te Ulrum en Panser te Vierhuizen toegescheiden, aan de derde zoon ***Joost*** het huis Ter Hansouw te Peize en het Bontehuis te Groningen en aan hun zuster ***Willem Anna*** het huis c.a. te Noorddijk, dat men later als de Lewenborg tegenkomt [41].

Volgens Formsma [42] bezaten leden van het geslacht ***Lewe*** in 1650 acht borgen, in 1700 negen en in 1750 zes, waarmee zij vergeleken met andere toonaangevende geslachten in de Ommelanden in 1650 en 1700 de eerste plaats innamen, terwijl zij deze plaats in 1750 moesten delen met de families ***Alberda*** en ***Van In- en Kniphuisen*** [43].

Spoedig na de hiervoor vermelde boedelscheiding huwde *Johan* ***Lewe*** met ***Geertruda*** *Alberda.* In het huwelijkscontract van 15 augustus 1648 wordt de bruidegom de „wel-edelen jonker ***Johan Lewe*** tot Ewsum" genoemd. Daarentegea krijgt hij in een akte van ruil, opgemaakt voor burgemeesteren en raad in Groningen, van 11 augustus 1649 een wat andere betiteling. Hier worden het echtpaar ***Lewe*** en de tegenpartij aldus omschreven: „de weleedele joncker ***Johan Lewe,*** heer van Middelstum etc., ende de waleedele, eer- ende veel deughtrijcke vrouwe ***Geertruda Alberda,*** genant ***Lewe,*** sijn huisvrouwe ter eener, ende d'oock eer- ende deughtrijcke vrouw ***Tadea Ornia,*** weduwe ***Veelker,*** geadsisteert met d'erentfeste heerschap ***Albert Veelker,*** haren 1. soon anderdeels". Ofschoon ook de ***Veelker's*** een aanzienlijke familie waren, laat de betiteling toch wel duidelijk het standsverschil uitkomen.

Geertruda Alberda wordt al spoedig daarna vrouw tot Middelstum genoemd, aldus in het gemeenschappelijk testament van het echtpaar van 18 februari 1652.

Uit enige der hiervoor weergegeven titulaturen heeft men al kunnen opmaken dat zich omstreeks 1640 zekere vernieuwingen hebben voorgedaan in de predikaten van adellijke personen. Zo is edel erentfest verlengd tot weledel erentfest en komt daarnaast het enkele weledel in gebruik. Deze predikaten hebben sedert c. 1650 weer ten dele moeten plaats maken voor het deftiger klinkende weledelgeboren en hoogedelgeboren. Deze laatste predikaten zal men dan vooral aantreffen bij hen die zich heer van een borg of plaats noemden en bij wie in verband daarmee ook de titel van jonker voor de naam vaak werd vervangen door heer. Men zie bijvoorbeeld het tweede testament van het echtpaar ***Lewe-Alberda*** van 2 juli 1664, waarin deze zich betitelen als „d'hoogh edele gebooren heer ***Johan Lewe,*** heer tot Middelstum, Tornwert ende Westerwijtwert etc., ende d'hoogh edele geboorne vrouw ***Gertruda Alberda,*** vrouw tot Middelstum etc., echteluiden", Naast deze nieuwe predikaten is men zich echter ook van het oude edel erentfest blijven bedienen. Welk predikaat in zeker stuk werd gebruikt, zal vermoedelijk veelal hebben afgehangen van de aard van het stuk en de persoon of autoriteit die het heeft opgesteld.

41. R. A. Luitjens-Dijkveld Stol, Borgen in Noorddijk, in Cultureel maandblad Groningen, jg. 13 (1971), bl. 23 e.v.
42. Zie zijn al meer aangehaalde inleiding in De Ommelander borgen en steenhuizen, bl. 36.
43. Deze Groninger tak van de Oostfriese familie ***Von. Innhausen und Knyphausen*** dankte zijn positie in Stad en Lande aan huwelijken met ***Anna van Ewsum,*** vrouw van Nienoord en Vredewold, en de nog te noemen ***Anna Lewe.***

Wanneer men zich heer van of tot Middelstum noemde of heer van of tot Slochteren, zoals we ***Osebrand Johan Rengers*** al in de akte van scheiding van 1648 hebben zien doen, wilde dat zeggen dat men alle of nagenoeg alle ommegangen of toerbeurten van de rechtstoel aldaar bezat en daarmee de gehele of vrijwel gehele zeggenschap over de jaarlijkse aanwijzing van de redger, rechter of grietman. Dat ***Rengers*** alle ommegangen van het gerecht van Slochteren heeft weten te verkrijgen, blijkt uit een getuigenis van de ingezetenen van Slochteren van 1679 [44], terwijl ***Johan Lewe*** waarschijnlijk in 1649 met de borg Mentheda [45] de hem nog ontbrekende ommegangen van het gerecht van Middelstum zal hebben verworven. Als gerechtigde tot alle of bijna alle ommegangen van een rechtstoel nam men uiteraard een veel machtiger positie in dan wanneer men er slechts één of enkele ommegangen de zijne mocht noemen en zich als tevoren met de titel van hoveling moest vergenoegen, Met de titel van heer van zekere plaats of plaatsen — meestal werden aldaar nog tal van andere zg. heerlijkheden en gerechtigheden bezeten zoals collatierechten en zijl- en dijkrechten — stelde men zich als het ware op één lijn met de bezitters van heerlijkheden elders in de Republiek.

Evenals hun zwager ***Rengers*** en hun 'oudere broer ***Johan*** hebben ook ***Abel Coenders*** en *Joost* ***Lewe*** zich betiteld als heer van een gebied dat een rechtstoel omvatte. Zo heten ***Abel Coenders Lewe*** en zijn vrouw in hun gemeenschappelijk testament van 30 januari 1662 [46] „de weledelgeboren heer ***Abel Conders Lewe,*** heer tot Ulrum op Asinga ende Panzer etc., ende de weledelgeboren vrouw ***Elisabeth Hooftmans genaemt van Eychelbergh,*** vrouw tot Ulrum op Asinga ende Panzer etc., echteluiden". Nog iets uitvoeriger is de titulatuur van beiden in het op 25 oktober 1661 gesloten huwelijkscontract [47] van ***Haro Caspar*** baron ***van In- en Kniphuisen*** met hun dochter ***Anna.*** Hierin valt echter vooral op dat de ***Lewe's*** wederom als weledelgeboren worden aangeduid, maar de baronnen ***van In- en Kniphuisen*** het predikaat welgeboren wordt gegeven.

Betreffende de jongste broer ***Joost Lewe*** zijn wat meer en vooral ook vroegere stukken voorhanden. Terwijl deze nu in een akte van ruil van 21 februari 1652 nog wordt aangetroffen als „jonker ende hovelinck tot Cantes etc.", wordt hij in een akte van verkoop en overdracht van 26 februari 1653 al betiteld als „den wel-edelen erentfesten joncker ***Joest Lewe,*** heer ter Hansouwe ende Cantes etc.,". Veel later, in processtukken over de slijting van een redgerrecht te Kantens van 1661 [48] komt men hem vervolgens tegen als de „weledelgebooren heer ***Joest Lewe*** op Klinckenborch ende ter Hansouw. heere tot Cantes etc.".

Dat de twee jongere broers ***Lewe*** zich heren tot Ulrum en tot Kantens konden gaan noemen, was het gevolg van de al meer genoemde goederenscheiding van 1648. Daarbij waren aan ***Abel Coenders Lewe*** alle heerlijkheden en gerechtigheden van zijn voorouders in de Marne, dus ook de staande reohtstoel van het Grote Reedschap (= Ulrum enz.), toebedeeld en aan ***Joost Lewe*** de gerechtigheden te Kantens, Stitswerd en Eppenhuizen, waaronder vermoedelijk zeventien van de achttien ommegangen van de rechtstoel aldaar, 'afkomstig van zijn grootvader ***Abel Coenders*** [49].

Ook verscheidene andere edelen in de Ommelanden zijn zich in deze tijd heer van één of meer plaatsen gaan noemen. Zo komt men *Lambert* ***Tjarda van Starkenborgh*** († ***1646)*** nog tegen als jonker en hoveling, maar verwisselen zijn zoons *Allard* en *Ludolf* deze titels later respectievelijk voor die van heer tot Verhildersum en Leens en heer tot Wehe en Zuurdijk [50].

De nieuwe 'heerlijkheden (Ommelander stijl) zijn ook aangegeven op een aantal provinciekaarten van Stad en Lande. Voor 't eerst is dit gebeurd op zekere uitgaven van kaarten van Frederik de Wit en Nicolaas Visscher van omstreeks 1670 [51]. Op beide vindt men een speciaal teken voor „Domin: hoge en lage jurisdictie", bestaande uit een kroontje dat geplaatst is op het teken voor de dorpen, gelegen binnen de heerlijkheid (= rechtstoel). Tevens is bij de namen van deze dorpen „domin." gezet. Op de kaart van De Wit (zie afb.) is bovendien het territoor der 'diverse heerlijkheden met stippellijnen 'aangegeven. Erg nauwkeurig is dit echter niet geschied.

Met deze heerlijkheden heeft A. Pathuis zich al bezig gehouden in zijn 'opstel „Het heerlijkheidswapen ***en*** het gemeentewapen van Slochteren [52]. Volgens hem hangt hun ontstaan samen met de meer zelfbewuste houding van de adel, die sedert het midden der 17de eeuw een gesloten stand ging vormen. Meer bijzonderheden over deze ontwikkeling en het streven van de adel, althans van een groep der vermogendste en aanzienlijkste onder 'hen, hun invloed op het Ommelander bestuur te vergroten, danken we voorts aan de onderzoekingen van mej. N. Tonckens [53]. Voormannen bij dit alles waren de uit Oostfriesland afkomstige *Rudolf* ***Willem van In- en Kniphuisen,*** de al meer genoemde ***Osebrand Johan Rengers*** en ***Berend*** *Coenders* ***van Helpen.*** Van de laatste, door meer zaken befaamd, is ook de 'titulatuur opvallend. Deze luidde namelijk al bij zijn ambassade naar Kopenhagen in 1639 en 1640: „*Bernhardt* ***Coenders van Helpen,*** ridder van d'ordre van Sint Michiel, 'heer van Fraem, Husinga, Westerwijtwerd op de Pallen, Startinghuizen ende Menkeweer, tot Adorp, Bedum, Ter Lane, Elderhuysen, Stedum, Loppersum ende Faen met d'annexe dorpen jonker ende hoveling" [54].

Ofschoon de gebroeders ***Lewe*** 'behalve aan ***Rengers*** ook aan ***Berend Coenders*** verwant waren, zijn zij in de politiek minder op de voorgrond getreden. Wel hebben zij door hun positie in de Ommelanden verscheidene belangrijke ambten voor de provincie bekleed [55]. Zo heeft ***Johan Lewe,*** na eerder een jaar gedeputeerde en twee jaar curator der hoqeschool van Stad en Lande te zijn geweest, van 1653 tot 1669 zitting gehad in de hoofdmannenkamer en heeft zijn jongste broer ***Joost*** eerst

---

44. Arch. Hoge Justitiekamer inv.nr. 1870. Hierin wordt hij vermeld „als staende recht aldaer voerende".
45. Zie het meer genoemde werk De Ommelander borgen en steenhuizen, bl. 273, met daarnaast het zg. klauwboek Tjassens (o.m. Arch. Hoge Justitiekamer inv.nr. 1864) bij rechtstoel Middelstum enz. (= nr. 20).
46. Huisarch. Nienoord inv.nr. 521.
47. a.v. inv. nr. 556.
48. Huisarch. Farmsum inv.nr. 153.
49. Zie voor diens ommegangen te Kantens Huisarch. Farmsum inv.nr. 130.
50. Zie Arch. familie Tjarda van Starkenborgh passim.
51. J. J. Vredenberg-Alink. De kaarten van Gronineerland. bl. 53. 63 en 118 (IV A 24 en 25).
52. Gron. Volksalmanak 1955, bl. 59-8'7.
53. Vgl. Historie van Groaingen, Stad en Land, hfdst. VIII Staatkundige geschiedenis van E. H. Waterbolk, dat in het literatuuroverzicht de artikelen van mej. Tonckens noemt.
54. Zie over hem W. J. Formsma in maandblad Groningen, jg. 2 (1960), bl. 230-233.
55. Volgende gegevens ontleend aan Ommel. arch. inv.nrs. 319-321 en Arch. Staten van Stad en Lande inv.nrs. 11-14 (resolutieboeken).

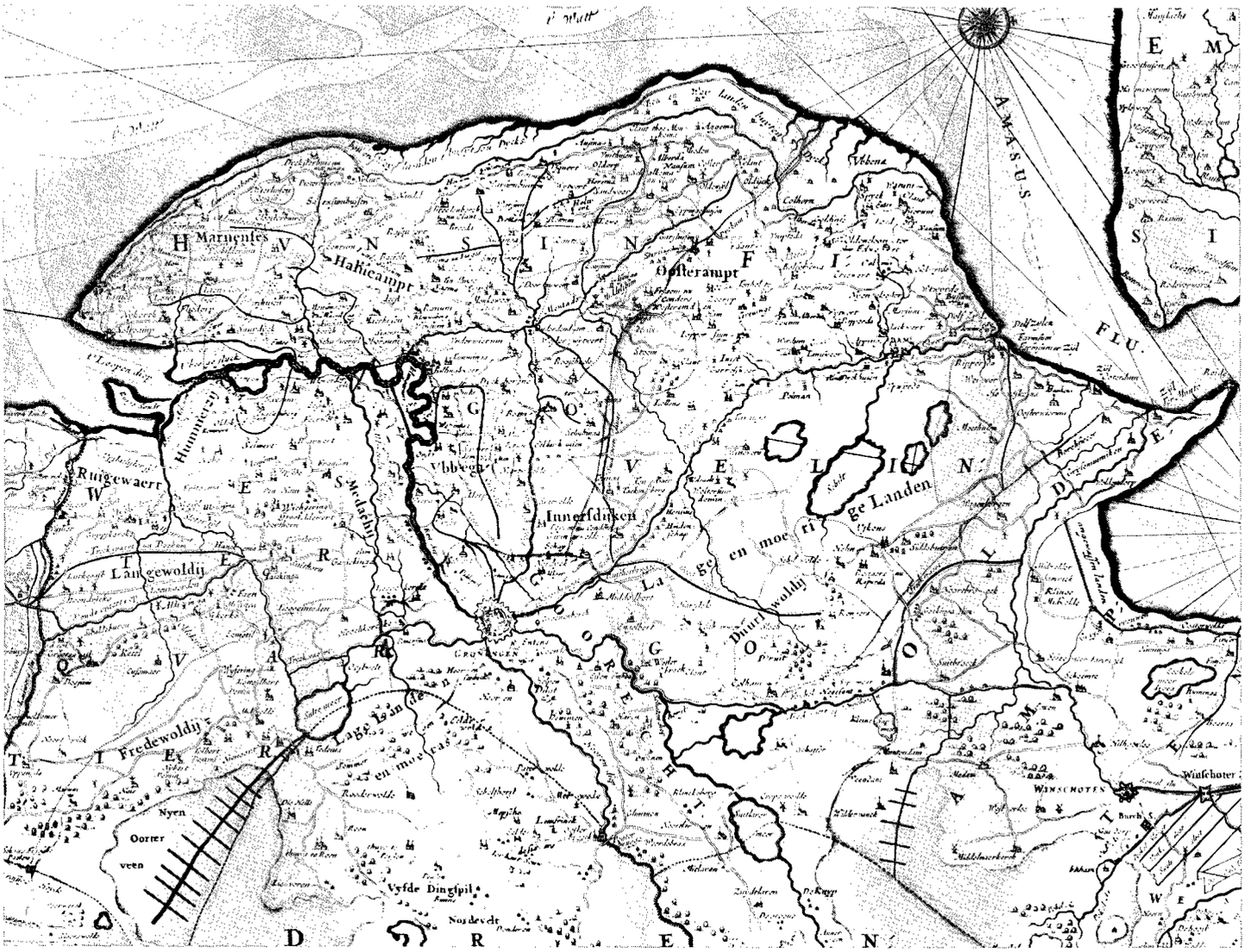

Gedeelte van een kaart van F. de Wit van c. 1670 getiteld:
Tabulae Dominii Groeningae Quae Et Complectitur Maximam Partem Drentiae.
Hierop zijn de heerlijkheden met stippellijnen aangegeven.

in 1651, 1652, 1653, 1656 en 1657 deel uitgemaakt van het college van gedeputeerden en vervolgens in 1661, 1662, 1665 en 1666 de provincie 'gediend als afgevaardigde ter Staten-Generaal, terwijl hij verder een viertal jaren het curatorschap der hogeschool heeft bekleed. Slechts ***Abel Coenders Lewe*** heeft maar enkele jaren een post voor de provincie vervuld: in 1657 heeft hij zitting gehad in de Raad van State, in 1658 in de Admiraliteit te Amsterdam en in 1661 en 1662 in het college van gedeputeerden. Mogelijk was zijn gezondheid niet sterk, want hij is reeds in 1664 overleden. Ook zijn broers zijn trouwens niet oud geworden. ***Johan*** is gestorven in 1671 en *Joost* in 1677.

Enig inzicht in de vermogenspositie van de ***Lewe's*** en hun verwanten verschaft ons de gedwongen lening die in het oorlogsjaar 1672 is opgelegd aan de wat meer gegoede ingezetenen van Stad en Lande[56]. Deze ingezetenen werden toen namelijk verplicht een bedrag overeenkomende met 1 % van hun geschatte vermogen aan de provincie te lenen. De grootste leningen, een zestal van 2000 gulden elk, moesten alle worden opgebracht door leden van de Ommelander adel. Hun vermogens werden destijds dus op minstens 200.000 gulden gewaardeerd. 'Hiervan behoorden drie toe aan (1) de erfgenamen van ***Abel Coenders Lewe, (2) Joost Lewe*** en (3) ***Osebrand Johan*** *Rengers*. ***Johan*** *Lewe* blijkt het financieel minder goed te zijn vergaan; althans het vermogen van zijn erfgenamen werd slechts op 50.000 gulden geschat. Verder behoorde ook ***Berend Coenders*** met 40.000 gulden niet tot de meest gegoede Ommelander edelen. Zijn studiën en proefnemingen op het terrein der alchemie hebben hem niet het begeerde grote fortuin opgeleverd.

Met de gebroeders ***Lewe*** neemt de splitsing van de familie in verschillende takken een aanvang. Zo begint met het echtpaar ***Johan Lewe - Geerfruda Alberda*** de tak ***Lewe van*** *Middelstum*, waarvan nu nog nakomelingen in leven zijn. Uit deze tak zijn later nog twee andere takken gesproten, te weten in het begin der 18de eeuw de tak ***Lewe van Matfenesse,*** die in 1833 is uitgestorven, en in het begin der 19de leeuw de tak

56. Zie L. J. Noordhoff, De vermogendste ingezetenen van Stad en Lande in 1672, in Gron. Volksalmanak 1972-19'73, bl. 48-65.

Lewe van Nijenstein, waarvan de laatste afstammeling in 1950 is overleden.

Van het echtpaar *Abel Coenders Lewe-Elisabeth Hooftman* is de zoon *Evert* in 1685 ongehuwd gestorven met het gevolg dat al de goederen van het echtpaar zijn vererfd op hun dochter *Anna* en haar kinderen. Een ander gevolg was dat *Anna*'s man *Haro Caspar van In- en Kniphuisen,* tevoren vaak aangeduid als de heer van Lutsborch [57] en Bergum, deze titel verwisselde voor die van heer van Ulrum. Zo komt men hem en zijn vrouw in hun testament van 1 april 1686 [58] tegen als „de welgebooren heer *Haro Casper* baron *van In- ende Kniphuisen* op Lutsborgh, Asinga ende Pantzer, heer van Ulrum, Houw, Vliedorp ende Nijkerck, in Vierhuisen, Cloosterbuiren ende Visvliet joncker ende hovelinck, ende de welgebooren vrouw *Anna Lewe,* echtelieden".

Met het 'derde echtpaar *Joost Lewe-Peternella Coenders* begint een tak, die zich later *Lewe van Aduard zou* noemen. Een kleinzoon van genoemd echtpaar, *Evert Joost Lewe,* wist namelijk in 1700 door een ruil met *Johan Clant* de staande jurisdictie van Aduard met annexe kerspelen en het huis te Aduard te verwerven, waardoor men hem nadien als heer van Aduard tegenkomt. Deze *Evert loost,* een kleurrijke figuur, die leefde van 1677 tot 1753, heeft in de eerste helft der 18de eeuw een belangrijke rol in Stad en Lande gespeeld [59]. Van zijn derde zoon, generaal *Berend Lewe,* die o.m. gouverneur van Bergen op Zoom is geweest [60], stammen de tegenwoordig nog levende *Lewe's van Aduard* af.

In de titulatuur van de Ommelander adel doen zich verder in de 17de eeuw geen grote veranderingen meer voor. Wel wordt men getroffen door de verscheidenheid erin. Zo blijven degenen die slechts één of enkele ommegangen van rechtstoelen bezitten, zich als tevoren jonker en 'hoveling daarvan noemen en laten eigenaren van een borg zich graag als heer hiervan aanduiden. De meest vooraanstaande groep, te weten zij die zich heer van één of meer kerspelen behorende tot een rechtstoel kunnen noemen, ziet men echter hun uitbundige titulatuur wat vereenvoudigen. Zo beginnen zij tegen 1700 de titel van jonker en hoveling weg te laten en nemen zij dan veelal genoegen met de titel van heer van één plaats, d.w.z. de belangrijkste van de rechtstoel; daaraan is dan wel vaak toegevoegd „met annexe karspelen", „met onderhorige (dorpen" of kortweg „etc.". Soms worden zelfs voor- en achternaam weggelaten en vindt men hen enkel aangeduid als de heer van Middelstum, de heer van Stedum enz., aangezien toch iedereen wist wie hiermee werden bedoeld. Verder is de vervanging van de titel van jonker vóór de naam door die van heer, waarvan al eerder gewag werd gemaakt, in deze tijd steeds meer nagevolgd.

De titulatuur van genoemde *Evert Joost Lewe is* voor het voorgaande min of meer illustratief. Aanvankelijk treft men hem in akten van 1694 — hij is dan nog minderjarig — aan als „d'E.E. Jr. *Evert Joest Lewe" en* „de hooghedel welgeboorne joncker *Evert Joest Lewe",* vervolgens vindt men hem in zijn huwelijkscontract van 1698 [61] betiteld als „den welgeboren heer *Evert Joest Lewe,* 'heer van Luidema, tot Usquert, Eendrum met, annexen joncker en hovelinck", terwijl men hem na de ruil in 1700 van Ludema tegen *Clant*'s bezittingen in het Westerkwartier eerst meestal tegenkomt als „de welgeboren heer *Evert Joest Lewe,* heer van Aduard etc.", en wat later als „de hooghwelgeboren heer *Evert Joest Lewe,* heer van Aduard en 'onderhorige dorpen etc. etc.".

Wat de predikaten betreft wordt op het einde van de 17de eeuw behalve weledelgeboren en hoogedelgeboren eveneens hoogedelwelgeboren gebruikt, daarna ook welgeboren en hoogwelgeboren. In de 18de eeuw wordt vervolgens al spoedig hoogwelgeboren het meest gebezigde predikaat voor de Ommekander adel. Daarnaast treft men echter ook hooggeboren aan en soms het oude E.E. (edel erentfest).

In de titulatuur van de adel alhier vallen in de 18de eeuw vóór 1795 geen belangrijke vernieuwingen meer te constateren, wel een aantal nieuwigheden van minder gewicht. Uit deze, merendeels van elders overgenomen nieuwigheden spreekt zekere hang naar meer deftigheid en uiterlijk aanzien. Zo moet sedert de eerste helft van die eeuw de titel van juffer of jonkvrouw dikwijls plaats maken voor froilijn, vrouwlin, freulin enz. en gaat men de weduwe van een adellijk heer douairière noemen. De titel van mevrouw in plaats van vrouw voor de naam van getrouwde aanzienlijke dames, die men ook al eerder een heel enkele keer ontmoet, wordt in deze tijd steeds vaker aangetroffen. In het derde kwart der eeuw geraakt verder de titel van jonkheer in zwang.

Laat ons in verband met het voorgaande een tweetal huwelijkscontracten 'bezien en wel eerst dat van *Edzard Reint Alberda* van 14 februari 1777. Dit omschrijft de bruidegom en bruid als „den hoogwelgebooren heer jonkheer *Edzard Reint Alberda* . . . zoon van wijlen de hoogwelgebooren 'heer *Edzard Reint Alberda* en mevrouwe *Adriana Sophia Gockinga,* heer en vrouw van Bloemersma en Faan, gewezene ehelieden . . . en de welgeboorene jonkvrouwe *Christina Elisabeth Wolthers,* dogter van de hoogedelegestrenge heer *Herman Wolthers,* raadsheer dezer stad, en van wijlen mevrouwe *Louisa Christina Conring,* gewezene ehelieden". Ofschoon de bruid niet van adel was, krijgt zij de titel van jonkvrouw; het daarvoor geplaatste predikaat is echter welgeboren en niet hoogwelgeboren. Na het overlijden van *Alberda* in 1779 hertrouwde zijn weduwe met *Egbert Lewe van Middelstum.* In hun 'huwelijkscontract van 10 mei 1781 vindt men hen vermeld als „den hoogwelgeboren jonkheer *Egbert Lewe van Middelstum,* secretaris der provincie Stad en Lande, zoon van wijlen den hoogwelgeboren jonkheer *Edzard Jacob Lewe,* heer van Middelstum en onderhoorige dorpen, en de hoogwelgeboren mevrouwe *Alegonda Maria Rengers van Farmsum,* . . . en de weledelgeboren vrouwe *Christina Elizabeth Wolthers,* 'douairière van wijlen den hoogwelgeboren jonkheer *Edzard Reint Alberda* . . .".

Hetzelfde verlangen naar meer uiterlijk aanzien zal de oude inheemse adel 'ertoe verleid hebben soms de titel van baron voor hun familienaam te plaatsen. Daarbij zal men zowel beinvloed zijn door het 'toenemend gebruik van deze titel door de adel in andere gewesten als door het gebruik ervan door de zich in Stad en Lande gevestigd hebbende uitheemse geslachten. Een heel enkele maal is de inheemse adel hiertoe al overgegaan aan het einde der 17de eeuw. Zo vindt men *Gijsbert Herman Ripperda († 1695)* met de baronnentitel vermeld op zijn grafmonument in de kerk van Oosterwijtwerd [62] en worden de titels van baron en barones eveneens aangetroffen voor

57. Lütetsburg in Oost-Friesland. — ***Haro Caspar*** was een zoon van ***Rudolf Willem van In- en Kniphuisen,*** † Lütetsburg 1666.
58. Huisarch. Nienoord inv.nr. 525.
59. Zie over hem W. J. Formsma in Gedenkboek 750-jarig bestaan van Aduard, bl. 83, 85—102.
60. Zie W. J. J. C. Bijleveld, Een Groninger generaal uit de 18de eeuw, in maandblad Groningen, jg. 9 (1926), bl. 4-6.
61. Huisarch. Nienoord inv.nr. 567.
62. Pathuis a.v. nr. 3096.

enkele namen van de *Van Heertna's* in een huwelijkscontract van 1699 [63].

Uit het eerste kwart van de 18de eeuw zijn mij geen voorbeelden bekend van het gebruik van de baronnentitel door leden van de 'oude inheemse adel met één uitzondering. Deze wordt gevormd door *Johan Willem Ripperda,* die 'bekend is geworden door zijn zeer avontuurlijke loopbaan. Reeds in een testamentaire beschikking van zijn vrouw *Alida Schellingwou* van 17 17 [64] heet hij ,,baron *van Ripperda"* en ook een tweetal brieven aan zijn familie van 1721 [65] heeft hij met deze titel ondertekend. In zijn brieven, bijna alle uit Madrid, aan de Staten-Generaal, hun griffier en raadpensionaris Heinsius van 1715-1718 'heeft hij deze titel evenwel niet gebruikt [66]. Daarentegen 'ontmoet men hem wel als ,,baron *de Ripperda"* in het fraaie diploma van zijn verheffing door koning Filips V tot hertog en grande van Spanje van 1726 [67].

In het tweede kwart van de 18de eeuw komt men daarna de baronnentitel het eerst tegen bij *Johan Willem's* zoon *Ludolf Luurt* en vervolgens bij de, aan de *Ripperda's* verwante families *Van Heerma* en *Ewsum,* die evenals zij katholiek waren. Vooral in hun huwelijkscontracten [68] treft men de leden van genoemde geslachten geregeld met de baronnentitel aan.

Weer wat later komt men deze titel ook tegen bij de protestantse oude inheemse geslachten, zij het op veel bescheidener schaal. Wat de *Lewe's* betreft, is bij mijn weten de hiervoor al genoemde *Evert Joost Lewe* de eerste geweest die met de titel van baron wordt aangetroffen. Op een torenklok van Den Ham, die later is hergoten, viel namelijk voorheen te lezen: ,,*Evert Joost* baron *Lewe van Aduard,* Den Ham etc., Staat Generaal etc. etc. etc., heeft dese clock op 't versoek van d'carspelluiden van Den Ham doen gieten den 1 september 1738" [69]. Later wordt zijn volle nicht *Petronella Lewe* (†1761), vrouw van *Everhard Frederik van Lintelo,* op haar rouwbord vermeld als ,,geboren baronesse *Lewe"* en hetzelfde is geschied met zijn dochter *Johanna Willemina* (†1763), weduwe van *Albert Adriaan van Lynden* [70]. Ook bij het versturen van kennisgevingen van geboorte, huwelijk en overlijden blijkt men nogal eens gul met het toekennen van titels aan de geadresseerden te zijn geweest. Zo is *Gerhard Lewe (1751-1793)* op een aantal der aan hem gerichte annonces betiteld als ,,G. baron *Lewe",* hoewel men hem in akten en andere, wat meer officiële stukken niet als zodanig tegenkomt. Daarom kan men geloof ik stellen dat wanneer men in die tijd een lid van de familie *Lewe* of een ander protestants oud Ommelander geslacht aangeduid vindt als baron of barones, dit meer uitzondering is dan regel en dat deze titels hun vaker door anderen zijn toegekend dan dat zij zich daarmee zelve hebben getooid.

§ 3. De Bataafs-Franse periode van 1795-1813.

De omwenteling van 1795, die een hervorming van staat en maatschappij nastreefde, tastte de bijzondere positie van de

63. Huisarch. Lulema inv.nr. 91.
64. Huisarch. Holwinde inv.nr. 41.
65. a.v. inv.nrs. 44 en 45.
66. Volgens mededeling van het Rijksarchief van Zuid-Holland (3e afd. Alg. Rijksarchief), waar deze brieven zich bevinden in het archief van Anthonie Heinsius.
67. Rijksarchief in Groningen.
68. Zie Huisarchieven Lulema en Holwinde passim.
69. Pathuis a.v. nr. 18'78.
70. Pathuis a.v. nrs. 3491 en 2077.

Ommelander adel ernstig aan. Zo verloor deze hierdoor al zijn erfelijke rechten op de regering of waarneming van jurisdictiën, zijl- en dijkrechten enz. Ook voor de toen gebruikelijke titulatuur bleef de omwenteling niet zonder gevolgen. Want deze titulatuur, die de mensen zo zeer naar rang en stand onderscheidde, was wel erg in strijd met de nieuwe, van Frankrijk overgenomen opvattingen van ,,vrijheid, gelijkheid en broederschap". Vandaar dat alle hoge en lage overheden naar Frans voorbeeld de oude titulatuur geheel afschaften en een ieder kortweg aanspraken met burger of burgeres. Hierin werden zij 'gevolgd door de overtuigde radicalen en in 't algemeen ook door de lagere standen. Daarentegen bleven de hogere standen merendeels vasthouden aan de oude titulatuur. Men zie daartoe hun onderlinge correspondentie en de door hen opgestelde akten. Zo worden bijvoorbeeld in het huwelijkscontract van kapitein *Berend Lewe* en *Willemina Jeanne Alberda van Menkema* van 14 april 1797 vrijwel alle daarin genoemde familieleden als hoogwelgeboren heren en vrouwen aangeduid en bevat het verder de betitelingen freule en douairière. Mogelijk mist men in deze akte de titels van jonkheer en baron, de laatste vooral voor de namen *Bentinck* en *Van In- en Kniphuisen,* 'maar deze komen ook in de akten vóór 1795 niet altijd voor. Beide titels vindt men wel in een huwelijkscontract van een andere *Lewe* van 8 oktober 1804. Dit was namelijk gesloten ,,tusschen den hoogwelgeboren heer joncheer *Edzard Jacob Lewe,* zoon van den hoogwelgeboren heer *Egbert Lewe van Middelstum,* lid van het Wetgevend Lichaam der Bataafsche Republiek, en mevrouwe *Chrisfina Elizabeth Wolfhers,* echelieden, ... en de hoogwelgeborene freule *Anna Habbina Jacoba van In- en Knyphuizen,* dochter van wijlen den hoogwelgeboren heer *Ferdinand Folef* baron *van Zn en Knyphuizen,* in leven heer van Ulrum en de Nienoord, en wijlen mevrouwe *Anna Maria Graafland* echelieden".

Met het tenietgaan der rechten van jurisdictie verloren ook de daaraan 'ontleende titels van hoveling te X en heer van IJ hun grondslag. Weliswaar komt men laatstgenoemde titel ook nog wel na 1795 tegen, maar dan toch voornamelijk bij hen die deze titel ook al voordien hadden gevoerd. Verder behoeft men 'deze ook niet te verwachten in stukken uitgaande van de overheid: daarin treft men de leden van de adel in de periode tot 1805 bijna alleen aan met hun oorspronkelijke geslachtsnaam.

Het revolutionaire élan van 1795 is in de volgende jaren al spoedig verzwakt, waardoor wat meer behoudende stromingen de overhand konden verkrijgen. Dit is later ook tot uiting gekomen in de door de overheid gebruikte titulatuur. Want omstreeks eind april 1805 werd tegelijk met de ambtsaanvaarding van de raadpensionaris R. J. Schimmelpenninck de eenvoudige aanspraak met burger vervangen door het wat deftiger klinkende (mijn) heer. Eveneens wend sindsdien soms weer een wat uitvoeriger betiteling gebruikt.

Ofsohoon door de omwenteling van 1795 een geheel andere groep burgers aan de macht was gekomen, had dit toch niet tot gevolg gehad dat ook alle hoge ambtenaren hun bedieningen verloren. Zo werden *Egbert Lewe (van Middelstum),* sedert 1761 secretaris der provincie 'Stad en Lande, en zijn jongere collega *Edzard Jacob Alberda (van Bloemersma)* na 1795 gewoon in hun ambt gecontinueerd [71]. Na enige jaren ziet men voorts weer verscheidene leden van de oude adel zitting krijgen in belangrijke colleges. Als eerste was dit het geval bij *Egbert Lewe.* Als gewezen secretaris van de provin-

71. Regeringsboek (Rijksarchief Groningen).

cie en wellicht ook doordat hij aangesloten was bij de vrijmetselarij zal hij oog hebben gehad voor de noodzaak van hervormingen. In ieder geval werd hij door Bet 'district Groningen in 1798 gekozen in het Vertegenwoordigend Lichaam des Bataafsen Volks, waar hij vervolgens zitting kreeg in de Eerste Kamer [72]. In de Bataafs-Franse periode heeft hij ook 'daarna nog diverse functies vervuld. Zo kwam hij in 1801 in het Wetgevend Lichaam, werd in 1805 lid van het departementaal bestuur van Stad en Lande van Groningen, in 1807 assessor van het departement, in 1811 raad van prefecture van het departement van de Westereems en eind 1813 — aan het Franse bestuur was toen al een einde gekomen — commissaris-generaal van dit departement [73]. Van het departementaal bestuur van Stad en Lande van Groningen heeft ook *Everf Joost Lewe (van Aduard)* (IV) deel uitgemaakt, en wel vanaf de instelling van dit college in 1802 tot zijn dood in 1804 [74]. Diens jongere broer *Otto,* voormalig luitenant-kolonel in het Staatse leger, had al eerder, zij het heel kort, een nog hogere positie ingenomen. Hij was namelijk één der twaalf personen die op 17 oktober 1801 waren benoemd in het nieuwe Staatsbewind der Republiek; wegens gezondheidsredenen had hij 'daaruit evenwel al weer op 10 december van dat jaar ontslag genomen [75].

De vorming van het koninkrijk Holland in 1806 had ten gevolge dat adellijke titels hier te lande weer algemeen werden aanvaard. Zo vermeldt bijvoorbeeld de „Almanac de la Cour" voor 1809 veel landgenoten met de titels van graaf en baron. Met de laatste titel prijkt daarin ook de Groninger *J. Jarges. G. G. Alberda van Dijksterhuis* en *E. Lewe* worden er echter zonder adellijke titel genoemd. In de „Regeeringsalmanak voor het departement Groningen" voor 18 10 treft men daarentegen behalve *Jarges* ook diverse leden van de 'geslachten *Alberda* en *Lewe* aan met de titel van baron. Dit was overigens een titel waarvan zij en hun voorouders zich slechts zelden hadden bediend.

Koning Lodewijk Napoleon heeft de adeldom in zijn rijk geregeld bij Koninklijke Besluiten van 22 van grasmaand en 1 van wijnmaand 1809. Vermeldenswaard is vooral art. 1, 2 van het eerste (besluit. Dit bepaalde: De Adel zal zijn te zamengesteld uit den ouden Adel die in het Land 'gevestigd was, na dat dezelve door den Koning zal zijn bevestigd, en uit die genen welke de Koning bij opene Brieven tot den Adelstand zal verheffen. Tot uitvoering van deze besluiten is het echter niet gekomen; onder druk van keizer Napoleon zijn zij al weer in het begin van 1810, dus nog voor ons land bij Frankrijk werd ingelijfd, ingetrokken [76]. Napoleon wenste geen andere adeldom of titel te erkennen dan die door hem was verleend. Een decreet van 26 augustus 1811 maakte het evenwel de oude adellijke geslachten alhier mogelijk om een nieuwe adellijke titel te vragen. Een dergelijk verzoek is inderdaad door verscheiden leden van de oude adel, waaronder een aantal *Lewe's,* gedaan [77]. Aangezien zij daartoe vrij laat zijn overgegaan en aan het Franse keizerrijk spoedig daarop een einde is gekomen, is op deze verzoeken geen beslissing meer gevallen.

72. Dagverhaal der handelingen van het Vertegenwoordigend Lichaam des Bataafschen Volks, dl. 1 (Den Haag 1798), bl. 537 e.v.

73. Notulen van het Staatsbewind der Bataafsche Republiek, dl. 1 en index (17 oktober-31 december 1801), en W. J. Formsma, De archieven van de gewestelijke besturen in Groningen 1798-1814 (1815), passim.

74. Formsma a.v. bl. 21-22.

75. Notulen a.v.

76. Zie Verzameling van vaderlandsche wetten en besluiten, uitgevaardigd sedert 22 januarij 1798 tot 10 julij 1810.. ., uitg. door J. van-de Poll (Amsterdam 1840), blz. 444, 452 en 462. Vgl. W. J. d'Ablaing van Giessenburg, De ridderschappen in het koningrijk der Nederlanden . . ., blz. 2.

§ 4. Het tijdvak na 1813,

Nadat ons land eind 1813 zijn onafhankelijkheid had herkregen, werden in alle provincies edelen of ridderschappen ingesteld, dus ook in die provincies, zoals Groningen, waar deze vroeger niet hadden bestaan [78]. De ridderschap van Groningen telde in 1815 29 leden [79]. Daarvan waren zeven uit het geslacht *Lewe.* Bij Soeverein Besluit van 28 augustus 1814 waren namelijk benoemd *E. Lewe, C. J. Lewe van Aduard, E. J. Lewe van Middelsfum, E. J. (lees E. W.) Lewe van Nijenstein* en *W. E.* (lees LI. *E.) Lewe,* daarna bij Soeverein Besluit van 1 december 1814 *Berend Lewe van Aduard* en tenslotte bij Koninklijk Besluit van 28 maart 1815 *J. E. Lewe van Aduard. Berend Lewe van Aduard* hield echter op lid te zijn, toen hij bij Koninklijk Besluit van 1 juli 1816 benoemd wend in de ridderschap van Holland [80].

In voorgaande opsomming van *Lewe's* heet *Egbert* kortweg *E. Lewe,* terwijl zijn zoon *Edzard Jacob* er *E. J. Lewe van Middelsfum* wordt genoemd. Verwonderlijk is dat niet, want *Egberf Lewe* wordt ook tevoren bijna steeds zonder de toevoeging *van Middelstum* vermeld. Dit zal eerst vooral gemakshalve zijn gebeurd: na de omwenteling van 1795 was het voorts geheel in overeenstemming met het algemene streven naar meer soberheid bij het benoemen van personen. Wanneer men een 'enkele keer *Egbert Lewe* wel met de toevoeging *van Middelstum* tegenkomt, is dit vooral bij enigszins plechtige gebeurtenissen, zo bij zijn aanstelling en beëdiging als secretaris der provincie in december 1761 en in de huwelijkscontracten van hemzelf van 1781 en van zijn zoon *Edzard Jacob* van 1804.

Terwijl men zich al sedert 1805 aan genoemd streven naar soberheid minder had gestoord, viel van deze soberheid na 1813 niets meer te bespeuren. In het nieuwe koninkrijk toonden de adel en ook de andere aanzienlijken zich juist weer erg gesteld op dubbele namen, zodat zij meer dan tevoren aan de oorspronkelijke geslachtsnaam de naam van de plaats of het goed toevoegden, waarvan hun voorouders of, bij latere aankoop, hun rechtsvoorgangers zich voorheen heer hadden genoemd. Men zie bijvoorbeeld de namen voorkomende in de notulen der ridderschap, welke beginnen met de installatie der leden op 30 maart 1815 [81]. Daarin wordt *Egbert Lewe* steeds als *E. Lewe van Middelstum* vermeld en krijgt *Unico Everf Lewe* net als zijn oudere broer *Edzard Willem* de toevoeging *van Nijensfein.* Deze dubbele namen en diverse andere als *Lewe van Aduard, Alberda van Menkema, Alberda van Dijksferhuis* enz. werden ook opgenomen in de geboorte- en andere akten van de burgerlijke stand, die hier te lande in 1811 was ingevoerd, wat tot gevolg heeft gehad dat zij voorgoed als vaste geslachtsnamen zijn gefixeerd.

77. Zie Otto Schutte, Les titres du Premier Empire Français en relation avec les Pays-Bas, in De Ned. Leeuw, jg. XCVII (1980), kol. 323 e.v. en speciaal kol. 352.

78. Grondwetten van 1814 art. 77 en 1815 art. 131. Zie ook G. R. Bosscha Erdbrink, Archief van de ridderschap in de provincie Groningen 1815-1853 (1882) (gestenc. inventaris), bl. 1.

79. Arch. ridderschap inv.nr. 12.

80. Voorgaande1 en nog enige andere gegevens werden mij verstrekt door de secretaris van de Hoge Raad van Adel, Mr. 0. Schutte, die ik hiervoor nogmaals mijn vriendelijke dank betuig.

81. Arch. ridderschap1 inv.nr. 1.

In nauw verband met de instelling der ridderschappen stond het besluit van de Soevereine Vorst van 13 februari 18 15 „omtrent de vereischten en voorregten van den adelstand binnen de Vereenigde Nederlanden". Dit besluit noemde toch als eerste groep personen die tot de adelstand gerekend zou worden te behoren, „degenen die door Ons in de ridderschappen of 'edelen dier provinciën respectivelijk benoemd en geadmitteerd zijn". Verder bepaalde het o.m. „dat in alle publieke en particuliere documenten, ten aanzien der personen tot den adelstand behoorende en voor zooverre door Ons aan dezelve geenen anderen of meerderen titel mogt zijn toegekend of verleend, zal worden gebezigd de titulature van Jonkheer en Hoog Welgeboren".

Zoals al uit de betiteling van het besluit blijkt, vormde de adel opnieuw een bevoorrechte stand. Zijn bijzondere positie was nu vooral het gevolg van de nieuw-ingestelde ridderschappen met hun rol in het staatsbestel. Zij waren namelijk gerechtigd tot het kiezen van een gedeelte van de staten van de provincies en deze staten vormden weer de kiescolleges voor het benoemen van de leden van de Tweede Kamer [82]. In de provincie Groningen lieten de ridderschap, de stad Groningen en de landelijke stand, ook wel de stand der eigenerfden genaamd, zich elk door twaalf leden vertegenwoordigen [83]. Gelijk te verwachten viel, treft men daar ook weer enige *Lewe's* bij aan [84]. De bejaarde *E. Lewe* maakte al deel uit van de, de eerste keer nog door de Soevereine Vorst benoemde provinciale staten, die op 19 september 1814 werden geïnstalleerd. Een kleine maand later werd hij ook tot lid van gedeputeerde staten benoemd. In 1817 heeft Jhr. *J. E. Polman Gruys* [85] in de staten zijn plaats ingenomen en Jhr. *U. E. Lewe van Nijenstein* die van Jhr. *B. G. J. van Asbeck. Unico Evert Lewe van Nijenstein* heeft 'daarna nog vele periodes in dit college zitting gehad tot hij in 1847 voor een nieuwe benoeming bedankte. In 1825 werd ook Jhr. *E. J. Lewe van Middelstum* in de provinciale staten gekozen, terwijl deze in 1830 tot lid van 'gedeputeerde staten werd benoemd. Als zodanig is hij gecontinueerd tot *1847.*

Van het geslacht *Lewe* blijkt laatstgenoemde in zijn tijd, evenals zijn vader *Egbert* voor hem, het meest op de voorgrond te zijn getreden. In 1831 werd hem dan ook bij Koninklijk Besluit van 9 november toegestaan de titel van baron te voeren. In het hem uitgereikte diploma leest men „dat voortaan in alle officiële stukken aan Jonkheer *Edzard Jacob Lewe van Middelstum* en zijne wettige afstammelingen zal worden gegeven de door hem en zijne voorouders gevoerden titel van Baron". Nu is de bewering dat hij en zijn voorouders deze titel al gevoerd hebben — wat toch veronderstelt dat dit min of meer geregeld is geschied — wel enigszins in strijd met hetgeen 'daarover 'eerder is meegedeeld. Zo moge bijvoorbeeld herinnerd worden aan het huwelijkscontract tussen *Edzard Jacob Lewe* en *Anna Habbina Jacoba van In- en Kniphuisen* van 1804, waarin men de baronnentitel wel aantreft voor de geslachtsnaam van de vader van de bruid, maar niet voor die van vader of zoon *Lewe.*

Bij Koninklijk Besluit van 16 mei 1848 werd ook voor de gebroeders Jhr. *Jan Eduard* en Jhr. Mr. *Evert Joost Lewe van*

82. Grondwet van 1815. art. 129 en ***144.***

83. Reglement omtrent 'de zamenstelling van de Staten der provincie Groningen, vastgesteld bij K.B. van 2 april 1817. art. 5 en 6

84. Volgende gegevens ontleend aan Prov. arch. van Groningen (1813) 1814-1941 inv.nrs. A 1 en 3.

85. Deze was gehuwd met *Johanna* ***Agnes*** *Lewe,* ***een*** zuster van *Edzard* ***Willem*** en *Unico Evert Lewe* ***van Nijenstein.***

Aduard en hun zuster Jkvr, *Henriette Dorothea Lewe van Aduard* de door hun voorouders gevoerde titel van baron en barones erkend. Hun vader was het reeds genoemde lid **van** de ridderschap Jhr. Jan *Evert Lewe* van *Aduard.* Deze was op 12 (december 1832 als schout bij nacht aan boord van Z. M. fregat De Euridice eervol op de Schelde gesneuveld [86].

De andere leden van de tak *Lewe van Aduard* en de leden van de tak *Lewe van Nijenstein* hebben de baronnentitel nimmer verkregen, Het 'lijkt daarom aannnemelijk dat bij de verlening van deze titel de bijzondere verdiensten van bepaalde personen beslissend zijn geweest, waarbij werd aangeknoopt aan het feit dat de familie de titel vroeger al een enkele keer had gevoerd.

Aan de staatkundige rol van de ridderschap kwam een einde door de grondwetsherziening van 1848. Art. 123 van de nieuwe constitutie bepaalde dat de leden van de provinciale staten onmiddellijk door de ingezetenen zouden worden 'gekozen. Dit betekende voor de adel het verlies van de in 1814 verworven standsvoorrechten. Verder had het tot gevolg dat de ridderschap van Groningen in 1853 besloot zichzelve op te heffen [87]. Daardoor bleef van de oude band van de gewestelijke adel met de provincie, die door het tenietgaan der heerlijke rechten en het verkopen en slopen van talrijke borgen toch al veel minder heoht was geworden, weinig meer over.

Het zal wel voornamelijk aan deze ontwikkeling moeten worden geweten dat over de *Lewe's* na het midden der 19de eeuw, althans vanuit Gronings gezichtspunt bekeken, weinig opmerkelijks meer valt te vermelden. Beschouwt men de gegevens betreffende de diverse leden van dit geslacht in Nederland's Adelsboek, dan blijkt dat een groot aantal van hen allengs de provincie metterwoon heeft verlaten en dat van hen die zijn gebleven, slechts enkelen een belangrijk ambt hebben bekleed.

Het eerst hebben de leden van de tak *Lewe van Middelstum* zich elders gevestigd: al vóór 1875 waren allen uit de provincie 'verdwenen. Hun voorbeeld werd, zij het minder snel, gevolgd door leden van de takken *Lewe van Aduard* en *Lewe van Nijenstein. Nog* in het begin der 20ste eeuw vindt men enkele *Lewe's van Aduard* in Groaingen, maar spoedig daarna werden ook leden van deze tak alleen nog maar buiten de provincie aangetroffen. Het langst zijn enige *Lewe's van Nijenstein* de provincie trouw gebleven. Evenwel, na de dood eind 1944 van Jhr. *Edzard Willem Lewe van Nijenstein te* Haren was er geen enkele afstammeling in mannelijke lijn van het 'oude geslacht *Lewe* meer in de provincie woonachtig.

Genoemde *Lewe van Nijenstein* en zijn broers en zusters, kinderen van Jhr. Mr. *Jean François Lewe van Nijenstein* († *1882)* en Jkvr. *Elisabeth Anna Alberda van Menkema* (†1891), hebben zich bijzonder vrijgevig jegens de provincie betoond. Eerst hebben zij in 1902 uit de hun toegevallen nalatenschap van hun oom Jhr. *Gerhard Alberda van Menkema* († *1902)* de belangrijke huisarchieven van Menkema en Dijksterhuis aan het Rijksarchief in Groningen geschonken [88] en met verschillende andere voorwerpen van historisch belang het Museum van Oudheden aldaar bedacht. Vervolgens was een hele gebeurtenis de schenking in 1921 aan hetzelfde museum van de. van hun oom geërfde borg Menkema te Uit-

86. Zie over hem Wegwijzer op de nieuwe begraafplaatsen te Groningen. .. (Groningen, 1832—1838), no. 3 of tweede vervolg, bl. 14 e.v.

87. Bosscha Erdbrink a.v. bl. 4.

88. Versl. omtrent 's Rijks oude archieven, XXVII (1904); bl. 317.

huizen, dit samen met een aantal antieke meubelen. Hierdoor kon deze interessante Groninger borg met zijn schathuis, hoven, tuinen, grachten en singels voor het nageslacht behouden blijven. En tenslotte heeft de jongste broer Jhr. Mr. *Jean François Lewe van Nijenstein* zich er zeer voor beijverd dat de archivalia afkomstig van zijn familietak aan het Groningse Rijksarchief werden overgedragen.

Deze *Lewe van Nijenstein,* die vice-president van het gerechtshof in Amsterdam is geweest, heeft al zijn broers en zusters overleefd. En aangezien noch hij, noch zijn broers kinderen hebben gehad, is met zijn dood in 1950 de tak *Lewe van Nijenstein* uitgestorven. Van de takken *Lewe van Middelstum* en *Lewe van Aduard* leven nog hedentendage een aantal nakomelingen. De banden van deze *Lewe's* met de provincie zijn echter alleen nog maar van historische aard.

§ 5. Enige conclusies en slotopmerkingen

In het begin van 'deze studie is erop gewezen dat bij de inventarisatie van de archieven van een familie al gauw de vraag rijst welke maatschappelijke positie de leden dezer familie vroeger hebben ingenomen. Dit heeft dan tot gevolg dat men gaat letten op hun beroepen of ambten, hun huizen en verdere goederenbezit, hun 'huwelijken en mogelijk ook op hun titulatuur.

Wat nu de *Lewe's* betreft, is in voorgaande bladzijden vastgesteld dat zij tal van hoge en gewichtige functies hebben vervuld; zij zijn o.a. {burgemeester te Groningen geweest, lid van de etstoel in Drenthe en lid van de hoofdmannenkamer te Groningen, curator der hogeschool aldaar, lid van het college van gedeputeerden der Staten van Stad en Lande, afgevaardigde ter Staten-Generaal en lid van de Raad van State. Voorts is gebleken dat zij in de loop van de tijd een groot aantal aanzienlijke woningen hebben bezeten, zo in Drenthe het erve Ter Hansouw en het Huis te Peize, in de stad Groningen o.m. het zg. Bontehuis en in de Ommelanden verschillende borgen als Asinga te Ulrum, Onnema te Zandeweer en Ewsum bij Middelstum. Dat ook hun verdere goederenbezit dikwijls zeer omvangrijk is geweest, kan worden opgemaakt uit de, in de Lewe-archieven voorkomende akten van boedelscheiding en staatboeken, terwijl het bevestigd wordt door gegevens uit andere bronnen zoals die van de gedwongen lening in Stad en Lande van 1672[89].

Heel belangrijk voor het goederenbezit van de *Lewe's* zijn ook hun huwelijken geweest. Want bij de keuze van een bruid kwamen voor hen, naar de gewoonte dier dagen, slechts die „juffers" in 'aanmerking die voldoende goederen mee ten huwelijk (brachten of later door vererving konden verwachten. Zo hebben de huwelijken van *Joost Lewe* met *Elisabeth Addinga* in 1538, van *Johan Lewe* met *Anna Lewe* in 1586 en van *Evert Lewe* met *Anna Coenders van Helpen* in 1619 de *Lewe's* tot één der vermogendste families van Stad en Lande gemaakt. Maar ook verder stammen vrijwel al hun huwelijkspartners, uit gegoede adellijke geslachten, vooral die van de Ommelanden. Pas tegen het einde van de 18de eeuw komen ook verbintenissen met leden van vermogende regentenfamilies tot stand, zo bijvoorbeeld in 1781 het huwelijk van *Egbert Lewe van Middelstum* met *Christina Elisabeth Wolfhers,* eerder vrouw van *Edzard Reint Alberda.*

89. Vele uitvoerige gegevens over de grootte en samenstelling van de vermogens der ***Lewe's*** worden vermeld in het in mei j.l. verschenen proefschrift van H. Feenstra, De bloeitijd en het verval van de Ommelander adel, 1600-1800 (zie vooral bl. 244-264).

Uit het hiervoor meegedeelde is wel duidelijk gebleken dat de familie *Lewe* eeuwenlang tot de aanzienlijke geslachten in het noordoosten van ons land heeft 'behoord en dat zij tijdens de Republiek onder de Ommelander adel zelfs een zeer vooraanstaande plaats heeft ingenomen. Zulks valt ook op te maken uit de diverse titels en (predikaten van haar leden. Weliswaar zijn er, gelijk hiervoor is geconstateerd, in het begin der 16de eeuw enige geslachten als de *Addinga's* en *Ewsum's* die, afgaande op hun titulatuur, iets hoger in rang werden geacht dan de *Lewe's,* maar van dit verschil is een halve eeuw later — intussen is Joost *Lewe* ook met *Elisabeth Addinga* getrouwd — weinig meer te bespeuren. Ten tijde van de Republiek zien we zelfs dat bij wijzigingen en verfraaiingen in de titulatuur deze bij de *Lewe's* als één der eersten worden aangetroffen.

Het gebruik van titulatuur in deze streken en de veranderingen die zich daarin in de loop van de 'tijd hebben voorgedaan, zullen in belangrijke mate zijn beïnvloed door de ontwikkelingen die zich elders op dit gebied hebben voltrokken. Het leek mij daarom nuttig mijn bevindingen aan die van anderen te toetsen. Helaas bleek men zich in ons land, althans voorzover ik leb kunnen nagaan, slechts weinig met de titulatuur van de adel te hebben bezig 'gehouden. Wel wordt in sommige publicaties [het een en ander meegedeeld over bepaalde titels en predikaten, maar dit zijn veelal losse gegevens waar men weinig aan heeft. Min of meer afgeronde verhandelingen over de titulatuur van de adel hier te lande heeft men mij niet kunnen noemen.

Dr. J. Heringa heeft mij gewezen op enige oudere buitenlandse auteurs. Van deze bleek in het bijzonder J. C. Lünig veel over titulatuur mee te delen in het 3de deel van zijn omvangrijke werk „Theatrum ceremoniale historico-politicum" (Leipzig 1719—'20). Zo begint dit deel met een uitvoerig „Discours vom Ursprung, Aufnehmen und Steigen der Titulaturen in Europa", dat aan de Band van veel feitenmateriaal een goed inzicht in het onderwerp verschaft. Zo wordt gewezen op het verschijnsel dat veel titels en predikaten met het verstrijken van de tijd door een steeds grotere groep van personen worden gebruikt met als gevolg dat de waardering ervoor steeds afneemt. Een treffend voorbeeld daarvan vormt het predikaat eerbaar, hiervoor reeds bij *Wigbold Lewe* genoemd. Daaover deelt Lünig mee dat eens vorsten ermee tevreden zijn 'geweest, dat ook de lagere adel het in zekere periode als enig predikaat heeft gehad, maar dat men het in zijn 'tijd zelfs niet meer aan een nette handwerksman zou durven geven [90].

Ook na kennisneming van Lünigs werk zijn er vragen bij mij blijven bestaan. Daarvan zijn de belangrijkste: van waar en in welke mate is de titulatuur in het noordoosten van ons land in de loop van de tijd beïnvloed. Men mag aannemen dat deze beïnvloeding grotendeels zal zijn samengevallen met de culturele beïnvloeding op andere terreinen, maar ook hiernaar is nog betrekkelijk weinig onderzoek gedaan. Het lijkt daarom dat een afdoende beantwoording van deze vragen zal moeten wachten op meer uitgebreide onderzoekingen naar de vroegere titulatuur in ons land en aangrenzende streken.

90. bl. 11 en 21.

Bijlage. Genealogische overzichten van de geslachten Lewe en Addinga.

Deze overzichten dienen enkel ter verduidelijking van de tekst en maken geen aanspraak op volledigheid.

A. Lewe.

I. *Hetman Lewe*, † vóór of in 1441, tr. *Ode*(ke) *(ter Hansou w?)*.

Uit dit (huwelijk:

1. *Geert*, volgt IIa.
2. N. *Lewe*, volgt IId.

IIa. *Geert Lewe*, † *vóór* juli 1484, tr. *Aleid Schaffer*.

Uit dit huwelijk:

1. *Wigbold*, volgt IIIa.
2. *Wygert Lewe*, tr. 1504 *Hinrik Cater*.

IIIa. *Wigbold Lewe*, † *c.* 1537, tr. le *Wobbe ten Grave;* tr. *2e 1529 Tymen de Zuere.*

Uit het eerste huwelijk:

IVa. *Joost Lewe*, † *1589*, tr. 1538 *Elisabeth Addinga* (B, III, 2), † 1590.

Uit dit huwelijk:

1. *Wobbe Lewe*, tr. *Herman Sickinghe.*
2. *Wigbold*, volgt Va.
3. *Anna Lewe*, tr. *Tyde Beninga.*
4. *Jurgen*, volgt Vb.
5. *Johan*, volgt Vc.
6. *Oede Lewe*, † 1623,

Va. *Wigbold Lewe*, † *1604*, tr. *Wennechien Sickinghe*, † 1609.

Uit dit huwelijk:

Margaretha Lewe, 1582—c. *1625*, tr. 1601 *Adolf Ripperda, 1563-1623.*

Vb. *Jurgen Lewe*, † *1610*, tr. 1573 *Bywe Schaffer*, † 1617.

Uit dit {huwelijk:

1. *Joost*, volgt VIb.
2. *Hayo Lewe*, 1580-1640, tr, 1619 *Bauwe Jarges*, 1580—1654.

VIb. *Joost Lewe, tr. 1620 Harmtje Ompteda.*

Uit dit huwelijk:

Bywe Lewe, † in of vóór 1679, tr. 1649 *Abel Coenders van Helpen* (*van* ***Vervou)*** , 1627—vóór 1691.

Vc. *Johan Lewe*, † *1615*, tr. 1586 *Anna Lewe* (Vd, 1), † 1630; zij hertr. 1622 *Johan Horenken*, † *1624.*

Uit dit huwelijk:

1. *Joost Lewe*, † *c. 1620*, tr. 1618 *Eylke Coenders van Helpen*, † 1633.
2. *Evert*, volgt VIc.

VIc. *Evert Lewe*, † 1641, tr. 1619 *Anna Coenders van Helpen*, 1599—1628.

Uit dit huwelijk:

1. *Johan Lewe, 1622-1671*, tr. 1648 *Geertruda Alberda, 1627-1665.*
   Met dit echtpaar begint de tak *Lewe van Middelstum*,

waaruit later nog de takken *Lewe van Mattenesse* en *Lewe van Nyenstein* zijn ontsproten.
2. *Abel Coenders, volgt* VIIc.
3. *Joost Lewe*, 1626—1677, tr. 1649 *Peter*(*nella*) Coenders, 1635—1678.
   Met de kleinzoon van dit echtpaar begint de tak *Lewe van Aduacd.*
4. *Willem Anna Lewe, 1628-1677*, tr. 1647 *Osebrand Johan Rengers*, 1620—c. *1678.*

VIIc. *Abel Coenders Lewe, 1624-1664*, tr. 1647 *Elisabeth Hooftman gen. van Eychelbergh, 1625-1686.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Lewe, 1648-1686*, tr. 1663 *Haro Caspar van In- en Kniphuisen*, 1646-1694.
2. *Evert Lewe, 1650-1685.*

IId. N. *Lewe*, tr. *Ghese N.*

Uit dit huwelijk:

IIId. *Herman Lewe, tr. 2e Bauwe Tamminga.*

Uit dit huwelijk:

IVd. *Geert Lewe*, † *c.* 1562, tr. *Hille de Mepsche.*

Uit dit huwelijk:

Vd. *Evert Lewe*, † *c.* 1568, tr. 1562 *Willem Mulert*, † *1604.*

Uit dit 'huwelijk:

Anna Lewe, † *1630*, tr. 1e 1586 *Johan Lewe* (Vc), † *1615:* tr. 2e 1622 *Johan Horenken*, † *1624.*

B. Addinga.

I. *Egge* (II) *Addinga*, † *1475*, tr. *Blyde*(*ke*) *(te) Fra-(de) ma.*

II. *Haye* (II) *Addinga*, † 1492, tr. *Elisabeth van Dedum*, † na jan. 1523.

III. *Jurgen Addinga*, † *c. 1522*, tr. 1513 *Anna Tedema*, † *1536.*

Uit dit huwelijk:

1. *Margaretha Addinga*, † *1568*, tr. 1534 *Ailke Clant.*
2. *Elisabeth Addinga*, † 1590, tr. 1538 Joost *Lewe* (A, IVa), † 1589.
3. *Haye* (111) *Addinga*, † *1571*, tr. 1548 ? *Johanna de Mepsche.*

Het geslacht Hohwii uit Graasten (Gravenstein) in Noord-Sleeswijk *,

door Mr. C. P. Briët.

Inleiding.

Op 8 maart 1875 vond in de Brakke Grond te Amsterdam de veiling plaats van de inventaris van het clipper-fregat "Electra", een schip geëxploiteerd door het Amsterdamse handelshuis Van Eeghen & Co. J. Rogge deelt in zijn belangwekkende boek over dit huis mede, dat de beide chronometers van het schip, A. Hohwü nr. 174 en Setherlan Davis nr. 507,

* Waar om technische redenen geen å gezet kon worden, is deee letter vervangen door aa.

toen ƒ140,— en ƒ125,— opbrachten, hebbende "de deskundige A. Hohwü, wonende aan de Oude Schans, te Amsterdam, ... den instrumenten, die 20 jaar oud waren, deze waarden toegekend" [1].

Belangstelling voor het uurwerkmakersambacht deed bij mij de vraag opkomen wie deze deskundige op het gebied van scheepschronometers, die kennelijk zelf deze instrumenten ook vervaardigde, wel was. Al spoedig vond ik in de genealogie *Van Hengel* in Nederland's Patriciaat [2] enkele basisgegevens over 's mans leven. De onuitputtelijke collectie familieannonces van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage leverde vervolgens zulke interessante gegevens op, dat ik mij zette aan een onderzoek naar de familie *Hohwü* en de levensloop van de genoemde Amsterdammer. Het resultaat van het genealogische gedeelte van dit onderzoek volgt hieronder.

Voor de Nederlandse tak zijn de gebruikelijke bronnen geraadpleegd. Veel gegevens konden eerst worden gevonden na leerzame gesprekken met de laatste mannelijke naamdrager in Nederland, de heer A. Th. Hohwü te Amsterdam. Aan de buitenlandse gegevens ligt een uitvoerige correspondentie met vele personen en instellingen ten grondslag. Ik moge hier speciaal noemen mevrouw K. Kinzel-Hohwü te Kiel-Kronshagen, die een cahier met familieaantekeningen ter beschikking stelde en veel gegevens uit Duitsland aandroeg, mejuffrouw Ilse Hansen, voorzitter van de Heimatkundliche Arbeitsgemeinschaft für Nordschleswig te Aabenrå, die geheel belangeloos op het Landsarkiv for de sønderjyske landsdele in die plaats een onderzoek in de kerkregisters van Gråsten of Gravenstein, zoals de Duitse schrijfwijze is, instelde en zo een betrouwbare basis aan deze genealogie gaf, Registrator Inge Huusmann Jakobsen van genoemd landsarchief en tenslotte de heer Jens Kongsted Lampe te Brabrand, die gegevens over de beroepen van Deense leden van dit geslacht aandroeg.

Het was helaas niet mogelijk een uitputtend oaderzoek in de archieven van Gråsten in te stellen of te doen instellen. Nader onderzoek in Deense archieven zal zeker meer aan het licht kunnen brengen.

Genealogie [3].

1. *Hans Christian Hohwü*, uurwerkmaker in Gråsten (Gravenstein), zou volgens mondelinge overlevering van Franse afkomst zijn geweest ("Hautevue") en naar Gråsten zijn gekomen in verband met de bouw van het slot aldaar, mogelijk als meubelmaker, † na 30 juni 1736, tr. Gråsten 19 juni 1710 *Ellen Thaijsen*, geb. Sønderborg (Sonderburg) in 1673, diende voor haar huwelijk bij de heer Kempf, tuinman van het slot te Sleeswijk 1689, bij de huisbewaarder Gottfried te Sønderborg 1693, bij de raadsheer Buchschlag 1694, kwam vervolgens naar Gråsten 1697 en diende daar acht jaren als wasmeisje, † Gråsten 30 juni 1736, dr. van *Peter Thaijsen*, schipper te Sønderborg, en *Magdalena Thaijsen; zij* tr. le Gråsten in 1706 *Niels Jensen*, † (verdronken tijdens noodweer op reis naar Flensburg) in 1708 [4].

   Uit dit huwelijk:

   1. *Nickolay*, volgt IIa.
   2. *Johann Christian*, volgt IIb.
   3. zoon, † vóór 30 juni 1736.
   4. zoon, † vóór 30 juni 1736.

IIa. *Nickolay Hohwü*, geb. Gråsten 25 maart 1711, in de leer bij een geweermaker in Kiel 13 dec. 1729-1732, vertrok naar Kopenhagen 1735 en leerde daar het vak van uurwerkmaker, uurwerkmaker te Gråsten 1745 [5], bouwde een huis op hertogelijke grond ald. 1747, † Gråsten 24 jan., begr. ald. 29 jan. 1798, tr. in 1743 *Catharine Petersen*, † in 1747.

Uit dit huwelijk:

1. *Helena Hohwü*, werd 51 jaren oud.
2. *Thomas*, volgt IIIa.

IIIa *Thomas Hohwü*, geb. Gråsten 19 aug. 1747, leerde in Flensburg het vak van uurwerkmaker, uurwerkmaker in Gråsten, hofuurwerkmaker 1804, † Gråsten 24 nov., begr. ald. 4 dec. 1829, tr. le Gråsten 31 aug. 1781 *Margaretha Henningsen*, † Gråsten 15 aug., begr. ald. 19 aug. 1797, dr. van *Hans Henningsen*, koopman, en *Anna Moritsen*; tr. 2e 14 juni 1800 *Margaretha Clausen*, geb. Stranderød (Stranderott) (gem. Rinkenaes (Rinkenis)) 19 okt. 1778, † Gråsten 9 aug., begr. ald. 14 aug. 1833, dr. van *Andreas Clausen*, leraar zeevaartkunde te Stranderød, en *Sophia (Hansen) Erichs*.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Nicolai, volgt* IVa.
2. *Andreas*, volgt IVb.
3. *Margaretha Hohwü*, geb. Gråsten 6 sept., ged. ald. 16 sept. 1806, † Sønderborg mei/juni 1829, tr. Gråsten 31 jan. 1829 (get. "Herr Adelbert Hinrichsen und Bäcker Petersen, von Gravenstein") *Matthias Johann Peter Paulsen*, geb. te Sønderborg, burger en makelaar ald., onechte zn. van *Georg Wilhelm Bartels*, apothekersgezel te Sønderborg, en *Anna Paulsen*.

IVa. *Nicolai Hohwü*, geb. Gråsten 25 iuli. ged. ald. 30 iuli 1801, uurwerkmaker te Gråsten, later pachter en ver-

---

1. J. Rogge, Het handelshuis Van Eeghen. Proeve eener geschiedenis van een Amsterdamsch handelshuis (Amsterdam, 1949) 283-284.
2. A. B. v[an] H[engel]., "Van Hengel", Nederland's Patriciaat (N.P.) XXX (1944) 92-93.
3. De familienaam wordt in de bronnen aldus gespeld: *Howi, Howij, Hohwij en Hohwü.* In het Duits gestelde stukken uit de 19de eeuw volgen meestal de spelling *"Hohwij"*. Thans komt — voor zover bekend — slechts *"Hohwü"* voor. Voor de geografische namen in het huidige Denemarken is de officiële Deense spelling aangehouden. Daar Noord-Sleeswijk van 1864 tot 1920 tot het Duitse Rijk behoorde en vooral in die periode de Duitse taal daar in officiële stukken gebruikt werd, is bij de eerste vermelding van een plaatsnaam in dat gebied ook het Duitse equivalent tussen haakjes vermeld.
4. De gegevens, betreffende het gezin *Hohwü-Thaijsen* zijn ontleend aan een bij de familie berustend stuk getiteld "Personalia belangend den kurtzen Bericht des zeitlichen Wandels, als den ehelichen Eingang, geistlichen Fortgang und sehlichen Aussgang der in Gott ruhenden sehlichen Frauen Ellen Howi". Hieruit blijkt voorts nog, dat *Ellen Howi* uit haar eerste huwelijk twee dochters had, van wie er een bij haar overlijden nog in Gråsten woonde; de andere was toen reeds overleden.
5. Volgens' Gemessene Zeit (Uhren in der Kulturgeschichte Schleswig-Holstein. Ausstellung zum 100-jährigen Jubiläum des Schleswig-Holsteinischen Landesmuseum, Schleswig, Schloss Gottorff) 267 bevindt een door *Nicolai Hohwy* vervaardigde staande klok met speelwerk zich in de verzamelingen van het Städtische Museum Flensburg en zijn andere klokken in particuliere verzamelingen bekend. Het daar opgegeven geboortejaar (1710) moet onjuist zijn.

volgens eigenaar door koop van de Deense staat van de steenbakkerij te Fiskenaes (Fisnis) bij Gråsten. † Fiskenaes (gem. Gråsten) 11 febr., begr. Gråsten 17 febr. 1879, tr. Amsterdam 26 jan. 1837 *Sophia Clausen* [6], geb. ald. 23 dec. 1817, † Fiskenaes 5 april, begr. Gråsten 10 april 1893, dr. van *Erich Clausen*, stuurman (1817), later kapitein ter koopvaardij, en *Dirkje van den Heuvel*.

Uit dit huwelijk:

1. *Thomas*, volgt Va.
2. *Erich Eduard*, volgt Vb.
3. *Margarethe Adriane Hohwü*, geb. Gråsten 3 maart, ged. ald. 5 april 1841 (get. "Maria Dorothea Petersen, Bäckerfrau, Friederika Landsperg, von Gravenstein, Lorenz Christian Callesen aus Flensburg"), † Gråsten 4 juni 1917, tr. ald. 22 mei 1866 (get. "Thomas Hohwy und Erich Hohwy, der Bruder der Braut") *Klaas van den Heuvel* [7], geb. 's-Gravenhage 29 jan. 1818, klerk ter gemeentesecretarie van 's-Gravenhage (1832). commies van financiën en fabricage (1857). hoofdcommies, chef van de 2e afdeling (Comptabiliteit) (1868) ald., gemeentesecretaris van 's-Gravenhage 30 mei 1876-28 sept. 1880, † 's-Gravenhage 4 mei 1883, zn. van *Hermannus van den Heuvel*, stadsonderwijzer te 's-Gravenhage, en *Rinsje Hage* [8].
4. *Hermann Heinrich*, volgt Vc.
5. *Caroline Adriana Elise Amalie Huhwü*, geb. Gråsten 8 okt. 1845, † ald. 3 maart 1925, tr. Gråsten 22 aug. 1870 *Hendrik Repelius*, geb. Amsterdam 18 mei 1838, † Ede 15 okt. 1877, zn. van *Johan Diederik Hendrik Repelius*, koopman te Amsterdam, en *Henriette Maria Wesseling* [9].
6. *Johann Friedrich Hohwü*, geb. Gråsten 25 april, ged. ald. 17 juni 1849, apothekersbediende te Flensburg (12 juni 1872), te Hannover (17 febr. 1879), apotheker te Klütz (Mecklenburg-Schwerin) (10 april 1893), later apotheker te Radebeul bij Dresden, † Radebeul 17 dec. 1921, tr. (tussen 17 febr. 1879 en 10 april 1893) *Josephine Margaretha Henriette Piepgras*, geb. 30 juli 1868.
7. *Andreas Carl Waldemar Hohwü*, geb. Gråsten 14 okt., ged. ald. 18 nov. 1851 (get. "Teglbraender Carl Ludwig Ferdinand Casper af Aabenraa, Uhrmagersvend Frederik Valdemar Braun af Ribe, Jomfru Adolphine Charlotte Dorothea Bergitte Haack af Graasten"), † Gråsten 25 maart, begr. ald. 31 maart 1862.
8. *Therese Sophie Fanny Hohwü*, geb. Gråsten 17 maart, ged. ald. 26 april 1853 (get. "Moderen, Jomfru Fanny Henningsen, Fuldmaegtig Lehmann Lund, alle af Graasten"), † Gråsten 26 okt. 1933.
9. *Anne Elisabeth Hohwü*, geb. Gråsten 11 sept. 1855, † Amsterdam 8 nov. 1933, tr. Gråsten 25 sept. 1900 *Carel Daniel Reich*, geb. Amsterdam 19 okt. 1837, commissionair in effecten te Amsterdam, kunstverzamelaar, bestuurslid van de Vereniging ter Bevordering van de Instandhouding en Uitbreiding van een Openbare Verzameling van Hedendaagse Kunst (1897-1916) [10], † Amsterdam 31 okt. 1922, zn. van *Carel Daniel Reich*, banketbakker te Amsterdam, en *Anna Gerharda Teerink*, en wedr. van *Adriana Timmers*.
10. *Sophie Nicoline Hohwü*, geb. Fiskenaes 24 juli, ged. Gråsten 1 sept. 1859, † Hamburg 7 nov. 1936, tr. Gråsten 18 aug. 1881 ('get. "Rentier Dohrmann aus Otterndorf und Ziegeleipächter Hohwij auf Fisnis") *Ludwig Robert Dohrmann* [11], geb. Ottendorf (Provinz Hannover) 4 febr. 1850, kwam in 1878 naar Cuxhaven, oprichter en eigenaar van een visserijbedrijf onder de Fa. Robert Dohrmann ald., visroker ald. (1881). stichter van de badplaats Duhnen bij Cuxhaven (1902), † Bonn am Rhein 27 nov. 1932, zn. van *Peter Nicolaus Dohrmann*, rentenier te Otterndorf (1881), en *Johanne Frederieke Mathilde Lau*.

Va. *Thomas Hohwü*, geb. Gråsten 14 april 1838, chronometermaker en -fabrikant, eigenaar der Fa. A. Hohwü te Amsterdam, † ald. 8 febr. 1889, tr. Amsterdam 4 aug. 1870 *Margaretha Maria Hohwü* (IVb, 1).

Uit dit huwelijk:

1. *Andreas Hohwü*, geb. Amsterdam 2 febr. 1872, horloge- en chronometermaker te Amsterdam tot 1925/26, † Alkmaar 17 juni 1943.
2. *Nicolai Willem Hohwü*, geb. Amsterdam 12 mei 1874, † Zeist 27 aug. 1938.
3. *Anton Mari Hohwü*, geb. Amsterdam 7 jan. 1876, † ald. 25 april 1878.
4. *Sophie Hohwii*, geb. Amsterdam 7 april 1877, † Alkmaar 5 april 1953, tr. Amsterdam 18 april 1918 Mr. *Edmond Henri Hijmans*, geb. Tiel 5 sept. 1872, officier van justitie te Winschoten en te Alkmaar, † ald. 30 mei 1942, zn. van *Eduard Hijmans*, grossier

6. *Sophia Clausen was* een nicht van haar echtgenoot: haar vader *Erich Clausen* (geb. Stranderød 21 april 1781, † Graasten 16 sept. 1849, getr. 14 febr. 1816) was een zoon van *Andreas Clausen en Sophia (Hansen) Erichs*.
7. *Klaas van den Heuvel was* een neef van zijn schoonmoeder *Sophia Hohwü-Clausen*: zijn vader *Hermannus van den Heuvel* (1781—1870) was een broer van *Dirkje Clausen-van den Heuvel (geb.* Hardingsveld 21 okt. 1792, † 27 aug. 1826, getr. 14 febr. 1816) en een zoon van *Klaas van den Heuvel* en *Ariaantje Groenewegen*. (Deze gegevens en die in de vorige aantekening zijn ontleend aan een cahier met familieaantekeningen in 1979 in het bezit van mevrouw K. Kinzel-Hohwü.)
8. Zie: H. M. Mensonides, "De gemeentesecretarissen van 's-Gravenhage 1816—heden". Jaarboek 1974 van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe. 14. 16. 18. 27-30 (In het Bevolkingsregister van 's-Gravenhage komen enkele onnauwkeurigheden voor, die in genoemd artikel op p. 29 werden overgenomen.) en de rubriek "Residentie-Nieuws" van Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 217e jaargang nr. 107 (8 mei 1883) 661.
9. Zie: "Repelius", N.P. XII (1921/22) 151, 155.
10. De verzameling van C. *D. Reich* Jr. bestond uit goede en enkele zeer opmerkelijke werken van meesters uit de Haagse en Amsterdamse school. *Reich* legateerde zijn verzameling deels aan de Nederlandse staat en deels aan zijn echtgenote. Laatstgenoemd gedeelte werd later ook aan het Rijk gelegateerd, zodat de gehele collectie rijkseigendom is geworden. Zij bevindt zich thans in het Rijksmuseum te Amsterdam op een schilderij van Breitner na, dat als bruikleen een plaats in het Amsterdams Historisch Museum heeft gevonden. (Mededeling van het Rijksmuseum (Afdeling Schilderijen) te Amsterdam dd. 20 sept. 1979 aan de schrijver.)
11. In de "Lesehalle Cuxhaven-Duhnen", een gebouw ressorterende onder de administratie van de badplaats Cuxhaven, hangt een reliëf met zijn beeltenis. (Mededeling van het Stadtarchiv Cuxhaven dd. 23 juni 1980 aan de schrijver.)

in koffie, thee en tabak te Tiel, en *Ernestina Hendrika Kann.*

5. *Anton Mari,* volgt VIa.

VIa. *Anton Mari Hohwii,* geb. Amsterdam 2 dec. 1878, koopman, eigenaar der Fa. G. Boele & Zoon, groothandel in minerale en plantaardige oliën, uitgezonderd spijsolie, te Amsterdam, † ald. 13 dec. 1958, tr. 's-Gravenhage 8 nov. 1910 *Maria Anna Cafharina Elisabeth Rahder,* geb. Haarlem 5 jan. 1881, † Amsterdam 15 jan. 1921, dr. van *Johannes Dirk Aldegondus Rahder,* kapitein der infanterie, en *Johanna Wesseling* [12].

Uit dit huwelijk:

1. *Andreas Thomas Hohwii, geb.* Amsterdam 2 juli 1912, makelaar in minerale oliën en vetten, oud-procuratiehouder der Fa. G. Boele & Zoon te Amsterdam, tr. Utrecht 12 juli 1958 *Anna Geertruida de Vries,* geb. ald. 8 maart 1921, dr. van *Jan Servaas de Vries,* ambtenaar Gewestelijk Arbeidsbureau te Utrecht, en *Elisabeth Kabouw. [Amsterdam]*
2. *Marie Hohwü,* geb. Amsterdam 15 juni 1919, tr. 's-Gravenhage 5 sept. 1946 Dr. *Henri Louis Anne van Wijk,* geb. ald. 24 okt. 1909, oud-lector Spaans en Portugees Rijksuniversiteit Leiden, zn. van Mr. *Nicolaas Pieter Cornelis van Wijk,* directeur N.V. Rotterdamsche Hypotheekbank voor Nederland, en *Anna Catharina Dekema* en gesch. echtg. van *Jeanne Julienne van Voorst van Beest* [13]. [Leiden]

Vb. *Erich Eduard Hohwü,* geb. Gråsten 5 sept., ged. ald. 31 okt. 1839 (get. "Fabricius Fengnagel, Louise Hohwij [14], der Vater des Kindes, zu Gravenstein") pachter en later bezitter van de steenbakkerij te Fiskenaes, † ald. 20 maart, begr. Gråsten 26 maart 1912, tr. in 1871 *Marie Smidt,* geb. Thisted (Jutland) 7 juli 1843, † Fiskenaes 16 dec. 1924, dr. van *C. M. Smidt,* koperslager, en *Maren Jepsen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Niels Christian Thorwald Hohwü,* geb. Gråsten 28 april, ged. ald. 12 juni 1872 (get. "Mad. Sophie Hohwü auf Fisnis, Frl. Mathilde Smidt auf Fisnis, Apothekergehilfe Johann Friedrich Hohwü in Flensburg"), bezitter van de steenbakkerij te Fiskenaes, † Gråsten 6 aug. 1914.
2. *Mathilde Sophie Hohwü,* geb. Gråsten 16 maart, ged. ald. 10 april 1874, † Fiskenaes 5 maart 1952, tr. Gråsten 28 april 1899 *Jens Andreas Christensen,* geb. Smøl (Schmöl) (gem. Broager (Broacker)) 19 mei, ged. Broager 8 juni 1873, boer in Smøl, † Fiskenaes 26 aug. 1939, zn. van *Andreas Christensen* en *Anna Marie Möller* [15].
3. *Nicolai Hohwii,* geb. Gråsten 29 april, ged. ald. 18 juni 1876 (get. "Herr Nicolai Hohwij, Frl. Anna Hohwij, aus Fisnis, Kapitain Kandsen, Marstall"), waarschijnlijk dierenarts, † in 1908.
4. *Hendrich Eduard Hohwü,* geb. Gråsten 15 febr., ged. ald. 22 maart 1878 (get. "Frau Christiane Repelius, Frl. Sophie Hohwij, auf Fisnis, Herr Hans Clausen von Stranderott"), † Gråsten 30 nov., begr. ald. 6 dec. 1881.

Vc. *Hermann Heinrich Hohwü,* geb. Gråsten 14 febr., ged. ald. 24 maart 1843, landbouwer in Tumbøl (Tombüll) (gem. Felsted (Feldstedt))(1880), bewoonde later met zijn zusters C. A. E. A. Repelius-Hohwü en Th. S. F. Hohwü de villa Sonnenberg te Gråsten, † ald. 23 febr. 1923, tr. Gråsten 2 juli 1880 (get. "Käthner Hans Johannsen in Warnitz und Ziegeleipächter Erich Hohwij in Fisnis") (echtsch. ca. 1890) *Anna Maria Johannsen,* geb. Sønderborg 5 juni, ged. ald. 13 juli 1856, † Aabenrâ (Apenrade) 2 maart 1935, dr. van *Hans Johannsen,* smid en boer te Varnaes (Warnitz) (1880), en *Johanne Marie Matthiesen;* zij hertr. ca. 1890 *Christian Jörgensen-List.*

Uit dit huwelijk:

Hans Nikolai, volgt VIb.

VIb. *Hans Nikolai Hohwü,* geb. Tumbøl 26 maart, ged. 8 mei 1881, kwam na een leertijd in Aabenrâ naar Kiel 1 april 1901, oprichter en eigenaar der Fa. Hohwü, handel in delicatessen ald., † Kiel 19 mei 1963, tr. Vonsild (bij Kolding) 17 april 1906 *Catharina Christine Elisabeth Petersen,* geb. Aabenrâ 28 febr., ged. 19 maart 1882, † Kiel 28 jan. 1976, dr. van *Jens Jacob Petersen,* metselaarsbaas te Aabenrâ, en *Christine Hansen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth Marie Christine Hohwü,* geb. Kiel-Ellerbek 19 maart 1907. [Kiel, Duitsland]
2. *Karla Adriane Margarethe Hohwü,* geb. Kiel-Ellerbek 7 juli 1909, volgde een opleiding voor de handel, werkzaam bij en later mede-eigenaar van de Fa. Hohwü, handel in delicatessen te Kiel, tr. ald. 24 april 1935 *Joachim Alwin Eduard Emil Kinzel,* geb. Maagdenburg 28 mei 1905, volgde een opleiding voor het bankwezen, employé Fa. Siemens, later werkzaam bij de Fa. Hohwü te Kiel, tijdens de tweede wereldoorlog kapitein, † (aan op 14 april 1944 op de Krim opgelopen verwondingen) Wenen (Luftwaffenlazarett) 24 april 1944, zn. van *Alwin Eduard Wilhelm Albert Kinzel,* directeur Vereinigte Elektrizitätswerke Westfalen te Bochum, en *Margarethe Julie Ehlen.* [Kiel-Kronshagen]
3. *Harald Hohwü,* geb. Kiel 5 sept. 1913, tr. le N.N.; tr. 2e N.N.: tr. 3e Nordhausen 24 dec. 1956 *Gertrud Sauerbier,* geb. Salza (blij Nordhausen) 4 febr. 1916, dr. van *Karl Sauerbier,* tabaksspinner te Salza, en N.N. *Schäfer.* [Nordhausen, Bezirk Erfurt, D.D.R.]

12. Zie: "Rahder", N.P. XXV (1939) 193, 194. Dat ***Johannes Dirk Aldegondus Rahder*** (1841-1928) "kapitein N.I.L." zou zijn geweest — zoals daar vermeld — is onjuist gebleken. Hij was kapitein der infanterie in het Nederlandse leger. Zijn vrouw (1842-1928) heette ten rechte ***Johanna Wesseling*** en niet ***Johanna Weverink Wesseling.*** Zij was een dochter van ***Gerrit Weverink Wesseling*** (1808—1867), die volledig vernoemd was naar zijn grootvader ***Gerrit Weverink,*** en van ***Louise Theodora Elisabeth van Berck Colenbrander*** (1810—1876).
13. Zie: W. F. d[el]. C[ampo]. H[artman]., "Van Beest. Van Voorst van Beest", N.P. LI (1965) 14, 15.
14. Zij behoort zonder twijfel tot het hier behandelde geslacht, doch haar plaats in deze genealogie kon niet worden vastgesteld.
15. Uit dit huwelijk drie dochters en drie zonen, die de achternaam ***Hohwü-Christensen*** dragen.

IVb. *Andreas Hohwü,* geb. Gråsten *18* juli, ged. ald. 25 juli 1803, instrumentmaker, fabrikant van chronometers en astronomische uurwerken te Amsterdam, ridder in de Orde van de Eikenkroon (Koninklijk-Groothertogelijk besluit van 10 mei 1849), ridder in **de** Orde van de Nederlandse Leeuw (K.B. 13 april 1868, nr. 24), ridder in de Kroonorde van Italië (1871), † Amsterdam 28 sept. 1885, tr. le ald. 22 juni 1848 *Anna Elisabeth van Hengel,* geb. Amsterdam 4 aug. 1823, † ald. 20 juli 1856, dr. van *Barfholomeus Justus van Hengel,* cargadoor te Amsterdam, en *Maria Elisabeth Wesseling;* tr. 2e Amsterdam 21 april 1859 *Anfonia Roos,* geb. ald. 26, juli 1817, † Amsterdam 21 maart 1901, dr. van *Rasmus Roos,* koopman te Amsterdam, en *Wilhelmina Johanna Bongarsf (Bongers)* en wed. van *Jacob Heinrich Göffsche* [16].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Margaretha Maria Hohwü,* geb. Amsterdam 22 maart 1849, zette na de dood van haar echtgenoot de Fa. A. Hohwü voort, † Amsterdam 22 nov. 1929, tr. Amsterdam 4 aug. 1870 *Thomas Hohwü* (Va).
2. *Barfha Maria Elisabeth Hohwü,* geb. Amsterdam 1 aug. 1851, † ald. 4 febr. 1929.
3. *Adriana Anna Elisabeth Hohwii,* geb. Amsterdam 24 mei 1856, † ald. 3 dec. 1867.

IIb. *Johann Chrisfian Hohwü,* geb. Gråsten 5 febr. 1716, herbergier ald., † vóór 4 dec. 1784, tr. le N.N.; tr. 2e 6 sept. 1748 *Metta Margrefha Langebeck,* geb. 1718/19, † Gråsten 4 dec., begr. ald. 9 dec. 1784.

Uit dit huwelijk:

Hans Chrisfian Augusf, volgt IIIb.

IIIb. *Hans Chrisfian Augusf Hohwü,* geb. Gråsten 20 april 1750, uurwerkmaker en herbergier ald., † Gråsten 16 juli 1817, tr. ald. 17 juli 1778 *Cicilia (Sille) Maria (Dorofhea) Matzen* [17], geb. Hvedholm (Fyn) 1753/54, † Gråsten 27 juni, begr. ald. 30 juni 1828.

Uit dit huwelijk:

1. *Hans Chrisfian Hohwü,* geb. Gråsten 7 nov., ged. ald. 10 nov. 1778, † na 27 juni 1828.
2. *Mafhias Hohwü,* geb. Gråsten 20 mei, ged. ald. 1 juni 1780, † na 27 juni 1828.
3. *Christiana Cafharina Hohwü,* geb. Gråsten 17 juni, ged. ald. 19 juni 1783, † na 27 juni 1828.

16 Zie aantekening 2. **Dat** *Andreas Hohwü op* "18 juni 1803" geboren zou zijn is onjuist en dat hij "astronoom" geweest zou zijn berust op een misverstand. *Hohwü* kreeg zijn opleiding bij zijn vader, vervolgens vanaf 1829 bij de "werktuig- en sterrekundige tijdsbepaling-maker" *Johunn Heinrich Kessels* (1781—1849) in Altona en tenslotte vanaf 1834 bij de beroemde werktuigkundige *Louis Breguet* in Parijs. In 1840 vestigde *Hohwii* zich in Amsterdam als fabrikant van chronometers en astronomische slingeruurwerken. (Zie voor uitvoeriger gegevens verder: D. van Ketwich, "Andreas Hohwu", De zee. Tijdschrift gewijd aan de belangen der Nederlandsche stoom- en zeilvaart, onder redactie van J. V. Wierdsma en W. van Hasselt. VII (1885) 409—418.

17. Over haar voornamen bestaat enige onzekerheid. In haar begraafinschrijving wordt zij *"Cicilia Maria* geb. *Matzen"* genoemd. De doopakte van haar zoon *Huns Christian* noemt haar *"Sille Muriu Dorotheu,* geb. *Matzen",* terwijl de trouwakte *"Murie Margaretha Matzens"* vermeldt. (Mededelingen van Inge Huusmann Jakobsen dd. 14 juni 1980 en van Ilse Hansen dd. 20 febr. 1980 aan de schrijver.)

4. *Sophia Margarefha Charlotte Hohwü,* geb. Gråsten 22 jan., ged. ald. 27 jan. 1786, † na 27 juni 1828.
5. *Maria Magdalene Hohwü,* geb. Gråsten 15 april, ged. ald. 17 april 1790, † na 27 juni 1828.
6. *Thomas Peter Hohwü,* geb. Gristen 29 maart 1794, deed zijn onderwijzersexamen aan het Seminarium te Skårup (Fyn) (1819), onderwijzer te Fodslette (Langeland (1819), onderwijzer en koster te Seden bij Odense (1825), idem te Voldtofte-Flemløse (Fyn) (1829—1844), † Flemløse (Fyn) 22 april 1844, tr. *Voldborg Dreier,* afkomstig van Orbaek (Fyn) [18].

18. Volgens mededeling dd. 3 febr. 1980 van Jens Kongsted Lampe, die deze gegevens ontleende aan Odense og Assens Amters Aarbøger 1927, p. 301.

KORTE MEDEDELINGEN,

De Schoonhovense familie Kalf (1980, kol. 290-303).

Onder generatie IIId in kolom 295 kan worden toegevoegd dat *Hendrik Kalff,* wedr. van *Pieferfje Houweling,* wonende te Schoonhoven en die zich wederom in het huwelijk zal begeven, op 1 juli 1743 bewijs deed van het moederlijk erfdeel aan zijn zeven onmondige kinderen, te weten: *Grietje, 22* jaar, *Anfonia, 21* jaar, *Wijntje, 20* jaar, *Kaatje, 16* jaar, *Pieter, 9* jaar, *Saartje, 6* jaar en *Swaantje Kalff, 2* jaar oud. Hij beloofde de kinderen tot meerderjarigheid of eerder huwelijk op te voeden enz., en bij het bereiken van meerderjarigheid een zilveren ducaton uit te reiken, Twee verwanten van zijn overleden vrouw werden tot mede-voogden aangesteld: *Cornelis Houweling,* meester loodgieter, en *Pieter Waterlandt,* meester koperslager, beiden wonende te Schoonhoven [1].

Onder generatie IIId, 8 in kolom 300 maakte ik melding van mijn vermoeden dat *Johannes Hen (de)ricus Collemans* wellicht een telg was van één van die typische protestante ambtenarenfamilies in Noord-Brabant. Over de familie *Collemans* blijkt te zijn gepubliceerd in De Brabantse Leeuw door Dr. A. J. Teijchiné Stakenburg [2]. De eerder te Brussel gedomicileerde familie heeft in de 18de eeuw met name te Gilze een vooraanstaande plaats ingenomen. Hoewel genoemde *Johannes Hen (de) ricus Collemans* in Rotterdam zakkendrager van beroep was, blijkt het met zijn maatschappelijke positie toch te zijn meegevallen. Op 8 aug. 1741 werd hij poorter van Rotterdam en in de jaren 1754-1780 was hij aldaar hoofdman van het zakkendragersgilde op de Botersloot. Zelfs voerde hij een wapen, hetwelk met dat van andere zakkendragers (!) voorkomt op een schilderij van Pieter Tiele uit 1769, voorstellende de Korenbeurs aan de Steiger te Rotterdam. *Collemans* voerde het wapen *Roelants* van zijn moeders familie: in blauw drie gebladerde korenaren, naast elkaar geplant in een grond van goud. Helmteken: een wereldbol in natuurlijke kleur, omgord door een gouden ring, schuinrechts rustend op de wrong. Dekkleden: goud en blauw. Blijkbaar was het beroep van zakkendrager niet zo onaanzienlijk als men zich zou voorstellen. Het is nauwelijks voor te stellen dat ongeletterde arbeiders zich in die tijd van een wapen bedienden! *Collemans* blijkt in tweede echt gehuwd te zijn (Rotterdam 5 mei 1743) met *Cafharina van Bokkelen,* ged. Oud-Beijerland

1. Streekarchief Schoonhoven, weeskamerarch., inv. nr. 7a, akte dd. 1 juli 1743.
2. A. J. Teijchiné Stakenburg, Collemans, in: De Brabantse Leeuw, jrg. 1967, blz. 102-104.

29 jan. 1708. Zijn huwelijk met ***Anna Elisabeth** Smits,* ged. (R.K.) Helmond 5 maart 1718, poorteres van Rotterdam 25 juni 1740 was derhalve zijn derde huwelijk. Ten vierde male huwde hij dus ***Sara** Kalf* (gen. IIId, 8, kol. 299). De vader van ***Johannes Hen (de)** ricus **Collemans: François Collemans,*** was schepen en oatvanger van Gilze, tollenaar en ouderling te Chaam. Zoon *Collemans* zal naar Rotterdam zijn gekomen door toedoen van zijn oom *Carolus* ***Collemans,*** wijnkoper en destillateur op de Botersloot te Rotterdam. Tenslotte zij vermeld dat ***Johannes Hen (de)** ricus **Collemans*** van vaderszijde een kleinzoon was van ***Adriana Boone,*** welke behoorde tot de Noordbrabantse tak van het Zeeuwse regentengeslacht ***Boone*** [3].

K. J. SLIJKERMAN.

3. A. J. Teijchiné Stakenburg, Een tak der familie Boone in Noord-Brabant, in: De Brabantse Leeuw, jrg. 1981, blz. 158.

Immens.

Weinig inleiders zullen zo omstandig op de familiebetrekkinderen van een auteur zijn ingegaan als Prof. Ds, Jacobus Willemsen deed in zijn voorrede op „De godvruchtige avondmaalganger" door de Middelburgse predikant Ds. ***Petrus Immens.*** Van dit werkje bezit ik de vierde druk, uitgegeven te Middelburg en Amsterdam in 1756.

De genealogische gegevens die Willemsen in zijn voorrede vermeldde kunnen als volgt worden samengevat:

1. ***Robertus Immens,*** geb. Gent, rentmeester ald., week ten tijde van Alva met twee zoons uit naar Hessen.
   Eén van hen was:

11. Ds. ***Robertus Immens,*** geb. Gent 1578, predikant te Altona, † Hamburg 1645, oud 67 jaar, tr. ***Anna Margat-etha van Voorburg,*** † Amsterdam 22 febr. 1654.

111. Ds. ***Robertus Immens,*** geb. Hamburg 1623, proponent 1648, predikant te Schijndel (1648) en te Oirschot, † ald. 1681, tr. 's-Hertogenbosch 27 april 1649 ***Maria van der Delien,*** dichteres', dr. van Ds. ***Nikolaüs** Anthoni van der Delien* (die predikant werd te 's-Hertogenbosch 18 aug. 1630 en ald. † 3 okt. 1630) en ***Abigael de Monier*** (dr. van een predikant in Vlaanderen en kleindr. van een ten tijde van Alva naar Goes gevluohte predikant).

***Maria van der** Delien* dichtte verscheidene geestelijke liederen die door Adriaan van Loo in zijn gezangenbundel werden uitgegeven.

Uit dit huwelijk:

1. Ds. ***Samuel Immens,*** stud. Utrecht, pred. te Poortvliet, † en begr. te Oirschot.
2. ***Anna Margaretha Immens,*** geb. Schijndel 2 maart 1650, tr. Ds. ***Arnoldus Brievings,*** als pred. bevestigd te Oirschot 23 nov. 1681, te St.-Annaland 1688, † ald.
   Uit dit huwelijk één dochter, gehuwd met Ds. ***Marcus Zuerius Boxhornius van Miggrode,*** pred. te Philippine.
3. Ds. ***Robertus Immens,*** geb. 7 juli 1651, stud. Utrecht, als pred. bevestigd te St.-Anna-ter-Muiden 13 jan. 1675, † 8 okt. 1677.
4. *Nikolaus* ***Immens,*** geb. Schijndel 18 febr. 1653, militair onder het regiment van de Graaf van Stirum, door een kogel in de rechterknie gewond bij het beleg van Bonn 8 nov., † 10 nov. 1673.
5. Zoon, geb. en † Oirschot 24 okt. 1654.
6. ***Johannes Immens, geb.*** Schijndel 29 sept. 1655, stud. theologie, † aan de tering 29 nov. 1677.
7. ***Andreas Immens,*** geb. Schijndel 19 maart 1657, reisde als onderkoopman naar de Oosten † ald., tr. ***Johanna Clement.***
   Uit dit huwelijk één dochter, ***Elizabeth Anna,*** Immens, moeder van ***Thomas van Rhee,*** postmeester te Middelburg.
8. ***Abigael Immens,*** geb. Schijndel 22 dec. 1658, tr. Ds. *Jacobus* ***Zuerius,*** pred. te Arnemuiden.
9. ***Dr. David Immens,*** med. dr., geb. Oirschot 24 dec. 1661, stud. Utrecht, geneesheer te Middelburg.
   Uit zijn huwelijk een zoon die pred. werd te Kloetinge.
10. Ds. *Daniël* ***Immens,*** geb. Oirschot 3 april 1663, als pred. te Asten en Ommel (N.-Br.) beroepen 6 jan. en bevestigd 26 april 1693, † 1695.
11. ***Petrus,*** volgt IV.
12. ***Maria Immens,*** geb. Oirschot 3 april 1666, † 10 juli 1667.

IV. Ds, ***Petrus Immens,*** geb. Oirschot 26 okt. 1664, als pred. bevestigd te Oirschot 8 aug. 1688, te West-Souburg 18 maart 1691, te Zaltbommel 1695, te Middelburg 12 jan. 1698 (beroep 20 okt. 1697), curator lat. school ald., † Middelburg 18 nov. 1720, begr. ald. (Oosterkerk) 25 nov. 1720, tr. ***Katharina de Smit,*** dr. van ***Willem de Smit en Katharina van der Heide*** ('die een dochter was van de rekenmeester ***Van der Heide).***

Uit dit huwelijk acht kinderen, van wie er drie jong overleden binnen enkele weken na de dood van hun moeder. Voorts:

1. ***Petrus Immens,*** theol. stud., † enige jaren na zijn moeder, nog geen twintig jaar oud.
2. ***Maria Catharina Immens,*** geb. West-Souburg 3 mei 1693, † 18 mei 1708.
3. ***Catharina Immens,*** geb. 20 okt. 1706, † 20 maart 1736, tr. de ontvanger *Daniel* ***de Smit.***
4. *Johanna* ***Immens,*** tr. ***Jan de Heere,*** koopman te Dordrecht.
   Uit dit huwelijk één zoon.
5. ***Sara Johanna, Immens,*** tr. Dr. ***Leonardus** de Smit.*
   Uit dit huwelijk: ***Jozina Catharina de** Smit,* tr. *François Gaaswijk,* secretaris van West-Soubnrg. Uit dit huwelijk: ***Martinus Leonardus Gaaswijk, gek.*** West-Souburg 24 febr. 1751, in 1753 enige achterkleinzoon van Ds. ***Petrus Immens.***

De voorrede, waarin met name over het godvruchtig leven van sommige van bovengenoemde persoaen wordt uitgeweid, bevat voorts biografische gegevens betreffende Ds. ***Jacob Hanappier,*** laatstelijk predikant te 's-Gravendeel, die ten huize van ***Immens'*** vader heeft verbleven, en betreffende ***Cornelia Constantia Winckelman,*** een van de gemeenteleden van Ds. ***Petrus Immens,*** † Middelburg 22 jan. 1716, 24 jaar oud. De voorrede wordt gevolgd door gedichten van *Jacoba Petronella* ***Winkelman, Helena Filedt*** geb. ***Buyts*** en ***P. M. de Lichte.***

Voor geïnteresseerden is een microfilmopname van de voorrede te raadplegen in de verzamelingen van het Centraal Bureau voor Genealogie. Over Ds. ***Robertus Immens*** (11), ***Maria van der** Deliën* (111) en Ds. ***Petrus Immens*** (IV) is meer te vinden in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, dl, 111 (1914), p. 631-633.

N. PLOMP.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Aantekeningen betreffende het geslacht Lewe en de titulatuur van de adel in het noordoosten van ons land, door Mr. L. J. Noordhoff. — Het geslacht Hohwü uit Grâsten (Gravenstein) in Noord-Sleeswijk, door Mr. C. P. Briët. — Korte mededelingen.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Nassaulaan 18, *2514 JT* 's-Gravenhage.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (met bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2-3 **XCIXe Jaargang** **februari-maart 1982**

Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederland's Adelsboek en Nederland's Patriciaat gepubliceerde genealogie& en stamreeksen.

Arkeliana Moderna,

door J. Fox.

Onder de titel „Arkeliana Vetera" hebben bij uitstek deskundigen indertijd in dit maandblad hun visie gegeven op het aloude geslacht der heren van Arkel [1]. Er is thans aanleiding op latere naamdragers in te gaan met name op de familie, die is opgenomen in Nederland's Patriciaat 53ste jrg. — 1967, blz. 9-27.

De stamreeks van dit geslacht begint als volgt:

I. *Meerten Jansz. van Arkel, geb.* omstr. 1530, eigenaar van 17 hont land onder Asperen 1557, vermeld in de kohieren van de tiende penning van Asperen, begr. aldaar 1612, tr. N. N.

II. *Jan Meerfensz. van Arkel,* geb. Asperen omstr. 1560, vermeld in de gemenelandsrekeningen 1610, tr. N. N.

III. ***Jacob** Jansz. van Arkel,* geb. Asperen omstr. 1590, woonde in 1632 in een eigen huis aan de oostzijde van de Voorstraat ald., begr. Asperen 16 aug. 1645, tr. Griefje *Hemelrijkendr.,* † na *2* april 1646.

Als plaats van herkomst is Asperen opgegeven,

Omstreeks 1920 — zo mocht ik vernemen — heeft Jhr. Mr. H. J. L. Th. van Rheineck Leyssius bij de familie de illusie gewekt, dat zij uit de roemruchte heren van Arkel zou stammen [2]. Of het bewijs van deze afstamming nog geleverd zou kunnen worden, was z.i. echter de vraag. De onderzoeker zou daarvoor — de beperktheid van het bronnenmateriaal in aanmerking genomen — wel geluk moeten hebben. Niettemin betoonde de heer Leyssius zich bij voorbaat van zo'n afstamming overtuigd. Naam en wapen in combinatie schijnen hem tot deze overtuiging te hebben gebracht. Het wapen wordt in Ned. Patriciaat als volgt beschreven: „In zilver twee rode beurtelings gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalken, in het schildhoofd vergezeld van een zwarte barensteel met drie hangers. Helmteken: een uitkomende zilveren zwaan. Dekkleden: zilver en rood". Zonder twijfel een typisch Arkelwapen. ***Woufer van Arkel (1731-1810)*** heeft als presiderend schepen van Asperen met dit wapen gezegeld. Een afbeelding van zijn zegel is bijgevoegd (nog voor blz. 9) [3].

Soms is de waarheid zo simpel, dat zij dientengevolge wordt miskend. Wie verder in het verleden door wil dringen moet natuurlijk van de huidige stamvader uitgaan, d.w.z. van diens vermelding in de kohieren van de tiende penning van Asperen. De citaten, zoals ze mij van de kant van de familie bereikten en bij vergelijking met de oorspronkelijke kohieren authentiek bleken, laten voor een nauwkeurig lezer niets aan duidelijkheid te wensen over [2].

Anno 1557 staat in de afdeling „boven de Nyeuwsteech" onder het opschrift „Pachter" in de zevende „hoeff": „Rijck Willemsz. van ***Meerfen** Jansz.* tot Arckell ende *Margriet*

1. J. de Groot, J. W. Groesbeek en 0. Merckens resp. in: De Nederlandsche Leeuw, 59ste jrg. (1941), 60ste jrg. (1942) en 61ste jrg. (1943) met in laatstgenoemde jaargang nog „Opmerkingen" van Mr. J. W. Groesbeek en J. P. de Man.

2. Het was Richard van Arkel te 's-Hertogenbosch, die onlangs per brief de afstamming van zijn geslacht aan de orde stelde en daarbij tal van bijzonderheden vermeldde.

3. Richard van Arkel deelde in zijn brief mee, dat de barensteel in het wapen volgens de arcering van het zegel rood zou moeten zijn in plaats van zwart.

Jansdr. XVII hondt. De hoop om X1111 gulden. Comt voor den Xen penning XXVIII s."[4].

Anno 1561 — dit kohier is afgetekend 27 juli 1562 — staat met betrekking tot hetzelfde land: „Claes Jansz. van Couwenhoven ende Cornelis Evertsz. tsamen van *Meerten Jansz.* tot Arckel XVII hondt om XIX gulden. Comt den thienden penninck XXXVIII s."[5].

Deze formulering onthult, dat *Meerten Jansz.* in de jaren 1557-1562 géén geslachtsnaam voert: hij is woonachtig te Arkel, voorts heeft hij land onder Asperen in eigendom, dat hij verpacht, aanvankelijk tezamen met ***Margriet Jansdr.***, die wellicht zijn vrouw was, later alleen. Wie zou in vredesnaam op het idee zijn gekomen „*Meerten Jansz.* tot Arckel" om te toveren in „*Meerten Jansz.* ***van*** *Arkel*"? Het ware onbillijk hier de heer Leyssius op aan te zien. Mogelijk was ten tijde van zijn advies het onderzoek nog niet tot de stamvader, die in 1967 opduikt, gevorderd.

Hoe dan ook, het staat nu vast, dat het huidige geslacht zijn naam ontleent aan herkomst uit het dorp Arkel, volstrekt niet aan een afstamming uit de heren van Arkel. Wat het wapen betreft: dat een presiderend schepen van deze naam er maar al te gemakkelijk toe kon komen een Arkel-wapen aan te nemen, behoeft geen nader betoog.

Intussen bevestigen de kohieren van de tiende penning van Arkel, dat *Meerten Jansz.* daar zijn boerderij had. Bomendien brengen deze kohieren en verscheiden rekeningen die ons ook nog ter beschikking staan, twee oudere generaties aan het licht[6]. Als van zelf vloeit uit dit bronnenmateriaal een nieuwe herziene stamreeks voort:

1. ***Lange*** *Everaert* alias ***Lange*** *Evert* pacht met ingang van 22 febr. 1516 voor tien jaar de weide „in den Elsen" onder Arkel van de Grafelijkheid van Holland.

   Deze pacht gaat over op ***Jan Evertsx.***, die op grond hiervan als zoon van de oude pachter mag worden aangemerkt. Immers de ervaring leert, dat pachtgrond neiging had in de familie te blijven, zij het niet in zo sterke mate als eigea goed en leengoed.

11. ***Jan Evertsz.*** ziet 14 dec. 1523 zijn huis en hof te Arkel door de invallende Geldersen verbrand en zich van alles beroofd, doch weet deze ramp te boven te komen; schout van Arkel 1543-1546; eigenaar van zijn huis en hofstad „daer hij nu ter tijt in woent", bovendien van „twee huyskens ende twee werfkens met noch een werfken buyten dijcx ende eenen wal met oick een cleyn griendeken ..." (1543/'44), heeft behalve de weide „in die Elsen" de visserij met de wielen in het land van Arkel van de Grafelijkheid van Holland in pacht (1543/'44), voorts grond in pacht van o.a. het kapittel, het gasthuis en de Heilige geest te Gorinchem (1544/'45), † na 4 mei 1546, tr. ***Aen N. N.***, die als weduwe eigenares en bewoonster van wijlen haar man's huis blijkt te zijn (1553-1559) en in 1561 nog in leven is.

4. Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Archieven van de Staten van Holland vóór 1572, inv.nr. 895, fol. 44 verso.
5. Archief alsvoren, inv.nr. 1209, fol. 36 recto.
6. Archief alsvoren, inv.nrs. 157, 451, 554, 894 en 1208: kobieren van de tiende penning van Arkel en Rietveld van 1543-1561; bovendien inv.nr. 2242: rekening van de omslag der morgengelden in Gorinchem, Arkel enz. van 1546. Voorts Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Rekeningen van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der Domeinen te 's-Gravenhage, inv.nrs. 2252-2296: rekeningen van de rentmeester van Gorinchem, het land van Arkel enz. van 1517-1562.

III (= Ned. Patr. 1). ***Merten Jan Evertsz.***, geb. omstr. 1518, aangeduid als *Martyn Jansz.* ***schouten men van Arckel*** in 1543, eigenaar van een huis en hofstad buitendijks onder Arkel met een bijbehorende boomgaard binnendijks' (1553-1561) , bovendien eigenaar en pachter van land onder Arkel (1557—1561), terwijl hij 17 hont land onder Asperen aan anderen verpacht (1557—1561/'62), aanvankelijk tezamen met ***Margriet Jansdr.***, die wellicht zijn vrouw was.

Merten Jan Evertsx. moet veel vroeger zijn geboren dan in Ned. Patriciaat vermeld. Wij mogen aannemen, dat hij in 1543 volwassen was, toen hij zekere korentiend van de Grafelijkheid van Holland kucht[7]. Volwassen werd men destijds op vijfentwintigjarige leeftijd of door een eerder huwelijk. Onaannemelijk lijkt, dat ***Merten*** in 1612 begraven zou zijn, zoals, in Ned. Patriciaat wordt opgegeven. Hij zou dan de negeatigjarige leeftijd overschreden hebben: in die dagen een grote zeldzaamheid. Waar we niets van zijn leven weten na 1562, is dit een al te boude veronderstelling. ***Margriet*** *Jansdr.* zouden we op het eerste gezicht voor een zuster van ***Merten*** *Jansz.* kunnen houden. De gemeenschappelijke eigendom van 17 hont land ***onder*** Asperen zou dan op een onverdeelde1 boedel van de vader moeten wijzen. Met betrekking tot het goed, dat Jan ***Evertsz. te*** Arkel naliet, blijkt echter niets van zo'n onverdeelde' boedel. Bovendien komt er in onze broanen nog een andere zoon, Thomas ***Jan Evertsx.***, voor die dan toch ook een aandeel in deze boedel had moeten hebben. Het is daarom veel waarschijnlijker, dat ***Merten*** een vrouw uit Asperen heeft gehuwd en de 17 hont land aldaar van zijn schoonvader afkomstig was. Denkbaar lijkt in dit verband, dat ***Merten*** te Asperea optrad namens zijn niet bij name genoemde vrouw en dat ***Margriet Jansdr.*** de ongehuwde zuster van, die vrouw, dus zijn schoonzuster was.

De netelige vraag moet gesteld worden, of de twee volgende generaties behoorlijk op de voorgaande aansluiten. De presentatie in Ned. Patriciaat is zo summier, dat deze vraag noch in positieve noch in negatieve zin kan worden beantwoord. We weten, dat een uitgave als Ned. Patriciaat zich niet leent voor een uitvoerige opgave van bewijsplaatsen. Dit hindert niet, als doop- en trouwgegevens worden vermeld of leengoed, dat vererft van vader op zoon, maar hier voelt de lezer, die wil weten, waarop de betrokken generaties gebaseerd zijn, zich volkomen in de mist. Wel is duidelijk, dat het gemeentearchief van Asperen geraadpleegd is, destijds door Mevrouw P. van Rheineck Leyssius-Jansen geïnventariseerd, maar de huidige onderzoeker heeft dit archief niet direct bij de hand[8].

Als we bedoelde generaties onder voorbehoud aanvaarden, zullen ze toch op zijn minst bijgeschaafd moeten worden:

IV (= Ned. Patr. 11). ***Jan*** *Mertensz.* ***van*** *Arkel,* geb. omstr. 1548 . . . . . .

Asperen zal als geboorteplaats moeten vervallen, zolang niet vaststaat, wanneer het geslacht zich daar gevestigd heeft. ***Jan's*** leeftijd moet aan die van zijn vader worden aangepast. Vreemd is het in Ned. Patriciaat te lezen, dat hij vermeld zou zijn „in de gemenelandsrekeningen 1610", want er is in het gemeentearchief van Asperen maar één gemenelandsrekening van 1610 voorhanden (inv. nr. 417).

V (= Ned. Patr. 111). ***Jacob*** *Jansz.* ***van*** *Arkel,* geb. omstr. 1580 . . . . . .

7. Rekeningen alsvoren, inv.nr. 2277, fol. 21 recto.
8. Vgl. Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven XLV -1922, Eerste deel ('s-Gravenhage, 1923), blz. 215-303.

Ook bij hem zal Asperen als geboorteplaats moeten vervallen, zolang het onzeker is, wanneer het geslacht zich daar gevestigd heeft. Ook zijn leeftijd dient aan die van zijn vader te worden aangepast.

Verdere generaties lijken afdoende vast te staan. Belangrijk is vooral de akte van vertichting van 2 april 1646 [9]. *Grietjen Hemlerijcken* treedt hierin al weduwe van *Jacop Janssen van Arckel* op. De zeven kinderen, vijf zoons en twee dochters, worden met name genoemd. Vijf hunner zijn nog minderjarig. Hun oom *Merten Janssen van Arckel* fungeert als bloedvoogd. Allicht is er genealogisch verband tussen de laatste en de *Merten Jansz.*,,tot Arckel", die te Asperen gegoed is. Dit neemt niet weg, dat we dit verband gaarne beter gepresenteerd zouden zien [10].

9. Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Rechterlijk archief van Asperen, inv.nr. 1378, fol. 38-39.

10. Eventueel zouden bij een nader onderzoek van de periode 1562—1632 nog de latere rentmeestersrekeningen van Gorinchem, het land van Arkel, half Asperen enz. in het Algemeen Rijksarchief geraadpleegd kunnen worden.

Faure,

door MR. W. F. LEEMANS.

De genealogie van de familie *Faure* in Ned. Patriciaat 41 (1955), blz. 144 e.v. kan enigszins worden aangevuld met bij een op een ander doel gericht onderzoek in de archieven van Orange gevonden gegevens. Daar in Orange in de 17de eeuw verscheidene families *Faure* woonden, die bijna alle uit andere plaatsen afkomstig waren, en in deze families dezelfde voornamen voorkomen, is het moeilijk, zonder een zeer uitvoerig onderzoek, de voorouders van de in Ned. Patriciaat behandelde familie te vinden.

De aanvang van de genealogie kan thans luiden:

1. ***Pierre Faure***, koopman te Orange, als zodanig o.a. gequalificeerd 2 aug. 1683, toen hij de vruchten van een perceel van Pierre Reynaud, echtgenoot van Marie Marcellin, te Orange kocht [1]. Hij tr. le *Jeanne Soulier*, geb. St. Restitut en Dauphiné (bij St. Paul-Trois-Châteaux, dép. Drome), dr. van *N. Soulier* en ***Marguerite Doux*** (cf. noot 20) ; zij testeerde, ziek zijnde, voor notaris Felix te Orange 15 juni 1683, wensend begraven te worden op het Protestantse kerkhof te Orange en tot haar universele erfgename benoemend haar dochter Marie Faure, subsidiair haar echtgenoot Pierre Faure; zij overleed kennelijk zeer kort daarna. Pierre Faure tr. 2e te Courthézon (Prinsdom Orange) 1 aug. 1683 ***Justine Po(i) nty,*** nadat de heer Deydier te Jonquières aanvankelijk had geweigerd de deur van de kerk te openen voor de huwelijksvoltrekking: kennelijk was dit huwelijk, hoogstens anderhalve maand na het overlijden van Pierre's eerste vrouw, niet naar ieders genoegen.

   Uit het eerste huwelijk:

   1. ***Marie Faure.***

   Uit het tweede huwelijk (o.a. ?):

   2. ***Anthoine Faure***, ged. Orange in de Katholieke kerk 20 maart 1686 (peter Antoine Garagnon [2], meter Claire Molan (Malan?)); de doop vond in de Katholieke kerk plaats omdat na de herroeping van het Edict van Nantes op last van Lodewijk XIV de Protestantse kerken gesloten waren; verscheidene kinderen uit Protestantse families werden toen in de Katholieke kerk gedoopt. Deze Anthoine is generatie 11 in Ned. Patriciaat: dubbele voornamen kwamen in het milieu van de Faure's te Orange in die tijd vrijwel niet voor: de naam Alexandre moet later toegevoegd zijn.

   3. ***Henri Faure***, ged. Orange in de Protestantse kerk 16 aug. 1698, † Orange 1 sept. 1698.

Op grond van de gegevens kan de levensloop van ***Pierre*** als volgt worden gereconstrueerd. Nadat de Protestantse kerken in Orange in oktober 1685 gesloten waren, is hij nog in Orange gebleven tot na de geboorte van zijn zoon ***Antoine*** in maart 1686; in mei 1686 komt hij nog als koopman te Orange voor [3]. Daarna is hij kennelijk uitgeweken, waarheen is onbekend, wellicht naar Nederland, zoals vele Orangeois in die jaren [4]. Na de teruggave van Orange aan Willem III is hij in 1698 terstond teruggekeerd, maar na de occupatie van het Prinsdom door Lodewijk XIV in 1703 wordt hij niet meer aangetroffen in de lijsten van uitgewekenen, die in Genève ***zijn*** aangekomen en vandaaruit naar andere plaatsen zijn vertrokken, of die in Pruisen zijn aangekomen [5]. Ook in Nederland is hij niet aangetroffen. Hij zou dus of identiek kunnen zijn met ***Pierre Faure,*** die, oud 60 jaar, 29 september 1700 te Orange is overleden en daar is begraven, of hij is, zoals Ned. Patriciaat vermeldt, in 1701 reeds naar Zwitserland uitgeweken en daar overleden; een plaats Orben in Zwitserland bestaat echter niet, wel Orbe ten Zuid-westen van Yverdon.

De zoon ***Antoine Faure*** is in 1714 in dienst van de V.O.C. aan de Kaap de Goede Hoop aangekomen en werd daar klerk van de weesmeesters. Hij trouwde in hetzelfde jaar met ***Rachel de Villiers.*** 3 december 1715 werd hij benoemd tot bode van de weesmeesters en in 1719 tot voorlezer te Stellenbosch [6]. Waar is ***Antoine*** tussen 1703 en 1714 geweest? De vraag rijst dan of hij identiek was met ***Antoine Faure,*** die in 1703

1. Notaris Felix, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret (Orange) 415, fol. 369, met handtekening van ***Pierre Faure.***

2. Volgens de Liste des Orangeois expulsés en 1703 et réfugiés en Prusse van Alfred Bernard was hij "capitaine d'un bâtiment négrier" en week zijn weduwe, ***Catherine Cavet,*** bijgenaamd "la négresse", oud 55 jaar in 1703 naar Pruisen uit (de beschrijving van een "bâtiment négrier" — een slavenschip — vindt men in de "Guide des collections navales" van het Musée de Dunkerque, 1973, no. 106). Meer leden van deze familie gingen naar Pruisen.

3. O.a. als getuige in akten van notaris Jean Fermin, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret 401, fol. 288 vo, 293, etc.

4. Zie W. F. Leemans, Bulletin van de Commission de l'Histoire des Eglises Wallonnes, VIe série, 4e livraison, 1969-1971 (verder aan te halen als Bulletin), blz. 50 e.v. Volgens de nog nader te noemen ms.-genealogie in de verzameling van het Genootschap zou hij naar Borculo zijn gevlucht. Inderdaad komt daar een soldaat ***Pierre Faure*** voor, die 4 aug. 1689 een zoon ***Frederik Willem*** liet dopen, genoemd naar de graaf van Limburg Stirum, en 18 nov. 1691, toen soldaat en portier van zijne excellentie, een dochter ***Elisabeth Charlotte,*** maar er is geen enkele aanwijzing, dat het hier dezelfde persoon betreft.

5. "Roôlle des Refugiés, d'Orange à Genève", Bibl. municipale d'Avignon, ms. 5252; Alfred Bernard, Liste des Orangeois expulsés en 1703 et régugiés en Prusse (1892).

6. Zie C. G. Botha, Die Kaapse Hugenote (1939), blz. 118; Resoluties van die Politieke Raad, deel IV, 1707-1715 (A. J. Böeseken), blz. 485.

uit Orange was uitgeweken naar Genève en vandaar met zijn oom *Jean Faure*, diens vrouw en diens, kleindochter (of dochtertje ?) ***Louise Jeanne 17*** september 1703 naar Schaffhausen werd gezonden, waar zij onderdak zouden krijgen [7]. Wat zijn leeftijd betreft, kan hij identiek zijn met ***Antoine Faure***, in 1703, 17 jaar oud, in Pruisen aangekomen, "aide-chirurgien", in 1707 in dienst getreden in het regiment de Varenne.

Inderdaad woonden te Orange een *Jean* en een ***Pierre Faure***, broers, zoons van ***Antoine Faure***, die in 1680 als wettelijk vertegenwoordiger van die zoons beroep instelde tegen een criminele sententie van de cour ordinaire te Orange [8]. Was ***Pierre*** (Ned. Patriciaat, generatie 1) inderdaad een van deze broers, dan kan hij niet degene zijn die in 1700, oud 60 jaar, overleed. De voornaam ***Antoine*** komt bij de vele ***Faure's*** in Orange betrekkelijk zelden voor. Op zich zelf lijkt niet onwaarschijnlijk, dat de oudste zoon van ***Pierre*** (1) naar zijn grootvader werd genoemd en dat de laatste de hier bedoelde ***Antoine*** is.

Zouden de veronderstellingen juist zijn, dan zou het volgende hypothetische beeld ontstaan:

1. ***Antoine*** *Faure* te Orange, in 1680 optredend voor zijn zoons:
   1. *Jean*, uitgeweken in 1703 met zijn vrouw en zijn neef Antoine Faure.
   2. ***Pierre,*** volgt 11.

II. ***Pierre*** *Faure*, † vóór 1703, tr. le *Jeanne Soulier*; tr. 2e Courthézon 1 aug. 1683 *Justine Po(i)nty.*

Uit het tweede huwelijk:

Antoine *Faure*, uitgeweken naar Genève met zijn oom Jean Faure in 1703, vandaar naar Schaffhausen en vervolgens naar Pruisen gegaan en in 1714 naar de Kaap = Ned. Patriciaat generatie 11.

Zijn moeder *Justine Po(i)nty zou* een dochter geweest kunnen zijn van ***Charles (de) Po(i) nty,*** geboortig uit Orpierre, metselaar te Orange, die getrouwd was met ***Alix Piélat,*** ged. Orange (réf.) 7 nov. 1617, dr. van ***Jaume Piélat*** en ***Marguerite Carvat Q;*** dit is echter geheel onzeker. Zie ook hierna bij ***Pierre*** *Faure*, zoon van ***Philippe.***

Pierre *Faure* (Ned. Patriciaat 1) past niet in de genealogie van de eveneens uit Orange afkomstige familie *Faure* te Bergen op Zoom, waaruit o.a. de familie ***Van Boneval*** *Faure* stamde. Ter aanvulling van De Ned. Leeuw 1901, k. 188-190 kan het volgende worden medegedeeld. Op enkele punten stemmen de gegevens overeen met een ms.-genealogie in de verzameling van het Genootschap; de in dat handschrift vermelde adellijke afkomst van ***Philippe*** *Faure* berust op fantasie en ook overigens komen in dat manuscript onjuistheden voor.

1. ***Philippe*** *Faure*, geb. omstr. 1596, "cardeur à laine" te Orange, verwierf een wijngaard 16 juni 1638, werd 3 maart 1657 60 livres verschuldigd aan Louis Sauzin [10], kocht 18 okt. 1658 een "membre de maison" van André Coavenent, med. dr. te Orange [11], had een huis aan de rue de Mazeau (quartier de Pourtoules) te Orange, † Orange 2 mei 1683, oud 87 jaar, tr. ***Louise Roussel,*** † na 13 sept. 1668 [12].

   Uit dit huwelijk:
   1. *Jean*, volgt IIa.
   2. ***Pierre,*** volgt IIb.
   3. *Jeanne Faure*, tr. Orange (réf.) 10 juni 1668 (huwelijkse voorwaarden not. André Pelet te Orange 13 sept. 1668 [13]) ***Benjamin*** *Bertin*, bakker te Orange, zn. van ***François*** en ***Catherine Chauvet.*** Ten tijde van haar huwelijk hadden haar broers Jean en Pierre toestemming van hun vader om buitenshuis te werken en gedurende vijf jaar voor eigen rekening zaken te doen; zij gaven aan hun zuster ieder een gouden ring ter waarde van 2 écus. Jeanne Faure week als weduwe met een zoon in 1703 uit naar Genève en is in Zwitserland gebleven [14].

IIa *Jean Faure*, ged. Orange (réf.) 9 dec. 1637 (peter Jean Chamard, meter N. Pigollas, echtgenote van N. Roussel), koopman (marchand mercier) te Orange, kreeg van zijn ouders twee kamers in een huis in de rue des Jacobins (quartier de St. Martin), verwierf een huis aan de Grande Place (quartier de Langes) van noble Claude de Drevon, hetwelk 30 april 1665 op zijn naam werd overgeschreven [15], zou in 1703 te Bergen op Zoom gewoond hebben en daar in 1714 zijn overleden [16], tr. ***Lucrèce*** *Comte* (meestal genoemd ***Comtesse*** omdat de achternamen van vrouwen in de vrouwelijke vorm werden gebruikt), waarschijnlijk dr. van *Jean* en ***Anne Laurian.***

Uit dit huwelijk [17]:

1. ***Anne*** *Faure*, ged. Orange (réf.) 27 nov. 1661 (ten doop gehouden door Anne Laurian), † Orange 4 dec. 1661, enkele dagen oud.
2. ***Pierre*** *Faure*, geb. 28 juni 1662, ged. Orange (réf.) in dec. 1662 (ten doop gehouden door Pierre Sauvan (Laurian?) en Louise Roussel), † Orange 15 maart 1664, oud 14 maanden.
3. ***Louise*** *Faure*, geb. 2 jan., ged. Orange (réf.) 15 febr. 1665, tr. Orange (réf.) 9 febr. 1681 (huwelijkse voorwaarden voor notaris' Jacques Ougier te Orange 30 dec. 1680 [18]) *Alexandre* ***le*** *Jeune*, koopman, geboortig uit Bourdeaux in de Dauphiné, bij zijn huwelijk al enige tijd te Orange wonend, zoon van ***Denk le*** *Jeune* en ***Anne*** *Derland*, wonend te Bourdeaux. In de huwelijkse voorwaarden werd bepaald, dat Jean Faure en Alexandre le Jeune zullen "s'associer pour vivre et demeurer, travailler et negotier ensemble tant qu'il leur plaira". Zie voor dit echtpaar en hun nakomelingen verder Korneel Slootmans, Brabantia VI (1957), blz. 305-3 14 [19].

7. Roôlle des réfugiés, voormeld, blz. 21.
8. Arch. dép. de Vaucluse, 2 B Parlement d'Orange 63, fol. 278; cf. fol. 677 (1681). Het appel werd verworpen.
9. Zie Bulletin, blz. 44.
10. Notaris André Pelet, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret 310, fol. 341 (met zijn handtekening). Voor ***Louis*** *Sauzin*, zie Leemans, Noblesse, blz. 273.
11. Ibidem, fol. 559. Voor André *Convenent*, zie Bulletin, blz. 63.
12. Uit Arch. municip. d'Orange, CC 9, fol. 889 zou een aanwijzing kunnen worden geput, dat zij eerder gehuwd was geweest met *Enemon(d)* ***La*** *Four*.
13. Arch. dép. de Vaucluse, B 2546, fol. 312 vo.
14. Roôlle des réfugiés, blz. 34.
15. Arch. municip. d'Orange, CC 13, fol. 3257.
16. Zie Korneel Slootmans, Brabantia VI (1957), blz. 305 jo 313.
17. Zie ook Bulletin, blz. 68, waarop hier enkele verbeteringen.
18. Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret 367(2), fol. 295.
19. Enige kinderen uit dit huwelijk werden te 's-Gravenhage in de Franse kerk gedoopt: *Louise* ***le*** *Jeune* ***25*** jan. 1693, ***Marthe*** 20 juli 1695, *Jacques* 18 dec. 1698, *Anne* 16 dec. 1703 (ten doop gehouden door Pierre (le) Jeune en Pernette (le) Jeune).

4. ***Gabriël Faure***, geb. 20 nov., ged. Orange (réf.) 24 nov. 1667, † Orange 23 sept. 1670.
5. *Moïse Faure*, ***geb. 26*** maart, ged. Orange (réf.) 30 maart 1670 (ten doop gehouden door Moyse Comte [20] en Isabeau Duchant), † Orange 21 sept. 1670.
6. ***Alexandre Faure***, ged. Orange (réf.) 29 april 1672 (ten doop gehouden door Alexandre d'Autrand en Olympe de Drevon), uitgeweken 24 febr. 1701 [21], secretaris, raad en rentmeester-generaal van de markies van Bergen op Zoom, tr. ***Marguerife Thérèse les Perdrix***. Uit dit huwelijk vele kinderen, o.a. Lucrèce *Faure*, ged. 's-Gravenhage (Fr. k.) 23 aug. 1703, en ***Hugo Faure***, ged. Bergen op Zoom 31 dec. 1718, stamvader van de tak ***Van Boneval Faure*** (zie De Ned. Leeuw 1901, k. 188-190).
7. *Susanne Faure*, geb. 31 dec. 1674, ged. Orange (réf.) 7 jan. 1675.
8. ***Jean Faure***, geb. Orange 11 okt. 1681, uitgeweken 24 febr. 1701, schreef in 1713 een manuscript, getiteld "Regrets sur la perte de la principauté d'Orange" (1 dec. 1964 bij Beyers te Utrecht geveild, no. 446). Hij was toen baljuw van Standdaarbuiten, later van Oudenbosch, † 1760; in 1761 verscheen zijn geschiedenis van Bergen op Zoom [22]. Hij tr. Bergen op Zoom 2 jan. 1709 ***Anna Elisabeth van (den) Steen,*** ged. Fijnaart 19 juni 1678. Uit dit huwelijk enige kinderen.

IIb. ***Pierre Faure***, geb. te Orange, "cardeur" en koopman aldaar, werd 14 dec. 1677 150 livres schuldig aan Marguerite le Chantre de Pougnadoresse, weduwe van noble Honoré de Drevon, welk bedrag zij 31 maart 1678 terugkreeg [23]; in 1688 werden zijn goederen gerechtelijk verkocht [24]; wellicht degene die, 60 jaar oud, 29 september 1700 te Orange overleed en daar (réf.) is begraven (wat leeftijd betreft zou dit beter uitkomen dan ten aanzien van Pierre Faure, Ned. Patr. I), tr. (huwelijkse voorwaarden voor notaris Criston te Orange 22 april 1663 [25]) ***Perneffe Voul(l)aire***, geb. te Arzeliers (ten N. van Laragne, Hautes Alpes), dr. van *Denis* en ***Marfhe Granier*** te Arzeliers, en weduwe van ***Pierre Anfoine Pascal. Zij*** werd bij het maken van de huwelijkse voorwaarden bijgestaan door de echtelieden Jeremie Roux en Honorade Voullaire, haar zuster, en Marcelin Voullaire, haar oom. Een huis van de laatste werd op naam van Pierre Faure overgeschreven [26]. Zij was "nièce par alliance" van Jeanne Donneau, die tr. Orange 15 nov. 1670 (réf., huwelijkse voorwaarden van 4 nov. 1670) Pierre Carlot, knopenkoopman te Orange, en die als diens weduwe 25 okt. 1679 tegen een jaarlijkse rente een wijngaard aan Pernette Voulaire gaf en 14 maart 1684 een

20. ***Moyse Comte,*** "cardeur" te Orange, zn. van ***Jean en Anne*** Laurian, tr. Orange (réf.) in 1665 *Jeanne So(u)* ***lier,*** dr. van *Jacques* en *Louise Bertrand* te St. Restitut (cf. de eerste vrouw van Pierre Faure, Ned. Patr. I). Uit dit huwelijk: ***Lucrèce Comte,*** † Orange 6 juni 1671, oud 5 jaar.
21. In margine van het doopboek.
22. Zie De Navorscher 1929, blz. 75 e.v.
23. Notaris Jacques Ougier, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret 271, fol. 530 vo; cf. ibidem 364, fol. 715 vo.
24. Zie Arch. municip. d'Orange, CC 24, fol. 2720.
25. Opgenomen in Arch. dép. de Vaucluse, B 2545, fol. 125.
26. Arch. muncip. d'Orange, CC 20, fol. 691; 22, fol. 1526.

wijngaard aan Pierre Faure [27]. Een nabij familielid was Jean Voulaire, woonachtig te Genève, peter van no. 6: deze gaf een som gelds aan Marie de Ponti, geboortig uit Orpierre en wonend te Orange, dr. van wijlen Pierre de Ponti en Isabeau Voulaire, bij haar huwelijk (huwelijkse voorwaarden 24 nov. 1675) met Jean Mathieu, "cardeur", geboortig uit Salamis, wonende te Orange; namens Isabeau Voulaire, weduwe van Pierre de Ponti en haar zoon Charles de Ponti en ook namens Jean Voulaire trad Pierre Faure, zoon van Philippe op [28]. Enige leden van de familie Vo(u)laire weken in 1703 naar Zwitserland en Pruisen uit.

Uit dit huwelijk:

1. ***Philippe Faure,*** ged. Orange (réf.) 6 jan. 1664 (ten doop gehouden door Philippe Faure en Jeanne Donneau), † Orange 4 okt. 1664, oud 9 maanden.
2. (waarschijnlijk, moeder niet vermeld) ***Lucresse Faure,*** geb. 19 jan. 1666, ged. Orange (réf., ten doop gehouden door Bernard Genoyer en Lucresse Bouche), † jong.
3. ***Louise Faure,*** geb. 16 jan., ged. Orange (réf.) 20 jan. 1668 (ten doop gehouden door Marcelin Voulaire en Louise Roussel), † jong.
4. ***Anne Faure***, geb. 12 maart, ged. Orange (réf.) 15 maart 1670 (ten doop gehouden door Jean Ougier, koopman, en Anne Bontoux, wed. van Paul Donneau), wellicht dezelfde die tr. Orange (réf.) 30 juli 1702 ***Thomas Chiousse.***
5. *Jeanne Faure*, ged. Orange (réf.) 29 juni 1671 (ten doop gehouden door Jacques Pascal, koopman, en Jeanne Doaneau, echtgenote van Pierre Carlot).
6. ***Louise Faure***, ged. Orange (réf.) tussen 2 en 9 jan. 1673 ('datum niet vermeld) (ten doop gehouden door David Brun in de plaats van Jean Voulaire, koopman te Genève, en Jacqueline Carlot, echtgenote van N. Pascal, in de plaats van Louise Trec, echtgenote van Jean Voulaire evengenoemd).
7. ***Françoise Faure,*** geb. 16 nov., ged. Orange (réf.) 27 nov. 1673 (ten doop gehouden door Jacques N. en Françoise Fabre, echtgenote van Truffel).
8. ***André Faure***, geb. 21 juli, ged. Orange (réf.) 3 aug. 1675.
9. ***Henry Faure,*** geb. 4 okt., ged. Orange (réf.) 8 okt. 1676, † ald. 29 april 1682.
10. ***Jean Faure***, geb. 21 dec., ged. Orange (réf.) 23 dec. 1677, † ald. 29 juni 1682.
11. *Jacques Faure*, geb. Orange 7 dec. 1679, † ald. 23 april 1680.
12. ***Lucresse Faure***, geb. Orange 14 febr. 1681, † ald. 29 juni 1682.
13. ***Perneffe Faure,*** † Orange 16 nov. 1684, oud 4 maanden.

27. Arch. dép. de Vaucluse. B 2547. fol. 243., 518 vo en 530: notaris Louis Brousset 4 nov.' 1670, notaris Jacques Ougier '19 sept. en 25 okt. 1679: Arch. dén. de Vaucluse. Fonds Bourret 367 (1), blz. 469.
28. Notaris Ougier, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Bourret 364, fol. 753. ***Justine Ponti,*** nabij familielid van dezen, trouwde met ***Pierre Faure*** (Ned. Patr. 1).

Vóór de Reformatie, te Orange omstreeks 1560, komt de naam *Faure* zelden of niet te Orange voor. Daarna vindt men een toenemend aantal personen met deze naam, waarvan hier enige genoemd worden. Wellicht stonden enkele in een familierelatie tot de hierboven genoemden.

George Faure, schoenmaker, later koopman te Orange. Hij verwierf enige stukken land en maakte 31 juli 1573 zijn testament, maar hij leefde nog in 1583. Hij wilde begraven worden op het kerkhof te Orange volgens het gereformeerde gebruik. Hij had een broer *Antoine Faure* en zusters' *Jeanne* en *Marguerite Faure* [29].

Arnaud en *Barthélémy Faure*, van elders gekomen Hugenoten, in 1568 te Orange, waar zij bleven.

Gabriël Faure, had in 1615 een huis te Orange en enige landerijen, begr. Orange (réf.) 24 sept. 1624. Hij had een zuster *Judith Faure*, gehuwd met *Jacques Pelet* [30].

Philippe Faure, uit Courthézon, gehuwd met *Gillette Roux*. Op zijn naam werd 24 mei 1640 een huis in het quartier van de Pont neuf te Orange overgeschreven, dat zijn vrouw uit de goederen van haar vader, *Guilhen Doux dit le Pasquet* le jeune, had verkregen [31]. Dit echtpaar was Katholiek en kinderen uit dit huwelijk werden te Orange katholiek gedoopt: *Jean Faure 12* febr. 1640, *Catherine Faure 28* jan. 1643, *Charles Faure 15* juli 1646.

Jean Faure, tr. *Anne Girard*. Uit dit huwelijk: *Mathieu Faure*, ged. Orange (réf.) 21 sept. 1643 (peter Mathieu Malan), † Orange 31 aug. 1700 (réf.).

Jean Faure, kleermaker te Orange, zn. van *Antoine Faure* en *Susanne Chaix* te Saléon (?) in de Dauphiné, tr. in 1663 *Françoise Michel*, dr. van *Marc* en *Fleurette Girard* te Orpierre. Uit dit huwelijk o.a.: *Louis Faure*, geb. 22 juli 1664, ged. Orange (réf.; ten doop gehouden door Louis Lagier en Madeleine Pascal), *David Faure*, ged. Orange (réf.) 12 jan. 1668, *Charles Faure*, ged. Orange (réf.) 6 okt. 1674 (ten doop gehouden door Pierre Faure en Honorade Vo(u)laire, echtgenote van Jeremie Roux), † Orange 18 juli 1681.

Jean Faure, † Orange 15 jan. 1667, oud 60 jaar, begr. réf.

Jean Faure uit Venteyrol in de Dauphiné, tr. vóór 12 dec. 1642 *Catherine Barre*, dr. van *Pierre* en *Jeanne Chambaud*. Uit dit huwelijk o.a.: *Louis Faure*, ged. Orange (réf.) 4 maart 1643, *Jean Faure*, ged. Orange (réf.) 23 dec. 1644, *Galien Faure*, gad. Orange (réf.) 18 febr. 1650, en *Amélie Faure*, ged. Orange (réf.) 9 juli 1656, begr. Orange 26 okt. 1657. Deze kinderen werden ten doop gehouden door aanzienlijke personen, een gebruik dat veel voorkwam.

Pierre Faure uit Venteyrol, "travailleur" (kleine landbouwer), reeds tien jaar te Orange wonend, kocht 15 dec. 1642 een huis achter de "grande muraille" (het Romeinse theater) van noble Antoine Redonnet [32]. Misschien was hij dezelfde als de "travailleur", die tr. *Susanna Autran (d)*, uit welk huwelijk o.a.: een tweeling, ged. Orange (réf.) 18 jan. 1645, *Madeleine Faure*, ged. Orange (réf.) 20 jan. 1636, en *Madeleine Faure*, ged. Orange (réf.) 20 mei 1639, tr. (huwelijkse voorwaarden 7 maart 1657; huwelijk te voltrekken in de église réformée) *Louis Rique*, metselaar, zn. van *Pierre Rique*, kapitein, en *Magdaleine Lion* te Orange.

Jean Faure uit Dieulefit, † 24 jan. 1685, oud 80 jaar, begr. Orange (réf.).

Jean Faure uit Orpierre, † 30 april 1685, oud 56 jaar, begr. Orange (réf.).

In de 17de eeuw, vooral in de laatste tientallen jaren voor de herroeping van het Edict van Nantes, kwamen veel Protestanten uit de omliggende gebieden naar Orange.

Jean Faure, afkomstig uit de Dauphiné, tr. Orange 31 okt. 1683 (réf.) *Françoise Mourier*, weduwe te Orange. Uit dit huwelijk: *Antoine Faure*, geb. 9 juli, ged. Orange (réf.) 12 juli 1685.

Jean Faure, tr. *Anne Dugas*. Uit dit huwelijk: *André Faure*, geb. 2 okt. 1699, ged. Orange (réf.). Zij weken in 1703 uit naar Genève met hun kinderen *François, Lucrèce* en *André*, werden vandaar 6 sept. 1703 naar Zürich gestuurd en gingen vandaar naar Pruisen [33].

Pierre Faure uit Condorcet, geb. omstr. 1622, gehuwd met *Pernette Aulagne* (kinderen ged. te Orange, réf., van 1654 af: alleen een dochter overleefde hem en was zijn erfgename) en *Jacques Faure*, eveneens uit Condorcet, tr. Orange (réf.) 1661 *Françoise Norest*.

Pierre Faure, burger van Lyon, kreeg 14 mei 1669 vergunning een fabriek van zijden stoffen te Orange te vestigen [34].

Pierre Faure, klokkenmaker uit Genève, wonend te Orange, tr. *Marie V(?)ioley*. Uit dit huwelijk: *Laure Faure*, ged. Orange (réf.) 17 aug. 1678.

Jean Pierre Faure, "cardeur", tr. Orange (réf.) 23 juni 1701 *Catherine Long*, uit welk huwelijk een zoon *Charles Faure*, geb. 1702. Zij weken in 1703 uit naar Genève, vanwaar zij 12 sept. 1703 naar St. Gallen werden gezonden; vandaar gingen zij naar Maagdenburg [35].

De katholieke familie van de drie broers *Michel*, schoenmaker, *Jérôme* en *Pierre Faure*, "travailleurs". *Jérôme* had zonen: 1. *Michel Faure*, gehuwd met *Marie Mourin; 2. Antoine Faure*, gehuwd met *Dauphine Gare:* dit echtpaar liet verscheidene kinderen te Orange (kath.) dopen (o.a. 1640-1646); *Antoine Faure* testeerde 19 okt. 1685 (notaris Charles Blisson) en hij † vóór 7 febr. 1690, toen onroerend goed werd overgeschreven op zijn zoon *Jean Faure; 3, Laurens Faure*, "travailleur", gehuwd met *Isabeau Trof(f) e*, uit welk huwelijk zoons *Jean* en *François Faure*.

Deze opsomming moge enigszins een beeld geven van de moeilijkheden, die zich voordoen bij het zoeken naar de voorouders van *Pierre Faure* (Ned. Patr. 4 1, generatie I).

29. Notaris Jean Drevon te Orange, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Blondeau 132, fol. 785.
30. Zie voor de erfgenamen van *Gabriël Faure*: notaris Jean Sauzin, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Blondeau (Orange), 374, fol. 252 vo (1631).
31. Arch. municip. d'Orange, CC 11, fol. 2477.
32. Notaris Jean Sauzin, Arch. dép. de Vaucluse, Fonds Blondeau 379, fol. 105 vo.
33. Zie de genoemde Roôlle des Réfugiés en de Liste des Orangeois expulsés en 1703.
34. Arch. municip. d'Orange, BB 31, fol. 265 (Délibérations du Conseil).
35. Zie de meermalen vermelde lijsten.

De eerste generaties van het geslacht Van Konijnenburg,

door MR. G. VAN NIEKERKEN.

Eén van de voormoeders van mijn vrouw was *Claartje Gerrits Conijnenburgh*. Zij trouwde op 31 januari 1646 te Berkel met *Cornelis Cornelisz. Huysman*, j.m. van Nootdorp; het echtpaar vestigde zich te Nootdorp, waar *Cornelis* vervener (te Hoogeveen onder Nootdorp) en voorts vele jaren gezworene, schepen, diaken en ouderling was. In 1672 wordt hij bovendien ook nog vermeld als ambachtsbewaarder van Hoogeveen [1]. Op 30 september 1681 testeerde het echtpaar [2]. Uit een akte van 13 december 1683 blijkt dat zij beiden toen overleden waren [3].

Claartje was een zuster van *Cornelis Gerritsz. Conijnenburgh*, schout van Nieuweveen (onder Nootdorp). Deze verwantschap is niet alleen daaruit af te leiden dat *Claartje* en *Cornelis* hetzelfde patronimicum en dezelfde achternaam hadden, en uit hetzelfde dorp kwamen, maar blijkt ook uit de omstandigheid dat zij over en weer bij herhaling als getuige optraden bij de doop van hun kinderen.

Cornelis Gerritsz. was getrouwd met *Aechje Huysman*, een zuster van de man van *Claartje*. Evenals *Claartje* had hij zich, komende van Berkel, gevestigd te Nootdorp, waar hij ook diaken en ouderling was.

Cornelis Gerrits Conijnenburgh is generatie IV in de stamreeks,, die in Ned. Patriciaat 1956, blz. 166 voorafgaat aan de genealogie *Van Konijnenburg*. De generaties I, II en III noteerde ik dan ook dankbaar in de kwartierstaat van mijn kinderen [4].

Deze eerste generaties laat ik hieronder volgen:

I. *Arent van Coninenburch*, geb. Berkel ca. 1500, tr. N.N., uit welk huwelijk behalve een zoon *Pouwel*, geb. Berkel in 1534, † aldaar 21 mei 1611 (schout van Berkel) en een zoon *Willem:*

II. *Jan van Coninenburch*, geb. Berkel ca. 1540, tr. N.N., uit welk huwelijk behalve twee zoons *Arent* en *Eewoud:*

III. *Gerrit van Coninenburch*, geb. Berkel ca. 1575, verzoekt in okt. 1628 vrijstelling van de verplichting zitting te nemen in de Hoge Vierschaar van Delfland, tr. N.N., uit welk huwelijk, behalve een zoon *Dirck*:

IV *Cornelis van Coninenburch*, geb. ca. 1615, schout van Nieuwe Veen etc.

Het valt op dat de beschrijving van deze eerste vier generaties nogal summier en vaag is. Geen enkele geboortedatum staat vast; de echtgenotes van I, II en III zijn onbekend; enige aanwijzing omtrent beroep of ambt ontbreekt.

Omdat het doopboek van Berkel uit de eerste decennia van de 17de eeuw nog aanwezig is, leek het mij vreemd dat de doop van *Cornelis* (IV) — die volgens Ned. Patriciaat plaatsvond ca. 1615, terwijl zijn vader n.b. bekend was —, niet te vinden zou zijn. Mede omdat ik de doopdatum van *Claartje Gerrits* ook graag wilde weten, nam ik het doopboek van Berkel van 1600 tot 1630 nauwkeurig door. Van een *Cornelis* of *Claartje*, gedoopt als kind van een *Gerrit*, was geen spoor te ontdekken. Wel vond ik in het trouwboek van Berkel één *Gerrit Jansz. (van Conijnenburgh)*, nl. *Gerrit Jansz.*, die als j.g. van Berkel op 6 febr. 1622 trouwde met *Grietie Ariens*, j.d. van Hillegersberch.

Uit dit huwelijk werden te Berkel drie kinderen gedoopt: *Martientje* op 19 april 1626, *Barbertje* op 9 januari 1628 en *Jan* op 19 augustus 1629. *Claartje* of *Cornelis* waren daar niet bij. Een andere *Gerrit Jansz. van Conijnenburgh is* in het doop- of trouwboek van Berkel niet te vinden. De conclusie moet zijn dat *Cornelis* of *Claartje* geen kinderen waren van een *Gerrit Jansz. van Conijnenburgh* te Berkel.

Zover gekomen nam ik inzage van het dossier *Van Konijnenburg*, aanwezig op het Centraal Bureau voor Genealogie, waarin het materiaal aanwezig is, waarmede het artikel *Van Konijnenburg* in Ned. Patriciaat werd samengesteld.

Dit dossier bevatte geen bewijsstukken of vermelding van vindplaatsen betreffende de generaties I, II en 111. Wel bleek er uit dat men in het doopboek van Berkel ook tevergeefs had gezocht naar *Cornelis Gerritsz.* Ook zag ik dat men in het weeskamerarchief van Berkel een akte had gevonden dd. 24 februari 1654 betreffende de "eyntelijcke staat van de goederen van de drie nagelaten weeskinderen van *Gerrit Jansz. Conijnenburch* geprocreëerd bij *Grietgen Adriaens* sulcx deselve geweest zijn meydach 1653": deze kinderen zijn: *Jan, Barbertje* en *Martijntje*. Hierdoor wordt bevestigd dat *Gerrit Jansz. van Conijnenburch* te Berkel niet de vader van *Cornelis* en *Claartje* kan zijn geweest.

Omdat dit resultaat vanzelfsprekend niet bevredigend was raadpleegde ik de doopboeken van de dorpen in de omgeving van Berkel.

Al spoedig vond ik in het doopboek van Zoetermeer-Zegwaard de volgende inschrijving:

14 juni 1620, *Claertie*, vader *Gerrit Dirricks* in 't Noordeynde van Berkel; get. Mees Dirricks, Maerten Aryens en Neeltje Cornelis. Dit was dus een *Claartje Gerritsdr.*

De vraag bleef of zij ook een *Conijnenburgh* was. Dit was snel opgelost. Op 7 april 1637 compareerde te Zegwaard *Fijtgen Dirks*, weduwe van *Adriaen Leenertsz. Visser*, bijgestaan door *Gerrit* en *Mees Dircsz. Conijnenburch*, haar broeders [5].

Het gehele gezin waartoe Gerrit *Dirksz.* behoorde wordt gepresenteerd in een akte van 24 april 1656 [6], waarvan ik de aanhef hieronder laat volgen: "*Gerrit Dirksz. Conijnenburgh* en *Bartholomeus Dirksz. Conijnenburgh*, elk voor zich zelf, *Maertge Dirks Conijnenburgh*, wed. van *Jacob Willems van der Wal*, geassisteerd met voornoemde *Gerrit Dirksz. Conijnenburgh*, haar broeder, *Claertje Dirks Conijnenburgh*, wed. van *Pieter Adriaens Hout*, geassisteerd met *Bartholomeus Dirksz. Conijnenburg*, mede haar broeder, *Sijmen Jansz. Marck*, getrouwd met *Fijtgen Dirks Conijnenburgh;* item *Cornelis Pietersz. Conijnenburgh* voor hem zelf en *Abraham Pietersz. van Tol*, getrouwd met *Maertje Pieters Conijnenburgh*, beiden kinderen van *Pieter Dirksz. Conijnenburgh; Cornelis Dirksz. Bovenwater*, getrouwd met *Nelletje Claes*, en *Adriaen Dirksz.*, getrouwd met *Geertje Claes*, dochters van *Geertje Dirks Conijnenburgh*, allen erfgenamen van *Adriaen Dirksz. Conijnenburgh*, hun overleden broeder."

Het huwelijk van *Gerrit Dirksz.* vond ik in het trouwboek van Zoetermeer-Zegwaard, waar genoteerd staat: 5 aug. 1607, *Gerrit Dirksz.*, jongm. van Segwaert en aldaar woonachtig

1. R(echterlijk A(rchief) Nootdorp 27.
2. R.A. Nootdorp 26.
3. R.A. Nootdorp 15.
4. O(ns) V(oorgeslacht) 1980, blz. 413 e.v.
5. R.A. Zegwaard 50.
6. R.A. Zegwaard 54.

met *Neeltge Cornelis*, j.d. van Segwaert, ook aldaar woonachtig; get. Dirk Gerits als vader van de bruidegom, Cosnelis Claesz. als vader van de bruid.

Bij de doop van *Claartje Gerrits* waren dus haar oom *Mees Dirksz.* en haar moeder *Neeltje Cornelis* getuigen.

Bij verder onderzoek in het doop- en trouwboek van Zoetermeer-Zegwaard kwam vrijwel het gehele gezin waartoe *Claartje Gerrits* behoorde te voorschijn, t.w.:

21 juni	1608	doop van *Maritge*, get. Claes Cornelisz., Jaepgen Cornelis en Fijtgen Dirks.
19 maart	1610	doop van *Cornelis*, get. Maritge Dirks, Adriaan Leenderts en Adriaan Cornelisz.
21 april	613	doop van *Jacob*, get. Pieter Dirksz., Jacop Cornelisz. en Grietjen Ariens.
13 aug.	617	doop van *Cornelis*, get. Pieter Cornelisz., Trijntje Cornelis en Pieter Dirksz.
4 jan.	643	huwelijk tussen *Cornelis Dirksz. Bovenwater*, j.g. van Segwaert, en *Jaepje Gerrits*, j.d. van Berkel, get. Gerrit Dirksz., vader.

Uit dit huwelijk werd gedoopt:

15 nov.	1643	*Dirk*, vader *Cornelis Dirksz. van Zegwaard*, get. Cornelis Gerritsz., Dirk Gerritsz. en Claertje Gerrits.

Aldus is *Cornelis Gerritsz.*, gen. IV in de stamreeks *Van Konijnenburg* in Ned. Patriciaat ook gelocaliseerd. Zijn doopdatum moet niet luiden ca. 1615 maar 13 aug. 1617.

Dirk, die in Ned. Patriciaat wordt vermeld als broer van *Cornelis*, behoorde ongetwijfeld eveneens tot het bovenvermelde gezin. Niet alleen treedt hij bij herhaling op als doopgetuige bij andere gezinsleden, maar bovendien wordt hij in een — hierna te bespreken — akte van 29 aug. 1673 uitdrukkelijk genoemd als zoon van *Gerrit Dirksz. van Conijnenburgh*.

Gerrit Dirksz. (van) Conijnenburgh, de in 1607 getrouwde vader van *Claartje Gerrits*, bereikte een hoge leeftijd. Bij akte van 22 januari 1673 [7] geeft hij als "getrouwd hebbende *Neeltje Cornelisdr. van der Sijs*, die een zuster was van sal. *Jacob Corneiiszse van der Sijs*, overleden te Leerdam," machtiging aan Ghijsbertus van der Leyden, procureur te Leerdam, om namens hem ten overstaan van zijn zoon en schoonzoon met de erfgenamen van Eefjen ... en van *Anneke Dirks Verbeecq*, wed. van voorm. *Jacob Cornelisz. van der Sijs*, te procederen tot scheiding en deling. Bij akte van 29 augustus 1673 [8] trekt hij deze machtiging weer in; als bouwman, wonende in 't Noordeinde van Berkel, machtigt hij zijn zoon *Dirck Gerritsz. van Conijnenburgh*, wonende in het ambacht van Pijnacker, en *Cornelis Cornelisz. Huysman*, zijn zwager (hier bedoeld in de betekenis van schoonzoon), om gezamenlijk afrekening te vragen van Ghijsbertus van der Leyden en om voorts de eerder gemelde scheiding en deling door te voeren. Als wij aannemen dat *Gerrit Dirksz.* vóór oktober 1586 moet zijn geboren (de datum waarop het oudstbewaarde doopboek van Zoetermeer-Zegwaard begint) en ook op of na zijn 21ste jaar trouwde, was hij in 1673 reeds ca. 88 jaar oud. Het kan echter niet missen dat wij in 1607 en 1673 met 'dezelfde *Gerrit Dirksz.* te maken hebben, want de vrouw, waarmee *Gerrit* in 1607 trouwde was *Neeltje Cornelis van der Chijs*, die ook weer in de akten van 1673 wordt genoemd als zijn echtgenote.

7. Not(arieel) A(rchief) Berkel 764 (not. Uytdewaert).
8. R.A. Nootdorp 26.

De akten uit 1673 leveren tevens het afdoende bewijs dat *Claertje Gerrits*, die in 1620 werd gedoopt te Zoetermeer-Zegwaard, identiek is met *Claartje Gerrits Conijnenburgh*, n 1646 getrouwd met *Cornelis Cornelisz. Huysman*, met wie wij dit artikel begonnen. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat niet een *Gerrit Jansz.* maar dat *Gerrit Dirksz. Conijnenburgh* de vader was van *Cornelis Gerritsz. van Coninenburch*, die als IV compareert in de stamreeks in Ned. Patriciaat en dat *Cornelis* niet afstamt van de personen die in deze stamreeks worden vermeld sub 1, II en 111.

Gedurende een tijdvak van ca. 60 jaar was een *Van Conijnenburch* schout van Berkel: eerst vanaf 1575 *Pouwel Arentsz. (1534-1611)* en daarna *Arent Pouwelsz. (1582-1639)* [9]. *Zij* voerden als wapen: een dubbele adelaar [10].

Tot dit "schoutengeslacht" worden blijkens Ned. Patriciaat de meergenoemde generaties I, II en III ook gerekend.

Cornelis (IV) behoorde tot een andere familie *Van Conijnenburgh*, die pas in de 17de eeuw deze naam ging voeren, en die behalve in het Noordeinde van Berkel grotendeels te Zegwaard gevestigd was.

Cornelis is in Ned. Patriciaat kennelijk aan de verkeerde familie *Van Conijnenburgh* gehecht.

Dit betekent niet dat het voorgeslacht van de tegenwoordige familie *Van Konijnenburg*, dat niet (nauw) verwant blijkt te zijn aan het voormelde "schoutengeslacht", minder "notabel" zou zijn. Integendeel, van het werkelijke voorgeslacht van *Cornelis* werd meer bekend dan van zijn in Ned. Patriciaat veronderstelde voorvaderen; bovendien kon de stamreeks nog met één generatie worden opgevoerd.

Wat dit "nieuwe" voorgeslacht. betreft vond ik het volgende: *Gerrit Dirksz.* was, zoals wij reeds zagen, jarenlang bouwman in het Noordeinde van Berkel. Hij bleek te behoren tot een uitgebreide familie, die in Zegwaard en omgeving gevestigd was. Tot in het begin van de 17de eeuw voerden de leden van deze familie de geslachtsnaam *Schoudt* of *Schouten*. Nog op 30 april 1617 [11] compareert *Gerrit Dirksz. Schouten* te Zegwaard als echtgenoot van *Neeltje Cornelisdr.* terzake van een boedelscheiding in de familie van zijn vrouw (de familie *Van der Chijs)* en dat is niemand anders dan onze *Gerrit Dirksz. Conijnenburgh*. Daarna compareert hij uitsluitend nog onder zijn patronimicum of met de achternaam *Conijnenburgh*. Wat de reden van deze naamsverandering was, heb ik niet kunnen vaststellen. Het is mogelijk dat *Gerrit Dirksz.* na 16 17 is verhuisd naar een boerderij met de naam *Conijnenburgh*, doch daarmede wordt niet verklaard dat zijn vele neven en achterneven eveneens in dezelfde tijd de achternaam *Conijnenburgh* aannamen.

De vader van *Gerrit Dirksz.* was *Dirk Gerritsz.*, zoals blijkt uit de inschrijving van *Gerrit's* huwelijk. *Dirk Gerritsz.* wordt onder meer op 23 november 1583 te Zegwaard vermeld. Hij is aldaar dan als "buyrman" lid van de schepenbank [12]. Hij leefde nog in 1623, toen hij getuige was bij het huwelijk van zijn zoon *Mees*, en hij wordt ook nog vermeld in een rekening van de weeskamer te Berkel dd. 29 mei 1626 [13]. Op 12 juni 1583 is hij "belending" van het land van *Willem Dirksz. Schoudt* [14].

9. W. Soaneveld, Fragmenten uit de historie van Berkel en Rodenrijs, 11, 119.
10. P. C. Bloys van Treslong Prins, Grafzerken Zuid-Holland 1, 23.
11. R.A. Zegwaard 50.
12. R.A. Zegwaard 5 (akte achterin bij de "Willecoeren").
13. Weeskamer Berkel 1.
14. R.A. Zegwaard 38.

Het is aannemelijk dat hij een zoon was van Gerrit *Dirksz. Schoudf*, een broer van voormelde *Willem Dirksz. Schoudf*.

Volgens het kohier van de 10de penning van Zegwaard hadden deze broers in 1561 beiden land aan de Walle Zegwaardse weg, waar de weduwe van *Dirk Claesz. Schoudf* eveneens' bezit had [15]. Blijkens het kohier van de 10de penning van 1557 heette deze weduwe *Fijfgen* [16]; naar haar heeft *Dirk Gerrifsz.* zijn dochter *Fijfgen*, die hij op 2 juli 1589 te Zoetermeer-Zegwaard liet dopen, kennelijk vernoemd. *Dirk Claesz. Schoudf* was in 1557 dus reeds overleden. Zijn weduwe *Fijfgen* wordt nog genoemd in een akte van 5 februari 1582 [17]; zij is dan eveneens overleden.

Het kohier van de 10de penning te Zegwaard van 1544 [18] verschafte meer informatie over *Dirk Claesz. Schoudf*. Hij leefde toen nog en was destijds veruit de hoogstaangeslagene in Zegwaard, nl. voor 38 morgen. Ook was hij pachter van de korentienden van Zegwaard, en tenslotte trad hij in 1544 voor de berekening van de omslag van de 10de penning als taxateur op. Bij zijn handtekening zet hij in 1544 als merk een vijfpuntige ster. Zijn medetaxateurs waren Huygh Pietersz., "scout" van het ambacht van Zegwaard, en Joris Claesz.

Het vroegst vond ik *Dirk Claes Schoudt* vermeld in 1539 als "belending" in Benthuisen op de grens van Zegwaard [19].

Ik heb nog nagegaan of uit de Informacie van 1514 [20] iets bleek van het voorgeslacht van *Dirk Claes Schoudt*. Bij de opgave betreffende Zegwaard compareerden Heer Evert Pieterszoen, pastoor van Zoetermeer, 61 jaar, Claes Pieter Meynaertszoen, schout, 65 jaar, Jacob Claeszoon, 75 jaar, Claes Jacobszoon, 40 jaar, schepenen, Joris Claeszoon (de taxateur uit 1544), 40 jaar, ambachtsbewaarder, en Jan Dirkszoon, 74 jaar, kerkmeester.

Misschien was de schout *Claes Pieter Meynaertszoon* de vader van *Dirk Claesz. Schoudt*. Enige aanwijzing daarvoor heb ik niet. Blijkens, een akte van 3 april 1583 [17] en het kohier van de 10de penning van 1557 en 1561 had *Dirk Claesz. Schoudt* vier zoons, t.w. *Gerrit, Claes, Willem* en *Adriaen*, die ieder weer kinderen en kleinkinderen hadden, zodat wij gelijk reeds gezegd — met een uitgebreide familie te maken hebben.

Deze grote familie *Schouten* alias *Conijnenburgh* woonde in de 16de en de 17de eeuw voornamelijk in Zegwaard, Benthuisen, Berkel en Pijnacker. Voorzover mij bekend waren het allen gegoede boeren en verveners. Het aanvankelijk grote grondbezit zal op den duur door kinderrijkdom zijn versnipperd.

Voor de inwoners van Berkel en omgeving was Delft vroeger de "grote stad", waar men nog wel eens heenging voor het passeren van belangrijke akten.

In verband daarmede keek ik de op het Gemeentearchief te Delft aanwezige fiches betreffende het notariële archief na op de namen *Conijnenburgh* en *Huysman*.

Ik trof drie akten aan die op "onze" familie betrekking hebben. Allereerst een testament dd. 10 juli 1676 van *Cornelis Dirksz. Konijnenburgh*, wonende te Delft aan de Noordzijde

15. (Archief) S(taten van) H(olland) 1495.
16. S.H. 1169.
17. R.A. Zegwaard 38.
18. S.H. 419.
19. O.V. 1962, blz. 93.
20. Bruin, Informacie van Hollant en Vrieslant, 302.
21. R.A. Zegwaard 45.

van de Turfmarkt [22]. Als kinderen heeft hij: *Maerfen, Trijntje*, gehuwd met *Jacob Jansz. Backer, Annetje*, gehuwd met *Cornelis Pietersz. Berkel, Maertje* (reeds overleden), gehuwd geweest met *Mees Leendertsz. Boof*, allen woonachtig te Zegwaard, en tenslotte nog een ongehuwde dochter *Claarfje*. Gezien de woonplaats Zegwaard en de naam *Claarfje* behoorde *Cornelis Dirksz.* zonder twijfel tot de nieuw gevonden familie *(Van) Conijnenburgh*. Hij was geen broer van de hiervoor genoemde *Gerrit Dirksz.*, doch hij was zeer waarschijnlijk een zoon van *Dirk Willemsz. Conijnenburgh*, gehuwd met *Trijntje Cornelisdr.*, die op zijn beurt een zoon was van *Wiilem Dirksz. Schoudf*, in april 1584 vermeld als taxateur en ontvanger van de verpondingen in het ambacht Zegwaard [22a], en een kleinzoon van *Dirk Claesz. Schoudf*, de taxateur voor de 10e penning te Zegwaard in 1544.

Vervolgens vond ik het testament dd. 24 juni 1655 van *Gerrit Dirksz. Conijnenburgh*, bouwman, en *Neeltje Cornelisz. van der Chijs*, wonende in het Noordeinde van Berkel [23].

In dit testament vermaakt *Gerrif Dirksz.* aan de kinderen van zijn dochter *Maertje*, "geprocreëerd bij de sal. *Aryen Basfiaen Starre*", een erfdeel over de hand, met vruchtgebruik voor gemelde dochter, en met benoeming — onder uitsluiting van de weesmannen te Berkel — van zijn zoons *Cornelis* en *Dirk Gerrifsz. Conijnenburgh* tot voogden over deze kinderen en met benoeming van *Cornelis Cornelisz. Huysman*, zijn zwager (weer bedoeld als schoonzoon) tot plaatsvervangend voogd.

Tenslotte trof ik een akte aan dd. 19 januari 1672, waarbij *Aechje Cornelis Huysman*, weduwe van *Cornelis Gerrifsz. Conijnenburgh*, in zijn leven schout van de heerlijkheid van Nieuweveen, onder uitsluiting van weesmannen, in geval van haar overlijden tot voogden aanstelt van haar minderjarige kinderen: *Maerfen Cornelisz. Huysman*, haar broeder, en *Dirk Gerritsz. Conijnenburgh*, haar zwager [24].

Door deze twee laatste akten wordt — ten overvloede — bevestigd dat de schout van Nieuweveen, *Cornelis Gerritsz. Conijnenburgh*, en zijn zuster *Claarfje* kinderen waren van *Gerrit Dirksz. Conijnenburgh* alias *Schouten*.

Uit de laatste akte blijkt tevens dat *Cornelis Gerrifsz.* reeds vóór 19 januari 1672 was overleden, zodat zijn hoogbejaarde vader bij de reeds eerder besproken akte van 29 augustus 1673 niet hem maar alleen zijn omergebleven broer *Dirk* en zijn zwager *Cornelis Cornelisz. Huysman* tot zijn gemachtigden kon aanstellen.

Aan de hand van het bovenstaande zou het artikel *Van Konijnenburg* in Ned. Patriciaat 1956 als volgt dienen te worden gewijzigd:

I. *Dirk Claesz. Schoudf*, vermeld sinds 1539, in 1544 "buyrman" en taxateur voor de 10de penning te Zegwaard, grondbezitter en pachter van de korentienden aldaar, † vóór 1557, tr. *Fijtgen*, † vóór 5 febr. 1582.
Uit dit huwelijk, behalve 'drie zoons *Claes, Willem* en *Adriaan:*

11. *Gerrit Dirksz. Schoudf*, vermeld in het kohier van de 10de penning te Zegwaard in 1557 en 1561, tr. N.N.
Uit dit huwelijk:

111. *Dirk Gerritsz.*, op *23* nov. 1583 als "buyrman" lid van

22. G.a. Delft, not. 2279.
22a. G. A. Zoetermeer, nr. 3512 anno 1583.
23. G.a. Delft, not. 1986.
24. G.a. Delft, not. 2028.

de schepenbank te Zegwaard, ambachtsbewaarder aldaar 1587 [25], in 1607, 1615 en 1623 getuige bij het huwelijk van zijn zoon *Gerrif*, zijn dochter *Claertje* en zijn zoon *Mees*, tr. N.N.

Uit zijn huwelijk(en) behalve drie zoons *Mees*, *Pieter* en *Adriaen* en vier dochters *Maerfge*, *Claerfje*, *Fijtgen* en *Geertje*:

IV. *Gerrit Dirksz. Schouten* alias *Conijnenburgh*, bouwman in het Noordeinde van Berkel, † na 29 aug. 1673, tr. Zoetermeer-Zegwaard 5 aug. 1607 *Neeltje Cornelis Chijs*, † na 29 aug. 1673, dr. van *Cornelis Claesz. Chijs*, in 1612 ambachtsbewaarder van Zegwaard [21], en *Jaepje Cornelisdr.*

Uit dit 'huwelijk, behalve drie zoons *Cornelis* (verm. vroeg †), *Jacob* (verm. vroeg †) en *Dirk* en drie dochters *Marifge*, *Ctaerfje* en *Jaepje:*

V. *Cornetis Gerrifsz. Conijnenburgh*, ged. Zoetermeer-Zegwaard 13 aug. 1617, schout van Nieuwe Veen, wordt in 1651 genoemd als laatstafgetreden diaken van de Herv. Kerk te Nootdorp, ouderling 1658/'59, † vóór 19 jan. 1672, tr. Nootdorp 5 april 1644 *Aechje Huysman*, geb. te Nootdorp, dr. van *Cornetis Cornelisz.*, gezworene te Nieuweveen 1627 [26], en *Maertje Alderts*.
Uit dit huwelijk, behalve twee zoons *Huybrechf* (verm. jong †) en *Huybrecht* en vier dochters *Trijnfje* (verm. jong †), *Jaepje*, *Trijntje* en *Pleuntje*:

VI. *Dominicus van Conijnenburgh*, ged. Pijnacker (niet te Nootdorp) 7 april 1658 etc. = V in Ned. Patriciaat 1956.

25. R.A. Zegwaard 78.
26. R.A. Hogeveen (bij Nootdorp) 25.

Van der Muelen,

door MR. W. F. LEEMANS.

Dankzij welwillend door de archivaris van Lausanne en door Dr. H. R. von Fels te Commugny verstrekte inlichtingen kan generatie VIIb onder 2 (Ned. Patriciaat jrg. 41, 1955, blz. 267) als volgt worden aangevuld:

J(e)an André van der Muelen, geb. Zutphen 19 okt. 1784, bij zijn huwelijk vermeld als uit Paudex (ten 0. van Lausanne), waar zijn vader waarschijnlijk woonde, woonde na zijn huwelijk tot 1840 op zijn "propriété" Collonges aan de Westzijde van Lausanne, daarna in de stad, † Lausanne 25 dec. 1860, tr. Ecublens (ten W. van Lausanne) 17 dec. 1817 *Sabina Louise Fels*, geb. 28 maart 1791, † Lausanne 9 maart 1840, dr. van Ds. *Caspar (Gaspard) Fels*, lid van een adellijke broederschap te St. Gallen, Duitstalig predikant te Lausanne, en *Françoise Philippine Rivier*.

Uit dit huwelijk:

1. *Marie Sophie Françoise van der Mueten*, geb. Lausanne 25 sept. 1818.

2. *Gaspard Jean Jacques Henri van der Mueten*, geb. Lausanne 26 maart 1820, later dikwijls als *Jean François* vermeld.

3. *Jean Louis André van der Muelen*, geb. Lausanne 24 juni 1822.

4. *Charles Ctaude Théodore van der Mueten*, geb. Lausanne 19 juli 1824, † ald. 16 aug. 1843.

5. *Théophile van der Mueten*, geb. Lausanne 20 nov. 1826, † ald. 24 maart 1836.

Verdere gegevens over deze kinderen hebben wij niet verzameld.

Het geslacht Van Rijn in de 16de en 17de eeuw te Papendrecht,

door W. A. VAN RIJN.

Jarenlang bleef het onderzoek naar de oudere generaties van mijn geslacht steken bij *Jan Jansz. van Rijn*, die gehuwd was met *Ariaentgen Jansdr.*, de weduwe van *Adriaen Claesz.*

Voor het eerst komt *Jan Jansz. van Rijn* voor in een acte, die 12 jan. 1634 verleden werd voor notaris' Dirck Symonsz. Coplaer te Dordrecht:

„*Adriaentgen Jansdr.*, woonende in Papendrecht, geadsisteert met ***Jan Jansz. van Rijn,*** haeren man, ende verclaerden zij comparante alsdat ***Adriaen Claesz.,*** haeren eersten man, bij zijn testamente, gepasseert voor den notaris Sebastiaen van de Graeff ende seeckere getuygen op den xxxen october xvjc sesentwintich, haer comparante gemaeckt hadde alle sijnne goederen, die hij metter doot ontruympt ende achtergelaten heeft, mits conditie dat zij comparante gehouden soude wesen de kinderen aen haer bijden voorsz. haren eersten man verweckt te alimenteren in aet, dranck, cleedinge en reedinge etc. tot haeren mondigen dagen ofte houwelijcken state toe ende alsdan aendt selve kindt ofte kinderen eens uyt te reycken de somme van seven hondert carolus guldens tot xx stuyvers 't stuck, verclaerde mede alsoo zij comparante bij haeren voorsz. eersten houwelijck niet meer heeft behouden als een kindt, 't welcke zij verclaerden sonderlinge lieffde ende affectie toe te draegen, willende daeromme oock hetselve beneficiëeren ende bedencken, soo is 't dat zij comparante met consent, toestaen ende bewilliginge van den voorsz. Jan ***Jansz. van Rijn,*** haeren jegenwoordigen man hier mede present zijnde ende beneffens haer comparante verclaerden 't voorsz. kindt in plaetse van de voorsz. sevenhondert guldeas, soo wanneer hetselve gecomen sal wesen tot zijnnen mondigen dagen ofte houwelijcken state, toegelijt, geschoncken ende gegeven te hebben, gelijck zijluyden 't selvige toeleggende, schenckende ende gevende bij desen (ende ick notaris van wegen 't voorsz. kint ben accepteerende) voor eerst alle de gerechtigheyt, die haer comparanten is competeerende, in seecker weer landts, genaempt Smouten weer, gelegen onder d'heerlicheyt van Papendrecht, sijnde ongevaerlijck eenen mergen, mitsgaders noch een vierdepaert in seeckere huysinge, staende op Pietter den Bootsmans weer, ende alle de gerechticheyt (zijnde stijff eenen mergen) die de voorsz. comparanten daerinne zijn hebbende, sulcx als zij comparante het selffde metten voorsz. *Adriaen* Claesz., haren gewesen man, heeft beseeten ende gepossideert, onder expresse conditiën nochtans dat ingevalle het voorsz. kint voor zijn mondigen dage ofte sonder wettige kint ofte kinderen geprocreërt te hebben deser werelt quam te overlijden, dat in sulcken gevalle zij comparanten haeren erffven ofte naecomelingen de voorsz. landen ende huysinge wederom sullen mogen aenvaerden als haere vrije ende eygen goederen, sonder contradictie van yemanden, alsoo zij comparanten verclaerden d'voorsz. donatie op geene andere conditiën als voorsz. is te doen ofte gedaen te hebben maer dat alsdan het voorsz. testament sal blijven in sijn vigeur ende volcomen effect sorteeren, sulcx, dat zij comparanten ofte haere erffven alsdan aen de erffgenamen ab intestato van het voorsz. kint maer gehouden sullen wesen volgens den voorsz. testamente uyt te reycken eens de somme van hondert carolus guldens, versouckende hier van acte gemaeckt te werden in behoorlijcke forma."

Jan Jansz. van Rijn testeerde met zijn vrouw 25 dec. 1639 (in hun woning te Papendrecht) voor notaris Daniël Eelbo uit Dordrecht:

„*Jan Jansz. van Rhijn* ende *Adriaentgen Jansdr.*, echte man ende wijf, woonende op Papendrecht, den ondergeseyden getuygen wel bekent soo sij mij notario affirmerden, den voorsz. ***Jan Jansz. van Rhijn*** sieckelijck te bedde leggende, maer d'voorsz. ***Adriaentgen Jans*** gesont van lichame gaende ende staende, nochtans beyde haerluyder

verstant, redenen en memorie wel machtich ende volcomentlijck gebruyckende, soo t' selve ons notaris en getuygen opentlijck gebleken heeft, de welcke overdenckende d'onsekerheyt des tijts ende datte op dese werelt niet sekerder en was dan de doot ende niet onsekerder als de ure des selven, hebben daeromme des wel bedacht zijnde met rijpe deliberatie van raede ende goede voordachticheyt soo zij verclaerden gemaeckt ende geordineert, maken ende ordineeren bij desen haerluyder testament en dispositie van wtterste wille daervan de meeninge hier nae volcht, ende eerst hij testateur verclaerde d'voorsz. zijne huysvrouwe geïnstitueert te hebben ende te instituëren bij desen eenich ende universeel erfgename in den eygendom van alle, eade jegelijcke zijne goederen 't zij roerende ofte onroerende, geene wtgesondert nochte gereserveert sulcx hij testateur stervende die eenichsints metter doot ontruymende naerlaten sall, met machte omme deselve goederen in 't geheel ofte deel te mogen vercoopen, belasten, verthienen, aliëneren soo ende sulck d'voorsz. zijne huysvrouwe dat gelieven en goetduncken sall, sonder iemants tegenzeggen onder conditie ende met expresse last nochtans dat de voorsz. zijn huysvrouwe gehouden sijn sall ende belooft mits desen haere kinderen bij den anderen geprocreërt ende alsnoch te procreëren, te onderhouden, groot te maken ende te versorgen van cost, dranck, cleedinge, reedinge, ter schole souden gaen, eenich hantwerck ofte andere oeffeninge te doen ende laten leeren daertoe d' selve nut ende bequaem wesen sullen, en in alle stichtinge op te brengen tot hunne twintich jaren toe ende ten houwelijcken state gecomen wesende met wille en coasente van de voorsz. zijne huysvrouwe ende de voochden hier nae te nomineren, d' selve alsdan wt te reycken tot suspentatieve onderstant haerluyder houwelijck samen ende onder hen allen, sekere hondt lants, mette huysinge ende plantagie buyten ende binnen ende opstaende, leggende op 't oosteynde van Papendrecht in ende over de Matena, in 't weer en huysinge van Jop Joosten in verscheyde percelen, te weten elcx hun portie en hooft gedeelte van dien nae advenant 't getal der selver, versterven, yet kintsdeel ende portie in 't voorsz. landt althoos van d'een op d'ander ende den lancxtlevende van hen allen, maer de verdere alimentatie ende voorengeroert met elcx hunne respective doot cesterende en ophoudende tot profiite ende ontlastinge van de voorsz. zijne huysvrouwe ende dit alles in plaetse van de voorsz. kinderen legitime portie d'selve nae rechte in henne vaderlijcke goederen competerende, d'selve daerinne instituerende bij desen met vollen rechten ende soo 't saeke ware dat alle de voorsz. zijne kinderen deser werelt geraeken te overlijden, voor ende alleer gecomen te wesen totten voorsz. ouderdom van twintich jaren ofte houwelijcken state, in welcke gevalle d' voorsz. negen hondt lants ende huysinge als voorsz. comen erven ende devolveren sall op de naeste vrunden ende erfgenamen ab intestato van voorsz. testateur alsdan in 't leven zijnde, omme onder d' selve gedeelt te werden naer den ouden rechte ende costume van Zuijthollant, sonder yet meerder bij deselve geeyscht ofte gepretendeert te mogen werden in eenige manieren, van redenen hem daer toe moverende. Ende zij testatrice mede disponerende verclaerde in den eygendom van alle ende jegelijcke haere goederen 't zij roerende ofte onroerende mede geen wtgesondert tot haere erfgenamen geïnstitueert te hebben ende te institueeren bij desen, haere voordochter, haer verweckt bij *Adriaen Cleijsen* alsmede de kinderen soo zij bij den voorsz. haeren man geprocreërt heeft ende alsnoch soude mogen comen te procreëren, mitsgaders d' voorsz. haeren man mede voor een gerechts kintsgedeelte omme alle d'selve goederen onder hemluyden gepaert ende gedeelt te werden nae behooren, kiesende ende eligeerende oock zij testatrice neffens de langstlevende van hen beyden, tot voochden over haere minderjarige kinderen ende de administratie derselve goederen *Job Jansz.*, z ij n e testateurs broeder, ende *Adriaen Jansz.* den Ouden, haeren neve, d'selve vruntlijcken versoeckende de voorsz. last te willen aennemen eade alles doen als goede ende getrouwe voochden schuldich zijn, haere alle 't selve volcomentlijck toe te vertrouwende bij desen, met machte omme bij 't afsterven van immande van henluyden een ander bequaem persoon bij de langstlevende in de afgestorvene plaetse te mogen verkiesen ende assumeren, die d'selve believen ende goetduncken sall, sonder daertoe te behoeven eenige nadere confirmatie oock sonder gehouden te zijn eenigen staet ofte inventaris van de voorsz. minderjarige kinderen goederen te leveren ofte exhiberen aen de Ed. heere van Papendrcht mit sijn schout ende gerechte desselfs dorpe, alsoo zij testateuren d' voorsz. Ed. Heere, Schout ende gerechte wt haeren boedel ende sterfhuyse verclaeren te excluderen en wt te sluyten bij desen, behoudens nochtans d' eerwaerdichheyt des selve", enz. „Aldus gedaen ende gepasseert op den voorsz. dorpe van Papendrecht ter presentie van d' heer Cornelis van Someren, doctor ordinaris, ende mr. Abraham van Stavele, chirurgijn, als getuygen hier over gestaen.".

Door onverwachte vondsten kwam het onderzoek weer op gang. Dat begon met het vinden van het wapen van *Teunis van Rijn*, die waarsman van de Nederwaard, schepen van Papendrecht, hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard en heemraad van Bleskensgraaf was. Hij was een achter-achterkleinzoon van *Jan Jansz. van Rijn*, hiervoren meermalen genoemd.

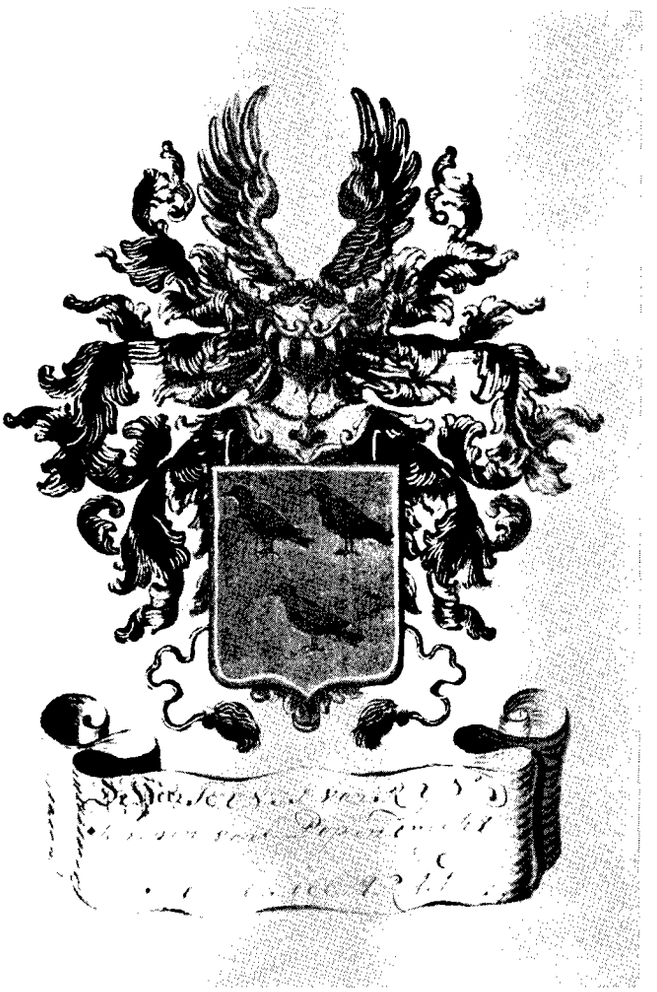

Tekening van het wapen van *Teunis van Rijn*.
Afb. 1.

Een foto van het wapen zond ik aan de Heer R. T. Muschart en kort daarna ontving ik van hem bericht dat hij op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, in de collectie verspreide charters, No. 1156-1192, een acte had gevonden van de Ingelanden van de Nederwaard van 5 nov. 1625 waaraan het zegel hing van *Jan Bastiaensz.* Het vertoonde, evenals dat van *Teunis van Rijn* 'drie vogels en hij verzekerde mij dat deze *Jan Bastiaensz.* tot mijn geslacht moest behoren.

Terwijl ik mij voor ander onderzoek op het gemeente-archief te Dordrecht bevond, en de archivaris, de Heer J. L. van Dalen, bezig was met het ordenen en inventariseren van de oudste archivalia van Papendrecht, vond hij daarin het bewijs, dat *Jan Jansz. van Rijn* een zoon geweest was van *Jan Bastiaensz.*, schout van Papendrecht:

Het zegel van Jan *Sebastiaensz.* (111, ca. 1575—1640/41) hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard, dd. 5 nov. 1625.
Afb. 2. Alg. Rijksarchief, coll. verspreide charters no. 1156-1192.

„Erfcavelinge, geschiet bij blinde lotinge tusschen de weeskinderen van Jan. *Jansz. van Rijn* zal. ende andere medeërfgenamen van *Jan Bastiaensz.*, in sijn leven schout tot Papend(rech)t, in presentie van *Job Jansz.* als vaderlijcke bloetvoocht, *Jan Gerritsz. Speck* als toesiender van de voorsz. kinderen, *Bastiaen Cleijsz.*, gecooren voocht over *Joost Jansz.* ende *Bastiaen Jansz. de Jonge* ende *Baen Jaspersz. als* man ende voocht van *Machteltge Jansdr.*, ten overstaen van schout en schepenen op den 23 april 1644 en sijn geërfcavelt in vier navolgende cavelen.

Den 1. cavel. Sijnde een camp van seven hont gelegen in de Matena met noch twee hont ende vijventwintich roeden in de avelinge ende Matenas wech, mits dat dese cavel sal uytreycken aan de vierde cavel *25 gl.* tot *20* stuv. stuck. Dese cavel is bij lotinge te deele gevalle *Baen Jaspersz.*

Dus hier 9 hont 25 roeden.

Den 2en cavel. Sijnde negen hont in den grooten Camp van 21 hont gelegen in de Matena, sijn bij lootinge te deele gevallen de weeskinderen van *Jan Jansz. van Rijn.*

Dus hier 9 hont.

Den 3en cavel. Sijnde noch van 9 hont in den voorsz. grooten Camp van 21 hont, gelegen in de Matena, is bij lotinge te deele gevallen *Bastiaen. Jansz. de Jonge.*

Dus hier 9 hont.

Den vierden cavel. Sijnde 3 hont 25 roeden in den voorsz. grooten Camp van 21 hont 25 roeden gelegen in de Matena voorsz. met noch 4 hont uyt den Camp, groot tien hont ende een half, gelegen aen den Matenas wech met noch eenen veltacker in de oostzijde van *Job Joosten* weer lants, nu *Job Jansz.* aengecavelt, groot twee hont eenenvijftich roeden, mits dat dese voorsz. 4 cavel van den le cavel sal toe hebbea ende te bate gecomen worden, als minderweerdich sijne de somma van 25 gl. tot twintich stuv. 't stuck, te weten van *Baen Jaspersz.* dese cavel is bij lootinge te deele gevallen *Joost Jansz.*

Aldus gedaen ende geërfcavelt ter presentie van de voochden ende erfgenamen in 't hooft deses gementioneert, ten overstaen van schout ende schepenen van Papend(rech)t neffens de voorn. persoonen die dese in oirconde der waerheyt ende als wel gecontenteert en tevreden wesende elckx met haren cavel voorsz. hebben ondert. op dato voorsz. ende was onderteeckent *Job Jansz.*, het merck van *Baen Jaspersz.*, *Bastiaen Jansz. de Jonge,* het merck van *Bastiaen Cleijsz.*, het merck van *Joost Jansz.*, het merck van *Jan Gerritsz. Speck,* het merck van *Corn. Arisz. Wapperon,* het merck van *Corns. Jansz. Wapperom.*

Quod attestor B. de Cruijff, praetor et loco secret. 1644.

Het repertorium op het leenregister van Holland bracht nog meer klaarheid in de afstamming.

***Bastiaen** Jansz.,* schout van Papendrecht, verlijdt met twee mergen, vier hoadt, drie en taghtigh roeden lants in 't Nieuwelandt buytendijcx in de jurisdictie van Alblasserdam, bij opdrachte van Rogier van Oudheusden den 11 juli xvjc negentien (Trefues B fol. 53 et Repertor. C fol. 61).

***Bastiaen.** Jansz.*, bii doolde van *Bastiaen Jansz.*, schout van Papendrecht, zijn groote "vader den 19 februarij xvjc twee en dertigh (Hooge overicheijt J. capitulo Suijt-Hollandt fol. 1 et rep. C fol. uts.).

Joost Jansz., woonende op Papendrecht, bij opdrachte van *Bastiaen Jansz.* voorschreven, sijn broeder, den lesten martij xvjc een en vijftigh (Libertas capitulo Zuijt-Hollant fol. 15).

Jan Bastiaensz., woonende tot Papendrecht, als in huwelijck hebbende *Grietje Joosten,* dogter van *Joost Jansz.* bij opdrachte van den selven *Joost Jansz.* den lle november xvjc negen en taghtigh (Hooge Overicheijt W. capo uts. fol. 49).

***Bastiaen** Jansz.,* schipper, wonende tolt Papendrecht, bij dode van *Jan Bastiaensx.,* sijn vader, den 9 febr. 1720 (Quadra alliantie, cap. Suijt-Holl. fol. 11).

In margine: splitsing uit een grooter perseel.

Uit de erfcaveling van 23 april 1644 is gebleken dat *Jan Jansz. van Rijn* en *Joost Jansz.* kinderen van *Jan Bastiaensz.*, schout te Papendrecht, waren en dus broeders geweest zijn.

Volgens het leenregister van Holland werd *Joost Jansz.* op 31 maart 1651 beleend met goed van de Grafelijkheid bij opdracht van zijn broeder *Bastiaen Jansz.*, die er 19 febr. 1632 mede beleend was „bij doode van *Bastiaen Jansz.*, schout van Papendrecht, zijn groote vader". Hieruit blijkt voldoende dat *Sebastiaen Jansz.* ook de grootvader van *Jan Jansz. van Rijn* geweest is.

„Het oudste gegeven van mijn familie ontving ik van de Heer C. J. P. Lips, destijds ambtenaar op het gemeente-archief te Dordrecht: 14 aug. 1576, Rechterlijk archief te Dordrecht, blz. 350, No. 711: *Bastiaen Jansz.* wt Papendrecht in de plaetsche comende van *Jan Jansz.* zijn broeder, in leven waersman van de Nederwaerdt".

Voorlopig is de top der afstamming bereikt met een *Jan*, van wie alleen bekend is, dat hij twee zoons had, n.l. *Jan* en *Sebastiaen,* en dat hij omstreeks 1510 zal geboren zijn.

Van *Jan Jansz.*, die omstreeks 1540 werd geboren, is bekend, dat hij waarsman van de Nederwaard was en vóór 14 aug. 1576 overleed, op welke datum zijn broeder *Sebastiaen Jansz.* in zijn plaats werd benoemd.

Sebastiaen Jansz. moet omstreeks, 1545 geboren zijn. Van 1587 tot 1589 was hij schepen van Papendrecht en van 1590 tot na 25 jan. 1620 en vóór 5 nov. 1625 schout en hij is vóór 1627 overleden.

Zijn eerste vrouw was *Marijgien Gheenedr.*, die vóór 29 okt. 1584 overleed. Dat blijkt uit een acte van die datum, verleden vóór schout en schepenen van Papendrecht:

„Opten xxixen octobris xvc vier en tachtich sijn *Sebastiaen Ianssz.* als vader van zijne vier onmondige kijnderen, geprocreërt bij *Marijghen Gheenedochter za.* ter eenre, ***Anthonis Gheene,*** bestorven voecht ende momber van dezelffde weeskynderen bij hem gevuecht *Robbrecht Geertssz.* ende *Dirck Wouterssz.* midtgaders *Marten Dirckssz.*, schoudt tot Papendrecht, als oppervoecht derzelffder kynderen, alle ter andere zijden, rechtelijcken verticht ende dertegen gescheyden ende geschift, ter presentie ende overstaen van schepenen van Papendrecht onder genomineert ende dat van alle alsulcke goederen 't zij mobile ofte immobile, als *Sebastiaen Ians* met zijne vier weeskinderen voorsz. nu ter tijt gemeen zoude moegen hebben ende zulcx diezelffde weeskynderen van wegen haer moeder za. voernoemt aengecomen ende aenbestorven zoude moegen wesen, egheen vuytgesondert, op de conditiën ende voerwaerden hier naer verclaert: Te weten dat *Sebastiaen Ianssz.* voorsz. gehouden ende schuldich zal zijn de voorsz. vier weeskynderen te houden ende geven hunluyden eten ende drincken, cleederen ende schoen, ter schoele houden gaen ende voerts allen anderen haeffenisse te doen redelijck ende moegelijck nae zijnen staet soe als zij dat voer God ende werelt met den vrienden ende maegen aen beyden zijden hoept ende meent te verantwoerden, geduerende tot elcke weeskynt zijnen mondigen daege toe, ende tot haere mondigen daegen gecomen wesende sal *Sebastiaen Ianssz.* voorsz. boven 't gene voorsz. es noch gehouden wesen elck kynt als voeren alsdan vuyt te reycken ende te betaelen, elcx de zomme van vijff ponden groot vlaems ende dit alle voer haerluyder portie ende gedeelte van alle haere haffelijcke ende mobile goederen, welcke goederen de voorsz. *Sebastiaen* ***Ianssx.*** *zal* behouden ende gebruycken tot zijnen wille, ende oirbaer sonder tegenseggen van yemanden, sal noch onffangen alle incomende schulden, ende betaelen oeck alle vuytgaende schulden alle tot zijnen profijte ende laste, des zijnt voerwaerden dat de voorsz. vier kynderen hebben dardalff mergen vrijs lants met allen zijnen aencleven,

ende toebehooren sulcx diezelffde in den hueffslach met haer vaders lant gemeen leggende zijn in een weer lants van twaelifftalff mergen, daer *Ariaentgen Ariaen Geritssz. za. op* plach te woenen, behoudelijck, dat *Sebastiaen Ianssz.* 't zelffde zal moegen bruycken ende die profijten daer van comende ontfangen, tot die voorsz. kynderen haer mondigen daegen toe, ende zal 't zelffde lant van als oeck vuyten schaden houden geduerende als voeren, midts dat tot zijnen laste altijt zal comen alle die renten op 't zelffde lant staende ofte spreeckende, sulcx dat zij die voorsz. kynderen lant daer van zal bevrijden costeloes ende schadeloes houden naer behooren, des soe zullen die voorsz. vier kynderen elck een portie ofte deel van haers moeders wegen hebben in de huyssinge ende erve vandien, daer *Sebastiaen Ianssx.* destijts woenachtich es overmidts diezelffde kynderen niet en moegen achtervolgen ofte volbrengen de testamente daervan gemaeckt van date den xxjen septembris xvc tachtich. Sullen noch diezelffde kynderen gheen portie ofte deel hebben in alsucke lant als *Sebastiaen Iansz.* in 't voersz, lants, daer Heijman Harmanssz. op plach te woenen, vercoft heeft overmldts 't zelffde lant geheel ende al te betaelen es, ende tenderende in de cleynodien van des voorsz. kynderen moeder zullen comen tot behueff ende profijt van dezelffde kynderen. Alle 't welck voorsz. es *Sebastiaen Ianssx.* bij desen beloeffden in alles te onderhouden ende te voldoen naer behoeren verseckerden ende beleyde 't zelffde op alle zijne goederen gewonnen ende ongewonnen stellende diezelffde onder 't verbandt van alle rechten ende rechteren daar toe dienende. Gheschiet rechtelijcken naer behoeren voer Martijn Dirckssz., schoudt voorsz., ende ten overstaen van Cornelis Dircksz. Cozijn, Jan Ioostenssz., Jasper Cornelissz. ende Adriaen Cornelissz. Plaet als schepenen tot Papendrecht aen dewelcke partijen voernoempt dese vertichtinge gesubmitteert ende vuyten handt gebleven hebben ende aldus bij hemluyden verclaert ende vuytgesproecken es. Des t' oerconden bij mijn secretaris tot Papendrecht duer begheren van parthijen voersz. ende ter ordonnantie van schout ende schepenen voornoempt onderteyckeat ten daege, maendt ende iaere voorsz.".

Van genoemde vier kinderen werd er een op 4 maart 1580 te Dordrecht gedoopt: „*Gheen, Sebastiaen Janssz., Maricken* wt Papendrecht", en was dus kennelijk naar zijn grootvader van moederszijde genoemd.

Het tweede huwelijk van *Sebastiaen Jansz.* moet vóór april 1588 hebben plaats gevonden, want op die datum werd te Dordrecht gedoopt: „*Adriaen, Sebastiaen Jansz.* in Papendrecht en *Geertruijdt Jansdr.*".

Ariaentgen Sebastiaensdr., de dochter van *Sebastiaen Jansz.*, huwde met *Dirck Martensz.*, zoon van *Marten Dircksz.*, schout van Papendrecht. Zij overleed vóór 19 sept. 1607 blijkens de volgende acte:

„Wij Sebastiaen Ianssz., schout, Jan Ariaens ende Gherit Ariaenssz. Plaet, schepenen in Papendrecht, oirconden ende kennen dat voer ons gecomen ende gecompareert zijn in properen persoone ***Pieter*** *Martenssx.* voer d'eene helft, *Anthoenis Gheenenssz.* voer hem zelven, voer een handt ende noch als voecht van 't weeskynt van ***Ariaen Gheenen za.*** mede voer een handt, *Cornelis Robbrechtssz.* voer hem zelven ondervangende ende hem sterck maeckende voer ***Marijgen Robbendochter*** oeck voer een handt, *Dirck Woutersz.* als man ende voecht van *Neeltgen* ***Gheenendochter*** mede voer een handt, ***Cleijs Gheritssx.*** als man ende voecht van *Lijntgen Geenendochter* mede voer een handt, ***Jan Sebastiaenssz. voer*** hem zelven ende als voecht van 't weeskynt van ***Dirck Martenssz.,*** geprocreërt bij ***Ariaentgen*** *Sebastiaenendochter* tzamen voer een handt, alle als eerffgenamen van za. ***Ariaentgen.*** *Gheenen*, in haeren leven huysvrouwe was van ***Pieter Mertenssx.*** voersz. tzamen voer d'ander helft. Ende bekenden gesamenderhandt wel ende wettelijcken vercooft, gecedeert ende opgedragen te hebben, gelijck zijluyden vercoopen, cederen ende opdragen midts desen tot behuef van Boeijen Aertssz., die houders es van desen schepenenbrieve, zeckere zeven mergen ende vijff hont lants, als wesende dat gerechtige vierdepaerdt van eenendartich mergen ende twee hont lants, genoempt t'Schoerlant, ende bekenden de voorsz. comparanten in der qualite als voeren noch vercooft, gecedeert ende opgedragen te hebben tot behuef van Boeijen Aertssz. voorsz. zeckere anderhalff mergen, anderhalff hont, achtien roeden ende negen voeten lants, gelegen in 't kerckenweer van Papendrecht, met die huyssinge daerop staende,' met voorts allen anderen zijnen aencleven ende toebehoeren, zoe groot ende cleyn 't voorsz. lant in den Hueffslach van Papendrecht gelegen es, ende zulcx ***Pieter Mertenssz.*** met de

voorsz. eerffgenamen in 't voorsz. lant ende huyssinge gerechtig zoude moegen wesen, bekennenden zij comparanten voernoempt hiervan betaelt te wesen den eersten penninck met den lesten, schellende den voorsz. Boeijen Aertssz. ende zijnen erven daer van quijt nu ende ten eeuwygen daegen, des zoe nempt Boeijen Aertssz. tot zijnen laste die brantschattinge op 't huys ende hooffstede bij de kercke voorsz. staende, bedragende des jaers twee stuvers ende vijff penningen, zonder yet te moegen corten, ende hebben de voorsz. comparanten elcx in der qualite als voeren van de lande voersz. overgegeven tot behueff van Boeijen Aertssz. vrije ghift ende eygendum zulcx nae den recht van den Lande behoort ende dat achtervolgende alsoe Boeijen Aertssz. den naecoep daervan van mij, Sebastiaen Ianssz. schoudt (als commissie daertoe hebbende) vercregen hadde, zulcx ons voer recht gethoent ende geblecken es, ende bekenden zij comparanten voernoempt egheen actie, recht ofte toeseggen aen den lande voorsz. meer gehouden te hebben, maer daeraff geheel ende all gerenunthieert ende gecedeert tot behueff zulcx voorsz. es, alles te verstaen zonder bedroch. In kennisse der waerheyt hebben wij schoudt ende schepenen voernoempt dcx onssen zegel hieronder aengehangen in 't iaer ons Heeren duysent zes hondert ende zeven den xix septembris, mij present, secretaris tot Papendrecht ende onderteyckent date voorsz.".

Uit de volgende acte blijkt met wie *Dirck Martensz.* hertrouwde:

„Wij Sebastiaen Ianssz., schoudt, Jan Ariaenssz. ende Gherit Ariaenssz. Plaet, schepenen in Papendrecht, oirconden ende kennen dat voer ons gecomen ende gecompareert zijn in properen persoone Adriaen Cornelissz. als ouderling ende Aert Pieterssz. als dyaken, geassisteert met ons schoudt ende schepenen voernoempt, alle van weegen den armen ofte Heyligen Geest in Papendrecht, tzamen voer d'eene helft, ***Dirck Martenssx.*** als man ende voecht van *Jopgen Ghijssendochter,* geassisteert met Cornelis Ghijsbrechtssz. tzamen voer een vierde paerdt, ende ***Anthoenis*** *Ploenissz.* voer hem zelven ende in dese vervangende ende hem sterck maeckende voer Bwen ***Pieterssz.*** den ouden ende als gemachtich van 't weeskynt van za. *Ariaen Baenenssz.* ende noch ondervangende ende hem sterck maeckende voer *Damas Damassz.* ***als*** man ende voecht van ***Aeltgen*** *Banendochter,* ende *Jasper Banenssz.* ***voer*** hem zelven, alle tzamen mede voer een vierde paerdt ende bekenden zij comparanten voernoempt elcx in der qualite als voeren wel ende wettelijcken vercooft, gecedeert ende opgedragen te hebben gelijck zijluyden vercoopen, cederen ende opdragen midts desen tot behueff van Aert Ianssz. die houder es van desen schepenenbrieff zeckere vier mergea, vijff hont, eenentwyntich roeden ende drie voeten lants, gelegen in een weer lants van vijfthien mergen genoemt 't Kercken weer, zoe groot ende cleyn 't zelffde lant in den hueffslach van Papendrecht aldaer gelegen es, met allen zijnen aencleven ende toebehooren met oeck die huyssinge ende erve daer toe zijnde, alle zulcx ***Cornelis Banenssx. za.*** dat in zijnen leven beseten, bewoent ende gepossideert heeft gehadt. Bekennenden zij comparanten voernoempt elcx in der qualite als voeren, daervan betaelt te zijn den eersten penninck met den lesten, scheldende voorsz. Aert Ianssz. ende zijnen erven daer van quijt nu ende ten eeuwygen daegen. Des zoe nempt Aert Ianssz. tot zijnen laste de brantschattinge op 't voorsz. lant, huyssinge ende erve staende bedragende jaerlicx twee stuvers ende vljff penningen, belovende voorts zij comparanten voernoempt elcx in der qualite als voeren 't zelffde lant te waeren ende te vrijen alles naer behooren nae den recht van den lande. Ende hebben zij comparanten voernoempt van den lande voersz. overgegeven tot behueff van Aert Ianssz. vrije gift ende eygendum zulcx nae den recht van den lande behoort, ende dat achtervolgende alsoe Aert Ianssz. den naecoep daer van, van mij Sebastiaen Ianssz., schoudt (als commissie daertoe hebbende) vercregen hadde, zulcx ons voer recht gethoont ende geblecken es. Ende bekenden zij comparanten voernoemt egheen actie, recht ofte toeseggen aen den lande voorsz. meer gehouden te hebben, maer daeraff geheel ende all gerenunchiert ende gecedeert tot behueff zilcx voorsz. es. Alles te verstaen zonder bedroch. In kennisse der waerheyt hebben wij schoudt ende schepenen voernoempt elcx onsen zegel hieroader aengehangen in 't iaer ons Heeren duysent zes hondert ende negen den xiijen septembris. Mij present, secretaris tot Papendrecht ende oaderteykent date voorsz.".

Sebastiaen Jansz. had twee zoons met de voornaam *Jan*. De eerste *Jan* zal genoemd zijn naar zijn grootvader van vaderszijde en uit het eerste huwelijk geboren.

Jan Sebastiaensz. (later *Bastiaensz.*), geb. omstreeks 1575, werd aanvankelijk „den Jongen *Jan Bastiaens*. Schout" ge-

naamd, vermoedelijk omdat zijn vader toen nog leefde en de oude schout werd genoemd. Later komt hij voor als ***Jan Bastiaensz. den Ouden,*** ter onderscheiding van zijn jongere (half ?) broeder, die ***Jan Bastiaensz. De Jonge*** werd genoemd. Zij komen meermalen samen voor, zo in een attestatie, die 22 maart 1641 verleden werd voor notaris Daniel Eelbo te Dordrecht:

„Leendert Pietereen Boer, out lxxv jaren, Herman Cleijssen, out Ixxiij jaren, Adriaen Pietersen d'Oue, out lvj jaren, Cornelis Meeussen, out liij jaren, Bastiaen Cleijssen, out lxiij jaren, Arijea Arijensen Plaet, out liiij jaren, Arijen Lenaertsz. Visscher, out xlvij jaren, Pleun Cornelisz., out xxxxj jaren, ofte elcx daer ontrent, alle oudeschepenen des dorps van Papendrecht, dewelcke ter instantie ende versoucke van de kinderen ende erfgenamen van za. ***Jan Bastiaensen den Ouden*** ende ***Jan Bastiaensen de Jonge,*** mitsgaders de kinderen ende erfgenamen van za. ***Arijen Arijensen Maet*** requiranten", enz., „dat de voorsz. ***Jan Bastiaensen de Jonge*** ende ***Arijen Jansen*** oude sone van de voorsz. enz.

In de erfcaveling van 23 april 1644 komen slechts vier kinderen voor van ***Jan Bastiaensz.,*** nl. van ***Jan Jansz. van Rijn, Machteltge Jansdr., Bastiaen Jansz. de Jonge*** en ***Joost Jansz.*** Hij had nog kinderen, die in de erfcaveling niet worden genoemd, n.l. ***Bastiaen Jansz. den Ouden*** en ***Job Jansz.,*** die hun legitieme portie waarschijnlijk reeds, bij hun huwelijk hadden verkregen. Voorts zou er nog een zoon geweest zijn, die in de attestatie van 22 maart 1641 vermeld wordt als „oude ***sone*** van de voorsz. ***Jan Bastiaensen den Ouden".***

Jan Bastiaensz. testeerde met zijn vrouw 17 april 1640 voor notaris Daniel Eelbo uit Dordrecht:

„***Jan Bastiaense,*** dijckheemraet van den Alblasserwaert, ende ***Crijntgen Leendertsdr.,*** echte man ende wijff, woonende in Papendrecht, mij notaris bekent, den voorsz. ***Jan. Bastiaensx.*** gaende ende staende in tamelijcke gesontheyt sijns lichaems, maer d'voorsz. ***Crijntgen Leendertsdr.*** sieckelijck te bedde leggende, nochtans beyde haerluyder verstant, redenen ende memorie wel machtich ende volcomentlijck gebruyckende, soo 't selve ons notaris ende getuygen opentlijck gebleken heeft, dewelcke overdenckende d' onseckerheyt des tijts en datter op deser aerde niet sekerder en was dan de doot en niet onsekerder als de ure derselver, hebben daeromme des wel bedacht zijnde, met rijpe deliberatie van raede ende goede voorbedachticheyt soo sij verclaerden, gemaeckt ende geordineert, maecken ende ordineren bij desen haerluyder testament ende dispositie van wtterste wille, daervan de meeninge hier naer volcht. Bevelende alsvooren henluyden met siele ende lichame in de genaede ende barmhertichеijt van Godt almachtich eade hunne doode lichamen de Christelijcke begravinge ende daermede comende totte voorgenomen dispositie der tijtelijcke goederen, ende eerst hij testateur verclaerde gemaeckt ende gelegateert te hebben te maken ende te legateren bij desen aen arme behoefftige persoonen d'somma van eens twee hondert car. guld., den gul. hier alom gerekent tot xx st. 't stuck, wt te reycken ende te distribueren door zijne huysvrouwe ende kinderen daer ende ter plaetse daer 't d'selve goetduncken ende gelieven sullen sonder aen imanden daervan eenige rekeninge ofte verclarunge te doen; maekt ende prelegateert alsnoch aen zijnen sone ***Joost Jansz.*** ten aensien van zijn impotentheyt, als andere redenen hem daer toe moverende, de gerechte helffte van de huysinge ende schuyre met alle zijnen toebehoren, daerinne hij testateur mette voorsz. sijne huysvrouwe tegenwoordich wonachtig is, behoudelijck nochtans d' voorsz. zijne huysvrouwe, soo zij hem testateur compt te overleven van de voorsz. huysinge ende schuyre vooren verhaelt de jaerlijcxe tochte ende vruchtgebruyck van dien haer leven lanck geduerende. Ende belangende alle ende iegelijcke de andere vordere resterende goederen, 't zij roerende ofte de onroerende geene wtgesondert nochte gereserveert, sulcx hij testateur stervende noch meer metter doot ontruymende naerlaten sall, daerinne verclaerde hij testateur tot zijne eenige ende universele erfgenamen geïnstitueert te hebben ende te instituеren bij desen zijne gesamentlijcke kinderen ende kintskinderen bij representatie ende in plaetse van hun overledene ouders, mitsgaders mede d'voorsz. zijne huysvrouwe voor een gerecht kintsgedeelte, omme alle d'selve goederen pro parta vreetsamenlijck gepart ende gedeelt te werden naer vuytwijsende den rechten ende costumen van Zuijt-Hollandt. Ende zij testatrice mede disponerende, verclaerde bij aldien zij eerst ende voor den testateur haren man deser werelt quame te overlijden, insgelijcx gemaeckt ende gelegateert te hebben, sulcx zij doet bij desen aen arme behoefftige persoonen gelijcke somma van twee hondert car. gul. ter distributie ende wtreyckinge van den voorsz. haer man ende haere hiernaer genomineerde suster, almeede sonder aen imanden anders daervan eenige rekeninge ofte verclaringe te doen als vooren, maeckt ende legateert alsnoch aen ***Bastiaen Jansz.,*** haer mans voorsone, de gerechte helft van de voorsz. huysinge ende schuyre met de verder toebehooren van dien, daerinne zij testatrice metten voorsz. haeren man tegenwoordich woonachtich es, mitsgaders' bovendien noch de helfte van sekere drye mergen lants, leggende in een weer, genaempt Neeltgen Raetsers weer, neffens 't hofflant van den raetsheer Halewijns ende noch bovendien een waghen met drye paerden, die dea voorsz. haeren man aen den selven believen sall te geven, maeckt ende legateert alsnoch aen ***Machteltgen Jans,*** oock haer mans, voordochter, de wederhelft van de drye mergen lants, gelegen als vooren, behoudelijck nochtans den voorsz. haeren man soo dea selven haer testatrice compt te overleven, den voorsz. halve huysinge ende drye margen lants vooren verhaelt de jaerlijcxe tochte ende vrucht gebruyck zijn leven lanck duerende, maeckt ende legateert alnoch aen haere suster ***Grietgen Lenaertsdr.,*** huysvrouwe van ***Ghijel Cleijssen,*** woonende in Slidrecht ofte bij haer voorafljvicheyt derselver kinderen ende descendenten bij representatie, voor eerst sekere ontrent negen margen lants mette halve huysinge ende vordere toebehooren vandien soo dat op staende es, gelegen in Slidrecht voorsz. ontrent de kerck, mitsgaders bovendien nog aen gelde ofte goede obligatie d'somma van duysent car. gul, wt te reycken ende te voldoen binnen s'iaers van haeren overlijden, maeckt ende legateert alnoch aen ***Leendert Cornelisz.,*** naergelaten sone van ***Cornelis Leendertsen,*** haeren broeder za. vooreerst de twee gerechte derdeparten van vooren ofte achter gemeten naer believen in sekere ontrent sest'halve margea lants, gelegen achter den drayboom in 't weer, genaempt Lijdias weer in Papendrecht voorsz., ofte in plaetse van dien d' somma van sestien hondert car. gl. aen gelde, te betalen in drye payementen alle jaere een gerechte derdepart, oock tot believen van de voorsz. ***Leendert Cornelisz.*** ofte desselfs voochden, mitsgaders bovendien mede noch gelijcke somma van een duysent car. gul. aen gelde ofte goede obligatie wt te reycken ende te voldoen als vooren, maeckt ende legateert alnoch aen de voorsz. haere suster ende broeders sone elcx halff ende halff, alle ende iegelijcke de cleederen soo van linden als wollen, juwelen, silverwerck, tot haeren lijve dienende ende behoorende, ende in de verdere resterende goederen, 't zij roerende oft onroerende, sulcx zij testatrice stervende noch meer metter doot ontruymeade naerlaten sall, daerinne verclaerde zij testatrice tot haer erfgenaem geinstitueert te hebben ende te instituеren bij desen den voorsz. haeren man, omme met alle d'selve goederen te mogen doene zijnen vrijen wille, sonder contradictie ofte tegenseggen van imanden ter werelt, daervan te geven eenich staet ofte inventaris', ende ten eynde de minderjarige soo van henluyden beyder wegen in haere respective goederen verstorven souden mogen wesen, niet onversien souden blijven van goede sorge ende toeversicht, soo verclaerde hij testateur van sijnder zijde daer over tot voochden gestelt ende genomineert te hebben, te stellen ende te nomineren bij desen ***Roelant Theunisz.*** ende ***Willem Wiggersen,*** molenaer, zijne goede bekende vrunden, ende zij testatrice' van haerder zijde d'voorsz. ***Machiel Cleijsen*** ende ***Gheeman Hermansz.,*** haeren swager ende neve respective omme daerover alles te doen 't gunt goede ende getroawe voochden schuldich zijn, henluyden alle 't selve volcomenthjck toevertrouwende bij desen, met machte omme tot haerder hulpe ende assistentie te mogen verkiesen ende surrogeren soodanige andere persoon ofte persoonen, als d'selve dat gelieven ende goetduncken sullen, sonder dat nochtans d'voorse. geëligeerden ofte te surrogeren voochden gehouden wesen sullen eenigen staet ofte inventaris van de voorsz. minderjarige kinderen goederen te leveren ofte exhiberen ***aen*** dea Heer van Papendrecht, desselfs schout ofte gerechte al soo zij testateuren d'voorsz. Heere, schout ende gerechte wt haeren boedel ende sterfhuyse verclaerden te secluderen ende wt te sluyten bij desen, behoudens nochtans d'eerwaerdicheyt der selveren. Alle 't welcke voorsz. staet, verclaerden zij testateuren samen ende besonder alsoo te wesen haerluyder testament, laeste ende wtterste wille, willende ende begerende 't selve naer haerluyder doot ende overlijden volbracht ende geachtervolgt sall werden 't zij bij forme van testament, codicille, ghifte ter saecke des doots ofte bij levende lijve gegeven ofte andersins soo eens iegenlijcken mensch laeste ende wtterste begeert op 't alderbeste bundichste soude mogen subsisteren ende bestaen, niet jegenstaende bevonden mochte werden alde noodige solempniteyten naer rechten gerequireert hierinne niet alle ende voloomentlijcken ende waren geobserveert etc. Aldus gedaen ende gepasseert opten voorsz. dorpe van Papendrecht, ten huyse van de

voorsz. testateuren, ter presentie van de voorsz. *Roelandt Theunissen* ende *Ocker Cornelisz.*, beyde woonende op Papendrecht voorsz. als getuygen hier over gestaen".

28 april 1640 compareerde *Jan Bastiaensz.* nogmaals voor dezelfde notaris:

„d' eersame *Jan Bastiaensen,* dijckheemraet van den Alblasserwaert, woonende op Papendrecht, mij Notario bekent, sieckelijck naerden lichame te bedde leggende nochtans zijn verstandt, redenen ende memorie wel machtich ende volcomentlijck gebruyckende soo 't selve ons Notaris ende getuygen opentlijck gebleken heeft, den welcken verclaerde alsnoch geapprobeert, gelaudeert ende geratificeert te hebben, te approberen, lauderen ende te ratificeren bij desen, soodanich testamentaire dispositie, als hij comparant met ende benevens, zijne huysvrouwe *Crijntgen Leendertsdr.* op den xvijen dach deser loopende maent aprillis voor mij voorsz. Notario ende sekere getuygen gemaeckt ende gepasseert heeft, willende ende begerende 't selve sall sorteren volcomen effect in allen deden ende in 't geheel, alleenelijck tot naerder verclaringe ende interpretatie daerbij voegende dat bij aldien met rechte verstaen mochte werden, dat de voorsz. zijne huysvrouwe boven het kindtsgedeelte daerinne hij haer bij den voorsz. zijnen testamente neffens sijne kinderen als mede erfgenaem heeft geïnstitueert niet en soude mogen volgen ofte gemeten de tochte ende vruohtgebruijck van 't halve huys ende schuyre met de toebehooren van dien, bij hem comparant geprelegateert aen sijnen sone *Joost* Jansen, naer luyt den voorsz. zijnen testamente, dat in soodanich gevalle 't gebruyck ende voordeel der selver niet ende beneffens den eygendom van dien tesamen sall comen aen ende ten profijte van den voorsz. sijnen sone *Joost Jansz.*, denselven 't voorsz. gebruyck neffens den eygendom van 't voorsz. halve huysinge ende schuyre, daerinne comparant wonachtich es, in soodanigh cas medeprelegaterende bij desen, om redenen als in den voorsz. testamente verhaelt, alle 't welcke voorsz. staet, verclaerde hij comparant mede te wesen zijnen wtterste wille ende naerder verclaringe, willende ende expres begerende 't selve beneffens den voorsz. zijnen principalen testamente oock staet grijpen ende geachtervolcht sall werden, 't sij bij forme van codicille, donatie wt saecke des doots ofte bij levenden lijve gegeven ofte andersins soo 't selve naer recht best sal mogen subsisteren ende bestaen, niet jegenstaende bevonden mocht werden, dat alle noodige solemnitijten naer rechten gerequireert hierinne niet all ende volcomentlijck ende waren geobserveert versoeckende etc. Aldus gedaen ende gepasseert ten huyse van den comparant, ter presentie van *Pr. Baene,* borger tot Dordrecht, mitsgaders *Roelant Antheunisz,* ende *Ocker Cornelisz.*, beyde woonende op Papendrecht voorsz. als getuygen met geloove hier over gestaen.
D. Eelbo nots. publ. 1640."

Blijkens voorgaande acten moet *Jan Bastiaensz.* zijn overleden tussen 28 april 1640 en 22 ma-art 1641.

De oudste zoon van *Jan Bastiaensz.* zal ***Bastiaen Jansz. den Ouden*** geweest zijn, die omstreeks 1602 werd geboren. Hij testeerde 18 juni 1640 met zijn vrouw voor notaris Daniel Eelbo te Dordrecht: „*Bastiaen Jansz.*, voerman, ende *Neeltgen Willemsdr.*, echte man ende wijff, woonende op Papendrecht". 20 nov. 1646 compareerde hij voor schout en schepenen van Papendrecht:

„*Bastiaen Janssen Cat,* woonende tot Papendrecht, dewelcke verclaerde te cederen, te transporteren ende over te dragen gelijck hij cedeert, transporteert ende overdraecht mits desen aen ende ten behoeven van *Bastiaen Janssen de Jonge,* sijnen broeder, woonende op Papendrecht, die houder is van dese schepenenbrieve, alle den macht, recht ende eygendom van dry hont vijffentwintich roeden lants gelegen in de vrije heerlijckheyt van den Matenae aen den wech, in eenen camp van thien hont, vijftien roeden binnen de Nonne Caeij, belent oost *Steven Cleijssen* ende westen voorsz. wech, voorts met d'appendentie ende dependentie van dien, soo ende gelijck den voorsz. *Cat van sijn* ouders heeft geërft".

Op 1 dec. 1667 compareert ***Bastiaen*** *Jansz. Cat* nogmaals voor schout en schepenen van Papendrecht:

„*Bastiaen Jansz. Cat* als man ende voocht van *Neeltjen Willems, Marichjen Jans,* wede. van *Aert Dircke* za., ende *Marichjen Willems,* wede. van *Huijbert Jansz.* zar., woonende tot Giessendam, dewelcke verclaerde te cederen, transporteren ende over te draegen sulcx doende bij desen (voor soo veel sij daer toe gerechticht sijn) aen ende ten behoeven van *Theuntjen Pieters, wede.* van *Bastiaen Jansz.,* woonende alhier, een geheel huys ende erve, staende ende gelegen in dese heerlijckheyt, in de veerstoep, daerinne sij *Theuntje Pieters* jegenwoordich woont".

Theuntje Pietersdr. wordt 1680 vermeld als: „weduwe met twee kinderen, een arme weduwe".

Neeltje ***Willemsdr.*** compareerde 2 mei 1691 voor schout en schepenen van Papendrecht:

„*Neeltje Willems,* weduwe ende boedelhouster van *Bastiaen Jans Cath* zar., onse inwoonster, dewelcke verclaerde ende bekenden bij desen wel ende deuchdelijck schuldich te wesen aen ende ten behoeven van *Barent Hopman,* borger ende distelateur der stede van Dordrecht, de somme van driehondert gulden, te veertich grooten den gulden"; compareerden mede „*Jan Bastiaens* ende *Aerien Pleunen,* als ten echten hebbenden gehadt *Fijchje* Bastiaens, dewelcke verclaerden te renunchiëren ende affstant te doen van haere vaderlijcke goederen, haer ingevolge van den testamente in date den 18e junij 1640 voor den notaris Daniel Eelbo ende seeckere getuygen binnen de stadt van Dordrecht gepasseert, onder anderen staet gestipuleert, dat gemelten laetste comparanten, voor haer vaderlijcke goederen, souden competeren de somme van vier hoadert gulden (met de uytsettinge van dien) ter tijt en wijle toe, dat voorsz. Sr. *Barent Hopman* ofte sijn actie verkrijgende van de voorsz. drie hondert guldens mette verloopen intereste van dien sal sijn voldaen ende betaelt ende dat mede onder den verbande van haere persoonen ende goederen".

Neeltje Willemsdr. overleed vóór 16 april 1693, want op die datum compareerden voor schout en schepenen van Papendrecht: „de erffgenamen van ***Neeltje*** *Willems,* die weduwe was van ***Bastiaen*** *Jans de Jongh* (*Cat*) za.".

De tweede zoon van ***Jan Bastiaensz.*** was *Jan Jansz.* ***van Rijn.*** Hij is zeer waarschijnlijk identiek met een kind dat te Dordrecht gedoopt werd, doch waarvan de naam niet werd ingevuld: „dec. 1604 .. ..., ***Jan Bastiaensz.*** in Papendrecht, ***Fijken Joppen***". Zijn broeder ***Job*** *Jansz.* attesteerde 21 aug. 1667 voor notaris Pieter Muijs te Dordrecht, oud 60 jaren, en moet dus omstreeks 1607 geboren zijn. Hij overleed tussen 25 dec. 1639 en 23 april 1644.

Hoe ***Jan*** *Jansz.* ***van*** *Rijn* te Papendrecht, dat aan de Merwede ligt, aan de geslachtsnaam ***Van Rijn*** kwam, is niet met zekerheid te bepalen. Mogelijk heeft zijn voorgeslacht vanuit Utrecht zich te Papendrecht gevestigd. Twee wapens hebben dat vermoeden versterkt. Het ene is gedateerd 1480 en het andere, van ***Gerrit van Rijn,*** 1600 te Utrecht. Ze komen voor in een handschrift van Aernout van Buchell, aanwezig in het Gemeente-archief van Utrecht en vertonen beiden drie vogels.

Adriaentgen Jansdr. zal met ***Adriaen Claesz.*** *in* 1626 gehuwd zijn, niettegenstaande ze met een ander in ondertrouw verkeerde. Dat blijkt uit de volgende rechterlijke acte:

„De Heere eyscher, funderende desen sijnen eysch ende conclusie hier naer te nemen, segt waerachtich te sijn dat niet jegenstaende *Aerijaentgen Jans* in ondertrouw ende trouw belofften staende met *Adrijaen Cornelissz. Plaet,* sij dies nietjegenstaende alle eere ende trouwe vergetende hem vervordert heeft de voorsz. *Arijaentgen Jans* buyten alle ordere ende forme van wettelijck tractaet van houwelijck oock sonder dat deselve van den voorsz. *Adrijaen Cornelissz. Plaet was* ontslagen ende bevrijt, bij nachte wech te brengen ende te vervoeren, breeckende alsoo violentelijcken de Goddelijcke eade wettelijcke trouwbelooften tusschen den voorsz. *Adrijaen Cornelissz. Plaet* ende *Aerjaentgen Jans* gedaen ende aengegaen. Alle 'twelck niet excusabel sijnde van openbaere violente vervoeringe ende ontschakinge van een andere mans belooffde bruyt, over sulcx niet tolorabel in een lant van justitie maer swaerelijcke andere ten exempel ende straffbaer, soo concludeert de voorsz. Heere officier in den naeme ende van wegen de Hooge Overicheyt dat den gedaechde bij U E. vonnisse eerst gecondemneert sal werden in een amende van ses hondert car. gls. ende daerenboven gebannen vuyt de heerlijckheyt van Papendrecht voor den tijt van drye jaeren ende geduyrende denselven tijt daerinne niet weder te comen op peene van arbitralijcken ende swaerder gestraft te werden ende bij provisie te gaen in beslooten gevanckenisse, omme daer vuyt te dolen sijne defentie ofte anderen alsulcken fyne ende conclusie als U E.

uyt de deductie van de saecke ende naer merite van deselve bevinden sullen te behooren, maeckende mede van alles eysch van costen."

De derde zoon van ***Jan Bastiaensz.*** was ***Job Jansz.***, die omstreeks 1607 werd geboren. Gedurende 16 of 17 jaren was hij hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard.

Volgens een attestatie, die 5 mei 1659 werd verleden voor notaris Arent van Neten te Dordrecht, was op 30 dec. 1658 de dijk doorgebroken bij Hardinxveld en hadden zij ontmoet „*Job* Jansen, hooge dijckheemraedt van den voorsz. Alblasserwaerdt ende ***Jacob Huijgen,*** vragende zij attestanten aen de selve hoe dattet gelegen was metten dijck ende waerop de selve antwoorden: slechts genoech doch men hoopte dat alle dingen ten besten souden comen alsoo het water gevallen was", „waer op zij attestanten met d'voorsz. ***Job Jansen*** ende ***Jacob Huijgen*** gegaen zijn ten huyse ende herberge van de wede. van *Plugge,* alwaer sij metten anderen eenich bier ende toeback gedroncken hebben ende omtrent een ure verbleven, als wanneer sij attestanten ende hen beyden van Hardincxvelt voorts gegaen zijn naer den Bout ofte Nieuwendijck om te sien wat de gelegentheyd van den dijck was".

Wegens het onvoldoende assistentie verlenen bij het „peryckel van den dijck" werden bijna alle hoogdijkheemraden ontslagen. Dat blijkt uit een attestatie die 7 mei 1659 verleden werd voor notaris Arent van Neten te Dordrecht:

„de E. Johan Piggen, Jan Cornelissen van der Giessen ende Dirck Willemsen van der Es, schout ende schepenen van Papendrecht, alle van competenten ouderdom, mij notario bekendt. Dewelcke ter instantie ende versoecke van d'heer Mr. Martinus Jacquet, advocaat voor den hove van Hollandt, reqt., hebben gesamentlijck getuycht, verclaert ende geattesteert mitsdesen bij ware woorden in plaetse van eede waerachtich te zijne dat op gisteren naer 't doen van de rekeninge van den Alblasserwaert gestemt zijnde op de continuatie ofte veranderinge van de vijff heemraden, woonende in den Alblasserwaert, afgesedt zijn van wegen Ghyessendam Cornelis Claessen ende in desselfs plaetse gecomen is Cornelis Ghijsbertsen, schout van Ghyessenouderkerck ende Ghyessendam, Item afgesedt wegens Slydrecht Cornelis Backers ende in desselfs plaetse vercoren Barent van Asperen, schout aldaer, in Papendrecht afgesedt ***Job Jansen*** ende in desselfs plaetse gecomen d'voorsz. Johan Piggen, schoudt van den selven dorpe, ende in den dorpe van Leckerlant afgeset Barent Ghijssen en in, desselfs plaetse gecomen Barent van Asperen, schout van Streefkerck, sulcx dat alleenelijckea in het dijckheemraetschap gecontinueert is Jan van Asperen, schout van Alblasserdam".

Job Jansz. verklaarde 12 april 1660 voor notaris Adriaen Benschop te Dordrecht de rechten van Hoogheemraden. Op 23 febr. 1661 verklaarde hij voor notaris Adriaen Meijwaert te Dordrecht 16 of 17 jaren hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard te zijn geweest, en 21 aug. 1667 verklaarde hij voor notaris Pieter Muijs te Dordrecht 60 jaren oud te zijn. In 1680 wordt hij vermeld als: „een out gebreckelijck man".

Op 14 nov. 1681 compareerde voor notaris Jacob Staelsmit te Dordrecht:

„*Bastiaen Jacobsz. Rosendael,* wonende te Oud-Beijerland, als oom over ***Maria Ariens,*** dochter van *Arien Jacobsx. Rosendael* en ***Fijchje Joppen,*** die een dochter was van ***Jop Janse,*** wonende te Papendrecht, die medeërfgenaam was van ***Neeltje Joppen,*** overleden tot Herwijnen".

Vóór **4** april 1684 is ***Job Jansz.*** overleden. Op die datum compareerden voor schout en schepenen van Papendrecht:

„*Gerrit* ***Joppen Baes,*** onsen inwoonder, soo voor sijn selven ende als voocht voor de naergelaetea weeskinderen van ***Fijchje*** ende ***Jannichje Joppen,*** sijn gewesene susters zar., ende over sulcx voor drie vierde paerten, ende compareerde noch *Geertje* ***Joppen, we***duwe van ***Gerrit*** *Aeriens* zar., voor 't resterende vierde paert, alle kinderen, kintskinderen ende erffgenaemen van ***Jop Jans za.,*** in sijn leven hooge dijckheemraet van de Alblasserwaert, dewelcke verclaerde tesaemen ende yder in sijn qualiteyt te cederen, transporteren ende in vrijen eygendom op te draegen sulcx doende bij desen, aen ende ten behoeve van Cornelis Pieters Besem een geheel voorhuys, kamers, erve ende 't gene daeraen dependeert".

De vierde zoon van ***Jan Bastiaensz.*** was ***Bastiaen Jansz. de Jonge.*** Hij overleed vóór 11 sept. 1659, want op die datum

compareerden voor schout en schepenen van Papendrecht:

„de gesamentlijcke erffgenamen van ***Bastiaen*** *Jansz.* de ***Jonge,*** dewelcke bekenden wel ende wettelijcke te cederen, transporteeren ende over te dragen, gelijck sij comparanten cederen, transporteeren ende overdragen mits desen aen ende ten behoeven van de weeskinderen van zar. ***Jan Jansz. van Rijn*** ende die hij geprocreëert heeft bij *Adriaentien Jans,* seeckeren camp lants groot ontrent twee mergen, leggende in de Matena onder de heerlijkheyt van Papendrecht, belent oostwaert de weeskinderen van ***Jan Jansz.*** voornoemt ende westwaert *Pauwels Pieters".*

De dochter van ***Jan Bastiaensz.*** was ***Machteltgen Jansdr.*** Zij huwde op huwelijkse voorwaarden, die 13 sept. 1643 verleden werden voor notaris Daniel Eelbo te Dordrecht:

Baen Jaspers, jonckman van Papendrecht, toekomende bruydegom geadsisteert met ***Arijen Jaspers,*** zijnen broeder, ter eenre, ende ***Machteltge Jans,*** jonge dochter, mede van Papendrecht, toecomende bruydt, geadsisteert met ***Job*** Janssen, haeren broeder, ende Pleun *Cornelisz.,* haeren goeden vrundt, ter andere sijden".

De vijfde zoon van ***Jan Bastiaensz.*** was ***Joost Jansz.***, óók de ***Jonge*** genoemd, geboren uit het tweede huwelijk met *Crijntgen* ***Leendertsdr.***

Joost Jansz. testeerde met zijn vrouw 20 juni 1657 voor notaris Daniel Eelbo te Dordrecht:

„*Joos* ***Janssen*** ende ***Marijken Jansdr.,*** echte man ende wijff, woonende op Papendrecht"; haer voorzoon is: *Cornelis* ***Aertsen Jongenboer, aen*** haer verweckt bij ***Aert Cornelisz. Jongenboer,*** haeren voorigen man za." „Stellende ende eligerende zij voornoemde testateuren tot voochden over haer soo voor- als naekinderen benevens den langstlevende van hen beyden, van wegen hem testateur ***Bastiaen Jansen*** *Cleijnkindt,* zijnen broeder, ende ***Jan Cornelisen*** van der *Ghijssen,* ende van haer testatrice wegen ***Jan Arijensen Teer,*** haeren vader, ende ***Hendrick Jansen,*** haeren broeder".

Een volgend testament van ***Joost Jansz.*** en zijn vrouw werd verleden voor notaris Arent van Neten op 21 april 1664: „*Joost* ***Jansen*** ende *Marijken* ***Jans,*** echteman ende wijff, woonende op Papendrecht"; „beyde gesondt van lichame, gaende ende staende": haar vader en moeder zijn ***Jan Arijensz. Teer*** en *Anneken* ***Hendricx:*** als voochden benoemd over hun na te laten kinderen: ***„Jan Cornelissen van der Giessen*** ende ***Job Jansz.,*** sijn behoude vader ende bnoeder respective".

Voor notaris' Hubert van der Hoop te Dordrecht compareerde 29 april 168 1:

„*Marichje Jansz.* ***Teer,*** huysvrouw van ***Joost Jansz. de Jonge,*** wonende op Papendrecht", voor schout en schepenen van Papendrecht op 1 nov. 1689: „***Joost Jans de Jonge*** ende ***Marichje Jans Teer,*** echteluyden, mitsgaders ***Jan Bastiaens,*** commissaris, haeren schoonsoon, alle onse inwoonders" en 16 nov. 1700 compareerde voor dezelfde schout en schepenen: „***Jan Hendricxe Teer,*** onsen inwoonder, de welcke verclaerde in vollen vrijen eygendom te cederen, transporteren ende op te dragen sulcx doende bij desen aen ende ten behoeve van Cornelis Hendricxe Tuijtel, mede wonende op Papendrecht voorsz., de geregtige helfte van een heele avelingh leggende den tweeden camp t' eynde de steegh beoosten de griendinge van den comparant, mitsgaders de helfte van seecker acker gelegen bewesten de voorsz. griendinge, beyde in Adriaentgea Polen weer binnen den thiendewegh, welcke voorsz. helfte den cooper sal moeten verongelden jegens twee hondert vijffentwintgh roeden lands, gemeen en onverdeelt met ***Jan Bastiaensz.,*** commissaris, als in huwelijck hebbende ***Grietje Joosten de Jongen,*** eenige dogter en erffgenaem van ***Joost Jansen de Jongen*** en ***Marighje*** *Jansz.* ***Teer".***

Ons mede-lid, de Heer D. van Baalen, was zo vriendelijk acten voor mij over te schrijven waarvan ik vroeger slechts een beknopte aantekening had gemaakt.

Wapen ***Van Rijn:*** In goud drie zwarte vogels; helmteken een zwarte vogel tussen een goud-zwarte vlucht: dekkleden: goud en zwart.

Van het hier voorgaande en andere in mijn bezit zijnde gegevens kon de volgende genealogie worden samengesteld:

1. ***Jan N.,*** geb. omstreeks 1510, tr. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Jansz.*, geb. omstreeks 1540, waarsman van de Nederwaard, † vóór 14 aug. 1576, op welke datum zijn broeder Sebastiaen Jansz. in zijn plaats werd benoemd.
2. ***Sebasfiaen** Jansz.*, volgt 11.

11. ***Sebastiaen** Jansz.*, geb. omstreeks 1545, waarsman van de Nederwaard, schepen van Papendrecht 1587-1589, schout 1590—na 25 jan 1620 en vóór 5 nov. 1625, werd door de Grafelijkheid van Holland 12 dec. 1595 beleend met ,,drie mergen, een hondt landts, vuyt drie en twintich mergen lants, gelegen tot Alblas in de groote Nesse", en 11 juli 1619 met ,,twee mergen, vier hondt, drie en taghtigh roeden lants in 't Nieuwelandt buytendijcx in de jurisdictie van Alblasserdam", testeerde 21 sept. 1580, † tussen 25 jan. 1620 en 1627, tr. le omstreeks 1570 *Marijgien* ***Gheenedr.,*** † vóór 29 okt. 1584; tr. 2e omstreeks 1587 ***Geertruijt Jansdr.,*** die in 1627 nog leefde.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jan Sebastiaensz. den Ouden,*** geb. omstreeks 1572, waarschijnlijk identiek met Jan Sebastiaensz. den Ouden, die 17 aug. 1609 geld leent aen Aerendt Arienssz., wyt stockmaecker te Dordrecht, 17 sept. 1619 met anderen, allen vissers, wonende te Papendrecht, attesteerde voor burgemeester en gemachtigden te Dordrecht, inzake de visserij op de Merwede, oud 50 jaar, en 9 okt. 1621 komt hij nog voor in een interrogatie die werd verleden voor notaris Willem van den Brouck te Dordrecht: ,,Gerart Arienssz. Plaet out 11 jaer ende Cornelis Jaspersz. out 55 jaer (doorgehaald is: "en Jan Bastiaenssz. den Ouden, out") alle woonende op Papendrecht". In 1626 komt voor: ,,De weduwe van Jan Bastiaensz. met haer kinderen".
2. ***Jan Sebastiaensz.,*** later ***Bastiaensz.,*** volgt 111.
3. ***Gheen Sebastiaensz.,*** ged. Dordrecht 4 maart 1580.
4. *Ariaentgen* ***Sebastiaensdr.,*** † omstreeks 1607, tr. *Dirck Martensz.*, zn. van ***Marten Dircksz.*** schout van Papendrecht: hij hertr. vóór 13 sept. 1609 *Jobgen Ghijssendr.*

Uit het tweede huwelijk:

5. ***Adriaen Sebastiaensz.,*** ged. Dordrecht in april 1588.

111. ***Jan Sebastiaensz.,*** later ***Bastiaensz.,*** geb. omstreeks 1575, waarsman van de Nederwaard, schout van Papendrecht reeds 5 nov. 1625 en nog 4 juli 1638, hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard, testeerde met zijn tweede vrouw 17 aug. 1640 voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht, † tussen 28 april 1640 en 22 maart 1641, tr. 1 e omstreeks 1600 *Fijgje Jobsdr.*; tr. 2e Dordrecht 7 april 1626 *Crijntgen* ***Leendertsdr.; zij*** hertr. ***Jan Cornelisz. van der** Giessen,* schepen van Papendrecht, met wie zij 23 okt. 1658 testeerde voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Bastiaen** Jansz. den Ouden alias Cat, volgt* IVa.
2. ***Jan** Jansz. van Rijn,* volgt IVb.
3. ***Job** Jansz.*, volgt IVc.
4. ***Arien** Jansz. de Jonge,* geb. omstreeks 1608.
5. ***Bastiaen** Jansz. de Jonge,* volgt IVd.
6. ***Macheltie Jansdr.,*** geb. omstreeks 1613, tr. (huw. voorw. verleden 13 sept. 1643 voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht) *Baen* ***Jaspersz.,*** † vóór 25 febr. 1687.

Uit het tweede huwelijk:

7. ***Joost** Jansz. de Jonge,* volgt IVe.

IVa. ***Bastiaen** Jansz. den Ouden alias Cat,* ook *vulgo Cat, Kleijnkindt* en ***De Jonge*** genoemd, voerman, werd 19 febr. 1632 beleend met goed van de Grafelijkheid van Holland te Alblasserdam, <testeerde 18 juni 1640 met zijn vrouw voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht, † tussen 1 dec. 1667 en 2 mei 1691, tr. omstreeks 1639 *Neeltje* ***Willemsdr.,*** † Papendrecht tussen 2 mei 1691 en 16 april 1692.

Uit dit huwelijk:

1. *Maijken* ***Bastiaensdr.*** ged. Papendrecht in 1640, jong †.
2. *Maijken* ***Bastiaensdr.,*** ged. Papendrecht 1 febr. 1642.
3. ***Jan Bastiaensz.,*** ged. Papendrecht 3 juli 1644, jong †.
4. ***Fijchje Bastiaensdr.,*** geb. omstreeks 1646, † vóór 2 mei 1691, tr. omstreeks 1670 ***Arien** Pleunen Knock,* ged. Papendrecht 20 febr. 1644, in 1680 vermeld als ,,een arbeyder", diaken, ouderling, † Papendrecht na ***2*** mei 1691, zn. van *Pleun* ***Cornelisz.*** en *Leentien* ***Ariensdr.;*** hij hertr. Papendrecht 31 maart 1680 *Marichje* ***Jacobsdr.,*** wed. van ***Pleun Theunisz.,*** en tr. 3e Papendrecht 14 juli 1697 ***Marichje Cleijsdr.*** *Matena.*
5. ***Jan Bastiaensz.,*** ged. Papendrecht 5 april 1648, jong †.
6. ***Jan Bastiaensz. de Jongh,*** *vulgo Cat,* volgt Va.
7. ***Jan Bastiaensz. de Jonge Pot,*** volgt Vb.

Va. ***Jan Bastiaensz. de** Jongh, vulgo Cat,* ged. Papendrecht 25 april 1649, † ald. (aangeg. 2 mei 1702), tr. Papendrecht 28 maart 1688 *Heijltje* ***Cleijsdr.*** *Matena,* † ald. 1 april 1691, dr. van ***Cleijs Stevensz.,*** in 1680 vermeld als ,,een heel cappitaellist", en ***Annechien Geeritsdr.*** *Speck.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Bastiaen** Jansz. de Jongh,* ook *Cat* genoemd, ged. Papendrecht 30 jan. 1689, tr. ald. 6 okt. 1709 *Maaijcke* ***Plomp.*** gsd. Papendrecht 30 mei 1687, dr. van ***Cornelis Ariensz.*** en ***Macheltie Cornelisdr.***
2. ***Cleijs** Jansz. Kat,* ged. Papendrecht 7 jan. 1691, † vóór 7 nov. 1703.

IVb. ***Jan** Jansz. van Rijn,* ged. Dordrecht in dec. 1604 (?), testeerde met zijn vrouw 25 dec. 1639 voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht, † tussen 25 dec. 1639 en 23 april 1644, tr. omstreeks 1634 ***Ariaentje Jansdr.,*** die 30 okt, 1626 met haar eerste man testeerde voor notaris Sebastiaen van de Graeff te Dordrecht (die volgens overlevering naar Kaap de Goede Hoop vertrok met medeneming van zijn prothocol), wede. van ***Adriaen** Claesz.*; ***zij*** hertr. ***Jan Gerritsz.*** *Speck,* schepen van Papendrecht.

Uit dit huwelijk:

1. ***Jan** Jansz. van Rijn,* volgt Va.
2. ***Bastiaen** Jansz. van Rijn,* volgt Vb.
3. ***Fijchje Jansdr. van Rijn,*** geb. omstreeks 1640, † Papendrecht (aangeg. 13 febr. 1704).

Va. ***Jan** Jansz. van Rijn,* geb. omstreeks 1635, na 13 febr. 1670 uit Papendrecht vertrokken, compareerde 18 mei 1671 voor notaris Jacobus Puttershouck te 's-Gravenzande en woonde op die datum te Naaldwijk, † vóór 24 febr. 1677, tr. omstreeks 1667 ***Maria Piggen,*** ged. Breda 24

juni 1641, in 1680 te Papendrecht vermeld als ,,weduwe met drie kinderen, leeft van den armen", † Papendrecht (aangeg. 10 nov. 1704), dr. van Johan, baljuw, schout en secretaris van Papendrecht en hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard, en ***Jenneken Legrue.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Aríaantje van Rijn,*** ged. Papendrecht 24 febr. 1669, tr. ald. 14 okt. 1708 ***Jan Bastiaensz.*** *Baes,* ged. Papendrecht 17 febr. 1675, † na 20 maart 1713, zn. van ***Bastíaen*** *Jansz.* en ***Ariaantje Jansdr. Piggen en*** wedr. van ***Maria (Maeijken) Gerritsdr.*** *Baes (de Jong).*
2. ***Jan van Rijn,*** ged. Papendrecht 7 dec. 1670, ,,olymolenaer, wonende aen de Keete buyte de Sluijspoort deser Stad (Dordrecht)", tr. le Papendrecht 20 dec. 1693 ***Aeltie*** *Soeteman,* ged. Dordrecht 6 jan. 1695, † vóór 15 maart 1706, dr. van *Dirck Schalcksz.,* ,,gesworen zoutmeter", en *Maijken* ***Ariensdr. Bruijn;*** tr. 2e Dordrecht 16 maart 1706 ***Florina Jansdr.,*** ged. ald. 30 okt. 1676, dr. van ***Jan*** *Jelisz.* en ***Elsje Gerritsdr.***
3. ***Johanna van Rijn,*** vertrokken naar Rotterdam met attestatie van 6 juli 1694, tr. Papendrecht 21 mei 1690 ***Pieter*** *Jansz.* ***de Bel,*** geb. Dordrecht, † Kralingen (aangeg. 29 dec. 1713).

Vb. ***Bastíaen van Rijn,*** geb. Papendrecht omstreeks, 1635, waarsman van de Nederwaard 28 maart 1673-7 juni 1674, schepen van Papendrecht 7 juni 1674-1698, ouderling, ,,corporaal van de Manschap van Papendrecht", staat in het ,,Quohier van de familie over de vrij heerlickheyt van Papendrecht ende Matenae voor den jaere 1680, beginnende van 't oosteynde aen", vermeld met vrouw en twee kinderen als ,,een halff capitaellist", † Papendrecht (aangeg. 27 febr. 1720), tr. le omstreeks 1720 *Ariaentje* ***Schoudt,*** ged. Papendrecht 12 mei 1646, † vóór 4 nov. 1674, dr. van *Pauwel* ***Dircksz. Bast*** alias ***Schoudt*** alias ***Manshart,*** en ***Grietje Geeritsdr.;*** tr. 2e Papendrecht 4 nov. 1674 ***Marichjen Ariensdr.*** *Baen,* geb. Sliedrecht, † Papendrecht 14 nov. 1698, wed. van *Geerit Leendertsz.*

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Ariaantje van Rijn,*** ged. Papendrecht 31 jan. 1672, jong †.
2. ***Ariaantje van Rijn.*** gad. Papendrecht 21 jan. 1674, ,,kwam 26 sept. 1745 met kerkelijke attestatie van Bergambacht te Haastrecht, woonde aldaar in 't lant van Steijn op de hofstede des Heeren Van der Hoeven" en vertrok vandaar met attestatie van 19 aug. 1754 naar Benschop, † na 14 sept. 1755.
3. ***Jan van Rijn,*** ged. Papendrecht 20 aug. 1678, mansman (schepen) van de Hooge Vierschaar van Bergambacht, 's-Heeraartsberg en Ammerstol, † Niemantsvrient (Sliedrecht) (aangeg. 25 aug. 1757), tr. Papendrecht 13 febr. 1701 *Geertruij* ***van der Wiel,*** geb. Sliedrecht, dr. van *Teunis Jansz.* en ***Divertje Ariensdr.*** Uit dit huwelijk nageslacht.

IVc. ***Job*** *Jansz.,* geb. omstreeks, 1607, attesteerde 21 aug. 1667 voor notaris Pieter Muijs te Dordrecht, oud 60 jaar, hoogdijkheemraad van de Alblasserwaard, afgezet 5 mei 1659, getuigde 23 febr. 1661 voor notaris Adriaen Meijwaart te Dordrecht 16 of 17 jaar gediend te hebben ,,als hoogdijckheemraad van de Alblasserwaard", in 1680 wordt hij vermeld als ,,een out gebreeckelijck man", † tussen 7 aug. 1683 en 4 april 1684, tr. ***Maricken Geeritsdr.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Gerrit*** *Joppe Baes,* volgt Vc.
2. *Fijchje* ***Jobsdr.,*** † vóór 4 april 1684, tr. ***Arien*** *Jacobsz.* ***Rosendael.***
3. *Neeltje* ***Jobsdr.,*** † Herwijnen vóór 14 nov. 1681.
4. ***Jannichje Jobsdr.,*** † vóór 4 april 1684.
5. ***Geertie Jobsdr.,*** † na 4 april 1684, tr. ***Geerit Aríaensz.,*** † vóór 4 apnil 1684.
6. ***Jan*** *Jobsz.,* ged. Papendrecht 24 febr. 1647.

Vc. ***Gerrit*** *Joppe Baes,* in 1680 vermeld als ,,een armen arbeyder", † na 26 aug. 1684, tr. omstreeks 1671 ***Annichien Ariensdr.,*** ged. Papendrecht 19 april 1637, † vóór 4 april 1684, dr. van ***Arien*** *Gerritsz.* en ***Marichien*** *Danielsdr.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Maeijken Gerritsdr.*** *de Jongh,* ged. Papendrecht 1 juni 1672, † ald. (aangeg. 23 febr. 1708), tr. Papendrecht 5 mei 1697 ***Jan Bastiaensz.*** *Baes,* ged. ald. 17 febr. 1675, † vóór 20 maart 1713, zn. van *Bastiaen Jansz.* en ***Aríaantje Jansdr.*** *Piggen;* hij hertr. Papendrecht 14 okt. 1708 ***Ariaantje Jansdr. wan Rijn.***
2. *Marijtje* ***Gerritsdr.*** *Baes,* ged. Papendrecht 4 juni 1673, † ald. (aangeg. 23 febr. 1708). tr. Papendrecht 6 aug. 1690 *Willem Cornelisz.* ***Vogel,*** geb. ald., zn. van *Cornelis Simonsz.* en ***Marichje Ariensdr.***

IVd. ***Bastíaen*** *Jansz.* ***de Jonge,*** † vóór 11 sept. 1659, tr. omstreeks 1646 ***Theuntje Pietersdr.,*** in 1680 vermeld als ,,weduwe met twee kinderen, een arme weduwe", dr. van ***Pieter Aertsz.,*** schepen van Papendrecht, en ***Dingetíen Jansdr.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Dingentien Bastiaensdr.,*** ged. Papendrecht 18 aug. 1647, jong †.
2. ***Aertien Bastíaensdr. de Jong,*** ged. Papendrecht 13 sept. 1648, ,,collectrice van den impost op het veir en carrossegelt tot Papendrecht", † Papendrecht 1 april 1717, tr. ald. 18 maart 1685 ***Jan Ariensz.*** *Speck,* geb. Papendrecht, † ald. 2 jan. 1715, zn. van ***Arien*** *Gerritsz.* en ***Cundertien Pietersdr. Visser.***
3. *Dingentie* ***Bastiaensdr.,*** ged. Papendrecht 14 aug. 1650, jong †.
4. ***Jan*** *Bastiaensz.* ***de Jonge Pof,*** volgt Vd.
5. *Fijgie* ***Bastíaensdr.,*** ged. Papendrecht 11 jan. 1655, † ald. in 1686, tr. Papendrecht 5 mei 1680 ***Arien*** *Jansz.,* geb. Sliedrecht, in 1680 vermeld ,,met sijn vrouw, een arbeyder".
6. *Dingena* ***Bastiaensdr.,*** ged. Papendrecht 21 juni 1658, † ald. (aangeg. 18 sept. 1697), tr. Papendrecht 7 juni 1683 ***Cornelís*** *Ariensz. Romeijn,* ***geb.*** Vuren, † Papendrecht (aangeg. 11 sept. 1709).

Vd. ***Jan Bastíaensz. de Jonge Pot,*** ged. Papendrecht in jan. 1652, commissaris, gerechtsbode, werd 11 nov. 1689 beleend met goed van de Grafelijkheid van Holland te Alblasserdam, † Papendrecht 2 febr. 1719, tr. ald. 9 april 1684 ***Griefje*** *Joosten* ***de Jonge,*** geb. Papendrecht, † ald. 9 dec. 1730, dr. van ***Joost*** *Jansz.* (IVe) en *Marigje* ***Jansdr. Teer.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Bastiaen*** *Jansz.* ***Pot,*** ged. Papendrecht 26 aug. 1684, † ald. 30 dec. 1750.

2. ***Jan Jansz. Pot*** alias ***Deugen,*** ged Papendrecht 25 aug. 1686, schipper, † Papendrecht 17 sept. 1731, tr. ald. 17 april 1711 *Fijtgen (Sijghien) Leendertsdr. Jongevrient,* ged. Papendrecht 30 jan. 1684, † ald. 17 okt. 1714, dr. van ***Leendert Geeritsz.*** en ***Neeltje Jansdr.***
3. ***Jan Jansz. Pot*** alias ***Schouten,*** ged. Papendrecht 22 aug. 1688, † vóór 8 mei 1733, tr. Papendrecht 10 maart 1729 ***Ariaentie Cornelisdr. Ouwerkerck,*** ged. Papendrecht 3 febr. 1677, dr. van *Cornelis Jansz. (Cleijne)* en ***Pietertien Cornelisdr. Dura*** en wede. van ***Jan Theunisz. Stolck.***
4. ***Pieter Jansz. Pot,*** ged. Papendrecht 20 juli 1690, † vóór 23 okt. 1695.
5. ***Joost Jansz. Pot,*** ged. Papendrecht 3 febr. 1692, schepen van Nieuw-Lekkerland, sluismeester van de Nederwaard, kocht 30 april 1753 een scheepstimmerwerf, tr. omstreeks 1723 ***Maria Ariensdr. Starrenburg,*** dr. van ***Arie Jansz.*** en *Neeltje* ***Leendertsdr..***

   Hieruit de bekende scheepsbouwers te Nieuw-Lekkerland en Slikkerveer.
6. ***Teuntie Jansdr. Pot,*** ged. Papendrecht 22 sept. 1694, jong †.
7. ***Teuntie Jansdr. Pot,*** ged. Papendrecht 23 okt. 1695.
8. ***Pieter Jansz. Pot,*** ged. Papendrecht 17 maart 1697.
9. *Pietertie* ***Jansdr. Pot,*** ged. Papendrecht 16 okt. 1701, tr. ald. 20 maart 1732 ***Hendrik Bouman,*** ged. Papendrecht 17 maart 1709, zn. van *Zwerus,* schepen van Papendrecht, en ***Cornelia Jansdr. Teer.***

IVe. ***Joost Jansz. de Jonge,*** geb. omstreeks 1626, werd 31 maart 1651 beleend met goed van de Grafelijkheid van Holland te Alblasserdam, testeerde met zijn vrouw 20 juni 1657 voor notaris Daniël Eelbo te Dordrecht en 21 april 1664 voor notaris Arent van Neten te Dordrecht, in 1680 vermeld „met zijn vrouw en een kint, een capitaellist", † na 20 april 1690, tr. omstreeks 1645 ***Marichje*** *(Maijcken)* ***Jansdr. Teer,*** † Papendrecht (aangeg. 19 jan. 1700), dr. van ***Jan*** *Ariensz.* en *Anneken* ***Hendricksdr.*** en wed. van ***Aert*** *Cornelisz.* ***Jongenboer.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Annichien Joostdr. de Jonge,*** ged. Papendrecht 31 dec. 1645.
2. ***Grietie Joosten de Jonge,*** geb. Papendrecht, † ald. 9 dec. 1730, tr. Papendrecht 9 april 1684 ***Jan Bastaensz. de Jonge Pot*** (Vd).
3. ***Fijgie Joosten de Jonge,*** ged. Papendrecht 26 dec. 1655.
4. ***Jan Joosten de Jonge,*** ged. Papendrecht 27 jan. 1658.

Snethlage,

door MR. A. SNETHLAGE.

In aanvulling op de publicatie van de 'genealogie ***Snethlage*** in jrg. 63 van Nederland's Patriciaat, 1977, geef ik hierbij een overzicht van de mij bekend zijnde gegevens van de, daar weggelaten Duitse tak van deze familie. Deze gegevens zijn voor het grootste deel afkomstig van Oscar Ernst Snethlage, overleden te Wiesbaden in 1957, voor de oudere generaties, en van Dr. Rotger Michael Snethlage te Aken, voor de jongere generaties.

Deze tak vertoont twee duidelijk te onderscheiden fasen. Tot en met globaal gesproken de 18de eeuw blijft men het Graafschap Tecklenburg in het grensgebied trouw, dat sinds 1707 aan Pruisen behoorde. De hierop betrekking hebbende gegevens worden in § 1 behandeld. Met de komst van Dr. ***Bernhard Mauritz Snethlage (1753-1840,*** § 1, Va, 6, § 2, VIa), van wie alle mij bekende huidige leden van deze tak afstammen, in 1802 naar Berlijn, treedt een nieuwe, meer algemeen-Duitse fase in. Symbolisch hiervoor mag heten dat ***Bernhard Mauritz*** zich dan *Moritz* in plaats van *Mauritz* gaat schrijven. Ik heb, ondanks enige aarzeling, uiteindelijk ook de op deze fase betrekking hebbende gegevens gemeend te moeten publiceren om het totale beeld van de familie ***Snethlage*** te completeren. De gegevens hierover zijn in § 2 gegroepeerd.

Verder onderzoek zal zeker nog vele lacunes kunnen opvullen. Mogelijk bestaan er zelfs nog verdere nakomelingen, en wel uit de tak van Ds. ***Eberhard*** *Samuel* ***Snethlage*** (IVb)[43a].

Daar de opzet van Nederland's Patriciaat vanzelfsprekend zijn beperkingen stelde aan hetgeen daar gepubliceerd kon worden, maak ik van de gelegenheid gebruik nog enkele bijzonderheden te geven bij de daar vermelde gegevens.

Zo komt het wapen nog voor op een lakafdruk van Ds. *Wilhelm(us) Bernhard(us)* ***Snethlage*** (NP, tak A, IVa) op een oorkonde van 15 juni 1688, eertijds in het bezit van Oscar Ernst Snethlage te Koningsbergen, later te Wiesbaden.

Het was aardig dat in het Nederland's Patriciaat menige inschrijving als student opgenomen kon worden; men zij er echter op attent dat deze vermeldingen niet volledig zijn [1].

Ds. ***Johannes Snethlage*** (NP, tak BA, IVb) was praeses in 1736 en assessor in 1748 van de Drentse synode; zijn kleinzoon Ds. ***Jacobus Martinus*** (VId) was allereerst predikant te Hijlaard (intree 19 sept. 1802, afscheid 19 mei 1803).

Uit het echtpaar *Steenhoff-Snethlage* (NP, VIIIe, 3) nakomelingen ***Steenhoff Snethlage*** in de Republiek Zuid-Afrika.

Verder volsta ik ermee hier nog te wijzen op twee huwelijken die binnen de familiekring plaatsvonden, zonder dat zulks uit de genealogie blijkt. ***Johanna Hendrina Gerharda Becking,*** de schoonmoeder van ***Nikolaas Snethlage*** (NP, tak BA, VIIa, 2) was een dochter van ***Derk Adolph Becking*** en *Philippina Jacoba* ***Maria Snethlage*** (NP, tak C, Vf, 1). De schoonvader van *Watze* ***Snethlage*** (NP, tak BA, VIIIb), ***Jan Tobias de Haan.*** secretaris van Opsterland en notaris te

1. Hierbij een aanvulling op de studieplaatsen t/m de zesde generatie. Tak A: IIIa. Ds. ***Alhard (us) Th.*** behalve stud. te Bremen en Groningen stud. te Basel 1650; IIIa,2. Dr. *Gerhard(us) C.* behalve stud. te Leiden stud. te Bremen 1678 en te Utrecht 1684 (en ald. gepromoveerd op dissertatie „De Poena" eveneens 1684); IIIa,6. Ds. *Eberhard(us) S.* en IVa,2 Ds. *Gerhard* ***B.*** zie hierna § 1 ad IVb resp. Va. Tak BA; IV,3,b. Ds. ***Johannes*** behalve stud. te Groningen stud. te Leiden 1781; IVb,3,c. Ds. *Fredericus* stud. te Groningen 1777; VIb. Ds. ***David*** stud. te Franeker 1773; Vc,4. Ds. Nicolaas *J.* stud. te Groningen 1788; VIc. Ds. ***Jan W.*** stud. te Franeker 1792; VId. Ds. ***Jacobus M.*** stud. te Franeker 1795, te Groningen 1797. Tak C: IIc,1,d. Ds. *Guilielmus* G. stud. te Deventer 1689, te Franeker 1690; IIc,1,f. Ds. ***Adolph F.*** behalve stud. te Groningen stud. te Duisburg 1701 en te Leiden 1706; IIc,6. Ds. *Rudolphus* behalve stud. te Groningen stud. te Marburg 1672; IIc,6,f. Ds. *Martinus* stud. te Deventer 1713 en te Leiden 1716; IIc,6,h. Ds. ***Wilhelmus J.*** stud. te Deventer 1716 en te Leiden 1723; IVd. Ds. ***Philip J.*** behalve stud. te Groningen en Leiden stud. te Lingen 1700; Ve. Ds. *Samuel J.* stud. te Harderwijk 1749; Ve,2. Ds. ***Rutger T.*** stud. te Harderwijk 1780; VIf. Mr. ***Philip J.*** stud. te Harderwijk 1779 en te Leiden 1781; Vf. Mr. ***Henrik H.*** stud. te Harderwijk 1751; VIg. Ds. ***Rudolph A.I.*** stud. te Leiden 1787.

Wolvega, was een zoon van de Leeuwarder olieslager *Fonger de Haan* (1801-1829) en ***Catharina** Hamstra,* welke laatste hertrouwde met *Jan Foppes Snethlage* (NP, tak BA, VIIb) en een dochter was van *Jan Tobias Hamstra* en *Anna Gijsberta Snethlage* (NP, tak BA, Vc, 9).

Wat betreft de herkomst van de *Snethlage's* zij nog het volgende opgemerkt. Sinds laag [2] is gedacht aan een afstamming uit de adellijke familie *Von Snetlage.* Samenhang, al dan niet via bastaardij, lijkt inderdaad niet onwaarschijnlijk, gezien de overeenkomst in naam, woonstreek en wapen. Bovendien doen zich in Westfalen overeenkomstige gevallen voor; zie hierover de opmerkingen van Mr. 0. Schutte in zijn artikel Strick in De Nederlandsche Leeuw 1975, kol. 207. Zelf heb ik mij nooit in deze *Von Snetlage's* verdiept, al bezit ik wel aantekeningen betreffende hen van wijlen 0. E. Snethlage, van Dr. R. M. Snethlage en van de heer H. J. Warnecke te Borghorst.

Ik wil er hier op wijzen dat tot nu toe geen bewijs is geleverd voor een dergelijke samenhang. Dit te meer nu nog zeer recent, in Deutsches Geschlechterbuch 1978, Band 177, ad Smend op blz. 442 onder de kwartieren van *Margaretha Christina Smend* geb. *Snethlage (1659-1749,* NP, tak A, IIIa, 3) [3] *Samson (von) Snetlage,* geb. ca. 1510, predikant te Buer bij Melle, † ca. 1590, als vader van generatie 1, Ds. ***Wilhelmus Snethlage (*** 1565—1650), is opgevoerd. Dit is ook het geval in het artikel ,,Die Ahnen von Friedrich Engels" in Genealogie, Band 10, 19de jaargang, 1970, blz. 289-300, van de hand van H. Kiessling. In deze publicaties wordt hiertoe geen bewijs aangevoerd en mij is dat ook anderszins niet bekend. Dr. R. M. Snethlage heeft de mogelijkheid geopperd dat *Wilhelmus* behalve van ***Samson*** een (bastaard) zoon zou kunnen zijn van *Rudolf von* ***Snetlage,*** heer van Wulfen en Haslage (geb. 1537/38, in 1540 2 à 3 jaar oud, student te Wittenberg 25 juni 1557, † Haslage 1608, zoon van *Heinrich von Snetlage,* heer van Wulften, half Lonne en Haslage, en *Gertrud von Holle,* tr. ca. 1563 ***Lucie von Amelunxen).*** De jongste zoon van *Wilhelmus,* Ds. ***Rudolphus Theodorus Snethlage*** (NP, tak C, IIc), zou dan naar zijn beide grootvaders zijn vernoemd. Ook voor een dergelijke afstamming ontbreekt echter het bewijs.

Tenslotte merk ik in dit verband nog op dat in de diverse familieaantekeningen *Wilhelmus* steeds als eerste wordt genoemd. Dit is reeds zo in de oudste mij bekende, van de hand van Ds. *Rudolphus Snethlage (1651-1729,* NP, tak C, IIc, 6), die indertijd in bezit waren van de heer A. Snethlage, overleden in 1970 te Amsterdam.

Mevrouw A. E. M. Landheer-Roelants en de Heer F. E. Hunsche ben ik zeer erkentelijk voor de door hen verstrekte gegevens. Zeer bijzondere dank ben ik verschuldigd aan de Heer en Mevrouw Snethlage-Gräfin von Polier, zonder wier hulp ik dit artikel niet tot stand had kunnen brengen.

2. Zie o.m. C. J. Polvliet, Genealogie van de familie Snethlage, Amsterdam 1885. A. A. Vorsterman van Oijen, Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Familiën, derde deel, Groningen 1890. blz. 150-154, en Allgemeine Deutsche Biographie, 34. Bd., Leipzig 1892, ad Dr. ***Bernhard Moritz Snethlage,*** blz. 516-522, en Dr. ***Karl Wilhelm Moritz Snethlage,*** blz. 522—527.

3. Van ***Margaretha Christina Snethlage*** en haar man ***Johann Ludwig Smend*** zijn zowel in DGB, Bd. 100, 1938 (na blz. 310) als in DGB, Bd. 177, 1978 (na blz. 336) portretten afgebeeld.

Genealogie.

(Uitwerking van de gegevens alleen voorzover deze niet zijn vermeld in de publicatie in Nederland's Patriciaat.)

§ 1. De Snethlage's in het Graafschap Tecklenburg.

1. Ds. *Wilhelmus Snethlage* (1565—1650), tr. 1592 *Margaretha Rump (1569-1632).*

   Uit dit huwelijk o.a.:

   1. *Wilhelm(us),* volgt II.
   2. Ds. *Johannes,* zie verder Nederland's Patriciaat [3a].
   3. Ds. *Rudolphus Theodorus, zie* verder Nederland's Patriciaat.

II. Ds. *Wilhelm (us) Snethlage* (1600—1677), tr. ca. 1621 *Christophilia Saatkamp.*

   Uit dit huwelijk o.a.:

III. Ds. *Alhard (us) Theodor (us) Snethlage (1629-1* 710), tr. ca. ***1654 Katharina Bauer († 1714).***

   Uit dit huwelijk o.a. [3b]:

   1. *Wilhelm(us) Bernhard* (us) , volgt IVa.
   2. *Eberhard(us) Samuel,* volgt IVb.

IVa. Ds. *Wilhelm (u s)* ***Bernhard*** *(us)* ***Snethlage*** ***(1656-1711),*** tr. le ***1686 Christina ab Hamm († 1689);*** tr. 2e *Amalia Elisabeth Stuel (1675-1753,* die hertr. 1713 Ds. ***Dietrich Hermann Hiinemann).***

   Uit het tweede huwelijk o.a.:

   1. Ds. *Johann* ***Dietrich,*** zie verder Nederland's Patriciaat.

3a. Zijn aohterkleinzooa **Ds. *Wilhelmus Snethlage*** (1729-1781, NP Vb.3). tr. ***Johanna Ebbinge.*** die begr. Zwijndrecht 4 juni 1799 en derhalve niet † 29 mei 1800, maar wellicht 29 mei 1799. Van hun kinderen werd d. ***Johanna,*** begr. Zwijndrecht 15 jan. 1786, werd ofwel e., ***Roelina Adriana,*** ofwel f., ***Christiana Maria*** begr. Zwijndrecht 7 aug. 1788, en werd h., ***Maria Christina,*** begr. Zwijndrecht 17 febr. 1800, terwijl uit i., ***Henricus Lambertus,*** en ***Adriana Stok*** sproten; aa. ***Johanna,*** geb. 18 okt., ged. Zwijndrecht 25 okt. 1795 (zie verder NP), bb. ***Wilhelmus Henricus,*** geb. 10 jan., ged. Barendrecht 15 januari 1797, cc. ***Jan Rudolph,*** geb. 4 mei, ged. Ridderkerk 13 mei 1798, dd. Frederica, geb. 6 sept.., ged. Ridderkerk 29 sept. 1799; het op 6 nov. 1799 te Ridderkerk begraven kind van ***H. L. Snethlage*** zal één van hen zijn.

3b. Zijn zoon Dr. ***Gerhard Christoph Snethlage (1658-1711, NP*** IIIa,2) tr. ***Moyke Margrete Regina Russel,*** wschl. † Ibbenbiiren 30 april, begr. Tecklenburg 6 mei 1724 (als „Frau *Dorothea* Snethlage; de reden dat ik aanneem dat deze ***Dosothea*** in werkelijkheid ***Regina Russel was,*** is dat op 20 december 1724 10 Taler door de landsheneesheer *Bauch,* schoonzoon van het echtpaar ***Von Wischell-Snethlage,*** NP IIIa,5, aan de kerkekas te Tecklenburg werd betaald „wegen des H. Doctor *Snethlagen* und dessen Frauw Begräbniss"; *O.* E. Snethlage, blz. 76), dochter van ***Heinrich Russel,*** fürstl. osfries. geh. u. Kammer-Sekretär te Aurich. en ***Catharina Berlage.*** Van hun kinderen is a., ***Catharina*** *Lucretia,* † Emden 15 april 1747 en getr. ald. (geref.) 5 dec. 1731 (haar neef) ***Hindrich Vierdagh,*** ged. Emden (geref.) 20 juni 1685, † ald. 6 nov. 1743, zoon van ***Gerhard Foeldrichs Vierdagh,*** keiz. notaris en procureur bij het Obergericht te Emden, en ***Josina Elisabeth Russel en*** wedr. van ***Everdina Christina Verstee,*** terwijl d., ***Friedrich,*** † Riga 26 juli 1728. (Ontleend aan: Dr. Hans Fieker, Das Stammbuch des Heinrich Russel, 16461651, in Archiv für Stamm-und Wappenkunde, Nr. 10, 19. Jg., blz. 73-74); bij de doop van f., ***Sophie Eleonore,*** waren Wilhelm Moritz Graf zu Solms en zijn vrouw getuigen.

2. Gerhard Bernhard, volgt Va.

Va. Ds. *Gerhard Bernhard Snethlage,* geb. Tecklenburg 1706/07, stud. te Lingen [4] en te Groningen 1724, adjunct van zijn stiefvader Ds. Dietrich Hermann Hünemann te Tecklenburg 1733, predik. ald. 1735 (2de predik. 1735, lste predik, 1761), † Tecklenburg 4 febr. 1763 [5], tr. ald. 27 okt. 1740 *Sophia Elisabetha Mauritiana Heyles,* geb. 16 febr., gad. Tecklenburg 28 febr. 1717, † ald. 5 aug. 1785 [5a], dochter van *Ludwig Friedrich Heyles* [6], Koninkl. Pruis. secretaris en archivaris te Tecklenburg, en *Anna Margaretha Altmann* [7].

Uit dit huwelijk:

1. *Ludwig Dietrich Snethlage,* ged. Tecklenburg 1 jan. 1742 [8], luitenant in het Légion Brittannique van Hertog Ferdinand van Brunswijk bij het vrijbataljon van majoor Von Udam te Osnabrück, dat later als vrijbataljon in Pruisische dienst overging, † Ladbergen 25 mei 1811 [9] (ongehuwd).

2. Dr. *Leonhard Wilhelm Snethlage.* geb. Tecklenburg 5 aug., ged. ald. 14 aug. 1743 [10], stud. te Harderwijk 1764, jur. dr., secretaris op het jacht van de Admiraliteit op de Maas bij een inspectiereis van de gecommitteerde Philips Hendrik van Goltstein en gouverneur van diens zoon [11], gouverneur van Willem Gustaaf Frederik en Jean Charles des H.R. Rijksgraven Bentinok [12], tegelijk met dezen hon. causa ingeschreven te Leiden 1773 [13], privaat-docent in de rechten te Halle, lector Franse taal te Göttingen 1793, id. te Berlijn *1804,* † ald. 10 nov. 1812, tr. [13a] *Marie Dorothée Elisabeth Lange,* geb. 1754/'55, † Berlijn 1 mei 1829, 74 jaar oud, dochter van *Fréderic Emanuel Lange* en *Elisabeth Claude* en wed. van N. N. *Raspe.*

   Op ***5 aug. 1762*** werd te Tecklenburg attestatie afgegeven voor ***Leonhard Wilhelm Snethlage voor*** de (Waalse) Kerk te Arnhem. Hij werd als lidmaat aangenomen in de Waalse Kerk te 's-Gravenhage in 1771 op attestatie, van 29 okt., van de Kerk te Arnhem.

   Hij publiceerde: Contes politiques et fabuleux du dix-huitième siècle, Berlijn 1779; De iuris universi ratione, Halle 1788; Progr. de methode ius docendi, Halle 1788; Nouveau dictionnaire français, Göttingen 1795; Observations sur l'expédition navale des Anglais sur les Côtes de la Zélande, accompagnées à un voyage fait dans ce pays-la, Berlijn 1809.

3. *Amalia Maria Snethlage,* ged. Tecklenburg 19 mei 1745 [14], † Ladbergen 23 okt. *1792,* tr. ald. 19 mei 1767 *Carl Heinrich Sparenberg,* geb. in 1725, rentmeester van Osterberg en ambtman te Ladbergen, † in 1789, zoon van *Friedrich Anton Sparenberg,* ambtman te Freren, en *Regina Juliane Strubberg* [23a].

4. *Leopoldina Sophia Snethlage,* ged. Tecklenburg 20 aug. 1747 [15], tr. ald. 28 juni 1767 *Arnold Gempt.*

5. *Anna Elisabeth Snethlage,* ged. Tecklenburg 16 aug. 1750 [16], † 10 sept. 1818, tr. in 1777 *Alexander Karl Friedrich von der Marck,* geb. 12 febr. 1745, griffier en secretaris rekenkamer te Minden, † 22 jan. 1818, begr. Dützen bij Minden, zoon van Dr. *Philipp Wilhelm von der Marck* [23b], med. dr., geheesheer te Minden.

6. Dr. *Bernhard Mauritz* (vanaf ca. 1800 *Moritz) Snethlage,* geb. 28 mei, ged. Tecklenburg 6 juni 1753 [16a], Dr. theol. hon. causa (Univ. van Berlijn 1817 bij het 300-jarig jubileum van de reformatie), stud. te Duisburg [17], Leiden 1772 [18] en Utrecht[17], huisleraar en gouverneur bij de families Van Heeckeren van Enghuizen [19] te Arnhem 1776-1778 en Hope [20] te Amsterdam 1778-1779, rector 1781 en directeur 1789

---

4. 0. E. Snethlage, Beiträge zur Geschichte der Familie Snethlage, 250 Jahre reformierte Geistliche in der Grafschaft Tecklenburg, 1565-1650, Koningsbergen 1935/1936 (hierna: 0. E. Snethage), blz. 63, en H. Kiessling, Die Ahnen von Friedrich Engels, in Genealogie, Bd. 10, 19e jrg. 1970, blz. 289-300 (hierna: Kiessling) vermelden Lingen; in Lingen echter niet ingeschreven.

5. Vlg. 0. E. Snethlage, blz. 64, en Kiessling; Ned. Patr. geeft deze datum als dag van begraven, evenzo Dr. R. M. Snethlage.

5a. Vlg. Dr. R. M. Snethlage is dit. de dag van begraven.

6. Geb. 1672, † Westerkappeln, begr. Tecklenburg 10 jan. 1744, zoon van ***Franz Daniel Heybs,*** keurpaltsisch raad en drost te Kreuznach, en Maria *Elisabeth Mieg,* en getr. Tecklenburg 25 okt. 1710 (ontleend aan Kiessling, ald. verdere bijzonderheden en kwartieren).

7. Ged. Tecklenburg 17 mei 1685, begr. ald. 22 febr. 1719, dochter van *Christoph Berend Altmann* en ***Juliana Berckelbach*** (ontleend aan **Kiessling) .**

8. Doopgetuigen: ***Ludwig Friedrich Heyles,*** zijn grootvader, en ***Dietrich Hermann*** Hiinemann, zijn stief-grootvader.

9. Ten huize van zijn neef ***Franz Sparenberg,*** maire van Ladbergen.

10. Doopgetuige: ***Leonhard Altmann,*** burgemeester van Tecklenburg.

11. 0. E. Snethlage, blz. 68/69, citeert uit het hierna te noemen werk „Observations sur l'expédition navale des **Anglais . . ,"** dat ***Leonhard*** na de zevenjarige oorlog naar de Nederlanden kwam en zich in Rotterdam vervoegde bij „Freiherr *von* G.", („Baron de G." O.E.S. citeert in het Duits), gecommitteerde voor Gelderland bij de Admiraliteit aldaar, door deze werd aangesteld tot secretaris op het jacht van de Admiraliteit en tot gouverneur van diens enige zoon. Ik neem aan dat dit ***Philips Hendrik van Goltstein,*** heer van Grunsfoort, Appel en Oldenhave (1715—1775) was, die uit zijn huwelijk (1745) met ***Judith van Essen,*** vrouwe van Vanenburg (1720-1793) inderdaad slechts één (overlevende) zoon had, n.l. de in 1751 geboren ***Evert Jan Benjamin (vgl.*** Ned. Leeuw 1968, k. 392/93 en 397).

12. ***Willem Gustaaf Frederik (1762-1835) en Jean Charles*** (1763—***1833)*** waren zonen van ***Christiaan Frederik Anton*** des H.R. Rijksgraaf ***Bentinck,*** heer van Varel, Kniphausen, Doorwerth, Rhoon en Pendrecht, en ***Maria Catharina van Tuyll van Serooskerken.***

13. Als ***„Lodewijk" Willem,*** Teclenburgensis.

13a. Ik neem tenminste aan dat de in de begraafboeken van de Franse kerk te Berlijn als weduwe van ***Fréderic Snethlage,*** Dr. phil., ingeschreven ***Marie Dorothée Elisabeth Lange*** in werkelijkheid de vrouw van de in dezelfde kerk ingeschreven ***Leonore*** [sic] ***Guillaume Snetlage was.***

14. Doopgetuige: ***Amalia Elisabeth Hünemann*** geb. ***Stuel,*** de grootmoeder.

15. Doopgetuige: de vader.

16. Doopgetuige: ***Christina*** Maria von ***Wischell*** geb. ***Snethlage,*** haar tante.

16a. Vlg. Dr. R. M. Snethlage: geb. 23 mei, aed. 4 iuni.

17. Vlg. Allgemeine Deutsche Biographie, 34. Bd., Leipzig 1892, blz. 516-522 (hierna: ADB), echter niet ingeschreven aldaar.

18. Vlg. ADB student ald. 1772, echter eerst in 1774 ingeschreven.

19. Dit zal geweest zijn bij het gezin van ***Jacob Adriaan van Heeckeren, heer van*** Enghuizen, Beurse, de Cloese en Langen (1724—1792) en (getr. 1751) ***Charlotte Alexandrine*** van ***Westerholt (1723—1778); vgl.*** Ned. Adelsboek 1942.

20. Bij ***John Hope,*** heer van Nederhorst den Berg en 's-Gravenambacht (1737-1784) en (getr. 1763) ***Philippina Barbara van der Hoeven*** (1738-1790) ; vgl. Joh. E. Elias, De Vroedschap van Amsterdam, 1578—1795, dl. 11, blz. 933/34.

Lithografie

Johanna Christina Louisa Snethlage geb. Achenbach.
(Va, ***6, 1763-1855).***

Afb. 1. Eig. o.a. Dr. B. J. M. E. Snethlage, Marne.

van het gymnasium te Hamm, directeur van het Kgl. Joachimthalsche Gymnasium te Berlijn 1802—1826, Kgl. Konsistorialrat ald. 1816-1836, ridder 3de kl. in de Orde van de Rode adelaar 1816, † Berlijn 19 nov., begr. ald. (Domkerkhof) 23 nov. 1840, tr. (ondertr. Hamm 25 mei) Herringen 10 juni 1783 ***Johanna Chrisfina Louisa Achenbach,*** geb. Flierich (Kr. Unna, Westf.) 17 juli, ged. ald. 20 juli 1763 [21], Dame in de Orde van Louise, † Berlijn 10 jan., begr. ald. (Domkerkhof) 13 jan. 1855, dochter van Ds.

21. Doopgetuigen: *Sibylla* ***Christina*** *Engels* geb. Jörgens (vgl. noot 23), de grootmoeder; ***Johanna Catharina*** *Gertrud Brüninghausen* geb. *Engels* (1731—1804), haar tante uit Keulen, echta. van de koopman en zijdefabrikant *Johann Henrich Brüninghausen* (wier zoon Dr. *Karl Wilhelm Brüninghausen* (1762—1839), advocaat en notaris en burgemeester van Barmen, in eerste echt in 1788 zou trouwen met ***Johanna Elisabeth Isabella Achenbach, 1767-1802,*** de zuster van ***Johanna Christina Louisa;*** vgl. DGB, ad Achenbach (4) in DGB, Ed. 163, 19'73, blz. 257); ***Wilhelm Christoph*** *Henrich* ***Achenbach*** (1734-1809, koopman, zijdefabrikant en bankier te Elberfeld), haar oom.

Lithografie.

Dr. ***Bernhard Mauritz Snethlage.***
(Va, 6, 1753-1840).

Afb. 2. Eig. o.a. Dr. B. J. M. E. Snethlage, Marne.

Ferdinand Johannes Adolf Achenbach [22], predik. te Hillbeck en te Flierich, en ***Amelia Louisa Engels*** [23].

In de oorlog verloren gegane olieverfportretten van het echtpaar ***Snethlage-Achenbach*** zijn afgebeeld in DGB, Bd. 163, 1973, na blz. 264, bij het artikel Achenbach (4e familie van die naam).

Op 9 jan. 1777 werd door de (Waalse) Kerk te Leiden attestatie afgegeven voor ***Bernhard*** *Maurice* ***Snethlage*** voor de Kerk te Arnhem.

De echtelieden ***Snethlage-Achenbach*** testeerden te Hamm 8 april 1784 (Staatsarchiv Münster, Bl. 16, 161 en 17).

Een uitvoerige biografie van ***Bernhard*** *Mauritz* wordt gegeven in Allgemeine Deutsche Biographie, 34. Band, Leipzig 1892, blz. 516-522. Hieraan kan nog worden ontleend dat hij tijdens zijn studententijd te Leiden pri-

22. Zie ad Achenbach DGB, Bd. 163, 1973 (vierde geslacht Achenbach). Ds. ***Ferdinand Johannes Adolf Achenbach,*** geb. Heeren bij Unna (Westf.) 25 aug. en ged. ald. 5 sept. 1728, predik. te Hillbeck 1750 en te Flierich 1755. † ald. 9 nov. 1782. zoon van Ds. ***Johannes Achenbach*** (1701—1777), predik. te Heeren 1725 en te Elberfeld 1742. en (tr. 1726) ***Ernestine Charlotte Trainer*** (1704—1758), en getr. met le (1755) ***Catharina Elisabeth Knevels*** (1719—1762), *2e* (Herringen bij Unna 17 sept. 1762) *Amelia Louisa* ***Engels*** (zie noot *23)* en 3e (1770) ***Anna Theodora Gisbertine Reinbach*** (1736—1812).

vaatonderricht gaf aan enige Russische studenten in Duits, Frans en wiskunde. Later beoefende hij vooral de pedagogie, en daarnaast filologie, filosofie, wiskunde en natuurwetenschappen, Latijn en theologie. Hij publiceerde veel, vooral op pedagogisch gebied, meest in wetenschappelijke opstellen, bijgevoegd bij de jaarberichten van de gymnasia te Hamm en Berlijn. Van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem kreeg hij een zilveren medaille voor zijn inzending op de prijsvraag over de noodzakelijkheid de natuurwetenschappen in de opvoeding te betrekken. Hiernaast publiceerde hij o.a. „Frankreichs Revolution ist warnend und lehrreich für alle Nationen", 2 delen, 1794 en 1796. Hij adviseerde Koning Friedrich Wilhelm 111 on onderwijs-gebied.

Voor hun kinderen en verder nageslacht zie § 2.

7. ***Friederika Ernestina Snethlage,*** ged. Tecklenburg 1 april 1755 [15], † Ohne 22 jan. 1809, tr. in 1786 Ds, *Johann (Jan) Christopher Wilhelm* ***Koppelmann,*** ged. (Bentheim ?) 13 febr. 1750, stud. te Duisburg 1768, predikant te Brandleoht (Benth.) 1775, te Ohne 1786, schoolinspecteur van het „Ober"-graafschap 1826, lid Oberkirchenrat 1830, † Ohne 9 mei 1840, zoon van *Johann Wilhelm* ***Koppelman,*** secretaris op het landgoed Langen bij Bentheim, later herbergier te Bentheim, en ***Catharina*** *Dorothea* ***Fincke*** en wedr. van ***Wilhelmine Rappardus*** († ***20*** jan. 1778) [23a].

8. ***Franziska Chrisfina Snethlage,*** geb. 21 aug., ged. Tecklenburg 23 aug. 1758, † Barmen 30 aug. 1846, tr. (Tecklenburg ?) in maart 1788 ***Gerhard Bernhard van Haar (Verhaar)*** [24], geb. ***6*** april, ged. Wesel (Willebr. kerk) 8 april 1760, professor 1781, conrector 1786 en rector 1802-1833 gymnasium te Hamm, † ald. 20 febr. 1837, zoon van ***Johannes Verhaar*** en ***Margaretha*** *Scholten* en wedr. van (tr. in mei 1786)

23. *Amelia* ***Louisa Engels,*** geb. Herringen 18 aug. 1738, † Flierich 30 ian. 1769. dochter van Ds. *Carl Johann Engels* (1700—1763), predik. te Herringen 1728, en ***Sibylla Christina Jörgens*** (1709—1768).

Deze familie *Engels* is niet dezelfde als de Barmense fabrikantenfamilie, waartoe o.a. de communist ***Friedrich Engels*** (zie noot ***24)*** en ***Luise Snethlage*** geb. ***Engels*** (zie VIId) behoorden en die behandeld is in DGB, Bd. 24, 1913.

Van deze familie ***Engels*** stamde wel af *Wolfgang* ***Kapp,*** die in 1920 een (mislukte) rechtse putsch leidde. Ds. *Carl Johann Engels* (zie hiervóór) had o.a. een zoon ***Leonhardt*** Ludwig Engels (1735—1816), advocaat en Kgl. Hofrat te Hamm, wiens zoon ***Friedrich Engels*** (1790-1855) Pruisisch generaal-majoor en commandant van Keulen was. Diens dochter ***Louise Engels*** (1825-1916) tr. 1850 Dr. ***Friedrich Kapp*** (1824—1884), die deelnam aan de opstand van 1848 en vervolgens naar de Ver. Staten vluchtte, waar hij van 1849-1870 advocaat was te New York. Na 1870 teruggekeerd naar Berlijn, was hij liberaal afgevaardigde naar de Rijksdag en de Pruisische Landdag. Hij publiceerde veel, ook op -geschiedkundig gebied. Zoon van het echtpaar ***Kapp-Engels was*** *Wolfgang* ***Kapp*** (1858—1922), „Generallandschaftsdirektor" in Oost-Pruisen, mede-oprichter van de Deutsche Vaterlandspartei, conservatief afgevaardigde naar de Rijksdag en bij een putsch in 1920 benoemd tot Rijkskanselier en Pruisisch Minister-President. Deze putsch verliep echter al snel, ***Kapp*** vluchtte naar Zweden, keerde vervolgens terug en stierf tijdens het proces.

23a. Dochter van Ds. *Gilbertus* ***Petrus Rappardus,*** predik. te Brandlecht. Een zoon van het echtpaar ***Koppelmann-Rappardus was:*** Ds. *Johann* ***Ernst Christopher*** *Koppelmann,* 1778—1823, predik. te Borne (Twente) en te Brandlecht (Benth.), en getr. 1804 ***Karolina Christina*** *Sparenberg,* † ***1818, ex Sparenberg-Snethlage*** (Va,3).

Johanna Sophia Louise von der *Marck* (ged. Hamm 11 juni 1760, † ald. 21 juli 1786) [23b].

Friedrich Engels was hun kleinzoon [24].

IVb. Ds. *Eberhard(us)* ***Samuel Snethlage,*** ged. Lengerich 16 okt. 1670, stud. te Bremen 1689, Frankfurt a. Oder 1694, Duisburg 1696, wnd. predik. te Lienen als substituut voor zijn vader ca. 1697, predik. ald. 1710, † Lienen 16 jan. 1733, tr. ca. 1697 ***Anna Bernhardina*** *Alstein,* geb. wschl. Lengerich kort na 1671, † na 1744, dochter van Ds. *Johann* ***(es) Andreas Alsfein,*** predik. te Lengerich, en ***Margarefha*** *Schramm.*

Een portret van Ds. ***Eberhard(us) Samuel Snethlage*** bevindt zich bij Dr. B. J. M. E. Snethlage te Herzebrock-Clarholz, Westf.

De benoeming van ***Eberhard*** tot predikant te Lienen ging nog met enige problemen gepaard, doordat hij zich in eerste instantie had gewend tot de koning van Pruisen, de landsheer, en niet tot de abdis van Herford, die het patronaatsrecht had. Nog in 1713 reisde ***Eberhard*** naar Herford om de zaak te bespreken [25].

Een gedenksteen boven de zij-ingang in het Noordportaal van de kerk te Lienen draagt het volgende inschrift: „ALARD. THEOD. ET EBERH. SAM. SNETHLAGIIS PASTORIBUS ACCURANTIBUS ET RUDOLPHO KRAFT PRAEFECTO HOC AEDEFICIUM SURREXIT 1706" [26].

In het bezit van ***Eberhard Samuel was*** de Strackenhof, waar hij ook woonde. Op een wapensteen boven de deur van de Strackenhof staat: „ANNO 1708 E. S. SNETHLAGE V.D.M. LINENSIS A. B. ALSTEIN CONIUGES DESERTAM VILLAM ET DOMUM STRACKENHOFF CURA SUMPTIBUS ET OPERE SUIS HEREDIBUS POSUERUNT" [27]. Daarbij dan het' wapen in de huidige vorm (d.w.z. met als helmteken een uitkomende griffioen, terwijl zijn vader en zijn oudere broer ***Wilhelm Bernhard*** een vlucht als helmteken voerden).

Eberhard Samuel bezat verder waarschijnlijk de Menkenhof te Lengerich en kocht op 21 maart 1713 van Christina Maria gravin van Bentheim-Tecklenburg voor 1050 Thaler de Suricker molen met toebehoren [28].

23b. Haar vader, ***Heinrich*** *Daniel von der Marck,* ***1715-1785,*** koopman te Hamm, getr. met *Christine* ***Margarete Schwengers,*** was een volle neef van Dr. ***Philipp Wilhelm von der Marck (zie*** Va,5); haar zuster ***Wilhelmina Christina von der Marck, 1750*** —1818, getr. met ***Johann Christian Theodor*** *Wilhelmi,* was de moeder van ***Johanna*** *Helene Wilhelmi,* 1790—1850, die tr. ***Friedrich Krupp,*** eigenaar van een staalgieterij te Essen, waaruit de bekende fabrikantenfamilie ***Krupp.***

24. Hun dochter ***Elisabeth Franxiska Mauritia van*** Haar, geb. Hamm 22 april 1797, † Barmen 29 okt. 1873, tr. Hamm 9 sept. 1819 ***Friedrich Engels,*** geb. Barmen 12 mei 1796, lid firma's Caspar Engels u. Söhne, later Ermen u. Engels, te Barmen (later Engelskirchen) en Manchester, katoenspinnerijen, scholarch en kerkmeester te Barmen, broer van *Luise* ***Snethlage*** geb. ***Engels*** (zie VIId). Zij waren o.a. de ouders van de bekende communist ***Friedrich Engels*** (1820—1895). Zo was ***Friedrich Engels*** zowel van vaders- als van moederszijde aan de *Snethlage's* (aan)verwant. Bovendien waren een broer en twee zusters in de familiekring van de *Snethlage's* getrouwd: ***Emil Engeb*** (1828—1884) was getrouwd (1853) met ***Charlotte Bredt*** (1833—1912), een zuster van *Emilie Snethlage* geb. ***Bredt (zie*** VIIId), terwijl ***Anna*** Engels (1825-1853) en ***Elise Engels*** (1834-1912) resp. (in 1848 en 1854) getrouwd waren met ***Adolf Friedrich Leonhará*** *Ludwig Wilhelm* ***von Griesheim*** (1820—1894), zoon van ***Heinrich*** *Wilhelm* ***August*** *Karl* ***von*** *Griesheim* (1779-1859) en (tr. 1810) ***Friederike van Haar*** (1789—1880), de oudste dochter van het echtpaar ***Van*** *Haar-Snethlage.*

25. F. E. Hunsche, 1000 Jahre Gemarkung Lienen, 965—1965, Liemen 1965 (hierna: Hunsche), blz. 123.

26. Hunsche, blz. 103, en 0. E. Snethlage, blz. 45/46.

27. 0. E. Snethlage, blz. 79.

28. Id., blz. 79; Archiv Rheda, oorkonde nr. 1135.

Anna ***Bernhardina*** *Snethlage* geb. *Alstein* schonk ter nagedachtenis aan haar man een kroonluchter aan de kerk te Lienen, met als inschrift: „Eberhard Samuel Snethlage Pastor/Ecclesiae Lienensis Vertente Ministerii/35 exacto cum aetatis 64 obiit 1733/Et Anna Bernardina Alstein Vidua in sui suorum Memoriam" [29].

De in 1797 gestolen avondmaalbeker uit 1733 (zie bij ***Friedrich*** Andreas, Vb, 3) zal ofwel te zijner nagedachtenis zijn geschonken, ofwel door zijn zoon bij diens intree.

Uit dit huwelijk:

1. ***Andreas*** *Wilhelm,* ***volgt*** Vb.
2. ***Friedrich*** *Wilhelm* ***Snethlage, geb.*** in 1699, † jong.
3. ***Samuel Hermann*** *Rudolf,* volgt Vc.
4. ***Katharina Margaretha Snethlage,*** geb. Lienen ca. 1703, † ald. 23 dec. 1779, 76 jaar oud, tr. Lienen 28 dec. 1725 [29a] C. ***E. Arendt,*** geb. ca. 1700, pachter van de domeinen te Kirstapel, sedert 1726 voogd (ambtman) en belastingontvanger te Lienen, † Lienen 31 dec. 1774, 74 jaar oud.
5. ***Anna Maria Snethlage,*** tr. Lienen 13 aug. 1726 ***Leonhard Keller.***
6. ***Charlotte Sophie Snethlage,*** ged. Lienen 22 sept. 1712 [30], tr. ald. 6 mei 1733 *Arn(ol)d* ***Christian*** *Gildemeister,* geb. Tecklenburg in 1700, stud. te Duisburg 1717, secretaris van Tecklenburg, † ald. 2 mei 1739, zoon van *Johann* ***Jodocus Gildemeister,*** kamerraad te Tecklenburg, en ***Gertrud Elisabeth Krul1*** [31].

7—9. een zoon en twee dochters, niet met name genoemd en † jong (vlg. Genealogia Rumpiorum, zie inleiding in Ned. Patr.).

Vb. Ds. ***Andreas*** *Wilhelm* ***Snethlage,*** geb. Lienen 1698/99, stud. te Bremen 1717, Franeker 1718, Heidelberg 1724 en Basel, wnd. predik. te Lienen ter ondersteuning van zijn vader 1727, predik. ald. 1733, † Lienen 3 aug. 1770, 72 jaar oud, tr. Lengerich 4 mei 1736 ***Magdalena*** *Elisabeth Vosding,* geb. ald. ca. 1717, † Lienen 3 mei 1783, 66 jaar oud, dochter van Ds. ***Goswin Hildebrand*** *Vosding,* predik. te Lengerich, en ***Sophia*** *Emelia Klinge* (zie bij noot 31).

Bij Dr. B. J. M. E. Snethlage te Herzebrock-Clarholz bevindt zich een portret, dat mogelijk ***Andreas Wilhelm,*** maar wellicht zijn zoon ***Friedrich Andreas*** voorstelt.

Inzake de avondmaalsbeker uit 1733 zie bij zijn vader ***Eberhard Samuel*** en zijn zoon ***Friedrich*** Andreas.

Uit dit huwelijk:

1. ***Sophie Bernhardina Snethlage,*** geb. Lienen 13 febr. 1737 [32], † ald. 21 juli 1809, tr. Lienen 22 juli 1763 *Rudolf* ***Heinrich König,*** koopman en Gutsbesitzer te Lienen.
2. ***Goswin Samuel*** *Wilhelm,* volgt VIb.
3. Ds. ***Friedrich Andreas Snethlage,*** geb. Lienen 23 april, ged. ald. 1 mei 1745 [33], predik. te Lienen 1770, geestelijk inspecteur van het Graafschap Tecklenburg, † Lienen 14 okt. 1815, tr. ald. 6 juli 1782 [33a] ***Elisabeth Bernhardina Gildemeister,*** geb. 1735, † Lienen 25 maart 1816, wed. van de „Oberjäger" ***Bauer.***

   Bij zijn vader is reeds vermeld dat een portret bij Dr. Snethlage te Clarholz wellicht ***Friedrich Andreas*** voorstelt.

   In de nacht van 8 op 9 aug. 1797 werd ingebroken in de kerk van Lienen. Daarbij werd o.a. een vergulde zilveren avondmaalsbeker met gravure van het ***Snethlage***-wapen met de griffioen en het jaartal 1733 gestolen [34].
4. ***Katharina Magdalena Snethlage,*** geb. Lienen 27 juni, ged. ald. 2 juli 1748 [35], † Tecklenburg 24 aug. 1813, tr. ***Heinrich*** *Wilhelm Mettingh,* regerings-secretaris van Tecklenburg.
5. ***Ernst*** *Wilhelm* ***Snethlage,*** geb. Lienen 30 okt. 1750 [36], † ald. 18 nov. 1750.
6. *Johann Wilhelm* ***Snethlage,*** geb. Lienen 13 okt. 1753 [37], theol. stud. te Lingen 1771, † Lienen 21 jan. 1777 [37a].
7. Ds. *Johann* ***Samuel*** *Snethlage,* geb. Lienen 23 maart 1757 [38], stud. te Duisburg 1776 en te Halle, predik. te Minden (Westf.) 1783, lid van het Konsistorium ald., hofprediker, † Minden 14 juli 1811 (ongeh.).

VIb. ***Goswin Samuel*** *Wilhelm* ***Snethlage,*** geb. Lienen 2 nov. 1738 [39], tijdens de Zevenjarige oorlog militair, daarna ambtman te Sahapen 1783-1788, en te Lengerich en

29. Id., blz. 80.
29a. Id., blz. 81; F. E. Hunsche geeft 6 dec. (ondertrouw ?).
29b. Id. blz. 82; F. E. Hunsche geeft 22 nov. (verwarring met 9ber bij O.E.S. ?).
30. Doopgetuigen: ***Sophie*** Gräfin von ***Tecklenburg,*** abdis van Leeden, Fraulein von der ***Wenge*** en ***Hermann Kriege.***
31. ***Gertrud Elisabeth Krull was*** een dochter van de koopman ***Krull*** te Kovern en ***Anna Magdalena Rump.*** Deze laatste was een achterkleindochter van Ds. Johannes ***Rump*** († 1581), predik. te Gildehaus en broer van Ds. ***Theodorus Rump*** (1540—1606), de schoonvader van Ds. ***Wilhelmus Snethlage*** (gen. 1). De Rump'en en hun nakomelingen vormden in de 17de en 18de eeuw a.h.w. een clan, waartoe o.a. velen der predikanten behoorden. Zo was b.v. een zuster van voornoemde ***Anna Magdalena*** *Rump,* ***Elisabeth*** *Rump,* getrouwd met ***Otto Wedde,*** „Informator" te Wedde en een kleinzoon van *Hinrich* ***Wedde.*** schrijver te Langenbrüggen, en ***Maria*** *Rump* (geb. 1571), welke laatste een dochter was van Ds. ***Theodorus Rump.*** De zoon van het echtpaar ***Wedde-Rump,*** Ds. ***Adolf Hinrich Wedde (1684-1736) was*** predik. te Schale en getr. (1713) met ***Mechtild Anna Rump*** (1689—1724), een dochter van Ds. ***Theodor Wilhelm Rump*** (1657—1697), predik. te Kappeln (Westerkappeln), en een kleinzoon van Ds. ***Arnold Rump*** (1579-1639) en achterkleinzoon van Ds. ***Theodorus Rump.*** De zoon van dit tweede echtpaar ***Wedde-Rump,*** Ds. ***Lambert Jacob Wedde*** (geb. 1724), was predikant te Lotte. Eveneens uit de ***Rump***'en stamde de vrouw van Ds. ***Andreas Wilhelm Snethlage*** (Vb), ***Magdalena Elisabeth Vosding.*** Haar moeder ***Sophia Emelia Klinge*** (geb. 1686) was een achterkleindochter van Ds. ***Klinge,*** predik. te Lienen, en ***Ebche Rump*** (1583—1646), ook een dochter van Ds. ***Theodorus Rump.*** Vanzelfsprekend zijn er meer lijnen te trekken. Het ging er mij hier slechts om het „clan"-karakter te adstrueren.
32. Doopgetuigen: Anna ***Bernhardina Snethlage*** geb. ***Alstein*** en Sophia ***Emilia Vosding*** geb. ***Klinge,*** de grootmoeders.
33. Doopgetuige: ***Sophia Johanna*** Gräfin von ***Tecklenburg,*** abdis te Leeden.
33a. Opgave van Dr. R. M. Snethlage; F. E. Hunsche geeft 6 jan.
34. Hunsche, blz. 127.
35. Doopgetuige: ***Katharina Magdalena Arendt*** geb. ***Snethlage*** (tante).
36. Doopgetuige: „Amtmann ***C. E. Arendt"*** (oom).
37. Doopgetuige: „Herr ***Keller*** aus Ledde" (= ***Leonhard Keller***?, zie IVb,5).
37a. Vlg. 0. E. Snethlage, blz. 91; F. E. Hunsche geeft 9 jan.
38. Doopgetuigen: ***Johann Martin Muth,*** rentmeester te Limburg (getr. met ***Charlotte Margarete Klinge,*** geb. 1680, zuster van ***Sophia Emelia Vosding*** geb. ***Klinge***) en ***Rudolf Snethlage*** (= ***Samuel Hermann Rudolf Snethlage,*** Vc).
39. Doopgetuige: Ds. ***Goswin Hildebrand Vosding,*** de grootvader.

Freren [40], tr. Schapen 1 nov. 1789 [41] ***Nicolina Bernhardina Mulert,*** geb. Schapen 20 sept. 1773, dochter van *Karl Balthasar Mulett,* voogd van Schapen, en ***Ernestine Sluyfer.***

Uit dit huwelijk:

1. *Helene Sophie Snethlage,* geb. Schapen 18 sept. 1791 † ald. 22 sept. 1791.
2. *Helene* ***Sophie Snethlage*** [42], geb. Schapen 31 dec. 1794, ged. ald. 3 jan. 1795, † Tecklenburg 18 dec. 1869, tr. *Friedrich Wilhelm Heinrich Kerstein,* geb. 4 okt. 1781, Stadt- und Landgerichtsrat te Tecklenburg, † ald. 3 maart 1850.
3. *Wilhelmina Bernhardina Snefhlage,* geb. Lengerich 11 maart, ged. ald. 15 maart 1797.

Vc. *Samuel Hermann Rudolf Snethlage* [43], geb. ca. 1700, stud. te Bremen 1721, Marburg 1723, Heidelberg 1724, bheol. cand., belastingontvanger te Lienen, woonde ald. op de Strackenhof, † Lienen 21 okt. 1773, 73 jaar oud, tr. 1738 ***Emelia (Amalia) Maria Henrietta Krafft,*** geb. Lienen ca. 1720, † ald. 4 dec. 1786, 66 jaar oud.

Uit dit huwelijk [43a]:

1. *Friedrich Samuel Rudolf Snethlage,* geb. Lienen ca. 1740, houtvester en „Führer" (de Führer was toentertijd nog slechts een onder de voogd ressorterende opziohter over de verbetering van wegen, schoonhouden van beken, enz., tevens belast met politietaken, een soort veldwachter derhalve) 1778 te Lienen, woonde ald. op de Strackenhof, † ald. 30 dec. 1800, 60 jaar oud (ongehuwd).

40. Aldus 0. E. Snethlage, bl. 87a. In 1788 trachtte Goswin Samuel ambtsvoogd te worden te Schale, toen de voogd Lahrmann niet meer in staat was zijn ambt te vervullen; dit ging niet door. (Akte 520 Kriees- und Domänenkammer Minden, Staatsarchiv Münster, mededeling F. E. Hunsche). Bij F. Lindenberg, Von Mulert, Chroaik seit 1280, Grabenstätt 1975, blz. 202 en 214, wordt gesteld dat Samuel ***Snethlage,*** Amtmann, in 1846 te Schapen overleed. Indien dit juist is. moet er bij 0. E. Snethlage welhaast een verwisseling van generaties hebben plaatsgevonden.

41. Vlg. Lindenberg in 1798. Dit zou betekenen dat de kinderen buitenechtelijk geboren zijn, hetgeen natuurlijk niet is uitgesloten.

42. Vlg. DGB, Bd. 92, 1936, ad Dyckerhoff, was het ***„Sophia Helena"*** en was zij geb. te Freren.

43. 0. E. Snethlage, blz. 92, meldt dat volgens een aantekening van Ernst Snethlage Samuel ***Hermann Rudolf*** in 1734 in eerste echt met *Anna Catharina* ***König*** trouwde. Dit feit kon door 0. E. Snethlage niet geverifieerd worden. Verder deelt 0. E. Snethlage op blz. 92 mee dat Samuel
door de jaren heen als peet onder verschillende namen in het Lienense kerkboek voorkomt maar steeds met het hem als theoloog toekomende „Herr", zoals 16 jan. 1736 Herr ***Rudolf, 29*** april 1736 Herr ***Samuel Rudolf. 10*** mei 1736 Herr *Samuel* en, bij de doop van *Johann Samuel* ***Enethlage*** (Vm,7), geb. op 23 maart 1757. als „Herr Bruder ***Rudoif*** in Strackendorf"; daarnaast komt hij ook als „Herr Recept&-" voor. Hoewel het denkbaar is dat hier twee personen zijn samengesmolten, houd ik het vooralsnog op één en dezelfde.

43a. Mogelijk stamt van hem af: ***Eberhard*** Hermann ***Snethlage,*** geb. ca. 1799. schrijnwerker te Lienen. tr. ald. 20 mei 1825 ***Anna Catharina vor*** der *Holz (Vornholz),* geb. ca. 1804, waaruit.: 1. ***Catharine Lisette,*** geb. Lienen 15 aug., ged. ald. 28 aug. 1825 (doopget. Lisette Hagemann), die in 1852 naar Noord-Amerika vertrok: 2. ***Christine Sophie,*** geb. Lienen 12 aug., ged. ald. 21 aug. 1828 (daopget. Christine Meiners); 3. ***Friedrich Wilhelm,*** geb. Lienen 25 juni 1831; 4. ***Hermann Heinrich Wilhelm,*** geb. Lienen 18 okt. 1834, die in 1852 naar Noord-Amerika vertrok; 5. ***Rudolph Moritz,*** geb. Lienen 4 april 1838; 6. Marie ***Wilhelmine,*** geb. Lienen 17 juni 1842.

Hij erkende bij *Elisabeth Blömcker:*

Anna Katharina Elisabeth Snethlage, aeb. Lienen 13 maart 1783, tr. Tecklenburg" 19" mei 1808 *Georg Sieber,* van Lanzendorf (Voigtland) , metselaar.

2. dochter, erfde de Strackenhof van haar broer *Friedrich,* tr. *Johann Wilhelm Kohtmann* (= 3?).
3. *Maria Bernhardina Snefhlage,* geb. Lienen ca. 1753, † ald. 14 aug. 1813, 60 jaar oud, tr. *Johann Friedrich Berckemeyer,* geb. Westerkappeln 5 maart 1717, koopman te Lienen, † in 1783, zoon van *Berend Jörgen Berckemeyer* en *Maria Catharina Martens.*

§ 2. De nakomelingen van Dr. Bernhard Mauritz Snethlage.

VIa. Dr. *Bernhard Mauritz (Moritz) Snefhlage, 1753-1840,* (zie ad § 1, Va, 6) tr. 1783 *Johanna Christina Louisa Achenbach, 1763-1855.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sophie Theodora (Dorothea) Elisabeth Snefhlage,* geb. Hamm 9 jan, ged. ald. 15 jan. [43b] 1785, † Berlijn 7 juni, begr. ald. (Domkerkhof) 14 juni 1836, tr. Berlijn (Dom) 23 april 1805 *Franz Heinrich Wilhelm Bergius,* geb. Berlijn 25 nov., ged. ald. (Dom) 6 dec. 1772 [44], Assessor bij het Kgl. Pr. Stadtgericht te Berlijn (1805), Kgl. Pr. Stadtgerichtsrat ald. (1836), Kgl. Pr. Geheimer Justizrat ald. (1848), † Berlijn 14 nov., begr. ald. (Domkerk) 21 nov. 1848, zoon van *Carl Wilhelm Bergius* [45] koopman te Berlijn, en *Dorothea Maria Alberthal* [46].
2. *Adolf Carl Leonhard,* volgt VIIa.

43b. Doopgetuigen: verwitt. Frau Predigerin ***Achenbach*** geb. ***Reinbach (Anna Theodora Gisbertina Reinbach,*** derde vrouw van Ds. ***Ferdinand Johannes Adolph Achenbach,*** grootvader van de dopeling), en Herr Prediger ***Engels*** von Herringen (Ds. ***Carl Johann Engels,*** oudoom).

44. Doopgetuigen: Frantx ***Alberthall,*** wijnkoper (grootvader), ***Heinrich van Asten,*** koopman, ***Johan Meyerotto,*** professor, ***Maria Susanna Alberthalen*** geb. van ***Asten*** (grootmoeder), Jfr. ***Dorothea Alberthalen,*** Frau Hoff Räthin ***Jablonskien*** geb. *Bergiussen,* ***(Dorothea Amalia,*** tante, schoondochter van ***Sophie Charlotte*** geb. ***B.),*** Herr Camer Director ***Carl Gustav von Reinhardt*** zu Mouers, Frau Professorin ***Jablonskien*** geb. ***Bergiussen*** zu Frankfurt a. 0. ***(Sophie Charlotte,*** schoonmoeder van ***Dorothea Amalia*** geb. ***B.*** en achternicht).

45. Zoon van *Johann Wilhelm* Bergius, Kgl. Pr. Hoff Rath en ontv. van de middelen van het landschap Koermark. en ***Johanna Eleonora Bergius.*** Hij was ged. te -Berlijn (Parochialkerk) 8 maart 1745 met als doopgetuigen: ***Levin Carl von Scharden,*** Kgl. Geh. Kriegs Rath (achterneef), ***Friedrich Wilhelm*** Baron ***von Marschal, Friederich Ludewig Buchholtz,*** Kgl. Hoff Rath en rentmr. van het landschap Koermark, ***Louise Wilhelmine von Stosch*** verwittw. Geh. Rat ***von Scharden*** (achternicht en wed. achterneef), Frau Hoff Rähtin ***Irwing*** geb. *Jablonski,* Frau Professorin *Beckmannin* geb. *Menzelin,* en (absent) ***Abraham von Rüts,*** Kgl. Pr. Ob. Leutn. Flansische Regt. (achterneef), ***Paul Bergius,*** Hochfürstl. Nassau Oran. Regierungs Rath te Dillenburg, ***Carl Ludewig Bergius,*** Kgl. Land Bau Meister in Lithauen, ***Sophia Charlotta*** verehl. Profess. ***Jablonski*** geb. ***Bergius,*** Frankfurt a.O., en getr. Berlijn (Dom) 30 okt. 1771.

46. Dochter van ***Frantx Alberthal,*** wijnkoper te Berlijn, en ***Maria Susanna van Asten,*** en ged. Berlijn (Dom) 2 juni 1747 met als doopgetuigen: ***Walter*** van ***Asten*** en ***Johann Alberthal,*** grootvaders, ***Anna Dorothea Alberthalen,*** grootm., Anna ***Sophia Schweigen, Charlotta Loysa Müllern,*** en (absent) de sindicus *Sartorius,* Hanau, en ***Maria Elisabeth Wilckhausen.***

3. *Ludwig Friedrich Wilhelm* (tweeling met de voorg.), volgt VIIb.

4. *Friederike Elisabeth Isabella Snefhlage*, ged. Hamm *23* jan. 1789 [46a], † Berlijn 4 maart, begr. abd. (Domkerkhof) 7 maart 1820, tr. Berlijn (Dom) 7 april 1812 *Friedrich Conrad Georg Leopold Schneider*, geb. Berlijn 10 dec., ged. ald. (Sophienkirche) 15 dec. 1786 [47], Professor Kgl. Joachimthalsche Gymnasium te Berlijn, † ald. 16 juni, begr. ald. (Domkerk) 19 juni 1821, zoon van *Friedrich Leopold Schneider* [48], Kgl. Erb-Scheunen Pachter en saffiaanfabrikant te Berlijn, en *Henrietta Loysa Charlotta (Wilhelmina) Ziehlefeldt* [49].

5. *Emil Heinrich Christian Jakob,* volgt VIIc.

6. *Karl Wilhelm Moritz,* volgt VIId.

VIIa. *Adolf Carl Leonhard Snethlage*, geb. Hamm 27 aug., ged. ald. 3 sept. [49a] 1786, Kgl. Pr. Hauptmann u. Kommandeur der Garde-Pionier-Abteilung (1823), Hauptmann in het Kgl. Ingenieurs Corps (1825), Kgl. Pr. Ingenieur-Hauptmann, † Berlijn 10 mei 1856, tr. ald. (Dom) 30 dec. 1823 *Caroline Wilhelmine Lidia Strubberg* [50], geb. Berlijn 23 aug., ged. ald. (St. Petri) 13 sept. 1803 [51], † Hannover 11 febr. 1879, dochter van *Carl Julius Strubberg,* Kgl. Pr. Landstalmeister, en *Caroline Henrietfe Friederique Muller.*

Adolf Snethlage werkte eerst in de mijnbouw en was van 1813-1815 als vrijwilliger ingenieur-officier bij de Pommerse jagers in het Lützower Freicorps. Hij bouwde de Russische nederzetting Alexandrowska bij Potsdam.

Uit dit huwelijk:

1. *Caroline Louise Alexandrine Clara Snethlage*, geb. Berlijn 15 dec. 1824, ged. ald. (thuis) [52] 27 jan. 1825, † Berlijn 16 sept. 1831.

2. *Henriette Sophie Antonie Snethlage*, geb. Berlijn 28 april, ged. ald. (thuis) [53] 24 mei 1827, † Berlijn in 1842.

3. *Luise Henriette Elisabeth Snethlage*, geb. Berlijn 13 febr., ged. ald. (thuis) [53] 26 maart 1831, † Berlijn 20 febr. 1887, tr. Berlijn (Dom) 13 mei 1854 *Otto Julius Wilhelm Maxámilian von Strubberg* [50] (Pruisische adel Berlijn 1 jan. 1858) [54], geb. Lübbecke (Westf.) 16 sept. 1821, Kgl. Pr. Premierleutnant der Infanterie te Koblenz (1854), Kgl. Pr. Hauptmann in Gen.-Stabe, Kgl. Pr. generaal der infanterie, ridder in de Orde pour le mérite, † Berlijn 9 nov. 1908, zoon van *Jakob Strubberg,* Hauptmann, en *Marie Sophie Dörsch.*

VIIb. *Ludwig Friedrich Wilhdm Snefhlage*, geb. Hamm 27 aug., ged. ald. 3 sept. [54a] 1786, ambtenaar bij het mijnwezen te Hörde (Westf.), † ald. in jan. 1821, tr. 1 nov. 1812 *Caroline Christiane Elisabeth* Freiin *von Hauss,* geb. Hamm 20 nov. 1788, † Düsseldorf 21 sept., begr, ald. 24 sept. 1842, dochter van *Hans Friederich* Freiherr *von Hauss* en *Josephine von der Recke.*

Uit dit huwelijk:

VIIIa. *Moritz Konrad Friedrich Wilhelm Emil Snefhlage*, geb. Hörde 13 febr., ged. ald. 31 maart 1814, luitenant Landwehrcavallerie (1842). zonder beroep 1843, later inspecteur gevangeniswezen te Rummelsburg (Pomm.), † ald. in 1862, tr. Düsseldorf 28 okt. 1842 *Auguste Mathilde Wilhelmine Rau,* geb. Munster 27 maart, ged. ald. 16 april 1817, † Berlijn 27 nov., begr. ald. (Dom) 30 nov. 1864, dochter van *Johann Emanuel Rau,* Kreissekretär, Controlleur bij het Proviantambt te Berlijn, en *Charlotte Henriette Elise Schulz.*

Uit dit huwelijk:

1. *Emma Ida Snethlage,* geb. Düsseldorf 11 sept., ged. ald. 28 okt. 1843 [55], onderwijzeres, † Kornthal 21 jan. 1864.

2. *Karl Hermann Snethlage,* geb. Schwelm (Westf.) 30 dec. 1845, koopman te Shanghai, † Berlijn 31 jan. 1905, tr. Shanghai 28 okt. 1886 *Mary Lilian Percival,* geb: Paddington (Londen) 1 mei 1861, † Freiburg

---

46a. Doopgetuigen: Frau Hofrätin ***Engels*** (***Friderica Louisa Christiane von Stein, derde*** vrouw van *Leonhardt* ***Ludwig Engels,*** Hofrat en advocaat te Hamm, oudoom), Frau Pastorin *Neuhaus* von Herringen (wsch. ***Luisa Susanma*** *Gdsbertina* ***Elisabeth Neuhaus,*** geb. *Neuhaus*, wed. van Ds. ***Johann Reinhard Neuhaus,*** predik. te Hagen en te Meyderich, en schoonmoeder van Ds. Carl Johann Engels te Herringen, oudoom) en Frau ***Isabell Platzhoff*** zu Elberfeld (***Isabella Dorothea Margaretha Platzhoff*** geb. ***Achenbach.*** oudtante).

47. Doopgetuigen: Fabricant ***Fernau*** jun., Liverant ***Straube,*** Frau ***Oppermann,*** Frau ***Teidemann,*** Jgfr. ***Carolina Schneidern.***

48. Zoon van ***Johann Georg Schneider,*** burger en saffiaanfabrikant te Berlijn, en ***Maria Magdalena Meinert.*** Hij was ged. te Berlijn (Sophienkirche) in dec. 1761 (en † dd. 10 mei en begr. 13 mei 1796) met als doopgetuigen: Herr Cammer Präsident *von Gröben,* Herr Oberforstmeister von ***Krosigk,*** Herr Geh. Oberfinanz-Rath ***Geelhar, H. von Boden,*** Frau Generalin von ***Bhnkensee,*** Frau Cammer Directorn ***Groschoppin,*** en getr. Berlijn (Soph. k.) 9 jan. 1785.

49. Dochter van ***Christian Ludwig Ziehlefeldt,*** mr. bakker („Loos u. Weiss") te Berlijn, en Anna Sophia ***Heller en*** wed. van (tr. Berlijn, St. Petri, 29 sept. 1778) ***Johann Friedrich Schultze,*** mr. zadelmaker te Berlijn. Zij was ged. Berlijn (Jerusalemkerk), 27 jan. 1761, met als doopget.: ***H. Giese, H. Beyer*** en ***H. Ziegelern.***

49a. Doopgetuigen: Herr Doktor ***Brasz*** zu Dühn im Bergischen (***Johann Caspar Adolph Hermann Brasz,*** Dr. iur., advocaat te Düsseldorf, Gutsbesitzer auf Haus Dühn, getr. met ***Christinu Elisabeth Engels,*** oudtante), Herr Prediger ***Engels*** in Herrington (Ds. *Carl Johann Engels*, oudoom) en Herr Doktor *Snethlage* in Berlin (de vader) .

50. Tussen de ***Strubberg***'s en de ***Snethlage***'s bestonden diverse banden. ***Johan Strubberg*** en ***Anna Elisabeth Hadewig*** waren ouders van o.a.: a. Regina ***Juliane Strubberg,*** tr. ***Friedrich Anton Sparenberg,*** de schoonouders van ***Amalia*** Maria ***Snethlage*** (Va,3; vgl. ook noot 23a); b. ***Karl Henrich Strubberg,*** tr. ***Sophie Wilhelmine Bremer***, waaruit de stalmeester ***Strubberg***, de vader van ***Karl Julius Strubberg,*** tr. ***Karolie Müller,*** de schoonouders van ***Adolf Snethlage*** (VIIa); c. ***Christian Henrich Strubberg,*** tr. ***Anna Amalia von Wilmsdorf,*** waaruit ***Friedrich Rudolf Strubberg,*** tr. ***Emilie*** Cordesse, waaruit ***Jakob Strubberg,*** tr. ***Marie Dörsch,*** de schoonouders, van ***Luise Henriette Elisabeth Snethlage*** (VIIa,3).

51. Doopgetuigen: H. Geheim Rath ***Müller,*** grootvader, Frau Obrist-Lieut. von ***Ekenbrecher,*** Mad.elle ***Helmbrecht*** en (absent) H. Stallmeister ***Strubberg,*** Zweibriicken, en Mad. *Jacoby*, Heidelberg.

52. Doopregister Garnizoenskerk, Berlijn.

53. Doopregister van de Garde-Pionier-Abteilung Berlijn.

54. Adel. Taschenbuch, Teil B, 34ste jrg. 1942, blz. 524.

54a. Doopgetuigen: Herr Hofrat ***Engels (Leonhardt Ludwig Engels,*** Hofrat en advocaat te Hamm, oudoom), Herr Hauptmann von *Heyles* zu Ladbergen in der Grafsch. Tecklenburg, der Herr ***Achenbach in*** Elberfeld (***Wilhelm Christian Henrich Achenbach,*** koopman, zijdefabrik. en bankier, oudoom).

55. Doopgetuigen: ***Valeska von Rosen*** geb. ***von Willamowitz*** en Frl. Maria ***Adolphi.***

Miniatuur, 10 x 8.

Henriette Wilhelmine Snethlage geb. ***Raute*** (VIIC, 1800-1849).

Afb. 3. Eig. J. Snethlage, Hahnstätten.

i. Breisgau (Baden) 20 mei 1915, dochter van *William* ***Spencer Percival*** en ***Mary Clarkson.***

Karl Hermann stichtte, na zijn terugkeer uit China, de Familien-Stiftung Snethlage.

3. *Emil* ***Conrad Snefhlage,*** geb. Berlijn 22 febr., ged. ald. (St. Gertr.) 29 april 1849 [56], † Berlijn 10 nov., begr. ald. (Dom) 13 nov. 1850.
4. ***Morifz Gusfav Snefhlage,*** geb. Berlijn 20 nov., ged. ald., (Dom) 28 dec. [57] 1851, † jong.
5. *Max* ***Offo,*** volgt IXa.
6. ***Agnes Maria Snefhlage,*** geb. Rummelsburg 5 maart 1857, onderwijzeres, † Freiburg i. Breisgau (Baden) 21 nov. 1939.

   Zij werd geadopteerd door ***Anton. Bernhard*** Snethlage, VIIc, 4.
7. *Charlotte* ***Caroline Margarefhe Snefhlage,*** geb. Berlijn 25 sept., ged. ald. (Dom) 31 okt. 1858 [58], † Berlijn 17 febr., begr. ald. (Dom) 21 febr. 1859.

IXa. *Max Otto* ***Snefhlage,*** geb. Strahlau (bij Berlijn) 25 aug. 1855, koopman te Rostock (Meckl.), † ald. 31 jan. 1926, tr. *Bertha* ***Sophie Ernesfine Dorofhee Schönrock,*** geb. Laage (Meckl.) 19 juli 1859, † Rostock 22 aug. 1922.

56. Doopgetuigen: Mad. ***Rau,*** Frl. ***Ida Rau*** en ***H. Kablitz.***
57. Id.: Frau Hofprediger ***Snethlage,*** H. Prof. ***Snethlage,*** Frl. ***Therese Schneider.***
58. Id.: ***H. Kröter,*** koopman, Jfr. Zda ***Rau,*** Jfr. ***Clara Glatt.***

Olieverf op doek, 60 x 50.

Dr. ***Emil Heinrich Christian Jakob Snethlage*** (VIIC, 1790—1871).

Afb. 4. Eig. J. Snethlage, Hahnstätten.

Uit dit huwelijk:

1. *Anny* ***Emma Augusfe Caroline Rudolphine Snethlage,*** geb. Laage (Meckl.) 30 juli 1882, † Rostock 1960/'62.
2. ***Emma Augusfe Elise Henrieffe Snefhlage,*** geb. Laage (Meckl.) 27 okt. 1884, † Schwerin ?, tr. 11 aug. 1912 *Max* ***Hermann*** *Otto* ***August Schröder,*** geb. Schwerin (Meckl.) 22 okt. 1881, Justizoberinspektor te Rostock, † ald. 21 nov. 1936.

VIIc. Dr. ***Emil Heinrich Chrisfian Jakob Snefhlage,*** geb. Hamm 1 febr. 1790, en ged. ald. [58a], stud. Tübingen 1811, Dr. phil., medewerker 1819, Professor 1821 Kgl. Joachimthalsche Gymnasium te Berlijn, † ald. 17 okt., begr. ald. (Domkerkh.) 20 okt. 1871, tr. Berlijn (Dom) 4 jan. 1819 ***Henrieffe Wilhelmine*** *Raute,* geb. Berlijn 18 mei, ged .ald. (St. Georgen) 8 juni [58b] 1800, † ald. 3 aug., begr. ald. (Domkerkh.) 6 aug. 1849, dochter van ***Anfon Friedrich***

58a. De doopdatum moet begin februari 1790 zijn geweest; door beschadiging van het doopboek niet nader vast te stellen. Doopgetuigen: Herr *Johann Henrich Friedrich* ***Briininghausen*** in Cöln, Herr ***Peter Jacob Platzhoff*** in Elberfeld (koopman Elberfeld, echtg. ***Isabeila D. M. Achenbach,*** oudtante), Frau Geheimrätin won ***Lülo*** in Heidelberg, en Demoiselle ***Engels*** in Hamm (***Susanne Christine Johanna Engels,*** dochter van oudoom ***Leonhardt Ludwig Engels).***

58b. Gedoopt als ***Heinrietta Wilhelmina;*** doopgetuigen: *Isaac Ravené,* Gelbgiesser (grootvader), Frau ***Heinrietta Raute,*** Demois. *Heinrietta Louisa* ***Raute*** (tante).

Raute [58c], zijdehandelaar te Berlijn, en ***Marie Judith Ravené*** [58d].

Dr. ***Emil Snethlage*** diende in 1813 als vrijwilliger bij de Pommerse jagers in het **Lützower** Freicorps; bij Oudenaarde raakte hij gewond.

Uit dit huwelijk:

1. ***Anton** Wilhelm **Moritz Snethlage,*** geb. Berlijn 10 juni, ged. ald. (Dom) ***27*** juni 1821 [59], † Berlijn 7 april, begr. ald. (Domkerkh.) 10 april 1823.
2. ***Luise Antonie Marie Lydi Snethlage,*** geb. Berlijn ***26*** juli, ged. ald. (Dom) 12 sept. 1823 [60], † Berlijn 27 okt., begr. ald. (Domkerkh.) 31 okt. 1846.
3. ***Friedrich** Wilhelm Moritz,* volgt VIIIb.
4. ***Anton Bernhard Snethlage,*** geb. Berlijn 25 nov. 1827, ged. ald. (Dom) 16 jan. 1828 [61], kadastersecretaris en rekenraad, † Bad Mergentheim (Württ.) 26 juni 1899 (ongehuwd).
   Hij adopteerde ***Agnes Maria Snethlage,*** VIIIa, 6.
5. ***Emil Heinrich Ludwig, volgt*** VIIIc.
6. ***Anton Heinrich** Moritz **Snethlage,*** geb. Berlijn 31 mei, ged. ald. (Dom) 11 juli 1835 [61a], † Berlijn 12 dec., begr. ald. (Domkerkh.) 17 dec. 1835.
7. ***Marie Henriette Luise Snethlage,*** geb. Berlijn 24 aug.. ged. ald. (Dom) 9 okt. 1837 [62], † Lichtenrade (Kr. Teltow, Brandenburg) 19 jan. 1927, tr. ***Ernst Moritz Snethlage*** (VIIIe).

VIIIb. ***Friedrich** Wilhelm Moritz **Snethlage,*** geb. Berlijn 3 aug., ged. ald. (Dom) 30 sept. 1825 [63], Kgl. preuss. Amtsrat, sedert 1856 pachter van de domeinen te Waltersdorf (Kr. Teltow, Brand.), landoeconoom, † Waltersdorf 7 jan. 1893, tr. in 1856 ***Friederike Auguste Kuhn,*** geb. Gross-Küssow (Pomm.) 29 april 1839, † Waltersdorf 11 sept. 1866, dochter van *Joachim* ***Friedrich Kuhn*** en ***Auguste Karoline Sophie** Ruskow.*

Uit dit huwelijk:

1, *Max* ***Anton Theodor Snethlage,*** geb. Waltersdorf 5 maart 1858, † ald. 13 juli 1860.

58c. Zoon van *Anton* ***Friedrich Raute,*** koopman te Plauen, Vogtland, en *Christiana Wilhelmina Hüttner,* en geb Plauen 21 okt. 1768, † Reitwein/Oder 19 juni 1835, en tr. le (tr. 2e 1824 ***Friederike** Wilhelmine Gottfried*) Berlijn (Franse Kerk) 24 juli 1799.

58d. Dochter van ***Isaac** Ravené,* ciseleur, vergulder en geelgieter te Berlijn, en ***Judith** Claude, **en*** neb. Berlijn 18 maart 1778, † ald. 6 juli 1802.

59. Doopgetuigen: H. Consistorialrath u. Director ***Bernhard** Moriz Snethlage*, H. Kaufmann ***Anton Raute,*** grootvaders, Mad. ***Judith Ravené-*** (geb. *Claude,* 1750—1825), overgrootmoeder.

60. Id.: H. Kaufmann ***Ravené,*** H. Hauptmann ***Snethlage,*** Frau Directorin *Snethlage*, Frau Justizräthin ***Bergius***, Demoiselle ***Strubberg.***

61. Id.: H. Konsistorialrath ***Bernhard Moriz Snethlage,*** H. Kaufmann ***Anton Raute,*** H. *Theophilus Zumpt*, Prof. Kgl. Kriegsschule, Mad. ***Jacob Ravenée,*** Mad. ***David Ravenée,*** Frau Direktorin *August*, Demoiselle ***Friederike Ravenée,*** Demois. Marie ***Bergius.***

61a. Id.: H. Prof. ***Pfund*** am Kgl. Joachimth. Gymn., Fr. ***Reibekeul*** aeb. ***Deaener.*** Jgfr. ***Mathilde Schneider***, Jgfr. ***Anna Bergius.***

62. Id.: H. Direktor ***Meineke***, Fr. Konsistorial-Räthin ***Snethlage,*** Jgfr. ***Marie Jahrmark,*** Jgfr. ***Luise Raute.***

63. Id.: H. Director ***Bernhard Moritz Snethlage,*** H. ***Anton Raute,*** Part., H. Justizrath ***Franz Bergius,*** H. Prof. Ludwig ***Abeken,*** H. ***Friedrich Jahrmark,*** Fr. ***Caroline Snethlage*** geb. ***von Hauss,*** Fr. ***Charlotte Ravené*** geb. ***Steffen.***

2. ***Friedrich Bernhard Christoph Ferdinand Snethlage,*** geb. Waltersdorf 11 febr. 1859, † ald. 15 aug. 1859.
3. ***Ernst Anton August,*** volgt IXb.
4. ***Hedwig Maria Augusta Snethlage,*** geb. Waltersdorf 24 sept. 1861, † ald. 3 febr. 1862.
5. ***Carl** Alfred Julius **Snethlage,*** geb. Waltersdorf 19 april 1863, koopman te Emden, † Leer (Oostfriesl.) 8 sept. 1932, tr. le in 1896 (gesch. 1900) ***Emma Goetze,*** † in 1932; tr. 2e Leer 9 sept. 1930 *Olga* ***Elisabeth van** Zwoll,* geb. ald. 17 nov. 1882, diacones 1900-1930, † Bad Essen 7 maart 1964, dochter van ***Johan van** Zwoll,* klokkenmaker te Leer, en ***Gretchen** Antina **Cramer.***
   Uit het eerste huwelijk een dochter, geb. Berlijn 13 nov. 1899, † jong.
6. ***Otto Friedrich August,*** volgt IXc.
7. ***Elisabeth Snethlage,*** geb. Waltersdorf 9 aug. 1866, † Gumbinnen 29 dec. 1897, tr. ***Eugen Heinemann,*** Kgl. preuss. Oberstleutnant te Altona, zoon van *Hermann* ***Heinemann*** en N.N. ***Hoffmann.***

IXb. ***Ernst Anton August Snethlage,*** geb. Waltersdorf 23 april 1860, Regierungsinspektor, † Berlijn 22 maart 1934, tr. Neu Ruppin (Brand.) 4 dec. 1893 ***Marfha** Helene Ida **Schulze,*** geb. ald. 16 sept. 1865, † Berlijn 19 aug. 1917.

Uit dit huwelijk:

1. *Herbord Wilhelm* ***Eduard Snethlage,*** geb. Klingemühle (Brand.) 8 nov. 1894, handelsemployé, † (aan de gevolgen van tijdens de oorlog in Afrika opgedane malaria) Berlijn 12 sept. 1926, tr. ***Friederike Charlotte Lehmann,*** geb. Berlijn 12 sept. 1883, † ald. 12 febr. 1968, dochter van ***Paul Lehmann*** en ***Agnes Horn.***
2. *Botho Egon Wolf* ***Snethlage,*** geb. Klingemühle 15 sept. 1895, res. luit. infanterie, † (gesneuveld) aan de Somme 12 okt. 1917.
3. ***Helmuth Gerhard Otto Snethlage,*** geb. Berlijn 24 maart 1898, res. luit. infanterie, † (aan de gevolgen van oorlogsletsel) 20 mei 1922.
4. ***Anna Marie Charlotte Friederike Snethlage,*** geb. Berlijn 16 juli 1900, † Ueckermünde (Pomm.) in 1956, tr. in 1923 (gesch.) *Herbert* ***Gustav Konstantin Skronn,*** geb. Berlijn 20 juli 1896, handels-employé te Pasewalk, zoon van ***Alexander Skronn.***

IXc. ***Otto Friedrich August Snethlage,*** geb. Waltersdorf 12 okt. 1864, Kgl. preuss. Amtsrat, pachter van de domeinen te Waltersdorf (Kr. Teltow, Brand.), landoeconoom, † Waltersdorf 5 lokt. 1924, tr. Klein Latzkow (Pomm.) 13 juli 1893 ***Elisabeth Klara** Friederike **Kuhn*** (zijn nicht), geb. Fritzow (Pomm.) 17 juni 1869, † Angermünde (Brand., D.D.R.) in 1960, dochter van *Karl* ***Ludwig Julius Gottlieb Kuhn*** en ***Klara Charlotte Anna Gruber.***

Uit dit huwelijk:

1. *Wilhelm* ***Snethlage,*** geb. Waltersdorf 30 juni 1894, luitenant, daarna handelsemployé, † Angermünde (Brand., D.D.R.) 26 nov. 1948 (ongehuwd).
2. *Erich* ***Bernhard Ernst,*** volgt Xa.
3. ***Hedwig Klara Elisabeth Snethlage,*** geb. Waltersdorf 20 jan. 1899, tr. le Berlijn 9 sept. 1922 ***Riidiger** Max*

Leo ***von Safft*** [64], geb. Koburg 11 aug. 1896, Kgl. Pr. Leutn. der Feldart., Oberleutnant der Schutzpolizei, † Kiel 14 juli 1925, zoon van ***Viktor*** *Alfons von Safft,* Kgl. Pr. General-Leutn., en ***Hedwig Mathilde Emilie Pauline Hausleutner;*** tr. 2e Berlijn 17 mei 1935 *Karl Windolff,* geb. ***30*** maart 1883, boekhandelaar, uitgever en boekdrukker te Angermünde (Brand.), † ald. 17 sept. 1944, zoon van *Karl* ***Georg*** *Windolff,* boekdrukker, en ***Anna Mathilde Agathe Krause.*** [Angermünde, Brand., D.D.R.]

Xa. *Erich* ***Bernhard Ernst Snethlage,*** geb. Waltersdorf 22 april 1897, Oberstleutnant der Wehrmacht, † (gesneuveld) aan het Ooatfront in 1945, tr. Duisburg 25 dec. 1934 ***Caroline Wilhelmine Osthushenrich,*** geb. Duisburg 25 dec. 1905, † in een Russisch kamp in 1945 (sterfdag bepaald op 24 dec. 1945). dochter van *Emil* ***Osthushenrich,*** Stadtkassensekretär te Duisburg, en ***Emma Gertrud Wischmann.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Brigitte Snethlage,*** geb. Steinau (Silezië) 24 sept. 1935, † in een Russisch kamp in 1945 (sterfdag bepaald op 24 dec. 1945).
2. ***Gisela Snethlage,*** geb. Waldenburg (Silezië) in 1936, † ald. in okt. 1938.
3. ***Gertrud Snethlage,*** geb. Steinau 30 april 1938, † in een Russisch kamp in 1945 (sterfdag bepaald op 24 dec. 1945).

VIIIc. Ds. *Emil* ***Heinrich Ludwig Snethlage,*** geb. Berlijn 20 jan., ged. ald. (Dom) 11 maart 1833 [65], predik. te Biesenthal (Kr. Ober Barnim, Brand.) 1865, te Kraatz b. Gransee (Kr. Ruppin, Brand.) 1868, † Oranienburg (Brand.) 26 nov. 1892, tr. Gross Neuendorf (Brand.) 25 nov. 1865 ***Elisabeth Emilie Franziska Rosenfeld,*** geb. Rosenthal (Kr. Soldin, Brand.) 18 okt. 1831, † Kraatz 20 sept. 1872, dochter van Ds. *August Wilhelm Rosenfeld,* predik. te Görlsdorf, Rosenthal en Gross Neudorf, en ***Emilie Friederike Dorothee Deegener.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Viktor*** *Wilhelm Emil,* volgt IXd.
2. Dr. ***Henriette Mathilde Marie Emilie Elisabeth Franziska Snethlage,*** geb. Kraatz 13 april 1868, Dr. phil., ornithologe, directrice van het zoölogisch instituut te Belém (Brazilië), medewerkster Museu Nacional te Rio de Janeiro, † Porto Velho (Braz.) 25 nov. 1929.

   Een necrologie van Dr. ***Emilie Snethlage*** verscheen in het Journal für Ornithologie, LXVIII, 1930, Heft 1, van de hand van haar neef E. Heinrich Snethlage. Hieraan wordt het volgende ontleend: ***Emilie*** legde in 1889 het examen af voor lerares Hogere Meisjesschool. Hierna studeerde zij biologie te Berlijn, Freiburg en Jena en promoveerde in 1904 cum laude. In 1906 werd zij medewerkster van het Museum te Belém, verv. hoofd-van de zool. afd. en de zoöl. tuin en in 1915 directrice. Vanaf 1922 was zij verbonden aan het Mus. Nacional te Rio de Janeiro. Zij was erelid van de British Ornithological Union en de Duitse Ornithol. Gesellschaft en nam deel aan diverse expedities. Zij was een goed schutter en prepareerde zelf vogels. Naar haar is genoemd het aardige vogeltje Snethlage's Tody-Tyrant (Snethlagea minor).

3. ***Elisabeth Emilie Franziska Snethlage,*** geb. Gransee 28 april 1869, † ald. 9 mei 1869.
4. ***Hildegard Renate Katherina Snethlage,*** geb. Kraatz 15 sept. 1870, † op de vlucht in de bossen bij Netzeband (Meckl., enclave in Brand.) 4 mei 1945, tr. Neumarkt bij Jüterbog 30 mei 1892 Ds. ***Otto Anton Heinrich Beschoren,*** geb. Borgisdorf am Fläming 3 okt. 1866, predik. te Alt Lüdersdorf (Nordbahn) 1890, te Werder 1901 en te Wilmersdorf (Brand.) 1912, emeritus 1933, † Berlijn 23 juli 1938, zoon van *Wilhelm* ***Friedrich Heinrich Beschoren,*** cantor te Borgisdorf am Fläming, en ***Antonie Tauscher.***
5. *Wilhelm Emil Alfred* ***Leopold,*** volgt IXe.

IXd. ***Viktor*** *Wilhelm* ***Emil Snethlage,*** geb. Biesenthal (Brand.) 21 dec. 1866, leraar gymnasium, laatstelijk te Unna (Westf.) , „Gymn.-Professor", † Kraatz (Brand.) 13 aug. 1943, tr. Marne (Kr. Süderdithmarschen, Sleeswijk-Holstein) 2 okt. 1896 ***Anna Friederike*** *Ida* ***Hedde,*** geb. ald. 26 april 1872, † Marne 7 febr. 1965, dochter van ***Heinrich Peter Hedde,*** advocaat en notaris te Marne, Justizrat ald., en ***Margaretha Mathilde*** *Pflueg.*

Uit dit huwelijk:

1. *Emil* ***Heinrich*** *Wilhelm* ***Rotger,*** volgt Xb.
2. *Bernhard* ***Moritz*** *Johann Engelbert,* volgt Xc.
3. *Margarethe Elisabeth Hildegard* ***Agnes Snethlage,*** geb. Köslin (Pomm.) 31 mei 1900, oud-verpleegster. [Marne, Sleesw.-Holstein]
4. *Gisbert Georg Alhard Snethlage,* geb. Neu-Ruppin (Brand.) 7 febr. 1902, cand. forst., † Eberswalde (Brand.) 17 okt. 1925.
5. ***Christine Emilie*** *Helene* ***Hildegard Agnes Snethlage,*** geb. Plön (Sleesw.-Holst.) 19 febr. 1906, oud-Kindergärtnerin te Kraatz (Kr. Ruppin, D.D.R.) [Marne, Sleesw.-Holstein]

   Haar zoon:

   Klaus ***Peter*** *Gisbert* ***Snethlage,*** geb. Magdeburg (Brand.) 22 mei 1939, tuinbouwk. ing. (groenten en vruchten), tr. Berlijn-Johannesthal 18 febr. (kerkel. Berlijn-Alt Glienicke 8 april) 1972 ***Erika Koachwitz,*** geb. Berlijn-Kreuzberg 18 mei 1941, dipl. tuinbouwk. ing. (siergewassen), dochter van ***Hans*** *Gustav* ***Reinhold Koschwitz,*** werktuigk. ing. bij Daimler-Benz te Berlijn, en ***Klara Gertrud Dembowsky.*** [Berlijn-Alt Glienicke, D.D.R.]

   Uit dit huwelijk:

   1. *Ina* ***Snethlage,*** geb. Berlijn 11 mei 1973.
   2. ***Oliver Snethlage,*** geb. Berlijn 1 nov. 1974.
6. Ds. *Helene* ***Marie Wilhelmine Snethlage,*** geb. Unna (Westf.) 7 juni 1908, hulp-predikante, sedert 1964 predik. te Berlijn, emerita [Berlijn]

Xb. Dr. *Emil* ***Heinrich*** *Wilhelm* ***Rotger Snethlage,*** geb. Bremerhaven 3 1 aug. 1897, Dr. phil., ethnoloog, afdelingshoofd bij het Museum voor Volkenkunde te Berlijn, nam deel aan onderzosks-expedities in Brazilië 1923-1926 en naar Bolivia en Brazilië 1933-1935, † (aan de gevolgen van bij de Kriegsmarine opgelopen oorlogslet-

---

64. Gothaisches Genealogisches Handbuch der Briefadeligen Häuser, 13de jrg., 1919, blz. 663.

65. Doopgetuigen: Herr ***K. W. Krüger***, Dr. phil, Prof. Joachimth. Gymn., ***Fritz Rawenée,*** Kgl. Hof-Uhrmacher, Mad. *Schmidt* geb. ***Ravenée,*** Iserlohn, Jgfr. ***Therese Schneider.***

sel) Potsdam 25 nov. 1939, tr. Potsdam 12 sept. 1931 Dr. *Klara* ***Maria Anneliese Streichhan, geb.*** ald. 5 aug. 1897, Dr. phil., kunsthistorica, lerares meisjesschool te Aken, † ald. 5 jan. 1981, dochter van ***Arthur Friedrich Streichhan,*** rentenier te Potsdam, en ***Elisabeth Luise Sophie Margarethe Engelhardt.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Christa Anneliese Marie Snethlage,*** geb. Potsdam 24 dec., † ald. 25 dec. 1933.
2. ***Rotger Friedrich Bernhard Michael Arthur Viktor,*** volgt XIa.

XIa. Dr. ***Rotger Friedrich Bernhard Michael Arthur Viktor*** *Snethlage,* geb. Postdam 27 sept. 1936, Dr. iur., Beigeordneter van de stad Düren, tr. Tecklenburg 2 april 1977 ***Anne-Elisabeth Ursula*** Gräfin ***von Polier***[66], geb. Waren a. Müritzsee (Meckl.) 2 maart 1945, dochter van ***Georg*** *Maximin Jakob* ***Heinrich*** *Adolph* Graf ***von Polier,*** eerst op Samow (Meckl.), later handelsagent-koopman te Hückeswagen bij Remscheid, en ***Ursula Charlotte*** *Markgraf.* ***[Aken]***

Uit dit huwelijk:

1. ***Emil-Heinrich*** *Maximin* ***Christoph*** *Victor* ***Ansgar Snethlage,*** geb. Aken 2 maart 1978.
2. *Alhard-Mauritz Agathon* ***Erik*** *Joseph* ***Engelhardt Snethlage,*** geb. Aken 2 maart 1979.

Xc. Dr. ***Bernhard*** *Johann* ***Moritz Engelbert Snethlage,*** geb. Bremerhaven 7 maart 1899, med. dr., arts te Mönchen-Gladbach en te Hohenkring bij Stettin (Pomm.), chirurg en chef-arts van het ziekenhuis te Fraustadt (Grenzmark Posen), van 1945-1980 arts te Clarholz (Kr. Wiedenbrück, Westf.), tr. Siegen 12 juni 1927 ***Elisabeth*** *Bertha* ***Therese Staegemeir,*** geb. Mannheim 14 aug. 1905, † Bielefeld (v. Bodelschw. Anst.) 7 jan. 1964, dochter van *Alfred* ***Staegemeir,*** directeur van een Eisenhüttenwerk te Siegen, en ***Elisabeth Abelt.*** [Marne, Sleesw.-Holstein]

Uit dit huwelijk:

1. ***Elisabeth Anna Erika Margaretha Snethlage,*** geb. Mönchen-Gladbach 25 juni 1928, tr. Munster 31 dec. 1951 Ds. ***Friedrich Schmitt,*** geb. ***22*** febr. 1926, predik. te Küsterdingen (Württ.), te Langenbrand (Württ.) 1958, te Kirchheim/Teck en te Spielberg (Altensteig), sedert 1972 leraar, Oberstudienrat Wirtschaftschule te Nagold, zoon van ***Philipp Schmitt,*** eigenaar van een boekdrukkerij te Neuss, en ***Margarete Birkenbeul.*** *[* Altensteig-Spielberg, Noord-Schwarzwald]
2. *Gisbert Alfred* ***Viktor Emil,*** volgt XIb.
3. ***Renate*** *Christine Emilie Wilhelmine* ***Snethlage,*** geb. Breslau 11 febr. 1934, tr. Clarholz 7 sept. 1958 *Karl* ***Heinrich*** *Kuchenbäcker,* geb. Marl 16 juni 1923, koopman te Marl, eigenaar restaurant-slot Beck te Kirchhellen bij Gladbeck, zoon van ***Heinrich Kuchenbäcker,*** winkelier te Marl, en ***Anna Emilie Kramer.*** [Kirchhellen bij Essen, h. Beck]
4. *Marion Helene* ***Ursula Hildegard Snethlage,*** geb. Fraustadt 10 okt. 1935, tr. Herzenbrock 29 april (kerkel. Telgte 30 april) 1958 ***Ludger Bernhard Grothues,*** geb. Freckenhorst (Kr. Warendorf, West-

66. Geneal. Handbuch des Adels, Gräfl. Haüser, B 111, 1965, blz. 218. en Gen. Handb. d. Adels, Gfl. H. Bd IX, 19'79, blz. 343.

f.) ***9*** febr. 1939, manager Engelse vestiging van uitgeverij Bertelsmann, zoon van ***Theodor August*** *Grothues,* beambte spoorwegen te Freckenhorst en gemeentel. vervoersbedrijf te Münster, en ***Franziska Stock.*** [Ham/Richmond, Londen]

5. ***Rotger Bernhard Karl Hans Snethlage,*** geb. Fraustadt 19 aug. 1937, neuroloog en psychiater te Gütersloh, tr. Clarholz 8 juli 1972 ***Christiane Ursula*** *Engelke,* geb. Urach (Württ.) 17 mei 1953, arts, in opleiding voor kaakchirurge, dochter van ***Friedrich*** *Wilhelm Engelke,* luchtmaahtoffioier, koopman, en ***Elisabeth Laatsch.*** *[* Gütersloh, Westf.]
6. ***Peter Moritz Engelbert,*** volgt XIc.
7. ***Henner*** *Johann* ***Georg*** *Alhard* ***Snethlage,*** volgt XId.

XIb. *Gisbert Alfred* ***Viktor*** *Emil* ***Snethlage,*** geb. Mönchen-Gladbach 21 dec. 1929, ingenieur, tr. Kitchener (Ont., Can.) 16 febr. 1957 ***Gudrun Elisabeth Adelheid*** *Engelke,* geb. Oschatz (Saksen) 13 juni 1939, dochter van ***Friedrich*** *Wilhelm Engelke,* luchtmachtofficier, koopman, en ***Elisabeth Laatsch.*** [Kitchener, Ont., Can.]

Uit dit huwelijk:

1. *Dorothea Edelgard* ***Snethlage,*** geb. Kitchener 24 aug. 1958, tr. *John Hill.* [Kitchener, Ont., Can.]
2. ***Johannes*** *Wolfgang* ***Snethlage,*** geb. Kitchener 30 aug. 1959, kapitein van een baggerschip.
3. ***Christine Elisabeth Snethlage,*** geb. Kitchener 27 febr. 1963.
4. ***Andreas Snethlage,*** geb. Kitchener 26 febr. 1971.

XIc. ***Peter Moritz Engelbert Snethlage,*** geb. Fraustadt 22 aug 1940, onderwijzer te Espelkamp, tr. Halle (Westf.) 3 juni 1965 ***Gisela Kraut,*** geb. Berlijn 23 jan. 1942, dochter van ***Hans*** *Kraut,* bankbediende, en *Hildegard Schmidt.* *[* Esselkamp bij Osnabrück, Westf.]

Uit dit huwelijk:

1. ***Joachim*** *Snethlage,* geb. Halle (Westf.) 10 jan. 1967.
2. ***Burkhard Heinz Henner Snethlage,*** geb. Halle 10 sept. 1968.
3. ***Martin Ludger*** *Jony* ***Snethlage,*** geb. Halle 21 juli 1971.
4. ***Christian*** *Karl* ***Michael Snethlage,*** geb. Rahden (Westf.) 25 mei 1973.

XId. ***Henner*** *Johann* ***Georg*** *Alhard* ***Snethlage,*** geb. Herzebrock 7 okt. 1945, Gewerbe-Oberinspektor beim staatsl. Gewerbe-Aufsichtsamt te Keulen, tr. Gütersloh 30 mei 1970 ***Christa Maria Gudaszewski,*** geb. Herne bij Dortmund 21 maart 1949, kantoorbediende, dochter van *Franz* ***Gudaszewski,*** cokesoven-arbeider te Herne, en ***Anna Prömel.*** *[* Lohmar-Honrath bij Keulen]

Uit dit huwelijk:

1. ***Michael Rotger Bernhard Snethlage,*** geb. Herzebrock 5 april 1974.
2. *Susanne* ***Elke Viktoria Snethlage,*** geb. Keulen 24 maart 1975.
3. ***Dirk*** *Karl* ***Gerd*** *Oliver* ***Snethlage,*** geb. Keulen 26 jan. 1979.

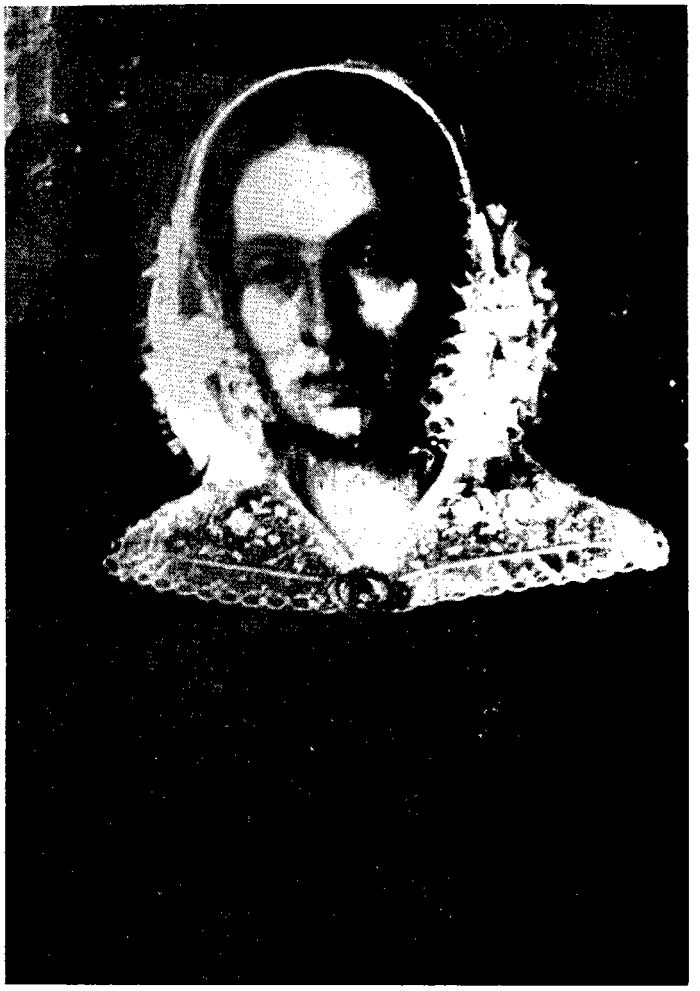

Olieverf op doek, 60 x 50.

Luise Snethlage geb. ***Engels***
(VIId, 1799-1845).

Afb. 5. Eig. Mevrouw A. E. H. K. M. Snethlage geb. Sarnow, Pfieffe.

IXe. *Wilhelm Emil Alfred Snethlage, geb.* Kraatz 11 sept. 1872, ingenieur, leraar Polytechnikum te Neu-Strelitz (Meckl.) † Kraatz (Brand.) 24 febr. 1927, tr. le 29 juni 1899 (gesch. 1923) *Meta Regine Adelaide Cäcilie Bachmann,* geb. Oranienburg (Brand.) 7 okt. 1873, † Potsdam 19 okt. 1935, dochter van *Franz Albert Hermann Bachmann,* koopman te Oranienburg, en *Emilie Friederike Wilhelmine Döt-ing;* tr. 2e 20 juni 1924 *Lydia Marie Magdalene Grabosch,* geb. 14 nov. 1894, † Kraatz 28 aug. 1926, dochter van *Joseph Grabosch,* Oberförster.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Viktor Emil Heinrich Wilhelm Snethlage,* geb. Oberhausen 9 jan. 1900, † Styrum 24 juli 1900.
2. *Emilie Elisabeth Marie Meta Snethlage,* geb. Halle a. d. Saale (Saksen) 7 dec. 1901, coupeuse, † (vermist bij de intocht van de Russen bij Löwenberg (Brand.) 2 mei) 1945 (voor overleden verklaard 31 juli 1949).
3. *Gerhard,* volgt Xd.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Axel Joachim Snethlage,* geb. Kraatz 27 juli 1926, † (bij het Ardennenoffensief gewond te Steinstrass bij Aken en vermist sinds febr.) 1945 (voor overleden verklaard 31 juli 1949).

Olieverf op doek, 60 x 50.

Dr. ***Karl Wilhelm Moritz Snethlage***
(VIId, 1792—1871).

Afb. 6. Verloren gegaan 1945, h. Borntin.

Xd. *Gerhard Snethlage,* geb. Erfurt 4 sept. 1904, Hoch- u. Tiefbau-Ingenieur, ingenieur bij de spoorwegen, daarna stellvertr. Leiter bij de kommunale Wohnungsbau te Oranienburg (Brand., D.D.R.), † Löwenberg (Brand.) 19 juli 1963, tr. Alt Ruppin (Brand.) *Marie Alma Johanna Baginski,* geb. 26 dec. 1913, dochter van *Bernhard Paul Baginski,* landoeconoom, en *Hedwig Muller.* [Löwenberg, Brand., D.D.R.]

Uit dit huwelijk:

Viktor Snethlage, geb. 15 nov. 1948, oud-militair Volksarmee, sleutelmaker. [Löwenberg, Brand., D.D.R.]

VIId. Dr. *Karl (Carl) Wilhelm Moritz Snethlage,* geb. Hamm 23 sept., ged. ald. 30 sept. 1792 [66a], Dr. phil., Dr. theol. hon. causa, stud. te Göttingen 1810 en Tübingen 1812, predik. te Baerl (Rhein) 1821, te Barmen 1822, Oberkonsistorialrat te Berlijn 1842, predik. ald. (Dom) en hofprediker van Koning Friedrich Wilhelm IV 1843, Oberkirchenrat 1850, tit. opperhofprediker 1862, ridder lste kl. in de Orde van de rode adelaar (met eikenloof), † Berlijn 17 febr., begr. ald. (Domkerkh.) 20 febr. 1871, tr. le Barmen 23 sept. 1821

Luise Engels [67], geb. ald. 23 nov. 1799, † Berlijn 25 febr., begr. ald. (Domkerkh.) 1 maart 1845, dochter van *Johann* ***Caspar Engels*** [68], koopman en fabrikant te Barmen, lid firma Caspar Engels u. Söhne, katoenspinnerij, Munizipalrat en Stadtrat, en ***Luise Friederike Noot;*** tr. 2e Hamburg 20 april 1847 ***Marie Charlotte Hudtwalcker*** [69], geb. ald. 16 sept. 1818, † Bonn 8 mei 1892, dochter van Dr. ***Martin Hieronymus Hudtwalcker*** [70], Dr. iur., Dr. theol. h.c. (1859), advocaat en senator (1820-1860) te Hamburg, Oberster Polizeiherr, Oberster Schulherr, Vorsitzender des Obergerichts, en ***Charlotte Amalie von Mengershausen.***

Een uitvoerige biografie van ***Karl Wilhelm Moritz*** wordt gegeven in de Allgemeine Deutsche Biographie, 34. Band, Leipzig 1892, blz. 522-527. Hieraan ken nog worden ontleend dat hij in 1813 als vrijwilliger diende bij de Pommerse jagers in het Lützower Freicorps en vervolgens als officier bij de Pommerse infanterie gewond raakte bij Hoyerswerda en deelnam aan de slagen bij Grossbeeren, Dennewitz en Leipzig. Hierna hervatte hij de studie om daarna waar deel te nemen aan de slagen bij Ligny en Belle-Alliance in het Bülowsche Corps, dat tot bij Parijs kwam. Onderweg bij Rocroi, hield hij zijn eerste' preek. Van 1815—1818 was hij (Dom-)candidaat te Berlijn, gedurende' welke tijd hij nog een studiereis naar Zuid- en West-Duitsland, Zwitserland en Nederland maakte.

Aangezien hij te Baerl slechts een jaar bleef, moest hij de beroepingskosten, 150 Thaler, teruggeven; hij gaf tot aandenken een bijbel voor op de preekstoel. In Barmen werd hij ingehaald door een stoet van 80 wagens en 120 ruiters. Tijdens zijn predikantschap aldaar was hij Superintendent van de Elberfeldse Kreis-Synode (1835). Gedurende zijn Berlijnse periode vervulde hij vele nevenfuncties, zoals lid van de Pruisische algemene synode (1846). lid van het curatorium van het Diaconessenziekenhuis Bethanië, hoofd van het Dom-ziekenhuis en van het predikants-weduwenhuis, curator van het Friedrich-Stift enz.

Koning Friedrich Wilhelm IV bood hem een adelsverheffing aan, voor welke eer hij echter bedankte om reden dat ,,sein bürgerlicher Name sei ihm gut genug". (opgegeven door zijn achterkleinzoon K. M. Snethlage)

Uit het eerste huwelijk:

1. *Louise* ***Snethlage,*** geb. Barmen 4 okt. 1822, † ald. 30 okt. 1878, tr. Barmen 5 aug. 1841 ***Christian Hermann Siebel*** [71], geb. ald. 21 sept. 1808, Kgl. Pr. Kommerzienrat en fabrikant te Barmen, † ald. 15 dec. 1879, zoon van ***Rütger Abraham Evertsen Siebel,*** fabrikant te Barmen, en ***Johanna Philippine Caroline Aders*** en wed. van ***Luise Wilhelmine Emilie Bredt*** [72].
2. ***Bernhard Snethlage,*** geb. Barmen 26 febr. 1825, † ald. 16 sept. 1843.
3. ***Karl,*** volgt VIIId.
4. ***Agnes Johanna Snethlage,*** geb. Barmen 26 aug. 1828, † Aken 15 jan. 1906, tr. Barmen 31 mei 1855 Ds. *Wilhelm* ***August Hermann Leipoldt*** [73], geb. Barmen 1 nov. 1827, predik. te Eickel (Westf.), † Barmen 8 okt. 1862, zoon van Ds. *Johann* ***Jakob Wilhelm Leipoldt,*** predik. te Barmen, en ***Johanna Henriette Emilie Krebs.***
5. ***Pauline Snethlage,*** geb. Barmen 27 febr. 1830, † Bad Soden (Hessen) 26 aug. 1856, tr. Berlijn (Dom) 13 mei 1852 Dr. *Otto* ***Heinrich*** *Immanuel Nitzsch,* geb. Bonn 1 juli 1824. Dr. phil., leraar (Professor) gymnasium te Duisburg 1853, directeur van het gymnasium te Bielefeld 18'67-1898, zoon van Prof. Dr. ***Karl Immanuel Nitzsch,*** theol. dr., 'diaken en privaatdocent te Wittenberg, hoogleraar godgeleerdheid ald., te Bonn en te Berlijn, Kgl. preuss. Oberkonsistorialrat, proost van St. Nikolai te Berlijn, en *Emilie* ***Ernestine Schmieder.***
6. ***Johanna*** *Constanze* ***Snethlage,*** geb. Barmen 18 dec. 1831, † Berlijn 7 juli 1868.
7. ***Ernst*** *Moritz,* volgt VIIIe.
8. ***Ernst Caspar Jacob,*** volgt VIIIf.

Uit het tweede huwelijk:

9. ***Maria Charlotte Snethlage,*** geb. Berlijn 2 juni, ged. ald. (Dom) 21 juni 1848 [74], † Fallingbostel (Lüneburger Heide) in sept. 1917, tr. ***Otto Broicher,*** geb. Keulen 1 april 1844, Kammergerichtsrat te Berlijn, † ald. in juli 1913, zoon van *Karl* ***August Broicher,*** Wirkl. Geheimer Rat, Kronsyndikus, Präsident des Appelhofes te Keulen, en ***Emilie Engels*** [75].
10. ***Luise Marie Snethlage,*** geb. Berlijn 27 mei, ged. ald. (Dom) 24 juni 1851 [76], † Erxleben (Kr. Neuhaldesleben, Pruis. Saksen) (op reis) 29 okt. 1872.
11. Doodgeboren zoon, Berlijn 7 febr. 1853.

66a. Doopgetuigen: Herr Doctor ***Brüninghausen*** zu Rade Vorm Wald (Dr. ***Karl Wilhelm Brüninghausen,*** Dr. iur., advocaat en notaris, burgemeester van Barmen, Gutsbesitzer, zoon ex ***Brüninghausen-Engels,*** oudtante, en getr. *Johanna Elisabeth* ***Isabella Achenbach,*** tante), Herr Prediger ***Johann Carl Wilhelm*** *Koppelman* zu *Ohne* im Bentheim (wschl. *Joh. Christ. Wilh.,* zie Va,7), und der Vater des Kindes.

67. DGB, 24. Band, 1913, blz. 65. Zie ook bij noot 24. Opgemerkt zij hier nog dat de familie ***Engels*** behoorde tot de zeer nauw onderling verwante' Barmense fabrikantenfamilies.

68. ***Johann*** *Caspar Engels* (1753—1821) speelde een vooraanstaande rol in het maatschappelijke en kerkelijke (piëtistische) leven, dat toentertiid o.a. in Barmen nieuwe impulsen onderging. Zo stichtte hij in 1796 een school voor de kinderen van zijn arbeiders, was reeds in 1791 te Bielefeld kerkmeester van de (geref.) gemeente, was mede-oprichter en enig bestuurder van de in 1807 gestichte Armenverein, stond van 1816-1817 aan het hoofd van de Kornverein, die goedkope levensmiddelen verstrekte aan de door de 'droogte van 1816 getroffenen, en was mede-grondlegger van de zelfstandige Unterbarmer unierten Gemeinde en de voornaamste stichter van het kerkgebouw. Hij was geb. Barmen 28 febr. 1753 als zoon van ***Johann*** *Caspar* Engels (1715—1787), eigenaar van een blekerij en een bandwerkerij te Barmen, en (tr. le 1749) *Maria* ***Katharina*** *Steinbach* (1720—1761), *en* † ald. 20 juli 1821. tr. (le 1789 ***Johanna Konstantie*** *Korten) 2e* Ruhrort 1 sept. 1791 ***Luise*** *Friederike Noot,* geb. ald. 7 okt., ged. ald. 12 okt. 1762, † Barmen 26 juli 1822, dr. van ***Johann Wilhelm*** *Noot* (1708—1770), ontv. te Orsoy, Kon. Pruis. ontv. douane en licenten te Ruhrort, burgemr. ald., en (tr. 2e 1739) *Johanna* ***Katharina Erkenswyk*** (1719-1785).

69. DGB, 19. Band, 1911. blz. 118.

70. M. Elisabeth Kluit, Het Protestantse Reveil in Nederland en daarbuiten, 1815-1865, Amsterdam, 1970, blz. 3'51-353. Daar wordt hij de grote man van het Christelijk-maatschappelijk werk in Hamburg genoemd. Hij was o.a. mede-oprichter van het Rauhen Haus (o.l.v. Wichern).

71. DGB, 1. Band, 1889, blz. 323/322.

72. DGB, 35. Band, 1922, ad Rübel, blz. 332.

73. DGB, 35, Band, 1922, ad Krebs, blz. 165.

74. Doopgetuigen: Prinses *Charlotte van Pruisen,* Senatorin ***Hudtwalcker,*** Hamburg, ***Hermann Siebel,*** Barmen, Frl. ***Ida Hudtwalcker,*** Hamburg.

75. Als noot 67, blz. 66.

76. Doopgetuigen: H. Prof. Dr. ***Emil Snethlage,*** H. Senator ***Hudtwalcker,*** Hamburg, Fr. Oberkonsistorialrätin ***Nitsch,*** Fr. Hauptmann ***Snethlage*** geb. ***Strubberg,*** Frl. ***Auguste Hudtwalcker,*** Hamburg, H. Pastor ***Treviranus,*** Bremen.

VIIId. Dr. *Karl* ***Snethlage,*** geb. Barmen 16 juli 1827, Dr. iur., Dr. theol. hon. causa, Konsistorialpräsident te Koblenz, † ald. 11 aug. 1891, tr. Barmen 18 mei 1865 *Emma* ***Bredt*** [77], geb. ald. 3 aug. 1845, † Koblenz 16 maart 1923, dochter van ***Emil Bredt,*** fabrikant te Barmen, en *Adelheid Heiienbeck.*

Uit dit huwelijk:

1. Dr. *Karl Emil Lambert* ***Snethlage,*** geb. Koblenz 18 april 1866, Dr. iur., Gerichtsreferendar 1887, Regierungsref. 1889, Regierungsassessor 1894, Landrat des Kreises Essen 1901, Regierungsrat te Düsseldorf 1910, Mitglied des Provinziallandtages, Oberleutn. d. Res. d. Königin Augusta Garde Grenadier Rgts Nr 4, ridder 4de kl. in de Orde van de Rode adelaar, † Koblenz 4 sept. 1910, tr. Koblenz 3 aug. 1899 ***Auguste*** *Helene* ***Wülfing*** [78], geb. Barmen 10 dec. 1872, † ald. 3 jan. 1939, dochter van ***Abraham Robert Wiilfing,*** koopman te Barmen, rentenier te Koblenz, en *Helene* ***Lohmann; zij*** hertr. Koblenz 4 maart 1920 ***Louis Julius von Bemberg-Flamersheim,*** Herr auf Ringsheim [79], wedr. van (haar nicht) ***Johanna Augusfe*** *Mathilde Martha von Wülfing.*
2. ***Louise Emma Adelheid Snethlage,*** geb. Koblenz 30 jan. 1868, † ald. 20 mei 1935, tr. Koblenz 22 maart 1892 ***Gerhard Ernst Immanuel Snethlage*** (IXf).
3. ***Emil Bernhard Snefhlage,*** geb. Koblenz [79a] 15 mei ***1870,*** Kgl. Pr. Major, † Koblenz 11 juli 1929, tr. Koblenz 10 nov. 1922 ***Auguste*** *Josefine* ***Amalie von*** *Bierbrauer zu* ***Brennstein*** [79b], geb. ald. ***4*** okt. 1882, † Stettin 4 nov. 1944, dochter van ***Oskar Heinrich Georg*** *Wilhelm August* ***von Bierbrauer*** *zu* ***Brennstein,*** Kgl. preuss. Oberstleutnant, en ***Magdalene Josephine Caroline Schürmann,*** en wed. van ***Willem Caspar Jan*** *Wilson* [80].
4. ***Johanna*** *Helene* ***Snethlage,*** geb. Koblenz 15 juni 1874, † ald. 24 juni 1878.

VIIIe. ***Ernst*** *Moritz* ***Snethlage,*** geb. Barmen 21 febr. 1833, Kgl. Pr. Landschaftsrat, Rittergutsbesitzer te Borntin (Pomm.), † ald. 30 juni 1898, tr. le Borntin 30 aug. 1860 ***Marie*** *Henriette* ***Sophie Emiiie*** *Julie* ***von Borwitz,*** geb. ald. 18 sept. 1842, † Gries b. Bozen (Bolzano, Tirol, Oost., thans Italië), dochter van ***Friedrich Adolf Emmanuel von*** *Borwitz,* Rittmeister, Rittergutsbesitzer te Borntin, en *Julie* ***von Borke;*** tr. 2e ***Marie Henriefte Luise Snethlage*** (VIIc, 6), geb. Berlijn 24 aug. 1837, † Lichtenrade (Kr. Teltow, Brand.) 19 jan. 1927, dochter van Dr. ***Emil Heinrich Christian Jakob Snethlage*** en ***Henriette Wilhelmine*** *Raute.*

77. Vgl. bij noot 24. (Bovendien was haar broer ***Peter Bredt*** getr. met ***Helene Engels).***
78. DGB, 24. Band, 1913, blz. 525 en DGB, 183. Bd, 1980, blz. 332/336.
79. Adel. Taschenbuch, Teil B, 29ste jrg., 1937, blz. 32.
79a. Volgens Adel Taschenb. (noot 79b) † Kolberg (d.w.z. Pommeren) 12 juli 1929.
79b. Geneal. Handbuch des Adels, Adel. Häuser B, Bd. XIII, 1980, blz. 26.
80. ***Auguste von Bierbrauer*** tr. le Koblenz 15 maart 1906; Willem ***Wilson*** was geb. te Amsterdam 9 febr. 1872 als zoon van ***Jan Stephan Willem Wilson en Eugenie Louise Boetsch*** (Doetsch?, vgl. Ned. Patr., 6de jrg., 1915, blz. 46), en † Vallendar (Rhein) 15 dec. 1914, eigenaar van leemgroeven.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Ernst Karl Friedrich Snethlage, geb.*** Borntin 5 aug. 1861, † ald. 5 mei 1863.
2. ***Gerhard Ernst Immanuel,*** volgt IXf.
3. *Moritz* ***Snethlage,*** geb. en † Borntin 30 aug. 1864.

Uit het tweede 'huwelijk:

4. ***Bernhard*** *Karl* ***Emil,*** volgt IXg.
5. ***Johannes*** *Wilhelm* ***Otto Snethlage,*** geb. Borntin 1 sept. 1879, † ald. 5 dec. 1884.
6. *Wilhelm* ***Joachim*** *Lambert* ***Snethlage,*** geb. Borntin 18 dec. 1882, leraar gymnasium, † (gesneuveld) in Rusland aan het Oostfront 3 april 1916.

IXf ***Gerhard Ernst Immanuel Snethlage,*** geb. Borntin ***26*** mei 1863, Kgl. Pr. Generalmajor der Feldartillerie, Rittergutsbesitzer te Borntin (Pomm.), † ald. 13 febr. 1945, tr. Koblenz 22 maart 1892 ***Louise Emma Adelheid Snethlage*** (VIIId, 2), geb. ald. 30 jan. 1868, † Koblenz 20 mei 1935, dochter van Dr. ***Karl Snethlage*** en ***Emma*** *Bredt.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Marie Snethlage,*** geb. Berlijn 30 jan. 1893, † Koblenz 5 aug. 1893.
2. *Karl Moritz,* volgt Xe.
3. ***Hildegard Johanna Snethlage,*** geb. Berlijn-Charlottenburg 29 april 1897, † (auto-ongeval) bij Velbert (Rheinl.) 10 maart 1979, tr. Bornstin 30 dec. 1923 ***Friedrich Bergmann,*** geb. Wiesau (Silezië) 3 okt. 1894, houtvester, † Hann. Münden 5 nov. 1951, zoon van ***Eugen Bergmann,*** Hzgl. Kammerrat.
4. ***Gerhard Snethlage,*** geb. Magdeburg 19 april 1898, landoeconoom te Borntin, † in een Russisch interneringskamp bij Schneidemühl (West-Pruisen) 17 april 1945 (ongehuwd).

Xe. *Karl* ***Moritz Snethlage,*** geb. Koblenz 16 aug. 1895, landoeconoom en Rittergutbesitzer te Borntin (Pomm.) tot 1945 (het Rittergut Borntin werd in 1945 in beslag genomen, en ging later door brand verloren), administrateur-bedrijfsleider van de Deutsche Jagdschutzverein, publicist op het gebied van de fauna (o.a. „Das Schwarzwild"), Major d. Res., † Keulen 25 juli 1974, tr. Stettin 25 mei 1922 ***Asta*** *Elisabeth* ***Hedwig*** *Katharina* ***Marianne Sarnow,*** geb. ald. 10 sept. 1898, dochter van *Johannes* ***Leonhard*** *Karsten* ***Sarnow,*** Landeshauptmann van de prov. Pommeren, en ***Duborga Kirsfen Maria*** *Schmidt* ***von Leda*** *genannt* ***von*** *Hattenstein.* [Gut Klaushof, Pfieffe, Kr. Melsungen, Hessen]

Uit dit huwelijk:

1. ***Marie Luise Snefhlage,*** geb. Borntin 25 juli 1923, tr. Augustenhof bij Kiel 27 maart 1954 ***Hans*** *Berckemeyer,* geb. Gelsenkirohen 24 april 1905, landroeconoom, Gutsbesitzer, eigenaar van een jachtschool te Leun, zoon van Dr. ***Hans Berckemeyer,*** Dr. iur.,,Direktor", en ***Agnes Brökelmann.*** [Heisterberger Hof, Leun bij Wetzlar, Hessen].
2. *Karl Helmuth,* volgt XIe.
3. *Helga* ***Snefhlage,*** geb. Stettin 11 nov. 1926, tr. Bensberg-Refrath 18 dec. 1953 *Rudolf* ***Heinrich*** *Alfred*

Schniewind [81], geb. Hohenlieth (Kr. Eckernförde, Sleesw.-Holst.) 28 jan 19 17, koopman te Heiligenhaus, † Zürich 29 jan. 1981, zoon van *Rudolf Paul Schniewind,* Rittergutsbesitzer te Hohenlieth en later te Lucknitz bij Bärwalde (Pomm.) en *Henni Klara Dorothea Breusing. [* Heligenhaus bij Düsseldorf].

4. *Ebba Dorothea Snethlage,* geb. Stettin 19 juli 1928, oud-verpleegster, tr. Bensberg-Refrath 13 sept. 1957 *Carl Heinrich Heising, geb.* Paderborn 27 febr. 1928, Bergassessor a.D., zoon van *Carl Heinrich Ofto Maria Heising,* Oberst a.D., en *Anna Luisa Cornelia Wessel.* [Bockum-Hövel]

5. *Hans Joachim,* volgt XIf.

XIe. Dr. *Karl Helmuth Snethlage,* geb. Borntin 28 febr. 1925, Dipl. Landwirt, jacht-, dieren- en landschapschilder, tr. Bensberg-Refrath 28 dec. 1951 *Mechtild Ella Sophie Charlotte Evers,* geb. Greifswald (Pomm.) 15 juni 1929 landbouwk. techn. assistente, dochter van *Albert Evers,* landoeconoom op het Gut Theren (Pomm.) en *Charlotte Kursch* [81a]. *[* Ahrensburg bij Hamburg]

Uit dit huwelijk:

Karl Hilmar Snethlage, geb. Braunfels 23 juli 1966.

XIf. *Hans Joachim Snethlage,* geb. Stettin 6 aug. 1929, Gutsbesitzer te Pfieffe, land- en bosbouwer, tr. Aken 18 maart 1955 *Elisabetha Kah,* geb. Mlinska (Joegoslavië) 15 nov. 1934, dochter van *Stefan Kah,* landbouwer te Mlinska, en *Elisabeth Nein. [Gut* Klaushof, Pfieffe, Kr, Melsungen, Hessen]

Uit dit huwelijk:

1. *Klaus Snethlage,* geb. Aken 25 mei 1955.
2. *Asta Monika Snethlage,* geb. Keulen 11 sept. 1956.
3. *Gert Snethlage,* geb. Billerbeck (Kr. Coesfeld, Westf.) 18 april 1958.
4. *Karl Moritz Snethlage,* geb. Lüneburg 12 juni 1960.

IXg. Dr. *Bernhard Karl Emil Snethlage,* geb. Borntin 20 maart 1875, Dr. iur., advocaat en notaris te Regenwalde en Labes (Pomm.), † Regenwalde 21 juli 1918, tr. Bad Godesberg 30 mei 1904 *Ruth Agnes Siebel* [71], geb. Barmen 10 sept. 1878, † Borntin 11 nov. 1944, dochter van *Abraham Siebel,* koopman en fabrikant te Barmen, en *Luise Siebel* [82].

Uit dit huwelijk:

1. *Gisela Snethlage,* geb. Barmen 12 maart 1905, boekhoudster bij Apparatebau Grün en bij Hotel Königsbof te Bonn, † Bad Godesberg 15 mei 1979.
2. *Hans Wolf,* volgt XE.

Xf. *Hans Wolf Snethlage,* geb. Barmen 23 juli 1908, Regierungsinspektor in der Arbeitseinsatzverwaltung, † Stalino (in Russische gevangenschap) 17 dec. 1948, tr. Bad Godesberg 12 maart 1936 *Annemarie Skwortz,* geb. Dillenburg 24 okt. 1908, dochter van *Josef Skwortz,* kunstschilder en fotograaf, en *Elisabeth Reuber; zij* hertr. Langenfeld (Rijnland) 15 april 1971 *Robert Hermann Strick,* oud-procuratiehouder bij Mannesmann te Düsseldorf. [Koblenz-Vallendar]

Uit dit huwelijk:

1. *Jörg, volg* VIg.
2. *Gerd Snethlage,* geb. Plön (Sleesw.-Holst.) (in een vluchtelingenkamp) 26 april 1945, † ald. 8 juli 1945.

XIg. *Jörg Snethlage,* geb. Bad Godesberg 5 nov. 1936, luit.-kol. bij de Bundesluftwaffe, tr. Hahnstätten b. Diez/ Lahn 11 sept. 1961 *Gerda Erika Huberta* Freiin *von Eynatten* [83], geb. Tornau 23 juni 1934, oud-modetekenares, 'dochter van *Adolf: Hubertus* Freiherr *von Eynatten,* Oberforstmeister te Hahnstätten, en *Hitdegard Pfeiffer [* Hahnstätten bij Diez/Lahn]

Uit dit huwelijk:

1. *Stephan Hans Hubertus Snethlage,* geb. Kirberg, (Hessen) 1 aug. 1962.
2. *Achim Hinrich Hubertus Snethlage,* geb. Wiesbaden 8 okt. 1964.
3. *Wolf Henner Hubertus Snethlage,* geb. Wiesbaden 7 aug. 1971.

VIIIg. *Ernst Caspar Jakob Snethlage,* geb. Barmen 17 april 1834, Kgl. Pr. Geh. Regierungsrat, Verwaltungsgerichtsdirektor te Erfurt, † ald. 2 jan. 1907, tr. le Berlijn 27 jan. 1868 *Louise Cornelia Mathilde won Meibom,* geb. Hanau 3 dec. 1845, † Koblenz 24 juni 1892, dochter van *Heinrich Fedor Wilhelm Oskar von Meibom,* Hzgl. Sachs.-Cob. u. Goth. Geh. Justizrat, directeur van de Gen.-Agentur der Goth. Feuerversicherungs Bank, Hzgl. Hess. Kammerherr, en *Emma Maria (Mary) Lavater* [84]; tr. 2e Erfurt 22 juni 1897 *Martha Rosalie Therese Brehme,* geb. ald. 11 okt. 1860, † Giessen 14 aug. 1937, dochter van Dr. *Adolf Brehme,* med. dr., geneesheer en Sanitätsrat te Erfurt, en *Ida Rosalie von Bosse* [85] en wed. van *N.N. Heinemann.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Louise Snethlage,* geb. Potsdam 31 aug. 1869, † Koblenz 15 dec. 1880.
2. *Oscar,* volgt. IXh.
3. *Ernst Moritz,* volgt IXi.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Charlotte Martha Snethlage,* geb. Erfurt 21 sept. 1899, dipl. voedingsmiddelen-chemica, tr. Giessen 12 aug. 1922 Prof. Dr. *Eduard* ***Felix Otto Philipp*** *Behaghel* [86], geb. ald. 28 aug. 1895, Dr. phil., dipl. chemicus, hoogleraar chemie Univ. te Giessen, † ald.

81. DGB, 83. Band, 1935, blz. 435.

81a. Zij hertr. 1933 ***Hilmar Julius*** Freiherr Grote *zu Schauen;* vandaar voornamen van kleinzoon ***Karl Hilmar,*** naar beide grootvaders.

82. ***Luise Siebel was*** een dochter van ***Christian Hermann Siebel*** en ***Louise Snethlage*** (VIId,1) (haar zuster ***Klara Maria Siebel was*** weer getrouwd met een ***(Albert) Engels).***

83. Geneal. Handb. des Adels, Freiherrl. Häuser A Band VI, 1966, blz. 164.

84. DGB, 65. Band, Deutsch-Schweizerichs Geschl. Buch. 1929, blz. 175/176. ***Johann Karl Lavater*** (1769—1837), koopman te Hanau, en zijn echtgen. ***Sally Breexe*** waren de ouders van zowel ***Emma Maria (Mary) Lavater*** (1814—1899), tr. 1841 ***Heinrich Fedor Wilhelm Oskar von Meibom,*** de schoonouders van ***Ernst Gaspar Jakob Snethlage, als van Sara Kornelia Lavater*** (1802—1880), tr. 1836 ***Alfons Karl Christian*** Freiherr von ***Stockum-Sternfels,*** de schooa-grootouders van Oscar ***Carl Snethlage.***

85. Gen. Hdb. d. Adels, Ad. H. B, Bd. 111, 1958, blz. 257.

86. DGB, 120. Band, 1955, aanhangsel bij Wielandt, blz. 613.

16 febr. 1961, zoon van Prof. Dr. *Wilhelm Maximilian Otto Behaghel,* Dr. phil., Dr. iur. h.c., Geh. Rat, hoogleraar Duitse taal en germanistiek te Giessen, en ***Clara Elisabeth Maria Dorothea*** *Zöller.* [Giessen]

IXh. ***Oscar*** *Carl* ***Snethlage,*** geb. Potsdam 14 juni 1872, majoor, † Berlijn 27 febr. 1946, tr. le München 14 maart 1901 ***Adele Marie Laura Faber,*** geb. Neu-Ulm (Beieren) 29 aug. 1872, † Berlijn 19 nov. 1938, dochter van ***Gustav von Faber*** (persoonl. Württ. adel), Kgl. Bayer. Oberst u. Inspector der Pioniere u. Festungen, en *Adolfine Auguste* Freiin ***von Stockum-Sternfels*** [84]; tr. 2e Berlijn 25 juli 1942 *Hulda* ***Auguste Hedwig Wannemacher,*** geb. Berlijn 11 maart 1888, † Berlijn-Charlottenburg 2 febr. 1960.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Oscar Ernst,*** volgt Xg.
2. ***Hubert Ernst Otto*** *Rudolf,* volgt Xh.
3. ***Adele Gabriele Luise Martha Snethlage,*** geb. Spandau (bij Berlijn) 12 jan. 1910, oud-secretaresse bij een „volkseigener Betrieb" voor reparatie van diesellocomotieven, leidster Christel. Vrouwendienst, tot nov. 1980 te Tharant bij Dresden (D.D.R.) , tr. Berlijn-Charlottenburg 29 sept. 1941 *Rudolf* ***Friedrich Mielsch,*** geb. Altenburg (Thür.) 26 jan. 1899, advocaat te Tharant, gevangen te Königgrätz (Tsj.-Sl.) en getransporteerd naar Kiselowka (Rusland) 1945, sedertdien vermist, zoon van ***Emil*** *Max* ***Mielsch,*** Verwaltungsinspektor, en *Emilie* ***Emma Thurmann.*** [Bayreuth]

Xg. ***Oscar Ernst Snethlage,*** geb. Saarlouis 28 april 1902, Oberfeldintendant, Regierungsrat te Wiesbaden, † ald. 30 juni 1957, tr. Berlijn 24 april (kerkel. 26 april) 1930 ***Agnes Mathilde von Fragstein und Niemsdorff*** [87], geb. Koblenz 23 febr. 1903, dochter van *Rudolf* ***Paul Maximilian von Fragstein und*** *Niemsdorff,* Kgl. Pr. Oberstleutnant, en ***Marie*** Charlotte Graeber. [Idstein-Niederauroff bij Wiesbaden]

Uit dit huwelijk:

1. *Rotger Rudolf* ***Oscar Noe,*** volgt XIh.
2. ***Engeibert*** *Karl* ***Ferdinand Hubert,*** volgt XIi.
3. *Rudolf* ***Paul Ernst Peter,*** volgt XIj.
4. *Almuth* Agnes ***Adele Marie Snethlage,*** geb. Wiesbaden 11 juni 1942, verpleegster, tr. Winsen/Luhe 28 maart 1979 *Walter* ***Horst Otto*** *Nodurft,* geb. ald. 6 mei 1949, tennisleraar, zoon van *Walter* ***Nodurft,*** ambtenaar te Winsen, en *Dora* ***Flamm.*** [Winsen/Luhe, Lüneb. Heide]
5. ***Charlotte Mathilde Erika Hedwig Snethlage,*** geb. Wiesbaden 7 juli 1944, tr. ald. 7 (kerkel. 8) juli 1967 *Karl Heinz* ***Liebig,*** geb. Wiesbaden 21 juli 1938, Amtsrat Stat. Bundesamt te Wiesbaden, zoon van *Karl* ***Liebig,*** expediteur te Wiesbaden, en *Antonie Bernhardt* [Idstein-Niederauroff bij Wiesbaden]

XIh. *Rotger Rudolf* ***Oscar Noe Snethlage,*** geb. Koningsbergen (Oost-Pruisen) 7 april 1934, oud-hotel-manager bij de

87. Gen. Hdb. d. Ad., Ad. H. A, Bd. VI, 1962, blz. 150.

Staigenberger-Hotelgesellschaft [88], bedrijfseconoom bij RKW voor opleidingen, tr. Wiesbaden 25 okt. 1963 ***Edda Lieselotte Lorenz, geb.*** Wenen-Döbling 25 nov. 1939, doohter van ***Gustav Eduard Adolf*** *Walter* ***Maria*** *Lorenz,* majoor, handelsemployé, en ***Elisabeth*** *Feszl.* ***[Hamburg]***

Uit dit huwelijk:

1. Erik Caspar Snethlage, geb. Frankfurt a. M. 17 okt. 1965.
2. ***Carla Elisabeth Snethlage,*** geb. Frankfurt a. M. 23 juli 1968.
3. *Antje* ***Charlotte Snethlage*** (tweeling met de voorg.), geb. Frankfurt a. M. 23 juli 1968.

XIi. ***Engelbert*** *Karl* ***Ferdinand Hubert Snethlage,*** geb. Koningsbergen 28 mei 1935, oud-godsdienstonderwijzer-evangelist in Zuid-Afrika, leraar Bijbelschool Bergstrasse e.V., tr. Endersbach 14 sept. 1973 ***Silvia Margrit*** *Marti,* geb. Uster bij Zürich (Zwits.) 23 sept. 1938, gemeentehelpster, dochter van ***Viktor Marti,*** kapper te Uster, en ***Martha Sprecher.*** [Alsbach/Hähnlein, Hessen]

Uit dit huwelijk:

1. ***Tabea Snefhlage,*** geb. Durban (Zuid-Afrika) 26 aug. 1974.
2. *Damaris* ***Snethlage,*** geb. Durban 15 okt. 1976.

XIj Dr. *Rudolf* Paul ***Ernst Peter Snethlage,*** geb. Wiesbaden 21 dec. 1938, med. dr., bedrijfsarts bij Hoechst, tr. Wiesbaden 19 april (kerkel. 27 april) 1968 *Annelie* ***Regina Nassadowski,*** geb. Dirschau (Kr. Danzig) 26 april 1944, dochter van ***Johannes*** *Norbert* ***Nassadowski,*** Bundesbahn Amtsrat, en ***Anna Agnes Nassadowski*** [Frankfurt a.M.]

Uit dit huwelijk:

1. ***Gwendolin Agnes Snethlage,*** geb. Wiesbaden 17 okt. 1968.
2. ***Johannes Clemens Snethlage,*** geb. Davos Platz (Zwits.) 26 nov. 1972.

Xh. ***Hubert Ernst Otto*** *Rudolf* ***Snethlage, geb.*** Berlijn-Charlottenburg 30 okt. 1905, Oberstleutnant a. D., Dipl. Ing., oud-hoofd marketing en planning buitenkantoren en hoofd buitendienst sociale verzekeringen van een verzekeringsmaatschappij te Bayreuth, tr. Berlijn-Charlottenburg 13 maart 1937 *Adelheid* ***Hofmann,*** geb. Berlijn 27 maart 1918, dochter van Prof. *Karl* ***Andreas Hofmann,*** Geheimrat, hoogleraar anorganische chemie Technische Hochschule te Berlijn, en ***Emma Burger.*** [Bayreuth]

Uit dit huwelijk:

1. ***Kristin Elisabeth Snethlage,*** geb. Berlijn 11 dec. 1937, oud-onderwijzeres, tr. Bayreuth 22 juli 1966 ***Hans Gerhard*** *Moser,* geb. Kulmbach 21 nov. 1937, onderwijzer B.L.O.-school te Coburg, zoon van *Konrad Moser,* handelsemployé te Burgkunstadt bij Kulmbach, en ***Margarete Schelhorn.*** [Coburg, Beieren]

88. *Rotger Snethlage was* **in het hotelwezen** werkz. **in Duitsland, Zwitserland** (Zermatt, Leysin) , **Frankrijk (Deauville,** Cannes), **Tunesië, Ver. Staten (New York,** Waldorf Astoria) **en bij de passagiersscheepvaart.**

2. ***Lore Snethlage,*** geb. Berlijn 16 febr. 1939, lerares te München, tr. Bayreuth 30 okt. 1963 Dr. ***Olaf Korpiun,*** geb. Berlijn 10 sept. 1937, Dr. chem., chemicus bij de Europese Octrooiraad te München, zoon van Dr. ***Joachim Korpiun,*** ingenieur te Geislingen/Steige, en ***Edeltraud Groll.*** [München]
3. ***Hubert Rudolf Karl Snethlage,*** volgt XIk.

XIk. Dr. ***Hubert Rudolf Karl Snethlage,*** geb. Bayreuth 11 aug. 1944, Dr. rer. nat., mineraloog, conservator staatsbureau voor monumentenzorg te München, tr. Bayreuth 1 juni 1973 ***Ute Maria Herrmann,*** geb. ald. ***27*** aug. 1947, onderwijzeres, dochter van ***Johann Christian Konrad Hermann,*** tandarts te Bayreuth, en ***Christine Ruth Pollner.*** [Gnöbenzell, Beieren]

Uit dit huweijkl:

1. ***Tim Snethlage,*** geb. Fürstenfeldbruck (Beieren) 15 febr. 1975.
2. ***Julian Snethlage,*** geb. Fürstenfeldbruck 8 juni 1977.

IXi. ***Ernst Moritz Snethlage,*** geb. Marienwerder (West-Pruisen) 21 mei 1875, Gerichtsassessor Oberlandesgericht te Naumburg a.d. Saale (Pruis. Saksen), verv. Amtsrichter beim Amtsgericht te Berlijn-Wedding, tensl. Kammer- en Landgerichtsrat te Berlijn, † ald. 16 jan. 1922, tr. Berlijn 4 aug. 1920 ***Charlotte Hulda Sophie Höpfner,*** geb. Pritzwalk (Brand.) 13 aug. 1890, dochter van ***Andreas Christian Friedrich Höpfner,*** boekdrukker, boekhandelaar en uitgever te Pritzwalk, later eigenaar porseleinfabriek en voorzitter vereniging porseleinfabrikanten, tevens eigenaar draadtrekkerij in het Lahngebied, en ***Bianka Rottstock.*** [Kiel]

Uit dit huwelijk:

Xi. ***Ernst Otto Andreas Snethlage,*** geb. Berlijn-Wilmersdorf 24 mei 1921, Postinspektor te Kiel, † ald. 28 maart 1981, tr. 2 april 1955 ***Ursula Hedwig Marie Margarethe Elisabeth Stehlmann, geb.*** Lübtheen (Kr. Hagenow, Meckl.) 18 juni 1921, dochter van ***Hans Stehlmann,*** leraar, en ***Helene Amalie Illemann. [Kiel]***

Uit dit huwelijk:

Friederike Gisela Hanna Snethlage, geb. Kiel 20 maart 1956.

De Virieu,

door MR. **W. F.** LEEMANS en **MR.** E. C. **M. LEEMANS-PRINS.**

In „La Noblesse de la Principauté d'Orange" van onze hand (1974), blz. 47-54, zijn reeds uitvoerige aanvullingen op de genealogie van de familie ***De Virieu*** in Ned. Patriciaat 21 (1933-34) gegeven. Thans kan een en ander, vooruitlopend op een uitvoerige en gedocumenteerde publicatie, nog als volgt worden aangevuld:

Waarschijnlijk broers waren:

1. ***Jean Virieu,*** voorkomend 1465-1493, tr. vóór 1471 ***Glaude (te) Masrier.***
2. ***Bartholomieu Virieu,*** volgt 1.

1. ***Bartholomieu (Barthélémy) Virieu,*** van augustus 1483 af soms ***Virieu dit Barrelet*** of ***Barralet,*** landbouwer te Orange, komt voor 1468-1488, † vóór 7 mei 1492, tr. vóór 1468 ***Syffrete Gralhe,*** † na ***7*** mei 1492, die, naar mag worden aangenomen, een dochter was van ***Guillaume Gralhe dit Barrelet*** (vermeld in 1457).

Uit dit huwelijk:

1. waarschijnlijk: ***Jean Virieu dit Barrelet,*** voorkomend van 1484-1487.
2. (blijkens acte van 7 mei 1492 [1]) ***Gonin Virieu,*** volgt 11.
3. ***Raymonet Virieu,*** komt voor 1498-1506, notaris te Orange.

II. ***Gonin Virieu,*** reeds notaris te Orange in 1492, † 1546, was in 1512 gehuwd met ***Benedicte (Benoite) (l') Alamand.*** † vóór ***15*** april 1519. Zijn schoonmoeder was in 1502 ***Guillaumette Albaroux.***

Zijn zoons waren:

1. ***Guillaume Virieu,*** in het testament van Catherine Gentil, echtgenote van Pierre Romieu te Carpentras van 8 jan. 1527 ***Virieu dit Barralet*** genoemd.
2. ***Jean Virieu, in*** hetzelfde testament ***Virieu dit Barralet*** genoemd, volgt III.

111. ***Jean Virieu,*** sinds 1546 „noble" ***Jean de Virieu,*** „écuyer", zie „Noblesse", blz. 49, tr. ***Catherine Bellujon.***

Uit dit huwelijk o.a.:

1. (Noble) ***Pierre (de) Virieu,*** in een acte van 7 mei 1545 ***Pierre Virieu dit Romieu*** genoemd, bij testament van 18 juni 1537 tot universeel erfgenaam benoemd door ***Catherine Gentil,*** weduwe van ***Pierre Romieu*** te Carpentras. Deze overleed vóór 7 mei 1545 en ***Pierre*** erfde van haar o.a. haar goed te Saint-Raphaël (bij Monteux). ***Pierre*** stond het vruchtgebruik hiervan aan zijn ouders af, en na zijn dood in 1554 kwam het goed aan dezen. ***Jean de Virieu*** en ***Catherine Bellujon*** schonken Saint-Raphaël bij acte van 13 maart 1566 aan hun zooa ***François*** (die toen reeds in Nederland was) met voorbehoud van het vruchtgebruik ervan. ***Catherine Gentil*** was een halfzuster van ***Jeanne de Yssengia*** (***d'Eyssenc?***), de moeder van ***Catherine Bellujon*** (hun beider moeder was ***Marguerite Raymond). Pierre Romieu*** bezat het goed te Saint-Raphaël al in 1510.
2. ***Gonin Virieu,*** notaris te Monteux, aan wie ***François*** omstreeks 1580 Saint-Raphaël overdroeg.
3. ***François de Virieu, zie*** Ned. Patriciaat, generatie 1.

Voor meer gegevens over alle genoemden zie het vermelde werk „La Noblesse".

1. Notaris Vital Fozilhet te Caderousse, Bibliothèque municipale d'Avignon, ms 4053, fol. 28 vo.

Van Wevelinchoven en De Liefde,

door **MR.** 0. **SCHUTTE.**

Het bleek mij dat tot nu toe in Nederland's Adelsboek de genealogie van het geslacht ***Van Wevelinchoven*** ontbreekt. Of deze familie voor Belgisch is aangezien of dat het feit, dat geen der leden op Nederlands grondgebied gewoond heeft, hiertoe heeft bijgedragen, of dat de familie domweg is vergeten, is 'onduidelijk. Wie dus op grond van de titel van dit artikel 'dacht, dat wat hier volgt, gaat over de amoureuze verrichtingen van de ***Van Wevelinchoven's*** komt bedrogen uit.

Allereerst mag dan gesteld worden, dat de twee geadelden uit 1822 volledig ten onrechte en op grond van valse papieren zijn ingelijfd. Wanneer deze falsificaties zijn begonnen, is moeilijk te achterhalen. Wel staat vast, dat oudere manuscript-genealogieën, met name die van Jan van Kuyl betreffende vroedschapsfamilies te Gorinchem in het Gemeente-archief aldaar, geen enkele melding maken van enige adeldom. Ook een genealogie van de hand van de Gorcumer Job Maartens de Lange (geb. 1652) [1], wiens handschrift als zodanig herkend werd door de heer A. J. Busch, gemeente-archivaris van Gorinchem, laat nog geen enkele adellijke status doorschemeren.

Het is vooral de tak van Mr. ***Hendrik Balthasar van Wevelinchoven*** (Vh, 1665-17 14) geweest, die met adellijke pretenties begonnen is: of het tweede huwelijk van zijn weduwe met *Johan François* (baron) ***van Scherpenseel*** hiertoe heeft bijgedragen, moet ik wegens' gebrek aan bewijs in het midden laten, maar ik stip de vraag wel 'aan.

Toch lijkt het alleszins plausibel, dat in deze tijd de familie haar directe voorvader *Jan van Wevelinchoven* (IIIf, 1592-1656), in vero brouwer en schepen te Gorinchem en hoogdijkheemraad van het Land van Arkel, is gaan vervangen door de bij Fahne (zie hierna) vermelde *"Johann von Wevelinghoven* zu Sittert, Gyselmunte, Camp, Liescamp; 1642 vom Kaiser Ferdinand 111. in den Freiherrnstand erhoben [2], 1642 Oberst und 1653 Kammerherr des Kaisers, Ritter des h. Jacobsordens, befehligte in der Schlacht von Dünkirchen, Graveline und Rosqueroi, erhielt bei Valenciennes 3 Schusswunden, an denen er 1659 starb, begraben mit 16 Ahnen in der Gudula zu Brüssel, h. 1. 1622 *Johanna von Eyl zu Geistern,* Tr. ***Gerhards v. E.*** und ***Marie v. Bernsau, 2. Johanna von Nuis***". Met laatstgenoemde trouwde de Gorcumse *Jan* inderdaad in 1618.

Hendrik *Balthasar*'s zoon ***Adrianus Cornelis*** (VIh, 1712-1761) wordt ook in de aanvrage om inlijving in de Nederlandse adel van zijn zoons in 1822 kamerheer van keizer Karel VII genoemd; voor benoeming tot keizerlijk kamerheer zijn in de loop der tijden hoe langer hoe zwaardere eisen gesteld, maar het kan goed zijn dat Karel VII van Beieren, de laatste keizer, die niet tot het Habsburgs-Lotharingse huis behoorde, andere (Beierse) maatstaven aan zo'n benoeming stelde. ***Adrianus Cornelis'*** zoon ***Henricus Balthasar*** (VIh,1, 1747-1827) presenteerde zich met valse kwartieren, vermeld bij Fahne, om keurvorstelijk Keuls kamerheer te worden; de kwartieren echter, waarmee zijn zuster ***Lidwyna Cafharina*** (VIh, 6, 1757-1809) voor toelating tot het adellijke stift Asbeck werd opgezworen, zijn geheel verschillend van die van haar broer.

Zo was de stand van zaken ongeveer toen in 1822 de beide verzoeken om inlijving in de Nederlandse adel van bovengenoemde ***Henricus*** *Balthasar* (VIh, 1) en zijn broer *Carolus Josephus* ***Anfhonius*** (VIIh) werden ingewilligd. Dat men de falsificatie niet onderkend heeft, blijkt onder meer uit een genealogie in de collectie Snouckaert van Schauburg [3],

1. Zie over hem: Jurriaan van Toll, Nederlandsche sibbekundigen voor 1853, deel 1, Naarden, 1944, 55; zijn kwartierstaat in: De Nederlandsche Heraut 1897, 101. De vermelde genealogie ***Van. Wevelinchoven*** bij de Hoge Raad van Adel, collectie Van der Lely, inv. nr. 1328.
2. Niet te vinden bij Karl Friedrich von Frank, Standeserhebungen und Gnadenakte fiir das Deutsche Reich und die österreichischen Erblande bis 1806, Schloss Senftenegg, 1967-1974.
3. Bij de Hoge Raad van Adel, inv. nr. 4988.

die zonder meer deze aanhechting en daarmee afstamming van de oude ***Van Wevelinchoven's*** accepteerde.

De eerste die kritischer geluiden liet horen, was A. Fahne in zijn: Geschichte der Dynastischen Geschlechter aus denen die Grafen, jetzt Fürsten zu Salm-Reifferscheid ihre Frauen genommen haben, 1. Band, 2. Abt., Cöln, 1866, 99-108. Hij constateerde de verschillen in de bij de opzweringen overgelegde kwartierstaten en geeft naast elkaar "die Descendenz der freiherrlichen Linie aufgestellt nach den Nachrichten der Archive von Wolfskuhlen A. und Ingenrath B. Beide stimmen in der Reihenfolge der Väter, aber nicht der Mütter. Die sub A. kann in den Generationen VI—XIII wohl zuverlässig genannt werden".

De volgende die zich met de ***Van Wevelinchoven's*** bezig hield was Edmond van Wintershoven, "curé d'Emael [4]", in een in het Frans gesteld artikel in Algemeen Nederlandsch Familieblad 1905, 225-246, dat op een betrouwbaar handschrift zal teruggaan, aangevuld met vooral in het Limburgse verricht archiefonderzoek. Hij geeft onder meer de verklaring van de door de twee ingelijfden gevoerde naam ***Van Wevelinchoven (de) Sittert***: tussen 1403 en 1426 waren ***Van Wevelinchoven***'s beleend met de hof te Sittart onder Lobbroeck, tegenwoordig Kreis Kempen, eertijds behorende onder het Overkwartier van Gelderland [5]. Dit artikel is gebruikt en aangevuld door J. J. M. H. Verzijl voor een aantal artikelen in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek; van zijn aantekeningen, thans bij Drs. E. Delhougne te Roermond, kon ik gebruik maken dank zij vriendelijke bemiddeling van J. G. F. G. M. baron van Hövell tot Westerflier te Ohé en Laak.

Van Wintershoven geeft als oudste tak van het geslacht een paar generaties, die zich ***De Liefde*** noemden. Ook al had hij kennis gedragen van de publicatie betreffende de ***De Liefde***'s in de Rotterdamsohe Historiebladen van J. H. Scheffer en F. D. 0. Obreen, Rotterdam, 1869-1878, 1ste afdeling, 468-495, dan nog zou hem waarschijnlijk de verwantschap met de ***Van Wevelinchoven***'s ontgaan zijn, want daar worden zij nog gehecht aan het geslacht *Groenrys*: de daar sub generatie I vermelde *Hendrick Pieters* ***Groenrys,*** anders genaamd ***de Liefde,*** getrouwd met ***Gysberta Henrixd.*** (weduwe in 1613), was in werkelijkheid ***Hendrik*** *Jans* ***van Wevelinchoven*** bijgenaamd ***de Liefde*** of *Stalp* (IIa, †1614), getrouwd met *Geertje* ***Evers,*** welke laatstgenoemden bij Van Wintershoven vermeld worden als ***"Henri,*** demeurant à Rotterdam, où il épousa ***Elise Evers".***

De eerste die in de recentere tijd de ***De*** *Liefde*'s hun werkelijke afstamming teruggaf was Dr. H. C. H. Moquette in een zeer lezenswaardig artikel "Evert de Liefde en zijn gezin", in: Rotterdamsch Jaarboekje 1913, 89-102.

Van Wintershoven noemt als oudste twee generaties:

I. *Tilman* ***van Wevelinchoven,*** épousa ***Catharina*** *Pieck,* dont il eut:
   1°. *Jean,* demeurant à Delft, marié à ***Altje N.,*** dont ***Henri*** etc.
   2°. ***Alexandre,*** mort à Buren.
   3°. ***Jean van Wevelinchoven,*** décédé le 4 octobre 1574, épousa à Gorcum vers 1560 ***Aleid ter Lour,*** décédée le 25 octobre 1605.
   Ils eurent etc.

4. = Eben-Emaal in Belgisch Limburg, ten zuiden van Maastricht.
5. J.J.S. Sloet en J.S. van Veen, Register op de Leenaktenboeken van het vorstendom Gelre en graafschap Zutphen, Overkwartier, Arnhem, 1904, 50.

Job de Lange geeft:

1. ***Tieleman van Wevelinchoven,*** tr...., waaruit:
   1. ***Jan Tielmans van Wevelinchoven,*** die bleeff aan de Lingenkant woonen; sijn linie is gou uytgestorven.
   2. ***Jan Tielmans van Wevelinchoven*** de jonge, is met sijn twee broeders geboortig uyt een kleyn staetje in Westphalen genaemt Wevelinchoven, waarvan hij den naem heeft aangenomen, is als brouwersknegt tot Gorinchem comen woonen, trout aldaer met ...; hij sterft 4 oct. 1584.
   3. ... ***van Wevelinchoven,*** liet hem ***de Liefde*** noemen, was een bleyckersknecht, kwam tot Rotterdam woonen, tnoud te Delft met ...

Combinatie van beide versies levert een aanvaardbaar genealogisch begin op in de personen van twee broeders ***Jan,*** de oudste als stamvader van de Rotterdamse De ***Liefde's,*** de jongere als stamvader van de Gorcumse ***Van Wevelinchoven***'s. Deze opstelling wordt bevestigd door een akte van 29 mei 1649 [6], die de gemeente-archivaris van Gorinchem voor mij vond en die luidt:

> Wij borgermeesters, schepenen ende regeerders der stad Gorinchem, allen den ghenen die desa sullen sien ofte hooren lesen salut, doen te weten ende verklaren voor de gerechte waerheyd, dat wijlen ***Antonis, Jan*** ende ***Baltasar van Wevelinchoven*** gebroeders sijn geweest, treffelicke borgers ende brouwers deser stede, mette prlncipaelste ende gequalificeerste geallieerd, dat den voorn. ***Antonis van Wevelinchoven*** is geweest ende gestorven conincsstabel van de schutterije ende den voorn. ***Baltasar van Wevelinchoven*** verscheyde reysen is geweest schepen, president ende borgermeester deser stede, oock gecommitteerd ter Camere van rekeninge in 's-Gravenhage ende raed ter Admiraliteyt tot Rotterdam, dat dienvolgende heurlieder kinderen ende nakomelingen tegenwoordich mede sijn van de treffelickste ende gequalificeerste borgers deser stede ende mette principaelste geallieerd ende voornamelick ***Johan*** ende Mr. ***Adriaen Buys van. Wevelinchoven,*** doctor in de rechten ende advocaet 's Hoffs van Holland, gebroeders ende sonen van den voorn. ***Antonis van Wevelinchoven,*** beyde oude schepenen deser stede, hebbende 't voorss. schepenampt verscheyde reysen bekleedt, met loff ende eere bedient, dewelcke voor ons comparerende verklaerden bij den eed in 't stuck heurs ampts gedaen, dat ***Neeltien Henrics van Wevelinchoven,*** weduwe van zalr. ***Gerrit Ruyttevelt,*** jegenwoordich woonende tot Nantes in Vranckrijck, heurlieder oudooms soons dochter ende sulcs van haer geslachte ende familie is van haers vaders zijde.

Het zal nauwelijks verbazing wekken, dat deze gecompliceerde familie verschillende wapens gevoerd heeft:

De Rotterdamse ***De Liefde's*** voerden: gedeeld: 1 in rood een zilveren kruis; 11 doorsneden; a in zilver een zwemmende vis van natuurlijke kleur boven een smalle strook golvend groen water; b in rood twee beurtelings gekanteelde gouden dwarsbalken. Helmteken: twee schuingekruiste omgekeerde vissen van natuurlijke kleur: dekkleden: zilver en rood [7].

De Gorcumse ***Van Wevelinchoven's*** voerden: in goud een halve rode leeuw, blauw getongd en genageld [8].

De latere "adellijke" ***Van Wevelinchoven's*** keerden terug tot het wapen van het middeleeuwse geslacht, waarmee zij ook in 1822 in de Nederlandse adel zijn opgenomen: in rood twee zilveren dwarsbalken. Op het schild een vijfbladige gouden kroon. Schildhouders: rechts een leeuw van natuurlijke kleur, rood getongd, links een aanziende zwarte adelaar, de kop naar rechts, gebekt en gepoot van natuurlijke kleur, rood getongd [9]. Als helmteken werd gevoerd: een blauwe drakekop en -hals, goud gekamd of een zwarte zwanekop en -hals, goud gesnaveld en gekroond soms tussen een zilveren vlucht [10].

Mijn bedoeling met de volgende genealogie is een overzicht te geven van het geslacht. Daarbij ben ik uitgegaan van de bestaande gedrukte litteratuur en de door mij genoemde handschriftelijke bronnen. Deze zijn zoveel mogelijk geverifieerd en aangevuld: de gegevens uit Gorinchem en Rotterdam door mij zelf, waarbij ik bovendien voor Gorinchem gebruik kon maken van een groot aantal aantekeningen, in het bijzonder uit de transportregisters, van de heer H. L. Kruimel. Drs. C. J. F. Klaassen was zo vriendelijk mijn Rotterdamse gegevens te vergelijken met zijn aantekeningen uit de grafboeken. Een "volledige" genealogie in eigenlijke zin mag men van deze publicatie dus niet verwachten.

Genealogie

Ia. ***Jan de oude Tilmans van Wevelinchoven,*** geb. Wevelinghoven, blekersknecht te Rotterdam, tr. Delft ***Aaltje N.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrik,*** volgt IIa.
2. ***Trijntje Jans van Wevelinchoven,*** † zonder nageslacht.

IIa. ***Hendrik Jans van Wevelinchoven*** bijgenaamd ***de Liefde*** of *Stalp,* geb. Rotterdam, schippersgezel (1584), koopman en schipper op Spanje en de Middellandse zee, begr. Rotterdam 18 juli 1614, tr. ald. 23 dec. 1584 ***Geertje Evers,*** van Amsterdam, † vóór hem.

Hij testeerde als **weduwnaar** voor not. **Duyfhuysen** 5 okt. 1612 [11].

Uit dit huwelijk:

1. ***Evett,*** volgt IIIa.
2. *Athalia* ***Hendriks de Liefde,*** meerderjarig in 1614, † na 1652, tr. 1 e Rotterdam 18 nov. 1614 ***Anthony*** *Jasparsz.,* wedr. van Heel; tr. 2e Rotterdam (schep.) 10 febr. 1619 (huw. voorw. 19 jan. 1619 [12]) ***Steven*** *Rutten,* van Hasselt in het land van Gulik, brouwersknecht in de Rode Leeuw te Rotterdam.
3. *Cornelia (Neeltje)* ***Hendriks de Liefde,*** minderjarig in 1614, Doopsgezind, tr. Schoonhoven (schep.) 6 dec. 1620 ***Gerrit Anthonisz. Ruyteveld (van Rietvelt),*** van Schoonhoven, Doopsgezind, vertrok in 1622 naar Nantes.
4. ***Pieter Hendriks de Liefde,*** minderjarig in 1614, opperkoopman in dienst van de Oostindische Compagnie te Kopenhagen, † na 1622.
5. ***Arien,*** volgt IIIe.
6. ***Jan Hendriks de Liefde,*** minderjarig in 1614, † na 1622.

IIIa. ***Evert Hendriks de Liefde,*** geb. Rotterdam, meerderjarig in 1614, schipper, equipagemeester van de Admiraliteit op de Maze in maart 1627, begr. Rotterdam (Gr.k.)

6. Gemeente-archief Gorinchem (GAG), recht. arch., inv. nr. ***564.***
7. H. Kits Nieuwenkamp, Nederlandsche familiewapens, Haarlem, z.j., deel 11, 41.
8. Ms.-Van Kuyl, ms.-De Lange, Rietstap's Armorial général enz.
9. Hoge Raad van Adel, Algemeen register van de Nederlandse adel.
10. Rietstap's Armorial général en Her. Bibl. 18'73, 374.
11. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 34.
12. Id., id., inv. nr. 22, 21.

6 okt. 1652, tr. ald. 2 sept. 1612 *Maartge Sieren*, van Rotterdam, begr. ald. (Gr.k.) 9 nov. 1659.

Zie over hem **N.N.B.W. 111. 768.**

Zij testeerden voor not. Jacob Duyfhuysen jr. 22 nov. 1646. 11 dec. 1646 en 15 maart 1651. zij alleen 7 febr. 1653:

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrik de Liefde*, zeeman, † vóór 1646.
2. *Rosier (Sier)*, volgt IVa.
3. *Cornelis*, volgt IVb.
4. *Johan*, volgt IVc.
5. *Evert de Liefde*, geb. Rotterdam in 1621, onderkoopman in dienst van de V.O.C., commandeur van Tenimber en Damme (bij Banda) tot april 1648.

   Zie over hem N.N.B.W. III, 768.
6. *Adriaan*, volgt IVd.
7. *Pieter de Liefde, geb.* na 1621, begr. Rotterdam (Gr. k.) 16 jan. 1650.
8. *Geertruyt de Liefde*, ged. Rotterdam 23 maart 1623, begr. ald. 26 maart 1681, tr. Rotterdam 11 febr. 1674 *Jacobus Santvliet*, geb. ald., begr. Rotterdam (Pr.k.) 12 aug. 1699, zn. van *Cornelis Adriaense Santvliet* en *Margriet Jans:* hij hertr. Rotterdam 12 aug. 1681 *Maria van de Water*, wede. van *Abraham Jorissen van der Hem*, en tr. 3e Rotterdam 5 aug. 1699 *Jacomijna Visch.*
9. *Adriana de Liefde*, geb. Rotterdam, tr. Kralingen (att. van Rotterdam 14 nov. 1649) *Cornelis Gouwenaer*, van Rotterdam.
10. *Marchelis de Liefde*, geb. na 1626, commandeur op een brander, begr. Rotterdam (Pr.k.) 9 maart 1653.
11. zoon, begr. Ro'tterdam 25 nov. 1635.

IVa. *Rosier (Sier) de Liefde*, geb. Ro'tterdam omstr. 1615, kapitein-ter-zee van de Admiraliteit op de Maze 1636, schout-bij-nacht 1651, begr, Rotterdam (Pr.k.) 22 dec. 1652, tr. Hoorn (ten huize van de bruid) 12 juli 1637 *Trijntje Davids de Vries*, ged. ald. 17 april 1616, begr. Hoorn (Gr.k.) 10 sept. 1670, dr. van *David Pieters de Vries*, bekend zeevaarder, en N. *Simons Huych.*

Zie over hem N.N.B.W. III, 770.

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrik de Liefde*, woonde tot 1681 te Hoorn, begr. Alkmaar (Gr.k.) 14 maart 1687.

   25 maart 1681 doet hij een schenking onder de levenden van 200 zilveren ducatons aan Willem Cat, notaris te Hoorn, die — dan notaris en procureur te Beverwijk — hem op **21 aug. 1683 dechargeert** [13].
2. *Sier de Liefde*, ged. Rotterdam tussen 2 en 28 dec. 1642, † vóór 11 mei 1675.

IVb. *Cornelis de Liefde*, geb. Rotterdam omstr. 1617, kapitein-ter-zee van de Admiraliteit op de Maze vóór 1645, marktschipper op Amsterdam 1645 tot 1666, opnieuw kapitein-ter-zee 17 maart 1666, schout-bij-nacht na 21 aug. 1673, begr. Rotterdam (Gr.k.) 29 sept. 1673, tr. ald. 11 febr. 1646 *Maria Hendriks van der Lit*, begr. Rotterdam (Gr.k.) 23 maart 1686, dr. van *Hendrik Willems (van der Lit)*, garenbleker, en *Maaike Reyniers.*

Uit dit huwelijk:

1. *Adriana de Liefde*, ged. Rotterdam 25 sept. 1646, begr. ald. (Pr.k.) 21 juli 1678, tr. Schiedam 10 april 1674 *Johannes Meyeringh*, van Zwolle, begr. Rotterdam in dec. 1697; hij hertr. Delfshaven 2 juni 1680 *Margareta de Bucq.*

13. G.A. Alkmaar, not. arch., inv. nr. 331, 63, en 333, 110.

2. *Johanna de Liefde*, ged. Rotterdam 3 april 1648, begr. ald. (Gr.k.) 3 juli 1704, tr. le Schiedam 26 maart 1670 *Johannes van Helburgh (Elburgh)*, ged. Rotterdam 23 maart 1642, begr. ald. in sept. 1692, zn. van *Hendrick Pieterse van Helburgh* en *Sijtje Jans:* tr. 2e Rotterdam (schep.) 14 nov. 1694 *Johan de With*, begr. ald. (Gr.k.) 16 juli 1716, wedr. van *Perina de Bacq.*
3. *Hendrikje de Liefde*, ged. Rotterdam 6 april 1650, begr. ald. (Pr.k.) 27 aug. 1669.
4. *Maria de Liefde*, ged. Rotterdam 26 dec. 165 1, † (imp. bet.) Delfshaven 5 nov. 1713, tr. Ro'tterdam 7 aug. 1680 *Gerrit Post*, geb. Delfshaven, secretaris van Schoonderloo, notaris te Delfshaven 1679, † (imp. bet.) ald. 13 febr. 1709 [14].
5. *Evert de Liefde*, ged. Rotterdam 21 sept. 1653, luitenant bij zijn vader 1671, commandeur, kapitein-ter-zee van de Admiraliteit op de Maze, † Rotterdam 18 aug., begr. ald. (Gr.k.) 22 aug. 1724.
6. *Anna de Liefde*, ged. Rotterdam 1 jan. 1656, † vóór 26 nov. 1684.
7. *Cornelia de Liefde*, ged. Rotterdam 9 febr. 1659, † Oosterhout 20 nov. 1691, tr. Rotterdam 21 aug. 1686 *Adriaen van Gils*, secretaris van de vrijheid Oosterhout, notaris en procureur ald. [15].
8. *Geertruijt de Liefde*, ged. Rotterdam 10 sept. 1660, begr. ald. (Gr.k.) 6 mei 1687, tr. Ro'tterdam 23 mei 1684 *Jan van der Buys*, geb. Brielle, begr. Rotterdam 10 juni 1694, wedr.; hij hertr. Rotterdam 11 april 1690 *Maria van Middelant*, wede. van Mr. *Johan Adriaen Bekerts.*
9. *Heijndrick de Liefde*, ged. Rotterdam 26 juni 1663, begr. ald. in aug. 1666.
10. *Johan*, volgt Vb.

Vb. *Johan de Liefde*, ged. Ro'tterdam 16 okt. 1667, begr. ald. (Pr.k.) 4 mei 1700, tr. Rotterdam 30 dec. 1687 [16] *Maria Groenrijs*, ged. Delfshaven 11 aug. 1658, begr. Dordrecht (Gr.k.) 11 dec. 1752, dr. van *Joris Janse Groenrijs* en *Annetie Jans;* zij hertr. Rotterdam (schep.) 16 dec. 1703 *Johan Waardenier.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria de Liefde*, ged. Ro'tterdam 3 sept. 1688, begr. ald. (Pr.k.) aug. 1698.
2. kind, begr. Rotterdam (Pr.k.) aug. 1689.
3. *Cornelis*, volgt VIb.

VIb. *Cornelis de Liefde*, ged. Rotterdam 14 maart 1690, burger van Dordrecht 23 mei 1713, begr. ald. (Gr.k.) 8 okt. 1729, tr. Dordrecht 3 jan. 1713 *Dina Verbroeck*, ged. ald. 5 febr. 1685, † Dordrecht 8 juli, begr. ald. (Gr.k.) 14 juli 1756, dr. van *Corstiaan Verbroeck* en *Marijcke de Vos.*

14. Alg. Ned. Fam. 1883-84, 23, 2.

15. Ned. Leeuw 1916, 242.

16. Huw. voorw. voor schep. van Delft 24 dec. 1687: Ons Voorgesl. 1971, 299.

Uit dit huwelijk:

1. ***Sara Maria de Liefde,*** ged. Dordrecht 8 april ***1714,*** begr. ald. (Gr.k.) ***27*** jan. ***1786,*** tr. le Dordrecht ***29*** sept. 1733 ***Cornelis Broeders,*** ged. ald. 21 okt. 1709, † (imp. bet.) Dordrecht 12 febr. 1735, zn. van ***Isaac Broeders*** en ***Anna Beens;*** tr. 2e Dordrecht (Eng. k.) 5 febr. 1736 ***Jacobus van der Meer,*** ged. ald. 3 maart 1716, begr. Dordrecht (Gr.k.) 13 april 1768, zn. van ***Casper van der Meer*** en *Ilda Slanger.*
2. ***Jan de Liefde,*** ged. Dordrecht 16 febr. 1716, begr. ald. (Gr.k.) 5 febr. 1717.
3. ***Christina de Liefde,*** ged. Dordrecht 13 juni 1717, † Dordrecht 22 jan., begr. ald. (Gr.k.) 28 jan. 1739, tr. Dordrecht 2 dec. 1736 *Jan Schotel,* ged. ald. 29 mei 1709, begr. Dordrecht (Gr.k.) 24 nov. 1744, zn. van *Gillis* ***Schotel*** en ***Ariaantje Olivier;*** hij hertr. Dordrecht 7 april 1743 ***Margarita Vermeer.***
4. ***Johanna de Liefde,*** ged. Dordrecht 16 april 1719, begr. ald. (Gr.k.) 21 juni 1759, tr. le Dordrecht 2 juni 1737 *Gillis* ***Schotel,*** ged. ald. 12 april 1713, begr. Dordrecht (Gr.k.) 30 april 1744 of 15 jan. 1748, zn. van *Gillis* ***Schotel*** en ***Ariaantje Olivier:*** tr. 2e Dordrecht 4 april 1751 *Josua* ***van Vliet,*** ged. ald. 13 juli 1710, begr. Dordrecht (Gr.k.) 12 juli 1765, zn. van *Hendrick* ***van Vliet*** en *Maeijke* ***Huygens*** *Benjog,* en wedr. van ***Cornelia van der Hum;*** hij hertr. (att. van Dordrecht naar Amsterdam 15 nov. 1761) ***Johanna Beukhuijsen.***

IVc. ***Johan de Liefde,*** ridder [17], geb. Rotterdam omstr. 1619, kapitein-ter-zee van de Admiraliteit op de Maze 1644, vice-admiraal van Holland 24 febr. 1666, † (gesn.) bij Kijkduin 21 aug., begr. Rotterdam (Gr.k.) 30 aug. 1673, tr. le Rotterdam (schep.) 28 jan. 1646 ***Anna de Wit,*** begr. ald. 18 okt. 1654, dr. van ***Pieter Ariense de Wit,*** schout van Kralingen, en ***Emmeken Reyniers;*** tr. 2e Rotterdam 19 jan. 1667 ***Adriana van Lodesteyn,*** vrouwe van Rodenrijs, geb. Delft 29 april, ged. ald. (N.k.) 1 mei 1642, † Rotterdam 19 maart, begr. ald. 28 maart 1679, dr. van ***Pieter Joosten van Lodesteyn,*** raad 1654, schepen 1656-1660 en vader van het Meisjeshuis te Delft, gecommitteerde ter Admiraliteit op de Maze 1660—1661, secretaris van dat college, en ***Machteld Jacobs van Lodesteyn;*** zij hertr. Hillegersberg 16 maart 1676 *Brienen Manson,* chirurgijn,, raad 1649, schepen 1651, 1653, 1655, 1658, 1665 en thesaurier 1654 van Gorinchem, gecommitteerde raad 1672-1676, gecommitteerde ter Admiraliteit op de Maze 1658, 1660, 1676-1678, wedr. van le ***Jenneken*** *Walewijns,* ***2e Maria Borremans*** en 3e ***Sara Bloemaert.***

Zie over hem N.N.B.W. 111, 769.
Zijn portret door Bartholomeus van der Helst, 1668, in het Rijksmuseum te Amsterdam.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Pieter,*** volgt Vc.
2. kind, begraven Rotterdam 16 juli 1648.
3. ***Emmetje de Liefde,*** ged. (Rem.) Rotterdam 7 maart 1652, † waarsch. jong.

17. Hij wordt in 1667 reeds ridder genoemd; voor zover dit uit zijn krijgsverrichtingen blijkt, lijkt mij dit een Deense verlening te zijn.

Uit het tweede huwelijk:

4. ***Anna de Liefde,*** ged. Rotterdam 1 aug. 1668, begr. ald. 17 febr. 1670.
5. ***Adriaen de Liefde,*** ged. Rotterdam 24 nov. 1671, begr. ald. 19 dec. 1672.
6. kind, begr. Rotterdam (Gr.k.) 9 nov. 1673.

Vc. ***Pieter de Liefde,*** geb. Rotterdam omstr. 1647, appointe op het schip van zijn vader 1671, tweede kapitein 1672, kapitein-ter-zee 1673, † (verdr.) bij Minorca in 1681, tr. Overschie 7 mei 1676 [18] ***Maria van der Does,*** geb. 's-Gravenhage 5 mei, ged. ald. (Gr.k.) 8 mei 1650, † Rotterdam 23 sept., begr. ald. (Gr.k.) 27 sept. 1686, dr. van ***Jacob van der Does,*** schepen van 's-Hertogenbosch, en ***Charlotte van Kinschot*** [19]; zij hertr. Rotterdam 26 mei 1683 *Samuel* ***van der Laen,*** vendrig 1673 en kapitein 1680-1685 der burgerij, commissaris van het waterrecht 1688, 1689, schepen 1686, 1697, 1700, 1703, 1704, 1720, 172 1, brandmeester 1698-1700 en vredemaker 1709, 1710, 1718 te Rotterdam, kameraar en hoogheemraad van het hoogwaterschap Woerden, wedr. van ***Cornelia*** *Dickx.*

Zie over hem N.N.B.W. III, 770.

Uit dit huwelijk:

Twee kinderen begr. Rotterdam (Gr.k.) 17 aug. en 28 okt. 1682.

1. ***Johan de Liefde,*** ged. Rotterdam 8 febr. 1678, begr. ald. (Gr.k.) 2 juni 1678.
2. ***Jan de Liefde,*** ged. Rotterdam 10 okt. 1679.
3. ***Jacob de Liefde,*** ged. Rotterdam 15 dec. 1680.

IVd. ***Adriaan de Liefde,*** assistent van zijn vader 1642, schrijver op 's Lands werf, begr. Rotterdam (Pr.k.) 23 nov. 1672, tr. Nieuw-Lekkerland 9 mei 1649 ***Cornelia Post,*** geb. Delft, begr. Rotterdam 16 nov. 1672, dr. van *Robbert Baerthoutsz.* ***Post,*** kapitein, en N.N. [14].

Uit dit huwelijk:

1. *Dirck* ***de Liefde, ged.*** Rotterdam 11 dec. 1650, begr. ald. 7 mei 1651.
2. ***Geertruijt de Liefde,*** ged. Rotterdam 14 maart 1652.
3. ***Evert de Liefde,*** ged. (Rem.) Rotterdam 23 nov. 1653.
4. *Stijntge* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 9 nov. 1655.
5. ***Ariaentje de Liefde,*** tweel. met voorg.; een van beiden begr. Rotterdam 21 nov. 1655.
6. ***Adriana de Liefde,*** ged. Rotterdam 28 febr. 1657, begr. ald. (W.k.) 8 febr. 1732, tr. Rotterdam 5 jan. 1683 ***Christiaan Ramp,*** geb. Delft, begr. Rotterdam (W.k.) 20 sept. 1730, wedr. van ***Adriana*** *Roeteringh.*
7. ***Zier de Liefde,*** ged. Rotterdam 27 febr. 1659.
8. ***Robbregt de Liefde,*** ged. Rotterdam 30 okt. 1661.
9. ***Anna de Liefde,*** ged. Rotterdam 23 jan. 1663, begr. ald. (N.k.) 9 febr. 1733, tr. Rotterdam 27 febr. 1685 ***Leendert*** *Meltes* ***van der Veen,*** ged. ald. 6 juli 1664, begr. Rotterdam (S.kh.) 17 nov. 1708, zn. van ***Melt Jacobs van der Veen*** en *Marijtje* ***Floris van de Raedt.***
10. ***Maria de Liefde,*** ged. Rotterdam 3 febr. 1666, begr. ald. 4 dec. 1731, tr. Rotterdam 25 sept. 1696 ***Roelof***

18. Alg. Ned. Fam. 1888, 290.
19. Gen. Her. Blad. 1914. 364.

van *Rijssel,* geb. Leiden, begr. Rotterdam (S.kh.) 18 juli 1729, waarsch. zn. van Roelof ***van** Rijssel* en wedr. van *Marijtje* ***Jans.***

IIIe. ***Arien Hendriks de Liefde,*** geb. 1602/'03, minderjarig in 1614, schipper, begr. Rotterdam 21 nov. 1655, tr. Rotterdam (schep.) 20 jan. 1630 *Cornelia Cornelis.*

Hij komt voor op 16 jan. 1629, 9 juli 1632, dan schipper genoemd, en 21 jan. 1633, dan oud ca. 30 jaar [20].

Uit dit huwelijk:

1. ***Anthonis Ariens de Liefde,*** opperstuurman bij zijn neef Johan de Liefde 1666.
2. ***Cornelis Ariens de Liefde,*** bootmansmaat bij zijn neef Sier de Liefde 1652.
3. ***Hendrick,*** volgt IVe.
4. ***Geertruij Ariens de Liefde,*** begr. Rotterdam (Gr.k.) 26 juli 1712, tr. le Rotterdam (schep.) 15 maart 1665 ***Pieter Willemsen** Rijshoeck,* van Rotterdam, begr. ald. (Pr.k.) 31 mei 1675, zn. van ***Willem Willemsen Rijshoeck*** en ***Catharina Pieters Schilperoort:*** tr. 2e Rotterdam (schep.) 26 jan. 1676 ***Jacob Mont*** Jansz., vleeshouwer, wedr. van ***Elisabeth** Claes* ***van der Penningh;*** tr. 3e Rotterdam (schep.) 18 maart 1685 *Wessel* ***Gerritsz.,*** † waarsch. vóór haar.

IVe. ***Hendrick Ariens de Liefde,*** geb. Rotterdam, begr. ald. 23 febr. 1673, tr. Rotterdam 9 juni 1652 ***Anna Jans Starrenberg*** (*Sternbergh*) , van Rotterdam.

Uit dit huwelijk:

Kinderen begr. Rotterdam 5 jan. en 31 jan. 1675 en 9 okt. 1679.

1. *Cornelija* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 25 mei 1653.
2. *Cornelija* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 17 okt. 1655, begr. ald. 31 mei 1734, tr. Rotterdam 10 dec. 1692 *Aldert* ***de** Ruijter,* van Rotterdam.
3. ***Johannes de Liefde,*** ged. Rotterdam tussen 30 dec. 1656 en 2 jan. 1657.
4. *Arent* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 3 nov. 1658.
5. *Jannetje* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 7 sept. 1660.
6. ***Geertruijt de Liefde,*** ged. Rotterdam 17 jan. 1662.
7. *Caterijn* ***de Liefde,*** ged. Rotterdam 2 okt. 1663.
8. ***Evert de Liefde,*** ged. Rotterdam 19 aug. 1665.
9. ***Teunis de Liefde,*** ged. (Rem.) Rotterdam 24 nov. 1669.
10. ***Hendrijck de Liefde,*** ged. Rotterdam 14 april 1671.

If. ***Jan de jonge** Tilmans* ***van Wevelinchoven,*** geb. Wevelinghoven, brouwersknecht te Gorinchem, † ald. 4 okt. 1574 of 1584, tr. Gorinchem *Eleken* ***ter Louw,*** † ald. 25 okt. 1605.

Uit dit huwelijk:

1. *Antonis,* volgt IIf.
2. ***Jan,*** volgt IIr.
3. *Baltus,* volgt 11s.
4. *Tilman* ***van Wevelinchoven*** (?).
5. ***Eleke*** van ***Wevelinchoven,*** † ongehuwd.
6. *Grietjen* ***Jans van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem, tr. ald. (schep.) 7 febr. 1619 ***Anthony** Pieters* ***Wiaert,*** geb. Calais, brouwer te Gorinchem: hij hertr. 25 jan. 1632 ***Hendrika Kemp.***

20. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nrs. 107, 97, en 286, 65 en 120.

31 jan. 1647 verkoopt ***Coenraedt Jans van Wevelinchoven,*** burger binnen Gorinchem, aan ***Anthoni Wyardt,*** brouwer en burger, een brouwerij op de Cortendijck, genaamd de Gulden Sonne, voor 3000 Car. gld. [21].

7. ***Cunera Jans van Wevelinchoven,*** tr. le ***Hendrik Verhaar;*** tr. 2e Gorinchem (schep.) 14 jan. 1618 *Cornelis Cornelisz.* ***van Benschop.***

30 dec. 1637 zijn ***Dirck Frederics Hamel,*** burger dezer stad, voor hem zelf, en Cunera van ***Wevelinchoven*** Jansdr. als grootmoeder van de nagelaten onmondige kinderen van ***Grietgen Hendrics,*** haar dochter, geprocreëerd bij genoemde ***Dirck Hamel, — Cunera*** geassisteerd met haar zoon ***Adriaen Hendricks*** — schuldig aan ***Wijnant Adriaensz. van der Gracht*** en Dr. ***Adriaen Buys van Wevelinchoven,*** advocaat, c.s., de somma van f 1200 [22]. Eodem die is ook ***Gherit Frederics Hamel*** schuldig; onderpand een huis in de straat naast de Borchpoort [22].

IIf. *Antonis Jansz.* ***van Wevelinchoven,*** geb. in 1564, brouwer in de Drie Snoecken te Gorinchem, koningsstaffel (kapitein) van de schutterij, † 4 of 9 nov. 1616, tr. Gorinchem (schep.) 16 juni 1589 *Antonia* ***van de** Weteringe,* ***† 8*** sept. 1625, dr. van ***Adriaen Buys van de Weteringe*** en ***Mechelina** Calff* [23].

Een rentebrief ten name van hem, d.d. 10 april 1610 wordt op 20 maart 1683 door ***Adriaen van Wevelinchoven,*** secretaris van de vrije heerlijkheid Dalem, getransporteerd aan Mr. ***Alexander van Wevelinchoven,*** advocaat voor het Hof van Holland, zijn neef [24]. De helft van deze of een andere losrentebrief van dezelfde datum wordt door dezelfden getransporteerd op 18 juli 1689 [25].

Uit dit huwelijk:

1. ***Mechelina van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem 4 maart 1589, † ald. 17 febr. 1676, tr. Gorinchem (schep.) 7 okt. 1614 ***Govert van Neercassel,*** schepen van Gorinchem 1628, 1630, 1633 en 1635, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1636, 1637, zn. van ***Hendrick Govertsz. van Neercassel*** en ***Margreta van Alphen.***

   De kinderen van ***Govert Hendriksx. van** Neercassel* en ***Machtildis van Wevelinchoven*** worden vermeld op 4 april 1678 [26].
2. ***Catharina van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 23 dec. 1590, † (aan de pest) ald. 8 sept. 1625, tr. ***Adriaen van Outheusden,*** † Gorinchem 2 sept. 1628 [27].
3. ***Jan,*** volgt IIIf.
4. ***Adriaen Buys,*** volgt IIIm.
5. ***Maria van Wevelinchoven,*** ***† 22*** juli 1618, tr. Gorinchem (schep.) 17 okt. 1617 ***Adriaen Dierhout,*** ***† 22*** aug. 1622, zn. van ***Jan** Dierhout* Claesz., schepen 1588, 1590, 1592, 1594, 1596, raad 1591, thesaurier 1594, 1595, burgemeester 1597, 1598, 1601, 1602, 1608, 1609, 1612, 1613 en rentmeester der convoyen te Gorinchem, gecommitteerde raad 1604—1610, 1617—1619 en gecommitteerde in de Raad van State 1623-1625, en ***Maria Adriaensdr. (van der Aa)*** en wedr. van ***Margreta van Neercassel*** Jansdr. [28].

21. GAG, transportreg. (tr.), inv. nr. 139, 7 vo.
22. Id., id., inv. nr. 131, 120.
23. Ned. Leeuw 1934, 377.
24. GAG, tr., inv. nr. 174, 61.
25. Id., id., inv. nr. 179, 45 vo.
26. Id., id., inv. nr. 170, 15 vo.
27. Ned. Leeuw 1913, 315.
28. Id. 1936, 32.

6. *Elisabeth van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 8 dec. 1598, † na 1671, tr. Gorinchem (schep.) 24 mei 1622 *Gerard Hendricksz. van Os,* hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1648, 1649, 1652, 1653, † vóór 1664, zn. van *Hendrick van Os* en *Clasína Marcusdr.*

24 jan. 1664 koopt ***Elisabeth van WeveZinchoven, weduwe van Geraerd van Os,*** land op Kekum [29].

8 april 1666 wordt zij vermeld [30], evenals op 19 april 1668 [31]. 6 april 1671 koopt zij land te Kedichem [32].

9 nov. 1688 krijgt kapitein ***Hangherne,*** als gehuwd hebbende ***Aldegonda van Os,*** een der mede-erfgenamen van ***Geeraerd*** van Os en ***Elisabeth van Wevelinchoven*** een huis in de Dalemstraat getransporteerd; eodem die krijgt ook Mr. ***Cornelis Peter van Wevelinchoven,*** als gehuwd hebbende Maria ***Anna van Wevelinchoven, ook*** een der mede-erfgenamen, onroerend goed getransporteerd [33].

7. ***Johannes Hortensius van Wevelinchoven,*** geb. ca. 1601, theol. bac., priester, pastoor te Gorinchem 1638/'40—†,† ald. 25 febr., aang. ald. 2 maart 1672.

8. *Cornelis van Wevelinchoven,* ged. Gorinchem 16 juni 1603, † "in 't wederkeren van Franckrijck" Dieppe in 1627 (22 jaar oud).

9. *Alexander van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem in 1606, kunstschilder, † Rome 22 okt. 1629 (23 jaar oud), begr. ald. (ch. del'Anima) [34].

10. *Tielman,* volgt IIIp.

11. *Willem van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 4 maart 1611, begr. ald. 5 maart 1659, tr. Gorinchem (schep.) 26 jan. 1611 *Clasina van Os,* dr. van *Marcus van Os* en *Mechteld Libbense van Zircksee.*

23 mei 1645 koopt hij het huis Groenmerckt, aan de achterzijde belend het huis de Spyckerboor [35].

21 okt. 1671 wordt CZasina *van* Os, weduwe van ***Wil-Zem*** van ***Wevelinchoven*** vermeld [36].

23 febr. 1672 transporteren Pieter de With, notaris, procuratie hebbend van Mr. ***Johan van WeveZinchoven*** als mede-erfgenaam van ***Wilhelmus van Wevelinchoven,*** zijn broer, (procuratie dd. 18 febr. 1672 voor not. Aerl Kemp,) voor de ene helft, en *Anna Snoeck,* weduwe en geïnstitueerde erfgename van ***Johan Baptista van Wevelinchoven,*** voor de andere helft aan Mr. ***Alexander van Wevelinchoven,*** advocaat voor het Hof van Holland, 10 morgen land op Leerbroeck, van ouds gekomen van ***Cornelia Caif*** [37].

10 april 1686 koopt ***Clasina*** van ***Osch,*** weduwe van ***Willem van Wevelinchoven,*** het huis in de Hoochstraat „Het Paert in de Wiegh" [38].

25 juni 1707 verkopen ***Adriaen van Os,*** voor zich zelf en als voogd over de minderjarige erfgenamen van CZasina van Os, weduwe van ***Willem*** van. ***WeveZinchoven,*** en andere erfgenamen van ***Clasina*** van Os verschillende goederen te Gorinchem, onder andere het huis Groenmarckt, waar zij is overleden [39].

IIIf. Mr. *Jan van Wevelinchoven* Anthonisz., geb. 1 nov. 1592, brouwer in de Drie Snoecken, schepen 1626, 1629, 1633 en 1636 en koningsstaflel (kapitein) van de jonge schutterij te Gorinchem, hoogdijkheemraad van het land van Arkel 1635, 1636, 1647, 1648, 1650, 1651, 1653,

29. GAG. tr.. inv. nr. 156. 8 vo.
30. Id., id., inv. nr. 158, il.
31. Id., id., inv. nr. 160, 30 vo.
32. Id., id., inv. nr. 162, 18.
33. Id., id., inv. nr. 178, 91.
34. Thieme-Becker XXXV, 465.
35. GAG, tr., inv. nr. 137, 105.
86. Id.. id.. inv. nr. 163. 63.
37. Id.; id.; inv. nr. 164, 4 vo.
38. Id., id., inv. nr. 176. 9 vo.
39. Id., id., inv. nr. 196; 30 vo.

Anoniem. Doek, 100 x 86.

Mr. ***Jam van WeveZinchoven*** (IIIf, 1592-1656).

In de collectie1 Verheyen werd dit portret aangezien voor dat van zijn zoon Mr. ***Anthony van Wevelinchoven*** (IVf), maar op grond van het costuum moet dit portret gedateerd worden op ca. 1625.

Afb. 1.
Foto Iconografisch Bureau Voorm. coll. Verheyen

1654, † Gorinchem 4 sept. 1656, begr. ald. (Gr.k.), tr. (ondertr. Gorinchem 26 aug. 1618) *Johanna Jans van Nuys,* geb. 1588/'89,† Gorinchem 16 april 1669, begr. ald. (Gr.k.), dr. van *Jan* ***Peterse van*** Nuys, brouwer in de Ruyt te Gorinchem, en *Maycken Hendriks van Bueren.*

Zie over hem N.N.B.W. X, 1187.

29 juni 1639 wordt hij beleend met 3½ morgen aan de Dussen (leen van Dussen) na overdracht [40].

21 dec. 1644 wordt hij beleend met 3 morgen in 6 morgen in de Gooipoort (leen id.) na overdracht [41].

23 juni 1'647 wordt hij beleend met 4 morgen 1 hont in het ambt Beesd, geheten Gysselmeynte (leen van Nijmegen) na overdracht [42].

10 mei 1651 wordt hij beleend met 7 hont in Munsterkerk (leen van Dussen) na overdracht [43].

21 sept. 1659 wordt ***Jenneken Jans,*** weduwe van Dr. Johan van Wevelinchoven, als erfgename van haar moeder Maria ***Hendriks van Bueren*** (die in tweede echt gehuwd was met ***Wynant Adriaens van der Graft,*** brouwer te Gorinchem) beleend met de hofstad de Camp onder Enspijck (leen van Nijmegen); haar zoon ***Johan*** is hulder [44].

19 april 1660 wordt zij beleend met de helft van een stuk land van 11 kleine morgens in Muilkerk (leen van Dussen) na overdracht [45].

22 okt. 1664 wordt zij beleend met 3 morgen land in Muilkerk (leen id.) na overdracht [46].

40. Ons Voorgesl. 1978, 381.
41. Id. 1978, 379.
42. Gelders leenregister.
43. Ons Voorgesl. 1978, 369.
44. Gelders leenregister.
45. Ons Voorgesl. 1978, 362.
46. Id. 1978, 354.

10 jan. 1637 verkoopt ***Gherit Claesz. Lever,*** burger van Gorinchem, aan ***Wynant van der Gracht en Johan Anthonisz. van Wevelinchoven,*** beiden brouwers en burgers van Gorinchem, een perceeltje land in Cortterlangen [47].

16 nov. 1640 transporteert *Adriaen* ***Buys*** Rutgersz. aan Mr. ***Johan van*** *Wevelinckhoven* Anthonisz. land op Oosterwijk [48].

27 juni 1644 koopt ***Johan. Thonisw. van Wevelinchoven,*** brouwer, een rentebrief [49].

19 mei 1645 koopt hij land op Wolferen, genaamd de Geer [50].

19 maart 1646 komt hij voor in verband met een hypotheek [51].

6 mei 1648 koopt hij land aan de Schelluinseweg [52].

In 1661 wordt zijn weduwe vermeld [53]. In 1662 opnieuw [54], evenals, op 1 april 1665 [55] en 18 aug. 1665 [56]. 10 jan. 1669 en 12 maart 1669 koopt zij puibrieven [57].

18 aug. 1674 vindt een transport plaats op de erfgenamen van Jan ***Anthonis van WeveZinchoven*** [58]. ***30*** sept. 1675 verkopen Mr. *Baltazar* ***van Wevelinchoven*** en de andere erfgenamen van ***Johan*** *Antonis* ***van Wevelinchoven*** een huis in de Bomsteeg [59]. 29 maart 1677 transporteert *Adriaen* ***van*** *Wevelinchoven*, secretaris van de heerlijkheid Dalem, een rentebrief ten name van *Tieleman.* van ***Wevelinchoven*** aan de erfgenamen van ***Jan*** *Antonisz.* van ***Wevelinchoven*** [60].

29 dec. 1679 verkoopt Mr. ***Pieter van Wevelinchoven,*** raad ordinairs van Zijne Kon. Majesteit van Spanje's soevereine Hof van het vorstendom Gelre te Roermond, voor zich en als mede-erfgenaam van zijn vader ***Johan*** *Antonisz.* ***van Wevelinchoven,*** mede voor de andere mede-erfgenamen, een huis te Gorinchem op de Langendijck, van ouds genaamd Het Wapen van den Bos aan Jan Jansen Nolst [61].

Uit dit huwelijk:

1. ***Anthony,*** volgt IVf.
2. *Maijken* ***van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 9 sept. 1621.
3. *Jan,* volgt IVg.
4. ***Teunken van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 19 nov. 1625.
5. ***Tuentien van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 11 april 1628.
6. *Hendrick* ***van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 19 juli 1630, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1667, † aang. Gorinchem 8 febr. 1669, tr. 14 okt. 1657 ***Maria van Erp,*** dr. van ***Pieter van Erp*** en *Cornelia* ***Dierhout;*** zij hertr. (huw. vw. 23 aug. 1673) Mr. *Wolterus* ***van der*** Nypoort, burger van Utrecht, wedr. van ***Mechtild van der Laen*** [62].
7. Mr. ***Cornelis van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 16 maart 1633, bezocht Jeruzalem en wordt als zodanig vermeld als "Jeruzalemsheer en ridder van het Heilige graf", † te Rome.

47. GAG, tr., inv. nr. 131, 9.
48. Id., id., inv. nr. 133, 141.
49. Id.. id.. inv. nr. 137. 14 vo.
50. Id.; id.; inv. nr. 137; 103.
51. Id., id., inv. nr. 138, 39 vo.
52. Id., id., inv. nr. 140, 21 vo.
53. Id., id., inv. nr. 153, 42.
54. Id., id.. inv. nr. 154, 16.
55. Id., id.; inv. nr. 157, 7.
56. Id., id., inv. nr. 157. 35.
57. Id., id., inv. nr. 161, 2 vo. en 14 vo.
58. Id., id., inv. nr. 166, 22 vo.
59. Id., id., inv. nr. 167, 49.
60. Id., id., inv. nr. 169, 11.
61. Id., id., inv. nr. 171, 79 vo.
62. Id., id., inv. nr. 173, 35 vo., dd. 10 mei 1681; Ned. Leeuw 1940, 153.

Anoniem. Doek, 70 x 60.
Mr. *Cornelis* van ***Wevelinchoven***
(IIIf, 7, 1633—1679/83).
Een Jeruzalemkruis en een crucifix zijn op zijn arm getatoaeerd.
Afb. 2.
Foto Iconografisch Bureau. Voorm. coll. Verheyen.

20 mei 1671 koopt hij een huis op de Calckgracht van ***Hester van der Meer,*** enige dochter van Frans van ***der*** Meer, in zijn leven burgemeester van Gorinchem [63].

1 dec. 1674 is hij koper van een hof buiten de Ganse-poort [64].

21 juni 1677 koopt hij huizen in de straat, lopende naar de Dalemse poort [65].

24 juni 1679 verkoopt hij een huis, belend door de brouwerij van ***Johan van Kuyl*** [66].

10 febr. 1683 verkoopt *Balthazar* ***van WeveZinchoven,*** mede namens de andere mede-erfgenamen van *Cornelis* van ***WeveZinchoven*** een huis aan de zuidzijde van de Bomsteeg [67].

8. ***Pieter,*** volgt IVj.
9. Mr. *Baltus* ***(Balthasar) van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 30 nov. 1638, student te Leuven 6 dec. 1655, tot priester gewijd te Rome, pastoor te Gorinchem als opvolger van zijn oom Johannes Hortensius van Wevelinchoven 1672, kanunnik van het kapittel te Utrecht, † Gorinchem 6 sept. 1694.

5 febr. 1670 wordt hij beleend met de helft van een stuk land van 11 kleine morgens in Muilkerk na dode van zijn moeder [45].

12 mei 1678 verkoopt hij, mede namens zijn broer en diens kinderen, aan Mr. ***Johan van.*** *Cuyl* ***en*** de kinderen ***van Henrick van*** *Neercassel* de brouwerij de Drie snoecken [68].

14 aug. 1682 koopt hij een hof buiten de Karrepoort, belend door ***Johan van Wevelinchoven*** [69].

63. Id., id.. inv. nr. 163. 37 vo.
64. Id., id.; inv. nr. 166, 39.
65. Id., id., inv. nr. 169, 30 vo.
66. Id., id.; inv. nr. 171, 43 vo.
67. Id., id., inv. nr. 174, 5.
68. Id., id., inv. nr. 170, 28.
69. Id., id., inv. nr. 173, 164.

23 dec. 1683 koopt hij land in de banne van Gorinchem [70].

10 juni 1698 wordt vermeld een schuldbekentenis ten behoeve van de erfgenamen van Mr. *Balthasar van Wevelinchoven* [71]. *13* maart 1699 kopen zij een rentebrief [72]; 19 juli 1704 worden zij vermeld als belend in Arkel [73].

IVf. Mr. ***Anthony van Weuelinchoven,*** geb. vóór okt. 1619, jur. student te Leiden 28 aug. 1642, advocaat voor den Hove van Holland, † Vianen vóór 5 febr. 1670, tr. Lopik (schep. 17) sept. 1641 ***Maria van Vianen,*** van Vianen, † na hem.

21 sept. 1659 wordt hij beleend met Gysselmeynte na dode van zijn vader [42].

30 okt. 1662 wordt hij beleend met 3½ morgen aan de Dussen, 3 morgen in 6 morgen in de Gooipoort en 7 hont in Munsterkerk na dode van zijn vader [40, 41, 43].

12 mei 1642 wordt een schuldbekentenis', op 22 juni 1628 door Claes Petersz. Maeslandt, steenbakker, wonende over de Lek in het gerecht van IJsselstein, en zijn vrouw Metgen Jans gevestigd ten behoeve' van Ernst Jansz., brouwer, afgelost ten behoeve van Mr. *Anthonis van Wevelinchoven,* zich sterk makende voor Mr. *Arnolt Schadee,* zijn zwager, gehuwd met ***Elisabeth*** van ***Vianen,*** een der mede-erfgenamen van ***Ernst van Vianen*** [74].

26 maart 1676 ***is*** sprake van een schuldbekentenis ten behoeve' van Maria van ***Vianen,*** weduwe van Mr. *Antonis* van *Wevelinchoven* [75].

Uit dit huwelijk tien kinderen, van wie bekend:

1. *Jan van Wevelinchoven,* † jong.
2. ***Ida van Wevelinchoven,*** geestelijke dochter, begr. Gorinchem 6 jan. 1690, mogelijk identiek met:
3. ***Judith van Wevelinchoven,*** geestelijke dochter.
4. *Antonia van Wevelinchoven.*
5. ***Johanna van Wevelinchoven,*** † jong.
6. ***Johanna van Wevelinchoven,*** geb. Vianen, tr. (3de procl. Rotterdam 9 febr. 1676) Mr. ***Henricus (Ignatius) Roos,*** geb. Rotterdam in 1655, jur. student te Leiden 26 sept. 1674, promoveerde ald 14 jan. 1676, advocaat (1676), begr. Rotterdam (Gr.k.) 23 jan. 1733, zn. van *IJsbrand* ***Roos*** en ***Maria Bicx;*** hij hertr. Overschie (schep.) 8 mei 1684 ***Maria Cecilia van der Dussen*** [76].
7. *Tielman van Wevelinchoven.*
8. ***Coenraad van Wevelinchoven.***
9. ***Ernestus van Wevelinchoven,*** † Utrecht 30 mei, begr. Vianen 3 juni 1684.

IVg. *Jan van Wevelinchoven,* ged. Gorinchem 13 okt. 1623, schepen van Dalem, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1672, 1674, 1675, 1679, 1680, 1682, 1683, 1685, 1686, 1689, 1690, † Gorinchem 24 okt., begr. ald. (Gr.k.) 29 okt. 1705, tr. 17 juni 1653 ***Anna (Maria) van Wijngaerden, geb.*** Lopik 1622/'23, † Gorinchem 27 febr., begr. ald. (Gr.k.) 4 maart 1707, dr. van ***Cornelis Hendricksz. van Wijngaerden,*** te Cabauw, en ***Maria*** Cornelisdr. ***van der Stael*** [77].

70. Id., id., inv. nr. 174, 92.
71. Id., id., inv. nr. 187, 34 vo.
72. Id., id., inv. nr. 188, 23 vo.
73. Id., id., inv. nr. 193, 32 vo.
74. Register van opdrachten Vianen, no. 8.
75. GAG, tr., inv. nr. 168, 24 vo.
76. Gen. Her. Blad. 1912, 243.
77. Jb. Centr. Bur. voor Gen. 1954, 31.

6 juni 1654 wordt *Jan van Wevelinckhoven* Jansz. beleend met 2 morgen 3½ hont in Muilkerk (leen van Dussen) na overdracht [78].

28 juni 1659 wordt hij beleend met 3 morgen, 1 morgen en nogmaals 1 morgen te Muilkerk (alle drie lenen van Dussen) na overdracht [79].

26 okt. 1668 wordt hij beleend met 7 hont in Muilkerk (leen van Dussen) bij onwillig decreet van Hof en Hoge vierschaar van Zuid-Holland [80].

5 febr. 1670 wordt hij beleend met 3½ morgen aan de Dussen na dode van zijn broeder *Anton van Wevelinchoven* [40].

4 nov. 1717 worden zijn erfgenamen verlijd met een tiende, in Nieuw-Lekkerland; hulde doet Mr. *Jan Adriaan van Wevelinchoven* [81].

25 okt. 1701 wordt door hem, mede namens de andere mede-erfgenamen van *Jan Peterse van Nuys,* brouwer in de Ruyt, het ten name van laatstgenoemde staande graf in de 6de regel van het noorderkoor (no. 2) van de Grote kerk te Gorinchem aangegeven. 16 dec. 1701 geeft Mr. *Cornelis Peter van Wevelinchoven voor Jan* van. *Wevelinchoven c.s.* aan de graven in de 2de regel van het zuiderpand (nos. 8 en 9) ald. [82].

28 febr. 1667 wordt hij vermeld [83], 15 april 1671 ais oud-schepen van Dalem [84]. 1 febr. 1684 koopt hij drie rentebrieven [85].

3 juli 1711 kopen zijn erven een hypotheek op een huis [86].

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van Wevelinchoven, geb.* in 1656, † jong.
2. ***Johannes Adrianus van Wevelinchoven,*** student te Leuven 19 dec. 1673, jur. student te Leiden 10 febr. 1678, † aang. Leiden 20 nov., begr. Gorinchem in nov. 1678.
3. *Jan van Wevelinchoven.*
4. ***Cornelis Peter,*** volgt Vg.
5. ***Hendrik (Balthasar) ,*** volgt Vh.

Vg. Mr. ***Cornelis Peter van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 1663, jur. student te Leiden 21 april 1682, als jur. cand. te Harderwijk ingeschreven 5 juni 1686, promoveerde ald. 5 juni 1686, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1692, 1693, 1696, 1697, 1700, 1701, 1704, † Gorinchem in 1704, tr. ald. (sohep.) 6 aug. 1686 ***Maria Anna van Wevelinchoven,*** ged. Gorinchem 4 april 1664, † ald. 5 april, begr. ald. (Gr.k.) 10 april 1743, dr. van Mr. *Antonij van Wevelinchoven* (IVn) en ***Maria van Os.***

11 jan. 1691 koopt hij land achter de kerk te Arkd [87], 25 nov. 1695 verkoopt hij weiland op Kekum [88] en 16 dec. 1695 twee huisjes in de Dalemse straat [89].

In 1743 wordt de staat en inventaris van haar nalatenschap opgemaakt [90].

Uit dit huwelijk:

1. Mr. ***Johannes Adrianus van Wevelinchoven,*** geb. 1687/'88, jur. student te Leiden 18 febr. 1707, promoveerde ald. 12 febr. 1709, † Gorinchem 4 maart, begr. ald. 8 maart 1720.

78. Ons Voorgesl. 1978, 352.
79. Id. 1978, 353 en 363.
80. Id. 1978, 352.
81. Alg. Ned. Familiebl. 1886, 187.
82. GAG, Register van graven in de kerk 1663, met eigendomsovergangen 1638-1703.
83. Id., tr., inv. nr. 159, ll.
84. Id., id., inv. nr. 162, 20 vo.
85. Id., id., inv. nr. 174, 95 vo.
86. Id.. id.. inv. nr. 200, 30 vo.
87. Id.; id.,' inv. nr. 180, 1.
88. Id., id., inv. nr. 184, 83.
89. Id.; id.; inv. nr. 184, 89 vo.
90. Id., not. arch., inv. nr. 4018.

2. ***Anthony van Wevelinchoven,*** † *16* jaar oud.
3. ***Balthasar van Wevelinchoven,*** † jong.
4. ***Maria Agnes van Wevelinchoven,*** ged. (R.Kath.) Gorinchem 11 aug. 1695, † jong.
5. Mr. ***(Willem) Hendericus van Wevelinchoven,*** ged. (R.Kath.) Gorinchem 14 juli 1699, jur. student te Leiden 12 april 1717, promoveerde ald. 28 juni 1720, † Gorinchem 24 (?) maart, begr. ald. 10 maart 1724.

   6 april 1721 wordt hij beleend met een tiende in Nieuw-Lekkerland na dode van zijn broer ***Jan Adriaan*** van ***Wevelinchoven*** [81].
6. Mr. ***Adrianus Gerardus van Wevelinchoven,*** ged. (R.Kath.) Gorinchem 29 juli 1701, jur. student te Leiden 15 juni 1718, promoveerde ald. 24 maart 1722, † Gorinchem 13 febr., begr. ald. 18 febr. 1724.
7. ***Balthasar van Wevelinchoven,*** † jong.

Vh. Mr. ***Hendrik Balthasar van Wevelinchoven,*** heer van Honswijck, geb. Gorinchem in 1665, als jur. cand. te Harderwijk ingeschreven 27 juli 1687, promoveerde ald. 27 juli 1687, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1698, 1699, advocaat te Gorinchem (1700), † 1 sept. 1714, begr. Rotterdam (Gr.k.), tr. ald. (schep.) 19 jan. 1700 ***Maria Ignatia Santvoort,*** vrouwe van Wychen (1724), geb. Rotterdam, † vóór 8 nov. 1752, dr. van *Joannes* ***Santvoort*** en ***Cunegonda Riedinger;*** zij hertr. Rotterdam (ten huize van de bruid voor schep.) 24 aug. 1723 *Johan* ***François*** (baron) ***van Scherpenseel,*** heer van Wychen (1724), ambtsjonker van Overbetuwe [91].

7 juni 1687 wordt aan ***Hendrick Balthasar van Wevelinchoven*** het huis op de Langendijk genaamd Abrahams schoot getransporteerd; belend zijn de erven ***Jan*** van ***Wevelinchoven*** [92].

6 april 1710 is sprake van een schuldbekentenis ten behoeve van Mr. ***Hendrick Balthasar van Wevelinchoven*** en de kinderen van ***Cornelis Peter van Wevelinchoven*** [93].

26 okt. 1724 worden ***Johan François van Scherpenzeel*** en ***Maria Zgnatia van Santvoort*** beleend met het huis te Wychen (leen van Nijmegen) na overdracht; 5 juni 1747 wordt zij er alleen mee beleend na dode van haar echtgenoot [42].

Uit dit huwelijk:

1. Mr. ***Johannes Antonius van Wevelinchoven,*** heer van Wychen (1752—1758), ged. Rotterdam (statie Slijkvaart) 6 mei 1701, jur. stud. te Leiden 17 okt. 1720, promoveerde ald. 17 sept. 1723, hoogdijkheemraad en ontvanger van het Land van Arkel, † Gorinchem 8 aug., begr. ald. 14 aug. 1769, tr. le Turnhout (ondertr. Gorinchem (schep.) 25 jan. 1733) ***Ida Agnes Vloers*** (Zuidnederlandse adelsverlening 6 juli 1740 [94]), geb. Turnhout, † Gorinchem 27 maart, begr. ald. 2 april 1760, dr. van Mr. ***Anthony Vloers*** en ***Anna Maria van Wevelinchoven*** (IVo. 1); tr. 2e Breda (schep.) 14 febr. 1763 ***Catharina Elisabeth Montens,*** ged. ald. (statie Waterstraat) 4 nov. 1725, † Breda 6 maart, begr. ald. 9 maart 1787, dr. van Mr. ***Ludovicus Cornelis Montens,*** student te Leuven in 1717, advocaat te Breda, dijkgraaf van de polder d'Abroek, en ***Maria Francisca van Dunne*** [95].

   10 april 1724 wordt Mr. ***Anthony van Wevelinchoven, 24 jaar,*** wonende te Gorinchem, beleend met een tiende te Nieuw-Lekkerland na dode van zijn neef Mr. ***Willem Hendrik van Wevelinchoven*** [81].

   24 mei 1741 wordt ***Jan Anthony van Wevelinchoven*** beleend met de hofstad de Camp onder **Enspijck** [44].

   8 nov. 1752 wordt hij beleend met huis te Wychen, dat hij 25 juli 1758 opdraagt aan zijn broer ***Hendrik Balthasar*** [44].
2. ***Anna Maria van Wevelinchoven,*** ged. Rotterdam (statie Slijkvaart) 21 juli 1702, begr. ald. (Gr.k.) 7 sept. 1753, tr. Rotterdam (ten huize van de bruid voor schep.) 29 sept. 1722 ***Joannes van der Linden,*** ged. ald. (statie Slijkvaart) 24 juli 1690, begr. Rotterdam (Gr.k.) 23 juni 1746, zn. van *Leendert* ***van der Linden,*** lakenkoper te Rotterdam [96], en ***Luduina Stuijt.***
3. ***Cornelis Pefer van Wevelinchoven,*** ged. Rotterdam (statie Slijkvaart) 11 febr. 1704, begr. ald. (Gr.k.) 10 maart 1704.
4. ***Cornelia Petronella van Wevelinchoven,*** geb. Rotterdam 9 nov., ged. ald. (statie Slijkvaart) 9 nov. 1705, begr. Rotterdam (Gr.k.) 26 mei 1784, tr. ald. (ten huize van de bruid) 23 april 1743 *Jan Osy,* heer van Palenstein (1750) en Zegwaart, geb. Rotterdam 9 juli, ged. ald. (0. Kath. statie aan de Oppert) 9 juli 1699, lid firma Joan Osy & Zoon, bankiers, raad en agent van de hertog van Lotharingen, groothertog van Toscane 1738, agent van Karel hertog van Lotharingen, de gouverneur-generaal der Zuidelijke Nederlanden, 1753, begr. Rotterdam (Gr.k.) 27 nov. 1772, zn. van *Jan Osy,* wijnkoper tot 1720, hoofdman van het wijnkopersgilde 1718-1720, lid firma Joan Osy & Zoon, kooplieden te Rotterdam, en ***Barbara Steendijck,*** en wedr. van ***Maria Josepha de Bie*** [97].

   20 juni 1771 wordt zij beleend 1) met de hofstad de Camp onder Enspijck na dode van haar broer ***Hendrik Balthasar, die*** dit geërfd had van zijn broer ***Jan Anthony,*** die zij opdraagt aan haar neef ***Hendrik Balthasar van Wevelinchoven,*** vaandrig, en 2) met het huis te Wychen na dode van haar broer ***Hendrik Balthasar,*** dat zij opdraagt aan haar kleinzoon ***Joan Osy*** [44].
5. ***Henricus Balthasar van Wevelinchoven,*** heer van Wychen (1758), ged. Rotterdam (statie Slijkvaart) 23 sept. 1707, † k. Wychen, begr. Wychen 11 maart 1771.

   25 juli 1758 wordt ***Hendrik Balthasar*** beleend met huis te Wychen na overdracht van ***Hendrik Jan François van Scherpenzeel*** ds erfgenaam van zijn vader ***Gerhard Norbert*** (broeder van ***Johan François van Scherpenzeel) en*** van ***Johan Anthony*** van ***Wevelinchoven,*** zijn broer [44].

6 . ***Adrianus Cornelius*** (*Josephus*), volgt VIh.

VIh. ***Adrianus Cornelius (Josephus) van Wevelinchoven,*** ged. Rotterdam (statie Slijkvaart) 22 nov. 1712, bewoonde vóór 1749 reeds kasteel de Bocht onder St. Oedenrode [98], kamerheer van keizer Karel VII, lid van de Onze

91. Over ***Van Scherpenseel***: Gen. Her. Bl. 1906, 267.
92. GAG, tr., inv. nr. 177, 6 vo.
93. Id., id., inv. nr. 199, 21 vo.
94. Liste des titres de noblesse, chevalerie et autres marques d'honneur accordées par les souverains des Pays-Bas, depuis 1659 jusqu'à 1794, Bruxelles, 1847, 165; De Herckenrode, Nobiliaire des Pays-Bas, Gand, 1868, 2040.
95. Taxandria 1912, 229; Jb. Centr. Bur. voor Gen. 1968, 61.
96. Ned. Leeuw 1961, 118.
97. 0. Schutte, Repertorium der buitenlandse vertegenwoordigers, residerende in Nederland.
98. Taxandria 1923. 67.

Anoniem, gedat. 1667. Doek, 71 x 57.

Mr. ***Pieter van Wevelinchoven***
(IVj, 1636—ca. *1681*).

Afb. 3 en 4. Foto's Iconografisch Bureau.

Lieve Vrouwe-Broederschap te 's-Hertogenbosch 1751, begr. St. Oedenrode 28 sept. 1761, tr. (att. van 's-Hertogenbosch) 22 dec. 1746 *Anna Theresia van Boxtel,* ged. 's-Hertogenbosch (St. Jac.k.) 15 okt. 1724, vertrok in 1761 naar Sambeek, dr. van *Adriaan van Boxtel,* heer van Lanckveld onder Erp, en *Mechtildis Theodora van Ingen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Henricus Balthasar* baron (K.B. 21 okt. 1822, no. 58) *van Wevelinchoven de Sittert,* ged. St. Oedenrode 12 'dec. 1747, luitenant-kolonel in het regt. infanterie Van Plettenberg in Staatse dienst 1789, gepens. 1795, kamerheer van de keurvorst van Keulen, bisschop van Munster 9 juni 1777, † Mannheim 2 nov. 1827.

   20 juni 1771 wordt hij beleend met de hofstad de Camp onder Enspijck na opdracht van zijn tante ***Cornelia Petronella,*** dat hij zelf 18 april 1780 opdraagt[44].
2. *Mechtildis Anna Maria van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 22 jan. 1749, † Roermond 19 okt. 1834, tr. ald. 1 nov. 1777 *Franciscus Antonius van Kölcken Disdonck,* † vóór 1787, zn. van *Herman Antoine von Kölcken Disdonck* en *Maria Beatrix Claessens.*
3. *Cornelia Petronella van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 9 nov. 1750, begr. ald. 28 nov. 1750.
4. *Cornelia Petronella van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 24 juni 1752, † ongehuwd ca. 1800.
5. *Maria Ignatia van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 22 sept. 1754, tr. *Caspar Antonius von der Rhoer,* heer van Ossenberg en Barl.
6. *Lidwyna Catharina van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 11 juni 1757, kanunnikes van het stift te Asbeck, † in 1809.
7. *Carolus Josephus Anthonius,* volgt VIIh.
8. *Johanna Antonia van Wevelinchoven,* ged. St. Oedenrode 2 mei 1761, † ongehuwd.

Anoniem. Doek, 73 x 58.

en zijn echtgenote
Maria Clara van der Heyáen
(† 1705)
Coll. gemeente Nijmegen.

VIIh. *Carolus Josephus Anthonius* baron (K.B. 22 okt. 1822, no. 46) *van Wevelinchoven de Sittert,* heer van Wolfskuhlen, Beerenbroich en Schepstal onder Helmond, ged. St. Oedenrode 5 maart 1759, Maltezer ridder 1788, kamerheer van de koning van Pruissen, lid van de Staten van het vorstendom Meurs, † Rheinberg, k. Wolfskuhlen 10 mei 1835, tr. *Maria Antoinetta Francisca Charlotta Josepha Hubertina von Büllingen zu Rath,* ged. Vorst, k. Rath, 10 mei 1788, † k. Wolfskuhlen 18 juli 1852, dr. van *Karl Joseph Arnold von Büllingen,* heer van Rath, en *Karoline Marie Adolfine Electa von Wyenhorst.*

Uit dit huwelijk:

1. *Carolina Theresia Henrica Amalia Julia Electa* baronnes *van Wevelinchoven de Sittert,* geb. k. Wolfskuhlen 13 juli 1812, † ald. 9 april 1891.
2. *Carl Florentin Mauritz Julius Caesar* baron ***van Wevelinchoven de, Sittert,*** geb. k. Wolfskuhlen 15 nov. 1813, † ald. 17 okt. 1873.

IVj Mr. *Pieter van Wevelinchoven,* ged. Gorinchem 20 febr. 1636, student te Leuven 7 jan. 1655, "ging eerst in het klooster, maar vertrok weer in zijn proefjaren", raadsheer in het Hof van Gelre te Roermond, † omstr. 1681, tr. Cuyk 20 maart 1666 *Maria Clara van der*

Heyden, geb. ald., † Gorinchem 19 sept., begr. ald. (Gr.k.) 25 sept. 1705, dr. van *Everard van der Heyden,* ontvanger der koninklijke domeinen van Middelaar (1626), Kessel en Kriekenbeek, ontvanger-generaal van (Spaans) Gelderland, en *Catharina Crebbers* [99]; *zij* hertr. Cuyk (huw. contr. 5 jan. 1686) Mr. *Godefridus Graus,* jur. utr. lic., advocaat voor het Hof van Gelre te Roermond [100].

Zie over hem N.N.B.W. X, 1189.

5 febr. 1670 wordt hij beleend met 3 morgen te Muilkerk na dode zijner moeder en met 7 hont te Muilkerk en 3½ morgen aan de Dussen na dode van zijn broer *Anthony wan Wevelinchoven* [101].

2 nov. ***1665*** testeert hij, jonge man, 29 jaar oud[102].

12 maart 1675 wordt een schuldbekentenis te zijnen behoeve gepasseerd [103].

19 juli 1681 laat zijn weduwe zijn testament openen [104]. 6 maart 1682 geeft zij een procuratie [105].

Uit dit huwelijk:

1. *Joannes Balthasar,* volgt Vj.
2. *Henricus Constantinus,* volgt Vk.
3. *Antonia (Gerarda) van Wevelinchoven,* ged. Cuyk 28 febr. 1671, rentmeester van de Hoogheid Wisch en de heerlijkheden Gendringen en Etten 1728 tot 1736, † 's-Heerenberg 15 juli 1750, tr. le (ondertr. Cuyk 9 aug. 1695) Mr. *Otto Hendrik Hoevel,* geb. Borculo, als jur. cand. te Harderwijk ingeschreven 22 dec. 1681, promoveerde ald. 22 dec. 1681, raad, advocaat-fiscaal en rentmeester van de graaf van den Bergh, † 's-Heerenberg 13 okt. 1707, zn. van Dr. *Engelbert Hoevel,* heer van Zwanenburg, als jur. cand. te Harderwijk ingeschreven 16 sept. 1654, promoveerde ald. 16 sept. 1654, advocaat, secretaris van Borculo, en *Richarda Marquerinck* en wedr. van *Maria Elisabeth Wilbrenninck* [106]; tr. 2e Zeddam 18 febr. 1710 *Anthony Speckeslager,* ged. Terborg 12 okt. 1679, grafelijk rentmeester van de Hoogheid Wisch en de heerlijkheden Gendringen en Etten, † in 1728, zn. van *Caspar Speckeslager* en *Fenneken van Groll.*

   21 april 1714 verkoopt Hendrik Daal met procuratie van ***Anthony Speekeblager,*** als in huwelijk hebbende ***Anthonia van Wevelinchoven,*** wonende te 's-Heerenberg (procuratie voor not. Wouterus van Eck dd. 2 juni 1712) een rentebrief [107].
4. *Catharina Cornelia van Wevelinchoven,* ged. Roermond 12 juni 1674, † Boxmeer 11 nov. 1733, tr. Cuyk 26 okt. 1699 *Joannes Henricus Verheijen,* rentmeester te Boxmeer van de graaf van den Bergh, † ald. 30 okt. 1737, zn. van *Arnoldus Verheven,* advocaat, stadhouder van de leenhof te Cuyk, en *Gertrudis Coeberg,* en wedr. van *Catharina Wessing.*
5. *Joanna Maria van Wevelinchoven,* ged. Roermond 2 nov. 1676, tr. (na 1712 ? of in 1722 ?) *George Joseph de Fraiture,* kapitein in Staatse dienst, † in nov. 1738.

99. ***Over Van der Heyden:*** Ned. Leeuw 1955, 6 en 175.
100. Zie ook: J. Huysmans, De familie Van Wevelinchoven, in: Limburgs Jaarboek 1920, 138.
101. Ons Voorgesl. 1978, 354, 369 en 381.
102. GAG, not. arch., inv. nr. 4020.
103. Id., tr., inv. nr. 167, 8.
104. Id., not. arch., inv. nr. 4027.
105. Id., id., inv. nr. 4062.
106. Ned. Leeuw 1965, 219.
107. GAG, tr., inv. nr. 203, 16.

Vj. Mr. *Joannes Balfhasar van Wevelinchoven,* heer van Acquoy, geb. Cuyk 6 jan. 1667, als jur. cand. ingeschreven te Harderwijk 30 okt. 1689, promoveerde ald. 2 nov. 1689, schepen van Roermond (dec. 1705), raadsheer in het Hof van Gelre ald. 13 sept. 1707 tot †, lid der H. Sacramentsbroederschap in de kathedraal te Roermond 17 juni 1708, † Roermond 22 nov. 1719, begr. ald. (H. Geestk.), tr. 1 e Cuyk 26 sept. 1695 ***Maria Catharina Graus,*** ged. Roermond 21 aug. 1672, † ald. 20 jan. 1699, dr. van *Gerardus Graus,* schout van Roermond, en *Francisca Noë;* tr. 2e Roermond 1 dec. 1699 en Cuyk (schep.) (ondertr. 9 sept.) 1700 *Anna Maria Meijer,* ged. Roermond 16 jan. 1674, dr. van *Fredericus Meijer* en *Adriana Scheijven.*

Zie ***over*** hem N.N.B.W. X, 1187.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Maria Adriana Clara van Wevelinchoven,* geb. Roermond in 1696 [108], karmelites ald. 1720 (geprofest 17 aug. 1721), † in 1770.

   Zij bracht 4 aug. 1721 als dote in een rentebrief van 500 patagons (= rijksdaalders) ten laste van de gemeente Herten, Merum en 001 dd. 30 juli 1678 ten name van de kinderen en erfgenamen van ***Jacobus*** Graus, in zijn leven wachtmeester van Roermond, en ***Catharina Cox.*** echtelieden [109].
2. *Petrus Gerardus Jacobus van Wevelinchoven,* ged. Roermond 8 juni 1697, † jong.
3. *Petrus Gerardus Jacobus van Wevelinchoven,* ged. Roermond 20 jan. 1699, † jong.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Maria Adriana Clara van Wevelinchoven,* ged. Roermond 10 okt. 1701, non in Keizersbosch bij Neer.
5. *Petrus Fredericus van Wevelinchoven,* ged. Roermond 11 sept. 1702, † jong.
6. *Petrus Matthias Franciscus van Wevelinchoven,* heer van Acquoy, ged. Roermond 6 april 1704, kapitein der infanterie in keizerlijke dienst, † (door een pistoolschot) Munsterbilsen 22 mei 1750, begr. ald. (k.), tr. le Roermond (k. van het klooster de Godsweerd) [110] 6 april 1733 *Maria Fulgentia de Bruyne,* † Roermond 15 juli 1734, dr. van *Jan François de Bruyne,* heer van Abserbergh, en *Maria Agnes Bloemarts;* tr. 2e Munsterbilsen 23 april 1741 *Anna Catharina Ernestina de Heusch,* geb. ald. 13 juni 1697, † Munsterbilsen 11 juni 1774, begr. ald. (k.), dr. van *Ernst Willem de Heusch,* heer van la Zangrye, Gellick, Eigenbilsen en Landwyck, en diens vierde vrouw *Chrisfina Margaretha de Quoitbach,* en wede. van *Arnoldus Franciscus (de) Bosman,* heer van Nieuwenbroeck [111].
7. *Fredericus Otto van Wevelinchoven,* ged. Roermond 8 nov. 1705.

108. Haar doopakte staat niet ingeschreven
109. Protocollen Herten 1714-1736, 75 vo.
110. In de trouwakte wordt hij vermeld als praenobilis dominus ***Petrus Matthaeus van Wevelinchoven,*** sub copiis caesariis locum tenens legionis principis de Wirtembergh.
111. Over ***De Heusch:*** Ned. Adelsb. 1942, 509; over ***De Bosman***: Maasg. 1946, 37.

8. *Joanna* ***Maria van Wevelinchoven, ged.*** Roermond 28 dec. 1706, † h. Effelt [112], tr. le Roermoad (Carm. k.) 18 juni 1730 ***Joannes*** *Georgius* ***van Hees*** [113], heer van Effelt, kolonel, generaal in keizerlijke dienst, † Steinkirchen 19 maart 1741; tr. 2e omstr. 1750 ***Joannes Bernardus van Haesenbach, te*** Kleef, † h. Effelt [112].
9. ***Helena Isabella van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 4 febr. 1708, † ald. 25 juli 1781, tr. Roermond 15 nov. 1730 Mr. ***Joannes Silvester Essers,*** ged. Maastricht (St. Jac. k.) 14 maart 1695, drossaard van Elsloo, schepen van Maastricht, begr. ald. (Kruish. k.) 28 okt. 1747, zn. van ***Barfholomeus Essers*** en ***Barbara*** *Olijslagers.*
10. ***Jacobus Fredericus van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 16 maart 1709, † ald. 8 okt. 1711.
11. ***Maria*** *Jacoba* ***van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 11 april 1710, † jong.
12. ***Fredericus*** *Alo* ***ysius van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 27 juni 1711, advocaat (1744), voogd van Cruchten, † Roermond 25 nov., begr. ald. (Poen. k.) 27 nov. 1755, tr. Roermond 29 april 1748 ***Maria van Esvelf,*** † Roermond 22 aug., begr. ald. (Poen. k.) 24 aug. 1757, dr. van ***Guilielmus van*** *Esvelt* en ***Elisabeth*** *Heerman.*
13. ***Joannes Henricus van Wevelinchoven,*** tweel. met de voorg., ged. Roermond 27 juni 1711.
14. ***Judocus Everardus Josephus van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 9 okt. 1712, † ald. 18 april 1714.
15. *Joannes* ***Thomas van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 20 dec. 1713, grammaticus bij de paters van de Sociëteit van Jezus, † Roermond 16 juni 1727, begr. ald. (Poen. k.).
16. ***Theodorus Everardus van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 23 febr. 1715, † ald. 20 juni 1727.

Vk. Mr. ***Henricus*** *Constantinus* ***van Wevelinchoven,*** heer van Acquoy en de Munt onder Tegelen, geb. Cuyk 16 juli, 1669, jur. utr. lic., keizerlijk postmeester te Pempelfort bij Derendorff, te Maaseik (1 april 1717) en te Roermond (21 aug. 1725), hofraad van de keurvorst van de Palts (16 jan. 1705), † k. de Munt 1 april 1742, begr. Tegelen, tr. Roermond (Poen. k.) 13 mei 1699 en Cuyk (schep.) 9 sept. 1699 ***Henrica Dorofhea de*** *Bors,* geb. en ged. Roermond 29 juli 1678, † Maaseik 12 maart 1729, dr. van Mr. ***Joannes Franciscus (de)*** *Bors,* heer van Overen onder St. Odiliënberg (1685), jur. utr. lic., keizerlijk postmeester te Roermond, en ***Anna Maria van Dulcken*** [114].

Zie over hem N.N.B.W. X, 1187.

Uit dit huwelijk:

1. ***Joannes Petrus van Wevelinchoven,*** heer van Halbeeck en Lentwijck, geb. Roermond 3 jan., ged. ald. 4 jan. 1701, keizerlijk postmeester ald., lid der H. Sacramentsbroederschap in de kathedraal 23 juni 1743, † Roermond 29 maart 1768, tr. Hasselt (huw. contr. k. de Munt 27 sept.) 1740 ***Maria Marfiana Cafharina de Hassard,*** ged. Maastricht (St. Jack.) 7 dec. 1702, † Roermond 16 nov. 1743. dr. van ***Joannes Balfasar de Hassard.*** majoor in het regt. infanterie Van Pallandt in Staatse dienst 1699, directeur der genie, en ***Gerfrudis Cobens*** en wede. van *Nicolas* ***Anfoine de Libotfon,*** heer van Klein-Stevoort, Jeuck en Momegiers.
2. ***Anna Maria van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfsrt 21 jan. 1703, † 26 jan. 1703, begr. Derendorff (k.).
3. ***Goswinus Henricus van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 10 febr. 1704, † Roermond 9 juli 1710.
4. ***Balfhasar Marfinus van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 17 juli 1705, † Roermond 19 juni 1710.
5. ***Anna Mechfildis van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 27 juni 1707, † Derendorff 24 okt. 1707.
6. *Johanna* ***Pefronella van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 17 okt. 1708, † ald. 23 okt. 1708.
7. ***Joannes Godefridus Eugenius,*** volgt VIk.
8. ***Engelberfus Josephus van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort, † Tegelen ca. 1736.
9. ***Balthasar*** *Goswinus* ***van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 9 jan. 1713, † Maaseik 19 nov. 1719.
10. ***Dorothea Magdalena van Wevelinchoven,*** geb. Pempelfort 17 jan. 1715, † Roermond 10 april 1736.
11. ***Joannes Joseph van Wevelinchoven,*** heer van de Munt, geb. Pempelfort (?) in 1716, † in 1742, begr. Tegelen (k.).
12. ***Antonius Josephus,*** volgt VI 1.

VIk. ***Joannes Godefridus Eugenius van Wevelinchoven,*** heer van Ingenraedt bij Wanckum en Kalverman, geb. Pempelfort 25 dec. 1709, keizerlijk postmeester te Roermond, hofraad van de vorst van Thurn en Taxis, lid der H. Sacramentsbroederschap in de kathedraal te Roermond 7 febr. 17.53, † ald. 14 maart 1761, tr. Swolgen 1 sept. 1753 ***Maria Agnes Gertrudis de*** *Winckel,* vrouwe van Swolgen, geb. Roermond 14 dec. 1732, † ald. 22 juni 1789, begr. Wanckum (k.) , dr. van Mr. ***Petrus Josephus Joannes de*** *Winckel,* jur. utr. lic., griffier van het Hof van Gelre te Roermond, en ***Maria Barbara de*** *Haen,* vrouwe van Swolgen.

Zie over hem N.N.B.W. X, 1188.

Uit dit huwelijk:

1. ***Petrus Josephus Franciscus,*** volgt VIIk.
2. ***Maria*** *Hendrina* ***Catharina van*** *Wevelinchoven,* ged. Roermond 26 nov. 1755, † ald. 2 maart 1823, tr. Roermond (Ursul. k.) 26 febr. 1786 Jhr. ***Lamberfus*** *Leonardus* ***Jacobus van Splinter,*** geb. Udem (Kleef), h. Grouwelhorst, 7 febr. 1754, benoemd in de ridderschap van Limburg bij K.B. 20 nov. 1816, † Roermond 24 aug. 1840, zn. van ***Jan Arnold van*** *Splinter,* heer van Grouwelhorst, en ***Maria*** *Christina* ***Mechfildis de Weldige gen. Cremer.***
3. ***Anfonius Josephus*** *Anselmus* ***van Wevelinchoven,*** ged. Roermond 21 april 1757, † ald. 26 aug. 1757.
4. ***Maria Theresia Josepha van*** *Wevelinckhoven,* ged. Roermond 19 okt. 1758, † ald. 15 mei 1759.
5. Mr. ***Petrus Goswinus van*** *Wevelinchoven,* geb. Roermond 13 febr. 1760, student te Leuven 12 aug. 1778,

112. Blijkens de overlijdensakte van de zoon Mr. Jean ***Balthasar van Hasenbach,*** geb. h. Effelt in 1751, als maire van Tegelen † 7 aug. 1806 (?).
113. Voor zijn testament zie: Maasg. 1887, 168.
114. Over ***De Bors***: Ned. Leeuw 1905, 11 en Navorscher 1955/6, 98.

promoveerde ald. tot jur. utr. lic. 25 mei 1781 [115], gegradueerd kanunnik en cantor van de kathedraal te Roermond 18 juli 1782, priester 4 aug. 1782, hon. kanunnik van de kathedraal te Luik 1804, † Roermond 19 mei 1829, begr. St. Odiliënberg (kh.) [116].

Zie over hem N.N.B.W. X, 1190.

VIIk. *Petrus Josephus Franciscus van Wevelinchoven,* heer van Swolgen [117] en de Kolk onder Broekhuizenvorst [118], ged. Roermond 10 okt. 1754, keizerlijk postmeester, advocaat voor het Hof van Gelre ald., † Roermond 10 april 1812, begr. Wanckum, tr. Roermond 23 juni 1803 *Joanna Francisca Syben,* geb. Roermond 2 maart 1771, † Diest 30 dec. 1852, dr. van Mr. *Joannes Baptista Antonius Syben,* jur. utr. lic., advocaat voor het Hof van Gelre te Roermond, geheimraad van de prinses-abdis van Thorn, en *Louisa Francisca Christina Frische; zij* hertr. 2 okt. 18 14 *Willem Joseph Cox,* van Diest.

Uit dit huwelijk:

Maria Agnes Ludovica Francisca van Wevelinchoven. geb. Maastrioht 23 jan. 1806, † Diest, tr. ald. 1 juli 1835 *Eugène Edouard Becquart,* geb. Doornik in 1800, † 7 okt. 1838.

VI l. *Antonius Josephus van Wevelinchoven,* heer van de Munt (1742) en Releghem onder Sempst, geb. Maaseik 17 dec. 1717, geheimraad van de vorst van Thurn en Taxis, directeur-generaal van de post te Roermond 1768, † k. Releghem 12 dec. 1789, tr. Brussel in 1761 *Elisabeth Josephina Leclerc,* † Brussel 4 maart 1764, begr. ald. (Kap. k.).

Zie over hem N.N.B.W. X, 1186.

Uit dit huwelijk:

Francisca Josephina van Wevelinchoven, vrouwe van Releghem, geb. Brussel 20 sept. 1761, † ald. 23 nov. 1789, begr. Sempst (k.), tr. k. Releghem 21 jan. 1782 *Dominique Charles Joseph Hyacinthe d'Hannosset,* ged. Brussel (St. Gud.) 9 febr. 1749, raad en ontvanger-generaal der domeinen in het kwartier Brussel, † ald. 16 febr. 1797, zn. van *François Jean Hyacinthe d'Hannosset,* raad en ontvanger-generaal der domeinen in het kwartier Brussel, en *Marie Thérèse Françoise Eléonore Josèphe d'Eesbeeck dite van der Haghen* [119].

IIIm. Mr. *Adriaen Buys van Wevelinchoven,* geb. 19 nov. 1594, schepen van Corinchem 1627, 1632, 1635 en 1638, advocaat voor den Hove van Holland, hoogdijkheemraad van het land van Arkel 1637, 1638, † Gorinchem in nov. 1681, tr. *Anna van Losecaet,* dr. van *Frederik van Losecaet,* drossaard van Heukelum.

3 aug. 1643 koopt hij een huis op de Langedijk, waar „tegenwoordig" de Vergulde Schoen uithangt [120]. 26 febr. 1647 koopt hij land op Kedechem [121]. 18 mei 1648 draagt Lijsbeth Jans, weduwe van Lenardt Boon, geassisteerd met Willem Jans Graeff, haar bruidegom, onroerend goed op aan Mr. *Adriaen Buys van Wevelinchoven* [122].

22 aug. 1648 koopt hij een hof buiten de Arkelse poort [123]. 3 jan. 1673 wordt een schuldbekentenis aan hem verleden=. 4 okt. 1673 wordt hij vermeld [125]. 9 sept. 1680 koopt hij voor de helft en als grootvader en voogd van *Anna Maria van Wevelinchoven,* dochter van Dr. *Frederick van Wevelinchoven,* voor de andere helft, een huis op Oosterwijk [126].

3 jan. 1693 wordt ais belending vermeld: de kinderen van Mr. *Adriaen Buys* van *Wevelinchoven,* buiten de Arkelse poort [127].

Uit dit huwelijk:

1. *Alexander,* volgt IVm.
2. *Ida van Wevelinchoven,* † jong.
3. *Antonia van Wevelinchoven,* begr. Gorinchem 20 febr. 1716.
4. *Frederik van Wevelinchoven,* † jong.
5. *Ida van Wevelinchoven,* geestelijke dochter.
6. *Margaretha van Wevelinchoven.* tr. Gorinchem (schep.) 28 jan. 1670 Mr. *Alexander van Os,* geb. Gorinchem 1621/'22, jur. student te Leiden 28 aug. 1642, zn. van *Marcus van Os* en *Mechtelt Libbense van Zirckzee.*

   Zij testeerden 3 jan. 1700 [128].
7. *Anthony,* volgt IVn.
8. *Maria van Wevelinchoven,* geestelijke dochter.
9. *Johanna van Wevelinchoven,* geestelijke dochter.
10. *Catharina van Wevelinchoven,* † jong.
11. *Frederick Thomas,* volgt IVo.

IVm. Mr. *Alexander van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem in 1629, phil. stud. te Leiden 20 sept. 1647, stud. te Utrecht 1649, ingeschr. als jur. cand. te Franeker 27 mei 1651, promoveerde ald. 1 juli 1651, advocaat voor den Hove van Holland te Gorinchem, ontvanger (1662), hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1675, 1676, 1681, 1682, begr. Gorinchem 5 febr. 1703, tr. ald. (schep.) 22 juni 1655 *Christina van Steenwijck,* dr. van Mr. *Maurits van Steenwijck* en *Maria Crom.*

3 dec. 1703 geeft hij voor zich en *Lysbeth van Steenwijck* voor de advocaat *Steenwijck* het graf no. 1 en voor zich en de verdere kinderen van Mr. *Adriaen Buys van Wevelinchoven* het graf no. 2 aan, beide in de kapel van de landdrost Van der Does in het koor van de Grote kerk te Gorinchem [82].

In 1662 wordt hij vermeld als ontvanger [129] en in dat jaar nogmaals [130]. Ook treedt hij op voor zijn schoonmoeder *Maria Crom* [131].

In 1663 koopt hij het huis de Pellicaen op de Markt [132]. 11 jan. 1664 en 1 maart 1664 treedt hij op met procuratie van anderen [133]. 5 juni 1666, 11 mei 1668 en 8 sept. 1668 wordt hij opnieuw vermeld [134].

21 juni 1669 koopt hij een hof in de Warmoesstraat [135]. 7 sept. 1678 koopt hij een huis in de Molenstraat [136]. 25

115. Willy Prick. Over Limburesche hooeeschoolstudenten te Leuven in vroeger eeuwen 11, in: Maasg. 1938, 15.
116. Jos. Habets. Geschiedenis van het bisdom Roermond, III. 1892. 126—127.
117. M.J. Janssen, Bijdrage tot de geschiedenis van het huis „de Gun" en zijn bewoners (Swolgen), in: Limburg's Jaarboek 1896, 19.
118. Maasg. 1944, 21.
119. Over *D'Hannosset*: Ann. de la Nobl. de Belg. 1867, 116.
120. GAG, tr., inv. nr. 136, 22 vo.
121. Id., id., inv. nr. 139, 15.
122. Id., id., inv. nr. 140, 28 vo.
123. Id., id., inv. nr. 140. 64 vo.
124. Id., id., inv. nr. 164, 26.
125. Id., id., inv. nr. 165, 16 vo.
126. Id., id., inv. nr. 172, 54 vo.
127. Id., id., inv. nr. 182, 1.
128. Id., not. arch., inv. nr. 4020.
129. Id.; tr., inv. nr. 154, 4 vo.
130. Id., id., inv. nr. 154, 28 vo.
131. Id., id., inv. nr. 154, 60.
132. Id., id., inv. nr. 154, 10.
133. Id., id., inv. nr. 156, 3 en 21.
134. Id., id., inv. nr. 158, 24 vo. en 160, 37 en 69 vo.
135. Id., id., inv. nr. 161, 39 vo.
136. Id., id., inv. nr. 170, 46.

Anoniem. Doek.

Mr. *Adriaen Buys van Wevelinchoven*
(IIIm, 1594-1681)

Afb. 5 en 6; foto's Association de la Noblesse de Belgique, Brussel.

okt. 1681 wordt een losrentebrief op hem getransporteerd [137]. 12 dec. van dat jaar treedt hij op met procuratie [138]. 19 maart 1688 koopt hij een rentebrief [139], 9 maart 1691 opnieuw [140] en 20 mei 1692 nogmaals [141]. 3 juni 1696 transporteert hij onroerend goed [142]. 24 sept. 1699 wordt hij vermeld in verband met een rentebrief [143]. 2 jan. 1701 transporteert hij_ land op Oosterwijk [144]. 19 juli 1704 worden zijn erfgenamen vermeld als belenders [145].

Uit dit huwelijk:

1. *Barbara van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 5 april 1656 [146].
2. *Hendrik van Wevelinchoven* [146].
3. *Willem van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 2 aug. 1659 [146].
4. *Maria Anna van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 13 aug. 1660 [146].

137. Id. ,id., inv. nr. 173, 85.
138. Id., id., inv. nr. 173, 100.
139. Id., id., inv. nr. 177, 27 vo.
140. Id., id., inv. nr. 180, 8 vo.
141. Id., id., inv. nr. 181, 27 vo.
142. Id., id., inv. nr. 185, 37.
143. Id., id., inv. nr. 188, 20 vo.
144. Id., id., inv. nr. 191, 1.
145. Id., id., inv. nr. 193, 32 vo.
146. Deze kinderen begr. Gorinchem 29 juni 1659, † aang. 13 sept. 1659 en begr. 6 nov. 1660; een dochter bovendien aang. in jan. 1690.

Anoniem. Doek.

en zijn echtgenote
Anna van Losecaet.

Het wapen *Van de Weteringe* is waarschijnlijk later ten onrechte aangebracht.

Coll. Gravin J. de Lichtervelde.

5. *Maria Clara van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 17 juni 1662, geestelijke dochter.
6. *Adriana van Wevebinchoven,* geb. Gorinchem 7 dec. 1666, tr. ald. (schep.) 3 febr. 1704 *Jan Jacob Neissel,* kapitein in Staatse dienst, begr. Gorinchem 29 april 1735.
7. *Aletta van Wevelinchoven,* geb. 23 nov. 1670.
8. *Anna Christina van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem 30 jan. 1677, † in sept. 173 1 [147], tr. Gorinchem (schep.) 8 mei 1695 *Johannes van der Putten,* geb. Dordrecht, † vóór haar [147], zn. van *Louis van der Putten* en *Digna Maria van Slingelandt.*

IVn. Mr. *Anthony van Wevelinchoven,* student te Leuven 14 jan. 1653, advocaat voor den Hove van Holland te Gorinchem, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel

147. Volgens een ms.-genealogie Van Wevelinchoven bij : Hoge Raad van Adel, Oostenrijks arch., inv. nr. paars 717, 267. Volgens deze bron hadden zij een zoon „*Louis Anthoni van der Putten,* trout tot Gelder juffr. ***Maria Anna de Wittenhorst,*** waaruit ***Alexander Everard*** (geb. 1725), ***Henrica Anna*** en ***Josephus Franciscus van der Putten".***

1678, 1679, 1684, 1685, 1687, 1688, 1690, 1691, 1694, 1695, † Gorinchem in jan. 1699, tr. ald. (schep.) 29 juli 1664 ***Maria van*** **Os,** † Gorinchem 3 aug. 1667, begr. ald. (Gr.k.), dr. van ***Gerard van Os*** en ***Elisabeth van Weve-Zinchoven*** (IIf, 6).

25 nov. 1669 koopt hij ten behoeve van zijn onmondig kind, verwekt bij Maria van Os, land in Nieuwland [148]. Hij wordt vermeld [149], koopt 24 dec. 1683 met zijn dochter een rentebrief [150], 19 maart 1688 opnieuw een rentebrief [151] en 30 dec. 1688 land op het Nieuwland [152].

Uit dit huwelijk:

Maria Anna van Wevelinchoven, ged. Gorinchem 4 april 1664, † ald. 5 april, begr. ald. (Gr.k.) 10 april 1743, tr. Gorinchem (schep.) 6 aug. 1686 Mr. ***Cornelis Peter van Wevelinchoven*** (Vg).

16 dec. 1701 wordt het graf no. 28 in de eerste ***regel*** van het dwarspand ten name van Willem ***Marchus*** door Mr. Cornelis ***Peter van. Wevelinchoven*** nomine uxoris en voor de verdere erfgenamen van Gerard van Os aangegeven [82]. 4 juni 1680 wordt zij vermeld als belender van een huis in de Hoogstraat de Roos [153].

9 nov. 1688 transporteert Mr. Cornelis ***Peter*** van ***Wevelinchoven*** als in huwelijk hebbend ***Maria Anna*** van ***Wevelinchoven,*** een der mede-erfgenamen van ***Gheeraert van Os*** en ***Elisabeth van Wevelinchoven*** onroerend goed [154]. 5 sept. 1699 verkoopt hij uit hoofde van zijn vrouw enig erfgenaam van Mr. ***Antonius van Weve-Zinchoven*** een huis op het Korte Nieuwland [155].

IVo. Dr. ***Frederick Thomas van Wevelinchoven,*** geb. 1634/'35, student te Leuven 14 jan. 1653, med. stud. te Leiden 26 sept. 1656, med. doctor te Gorinchem, † aang. ald. 8 febr. 1673, tr. Gorinchem (schep.) 3 febr. 1665 ***Elisabeth van Wevelinchoven,*** geb. in 1638, dr. van ***Pieter van Wevelinchoven*** (IIIs) en ***Elisabeth van de Weteringe;*** zij hertr. Gorinchem (schep.) 6 aug. 1674 Dr. ***Petrus Boxel,*** wedr. van ***Evita Boelisse.***

Uit dit huwelijk:

Anna Maria van Wevelinchoven (Zuidnederlandse adelsverlening voor haar en haar vijf kinderen 6 juli 1740 [94]), geb. Gorinchem 28 nov. 1665, tr. ald. (schep.) 27 aug. 1686 Mr. ***Anthony Vloers,*** jur. utr. dic., drossaard van de stad en vrijheid Turnhout en Poppel, hoofdschout van het land en kwartier Turnhout, † vóór 6 juli 1740, begr. Turnhout (St. Pieter), zn. van ***Anthony Vloers.***

Zij testeert 28 maart 1678 [156].

IIIp. ***Tielman van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem 25 jan. 1609, secretaris van de heerlijkheid Dalem, † 23 juni 1647, tr. Gorinchem (schep.) 25 mei 1632 ***Maria Dierhout,*** † 18 sept. 1648, dr. van ***Adriaen Dierhout*** en ***Margareta van Neercassel.***

31 mei 1639 verkopen ***Thielman*** van ***Wevelinchoven voor*** de ene helft en ***Adriaen de Lange*** als behuwdoudoom en daarom naast eerstgenoemde gewezen administrateur omver de goederen van ***Grietgen Adriaens Dierhouts*** voor de andere helft een schuur aan de Dalemse poort [157].

148. GAG, tr., inv. nr. 161, 61.
149. Id., id., inv. nr. 166, 40 vo.
150. Ia., ia., inv. nr. 174, 92 vo.
151. Id., id., inv. nr. 117, 18.
152. Id., id., inv. nr. 168, 88 vo.
153. Id., ia., inv. nr. 172, 39.
154. Id., ia., inv. nr. 178, 92.
155. Id., id., inv. nr. 188, 58.
156. Id., not. arch., inv. nr. 4058.
157. Ia., tr., inv. nr. 133, 141.

26 febr. 1641 verkopen ***Coenraat Jansz. van Wevelinchoven,*** Adam Snoeck Jansz. als man van ***Margaretha van*** Wevelinchoven, ***Adriaen Cuyl*** als man van ***Arnolda van Wevelinchoven,*** aan de ene zijde, en ***Thielman van Wevelinchoven*** als man van ***Maria Dierhout,*** voor zich en met procuratie van ***Gerart*** van ***Cuyl*** als man van ***Margaretha Dierhout,*** aan de andere zijde, erfgenamen van ***Jan Coenraetsz. van Neercassel en Margaretha Aerdts,*** de brouwerij den Heuvel op de Langendijk te Gorinchem [158].

13 nov. 1641 koopt hij een schuldbrief [159].

28 dec. 1665 treden Mr. ***Johwn van Wevelinchoven*** en de erfgenamen van ***Tielman van Wevelinchoven*** op [160].

13 mei 1672 verkopen ***Adriaen van Wevelinchoven,*** secretaris van de heerlijkheid Dalem, Mr. ***Adriaen Buys van Wevelinchoven*** voor Dr. ***Nicolaes*** en ***Antonie van Wevelinchoven,*** tezamen kinderen van ***Tieleman van Wevelinchoven, in*** zijn leven mede secretaris van Dalem. een huis op het Zuideinde te Gorinchem [161].

Uit dit huwelijk:

1. ***Adriaen van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 1633, secretaris van de heerlijkheid Dalem, † 11 okt. 1689.

   29 maart 1677 transporteert hij aan de erfgenamen van ***Jan Antonisz. van Wevelinchoven*** een rentebrief ten name van ***Tieleman*** van ***Wevelinchoven*** [162].
2. Dr. ***Anthony van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 1635, „med. student te Leuven, gepromoveerd in de eerste licentie aldaar, nadenhand studerende in de medicijnen, heeft loffelijk bediend de ambten van vicus en decanus baccalaureus, wesende van groot verstand", † 20 aug. 1657, Qegr. Leuven (abdij), tr. ***Barbara van Rijsingen (Rengen).***
3. ***Johan Baptist, volgt*** IVp.
4. ***Joannes van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 1640, t jong.
5. ***Nicolaas van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 642, t jong.
6. ***Nicolaas,*** volgt IVq.
7. ***Antonia van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 647, geestelijke dochter, † Gorinchem 21 jan., begr. ald. 26 jan. 1719.

   De graven no. 4 en 5 in de 10de regel van het zuiderpand van de Grote kerk te Gorinchem, staande ten name van ***Thieleman van Wevelinchoven,*** worden overgeschreven op ***Antonia*** van ***Wevelinchoven*** en de kinderen van Nicolaes van ***Wevelinchoven*** mitsgaders ***Margrieta*** Dierhout en ***3 dec.*** 1701 aangegeven door ***Antonie van Weve-Zinchoven*** [82].

IVp. ***Johan Baptist van Wevelinchoven,*** geb. Gorinchem in 1637 (of 24 juni 1640?), † Gorinchem 24 aug., aang. ald. 27 aug. 1668, tr. ***Anna Snoeck,*** dr. van ***Adam Snoeck*** en ***Margaretha van Wevelinchoven*** (IIr, ***2);*** zij hertr. Gorinchem 5 febr. 1679 ***Johan Lodewijk van Goudecker,*** brigadier van de garde in Staatse dienst [163].

6 nov. 1714 verkoopt Mr. ***Joan Adriaen van Wevelinchoven*** met procuratie van ***Anna Snoeks,*** weduwe van de brigadier ***Goudekker*** (procuratie verleden ***voor*** not. Henricus Lambertus Zwem te Kleef dd. 29 okt. 1714) land te Gorinchem, belend de weduwe van Mr. Cornelis ***Peter van Wevelinchoven*** [164].

158. Id., id., inv. nr. 134, 9.
159. Id., id., inv. nr. 134, 168 vo.
160. Id., id., inv. nr. 157, 47 vo.
161. Id., id., inv. nr. 164. 12 vo.
162. Id., id., inv. nr. 169, ll.
163. Over ***Snoeck:*** Ned. Leeuw 1909. 41.
164. GAG, tr., inv. nr. 203, 41 vo.

Uit dit huwelijk:

Anthony van Wevelinchoven, postuum geb., † aang. Gorinchem in april 1669.

IVq. Dr. *Nicolaas van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem in 1644, med. doct., † Haarlem 13 maart, begr. ald. (Gr.k.) 17 maart 1674, tr. Leuven *Johanna Maria Clara Olivier; zij* hertr. *Joannes Franciscus Hart.*

8 april 1680 verkoopt Jan Marcelis van Osch met procuratie van ***Adrianus*** van ***Kuyl*** en van ***Johanna Maria Oliviers,*** gewezen weduwe van Dr. ***Nicolaes*** van ***Wevelinchoven, als*** moeder van haar onmondige kinderen, geassisteerd met ***Johannes Franciscus Hart,*** haar tegenwoordige man (procuratie verleden voor not. Gijsbertus van Campen te Haarlem dd. 16 maart 1680) land op Kedichem [165].

Uit dit huwelijk:

1. *Godefridus van Wevelinchoven,* geb. Haarlem, student te Leuven 1688, professor in de syntaxis aan het college van de H. Triniteit ald. 30 april 1692 tot aug. 1696, kanunnik en plebaan te Tienen, † ald. in 1700.
2. *Joannes,* volgt Vd.

Vq. Dr. *Joannes van Wevelinchoven,* med. doct., tr. *Maria Vucht,* † in 1751.

Uit dit huwelijk:

1, *Joannes,* volgt VIq.

2. *Maria Anna Catharina van Wevelinchoven,* † Leuven 31 maart 1749, begr. ald. (St. Pieter), tr. 6 aug. 1724 Dr. *Henri Antoine Poringo,* geb. Tienen 16 febr. 1691, jur. doct. te Leuven, professor juris ald. 26 mei 1722, † Leuven 13 juli 1763, begr. ald. (St. Pieter), zn. van *Jean Herman Poringo* en *Maria Susanna van Ranst* [166].
3. *Theresia van Wevelinchoven.*

VIq. Dr. *Joannes van Wevelinchoven,* med. doct.,,† in 1738, tr. *J. J. van Wemmel* tot Fleems in het land van Waas.

Uit dit huwelijk:

een dochter."

IIr. *Jan Jansz. van Wevelinchoven,* brouwer te Gorinchem, tr. ald. (schep.) 8 febr. 1605 *Aertgen Jans van Neercassel,* dr. van *Jan Coenraadsz. van Neercassel,* brouwer te Gorinchem, en *Margaretha Aerts.*

Uit dit huwelijk:

1. *Arnolda van Wevelinchoven,* † jong.
2. *Coenraad,* volgt IIIr.
3. *Margareta van Wevelinchoven,* † *28* febr. 1666, tr. Gorinchem (schep.) 12 nov. 1630 *Adam Snoeck,* geb. ald., † 16 april 1653, zn. van *Jan Snoeck,* brouwer, raad 1608, fabrykmr. 1610, 1611, regent van het Nieuwe gasthuis 1613 en schepen 1'617-1619, 1622, 1625 te Gorinchem, en *Anna van Dormagen* [163].

17 dec. 1644 verkoopt ***Adam Snoeck,*** burger te Gorinchem, als man van ***Margaretha van Wevelinchoven*** en mitsdien erfgenaam van ***Jan Jans van Wevelinchoven,*** aan Sander Ringh een huis op de Kortendijk, belend de erfgenamen van ***Cunera van Wevelinchoven*** en ten zuiden Coenraed ***Jansen van Wevelinchoven.*** [167].

165. Id., id.,, inv. nr. 172, 21 vo.
166. Ann. de la Nobl. de Belg. 1863, 239.
167. GAG, tr., inv. nr. 137, 63.

4. *Arnolda van Wevelinchoven,* † 9 febr. 1654, tr. Gorinchem (schep.) 31 aug. 1632 *Adriaen van Kuyl,* geb. 31 dec. 1601, ontvanger der verpondingen over het Land van Ackel, † 20 aug. 1653, zn. van *Franck van Kuyl,* raad 1604, schepen 1604, 1609, 1611, 1615, 1618, 1621, 1623, 1626, 1628, 1630, fabrykmr. 1606, 1612 en thesaurier 1607 en 1613 van Gorinchem, dijkgraaf van het Land van Arkel 1601, en *Johanna van Blockland.*

4 maart 1632 komt ***Aertge Jans van Wevelinchoven voor*** als onmondige erfgename van ***Jan Coenraadsz. van Neercassel*** en ***Margriete Aertsclr.;*** voogd is haar oom ***Balthus Jansz.*** van ***Wevelinchoven*** [168].

Haar erven worden vermeld 31 dec. 1674 [169].

IIIr. *Coenraad van Wevelinchoven,* geb. Gorinchem, brouwer ald., † 21 maart 1657, tr. Gorinchem 7 nov. 1628 *Maria Snoeck,* dr. van *Jan Snoeck* (vermeld onder IIr, 3) en *Anna van Dormagen* [163].

6 aug. 1640 verkoopt hij met procuratie van Octaviano Dall, poorter te Utrecht, onroerend goed [170]. 4 aug. 1642 neemt hij een hypotheek op het huis en brouwerij op de Kortendijk [171]. 14 febr. 1645 is hij bezitter van de brouwerij de Son op de Kortendijk [172], die hij 31 jan. 1647 verkoopt (zie onder Ib, 6).

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van Wevelinchoven,* geb. in 1633, begr. Amsterdam (Leidse kh.) 13 dec. 1673.
2. *Aertjen van Wevelinchoven,* tr. Gorinchem 25 okt. 1665 *Samuel Petersen Rivet;* hij hertr. 5 nov. 1673 *Cornelia Vervooren.*

28 maart 1666 testeren zij [173].

3. *Hendrik van Wevelinchoven,* geb. in 1640.
4. *Arnold van Wevelinchoven,* geb. in 1641.

IIs. *Baltus Jansz. van Wevelinchoven,* brouwer, regent van het Mannenhuis 1601, raad 1608, vader van het Nieuwe gasthuis 1608, 1609, fabrykmr. 1609, thesaurier 1610, schepen 1610, 1612, 1614, 1616, 1618, 1620, 1622, 1624, president-schepen 1627, 163 1, 1634, weesmeester 1617, 1624, burgemeester 1625, 1626, 1629, 1632, 1633 en Heilige-geestmr. 1625, 1626 te Gorinchem, hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1608, 1609, 1611, 1612, 1614, 1615, 1617, 1618, 1622, 1623, 1627, 1628, 1632 en 1633, gecommitteerde in de rekenkamer van Holland 1628-1630 en ter Admiraliteit op de Maze, tr. Gorinchem (schep.) 18 april 1595 *Margaretha Peters van Alphen,* † 1 nov. 1635, wede, van *Hendrik van Neercassel* Govertsz.

18 maart 1681 wordt een rentebrief dd. 2 aug. 1632 ten name van ***Baltasar van Wevelinchoven (bij*** open brieven dd. 25 mei 1677 voor schout en heemraden getransporteerd door Mr. ***Godefroy van Muylenburch,*** advocaat voor den Hove van Holland, als man van ***Maria*** van ***Wevelinch***oven) getransporteerd aan ***Anna Snoeckx,*** weduwe van ***Aert van Herwaerden,*** in leven burgemeester van Gorinchem [174].

11 maart 1637 verkoopt ***Grietgen Peters,*** weduwe van ***Balthasar van Wevelinchoven,*** geassisteerd met ***Govert van Neercassel,*** land te Leerbroek [175]. 20 sept. 1641

168. Ned. Leeuw 1909, 73.
169. GAG, tr., inv. nr. 166, 37 vo.
170. Id., id., inv. nr. 133, 115.
171. Id., id., inv. nr. 135, 58 vo.
172. Id., id., inv. nr. 137, 76 vo.
173. Id., not. arch., inv. nr. 311.
174. Id., tr., inv. nr. 173, 1 vo.
175. Id., id., inv. nr. 131, 10.

transporteert zij drie morgen land op het Rietveld in het Land van Arkel [176].

Uit dit huwelijk:

1. Peter, volgt 111s.
2. ***Maria van Wevelinchoven,*** † in 1675, tr. Gorinchem (schep.) 10 nov. 1642 Mr. ***Godefridus van Muylenburch,*** geb. Heukelum 1602/'03, jur. student te Leiden 1 juni 1621, advocaat voor den Hove van Holland, raad en secretaris van de heer Bekoy van Heukelum, dijkgraaf van Dalem, † in 1687.

   12 april 1641 verkoopt ***Maria Balthus van Wevelinchoven,*** geassisteerd met haar halfbroeder ***Govert Hendrics van Neercassel,*** een hof bij de Borchpoort, belend door ***Balthasar Jacobsz. (?) van Wevelinchoven*** [177].

   13 juni 1646 kopen Mr. ***Godefroy van Muylenburgh,*** advocaat, en ***Johan van Wevelinchoven*** een huis en hofstad op de Langendijk, belend de advocaat ***Adriuen Buys van Wevelinchoven*** en de weduwe van Claes van Honcoop Mathijss [178].
3. ***Elisabefh van Wevelinchoven,*** † 14 febr. 1636, tr. ***Eduard Blommert,*** geb. Gorinchem, † in 1652; hij hertr. Gorinchem 15 nov. 1643 ***Geerfruyf Snoeck,*** wede. van ***Guilliam Mulder,*** ingenieur en kwartiermeester in Staatse dienst [163].

IIIs. ***Peter van Wevelinchoven,*** brouwer, † 29 juli 1652, tr. Gorinchem (schep.) 26 sept. 1623 ***Elisabeth van de Weferinge,*** dr. van ***Libbe van de Weteringe*** Adriaensz., hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1624, 1625, 1627, 1628, 1637, en ***Belia de Leeuw.***

Het graf no. 28(26) in de tweede regel van het dwarspand in de Grote kerk te Gorinchem ten name van ***Bruyn Jansz. van Wevelinchoven,*** wordt overgeboekt op de kinderen van ***Peter Baltus van. Wevelinchoven;*** het graf no. 29(27) ten name van ***Baltus Jans van Wevelinchoven*** wordt 24 okt. 1701 aangegeven door de kinderen van ***Peter Baltus van Wevelinchoven;*** het graf no. ***6*** in de 4de regel van het middenpand ten name van ***Lieb Ariens,*** wordt op die datum overgeboekt op de kinderen van ***Peter Baltus van Wevelinchoven en Elisabeth Libes*** van de ***Weteringh*** [82].

13 nov. 1637 koopt ***Pieter Balthusz. van Wevelinchoven*** een erf naast zijn huis op de hoek van de Helmsteeg [179].

26 febr. 1641 verkoopt hij aan Tobias de Mulder de helft van het Bovenste Tuyschilt aan de Linge, waarvan de andere helft zijn zwager ***Ewout Blomaert*** toebehoort; het is indertijd gekocht door zijn vader ***Balthasar van. Wevelinchoven*** [180]. ***9*** jan. ***1642*** wordt hij vermeld 181.

14 juli 1642 koopt hij van ***Hendrick Snoeck*** Jansz. ***3*** morgen weiland aan de Oude Schelluinse weg genaamd de Lambertskamp [182].

22 jan. 1646 koopt hij land in de polder van Groot-Oosterwijk [183], 2 juni 1646 land, belend door ***Jan Anthonisz. van Wevelinchoven*** [184]. ***5*** mei 1648 koopt hij een custingsbrief [185], 5 aug. 1648 wordt hij vermeld [186].

26 mei 1651 koopt hij van Huybert van der Molen C.S. het huis St. Crispijn in de Kraansteeg [187].

176. Id., id., inv. nr. 134, 157.
177. Id., id., inv. nr. 134, 68 vo.
178. Id., id., inv. nr. 138, 63.
179. Id., id., inv. nr. 131, 109.
180. Id., id., inv. nr. 134. 9 vo.
181. Id., id.; inv. nr. 134, 176.
182. Id., id., inv. nr. 135, 51.
183. Id.; id., inv. nr. 138, 32.
184. Id., id., inv. nr. 138, 63.
185. Id., id., inv. nr. 140, 21 vo.
186. Id., id., inv. nr. 140, 63.
187. Id., id., inv. nr. 143, 37; Ned. Leeuw 1911, 246.

In 1661 wordt zijn weduwe vermeld [188], 30 sept. 1664 en 8 juli 1665 zijnweduwe en kinderen [189], 7 aug. 1666 opnieuw [190], evenals 22 mei 1670 [191]; 3 nov. 1676 komt zij nog voor [192].

9 nov. 1691 verkopen ***Adriaen, Libertus, Balthasar, Margrieta, Sibiele, Maria*** en ***Aleydis van Wevelinchoven*** en Dr. ***Petrus Boxel,*** raad in de vroedschap, gehuwd met ***Elbabeth van Wevelinchoven,*** kinderen van ***Pieter*** van ***Wevelinchoven*** en ***Elisabeth van de Weteringh,*** het Vergulde Claverblad aan Cornelis Speyert [193].

30 nov. 1695 kopen de kinderen van ***Peter Baltus van Wevelinchoven*** het huis de Engel in de Molenstraat [194].

Uit dit huwelijk:

1. ***Adriaen,*** volgt IVs.
2. ***Margarefa van Wevelinchoven,*** geestelijke dochter.
3. ***Sibilla van Wevelinchoven,*** tr. Gorinchem (schep.) 30 jan. 1652 ***Wilhelmus van Slingeland, zn.*** van ***Govert van Slingeland*** en ***Boxken van der Stael.***
4. ***Maria van Wevelinchoven,*** geestelijke dochter.
5. ***Liberfus van Wevelinchoven,*** hoogdijkheemraad van het Land van Arkel 1703.

   30 maart 1690 koopt hij een rentebrief [195]. 29 nov. 1698 verkoopt hij mede namens de andere kinderen van ***Pieter Baltus van Wevelinchoven*** het huis Waelwijck in de Arkelsestraat [196]. 25 aug. 1700 koopt hij een rentebrief [197] en 19 maart 1703 een weiland te Oosterwijk in het Land van Arkel [198].

   24 juli 1704 geeft zijn zuster ***Elisabeth*** een machtiging als erfgename ab intestato van hem [199].
6. ***Balfhasar van Wevelinchoven,*** † na 9 nov. 169 1.
7. ***Elisabeth van Wevelinchoven,*** geb. in 1638, tr. le Gorinchem (schep.) 3 febr. 1665 Dr. ***Frederick Thomas van Wevelinchoven*** (IVo); tr. 2e Gorinchem (schep.) 6 aug. 1674 Dr. Petrus ***Boxel,*** geb. ald. 1636/'37, med. stud. te Leiden 19 april 1657, med. doct., schepen 1690, 1692 en raad 1691 van Gorinchem, begr. ald. 7 mei 1697, zn. van ***Hugo Boxel.***

   28 april 1692 wordt een rentebrief op haar getransporteerd [200], 18 okt. 1697 opnieuw [201].

   13 april 1699 verkoopt zij mede namens ***Anna Maria van Wevelinchoven,*** gehuwd met Mr. ***Antonius Vloers*** (procuratie voor not. Laers te Turnhout dd. 8 april 1699) een hofstede op Oosterwijk; de hypotheek hierop wordt 5 okt. 1763 aan Mr. ***Jan Anthoni van Wevelinchoven*** voldaan [202]. 3 febr. 1700 koopt zij een rentebrief [203] en 27 febr. 1700 opnieuw [204].
8. ***Aleydis van Wevelinchoven.***

IVs. ***Adriaen van Wevelinchoven,*** woonde te Schoonhoven, tr. ***Chrisfina van Ceulen,*** geb. Schoonhoven, † Gorinchem, dr. van ***Willem van Ceulen*** en ***Anna van Kuyl.***

188. Id.. id.. inv. nr. 153, 16.
189. Id.; id., inv. nr. 156, 78 vo. en 157, 27 vo.
190. Id., id., inv. nr. 158, 34 vo.
191. Id.. id.. inv. nr. 162. 25 vo.
192. Id.; id.; inv. nr. 168, 73 vo.
193. Id., id.. inv. nr. 180. 72 vo.
194. Id.; id.; inv. nr. 184, 85.
195. Id., id., inv. nr. 179, 93.
196. Id., id., inv. nr. 187. 64 vo.
197. Id., id., inv. nr. 189, 56.
198. Id., id., inv. nr. 192. 10.
199. Id.; not. arch., inv. nr. 4069.
200. Id. tr., inv. nr. 181, 22 vo.
201. Id., id., inv. nr. 186, 32 vo.
202. Id., id., inv. nr. 188, 29 vo.
203. Id., id., inv. nr. 189, 14.
204. Id., id., inv. nr. 189, 10 vo.; Wap. 1914, 359.

26 nov. *1666 wordt Adriaen van Wevelinchovea* Peters vermeld, 24 maart 1670 koopt hij een perceeltje in de Warmoesstraat [205], 30 maart 1683 verkoopt hij een perceeltje in de Warmoesstraat [206]. 14 juli 1687 koopt hij, wonende te Schoonhoven, een rentebrief [207].

Uit dit huwelijk:

1. ***Peter van Wevelinchoven,*** † ongehuwd.
2. ***Christina van Wevelinchoven,*** † ongehuwd.

---

205. Id., id., inv. nr. 158, 48 vo. en 162, 8.
206. Id., id., inv. nr. 174, 11 vo.
207. Id., id., inv. nr. 177, 18

Wttewaall,

door MR. A. J. KRONENBERG.

De geregelde stamreeks *Wttewaall* wordt in Ned. Adelsboek (jg. 1953) en in Ned. Patriciaat (jg. 1931/1932) aangevangen met ***Adriaan Jansz. Wtte Waell,*** die heet te zijn geboren in 1540, gestorven in 1575 en gehuwd in 1573 met *Cornelia* ***van Schaeyck*** Marcelisdr. Hij zou burger van Vianen zijn geweest en gegoed bij Vreeswijk en 't Wael.

In die jaren leefde er in de stad Utrecht een geslacht *Wtewael,* waartoe o.m. behoorde de bekende schilder ***Joachim*** *Wtewael,* aan wien een in 1929 verschenen monografie was gewijd van de hand van Dr. C. M. M. A. Lindeman. Achterin dat boekwerk komt een overigens niet in alle opzichten foutloze genealogische tabel voor, waarin vragenderwijze sprake is van een oudere tak, waaruit ***Adriaan*** *Jansz.* voornoemd zou zijn gesproten en van een jongere tak, waarvan de schilder ***Joachim*** een loot zou zijn. In de tekst van het boek wordt van de mogelijke verwantschap der beide takken wel gewaagd, waarbij nochtans het preeieze hoe in het midden wordt gelaten. Menigvuldige uitoefening van het notarisambt en vermaagschapping met het geslacht ***Van Schaeyk*** in beide takken pleiten inderdaad voor enigerlei samenhang.

Lindeman geeft als grootvader van de schilder ***Joachim*** op de scriver ***Jan*** *Jansz.* ***Wfewael,*** die- geboren zou zijn rond 1464 en in 1556 niet meer tot de levenden zou hebben behoord.

Een onderzoek in de Utrechtse archieven (Rijks- en Gemeente-) bracht het volgende aan het licht. In het lijfrenteregister anno 1543 (GAU 1 610), termijnen Victoris en Paeschen, komt, onder het gilde der viscoopers op fol. 85, r. kol., als vijfde kind en vierde zoon van ***Jan Janss.*** die scriver en ***Marycke Jan Woutersdr. van de Pol*** voor: ***Aryaen,*** st. (15) 74, met £ 2.-.- en nog eens £ 14.-.-. Als achtste, tevens laatste kind en zevende zoon van genoemd echtpaar wordt vermeld ***Anfhonis,*** die geboren blijkt te zijn ong. 1529, de vader van ***Joachim*** de schilder (vgl, GAU 1 590, rek. le kam. 1544/1545, fol. 34vo) .

Het sterfjaar van ***Aryaen*** is ook terug te vinden in de rekeningen van de le kameraar (1574/1575, fol. 108). Daar het in het voormelde lijfrenteregister op hem volgende kind ***Joest*** in 1524 werd geboren (rek. le kam. 1533/1534, fol. 34vo) kan het geboortejaar van ***Aryaen*** worden gesteld op omstreeks 1522, een en ander mede bezien in het licht van de jaren, waarin voor de onderscheidene kinderen ***Wtewael*** lijfrenten werden gekocht.

Volgens Booth (RAU hs. 378, fol. 1392) zou ***Aryaen Jan Janss. Wtewael*** buitenslands zijn gestorven. Overigens is de volgorde van de kinderen van ***Jan Janss. Wtewael*** en *Marijcke* bij Booth een andere dan die men in het lijfrenteregister aantreft. Nu heb ik wel eens meer gemeend te mogen vaststellen dat Booth bij de samenstelling van zijn genealogieën de lijfrenteregisters niet heeft geraadpleegd: voorlopig houd ik het maar op de volgorde van bedoelde registers.

In de stad Utrecht en in het Utrechtse twee verschillende *Adriaen* ***Janszonen,*** tijdgenoten met de zeldzame toenaam *Vuyte* ***Wael,*** beiden overleden in 1574/1575 ? Men zou nog kunnen denken aan een verwantschap als broederskinderen en een vernoeming naar een gelijknamige grootvader, maar dat lijkt m.i. uitgesloten, omdat de scriver een ***Jan*** tot vader en ook een ***Jan*** als schoonvader had. Me dunkt, het ware een niet te boude stelling dat het hier een-en-dezelfde persoon betreft.

Dat N. A. en N. P. als geboortejaar van de stamvader aangegeven 1540 zegt m.i. op zich niet zoveel: dat jaartal kan op een blote gissing berusten en zijn afgeleid van het geboortejaar van zijn zoon ***Marcelis, t.w.*** 1574, waarbij dan als gangbaar generatieverschil ong. 33 jaar is genomen: het jaartal 1540 vond ik ook nergens gestaafd.

Een geboortejaar 1464 voor ***Jan*** *Jansz.,* zoals de ms.-geslachtsboom van de hand van Frederik Wttewaell de Breede (zie Familiepapieren Wttewaall in U. B. Utrecht) dat wil, hoewel niet volstrekt uitgesloten, schijnt mij rijkelijk vroeg, gelet op zijn benaderde trouwjaar 1508 en zijn sterfjaar 1552, al kan hij op oudere leeftijd met ***Marye*** gehuwd zijn en al kan hij zeer oud zijn geworden: 1480 of daaromtrent komt mij aannemelijker voor.

De oudste van vele vermeldingen van ***Jan*** *Jansz.* ***Wfewael*** die scriver, na zijn verkrijgen van het Utrechtse burgerschap in 1500 (rek. le kam. 1500/1501, fol. 11), is te vinden in plecht- en procuratieboek 1512 (GAU 1 703) waar des donredags nae den heyligen pynsterdach, d.i. 3 juni aan de orde is de aankoop van een losrente van 6 gouden Philipsguldens per jaar (losbaar met 96 gld.).

Jan Janss. *Wttewael* de scrijver, ***Gerrychgen Phls.*** *Luytgenss.* wedue, Mr. ***Jan*** *Phlsz.* en (de) ***Ludolph*** *Phlsz.* haar zonen verkopen aan de stad Utrecht voor de somma van £ 375.- de huysinghe en (de) hofstede gelegen achter Hasenberch en geheten „die Vleermuys" (rek. le kam 1533/1534, fol. 38vo).

Jan *Jansz.* de scriver — waarsch. de vader, mogelijk echter de ong. 1510 geboren oudste zoon, eveneens notaris te Utrecht — met sijn medewerckers betaalt vanaf 1539 aan de Buurkerk een rente uit het huis „dat Ave Maria" op de Vischmarkt, ten belope van £ 1.-.6, herleid als 4 stuiv. 6 wit (GAU 11, 47, rek. Buurk. 1539/1540, fol. 2).

Mariken Jan *Jansz.* ***Wfewael,*** die scrijvers wedue, koopt 10 december 1556 een huis en hofstede aan de westzijde van de Laeckensnijdersstraet vanouds genaamd „ die Munt" (GAU 1 705, reg. Tr. en Pl., fol. 136).

De stamreeks *Wttewaall* ***zou*** m.i. thans aldus kunnen aanvangen:

1. ***Jan*** *Jansz. Wte Wael,* geb. waarsch. rond 1480, scriver of notarius te Utrecht, burger ald. 1500/1501, begr. Utrecht (Buurk.) in 1553, tr. ca. 1508 ***Marye van de Pol,*** geb. rond 1490, begr. Utrecht (Buurk.) in 1572, dr. van ***Jan*** *Woutersz.* ***van de Pol*** en ***Feysgen Jan van*** *Rodenburchsdr.*
   Uit dit huwelijk o.a.:

II. ***Adriaan Wfewael,*** geb. rond 1522, enz.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Francis.

I. ***Alexander Francis,*** koopman in Brits-Indië, † in Goa ná 1799, tr. ***Anna Josepha de Villa Franca,*** † Alapé (kust van Malabar) in dec. 1799.

Volgens familie-overlevering zou zij een nicht geweest ***zijn van*** de Portugese gouverneur van Goa.

Uit dit huwelijk (o.a.?):

II. ***Etnanuel Francis,*** geb. Alapé 7 maart 1798, ging op zijn dertiende jaar als stuurmansleealing naar zee, werd in 1815 tweede stuurman op het Engelse schip „Union", liep op 25 mei van dat jaar met dit schip op de zuidkust van Java op de klippen, kwam terecht in Bantam en trad in aug. 1815 in dienst als klerk op het Residentie-bureau aldaar, werd 1 febr. 1818 benoemd tot assistent bij het Revenu-Departement te Bantam, en tot opziener der Landelijke inkomsten, 29 okt. 1818 in commissie gesteld in de Lampongs, 3 juli 1819 benoemd tot commies bij de Hoofd Inspectie van Financiën, 31 aug. 1819 toegevoegd aan de schout-bij-nacht Wolterbeek op de expeditie naar Palembang, okt. 1821 toegevoegd aan de commissaris voor Borneo, 2 juli 1822 'benoemd tot opziener bij de Landelijke inkomsten der le klasse te Pandeglang, Residentie Bantam, 26 mei 1823 verlof toegestaan om een reis naar Japan te doen, doch te Batavia werd deze bestemming, bij besluit van 1 juli 1823 veranderd en E. Francis toegevoegd aan de commissaris voor Makassar, 16 nov. 1824 benoemd tot assistent-resident te Padang, 20 dec. 1825 assistent-resident te Bantam, 14 juli 1828 assistent-resident te Benkoelen, 29 jan. 1831 benoemd tot commissaris voor Timor, 20 juni 1832 commissaris van het gouvernement voor Borneo's Westkust, 18 febr. 1833 adjunct-commissaris-inspecteur der Buiten-Etablissementen van Java, 5 febr. 1834 resident van Sumatra's Westkust, 31 aug. 1835 begiftigd met het radikaal van Indisch ambtenaar, 29 nov. 1837 op eigen verzoek eervol ontslagen als resident van Sumatra's Westkust, onder toekenning van verlof, 25 juli 1838 benoemd tot resident van Rembang, 23 nov. 1838 resident van Madioen, 9 juni 1839 benoemd tot ridder in de Orde van de Nederl. Leeuw, 31 mei 1843 eervol ontslagen als resident van Madioen, 4 febr. 1844 verlof verleend naar Nederland voor de tijd van twee jaar, 22 aug. 1845 'teruggekeerd van verlof uit Europa, en per 24 okt. 1845 op wachtgeld gesteld, 9 jan. 1846 benoemd tot commissaris van het gouvernement voor Menado, 19 aug. 1847 benoemd tot hoofd-ambtenaar ter beschikking van de gouverneur-generaal, 14 febr. 1848 benoemd tot inspecteur van Financiën, 4 maart 1851 eervol uit 's Lands dienst ontslagen en benoemd tot president van de Javasche Bank, 20 april 1863 eervol ontslagen als president van de Javasche Bank, vestigde zich toen in Nederland aan het Noordeinde te Delft, † ald. 3 sept. 1880, tr. Padang 20 okt. 1833 ***Catharine Elisa Zn 't Veld,*** geb. Padang 5 dec. 1807, † Delft 13 febr. 1883, dr. van ***Teunis Zn 't Veld,*** ontvanger der inkomende en uitgaande rechten te Padang, lid van de Raad van Justitie van Sumatra's Westkust, president van de Wees- en Boedelkamer te Padang, ouderling en lid der Subcommissie van Onderwijs aldaar, en ***Anna Francina Carelsz,*** en weduwe van ***Johann Henry Carel Wilhelm von Schtnidt auf Alfenstadf.***

Emanuel Francis werd genaturaliseerd tot Nederlander bij de Wet van 1'7 dec. 1858. Hij publiceerde „Herinneringen uit den Levensloop van een 'Indisch' Ambtenaar van 1815 tot 1851" (Batavia, 3 delen, H. M. van Dorp X356-1859) en „Herinneringen uit mijnen Diensttijd-in Nederlandsch-Indië", gedrukt voor eigen rekening, Leiden augustus 1864. waarin hij details uit zijn avontuurlijke loopbaan meedeelt.

Catharine Elisa In 't Veld tr. le Padang 15 maart 1826 ***Johann Henry Carel Wilhelm von Schmidt auf Altenstadt,*** geb. St. Oedenrode 30 okt. 1804, le luit. artillerie O.I. L., adjudant van de gouverneur van Sumatra, † gedurende de Padri-Oorlog te Weltevreden 18 ***jan.*** 1831. zn. van ***Johunn Heinrich Adolvh von Schmidt auf Altenstadt*** en ***Jenny Balneavis.*** Uit dit huwelijk één dochter: ***Johanna Cornelia Katharina Adolphine von Schmidt auf Altenstadt,*** gehuwd met ***Johann Gottfried Theodor Mohrmann.***

Uit dit huwelijk:

1. Mr. ***Emanuel Alexander Intveld Francis,*** geb. Padang in 1835, ingeschreven bij het Athenaeum Illustre te Amsterdam in 1852/'53 als jur. stud., in 1854, '58 en '59 aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, alwaar hij 2 juni 1859 promoveerde op een proefschrift „De Potestate Gubernatoris-Generalis Indiae Orientalis", † ná 1871, toen hij te Batavia woonde.

Hij publiceerde behalve zijn proefschrift nog: Jets over de Particuliere Landerijen bewesten de rivier Tjimandi" (Utrecht, Kemink en Zoon, 1869).

2. ***Anna Josepha Francis,*** geb. Padang 12 aug. 1836, † 's-Gravenhage 5 jan. 1892, tr. Batavia 12 april 1854 ***Frederik Arnold Bik,*** geb. Batavia 29 okt. 1826, landeigenaar op Java, lid firma Butin Bik & Co, kooplieden te Amsterdam, † Delft 7 okt. 1873, zn. van ***Adrianus Johannes Bik,*** assistent-resident der Bataviaasche Ommelanden, lid Raad van Justitie te Batavia, ridder in de Orde van de Nederl. Leeuw, tekenaar en lithograaf, en ***Anna Maria Arnold.***

A. J. Arnold Bik, geb. ***Francis*** was o.a. eigenares van de onderneming Moeara Beres bij Buitenzorg. Zie omtrent de familie ***(Arnold) Bik:*** Ned. Patr. 1976, waarin tevens een overzicht van hun nakomelingen.

3. ***Joan Cornelis Francis,*** geb. Padang 17 nov. 1837, † Batavia 16 maart 1838.

4. ***Jacob Frederik Francis,*** geb. Rembang 22 jan. 1839, † ald. 17 april 1839.

5. ***Catharina Chrisfiana Francis,*** geb. Madioen 7 jan. 1840.

6. ***Robert Gerard,*** volgt IIIa.

7. ***George Chrisfiaan Francis,*** geb. Madioen 20 juni 1842, † ald. 5 jan. 1843.

8. ***Caroline Jane Francis,*** geb. Batavia 8 dec. 1843, † 's-Gravenhage 3 april 1928, tr. Delft 30 aug. 1866 ***Johannes de Crane,*** geb. Zierikzee 21 mei 1841, assistent-resident van Japara, † 's-Gravenhage 8 jan. 1928, zn. van Mr. ***Wilhelmus Christianus de Crane,*** reder, lid van de Raad van Zierikzee, consulair agent van Frankrijk, Engeland en Duitsland ald., correspondent der Nederl. Bank, en Jkvr. ***Maria Sophia van Vrijberghe.***

9. Theodore Theunis Francis, geb. Batavia 3 nov. 1846, † ald. 22 mei 1848.

10. ***Benjamin Francis,*** geb. Batavia 16 nov. 1848, als jur. stud. ingeschr. aan de Rijksuniversiteit te Leiden 9 okt. 1869, te Utrecht 9 febr. 1872 „alumnus Academiae Lugduno-Batavae".

ll. ***William,*** volgt IIIb.

IIIa. ***Robert Gerard Francis,*** geb. Ngawi 20 juni 1841, koopman te Batavia, † Rotterdam 19 mei 1880, tr. Batavia

6 mei 1863 ***Wilhelmina Hermanna Scheuer,*** geb. Padang 26 febr. 1842, † aan boord s.s. Koning der Nederlanden, varende door het Suez-kanaal, 22 sept. 1875, dr. van Ds. ***Johannes Scheuer,*** predikant in Nederl. Indië, en ***Anna Charlotte Carter.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Charlotte Francis,*** geb. Weltevreden 15 jan. 1868, † 's-Gravenhage 12 dec. 1957, tr. Utrecht 28 dec. 1888 Dr. ***Frederik Willem van Haeften,*** geb. Meester-Cornelis, h. Struiswijk, 9 febr. 1865, med. doctor, officier van gezondheid le klas O.I. Leger, kolonel-titulair, ridder Mil. Willemsorde 4e 'klasse, †'s-Gravenhage 12 juli 1926, zn. van ***Aernoudt Willem van Haeften,*** majoor titulair artillerie, en ***Henriette Leonora Carolina de Pauly.***

Zie omtrent **de familie *Van Haeften:* Ned. Patr. 1910. Nakomelingen in o.a. de geslachten *Van Haeften, Hondius, De Bel en Breheny.***

Het thans niet meer bestaande landgoed Struiswijk behoorde toe aan de grootvader van Dr. *Van. Haeften:* de luitenant-kolonel O.I. Leger *Johannes Hendricus Cornelis de Pauly.*

2. Robert, volgt IVa.

3. ***Magdalena Francis,*** geb. Batavia 19 aug. 1873, † Utrecht 29 april 1944, tr. ald. 27 juni 1899 ***William van Braam,*** geb. Sneek 10 jan. 1870, luitenant ter zee le klasse, † Zeist 19 maart 1938, zn. van ***Simon van Braam,*** leraar Engelse taal te Sneek, en ***Henderika Jacoba Lieuwkje Fiers.***

Zie omtrent dit echtpaar: Kwartierstatenboek Nederl. Leeuw 1958. Nakomelingen o.a. in de geslachten *Westerouen van Meeteren* en *Coldewei*j.

IVa. ***Robert Francis,*** geb. Batavia 2 maart 1870, planter, † Epe 17 okt. 1945, tr. Kediri 15 okt. 1900 ***Alida Geertruida Ameln,*** geb. Kediri 3 mei 1881, † 's-Gravenhage 7 dec. 1952, dr. van *Herman* **Ameln en** *Klassina* ***Frederika*** *Kroesen.*

Uit dit huwelijk:

V. ***Frederik Ernst*** *Francis,* geb. Jogjakarta 26 april 1904, employé Kon. Shell N.V., † 's-Gravenhage 27 april 1975, tr. 's-Gravenhage 11 okt. 1933 ***Wilhelmina*** *Jacoba Arntzenius,* geb. Balikpapan 22 juli 1911, dr. van ***Willem Diederik Alexander Arnfzenius,*** Deliplanter, daarna passage-chef B.P.M. laatstelijk te 's-Gravenhage, en ***Wilhelmina Maria Louiza*** *Jacquelina Gleenewinkel* ***Kamperdijk:*** zij hertr. 's-Gravenhage 27 okt. 1976 ***Willem Ferdinand Warnar,*** wedr. van ***Maria*** *Gertrud Hertwig. [* 's-Gravenhage]

Uit dit huwelijk:

1. ***Cary Francis,*** geb. Curaçao 7 oktober 1935, tr. 's-Gravenhage ***14*** **maart** 1957 ***Eduard Lumkeman,*** geb. Soekaboemi 5 nov. 1930, werktuigkundige, zn. van ***Eduard Hendrik*** *Lumkeman,* commissaris van politie, en ***Catharina Jacoba Johanna Wonder. [Naarden]***

2. *Constance* ***Jacqueline*** *Francis,* 'geb. Curaçao 18 nov. 1936, tr. 's-Gravenhage 26 april 1957 *Sjirk* ***Wybren Zijlsfra,*** geb. 15 juli 1931, architect. [Grosse Point, Mich., U.S.A.]

IIIb. Mr. ***William Francis,*** geb. Batavia 1854 (?), werd in 1869 ingeschreven als jur. stud. aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, promoveerde 1 juli 1876 aldaar magna cum laude op stellingen, 5 nov. 1878 benoemd tot substituut-griffier te Soerabaja, 7 april 1880 tot president van de Landraad te Loemadjang, res. Probolinggo, president van de Landraden

Poerworedjo en Koetoardjo 1894, † (vóór zijn in-functietreding ?) in 1894, tr. Gorinchem 2 oktober 1877 *Lucie* ***Marianne van der Ven,*** geb. Palembang 13 april 1856, † Leiden 10 jan. 1936, dr. van ***Adrianus van der Ven,*** resident van Palembang, en *Simonetta* ***Maria*** *Rouffaer.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Emanuel,*** volgt IVb.

2. *Lucie* ***Marianne*** *Francis,* geb. Loemadjang 8 'maart 1882, † Leiden 30 juli 1945, tr. 's-Gravenhage 11 okt. 1909 ***Willem Karel van Hasselt,*** geb. Soerabaja 24 aug. 1882, 2e luitenant infanterie 1905, 1 e luitenant 1909, kapitein 1918, eervol ontslagen 18 dec. 1933, † Leiden 1 maart 1945, zn. van Dr. ***Barthold Theodoor*** *Wilhelm van Hasselt,* theol. doctor, predikant achtereenvolgens te Terheyden, Amboina, Buitenzorg. Soerabaja en Grissee, en ***Caroline*** *Rosalina* ***Engelina*** *Catharina* ***Gelpke.***

3. William *Francis,* geb. Loemadjang 29 mei 1883, handelsbediende, † (doodgetrapt door een paard) (Batavia ?) 18 juni 1914.

IVb. ***Emanuel Francis,*** geb. Soerabaja 13 febr. 1879, scheikundige, technisch adviseur voor de Wasindustrie N.V. Vereenigde Stearine Kaarsenfabrieken „Gouda-Apollo", † Rijswijk (Z.-H.) 30 juni 1949, tr. 's-Gravenhage 28 nov. 1907 ***Clara Pauline Maria*** *Gijsberti* ***Hodenpijl,*** geb. Den Helder 23 aug. 1881, † Rijswijk (Z.-H.) 17 dec. 1959, dr. van *Lamberfus* ***Paulus*** *Gijsberti* ***Hodenpijl,*** arts, inspecteur Geneeskundige Dienst Kon. Marine met de rang van schoutbij-nacht, en ***Maria, Françoise de Groofe.***

Uit dit huwelijk:

Lambertine Pauline Francis, geb. 's-Gravenhage 9 okt. 1914, journaliste en schrijfster, tr. le 's-Gravenhage 31 juli 1946 (echtsch. ingeschr. 's-Gravenhage 12 april 1957) ***Henricus Sebastianus Keuls,*** geb. Leiden 23 okt. 1891, journalist, † 's-Gravenhage 30 maart 1973, zn. van ***Petrus Jacobus Keuls*** en ***Maria Elisabeth*** *Payens,* en gesch. echtgenoot van ***Wilhelmina Georgina Geertruida Christina Maria Westerman:*** hij hertr. 's-Gravenhage 13 nov. 1957 ***Gerda Harmina*** *Walgemoed;* **tr. 2e** Colchester in maart 1957 (echtsch. ingeschr. 's-Gravenhage in 1972) ***Rudolf Johan Verroen,*** geb. Delft 20 nov. 1928, schrijver, en. van ***Johan Verroen*** en ***Alida*** *Bartels.*

Gevraagd naar personalia, herkomst en afstamming van ***Alexander*** *Francis,* stamvader van bovenstaande familie, alsmede aanvulling van het bovenstaande fragment.

's-Gravenhage. IR. G. L. HONDIUS.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederland's Adelsboek en Nederland's Patriciaat gepubliceerde genealogieën en stamreeksen: Arkeliana Moderna; Faure; De eerste generaties van het geslacht Van Konijnenburg; Van der Muelen; Het geslacht Van Rijn in de 16de en 17de eeuw te Papendrecht; Snethlage; De Virieu; Van Wevelinchoven en De Liefde; Wttewaal. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Nassaulaan 18, ***2514 JT 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresversndering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 4870'73, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 4 **XCIXe Jaargang** **april 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Vanaf 15 april 1982 zijn de openingstijden van het bureau verdubbeld: vanaf die datum zullen bureau en bibliotheek voor leden en niet-leden geopend zijn op maandag en dinsdag van 9.30 tot 16 uur, op woensdag en zaterdag van 9.30 tot 12 uur.

Op zijn verzoek heeft het bestuur Mr. J. C. J. van Stockum van zijn taak als penningmeester ontheven. Met ingang van 1 april 1982 heeft Mr. E. Idema Greidanus de functie van penningmeester op zich genomen.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren W. van Geleuken van de Brugge te Hunsel, H. R. Overbeek, Mr. D. C. M. Stigter en A. L. M. van Waesberghe, respectievelijk sedert 1964, 1957, 1959 en 1952 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

R. MURRAY BAKKER ALBACH,	CH 6600 Locarno, Zwitserl., *Palazzo Robinia, Via Bustelli 2.*
J. H. BEUDEKER,	1562 ZG Krommenie, *Callistostraat 27.*
Mevrouw A. BRAKKE geb. LANDHEER,	3069 KD Rotterdam, *Varenhof 257.*
R. E. 0. EKKART,	2596 GC 's-Gravenhage, *Weissenbruchstraat 99.*
Drs. E. ELZENGA,	1057 EP Amsterdam, *Admiralengracht 69 III.*
F. J. FERMONT,	4542 CZ Hoek (gem. Terneuzen), *Gladiolenlaan* 28.
P. GIJSWIJT,	1056 CN Amsterdam, *Hoofdweg 333.*
A. VAN DER HOEVEN,	3052 CA Rotterdam, *Wilgelei 21.*
Drs. E. HOFLAND,	A 3400 Klosterneuburg, Oostenrijk, *Andreas-Hofer-Strasse* 43.
E. P. M. DE MAES JANSSENS,	7215 AH Joppe, *Huize Klein Joppe, Joppelaan 112.*
A. A. JONGEBREUR,	2451 CP Leimuiden, *Vriexekoop 9.*
M. C. DE KEIJZER,	7331 PT Apeldoorn, *Talmastraat 12.*
Mr. V. J. M. KONINGSBERGER,	2596 XR 's-Gravenhage, *Mauvestraat 36a.*
J. KROESEKLAAS,	7312 JD Apeldoorn, Germanenlaan *190.*
J. H. LAENEN,	2597 AR 's-Gravenhage, van *Alkemadelaan 306.*
Mr. J. VAN GALEN LAST,	3941 WK Doorn, *Austerlitzseweg 46.*
A. LUIDER,	9933 VB Delfzijl, *Oslofjord 55.*
M. NUSS DE RIJK,	77210 Avon, Frankr., 5 *Rue du Haut d'Avon.*
E. H. G. THIJSSEN,	5623 CG Eindhoven, *Pisanostraat 210.*
A. R. VAN TRICHT,	1382 ST Weesp, *Jan Campertplein 19.*

Adreswijzigingen:

Jhr. J. Q. BAS BACKER,	3708 AA Zeist, *apt. 702 Kerckebosch, Arnhemse Bovenweg 33.*
R. G. C. M. M. VAN BASTEN BATENBURG	2312 KM Leiden, *Hooigracht le.*
H. C. J. VAN DER BERK,	1057 CX Amsterdam, *Hoofdweg 271 II.*
Drs. H. J. EIJSSENS,	6328 XJ Arnhem, *Johan de Wittlaan 191.*

Mr. J. A. U. M. VAN GREVENSTEIN, p/a Dr. L. Crijns,	**1950 Kraainem, België,** *Eekhoorntjeslaan 11.*
P. P. G. KOLK,	**1850 AA Heiloo,** *Postbus 48.*
Ing. JOH. H. KRUIJER,	**6931 CW Westervoort,** *Wolter Visscherstraat 46.*
Mr. A. J. A. LABOUCHERE,	**1071 MZ Amsterdam,** *Joh. Verhulststraat 119 III.*
H. J. VAN 'T LINDENHOUT, p/a Ir. G. P. Schuller,	**6573 ZG Beek bij Nijmegen,** *Postbus 10.*
P. NOUWT,	**2512 RP 's-Gravenhage,** *Honsholredijkstraat 88.*
Mr. G. G. L. A. VAN SONSBEECK,	2245 CH Wassenaar, *Oud Clingendael 6.*
Jhr. Mr. C. C. VAN VALKENBURG	**(wijziging huisnummer) 2111CE Aerdenhout,** *Burgemeester den Texlaan 62.*
Dr. J. CH. W. VERSTEGE,	**2509 LP 's-Gravenhage,** *Postbus 90637.*
W. L. VAN DE WATERING,	**2551 HH 's-Gravenhage,** *Denijsstraat 97.*
Mr. M. P. WEYERMAN,	**2242 RH Wassenaar,** *Baronielaan 13.*
Drs. J. H. G. WIJHE,	**7491 HW Delden,** *Résidence „De Eschmolen" 216.*

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Museum Van Loon te Amsterdam op 28 november 1981.

De voorzitter, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, opent om 14.07 uur de vergadering en heet in het bijzonder het ere-lid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg welkom. De vergadering wordt volgens de presentielijst door 69 leden bijgewoond.

De ingekomen stukken bestaan uit een drietal berichten van verhindering, waaronder dat van de onder-voorzitter, Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland.

De notulen van de algemene ledenvergadering van 30 mei 1981, gepubliceerd, in het maandblad van augustus-september 1981, woaden goedgekeurd.

Naar aanleiding van de notulen vraagt de heer D. E. Lamberts naar het verslag van de Kascommissie. De voorzitter antwoordt dat deze de jaarstukken heeft gecontroleerd en accoord bevonden. Tevens naar aanleiding van de notulen vraagt Mr. J. R. H. Roessingh waarom vermeld is dat het aantal aanmeldingen voor het boek van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus „Nederlandse Familiepenningen tot 18 13" zo gering is, namelijk dertig; juister ware geweest dit niet te vermelden. De voorzitter merkt op dat de notulen weergeven wat er gezegd is.

De voorzitter deelt mede dat punt 4 van de agenda niet van toepassing is, aangezien de benoeming van de twee plaatsvervangende leden van de Kascommissie in de vergadering van mei reeds, is geschied.

Naar aanleiding van de begroting 1982 merkt de voorzitter op dat helaas. tot een contributieverhoging met *f* 5,— tot *f* 55,— moet worden overgegaan. De contributie voor de echtgenoot-leden dient navenant te worden verhoogd. Over de toe te kennen subsidie is nog niets vernomen.

De heer P. P. G. Kolk vraagt waarom in de voorgaande begroting wordt gesproken van „te subsidiëren tekort", en waarom nu alleen „tekort" wordt vermeld. De voorzitter antwoordt dat de laatste aanduiding ten opzichte van de overheid juister is, De heer P. Douglas vraagt of het wellicht mogelijk is tekorten niet alleen te dekken door de contributie te verhogen, doch ook door bezuiniging op andere posten, mogelijk op het Maandblad. De contributie van het Genootschap is al zoveel hoger dan die van andere verenigingen. Hij geeft het bestuur de raad voorzichtig te zijn met contributieverhoging. De voorzitter merkt op dat de inflatie sedert de laatste contributieverhoging aanzienlijk meer bedraagt dan 10 %. Bij vergelijking van de contributie van andere genealogische instellingen mag men niet vergeten dat het Maandblad altijd omvangrijker geweest is dan het maandblad van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Indien het Genootschap de contributie niet verhoogt, zal moeten worden gevreesd dat het ministerie minder welwillend zal zijn een gevraagde subsidie toe te kennen. De heer Douglas merkt op dat een contributieverhoging leden zal kosten en de ledenaanwas zal remmen. Ir. G. L. Meesters zegt het zeer spijtig te vinden indien er op het Maandblad bezuinigd zou worden. Bovendien zou het, gezien de inflatie van de afgelopen jaren, reëler zijn de contributie op *f* 75,— te stellen. Men mag nog dankbaar zijn dat dit tot nu toe niet is geschied. Ir. J. A. Walland vraagt of het mogelijk is de kosten van het Maandblad te verminderen door advertenties op te nemen. Mr. 0. Schutte antwoordt dat de Vraag- en Aanbodrubriek van het Mededelingenblad tot op zekere hoogte deze rol vervult. De heer Van Valkenburg merkt op dat het gevaar bestaat dat ook dubieuze lieden gaan adverteren. Bovendien krijgt men problemen met de BTW. Ook Dr. W. F. Leemans maant tot voorzichtigheid. De heer Kolk stelt dat b.v. Spiegel Historiael ook niet al hetgeen wordt aangeboden opneemt. De inkomsten zouden door advertenties, b.v. van antiquariaten, vergroot kunnen worden. Ook ten opzichte van de overheid zou dit een goede zaak zijn. De voorzitter antwoordt dat voor mededelingen die in het Mededelingenblad worden geplaatst reeds betaald wordt. Advertenties, opnemen van zakenlieden acht hij een hachelijke aangelegenheid. De heer Schutte merkt op dat soms tegen betaling aankondigingen van verschenen boeken worden ingelegd.

De begroting wordt vervolgens aangenomen.

Met betrekking tot het kwartierstatenboek merkt de voorzitter op dat het geheel tot volle tevredenheid loopt. Wel vraagt de financiering van het project nog verdere aandacht. Voor een nadere uiteenzetting geeft de voorzitter het woord aan Mr. A. Snethlage. De heer Snethlage merkt op dat de Commissie Kwartierstatenboek zich gelukkig prijst met de zo enthousiaste respons van de leden. Hierdoor wordt de doelstelling van het Genootschap: beoefening van de genealogie, duidelijk onderstreept. Helaas heeft de commissie twee leden moeten afstaan, namelijk Mr. C. P. Briët en Drs. G. M. Trouwborst. Drs. A. J. van Galen Last is bereid gevonden tot de commissie toe te treden. Er zijn 418 staten toegezegd, waarvan ruim **400** door leden. Elf staten zijn van de naoorlogse ministers-presidenten en één van de Prins van Oranje, waarvan Mr. E. J. Wolleswinkel een eerste opzet heeft gemaakt. Het Centraal Bureau voor Genealogie heeft hierbij medewerking toegezegd. De commissie is verheugd dat bij het begin geen speciale criteria zijn aangegeven, waardoor een zeer gevarieerd beeld is ontstaan naar regio, maatschappelijke geledingen, godsdienst en perioden; er zijn 85 staten waarvan de probant in de 18de eeuw of eerder geboren is, 165 waarvan de probant in de 19de eeuw en 168 waarvan de probant in de 20ste eeuw geboren is. De Hoge Raad van Adel zal één staat bijdragen: het Centraal Bureau voor Genealogie twee staten. De Groep Gelderland heeft toegezegd ook een bijdrage

te leveren. De Groep-Noord-Holland zal zich nog bezinnen. De heer Meesters zal een bijzondere bijdrage leveren van ruim 25 staten. Wat betreft de financiën merkt spreker op dat een en ander er niet 'ongunstig uitziet, dank zij de animo van de leden waardoor een grote afname is verzekerd. De Stichting Nederland's Patriciaat heeft een afnamegarantie gegeven, hetgeen een grote steun betekent. Ook zijn er giften van leden ontvangen, Met het Prins Bernhard Fonds is de commissie nog in bespreking. Indien een subsidie van dit fonds niet verkregen kan worden, zal de prijs van het boek — streefbedrag ƒ 100 — zeker verhoogd moeten worden. De termijn van inzending is thans weliswaar verstreken, maar mochten er nog leden zijn die alsnog willen inzenden, dan kan er met de commissie contact opgenomen worden, Met betrekking tot de redactie van het geheel zal de commissie zich beraden hoe een zo uniform mogelijke uitgave tot stand kan worden gebracht. De voorzitter dankt spreker voor zijn uiteenzetting.

Op de vraag van Mr. Dr. L. de Gou of de aanvraag bij het Prins Bernhard Fonds ook mondeling is toegelicht, antwoordt de heer Snethlage ontkennend, aangezien dit van de zijde van het fonds na een uitgebreide schriftelijke toelichting niet nodig werd geacht.

Vervolgens kondigt de voorzitter aan dat het bureau en de bibliotheek ook zijn opengesteld voor niet-leden tegen een kleine vergoeding. Het bestuur beraadt zich nog over de mogelijkheid de openingstijden te verruimen. Wellicht kan hiervoor hulp van vrijwilligers, verkregen worden. Het bestuur hoopt het komende jaar een en ander te verwezenlijken.

De Commissie Ledenwerving heeft inmiddels een folder doen uitkomen. De commissie is bezig de folder te zenden aan potentiële leden, zoals b.v. leden van historische genootschappen etc.

Vervolgens doet de voorzitter verslag van de bijeenkomst hedenmorgen in het Teylermuseum waar het 7de deel van de Werken van het Genootschap, n.l. het hiervoor genoemde boek van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus „Nederlandse Familiepenningen tot 1813" ten doop is gehouden. Het is een uitgave van de Stichting De Nederlandse Leeuw. Het boek is een belangrijke genealogische en 'heraldische bron. Degenen die op dit boek hebben ingeschreven, kunnen het na afloop van de vergadering in ontvangst nemen.

Deel 7 van het Bijblad is verschenen. Aan kopij voor deel 8 ontbreekt het niet.

De heer Kolk vraagt of er al contact is geweest met het Ministerie van Sociale Zaken in verband met het aantrekken van WSW-medewerkers. In de vergadering van november 1980 is dit reeds, aangekondigd. De voorzitter antwoordt dat advies is ingewonnen bij CRM, dat positief geadviseerd heeft. Verder zijn er nog geen mededelingen ontvangen. De heer Kolk wijst erop dat het Algemeen Rijksarchief op maandag gesloten en het bureau open is. De voorzitter zal hieraan nadere aandacht besteden. Vervolgens merkte de heer Kolk op dat hij in de vergadering van november 1980 een voorstel heeft gedaan met betrekking tot de toegankelijkheid van de collecties. Het ware wenselijk een gedetailleerd overzicht te doen verschijnen van de collectie handschriften. In 1950 is het laatste overzicht verschenen en het is niet bekend gemaakt welke collecties nadien verworven zijn. Hij stelt voor dat er op korte termijn een gedetailleerde beschrijving wordt samengesteld en hij zou dit voorstel gaarne in stemming gebracht zien. De voorzitter antwoordt spreker dat het bestuur vanzelfsprekend deze wens reeds lang koestert doch dat de verwerking ervan alleen mogelijk is indien het Genootschap over meer onbetaalde vrijwilligers zou beschikken. De heer Van Valkenburg acht een dergelijke beschrijving zeer wenselijk doch wijst erop dat men wel moet bedenken dat niet alles tegelijk kan, eerst moet alle aandacht en mankracht ingezet worden voor het kwartierstatenboek en het 100-jarig bestaan. Spreker voelt er niet voor het voorstel van de heer Kolk in stemming te brengen, het zou als een motie van wantrouwen kunnen worden opgevat tegen het bestuur. De vergadering stelt zich door acclamatie achter de heer Van Valkenburg.

De voorzitter sluit om 15.03 uur de vergadering.

Vervolgens geeft mejuffrouw Dr. 1. H. van Eeghen een uiteenzetting over de geschiedenis van het huis en zijn bewoners, waarna het interieur wordt bezichtigd.

Na afloop wordt door 32 leden aan het diner deelgenomen, dat in het Noord-Zuid-Holllandsch Koffiehuis plaatsvindt.

Een geslacht Dorpman(s) uit Delft,

door K. J. SLIJKERMAN.

Inleiding

In de loop van de zeventiende eeuw wordt in de Delftse archivalia diverse malen melding gemaakt van personen met de familienaam *Dorpman(s)*. Deels behoorden deze lieden tot de boerenstand. Tot op heden konden al deze naamgenoten niet worden teruggebracht tot éénzelfde geslacht. De stamvader van het hier te behandelen geslacht *Dorpman(s)* was een *Jan Dorpman,* die naar schatting omstreeks 1555/'60 het levenslicht moet hebben aanschouwd. Hij moet tenminste tweemaal gehuwd zijn geweest. Uit een eerder huwelijk bereikten de zonen ***Pieter*** en ***Cornelis*** de leeftijd der volwassenen. Uit een later gesloten verbintenis zijn ons drie dochters bekend: *Anneken,* ***Fijcken*** en ***Judick.*** Omstreeks 1610 woonde de familie klaarblijkelijk te Delft, alwaar de genoemde ***Pieter*** en ***Cornelis*** respektievelijk in 1611 en 1624 in ondertrouw gingen (laatstgenoemde huwde ook aldaar). Hoewel tot heden geen akten aan het licht zijn gekomen waarin de namen der ouders worden vermeld — wij kennen de voornaam van de vader slechts uit het patroniem van zijn kinderen — meen ik zonder al te veel speculatie te mogen stellen, dat hun vader ***Jan*** *Dorpman* ***(s)*** identiek was met de ***Jan Pietersz.*** *Dorpman,* wiens weduwe *Claertgen* ***Jans*** in 1610 te Delft hertrouwde met de uit Goor afkomstige chirurgijn *Jaspar Barck*. Te meer lijkt deze veronderstelling juist daar voornoemde ***Cornelis*** *Jansz. Dorpman* ***(s)*** een dochter *Claertgen (Clara)* had. Zeer wel mogelijk was *Claertgen* ***Jans*** de moeder van de drie halfzusters van ***Pieter*** en ***Cornelis*** *Dorpman(s)*.

Genoemde ***Jan Pietersz.*** *Dorpman* was misschien identiek met de naamgenoot die in 1585 te Dordrecht een zoon ***Jan*** ten doop hield, waarbij de naam van de moeder helaas niet vermeld wordt. Deze vrouw zou dan ook de moeder van de twee broers ***Pieter*** en *Cornelis* kunnen zijn. Uit laatstgenoemde stamt de familie *Dorpman(s)*, die in de loop van de achttiende eeuw wellicht is uitgestorven. Dit zal wel de reden zijn waarom tot voor kort over dit geslacht in de genealogische literatuur niets te vinden was [1]. Toch is deze familie van enige importantie geweest en was zij geparenteerd aan diverse gezeten families te Schoonhoven, Dordrecht, Rotterdam en elders.

1. Zie „Ons Voorgeslacht" jrg. 19'79, blz. 122-123 en blz. 362-363.

Voorzover bekend waren al de hierna te noemen personen van de gereformeerde religie. Een familiewapen mocht ik tot heden niet ontdekken.

Genealogie

I. *Jan Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1555/'60, was tenminste tweemaal gehuwd.

Vermoedelijk was hij identiek met: ***Jan Pietersz. Dorpman,*** geb. naar schatting ca. **1555/'60, woont** wellicht in 1585 te Dordrecht en **mogelijk** rond **1600** te Delft., † vóór mei 1610, tr. le **(?) vóór** 1585 N. N.; **tr.** 2e (?) ***Claertgen Jans,*** die **hertr.** Delft 16 mei 1610 ***Jaspar Barck, j. g. van Goor,*** **chirurgijn.**

Behalve de vijf na te noemen kinderen was er uit het. eerste (?) huwelijk vermoedelijk nog een zoon ***Jan,*** ged. Dordrecht 31 maart 1585 (moeder onvermeld).

Uit het eerste (?) huwelijk:

1. *Pieter Jansz. Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1590, soldaat onder de compagnie van colonel Backlouck te Utrecht (1611), woont te Alkmaar (1634), te Dordrecht (sedert 1634), burger van Dordrecht, ouderling der geref. gemeente aldaar (1651, 1659), † Dordrecht, begr. ald. (Grote Kerk) 10 juni 1665, tr. le (te Delft attestatie op Utrecht gegeven 6 nov.) 1611 *Catarijna (Trijntgen) Leenderfs,* j.d. (te Delft?), † vóór sept. 1634: tr. 2e Dordrecht (Augustijnen Kerk) 17 okt. 1634 *Cornelia van Slingelandt* Damisdr., ged. Dordrecht in maart 1593, begr. aldaar (Grote Kerk) 23 juli 1667, dr. van *Damis Jobsz. van* ***Slingelandt,*** secretaris ter weeskamer, notaris te Dordrecht, en ***Thoenken (Antonia) Wen (s) en*** [2].

Cornelia van Slingelandt woonde ten tijde van haar huwelijk aan het Steegoversloot te Dordrecht.

31 mei 1636: ***Pieter Dorpman Janssoon*** en ***Cornelia van Slingelandt Damasdochter,*** **echtelieden, borger** en borgeresse van Dordrecht, maken een mutueel **testament.** De **langstlevende** van hen beiden is **voogd** over hun eventueel-na te laten gezamenlijke kinderen en zal deze bij **meerderjarigheid** 2400 **Car.glds.** moeten uitkeren. **Indien** *Cornelia* zonder nakomelingen **vóór** haar man zal komen te overlijden, zullen haar broers en zusters haar erfgenamen zijn. ***Pieter*** stelt. bij **kinderloos** vooroverlijden zijn broer Cornelis ***Dorpman*** tot erfgenaam van een som **gelds** van 4000 **Car. glds.,** echter onder voorwaarde dat hun zusters van halve **bedde:** ***Anneken, Fijcke*** en ***Judick Dorpman*** (of hun kinderen) elk 300 **Car.** glds. uitgekeerd zullen krijgen 3.

20 jan. 1637 en 11 mei 1664: ***Pieter Dorpman,*** **borger** te Dordrecht, koopt een huis in het **Steegoversloot** aldaar [4].

20 april 1649: ***Pieter Dorpman*** en Cornelia ***van Slingelant*** Dammasdr., echtelieden, maken een mutueel testament. Bij het **zonder** nakomelingen **vooroverlijden** van ***Pieter,*** moet zijn weduwe een **obligatie** van f 800,—, welke hij in **lijftocht** bezit, aan de erfgenamen van zijn eerste vrouw ***Catarijna Leenderts*** overdragen. Aan **zijn** broer ***Cornelis Dorpman*** of diens **nakomelingen** vermaakt hij **zijn** kleding en een bedrag van **f 6000,—.** Van dit **bedrag zal** hij echter f 600,— moeten uitkeren aan de kinderen of verdere nakomelingen van hun halfzusters ***Anneken en Judick Dorpmans.*** De kinderen enz. zullen bij **representatie** over hun part mogen **beschikken** bij het bereiken van de 25-jarige leeftijd. ***Cornelis Dorpman(s) zal*** hun voogd zijn; bij **het** zonder nakomelingen vooroverlijden van Cornelis, zal haas schoonzuster (er staat: zuster) ***Geertruij van Beaumont*** [5], **we**duwe van ***Barthout*** van ***Slingelant,*** een „onderrock" verkrijgen, terwijl haar zuster ***Adriana van Slingelant al*** haar overige kleding in bezit zal krijgen. Voorts zal ***f*** 6000,— in drie parten komen aan de kinderen van ***Adriana*** van ***Slingelant,*** aan de kinderen van ***Jan van Slingelant*** en aan de kinderen van ***Barthout van Slingelant.*** **Voorts** wordt er nog één en ander geregeld t.b.v. leden van de familie Van ***Slingelant*** [6].

12 dec. 1651, 14 dec. 1659 en 16 dec. 1663: ***Pieter Dorpman,*** ouderling der „**Duytse** gemeente" te Dordrecht, treedt **op** als getuige [7].

De begraafakten van ***Pieter Dorpman*** en Cornelia ***van Slingelandt*** getuigen van enig **aanzien:**

10 juni 1665: „**een baer** bij de Groote **kerck** voor de heer ***Pieter Dorpman,*** **twee mael** luyens en **swarte baer".**

23 juli 1667: „**een baer** bij de **Groote kerck** voor joffr. *Cornelija* van ***Slingelant,*** weduwe van de heer ***Pieter Dorpman,*** vier **mael luyens".**

Uit het eerste huwelijk van ***Pieter Dorpman*** zijn geen kinderen bekend. In elk geval moeten deze vóór 1636 kinderloos overleden zijn. Het tweede huwelijk bleef naar alle waarschijnlijkheid **kinderloos.**

2. ***Cornelis,*** volgt 11.

Uit het tweede (?) huwelijk:

3. *Anneken Jansdr. Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1600/'09(?), in leven 31 mei 1636 [3], † wellicht vóór 20 april 1649 [6], tr. N.N.

4. ***Fijcken*** (*Fijtge*) *Jansdr. Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1600/'09(?), † tussen ***8*** mei 1640 en 20 april 1649, tr. vóór 8 mei 1640 *Cornelis Cornelisz.* ***de*** (*Vlom?*), hoedemaker te Dordrecht (1640).

8 mei 1640: Cornelis Cornelissen de (***Vlom?***; naam in de akte moeilijk leesbaar), hoedemaker, en zijn vrouw ***Fijtge Jans Dorpmans,*** wonende te Dordrecht, maken een mutueel **testament** [8].

In het testament van haar halfbroer ***Pieter Dorp***man(s) (zie 1, 1) dd. 20 april 1649 wordt zij — in tegenstelling tot haar beide zusters — niet vermeld, **noch** is er sprake **van** nakomelingen. Wellicht was zij vóór die datum kinderloos overleden.

5. ***Judick*** *Jansdr. Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1600/'09(?), wellicht † vóór 20 april 1649 [6], tr. N.N.

II. ***Cornelis*** *Jansz. Dorpman(s)*, geb. naar schatting ca. 1595/1600, woont wellicht te Delft (1624), te Deventer (1625—1637), nadien te Maaseik, te Schoonhoven (sedert de jaren 1640), poorter van Schoonhoven 3 juli 1658, controlleur van convoyen en licenten aldaar (1666, 1667), † wellicht te Schoonhoven tussen 19 april en 1 okt. 1668, tr. le Delft 21 jan. 1624 *Margarita* (*Maritgen, Grijetgen* enz.) ***Hendricksdr. van Oudenhoven (van*** *Oudenho(o)* ***ren)*** (alias ***Van den Laeff, Van der Lach, Van Laecht, den Laet***?), geb. vermoedelijk te Delft ca. 1600, † vermoedelijk te Schoonhoven vóór 20 april 1649 [9], dr. van *Hendrick Jorisz.* ***van Oudenhoven (Oudenhuren, Oudenhoren).*** schrijnwerker te Delft, en *Maritgen* ***Hendrix*** [1]; tr. 2e ca. 1650 ***Cafharina Fabion (Fabing),*** † na 26 aug. 1667.

2. Zie genealogie ***Van Slingeland*** in Ned. **Adelsboek** jrg. 1951, blz. 332. In **Matthijs** Balen's **Beschrijvinge** der Stad Dordrecht (Dordrecht 1677) wordt ***Cornelia*** van ***Slingelandt*** niet vermeld.
3. G.A. Dordrecht, **not. arch.,** inv. nr. 59, fol. 138 e.v.
4. G.A. Dordrecht, **recht.arch.,** inv.nr. 771, **fol.** 4 en inv.nr. 774, fol. 96 verso.
5. Zie: Dr. A. W. E. Dek, „**Het** geslacht van **Beaumont** uit Dordrecht.", in: „**Ons** Voorgeslacht" jrg. 1974, blz. 25, 26.
6. G.A. **Dordrecht, not.arch., inv.nr.** 9, fol. 37 e.v.
7. G.A. **Dordrecht,** kerkelijk **arch., inv.nr.** 21 (**Uitgaande** attestaties der Ned. Herv. gemeente).
8. G.A. Dordrecht, **not.arch.,** inv.nr. 39, fol. 399.
9. G.A. Dordrecht, **not.arch.,** inv.nr. 9, fol. 40.

In de jaren 1625-1632 wordt *Cornelis Dorpman* talrijke malen vermeld in de kerkeraadshandelingen van de gereformeerde gemeente te Deventer. Verscheidene malen was hij in onmin met zijn medemensen, waardoor hij door de magistraat aldaar werd vermaand om zich vreedzaam met een ieder te gedragen. Soms kwam het tot handtastelijkheden en moest hij zich van het Heilig Avondmaal onthouden [10].

9 okt. 1637: Cornelis *Dorpman* en zijn vrouw zullen kerkelijke attestatie ontvangen voor vertrek uit Deventer [11].

In de jaren 1640 wordt Cornelis *Dorpman(s)* verschillende malen vermeld als lidmaat van de gereformeerde gemeente te Schoonhoven:

„*Cornelis Dorpman* en sijn huysvrouw *Maritje Dorpmans,* wonen op de Westhaven"

„*Cornelis Dorpmans,* woont in Koestraat van 't zuydeynde"

„*Cornelis Dorpman* met sijn huysvrouw en sijn dogter *Maritgie Dorpman*"

Op kerstdag 1650 wordt genoemd: „de vrouw van *Dorpman*". Hier moet sprake zijn van zijn tweede echtgenote *Catharina* Fabion. De bovengemelde lidmatenlijsten moeten ziin opgemaakt in de jaren 1640-1650. Exacte datering& ontbreken veelal [12].

1 nov. 1651: *Cornelis Dorpmans* en *Catharina Fabion* (zij is ziek), echtelieden, wonende te Schoonhoven, testeren. De langstlevende van hen beiden zal hun „thuyn ofte moeshoff" binnen de stad Maseyck (Maaseik), gelegen op de „grootte Pelserstraet, tegenover het Kinderclooster" mogen verkopen. Als *Catharina* de eerststervende is, moet haar man aan haar kinderen de opbrengst van de verkoop van genoemde tuin en haar kleding en „cleynodien" overdragen. Al haar overige goederen zullen aan haar man komen, welke zij tot enig voogd over haar kinderen aanstelt. Indien zij of haar kinderen zonder nakomelingen zullen komen te overlijden, zal ook de opbrengst van genoemde tuin en haar kleding en „cleynodien" aan *Cornelis Dorpmans* komen [13].

3 juli 1658: *Cornelis Dorpmans* wordt poorter van Schoonhoven en legt als zodanig de poortereed af [14].

14 maart 1666: *Cornelis Dorpmans,* controlleur van convoyen en licenten te Schoonhoven, mede-erfgenaam en executeur-testamentair van wijlen zijn broeder *Pieter Dorpmans, die* te Dordrecht overleden is, machtigt zijn zoon *Johannes* Dorpmans, proponent, tot het innen van *f* 3000,— staande op een obligatie ten laste van de heer C. van der Nath, heer van 's-Gravenambacht, of zijn erfgenamen. *Cornelis Dorpmans* en zijn kinderen hebben deze obligatie van *Pieter* geërfd [15].

26 aua. 1667: *Cornelia Dorpman,* controlleur van convoyen en licenten te Schoonhoven, ziek van lichaam, prelegateert aan *Pietter Cornelisz. Dorpmans* en *Lijsbet Cornelis Dorpmuns,* „sijne twee nakinderen" (= kinderen uit zijn tweede huwelijk), de helft van zijn huis in de Koestraat te Schoonhoven, welke hij met zijn tegenwoordige vrouw *Catarina Fabion* in bezit heeft en alwaar hij tegenwoordig woonachtig is. Tot zijn erfgenamen van de overige goederen stelt hij de voornoemde twee „nakinderen" en „sijne voorkinderen" (= kinderen uit zijn eerste huwelijk) *Johannes Dorpmans, Abram Dorpmans,* Clara *Dorpmans, Sara Dorpmans, Ariaentgen Dorpmans, Catringen,* het kind van zijn dochter *Cornelia Dorpmans, en* zijn vrouw *Catarina Fabion,* elk voor een negende part. Zijn vrouw zal enig voogd zijn

10. G.A. Deventer, kerkelijk arch., akte dd. 25 juli 1625, 1 aug. 1625, 27 maart 1626, 25 juni 1627, 23 juli 1627, 17 sept. 1627, 28 sept. 1627, 21 maart 1631, 28 maart 1631, 26 maart 1632, 30 maart 1632.
11. G.A. Deventer, kerkelijk arch., akte dd. 9 okt. 1637.
12. Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage, kopie van de lidmatenregisters der Ned. Herv. gemeente van Schoonhoven 1637-1662.
13. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7168.
14. Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage, klapper op de poorterboeken van Schoonhoven (jaar 1658).
15. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7181.

over hun kinderen *Pietter* en *Lijsbet.* Het testament is ten huize van de echtelieden opgemaakt [16].

19 april 1668: *Pietter Crijnen Beek,* wonende „in de Niepoort" (= Nieuwpoort) verklaart *f* 1200,— schuldig te zijn aan *Cornelis Dorpmans* te Schoonhoven of diens erfgenamen [17].

1 okt. 1668: *Abram Dorpmans, Cornelis de Leeuw,* gehuwd met Sara Dorpmans, en *Cornelia de Groet, gehuwd* met *Ariaentgen Dorpmans,* mede namens *Johannes Dorpmans,* predikant te „Dienstberloo in 't Graafschap Sutpen" (= Dinxperloo), *Hermen Jacobsz., gehuwd* met Clara *Dorpmans,* wonende te „Eegst omtrent Maseyck" (= Echt bij Maaseik), en als voogden van *Evert Adolfsz. van Solingen,* nagelaten kind van Cornelia *Dorpmans,* allen kinderen van *Margrita Hendricks Oudenhooren, die* een dochter was van *Maritgen Hendricx,* welke te Delft is overleden, en mede namens *Hendrick Hendricksz.* van. *Oudenhooren,* anders genaamd Van *Laet,* wonende te Rotterdam, kleinzoon van voornoemde *Maritgen Hendricx,* machtigen *Frans van Hurck,* procureur te Delft, om van *Abram Jorisz. van Oudenhoven* (oorspronkelijk stond geschreven: *Van Oudenhoren),* borger te Delft, zoon en erfgenaam van *Joris Hendricksz. Oudenhoven* (oorspronkelijk stond geschreven: *Oudenhoren),* om hun deel op te eisen uit de boedel van wijlen zijn moeder en hun grootmoeder *Maritgen Hendricx, welke in* zijn bezit berust [18].

10 febr. 1670: *Abram Dorpmans, Cornelis de Leeuw,* gehuwd met Sara *Dorpmans,* en Dirck (sic ! = *Cornelis) de Groett.* gehuwd met *Adriana Dorpmans.* allen wonende te Schoonhoven, mede namens *Johannes Dorpmans,* predikant te „Dinxperlo in 't Graeffschap Sutphen", en *Clara Dorpmans,* kinderen van *Margrita Hendricx van Oudenhooren, die* een dochter was van *Hendrick Jorisz. van Oudenhooren en Maria Hendricx* zaliger te Delft, en voorts namens het nagelaten kind van *Hendrick Hendricksz. Oudenhooren* anders genaamd van den. *Laeff wegens* diens legitieme portie (door het overlijden van genoemde vader) in de nalatenschap van wijlen *Maria Hendricx,* machtigen *Hermanus Jacobsz.,* gehuwd met hun zuster *Clara Dorpmans* en wonende te „Echt in 't overquartier van Gelderland", om van *Lijntgen Willems van Hooren,* weduwe en boedelhoudster van voornoemde *Hendrick Hendricksz. van Oudenhooren* anders genaamd van *Laeff,* wonende te Rotterdam, de legitieme portie te vorderen van de goederen die *Hendrick* uit de boedel van voornoemde *Maritgen Hendricxe,* zijn grootmoeder, verkregen heeft [19].

20 april 1671: *Abram Dorpmans, Harmanus Jacobs,* gehuwd geweest met Clara *Dorpmans* en als vader en voogd van zijn kinderen uit het huwelijk met voornoemde *Clara, Cornelis de Leeuw,* man en voogd van Sara *Dorpmans, en Cornelis de Groet,* gehuwd met *Adriana Dorpmans,* mede namens Dom(inee) *Johannes Dorpmans,* predikant te Dinxperlo, en de voornoemde *Cornelis de Leeuw* en Cornelis de *Groet als* voogden over het nagelaten kind van *Cornelia Dorpmans,* allen kinderen en kleinkinderen van *Margrita Hendricks van Oudenhuren, die* een dochter was van *Hendrick Jorisz. van Oudenhuren* en *Maria Hendricx,* tot Delft overleden, verklaren de heer *Van Dalsen,* procureur voor het Hof van Holland, gemachtigd te hebben om hun belangen waar te nemen i.v.b. met hun aandeel in de nalatenschap van genoemde *Maria Hendricx* [15].

11 okt. 1672: *Cornelis de Leeuw,* raad en vroedschap van Schoonhoven, *Abram Dorpmans* en Cornelis *de Groet,* burgers te Schoonhoven, en Dom(inee) *Johannes Dorpmans,* predikant te Dinxperlo, *Hermanus Jacob&* gehuwd geweest met *Clara Dorpmans,* en de voogden van het nagelaten kind van *Cornelia Dorpmans,* contra *Willem* Hermanus, gehuwd met *Lijntgen van Horen,* eerder weduwe en boedelhoudster van *Hendrick* van *Oudenhoren* anders genaamd van *Laeff,* gedaagden voor het Hof van Holland i.v.b. met de nalatenschap van *Maria Hendricx* [17].

16. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7170.
17. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, notarch., inv.nr. 7184.
18. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7167.

3 jan. 1674: De erfgenamen van CorneZis *Dorpmans* verhuren aan *Alonse Hennebout* hun huis in de Koestraat te Schoonhoven, gelegen achter de brouwerij van de Elliger, voor de tijd van drie jaar (ingaande mei 1674) voor *f* 70,— per jaar [19].

19 okt. 1677: *Abram Dorpmans, CorneZis de Leeuw,* gehuwd met Sara *Dorpmans, Cornelis de Groet,* gehuwd met *Adriana Dorpmans, Jan van Maurick,* gehuwd met *Lijsbet Dorpmans,* allen wonende te Schoonhoven, mede namens Dom(inee) *Johannes Dorpmans,* predikant te Dinxperlo, en *Pieter Dorpmans,* wonende te Delft, kinderen van CorneZis *Dorpmans,* in leven controlleur van convoyen en licenten te Schoonhoven, verkopen in het openbaar een obligatie ter waarde van *f* 787,— ten laste van Elias Block, oud-schepen van Schoonhoven, gedateerd 19 sept. 1669, voor een bedrag van *f* 300,— aan Jacobus van Wijngaarden te Schooahoven [20].

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Catrina*** *Dorpman,* ged. Deventer 27 nov. 1625, † vóór 20 april 1649 [21].

2. *Claertgen (Clara) Dorpman(s),* ged. Deventer 26 maart 1627, woont te Maaseik (1649) en te Echt bij Maaseik (1668,1670), † (te Echt ?) tussen 1 okt. 1668 [18] en 20 april 1671 [15], tr. vóór 20 april 1649 *Herman (us) (Harmanus) Jacobsz. (Jacobi),* † na 11 okt. 1672 [17].

   20 april 1649: ***Pieter*** *Dorpman,* woaende te Dordrecht, stelt zich borg voor zijn aangehuwde neef *Harman Jacobsz.,* wonende te Maaseik, gehuwd met *Clara Dorpman,* voor het 1/7 part in de erfenis van wijlen haar moeder *Grietge Hendricks van Oudenhoven,* hen aangekomen bij scheiding met haar ooms *Joris* en *Hendrick Hendricksz. van* Oudenhoven uit de nalatenschap van haar grootmoeder *Maertgen Henricx* [21].

3. ***Johannes*** *Dorpman,* ged. Deventer 18 mei 1628, † wellicht vóór 12 jan. 1630.

   Vermoedelijk is hij niet identiek met Ds. *Johannes Dorpman(s),* predikant te Dinxperloo (zie nr. 4).

4. Ds. *Johannes Dorpman(s)* ***(Dorpmannus),*** ged. (als *Jan Dorpman*) Deventer 12 jan. 1630, proponent (1666), predikant (1666-1696) te Dinxperloo, † ald. 30 okt. 1696, tr. le Dinxperloo 5 aug. 1668 ***Chrisfina*** *Catten,* j.d. van Doetinchem (doop aldaar niet gevonden), † (wellicht te Dinxperloo) vóór 1673; tr. 2e Dinxperloo 30 jan. 1673 ***Elysabeth van Loon,*** woont te Anholt (Dld.) (1673). dr. van *Joost van Loon; zij* hertr. (ondertr. Dinxperloo 30 jan.) 1698 Ds. ***Henricus Janknecht,*** predikant te Hengelo' [22].

   Wellicht is hij identiek met de zoon *Jan Dorpman,* die op 12 jan. 1630 te Deventer ten doop is gehouden: In zijn verdere leven zal hij als *Johannes* door het leven zijn gegaan.

   Hoogstwaarschijnlijk zijn de twee huwelijken kinderloos gebleven. Te Dinxperloo zijn althans geen kinderen ten doop gehouden.

   Op 30 dec. 1666 werd hij te Dinxperloo als kandidaat bevestigd [22].

   Op 15 nov. 1696 werd door Ds. *Jac. Scheers* zijn lijkrede uitgesproken [22].

5. ***Pieter*** *Dorpman,* ged. Deventer 15 febr. 1631, † vóór 20 april 1649 [21].

19. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7194.
20. G.A. Gouda, not.arch., inv.nr. 451-1.
21. G.A. Dordrecht, not.arch.,inv.nr. 9, fol. 40. Uit deze akte meen ik te mogen konkluderen, dat er in 1649 nog maar zeven kinderen uit het eerste huwelijk van Cornelis *Dorpmans in* leven waren.
22. Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage, Collectie W. M. C. Regt, Predikantenlijsten.

6. *Merreitgen (Maritgie, Maritje) Dorpman,* ged. Deventer 26 juni 1632, lidmaat der geref. gemeente te Schoonhoven (eind jaren 1640, 1651), † tussen 1 okt. 1651 en 26 aug. 1667.

   Aan het eind van de jaren 1640 wordt zij met haar ouders vermeld in een lidmatenregister der gereformeerde gemeente te Schoonhoven. Als *Maritgie Dorpman* wordt zij vermeld in een lidmatenlijst gedateerd 1 okt. 1651 [12]. In het testament van haar vader dd. 26 aug. 1667 [16] wordt zij niet genoemd, zodat zij vóór die datum kinderloos gestorven zal zijn.

7. *Cornelia Dorpman(s),* ged. Deventer 11 juni 1634. † vóór 26 aug. 1667 [16], tr. ***Adolf: van Solingen.***

   Finderen:
   a. *Catringen van Solingen,* minderjarig 26 aug. 1667 [16].
   b. *Evert Adolfsz. van Solingen,* minderjarig 1 okt. 1668 is.

8. ***Helena*** *Dorpman,* tweeling met nr. 7, ged. Deventer 11 juni 1634, † vóór 20 april 1649 [21].

9. ***Abraham (Abram)*** *Dorpman(s),* ged. Deventer 17 jan. 1636, woont te Dordrecht (1666), te Schoonhoven (1666—1677), † na 7 dec. 1677 [23].

   Op 13 sept. 1666 verkrijgt *Abraham Dorpman,* wonende in de Heer Heijmansstraat te Dordrecht, kerkelijke attestatie voor vertrek naar Schoonhoven [24].

   14 aug. 1675: *Abraham Dorpmans* wonende te Schooahoven, zoon van *Margarita Hendricxs van Oudenhoven* (oorspronkelijk stond geschreven: van *Oudenhoren),* die in leven een dochter was van *Hendrick Jorisz. van Oudenhoven* (oorspronkelijk stond geschreven : *van Oudenhoren),* machtigt zijn zwagers Cornelis de *Leeuw,* schepen en vroedschap van Schoonhoven, en CorneZis de Groot, om zijn belangen waar te nemen in het proces voor het Hof van Holland, dat hij met zijn broers en zusters aanspant tegen *Lijntje van Hoore,* weduwe van *Hendrick Hendricksz. van de Laeff* anders gezegd *Oudenhoef,* die een kleinzoon was van voornoemde *Hendrick Jorisz. van Oudenhoren* [19].

   Het is niet bekend of *Abraham* gehuwd was en nakomelingen had. Te Schoonhoven valt van nakomelingen niets te bespeuren.

10. ***Sara*** *Dorpman(s),* tweeling met nr. 9, ged. Deventer 17 jan. 1636, † (wellicht te Schoonhoven) tussen 18 okt. 1689 [23] en 1716, tr. (ondertr. Schoonhoven 11 sept.) 1666 ***Cornelis de Leeuw,*** ged. Schoonhoven 14 aug. 1639, raad, vroedschap, schepen en thesaurier van Schoonhoven (tussen 1672 en 1712) [25], † aldaar (kort vóór 13) febr. 1716, zn, van ***Arien*** *Cornelisz.* ***de Leeuw,*** brandewijntapper, destilleerder en majoor te Schoonhoven, en *Nellichgen* ***Foppen van der Kroeff*** [1].

    Cornelis de Leeuw behoorde tot een oude Schoonhovense regentenfamilie [25]. In 1690 zegelde hij als schepen van Schoonhoven met een halve leeuw in het wapen [26]. Wellicht was hij de laatste van zijn familie die zitting had in de stadsregering aldaar.

23. Doopgetuige1 te Schoonhoven.
24. G.A. Dordrecht, kerkelijk arch., inv.nr. 22 (Uitgaande attestaties, der Ned. Herv. gemeente).
25. Zie H. van Berkum, Beschrijving der Stad Schoonhoven (Gouda, 1672). Wijlen koloael J. P. de Man was geïnteresseerd in de genealogie van de Schoonhovense familie *De Leeuw* en stelde een fragment samen, dat bij toeval werd teruggevonden in het dossier *„Roosenburg" in* de collectie ms. van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage.
26. Zie De Ned. Leeuw jrg. 1926, kol. 341. Zie ook A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7211, akte dd. 10 dec. 1690.

14 jan. 1704: Cornelis de ***Leeuw,*** raad en thesaurier van Schoonhoven, geeft te kennen dat onlangs te Schoonhoven overleden is zijn dochter ***Grietje de Leeuw,*** weduwe van ***Pieter Houweling,*** nalatende vijf minderjarige kinderen. Hij verzoekt de burgemeesters enz. als oppervoogden der wezen om de vier jongste kinderen in het weeshuis aldaar op te nemen, terwijl hijzelf het oudste meisje Sara ***Houweling*** onder zijn hoede neemt. Men gaat hiermee akkoord [27].

13 febr. 1716: *Cornelis* en ***Johannes de Leeuw,*** beiden wonende te Schoonhoven, en Fop de ***Leeuw,*** wonende te Amsterdam, zonen van Cornelis de ***Leeuw, in*** leven raad en vroedschap van Schoonhoven, „op den.. . (niet ingevuld) alhier overleden en nogh boven aerde staende" distantiëren zich van diens insolvente boedel [28].

Kinderea:

a. ***Margriet*** (Grietje) de ***Leeuw,*** ged. Schoonhoven 25 juni 166'7 (get. Cornelis Dorpmans, Catarina Dorpmans (geboren Fabion) en joffrouw van der Croef (= Nellichgen Foppen van der Kroeff)), † Schoonhoven kort vóór 14 jan. 1704, tr. ald. 26 okt. 1687 ***Pieter (van) Houwelingh,*** ged. Schoonhoven 4 maart 1663, hield aldaar een winkel [29], † (wellicht te Schoonhoven) 1697/'98 [30], zn. van ***Joost Herbertsx. Houwelingh en Catalijntje Jansdr. Rogerij*** [31].

b. ***Ari de Leeuw,*** ged. Schoonhoven 4 nov. 1668 (get. Hendrick, Fop en Mari de Leeuw), † jong.

c. Cornelis de ***Leeuw,*** ged. Schoonhoven 4 okt. 1670 (get. Abram Dorpmans en Sara Dorpmans), woont aldaar 13 febr. 1716, tr. Schoonhoven 22 april 1695 ***Niesje den Bel,*** † na 24 juni 1707 [32].

d. ***Ari de Leeuw,*** ged. Schoonhoven 24 aug. 1672 (get. Johannis de Leeuw, Maria de Leeuw), † vermoedelijk vóór 13 febr. 1716 [28].

e. ***Johanna de Leeuw,*** ged. Schoonhoven 21 juni 1674 (get. geen), † vóór 1741, tr. le Schoonhoven 21 nov. 1700 ***Pieter Waterland(t) (er),*** j.m. te Schoonhoven, † vóór 1722; tr. 2e Schoonhoven 22 maart 1722 ***Johannes Franke(n),*** j.m. van Emmerik (Dld.), soldaat onder de compagnie van kapitein Jan Brouwer (1722); hij hertr. Schoonhoven 29 jan. 1741 ***Levina Blonk*** [33].

f. *Johan(nes)* ***(Jan) (Croeff) de Leeuw,*** ged. Schoonhoven 23 aug. 1676 (get. jufr. van der Kroef (= Nellichgen Foppen van der Kroeff) en Johan de Leeuw), woont te Schoonhoven 13 febr. 1716, tr. aldaar 16 nov. 1699 *Cornelia* van ***Kempen,*** beiden in leven 26 nov. 1737 [34].

g. ***Fop Janse de Leeuw*** (vernoemd met patroniem naar zijn overgrootvader *Fop(po) Jansz.* ***van der Kroeff,*** schepen, burgemeester van Schoonhoven) [1], ged. Schoonhoven 29 nov. 1678 (get. d'heer Krajestijn = vermoedelijk Hugo van Arkel, Heer van Craijesteijn, raad en oud-burgemeester van Schoonhoven%), woont te Amsterdam 13 febr. 1716.

ll. ***Adriana*** (*Adriaentgen,* ***Aeriaenfje)*** *Dorpman(s)*, j.d. van Maaseik (1666), geb. naar schatting ca. 1638, † na 30 juli 1684 [23], tr. (ondertr. Schoonhoven 14 jan.) 1666 ***Cornelis de Groof (Groeff(f))***, j.m. van Schoonhoven (1666) [36], † na 30 juli 1684 [23].

Kinderen:

a. ***Margrita de Groot,*** ged. Schoonhoven 9 sept. 1666 (get. Do(minee) Johannis Dorpmans, Sara Dorpmans).

b. *Jenaen* (?) ***de Groot,*** ged. Schoonhoven 30 okt. 1667 (get. geen).

c. ***Lowijs de Groot,*** ged. Schoonhoven 3 okt. 1669 (get. geen).

d. *Elisa Cornelis* de ***Groot,*** ged. Schoonhoven 10 dec. 1672 (get. Abram Dorpmans).

e. ***Elisabeth de Groot,*** ged. Schoonhoven 29 juni 1674 (get. Catarina de Groot, Emma Tibout).

f. *Cornelis* de ***Groot,*** ged. Schoonhoven 24 maart 1682 (get. Do (minee) Johannis Dorpmans, Elisabeth Dorpmans (geb. Van Loon), sijn vrouw, en Sara Dorpmans).

Uit het tweede huwelijk:

12. ***Elisabeth*** (*Lijsbet*) *Dorpman(s)*, ged. Schoonhoven 25 jan. 1654, † na 26 dec. 1681, tr. (ondertr. Schoonhoven 27 juli) 1674 ***Jan Jansen van Maurick*** (*Mourick*) [37], ged. Schoonhoven 9 maart 1645, † na 26 dec. 1681, zn. van ***Jan Goverfse van Maurick*** en ***Merchje*** *Geenen.*

Kinderen :

a. Cornelis (van) Maurick, ged. Schoonhoven 7 dec. 1677 (get. Abram Dorpmans), in leven 8 maart 1747 [38].

b. ***Jan (van) Maurick,*** in leven 8 maart 1747 [38].

c. Merchje van Maurik, ged. Schoonhoven 26 dec. 1681 (get. Jan Goverts van Mourick, Elsje van Mourick), † vóór 8 maart 1747 ? [39].

13. ***Pefrus (Pieter),*** volgt 111.

111. ***Petrus (Pieter)*** *Dorpman(s)*, ged. Schoonhoven 29 febr. 1656, woont te Schoonhoven (1677), te Delft (1677-1682), te Rotterdam (1687-1707) en in het Ambacht Cool even buiten Rotterdam (1729—1746), † op de Schie(kade) onder Cool (impost bet. *f* 6,— Ambacht Cool 25) okt. 1746, tr. Schoonhoven 23 febr. 1677 ***Catharina (Chrisfina)*** van *Eno*, j.d. te Schoonhoven (1677), geb. ca. 1654 [40], † op de Schie(kade) onder Cool (impost bet. *f* 6,— Ambacht Cool 8) mei 1732.

Blijkens hun akte van impostbetaling op het begraven te Cool was ***Pieter*** bij zijn overlijden 90 jaar oud, ziin vrouw bij haar overlijden 78 jaar. Te Rotterdam woonden zij in de Westewagenstraat.

7 jan. 1700: ***Pieter*** *Dorpman* en ***Thomas van Kempen*** verklaren dat zij *Margarieta* ***van den*** *Broeck,* weduwe van de commies ***Jacobus*** van *Wijngaarden,* hebben onderhouden, daar zij zonder middelen was achtergebleven [41].

12 febr. 1704: ***Aart van Beest,*** wonende te Amsterdam en mede-erfgenaam van zijn grootvader ***Heijndrik Joosten Pereboom,*** in leven woonachtig te Rotterdam, machtigt ***Pieter Dorpmans,*** wonende binnen Rot-

27. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, weeskamerarch., invnr. 7a. Zie ook idem akte dd. 23 jan. 1704.
28. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7210.
29. Zie noot 27. Op 26 juli 1703 werd ten huize van *Grietie de Leeuw,* weduwe van ***Pieter*** *Houweling,* ***een*** verkoping gehouden van meubelen en winkelwaren.
30. Zijn postuum geboren dochter *Pieternella* werd op 17 juni 1698 te Schoonhoven ten doop gehouden.
31. Zie K. J. Slijkerman, De Kwartiestaat van Kees Jan Slijkerman (Rotterdam, 1978), blz. 29 e.v.
32. Doop van een kind te Schoonhoven.
33. Zie genealogie Roosenburg in Ned. Patriciaat 9e jrg. en K. J. Slijkerman, Verzamelde Genealogische Studiën, deel 1 (Rotterdam, 1978), blz. 32 „Een familie Kalf te Utrecht, Schoonhoven en Rotterdam".
34. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not. arch., inv.nr. 7233.
35. A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven, not.arch., inv.nr. 7211, akte dd. 30 aug. 1690.

36. De doopakte werd onder de naam ***De Groot te*** Schoonhoven niet teruggevonden. Mogelijk aldaar onder patroniem ten doop gehouden.
37. Met dank aan de heer W. H. Morel van Mourik te 's-Gravenhage, die mij enkele aanvullende gegevens verschafte betreffende deze Schoonhovense familiegroep ***Van Maurick.***
38. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 2266, fol. 405 e.v.
39. Zij wordt niet genoemd in het testament van haar nicht ***Maria*** *Dorpman(s)*, zie noot 38.
40. Haar doopakte werd onder de naam ***Van Eno*** te Schoonhoven niet teruggevonden. Misschien is zij identiek met *Christina* ***Jansdr.,*** ged. Schoonhoven 3 dec. 1654 als dochter van ***Jan*** *Dirricksz.* en ***Merchje Theunesdr.***
41. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 7199.

terdam, om zijn portie uit de erfenis in ontvangst te nemen [42].

13 okt. 1729: ***Pieter Dorpmans,*** wonende „onder den ambagte van Cool op de Schie" even buiten de stad Rotterdam, stelt ***Willem Boon,*** procureur voor het gerecht van Cool, aan om zijn zaken en processen waar te nemen [43].

1731: ***Pieter*** *Dorpman* vermeld in het quohier van Cool: „een bovenhuys aen ***Pieter*** *Dorpman* f 90:7:10,— [44].

8 april 1734: ***Pieter Dorpmans,*** wonende elven buiten Rotterdam, en ***Benjamin van*** *Herwijnen,* gehuwd met Anna de ***Bakker,*** woaende te Rotterdam, eigenaars, van zekere 5 mergen lands onder Reijerkerk (= Ridderkerk), machtigen *Arij Spruijt,* wonende te Reijerkerk, om hun zaken aldaar waar te nemen tegen *Leendert Boellaerd,* wiens beesten op hun land lopen. Zij eisen dat deze in „koye" zullen worden gezet [45].

24 sept. 1746: ***Pieter*** *Dorpman,* wonende aan de Schie buiten de Delftse Poort te Rotterdam, schenkt zijn dochter ***Maria*** *Dorpman,* huisvrouw van Cornelis van der ***Buijs,*** wonende te Rotterdam, zijn huis en erf aan de oostzijde van de Westewagestraat te Rotterdam, dat op 5 mei 1699 door hem was aangekocht. ***Pieter*** blijkt tussen de 4000 en 8000 glds. gegoed te zijn@.

Uit dit huwelijk [47]:

1. *Margrieta Dorpmans,* ged. Delft (Nieuwe Kerk) 31 maart 1680 (get. Jacobus van Wijngaerden, Margrieta van Wijngaerden), † vóór 19 juli 1682.
2. ***Marija (Maria)*** *Dorpman* **(s)** , ged. Delft (Nieuwe Kerk) 13 april 1681 (get. Willem van Eno, Marija van Eno), j.d. van Rotterdam (1706), † (te Rotterdam ?) tussen 9 nov. 1748 en 15 nov. 1754 [48] en begr. in de Groote Kerk te Rotterdam (eigen grafkelder), tr. Rotterdam 21 juli 1706 ***Cornelis van der*** *Buijs,* ged. Rotterdam 3 febr. 1682 (get. Marija Heijndricks en Everdt de Liefde [49]), koopman aldaar, † Rotterdam 9 nov. (begr. in een eigen grafkelder naast zijn vrouw in de Gnoote Kerk aldaar, impost bet. *f* 30,- 13 nov.) 1755, zn. van *Jan* ***van der Buijs*** en ***Geertruijt*** *Cornelisdr.* ***de Lief*** ***(f)*** ***de*** [50].

Maria *Dorpmans* woonde ten tijde van haar huwelijk in de Westewagestraat te Rotterdam, haar man in de Hoogstraat aldaar. Na hun huwelijk vestigden zij zich in het ouderlijk huis van de vrouw op eerstgenoemd adres.

23 maart 1707: Sr. Cornelis ***van*** der ***Buijs*** en juffr. ***Maria Dorpmans,*** echtelieden, wonende aan de oostzijde van de Westewagestraat te Rotterdam, de testatrice „eenigsints onpasselijk wesende", makea een mutueel testament. De langstlevende zal de kinderen opvoeden en bij meerderjarigheid f 25,— uitkeren. Bij vooroverlijden van de vrouw zal haar man haar kleding aan haar kinderen moeten overdragen. Als zij zonder kinderen

42. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 1855, fol 10 e.v.
43. G.A. Rotterdam. not.arch., inv.nr. 2552, fol. 746 e.v.
44. G.A. Rotterdam; klapper quohier van Cool jaar 1731, blz. 58.
45. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 2553, fol. 628 e.v.
46. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 2265, fol. 522 e.v.
47. Moeder ***Catharina*** *van Eno* is steeds onder haar mans familienaam vermeld.
48. Haar begraafakte/akte van impostbetaling op het begraven is te Rotterdam niet teruggevonden.
49. Zie voor *Ever(d)t* ***de Lief(f)de*** (1653—1724), kapitein bij de Admiraliteit van de Maze, en zijn familie: H. C. H. Moquette, „Evert de Liefde en zijn gezin in: Rotterdamsch Jaarboekje 1913, blz. 89-102, en De Ned. Leeuw 1982, kol. 118.
50. ***Jan van der Buijs*** hertr. 1690 ***Maria*** van ***Middelant,*** weduwe van Mr. ***Johan Adriaen*** *Bekerts* ***van Tienen;*** *Geertruij(t)* ***de Lieffde (1660-1687) was*** een dochter van Cornelis ***de*** *Lieffde,* kapitein bij de Admiraliteit van de Maze, en *Maria* ***Heydrickxdr. (van Litt);*** zie de genealogie ***De Liefde*** in Rotterdamse Historiebladen 111, blz. 468-495. Zie ook noot 49.

komt te overlijden, zullen haar ouders Sr. ***Pieter*** *Dorpmans* en ***Catharina van*** *Eeno,* echtelieden wonende te Rotterdam, indien zij dan nog in leven zijn, f 500,— ontvangen. Medevoogden zijn haar vader ***Sr. Pieter*** *Dorpmans* en de heer kap(itei)n ***Evert de Liefde*** [49], oom van de testateur. Zij zijn beneden de f 4000,— gegoed [51].

13 jan. 1727: Juffr. ***Maria Dorpmans,*** huisvrouw van Sr. Cornelis van *d(e)r Buijs,* haar „winkeldogter" ***Elisabeth Schevelingh*** en haar dienstmaagd ***Keeltje Borst,*** allen wonende in de Westewagestraat te Rotterdam, leggen op verzoek van *Willemijna* van ***Est*** een getuigenis af over een ruzie tussen genoemde *Willemijna* ***van Est*** en haar man ***Pieter Bouwens,*** winkelier naast het huis van Cornelis van ***der Buijs*** [52].

8 maart 1747: Sr. Cornelis van ***der*** *Buijs* en juffr. ***Maria Dorpmans,*** echtelieden, wonende te Rotterdam, maken een mutueel testament. Bij het kinderloos overlijden van de langstlevende zullen erfgenaam zijn: voor de helft de kinderen van wijlen zijn broeder *Jan* van ***der*** *Buijs* en de kinderen van ziin broeder ***Willem*** van ***der*** *Buijs* en voor de andere helft haar nicht ***Elisabeth*** *Vermeulen.* Hun dienstmaagd ***Neeltie van der*** *Sluijs* vermaken zij, indien zij bij het overlijden van de langstlevende nog in dienst bij hen is, f ***100,*** — per jaar gedurende de rest van haar leven. Aan zijn zusters *Geertruijd* en ***Petronella*** van der *Buijs* vermaakt hij elk f 2000,—. Zijn broer ***Willem van der Buijs*** en diens tegenwoordige huisvrouw zullen het vruchtgebruik hebben van de goederen die hun kinderen zullen komen te erven. Haar nicht ***Elisabeth Vermeulen zal*** het vruchtgebruik hebben van de andere helft van hun nalatenschap. Dit vruchtgebruik zal worden aangewend tot haar onderhoud. Indien dit niet toereikend mocht zijn, mogen de executeurs en administrateurs jaarlijks *f* 200,— aan haar uitkeren, waarbij dan het erfdeel aangesproken ***zal*** mogen worden. Na het overlijden van ***Elisabeth*** *Vermeulen* ***zal*** het resterende erfdeel aan haar nakomelingen komen. Bij ontbreken hiervan zal een legaat van *f* 6000,— komen aan ***Cornelis*** en ***Jan*** *Maurick,* neven van ***Maria*** *Dorpmans* (zie II, 12). De testateurs zijn tussen de 20000 en 50000 glds. gegoed [38].

6 okt. 1747: De heer ***Kornelis van der*** *Buijs,* koopman te Rotterdam, verklaart „om particuliere redenen hem daer toe manende" te schenken aan den Heer *Servaes* ***Havart,*** bewindhebber van de Geoctroyeerde West-Indische Compagnie ter Kamer op de Mazel en koopman te Rotterdam, een somma van 500 Car. glds. Pas na overlijden van *Kornelis* en zijn vrouw juffr. ***Maria*** *Dorpmans* zal de heer ***Havart*** dit bedrag uit de nagelaten boedel bekomen. Laatstgenoemde accepteert de donatie [53].

5 maart 1755: ***Cornelis*** *van* ***der*** *Buijs,* wonende te Rotterdam, erfgenaam van wijlen zijn vrouw juffr. ***Maria Dorpmans,*** machtigt de heer ***Willem Boon,*** notaris en procureur te Rotterdam, om voor de heren burgemeesters en regeerders van Rotterdam te compareren en uit zijn naam de deugdelijkheid van zijn memorie, door hem getekend. te bekrachtigen i.v.m. de nagelaten goederen van wijlen zijn vrouw- ten behoeve van het Gemene Land van Holland en Westvriesland i.v.m. het recht der collaterale successie [54].

2 juli 1756: Inventaris van de nagelaten boedel en goederen van de heer Cornelis van ***der Buijs,*** gewoond hebbende te Rotterdam en aldaar op 9 nov. 1755 overleden. ***Cornelis*** en zijn vrouw juffr. ***Maria*** *Dorpmans* hebben op 8 maart 1747 te Rotterdam een mutueel testament gemaakt. Er wordt vermeld dat hij op 9 nov. 1748 als zoon van *Geertruijd* ***de Liefde*** en 64 jaar oud zijnde een lijfrente heeft aangekocht. Zijn vrouw ***Maria Dorpmans,*** oud 67 jaar en dochter van ***Catharina van*** *Eno,* kocht dezelfde dag eveneens een lijfrentebrief. Cornelis van der *Buijs* (inmiddels weduwnaar) testeert opnieuw op 15 nov. 1754. In de inventaris is o.a. sprake van een 23-tal obligaties ten bedrage van ruim

51. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 1792, fol. 74 e.v.
52. G.A. Rotterdam, not.arch., invnr. 1940, fol. 7 e.v.
53. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 2468, fol. 528.
54. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nr. 3019, fol. 107 e.v.

f 39000,— (o.a. ten laste van George ***Hanbury*** en ***Elisabeth Vermeulen),*** veel goud, zilver, diamanten, porcelein, schilderijen, enige gedrukte boeken, vijf pruiken, meubelen enz. In de boedel worden o.a.. twee zakken met geld gevonden, elk met een inhoud van *f* 600,—. Voorts is sprake van het huis aan de oostzijde van de Westewagestraat te Rotterdam en een graf en begraafplaats in de Grote Kerk aldaar, alwaar hij voor een tijd van 30 jaar naast zijn vrouw is bijgezet [55].

1'7 sept. 1756: rekening, bewijs enz. van de nagelaten boedel van ***Cornelis wan der Buijs.*** Ondanks de vele obligaties, de kontante gelden en vele roerende goederen, blijkt er toch slechts *f* 20119:10:14,— te verdelen. Voor de helft zijn erfgenamen: *Simon* en ***Maria van der Buijs,*** kinderen van ***Jan van der Buijs,*** en ***Jan de Gilde,*** gehuwd met ***Judith van der Buijs, Margaretha, Maria*** en ***Johannes van der Buijs,*** kinderen van wijlen- ***Willem van der Buijs,*** allen wonende te Rotterdam. De andere helft gaat naar juffr. ***Elisabeth Vermeulen,*** weduwe van *George Hanbury,* wonende te Rotterdam [56].

Verschillende akten hebben nog betrekking op de nalatenschap van Cornelis van *der* ***Buijs*** en *Maria Dorpmans* [57].

Het huwelijk ***Van der Buijs-Dorpmans*** is kinderloos gebleven.

3. ***Margriet Dorpmans,*** ged. Delft (Nieuwe Kerk) 19 juli 1682 (get. Jacobus van Wingaarde en Margrieta van Wingaarden), † vóór 1 juni 1687.

4. ***Catharina Dorpmans,*** j.d. van Delft (doop aldaar, evenmin te Rotterdam gevonden), woont te Rotterdam (1707), † Rotterdam (impost bet. *f* 15,— 4 april) 1746, tr. Rotterdam 5 april 1707 ***Hendrick Vermeulen,*** wednr. uit Tiel, † Rotterdam (impost bet. *f* 3,— 25) mei 1724.

Ten tijde van hun huwelijk woonde ***Catharina*** in de Westwagestraat te Rotterdam; haar man op de Schiedamse Dijck aldaar. Zij woonden op laatstgenoemd adres tot in 1710. Sedert 1711 woonden zij op de Huibrugge aldaar. *Hendrick* woonde bij zijn overlijden ,,agter 't stadhuys, zijn weduwe bij haar overlijden op de Bootersloot bij de Wilde Zeesteeg te Rotterdam.

13 dec. 1721: Een inventarisakte maakt melding van een obligatie van *f* 500,— ten behoeve van ***Hendrik Vermeulen*** en zijn vrouw ***Catharina Dorpmans,*** gedateerd 1 jan. 1719 [58].

3 juni 1728: In mei 1727 speelde zich een affaire af rond de huur van een huis van ***Catharina Dorpmans,*** weduwe van ***Hendrik Vermeulen,*** waarbij ook haar vader ***Pieter*** *Dorpmans* een rol speelde. Op 3 juni 1728 leggen verscheidene personen een verklaring af ten behoeve van ***Johannes Verschuur*** [59].

2 jan. 1744: Juffr. *Katharina* ***Dorpmans,*** weduwe van Sr. ***Hendrik Vermeulen,*** woont aan de Cingel te Rotterdam, machtigt ***Pieter*** *Adriaen* ***Veth,*** solliciteur te Rotterdam, om haar affaires waar te nemen [60].

Kinderen:

a. ***Elisabeth Vermeulen,*** ged. Rotterdam 22 jan. 1708 (get. Pieter en Catarina Dorpmans (= geb. van Eno)), tr. le George ***Hanbury,*** geb. ca. 1706, koopman te Rotterdam; tr. 2e ***Thomas van Kempen,*** raad, vroedschap, schepen, burgemeester van Schoonhoven [61].

3 jan. 1728: De heer George ***Hanbury,*** jongman, oud 21 jaren, koopman, wonende te Rotterdam, testeert en legateert aan juffr. ***Elisabeth Ve-rmeulen,*** dochter van wijlen ***Hendrik Ve-rmeulen*** en ***Catharina Dorpmans,*** een somma van 6000 car.glds. [62].

29 maart 1748: Meiuffr. ***Elixabeth*** *Vermeulen,* ***we***duwe van den heer George ***Hanbury,*** wonende te Rotterdam, ziek, testeert en benoemt tot universeel erfgenaam haar ,,moey" (tante) juffr. ***Maria Dorpmans*** en haar man *Kornelis* ***van der Buijs,*** koopman te Rotterdam [63].

Elisabeth was het enige kind dat de volwassen leeftijd bereikte.

b. ***Catrina Vermeulen,*** ged. Rotterdam 27 jan. 1709 (get. Pieter en Catrina Dorpmans), † jong.

c. ***Petrus Vermeulen,*** ged. Rotterdam 23 maart 1710 (get. Petrus Dorpmans en Catharijn Eens), † jong.

d. ***Maria Vermeulen,*** ged. Rotterdam 11 okt. 1711 (get. Cornelis van der Buis, Maria Dorpman), † jong.

e. ***Catrina Vermeulen,*** ged. Rotterdam 30 mei 1713 (get. Pieter Dorpmans, Catrina van Eno), † jong.

f. ***Katie Vermeulen,*** ged. Rotterdam 2 febr. 1716 (get. Pieter Durpmans, Catarina van Eenoo), † jong.

g. *Johanus* ***Vermeulen,*** ged. Rotterdam 3 maart 1717 (get. Pieter Dorpmans, Catarijna van Eno), † jong.

h. Johannes ***Vermeulen,*** ged. Rotterdam 7 aug. 1718 (get. Pieter Dorpmans, Catarijna Dorpmans), † jong.

j. ***Gerret Berteramus Vermeulen,*** ged. Rotterdam 29 juli 1721 (get. Berteranus Wilhelmus' de Faissier, Elisabeth van Velpen), † jong.

5. *Maergreta* ***Dorpmans,*** ged. Rotterdam 1 juni 1687 (get. Jacobus van Wijngarden, Maergreta van Wijngaerde), † vóór 7 sept. 1688.

6. ***Margreta Dorpmans,*** ged. Rotterdam 7 sept. 1688 (get. Jacob van Wingerden, Margreta van Wijngaede), † vóór 6 mei 1691.

7. *Kornelis* ***Dorpmans,*** ged. Rotterdam 18 dec. 1689 (get. Jacob van Wingar, Margriete van Wingerde), † vóór 18 sept. 1692.

8. *Margrietta* ***Dorpmans,*** ged. Rotterdam 6 mei 1691 (get. geen: moeder is Christina genaamd), † joag.

9. ***Cornelis Dorpmans,*** ged. Rotterdam 18 sept. 1692 (get. geen), † vóór 19 mei 1695.

10. *Johannis* ***Dorpmans,*** ged. Rotterdam 17 maaart 1694 (get. geen), † jong.

11. ***Cornelis Dorpmans,*** ged. Rotterdam 19 mei ***1695*** (get. geen), † jong.

Op 23 aug. 1690, 12 mei 1691, 16 nov. 1693, 28 aprii 1694 werden er te Rotterdam onbenaamde kinderen van ***Piet(t) er*** *Dorpmandts* (***Deurpman, Deurpmans)*** begraven.

---

55. G.A. Rotterdam, notarch., invnr. 2285, fol. 1 e.v.
56. G.A. Rotterdam, notarch., inv.nr. 2285, fol. 415 e.v.
57. G.A. Rotterdam, not.arch., inv.nrs. 2284, fol. 544 e.v., akte dd. 10 juni 1756, nr. 2290, fol. 835 e.v. akte dd. 14 mei 1759, nr. 2291, fol. 410 e.v. akte dd. 26 sept. 1759, nr. 2308, fol. 770 e.v. akte dd. 6 okt. 1769 en nr. 3276, fol. 1422 e.v. akte dd. 15 nov. 1775.
58. G.A. Rotterdam, not.arch., invnr. 2219. fol. 1228.
59. G.A. Rotterdam; not.arch., invnr. 2171.
60. G.A. Rotterdam, notarch., inv.nr. 2465, fol. 1.
61. G.A. Rotterdam, not.arch., invnr. 3276, fol. 1422 e.v., akte dd. 15 nov. 1775.
62. G.A. Rotterdam, notarch., inv.nr. 2228, akte nr. 1.
63. G.A. Rotterdam, not.arch., invnr. 2469, fol. 147 e.v.

KORTE MEDEDELINGEN.

Het geslacht Marchand (von Lilienburg) en het nageslacht van Eleonora Juliana landgravin van Hessen-Eschwege (1973, kol. 132-164).

Dank zij het onderzoek van de heer Pontus Möller, genealoog van Riddarhuset te Stockholm, en de heer S. Harms kunnen hier enige aanvullingen volgen op bovenstaand artikel. Aangezien het toen niet in de bedoeling lag een werkelijk volledig overzicht te geven van alle nakomelingen, wordt hier volstaan met de aanvullende gegevens tot circa 1850, behalve

voor zover de naam *Juliana nog* in het nageslacht voorkomt; een uitwerking van het gehele nageslacht van *Cornetis Harmsz* (*1742-1825*, hfdst. III sub IVb), ook uit zijn eerste huwelijk, samengesteld door de heer Harms, is gedeponeerd bij de handschriften van het Genootschap.

Sophia Maria Marchand barones *von Lilienburg* (hfdst. II sub IIa, 4), geb. IJsselstein 12 juni 1685, † tussen 1725 en 1741, tr. *Anders Luhr*, regeringssecretaris te Stralsund en Bremen, eigenaar van Östunaberg in Uppland, † in 173 (7 ?), zn. van *Henrik Luhr*, raadslid en kerkeraadslid in Nyen, week in 1700 na de verovering door de Russen daarvan uit naar Stockholm.

Uit dit huwelijk:

1. *Mauritz Luhr*, geb. in 1719, monsterschrijver bij het Upplandse regiment, † in 1778, tr. *Cafharina Margaretha Tideman*, 1709—1764.

   Uit dit huwelijk:

   Mauritz Emanuet Luhr, geb. in 1761, pachter van de Kroon te Litselås (Uppland), † in 1807, tr. *Anna Helena Paccalén*, 1768-1843.

   Uit dit huwelijk:

   (1) *Carl Mauritz Luhr*, geb. in 1793, pachter van de Kroon, eigenaar van het goed Springsta, † in 1872, tr. *Cafharina Gelin*, 1802-1883.
   Uit dit huwelijk nageslacht.

   (2) *Axel Gabriet Luhr*, geb. in 1795, inspecteur op het slot te Västerås, † in 1870.
   Uit zijn twee huwelijken twee ongetrouwde zonen en vijf dochters.

   (3) *Robert Emanuet Luhr*, geb. in 1800, proost en predikant te Håtuna, † in 1887, tr. in 1846 *Edta Andriette Elisabeth Uhr*, 18 19-1864.
   Uit dit huwelijk nageslacht.

2. *Georg Luhr*, geb. in 1725, kapitein in het Upplandse regiment [1].

Chrisfina Btom (III sub IIIb), 1732-1784, tr. Amsterdam (N.k.) 24 maart 1758 Ds. *Hendrik Storm*, ged. ald. (O.k.) 31 dec. 1730, theol. student te Leiden 9 juni 1748, als' cand. bevestigd 20 okt. 1754, predikant te Uitdam 1754-1792 [2], vestigde zich daarna te Amsterdam, † Amsterdam 7 jan. [3], begr. ald. (No.k.) 8 jan. 1793, zn. van *Hendrik Storm* en *Johanna van Loenen.*
Uit dit huwelijk:

Kinderen begr. Uitdam in graf 4 in 1768 en 1'770.

1. *Jacoba Jutiana Eleonora Btom*, volgt IVb.
2. *Johanna Adriana Louise Btom Storm*, geb. Uitdam 26 juli 1760, treedt als doopgetuige op bij de doop van haar neven in 1788 en 1794.
3. *Henrietta Johanna Christina Btom Storm*, geb. Uitdam 27 april 1763.
4. *Hendrick Christiaan Blom Storm*, geb. Uitdam 3 maart 1765.
5. *Christina Btom Storm*, geb. Uitdam 7 sept. 1768.
6. *Louise Jutiana Maria Blom Storm*, geb. Uitdam 18 juli 1771.

1. Svenska Släktkalendern 13 (1943), 622.
2. J. R. Persman, Storm in Uitdun, in: Ons Amsterdam, aug. 1973.
3. Not. arch. Amsterdam, inv. nr. 3567, akte no. 88.

7. *Sophia Wilhelmina Blom*, volgt IVuu.

Siebe Attes Visser (III sub Vc), turfschipper, † Lisse a./b. van zijn schip 10 sept. 1849.

Siebe Siebes Visser (III sub Vc, 5), † Monnickendam 16 juni 1830.

Hermanus Siebes Visser (III sub Vc, 6), geb. Monnickendam jan./febr. 1827, ged. ald. 8 april 1827, † Rotterdam 7 mei 1849.

Johannes Siebes Visser (III sub Vc, 7), † Monnickendam 4 aug. 1868, tr. ald. 24 mei 1857 *Jaapje Preker*, geb. 1828/29, † Monnickendam 13 mei 1917, dr. van *Cornetis Preker* en *Antje Meet.*

Cornelis Siebes Visser (III sub VId), schipper, † Amsterdam 17 mei 1887, tr. le Monnickendam 19 mei 1839 *Antje Hammes*, geb. ald. 31 maart 1816, dr. van *Juriaan Hammes* en *Mietje Essetma;* tr. 2e *Sijtje Jansje Paap*, geb. Zandvoort 29 okt. 1825, † Amsterdam 3 juli 1899.
Uit het eerste huwelijk één zoon, uit het tweede huwelijk elf kinderen, onder andere:

1. *Maria Wilhelmina Juliana Visser*, geb. Haarlem 5 juni 1848, † Amsterdam 26 jan. 191., tr. le Amsterdam 3 juni 1868 *Hendrik te Staa*, geb. Amersfoort 27 sept. 1843, timmerman, † Amsterdam 24 jan. 1876; tr. 2e Amsterdam 3 juli 1878 *Hermanus Brouwer*, geb. ald. 1 sept. 1857, † Amsterdam 9 mei 1882; tr. 3e Amsterdam 6 mei 1886 *Jan Pieter Frederik Georg Stalman*, geb. ald. 29 juli 1849, schilder, † Amsterdam 12 mei 1916.

   Uit het eerste huwelijk vijf kinderen, uit het tweede huwelijk één kind en uit het derde huwelijk twee kinderen, onder andere:

   Elisabeth Maria Cornelia Jutiana Statman, geb. Amsterdam 15 aug. 1888, † Zandvoort 27 aug. 1958, tr. Amsterdam 12 maart 1908 *Johannes Röttschäfer, geb.* ald. 11 maart 1885, † Amsterdam 7 nov. 1953, zn. van *Karet Frederik Röttschäfer* en *Carolina Kerkheyden.*

   Uit dit huwelijk twee kinderen,

2. *Juliana Wilhelmina Visser*, geb. Warmond 18 juli 1849, † Amsterdam 31 dec. 1909, tr. ald. 8 febr. 1875 *Jacobus Johannes Hofman*, geb. Amsterdam 14 okt. 1847.

   Uit dit huwelijk acht kinderen, onder andere:

   1) *Willem Thomas Hofman*, geb. Amsterdam 20 juli 1876, † ald. 7 nov. 1969, tr. Amsterdam 17 aug. 1904 *Wilhelmina Christina Maaswinket*, geb. ald. 16 jan. 1883.

      Uit dit huwelijk vijf kinderen, onder andere:

      Witternina Jutiana Hofman, geb. Amsterdam 3 dec. 1906, † ald. 3 aug. 1963, tr. Amsterdam 14 maart 1928 *Gerhard Jurgen Adotph Herlaar*, geb. ald. 16 dec. 1903.

   2) *Willemina Juliana Hofman*, geb. Amsterdam 9 nov. 1881, † ald. 13 okt. 1883.

   3) *Jacobus Johannes Hofman*, geb. Amsterdam 25 dec. 1884, fruithandelaar, † Amsterdam 14 dec. 1960, tr. ald. 19 febr. 1913 *Maria Mathilde Leidner*, geb. Amsterdam 30 nov. 1879, † ald. 10 april 1958, eerder geh. geweest met *Hendricus Jacobus Johannes Formannoij.*

      Uit dit huwelijk vijf kinderen, onder andere:

      Wilhelmina Juliana Hofman, geb. Amsterdam

13 juni 1915, tr. ald. 10 april 1940 *Albert de Vries*, geb. Oldemarkt 3 juni 1916, ambtenaar P.T.T., † Amsterdam 10 aug. 1969, zn. van Roelof *de Vries* en *Antje Woudstra*.

Uit dit huwelijk drie kinderen.

4) *Wilhelmina Juliana Hofman*, geb. Amsterdam 22 okt. 1890, tr. ald. 7 aug. 1912 *Jan Arnold Gerritze*, geb. Amsterdam 28 aug. 1886, veemarbeider, † Amsterdam 3 maart 1964, zn. van *Hendrik Gerritze* en *Johanna Geerbarfa van Galen*.

Uit dit huwelijk vijf kinderen, onder andere:

Willemina Juliana Gerritze, geb. Amsterdam 10 febr. 1915.

Trijntje Siebes Visser (111 sub VIg), † Monnickendam 28 dec. 1906, tr. *Adriaan Kwakman*, † Monnickendam 27 juni 1911.

Geertje Punf (111 sub VIIg,5), tr. Monnickendam 25 maart 1926 *Frans Keizer*, geb. Enkhuizen 21 maart 1895, † 26 dec. 1958.

Uit dit huwelijk acht kinderen, onder andere:

Wilhelmina Juliana Jacoba Cornelia Keizer, geb. Giessendam 28 juni 1932, tr. 6 aug. 1954 *Hendrik Jan Hollander*, geb. 1 sept. 1928.

Uit dit huwelijk drie kinderen.

Pieter Punt (111 sub VIIg,13), tr. *Guurfje Sfiemer*.

Uit dit huwelijk vier kinderen, onder andere:

Wilhelmina Juliana Jacoba Cornelia Punt.

Jansje **Punt** (111 sub VIIg,16), tr. *Arie Jacob van den Brand*, geb. Oostvoorne 5 nov. 1911.

Uit dit huwelijk vijf kinderen, onder andere:

Wilhelmina Juliana Jacoba Cornelia van den Brand, geb. Diemen 6 jan. 1938, tr. *Mindert Nicolai*, geb. Smilde 19 febr. 1934.

Uit dit huwelijk twee kinderen.

Sophia Wilhelmina Blom Harms (III sub IVuu), geb. Uitdam 3 sept. 1775.

MR. **O. SCHUTTE.**

Gaymans (1981, kol. 422—423).

Terecht maakte Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus ons attent op de foutieve vermelding van *Gaert Gaymans* als zoon van *Johan* en *Cafharina van Silvolden*. In plaats van *Gaert* dient men *Jacob* te lezen.

REDAKTIE.

Naar aanleiding van het bovenaangehaalde artikel van Mevrouw E. A. N. van der Kuip-Zilvold kan ik nog meedelen, dat *Gaerf Gaymans*, zoon van *Johan* en *Cafharina van Silvolden*, waarschijnlijk identiek is met *Gaderf Gaymans*, die in 1476 naast het „Sinter Claes Gasthuys" (St. Nicolaas Gasthuis) te Arnhem woonde en in 1494 als *Geerard Gaymans* rentmeester van die stad was (Van Hasselt, Arnhemse Oudheden, IV, p. 164 en 13).

Later treffen wij een andere *Gaert (Gaderf, Gerrit) Gaymans* aan: *Willemszoon*, aanzienlijk burger 15 18-1527, vleeshouwer, pachter van de Lobitse tol van hertog Karel („*Gaert Gaymano* tollner zijns Lobitschen tols t'Arnhem") (Nijhoff, Gedenkwaardigheden, VI, p. 2: Van Hasselt, div. pl.).

In 1520 is *Gaerf* heemraad en gerichtsman van Arnhemmer en Velperbroek (Van Harselt, idem IV, p. 187). Uiteraard had hij daar bezittingen om zijn schapen en vee te laten grazen, want hij leverde niet alleen aan de hertog, stad en burgers, maar ook aan de schepen die Arnhem aandeden om te provianderen. Niet voor niets voert het geslacht *Gaymans* ramskoppen in het wapen en zullen verschillende leden van deze familie het beroep van vleeshouwer hebben uitgeoefend.

In 1500 koopt de stad Arnhem van *Jan (Johan) Gaemyss* twee vette ossen (Van Hasselt, Geldersch Maandwerk, II, p. 515).

J. R. W. SINNINGHE.

Dingmans Beens (1595-1639) alias 'Soect het hemels'.

Met meer dan gewone belangstelling heb ik kennis genomen van het door Mr. G. van Niekerken geschreven artikel, dat onlangs onder de titel 'Het geslacht Beens te Breda' in De Ned. Leeuw verscheen [1]. In het kader van een doctoraalscriptie Nederlands houd ik mij namelijk al geruime tijd bezig met een door Drs. K. J. S. Bostoen teruggevonden bundel handgeschreven gedichten van *Dingman Willem Beens* (1595—*1639)* [2].

In oktober 1981 voltooide ik het eerste hoofdstuk van de doctoraalscriptie. Hierin was een door mij opgestelde genealogie van het geslacht *Beens* (Breda e.o.; periode 1500-1700) verwerkt. De gegevens voor deze geslachtslijst ontleende ik vrijwel alle aan de in het gemeente-archief te Breda berustende archiefstukken. In grote lijnen stemmen mijn bevindingen overeen met die van de heer Van Niekerken. Op ondergeschikte punten zou ik weliswaar een aantal verbeteringen van en aanvullingen op de gepubliceerde gegevens kunnen geven, maar dit zou m.i. geen recht laten wedervaren aan het belangwekkende en goed gedocumenteerde artikel. Toch wil ik hier op één kwestie even de aandacht vestigen. In zijn inleiding (k. 388) schrijft de heer Van Niekerken:

"In de 16de en in het begin van de 17de eeuw waren de leden van de familie in het dagelijks leven merendeels (kennelijk welvarende) vleeshouwers, aan welk ambacht, hun wapen: drie aanziende ossekoppen met hals, niet vreemd zal zijn. Dat zij in hun aardse beslommeringen niet geheel opgingen blijkt uit hun wapenspreuk: "Soect het hemels"."

Het wapen en de spreuk treffen wij aan op de zerk van *Dingman Willem Beens* die, samen met zijn zoontje *Huybert*, begraven ligt in de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk te Breda. Evenals de heer Van Niekerken breng ik dit wapen in verband met het door de leden van de familie *Beens* veelvuldig uitgeoefende beroep van slager (annex 'beenhacker", 'vleesch (h)ouwer'). Dit wordt des te waarschijnlijker als wij weten dat *Dingman Beens* zelf ook dit beroep uitoefende. In de door mij geëxcerpeerde stadsrekeningen van Breda over de jaren 1618, 1619 en 1620 treffen wij in de rubriek 'Ontfang vande vleeschalle' de namen van de 'naergenoemde persoonen beenhackers' aan, die 'opten Witten donderdach' aan de plaatselijke overheid het verschuldigde bedrag aan stalgeld betaalden: *Laureys Cornelis Beens, Joris Adriaen Beens, Willem Huybrechf Beens* (de vader van *Dingman*) en *Dingman Willem Beens* [3].

1. De Nederlsndsche Leeuw 1981 k. 387—405.
2. Cfr. K. J. S. Bostoen: „Dingman Beens en de kamer van Vreugdendal", in: Jaarboek „De Oranjeboom" 1981 en van dezelfde auteur „Gedichten van Dingman Beens", in: Dokumentaal 19'78 nr. 1 (maart), p. 2-3.
3. In het gemeente-archief van Breda resp. de stukken H 1596 fol. 14 recto—14 verso; H 1597 fol. 14 recto—14 verso en H 1598 fol. 15 verso.

De veronderstelling als zou 'Soect het hemels' een wapenspreuk van de familie Beens zijn, is echter onjuist. Het, betreft hier de zinspreuk van de slager en tienman *Dingman* **Beens.** Hij was namelijk lid van de Bredase rederijkerskamer Het Vreugdendal en naar goed rederijkersgebruik ondertekent hij alle gedichten die voorkomen in de bundel "Refereynen en Baladen' met dit persoonlijk motto. Dat de dichtende slager het hemels zoekt hoeft ons niet te verbazen: zijn gedichten getuigen van een vrome, calvinistische levensovertuiging. Verder geven ***Beens'*** gedichten blijk van een anti-roomse en vaderlandslievende gezindheid.

Wie zich van dit laatste zelf wil overtuigen kan terecht bij Th. E. van Goor's standaardwerk over Breda, de "Beschryving der Stadt en Lande van Breda" ('s-Gravenhage 1744). Daarin staan (p. 161-163) twee anoniem afgedrukte gedichten van *Dingman* ***Willem Beens,*** die vervaardigd werden ter gelegenheid van de "Blijde Inkomste van Prins Maurits" (1620).

R. TEMPELAARS.

Van Schreven.

De genealogie van het geslacht ***Van Schreven,*** voorkomende in Nederland's Patriciaat 1975, kan hoger worden opgevoerd.

Herbert ***van Schreven,*** met wie de genealogie aanvangt, zal een zoon geweest zijn van *Jan* ***van Schreven*** en ***Fijken Herbertsdr.,*** die in 1662 voorkomen in het schepensignaat van Zandwijk, fol. 34, als erfgenamen van ***Hilleken Willems van Didermont*** en die 29 nov. 1643 te Tiel huwden:

„Jan ***Jansen van Schreven, j.g.*** van Doesborch, (en) ***Fijken*** *Hermans* (moet zijn: ***Herberts)*** *van* ***Heijmskercken,*** weduwe van *Jacob Jacobsz.* ***van*** *Vucht,* woonende beijde tot Tiel".

In het archief van Doesburg zal over de familie ***Van Schreven wel*** meer te vinden zijn.

W. A. VAN RIJN.

Bouwt 15de eeuwse kraakactie een generatie-verdieping op het huis Van Egmond van de Nijenburg?

Lange tijd is het stil geweest rond het huis ***Van Egmond van de Nijenburg*** sedert kort na elkaar Mr. Rijndorp zijn twijfel erover uitsprak [1] en Mr. Belonje afdoende aantoonde [2], dat de overgeleverde beweringen omtrent de afkomst van dit geslacht onmogelijk juist konden zijn, Als oudstbewezen stamvader staat zodoende te boek: ***Gerrit*** *Willemszoon,* schepen van Alkmaar in 1443, 1464 en 1479, burgemeester buiten de vroedschap (1450) en kerkmeester (1453) aldaar. Hij zegelt met de Egmondse kepers waaroverheen een rechterschuinbalk als bastaardlijn, maar komt bij zijn leven niet met de naam ***Van Egmond*** voor [3], evenmin als zijn zonen en kleinzonen. Pas zijn achterkleinzoon Mr. ***Dierick*** noemde zich in 1580 ***Van Egmondt ende van der Nyenburch*** [2].

Gerrit *Willemsz.* moet kort voor 13 februari 1482 overleden zijn: op die datum wordt zijn nalatenschap verdeeld [4], waarbij blijkt dat hij behalve de beide door Mr. Belonje genoemde zonen *Jan* ***Gerritsz.,*** de latere baljuw van de Nijenburg, en Mr. *Jan* ***Gerritsz.,*** pastoor te Hillegom, ook nog een zoon ***Hendrik*** en een met ***Claes*** *Jacobs* getrouwde dochter *Lijsbeth* heeft gehad. Eerstbedoelde zoon *Jan* ontvangt uitdrukkelijk „die halve saet tot Wogghenum voir sijn moederlike erve ende die anderhelft van die saet voer een parciel van sijn vaderlike erve", hetgeen erop zou kunnen wijzen dat hij een andere moeder had dan de overige kinderen: misschien de door Simon van Leeuwen in Batavia Illustrata genoemde N. ***van Zanen*** die dan dus niet identiek zou zijn met de op de grafzerk [3] gememoreerde ***Alijt Luijtgis?***

In zijn studie „Claes Corf en zijn omgeving" [5] spreekt Drs. Fasel het vermoeden uit, dat ***Gerrit Willems*** een zoon was van Mr. ***Willem Claesz.*** op grond van een regest van een oorkonde dd. 22 december 1467 [4], waaruit blijkt dat ***Geryt*** *Willemsz.* zijn custing op *Comen* ***Claes*** heeft opgedongen wegens het huis waarin Mr. ***Willem*** *Claesz.* placht te wonen. Het regest vermeldt echter ook nog, dat ***Geryt Willemsz.*** een desbetreffende sententie van het Hof heeft gekregen en de tekst van deze sententie blijkt warempel grotendeels bewaard te zijn gebleven [6].

Het verhaal komt hierop neer: Het huis waarover kwestie is gerezen, gelegen binnen Alkmaar „bij den Cruyswercke in den Navelmoet", behoorde oorspronkelijk toe aan een zekere ***Valke Quatter,*** die getrouwd was met een zuster van ***Jan Smit.*** Zij stierven kinderloos, waardoor de helft van het huis vererfde op *Jan* ***Smit,*** die bij zijn vrouw ***Margriet*** een dochter ***Katrijne*** had, die gehuwd was met meester ***Willem Claeszoon.*** Hun enige zoon was ***Geryt*** *Willemsz.* Laatstgenoemde stelt in zijn eis tegen de „seventuych van Alkmaar" dat zijn vader en hijzelf tien, twintig, dertig, veertig jaren de helft van het huis rustig hebben bezeten, nog afgezien van het bezit van zijn oudevader *Jan* ***Smit.*** **Zelfs** al zou hij de door hem gestelde titel niet gehad hebben, dan zou hij prescripcie (verjaring)

1. J. L. Rijndorp in: De Nederl. Leeuw 1955, kol. 64.
2. J. Belonje, De afkomst van het geslacht Van Egmond van de Nijenburg, in: Jaarb. Centraal Bureau voor Genealogie 1955, blz. 39 e.v. Zie ook zijn: De twee Nijenburgen bij Alkmaar (1956).
3. Wèl op een nog in de Grote kerk te Alkmaar (in de middengang voor de preekstoel) aanwezige grafzerk. Deze steen, die het graf dekt van de op 7 jan. 1541 overleden priester meester *Cornelis Gerritsz.,* is thans grotendeels door kerkbanken aan het oog onttrokken, maar staat beschreven door Bloys van Treslong Prins en Belonje, in: Gedenkwaardigheden. . . Noord-Holland, 1, onder Alkmaar, Grote kerk nr. 885. Volgens het randschrift rusten daar eveneens „*Geryt Willemz. van* ***Egmont*** en *Alijt Luijtgis* sijn huysvrou met haer ghest . . ten van meester *Cornelis* ***Geryt*** bidt voer dzyel". Ik vermoed dat het gedeeltelijk afgesleten woord „voersaeten" geluid heeft, maar dat *Cornelis Gerrits* in vrouwelijke lijn van het echtpaar afstamde, zo er al van rechte afstamming sprake is. Immers, blijkens de Alkmaarse grafboeken nrs. 54 t/m 59 heeft er op de zerk een merk gestaan (ongeveer als het Romeinse cijfer XX, de beide letters gekoppeld door een horizontaal streepje op de twee plaatsen waar zij elkaar raken) en een dergelijk merk is geenszins met Van ***Egmond*** in verband te brengen. In de 17de eeuw behoorde het graf aan de Alkmaarse familie ***Van Veen*** (die eveneens door bastaardij uit ***Van Egmond zou*** stammen en een dienovereenkomstig wapen voerde).
4. Gemeentearchief Alkmaar, Aanwinsten 1971, Charters ontvangen van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage; met een regestenlijst die ook op het C.B.v.Gen. aanwezig is. Bij de regesten staat vermeld waar de charters, in het archief zijn ondergebracht.
5. W. A. Fasel in: Alkmaars Jaarboek VII (1971) blz. 67 e.v.
6. Arch. Hof van Holland 470 nr. 31 (fol. 72v.). Eis, antwoord, repliek en dupliek zijn bewaard, maar uitspraak en datering ontbreken; waarom is niet duidelijk omdat de akte onderaan een rechterbladzijde werd afgebroken, terwijl de keerzijde daarvan onbeschreven bleef. Het gaat hier om de laatste akte van het desbetreffende deel. De voorgaande akte is van 17 oktober, de eerste akte in het volgende deel ***van*** 16 november 1467.

daarvan verkregen hebben. *Geryt Willems* heeft het huis drie jaar geleden verkocht aan *Coman Claes* die het sindsdien „jair ende dach" heeft bezeten zonder oppositie, totdat nu onlangs heer *Willem van der Burch*, priester en geïntimeerde partij, actie heeft genomen voor de gedaagde „seventuych van Alkmaar", die de helft van het huis aan *Willem van der Burch* heeft toegewezen op grond van schepenbrieven, waarbij onder meer gebleken zou zijn dat *Willem van der Burch* en zijn broeder Mr. *Willem Claesz.*, vader van de eiser, een vierendeel van het bewuste huis verkocht zouden hebben in 1429, terwijl trouwens lange tijd voor de dood van *Jan Smit*, de vader van *Willem van der Burch*, wijlen *Pieter Jansz.*, het hele huis gekocht zou hebben van *Jacop Pietersz.*, *Dirc Struys*, *Symon Aelbrechtsz.* en *Dirc Jan Goedeloffzoon* en het rustig bezeten zou hebben, terwijl *Jan Smit* in levenden lijve in Alkmaar roudliep zonder daar bezwaar tegen te maken. *Pieter Jansz.* zou het huis zeven of acht jaar bezeten hebben, totdat hij uit Alkmaar verdreven werd „overmits die rebellicheyt ende pertylicheyt die up die tijt in dese landen regnerende zouden geweest hebben ende up die selve tijt zo zoude die vader van den voirs. eysscher in 't voirs. huys geweldelicken hebben comen sitten". Vanwege deze kraakactie kan er volgens de verweerders geen sprake zijn van verjaring en zij hebben het huis derhalve aan de geïntimeerde toegewezen. In de repliek stelt *Geryt Willemsz.* dat ook al was de vader van *Willem van der Burch* verdreven geweest „in tijden van den oirloge van Hollant", dan is er toch in 1428 de zoen (van Delft) geweest, waarbij „enen ygelicken up ziin goet gesoent ende gecomen geweest hebben". Sedertdien zijn tot de verkoop van het huis 36 jaren verstreken gedurende welke tijd „die justicie in goeden ruste ende vrede alhyer in den landen loop gehadt hebben" en al die tijd hadden de eiser en zijn ouders het halve huis in kwestie „rustelicken en vredelicken" bezeten zonder enig geweld of rechterlijke uitwinning. Al had de geïntimeerde enige actie gehad. wat niet het geval is, dan zou die teniet gegaan zijn. Dit alles betreft dan alleen nog maar de helft van het huis die *Jan Smit* placht toe te behoren en die van hem op de eiser bestorven is; de andere helft van het huis heeft de moeder van *Willem van der Burch* met haar kinderen aan de vader van de eiser verkocht. Uit kracht van deze titel hebben eiser en zijn voorzaten het hele huis bezeten ten aanzien en weten van een 'iegelijk, in het bijzonder van heer *Willem van der Burch*, geïntimeerde. Als diens vader de helft van het huis gekocht zou hebben, dan had hij bij de verkopers verhaal moeten zoeken omdat zij niet meer rechten konden overgeven dan zij zelf hadden.

Zoals gezegd ontbreekt de uitspraak, maar uit bovenbedoeld regest blijkt dat schepenen van Alkmaar de kusting aan *Geryt Willemsz.* hebben toegewezen, aangezien hij een sententie van het Hof heeft verkregen waarbij de koop van het huis is bevestigd, behoudens dat als *Comen Claes* in enige schade kwam van de gelden die hij *Geryt* betaald heeft, hij deze schade verhalen mag op *Geryt's* gereed goed: van welk vonnis *Comen Claes* een schepenbrief begeerd heeft.

Genealogisch mag mijns inziens uit het voorgaande geconcludeerd worden dat *Geryt Willemsz.* een zoon was van Mr. *Willem Claesz.* en *Katrijne Jan Smitsdr.* Zijn grootvader *Claes* was vermoedelijk met een enige zuster van *Valke Quatter* gehuwd, die na *Claes'* overlijden hertrouwde met *Pieter Jansz.*, waaruit een zoon *Willem van der Burch*, priester. Mr. *Willem Claesz.* en heer *Willem van der Burch* waren immers broeders. terwijl de moeder van laatstgenoemde de helft van het van *Valke Quatter* afkomstige huis bezat en die aan eerstgenoemde verkocht. *Geryt Willems'* grootouders van moederskant waren *Jan Smit*, schoonbroeder van *Valke Quatter*, en *Margriet*. Vraag blijft nog of de *Geryt Willems* van dit verhaal identiek is met *Gerrit Willems*, de vader van *Jan Gerrits*, baljuw van de Nijenburg. Het komt mij voor dat dit inderdaad mag worden aangenomen omdat Mr. *Willem Claesz.* kennelijk deel uitmaakte van de Alkmaarse oligarchie: op 24 april 1436 en 15 maart 1436 ('37) wordt hij door hertog Philips van Bourgondië aangewezen als een der 33 rijksten en notabelsten van Alkmaar, die jaarlijks op Kerstavond drie burgemeesters zullen kiezen en op 26 maart 1450('51) komt hij voor op de lijst der 31 personen die gezamenlijk de stad zullen regeren [7].

Op deze drie lijsten vinden wij tevens de naam van *Jan Mou werijn*, de grootvader van moederszijde van *Jan Gerritszoons* echtgenote *looste Heerman*, die verscheidene functies in Alkmaar bekleed heeft [8]. Ook *Pieter Jansz.*, de vader van heer *Willem van der Burch*, was geen onbekende: hij zal de op 8 april 14 15 vermelde schepen van Alkmaar zijn en wellicht eveneens identiek met de op 20 september 1418 genoemde schout van Vroon [9]. Voorshands blijft raadselachtig waar *Pieter Janszoon's* zoon heer *Willem* de naam *Van der Burch* vandaan haalde [10].

Het huis Van Egmond van de Nijenburg werd 'omstreeks 1420 gekraakt en kon daardoor vijf en een halve eeuw later

---

7. W. A. Fasel, Het stadsarchief van Alkmaar, regesten 66, 68, 83.
8. ***Jan Mou(we)rijn*** was volgens de z.g. kroniek van Wijnkoper (Gem.arch. Alkmaar, coll. aanwinsten nr. ***440)*** schepen te Alkmaar (1431. . '56). burgemeester (1433. . '53) en kerkmeester in 1435. Op 29 mei 1443 treedt hij als poorter op namens de stad tegen de buren van Bergen (Stadsarch. Alkmaar, regest 70) en een akte van 13 okt. 1456 (Gem.arch. Alkmaar, Verzamelinventaris 1, regest 55) bevestigt dat hij toen schepen was. Op 3 augustus 1462 heeft hij als ***Jan Mourijn Andriessoen een*** rente verkocht (Verz. inv. 1, regest 72) en in hetzelfde jaar stichtte hij als ***Jan Maritius Andries Balssoon*** een vicarie op het St. Andriesaltaar in de Grote kerk van Alkmaar. De originele fundatiebrief bevond zich met andere familiepapieren in een „cofferken" in het sterfhuis van ***Dirck van Teylingen*** († 1578), kleinzoon van ***Jan Gerrits en Jooste Jacobs Heerman*** (Gem.arch. Alkmaar, arch. Provenhuis van Zessen, inv. nr. 83), waardoor aannemelijk wordt dat deze ***Jan Mouwerijn*** inderdaad de vader is van ***Yefgen Jan Mourijnsdr.***, de moeder van ***Jooste Heerman.*** Als schepen zegelt ***Jan Mourijn*** met drie bollen (Gem.arch. Alkmaar, coll. schepenzegels A.211).
In een „Proeve van een genealogie Paling", gevoegd bij het in noot 5 bedoelde artikel, wordt ***Jan Mourijn*** vereenzelvigd met ***Jan Mourysz.***, die op 3 mei 1480 al hetgeen hij ***vanwege*** zijn vrouw ***Guertruyt Jacobsdr.*** geërfd heeft van „***Gryete Jacops*** weduy", die men noemde ***Gryete Copgis*** en van zijn vrouws broeder ***Coman Pieter,*** verkoopt aan de ons reeds bekende ***Co***man ***Claes***, die een zoon was van deze ***Coman Pieter Jacobsx.*** (regesten C.B.v.Gen.). Gezien het toch vrij grote hiaat tussen 1462 en 1480, het feit dat de oorkonder zich in de akte van 1480 tot vier keer toe ***Jan Mourysz.*** en niet ***Jan Mourijn*** noemt, en het feit dat hij zijn oorkonde niet zelf bezegelt, meen ik deze vereenzelviging in twijfel te moeten trekken. Volgens hetzelfde schema zou ***Claes Jacobs***, de schoonzoon van ***Gerrit Willems***, een broer zijn van de zojuist genoemde ***Pieter*** en ***Guertruyt.*** Als dat juist is en als ***Guertruyt Jacobs*** werkelijk de vrouw zou zijn van ***Jan Mourijn,*** dan is Claes ***Jacobs*** zowel zwager van ***Jan Gerrits als*** oudoom van diens echtgenote. Dat is alleen denkbaar bij grote leeftijdsverschillen tussen de betrokken echtelieden.
9. Gem.arch. Alkmaar, Verzamelinv. 1, regest 8; Stadsarch. regest 57. ***Pieter Jansz.*** zegelt met een hoekige dwarsbalk, linksboven vergezeld van een Latijns kruisje (Gem.arch. Alkmaar, coll. schepenzegels A.142).
10. Heer ***Wilhelmus van der Burch,*** priester, komt nog voor als getuige op 19 okt. 1460 (Gem.arch. Alkmaar, Verzamelinv. 1, regest 65).

naar alle waarschijnlijkheid met een generatie-verdieping worden verhoogd. Wie bouwt nu het dak erop door aan te tonen dat ***Gerrit Willems'*** grootvader *Claes*[11] een bastaard ***Van Egmond*** was?

MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.

---

11. In zijn Chronijcke van Holland (1636) noemt W. van Gouthoeven een ***Nicolaes***, bastaard van ***Egmond***, als stamvader. Simon van Leeuwen verbetert dit op grond van het door Mr. Rijndorp gememoreerde' vidimus van 1633 in ***Gerrit*** „ten onrechte bij Gouthoven ***Niclaas*** genaamd". Had Van Gouthoeven, ook al kloppen zijn verdere gegevens helemaal niet, dan toch gelijk?

Het **wapen van het** openbaar lichaam **„de** Zuidelijke **IJsselmeerpolders"** (198 1, kol, 424-426).

Naar aanleiding van het verklarende artikeltje van Mr. G. A. Bontekoe over het wapen van de Zuidelijke IJsselmeerpolders, dat mogelijk in de toekomst het wapen van de gemeente Almere zou kunaen worden, veroorloof ik mij enkele kanttekeningen; mogelijk zouden ze nog kunnen leiden tot het ontwerpen van een goed wapen voor de gemeente Almere, die op 1 januari 1984 zal ontstaan.

1. „. . . Daar de overtocht over het Almere (nl. door Bonifacius) met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid met een koggeschip zal zijn volbracht . . ."

Naar ik meen grenst meer aan zekerheid dat zijn overtocht in een zogenaamd langschip plaatsvond, omdat de kogge pas enkele eeuwen later wordt gesignaleerd. Vgl. ook: Maritieme Geschiedenis der Nederlanden 1 (Bussum 1976), p. 37-43.

Het zeil van een dergelijk schip is zeker nooit blauw geweest, maar droeg eventueel het embleem in een (toen nog willekeurige) kleur op een wit (=heraldisch zilver) of bruin (=heraldisch rood) zeil. Op de masttop stond zeker geen wimpel, maar wel een kruis in breedarmige vorm.

2. . . . Sommigen zien in die (van rood en zwart gegeerde: kleuren een verband met Amsterdam, maar de adviesraad heeft zich 'destijds van deze gedachte gedistancieerd . . ."

Ontwerper Bontekoe noemt als argumentatie voor deze kleuren het feit „dat rood en zwart esthetisch mooier effect geven dan rood/groen of zwart/groen . . ."

Maar, in de krant Almare van 4 augustus 1977 kan men lezen dat naar het voorstel van Mr. G. A. Bontekoe aan de Rijksdienst Zuidelijke IJsselmeerpolders, „het schild zelf is verdeeld in acht vakken rood en zwart om de band met Amsterdam, waar de meeste inwoners van Almere vandaan komen, te symboliseren." De Amsterdam-symboliek stond dus toch wel de ontwerper voor ogen. Over de esthetiek van rood en zwart of groen en zwart kan getwist worden; dit is een subjectieve persoonlijke zaak. (Rood en groen, door Bontekoe genoemd, zijn natuurlijk in de heraldiek niet bruikbaar!)

3. Dat trouwens de Amsterdam-symboliek kennelijk in een later stadium, om het wapen acceptabel te maken, een andere interpretatie heeft toegewezen gekregen, blijkt ook wel uit het volgende.

In Het Parool van 16 september 1977 kan men lezen, naar de woorden van Mr. G. A. Bontekoe: „Het koggeschip is in het ontwerp gebracht om de verbondenheid van Almere en Amsterdam te benadrukken. Immers zullen er volgens de plannen veel oud-Amsterdammers in Almere komen wonen."

De gemeentenaren van het toekomstige Almere zullen zich dus wel afvragen:

rood en zwart: een keuze uit (altijd aanvechtbare) esthetische overwegingen of een bewuste keuze gelet op de stadskleuren van Amsterdam?

een koggeschip: een historische vergissing of een bewuste keuze gelet op het oude zegel van Amsterdam?

KL. SIERKSMA.

Het **wapen van het waterschap „Groot Geestmerambacht".**

De samenvoeging van een zeventiental waterschappen en polders, in het noordelijk deel van de provincie Noord-Holland tot één groot lichaam dat de naam „Groot Geestmerambacht" verkreeg, bracht uiteraard mede, dat het bestuur de wens had het recht te verwerven een eigen wapen te mogen voeren.

Van de zeventien samenstellende delen hadden twee een eigen wapen: de polder „Geestmerambacht" (K. B. van 11 nov. 1969, No. 9) en het waterschap „De Niedorperkogge" (K. B. van 23 febr. 1971, No. 16). De polder Heerhugowaard voerde weliswaar óók een wapen, maar dat had nimmer officiële erkenning verkregen, ofschoon het wèl oud was.

Er werd een ontwerp samengesteld, waarin gedeelten van deze drie wapens waren gebruikt, terwijl voor de veertien waterschappen die geen wapen hadden gevoerd een schildhoofd werd aangebracht met een der aanziende gaande leeuwen uit het wapen van West-Friesland.

De adviseur van de minister vond het wapen „te gecompliceerd" en kwam aandragen met een oud wapen van Geestmerambacht dat vermeld wordt in een boekje van Simon Eikelenberg uit 1714 en uit diezelfde achttiende eeuw stamt een ongekleurde kaart van het dijkgraafschap „Geestmer-Ambacht", „in 't koper gebracht" door Hendrik de Leth waarop een wapen met een adelaar met in de rechterklauw een zwaard was afgebeeld. Alles in zwart afgedrukt uiteraard en zonder enige arcering.

Dit oude wapen vond de Hoge Raad van Adel bij uitstek geschikt voor het waterschap „Groot-Geestmerambacht". En dat, ofschoon het Geestmerambacht van toen allerminst hetzelfde gebied betrof als het Groot Geestmerambacht van nu.

Het bestuur was met de ontdekking van dit lang vergeten wapen helemaal niet gelukkig. Een adelaar en dan nog wel met een zwaard in de poot is niet een figuur die voor de hand liggend is voor een waterschap. A 1 s iets dergelijks voorkomt is de figuur veelal ontleend aan het wapen van een heerlijkheid of van een aanzienlijke familie die in de streek grote invloed heeft gehad.

Mr. J. Belonje, kenner van de geschiedenis van Noord-Holland bij uitstek, verklaarde, dat de adelaar beslist niet, uit het wapen van de een of andere dijkgraaf afkomstig is en hoe men aan deze figuur is gekomen was hem volkomen duister.

Het bestuur van het waterschap heeft het ingezonden ontwerp waar men zeer door bekoord was, taai verdedigd. Tenslotte werd de uitnodiging ontvangen om ten kantore van de Hoge Raad van Adel erover te komen praten. Ook daar hebben dijkgraaf en secretaris tijdens een zeer langdurig onderhoud hun mening niet onder stoelen en banken gestoken, maar op de vraag of beslist niet op medewerking voor de verlening van het aangevraagde wapen mocht worden gehoopt werd met nadruk gezegd dat dit n i e t mocht worden verwacht.

In arren moede hebben de heren toen meegewerkt aan het zoeken van een compromis, De adelaar kon gelukkig buiten het schild worden gehouden door hem als schildhouder achter het schild te plaatsen. De leeuw van West-Friesland die inder-

tijd wèl werd aanvaard bij de verlening van het wapen voor het waterschap van die naam dat uit tien kleinere eenheden was samengesteld (Waterschapsbelangen 27 juni 1973) moest nu vervallen, omdat die figuur „uiteraard op alle waterschappen in het gebied betrekking heeft". Alsof dat bij het waterschap West-Friesland niet óók het geval was geweest!

De schildverdeling van het oorspronkelijke ontwerp die wat minder conventioneel was moest ook veranderd en de adelaar moest en zou helemaal zwart zijn.

Dit laatste doet vreemd aan wanneer men weet dat in 1979 in het wapen van het waterschap „De Oude Venen" de zwarte leeuw, die uit het wapen der gemeente Alkemade was overgenomen anders gekleurde nagels moest hebben, ofschoon deze figuur in het gemeentewapen zwarte nagels had, hetgeen een aardige bijzonderheid zou zijn geweest.

Het wapen is verleend bij Koninklijk Besluit van 23 juni 1981 , No. 33. De officiële beschrijving luidt als volgt:

„doorsneden: 1 gedeeld: a in „zilver een leeuw van keel; „b in azuur een reiger van „zilver, gebekt en gepoot „van goud: 11 gedeeld van „azuur en zilver en over alles „heen een zeilend kogge-„schip van het een in het „ander. Het schild geplaatst „op een adelaar met in de „rechterklauw een zwaard, „alles van sabel".

Ondergetekende heeft het waterschapsbestuur als adviseur terzijde gestaan, echter helaas niet bij het onderhoud ter secretarie van de Hoge Raad van Adel.

G.A. **Bontekoe.**

Het gewijzigde wapen **van de gemeente** Didam.

Bij Koninklijk besluit van 3 december 1912, nr. 37, ontving de gemeente Didam een wapen. Thans is daaraan een kroon toegevoegd, zodat bij Koninklijk besluit van 23 juli 1981, no. 102, bepaald is het wapen te wijzigen, zodat de beschrijving (thans) als volgt luidt: "Gevierendeeld: 1 en IV in goud een dwarsbalk van sabel (Meurs); 11 en 111 in zilver een leeuw van keel, genageld, getongd en gekroond van goud, en een zoom van sabel beladen met elf bezanten van goud (Berg). Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels".

Mr. 0. **Schutte.**

Het wapen van het waterschap De Aangedijkte Landen en Wieringen.

Met terugwerkende kracht tot 1 januari 1980 zijn de Anna Paulownapolder, het waterschap Koegras, het waterschap Wieringen, het waterschap Wieringerwaard en de Zijpe en Hazepolder opgeheven en verenigd tot het nieuwe waterschap De Aangedijkte Landen en Wieringen.

Van deze delen hadden de volgende wapens:

De Anna Paulowna-polder had bij K.B. van 5 nov. 1871, no. 19 als wapen gekregen: een schild van lazuur, van onderen beladen met twee golvende fascen van zilver, waaruit eene hand van natuurlijke kleur, houdende een gouden hoorn van overvloed. Bij K.B. van 5 juni 1872, no. 17 was alsnog toegestaan "dat in het aan dat waterschap toegekend wapen worde opgenomen de Hollandsche leeuw als schildhouder".

Aan het waterschap Wieringerwaard was bij K.B. van 6 maart 1971, no. 48 als wapen verleend: doorsneden: 1 in azuur twee zwanen van zilver, gebekt en gepoot van keel, met twee gouden kroontjes om de hals; 11 in goud twee schuingekruiste slikhaken van sabel (zie De Ned. Leeuw 1977, kol. 118).

Het waterschap De Zijpe en Hazepolder had bij K.B. van 25 mei 1977, no. 16 een wapen ontvangen: in keel een knobbelzwaan van zilver, gesnaveld van goud, met om de hals een kroon van goud en zwemmend op een golvende schildvoet, golvend gedwarsbalkt van vier stukken, zilver en azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels en ter rechterzijde gehouden door een aanziende leeuw van goud, getongd en genageld van keel (zie De Ned. Leeuw 1978, kol. 251-253 en 363-368).

Hieraan kan nog worden toegevoegd dat rotganzen een karakteristiek element vormen in het wapen van de gemeente Wieringen.

Hergroepering van deze elementen kon uiteraard alleen tot een aanvaardbaar nieuw wapen voeren. De naam „Aangedijkte landen" kon heraldisch vertaald worden door het wapen kepersgewijs te doorsnijden. Verder konden een zwaan, een (rot)gans en de slikhaak worden opgenomen: als pendant van de slikhaak werd gekozen voor een zeis, het maaien van het wier, dat gebruikt werd om de wierdijken te bouwen symboliserend. De (enkele) Hollandse leeuw, karakteristiek voor een aantal wapens in de kop van Noord-Holland, bleef schildhouder, terwijl het waterschap — als buitenwaterkerend waterschap — recht had op een vijfbladige kroon.

Bij K.B. van 23 juli 1981, no. 103, werd daarom een wapen aan het waterschap verleend met als omschrijving: "Kepersgewijs doorsneden: 1 in azuur, toegewend, een omgewende gans en een zwaan, beide van zilver en gebekt en gepoot van keel, de zwaan met om de hals een gouden kroon: 11 in goud, schuingekruist, een slikhaak en een zeis, beide van sabel. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren en ter rechter zijde gehouden door een aanziende leeuw van keel, getongd en genageld van azuur".

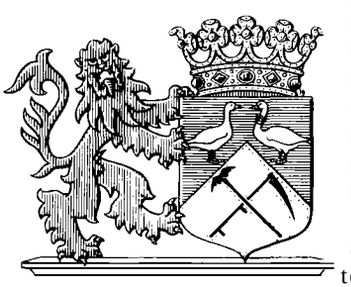

Mr. O. **Schutte.**

Het wapen van het nieuwe waterschap Goeree-Overflakkee.

Het waterschap Goeree-Overflakkee werd door de provincie Zuid-Holland per 1 januari 1981 in het leven geroepen. Zijn territorium wordt grotendeels gevormd door de territoria van de per die datum opgeheven waterschappen „Polder Goeree" en „Waterschap Flakkee". Deze twee waterschappen ontstonden in de zestiger jaren als resultaat van de alstoen binnen de provincie beoogde en bewerkstelligde polderconcentratie.

De daadwerkelijke aanzet tot het in 1981 samengaan van de twee voormalige waterschappen werd achteraf bezien reeds in 1751 gegeven door de aanleg van de „Statendam", de vanwege de Staten van Holland en West-Friesland ,ge-

stelde dam' (vandaar de plaatsnaam Stellendam !) waardoor het eiland (Westvoorne (Goeree) over de Scharrezee en de Hals verbonden werd met Zuidvoorne (Overflakkee).

Bij het samenstellen van het nieuwe wapen werd uitgegaan van de gedachte dat voortaan de ingelanden van geheel Goeree-Overflakkee éénsgezind in het nieuwe waterschap zouden hebben samen te werken. Dit samengaan diende op een direct-aansprekende wijze heraldisch gestalte te krijgen.

Daartoe werden de wapens van de opgeheven waterschappen Goeree en Flakkee nader bezien. Daarin is een gemeenschappelijk symbool te vinden, te weten de burcht van Vaorne. In het Goereese wapen in keel op een achtergrond van zilver en in het Flakkeese wapen in zilver op een achtergrond van keel. Op de burcht van Goeree hoort oorspronkelijk een leeuw, welke daaruit als het ware oprijst. Op de burcht van Flakkee vinden wij een liggende leeuw.

Hole Goeree en Flakkee nader van elkaar te onderscheiden ? In het Goereese wapen kwam een anker voor, hetwelk men ook terugvindt in het aloude stadswapen van Goedereede. Deze plaats' *is* de enige op het eiland met stadsrechten, zodat er alle aanleiding toe bestond om het Goereese anker in de poort van de Goereese burcht te plaatsen. Oude polderkaarten vertonen voorts de burcht met een ridderfiguur te paard met getrokken zwaard en schuin daarvoor een knielende vrouw met een kind in de opgeheven armen: Sint Maarten dus. Daarom ter onderscheiding van Goeree een zwaard in de poort van de burcht van Flakkee.

Op die manier wordt — ook naar de mening van de Hoge Raad van Adel — het nieuwe waterschap heraldisch het beste weergegeven. Het resultaat vinden wij in het Koninklijk besluit no. 21 van 31 juli 1981 waarbij aan het waterschap Goeree-Overflakkee het navolgende wapen wordt verleend:

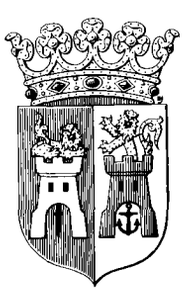

Gedeeld; 1 in keel een geopende burcht van zilver, verlicht van sabel, waarop een omgewende, liggende, aanziende leeuw van goud, getongd en genageld van azuur, en in de poort waarvan een omgekeerd zwaard van sabel; 11 in zilver een geopende burcht van keel, verlicht van sabel, waarop een uitkomende, aanziende leeuw van goud, getongd en genageld van azuur, en in de poort waarvan een anker van sabel. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren.

De leeuw werd aldus de Hollandse leeuw zoals wij die vinden in het provincie-wapen. Waren de wapens, van de opgeheven waterschappen ieder gedekt met een gouden kroon van drie bladeren, het nieuwe waterschap „promoveerde" naar een gouden kroon van vijf bladeren.

H. L. VAN KAMPENHOUT.

Het wapen van de gemeente Westvoorne.

Met ingang van 1 januari 1980 zijn de gemeenten Oostvoorne en Rockanje opgeheven en is een nieuwe gemeente Westvoorne (welke naam vroeger voor Goeree gebruikt werd en niet voor het gebied van de huidige gemeente) gevormd.

Voor Oostvoorne was bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 24 dec. 1817 als wapen bevestigd: van keel, beladen met een burg van zilver, waarop is rustende een leeuw van goud.

Voor Rockanje was bij besluit van hetzelfde college van 24 juli 1816 als wapen bevestigd: van sabel, beladen met twee door een lint aan elkander gebondene bloemen, alles van zilver. Aangezien de nieuwe gemeente beide elementen in een nieuw wapen wilde handhaven, werd bij Koninklijk besluit van 26 aug. 1981, no. 8, aan de gemeente Westvoorne een wapen verleend met de volgende omschrijving: Gedeeld: 1 in keel een burcht van zilver, verlicht en met een valhek van sabel, waarop een liggende leeuw van goud; 11 in sabel twee bloemen aan gekruiste, bebladerde takken, samengebonden door een lint, alles van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

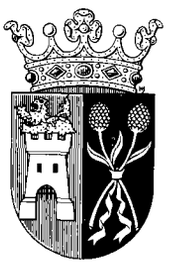

MR. O. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING.

Nederland's Patriciaat. Genealogieën van bekende geslachten. 64e jaargang 1978/'79 en 65e jaargang 1980/'81. Uitgave van het Centraal Bureau voor Genealogie. 461 resp. 468 blz.; met afbeeldingen.

Zestien van de geslachten, die met een uitgewerkte genealogie in deze deeltjes vertegenwoordigd zijn, treden voor het eerst in het jaarboek op. Op grond hiervan dienen ze aan de lezers van ons maandblad te worden voorgesteld. Gaarne wil ik hiertoe overgaan in de alfabetische volgorde, zoals die in de deeltjes zelf in acht wordt genomen. Aanvoerder van de stoet wordt dan ***Bok.***

Bok: De stamvader van dit geslacht *Harmen* Jansen woonde omstreeks 1700 te Paesens (Oostdongeradeel) . Zijn kleinzoon *Willem Hiddes* nam, te Amsterdam gevestigd, de geslachtsnaam *Bok* aan. Het geslacht telt behalve twee Nederlandse een Amerikaanse en een Zuid-Afrikaanse tak, alle nog bloeiend en volledig uitgewerkt. Naar de stichter van de Zuid-Afrikaanse tak is de stad Boksburg in Zuid-Afrika vernoemd.

Fontein1: De bakermat van dit geslacht ligt in Harlingen. Aardig is, dat een verklaring van de geslachtsnaam kon worden gegeven: de stamvader *Jurjen Scheltes* heeft in 1612 het huis aan de Voorstraat te Harlingen gekocht "alwaer de vergulden fontijn uitsteeckt". Behalve de bloeiende tak onder A zijn twee uitgestorven takken behandeld onder B en C. Tak B leeft in vrouwelijke lijn voort in het geslacht *Fontein* 11. In tak C is de naam in de vrouwelijke lijn voortgezet door de familie *Fontein Verschuir* tot deze in 1944 uit zou sterven met Jkvr. *Cornelia* ***Frederica Fontein*** *Verschuir,* weduwe van Mr. *Barthout* ***van der Feen de Lille.***

De aan het hoofd van deze genealogie gestelde aanduiding: "De uitwerking begint na generatie VIII" heeft uitsluitend op tak A betrekking en had dus onder A geplaatst moeten zijn. De Inleiding houdt de mogelijkheid open, dat uit oudere generaties van tak A nog nakomelingen in leven zijn. Kennelijk heeft de redactie de publicatie niet willen uitstellen tot algehele volledigheid bereikt zou zijn: een besluit, dat naar mijn idee valt te billijken.

Fontein11: Ook bij dit geslacht krijgt de lezer met bloeiende en uitgestorven takken te maken. Hier had aan het hoofd met *Matak* ***Fontein*** en ***Van*** *Dalsen* ***Fontein*** ook de dubbele geslachtsnaam ***Fontein van*** *Andla* vermeld moeten

zijn, hoewel deze uitsluitend door Dr. *Feddrik Fontein van Andla* (1736-1765) is gedragen.

Houba: Dit geslacht afkomstig uit het Luikse stamt uit een huwelijk *Gilon-Houba(r)*, dat voor 1498 werd gesloten. Evenals bij *Fontein* hebben we hier dus te doen met een ouder en een jonger geslacht van dezelfde naam, waarvan het tweede in vrouwelijke lijn uit het eerste is voortgekomen. Bij wijze van toegift biedt de Inleiding nog zes generaties van het oudere geslacht (ca. 1400—1600), maar de redactie gaat niet in op een mogelijke verwantschap met het geslacht *Hubar (Van Hellenberg Hubar)* behandeld in Ned. Patriciaat 57ste jrg. — 1971. Is de stamnaam ontegenzeggelijk identiek, het verschil in wapen hoeft niet tegen verwantschap te pleiten. Om de betekenis van de naam te achterhalen zou men moeten beschikken over een woordenboek van al dan niet verouderd Luikerwaals.

Van Oven: De naam duidt op herkomst uit Ofen, beter bekend als Boeda, het westelijke gedeelte van de tweelingstad Boedapest. Van de stamvader van dit Israëlitische geslacht *Samuel*, zoon van *Abraham*, wordt uitdrukkelijk vermeld, dat hij tijdens het beleg of kort voor de verovering (2 sept. 1686) van Ofen op de Turken naar Altona bij Hamburg is gevlucht, waar destijds de grootste Hoogduits-Joodse gemeente gevestigd was. Dit in aanmerking genomen is het misleidend, dat in de titel van deze bijdrage Altona (Hamburg) als plaats van herkomst fungeert. Het geeft geen pas, dat de redactie hier op twee gedachten hinkt. De stamvader had — voor zover bekend — drie zonen. *Mozes* bleef in Altona, *Noach* vestigde zich te Londen, *Josuah* te 's-Gravenhage. Wel te onderscheiden van de familie *Von Oven* behandeld in Ned. Patriciaat 45ste jrg. — 1959 heeft het onderhavige geslacht vele leden van opvallende begaafdheid voortgebracht. Mede hierdoor is dit een bij uitstek belangwekkende genealogie geworden. We mogen van deze familie geen afscheid nemen zonder met een enkel woord de leden te gedenken, die aan de Duitse bezetter ten offer zijn gevallen.

Walland: De stamvader van dit geslacht *Joris Heyndriksz.* heeft zich tegen 1640 uit Manslagt in Oost-Friesland te Amsterdam gevestigd. Hij was *Willem Hiddes*, die zich *Bok* ging noemen, een eeuw voor. De geslachtsnaam *Walland* treft men voor het eerst in 1677 bij *Jacobus*, de zoon van de stamvader aan. Evenals bij *Bok* maakt de Inleiding ook bij *Walland* gewag van het bestaan van naamgenoten, wier mogelijke verwantschap met het behandelde geslacht wordt voorbehouden.

Bakker: Afgaand op deze typisch Nederlandse naam zou men niet licht denken, dat de bakermat van dit geslacht in Rostock heeft gelegen. De stamvader *Herman Balthazarsz. Rosmeyer* alias *Herman Ros*, van huis uit evangelisch-luthers, werd in 1646 lidmaat van de gereformeerde gemeente te Broek in Waterland. Zijn kleinzoon *Jan* nam van moederskant de geslachtsnaam *Bakker* aan. Oudere Hagenaars zullen zich Mr. *Rein Valencijn Bakker (1880-1973)* herinneren als een vooraanstaand advocaat. Zijn schoonzoon Mr. *Jan Kist* was opgenomen in zijn kantoor, dat nog altijd aan de Haagse Nassaulaan gevestigd is. Welbeschouwd niet onbegrijpelijk, dat Ned. Patriciaat aan zo'n bijzonderheid voorbij gaat.

Van den Berg: Treffend is, dat de redactie de vermoedelijke oorsprong van deze geslachtsnaam in de Inleiding vast kon leggen: "Deze familie stamt uit Dongen, waar de oudere generaties landbouwers "achter de bergen" waren

Aan de ligging van hun boerderij ontleende *Jacob Jansz. van den Bergh* (IV) waarschijnlijk de familienaam die hij voerde na zijn vestiging te Tilburg". *Jacob's* overgrootvader *Jan Symon Jacobsz.*, de stamvader, moet vóór 3 mei 1625 overleden zijn, omdat zijn weduwe toen met een ander in oadertrouw ging. Typerend voor dit geslacht zijn de activiteiten sinds de negentiende eeuw in het voormalige Ned.-Indië ontplooid, maar ook andere families geven hier in meerdere of mindere mate van blijk. Hoe zou het anders kunnen ?

Van Doorne: Dit geslacht onderscheidt zich door zijn bijzondere afstamming. De stamvader *Vincent van Doerne is* namelijk een bastaard uit het oud-adellijke huis van Deurne, die na een gepleegde doodslag in 1530 uit Deurne en Bakel verbannen een toevluchtsoord in Steenwijk vond.

Ebeling: Als stamvader heeft dit geslacht uit Hildesheim Mag. *Henricus Ebeling* (*16* 16—1676), die evangelisch-luthers predikant was te Bardenfleth en Oldenburg, voorts hofprediker en superintendent te Varel. Een ander, mogelijk verwant geslacht van dezelfde naam werd opgenomen in Ned. Patriciaat 15de jrg. — 1925. Het ware wel zo goed, als meteen naar dit laatste geslacht verwezen zou zijn. In feite geschiedt dit indirect via het lezenswaardige artikel van N. Plomp in Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconographisch Bureau, deel 34 -1980, blz. 177-202. Overigens is het geslacht van 1925 in het boekje van 1980/'81 vertegenwoordigd door mevrouw *M. P. van den Broek-Ebeling* (blz. 72) zonder dat de index in voce *Ebeling* hiernaar verwijst (blz. 447).

Van het thans behandelde geslacht is opmerkelijk, dat de oudste en de jongste tak uitgestorven zijn, terwijl de middelste nog slechts vertegenwoordigd wordt door de heer *J. P. A. Ebeling* te Arnhem, die zijn zeventigste verjaardag reeds achter zich heeft.

Van der Halen: *Willem Allyn (Alin)*, Engels soldaat onder kapitein *Cotton (1638)* fungeert als stamvader van dit geslacht. Zijn geslachtsnaam verbasterde in volgende generaties tot het zeer Nederlands aandoende *Van der Halen*. De dubbele geslachtsnaam *De Jonge van der Halen* ontstond door een tweede huwelijk, dat *Albertus Willem van der Halen* in 1806 te Zierikzee sloot met *Magdalena de Jonge* uit het bekende regentengeslacht van die naam. De familie leeft hier te lande nog uitsluitend onder deze dubbele geslachtsnaam voort.

Van Helbergen: In oorsprong een typisch landbouwersgeslacht met als stamvader *Rutger Dellissen*, woonachtig op Reuversweerd te Kortenoever onder Brummen van 1612—1629. Een eeuw later vestigde zijn achterkleinzoon zich op het erve Helbergen, eveneens te Kortenoever, dat als zo vaak in het Oosten des lands een passende geslachtsnaam leverde,

Hendrichs: Aken heet in de titel de plaats van herkomst te zijn van dit geslacht, maar de Inleiding wijst uit, dat de stamvader *Henricus Hendrichs* zich omstreeks 1720 daar ter stede heeft gevestigd. *Hendrichs* — zo vernemen wij — was destijds een veelvuldig voorkomende naam in het gebied tussen Aken, Maastricht en Eupen. Gedurende de hele negentiende eeuw heeft deze familie een rol gespeeld in de Amsterdamse handels- en zakenwereld. De dubbele geslachtsnaam *De Lestrieux Hendrichs* dateert van 1927.

Lugard: De stamvader van dit geslacht *Andries Lugard*, afkomstig uit Saksen, was kleinburger van Deventer sedert 19 febr. 1687. Opmerkelijk in deze familie is, dat de band

met genoemde stad — al hebben vele leden zich elders gevestigd, tot in het buitenland toe — nog steeds enigermate in stand is gebleven. Overigens vertoont deze familie in de negentiende eeuw nu eens niet een Oost-, maar een West-Indische inslag.

Paulussen: Merkwaardig doet aan, dat de stamvader van dit geslacht *Willem Paulus*, landbouwer te Veldwezelt in Belgisch-Limburg, kennelijk een band had met de stad Maastricht, want daar werd in 1631 zijn huwelijk gesloten. Landbouwer en grondeigenaar bleven de leden van deze familie nog tot in de negentiende eeuw om vervolgens in Maastricht en andere steden een vooraanstaande positie in te nemen.

Rive: Geen van de voorafgaande geslachten kan bogen op een stamreeks, die zo ver in het verleden terugreikt. De stamvader *Serries (Cesarius) de Rype* komt reeds als burgemeester van Recklinghausen voor in 1403. Het was Dr. *Franz Wilhelm Rive* (1804—1873), die zich in 1832 te Amsterdam vestigde op uitnodiging van het stadsbestuur ter bestrijding van de toen heersende cholera-epidemie en hierdoor het aanzijn gaf aan een Nederlandse tak.

Elf geslachten, al eerder in het jaarboek opgenomen, verschijnen nu voor de tweede of derde maal. Dit betreft: *Dirkzwager, Everard, Thoden van Velzen, Verster, Braams, Van den Broek* (uit Babyloniënbroek), *Kist, Kneppelhout, Kruys, De Lange* en *Pahud de Mortanges*. Bij deze families was het streven kennelijk op aanvulling en verbetering gericht. Niet altijd kon de redactie begrijpelijkerwijze in haar opzet slagen. Zo kon de aansluiting van de stamvader van het geslacht *Everard* op zijn Ierse voorgeslacht niet worden gevonden, bij *Thoden van Velzen* niet achterhaald, waar het tweede bestanddeel van de naam aan ontleend is, Het is bepaald een verdienste, dat de redactie in zulke gevallen haar bevindingen duidelijk uiteenzet en toelicht. Weinig bevrediging geven de twee generaties, waarmee de stamreeks *Kneppelhout* kon worden opgevoerd. Wat zeggen namen zonder plaats' of jaar ? Het geslacht *De Lange*, dat verreweg de omvangrijkste genealogie heeft opgeleverd (bijna 100 blz. druks), kon profiteren van de studie van P. W. de Lange en E. van Weel, enkele jaren geleden in ons maandblad gepubliceerd [1]. Verzuimd is echter hieruit over te nemen, dat de geslachtsnaam pas in 1621 voorkomt en dan in de vorm *Van der Lange* !

Opmerking verdient, dat het laatste boekje twee personen bevat, die de hoogste Nederlandse onderscheiding hebben verworven: Grootkruis in de Orde van de Nederlandsche Leeuw. Dit geldt voor Mr. *Norbertus P. van den Berg* (1831-1917) en *Charles F. Pahud*, later *Pahud de Mortanges* (1803-1873). Zij eindigen hun loopbaan resp. als president van de Nederlandse Bank en gouverneur-generaal van Nederl.-Indië. Eerstgenoemde zou trouwens ook gouverneur-generaal zijn geworden, als hij niet voor dit hoge ambt had bedankt.

Bij de honderden, zo niet duizenden gegevens, die de jaarboekjes bevatten is het natuurlijk onvermijdelijk, dat zich af en toe een omissie of een vergissing aandient. De redactie spant zich niet alleen in ze te voorkomen, maar beijvert zich bovendien achterin elk deeltje "Aanvullingen en verbeteringen" op vroeger verschenen genealogieën op te nemen. Zo vindt men voor *Van Oven*, in het voorlaatste deeltje

1. De Nederlandsche Leeuw, 94ste jrg. 1977, blz. 315-414.

behandeld, alweer correcties in het laatste. Een kleine bijdrage van mijn kant komt op het volgende neer. Van bevriende zijde mocht ik vernemen, dat de stammoeder van het geslacht *Van den Berg, Syken Raes Willemsdr.* als ouders heeft: *Raes Willem Embregt Timmermans* en *Petronella Anthonis Peter Anthonis* [2]. De nieuwe stamvader van het geslacht *Verster, Adriaen Aertsz.* blijkt in Vrijhoeve-Capelle te wonen van 1543—1557. Plaats en jaartallen zijn in dit geval belangrijk, omdat ze resp. de herkomst en de ouderdom van het geslacht bepalen. Hier wreekt zich, dat de kohieren van de tiende penning in het Algemeen Rijksarchief voor de familie *Dirkzwager* wel, doch voor de familie *Verster* niet zijn geraadpleegd [3]. De betrokken kohieren kunnen bij nader onderzoek nog meer bijzonderheden over *Adriaen Aertsz.* aan het licht brengen, mogelijk nog een eerder huwelijk dan de drie, die vermeld zijn, maar het gevaar ligt op de loer genoemde stamvader met een of meer naamgenoten te verwarren. Zo woonde in 1557 te 's-Grevelduin-Capelle de weduwe van een andere *Adriaen Aertzn.* met haar kinderen [4].

Met betrekking tot het huwelijk *Kist-Bakker*, dat ik signaleerde, viel mij op, dat het volgens de genealogie *Bakker* (blz. 23) in 1936, volgens de genealogie *Kist* (blz. 195) in 1938 gesloten zou zijn. Het ligt voor de hand het laatste jaartal als een drukfout te beschouwen.

Verheugend is het bij wijze van slotsom te kunnen constateren, dat beide boekjes op een hoog peil staan. Ze hebben de genealoog heel wat te bieden, zijn ook uit heraldisch oogpunt interessant, bovendien rijk geïllustreerd met portretten en andere afbeeldingen. Toe te juichen valt, dat in het laatste deeltje bij de meeste geslachten naar voorhanden litteratuur is verwezen. Voor toekomstige deeltjes mogen we — neem ik aan — op zulke litteratuurverwijzingen blijven rekenen. Overigens had men voor zulke figuren als Mr. N. *P. van den Berg* en *Ch. F. Pahud (de Mortanges)* toch gaarne naar biografische artikelen verwezen gezien, zoals dat voor twee juristen en drie theologen uit de familie *Kist is* gedaan [5] Hetzelfde geldt voor de vice-admiraal *Gerhardus Kruys* (1838-1902), die minister van Marine is geweest [6].

Veelzeggend zijn de dubbele jaartallen, die beide deeltjes voeren resp. 1978/'79 en 1980/'81. Een onmiskenbaar teken,

2. Dit is vastgesteld in een ms. Geschiedenis van de familie *Raassen* te Dongen van de hand van de heer H. L. Kruimel ('s-Gravenhage, 1977).
3. Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Archieven van de Staten van Holland vóór 1572, inv.nrs. 261, 665 en 992: Kohieren van de tiende penning van Capelle in het algemeen dan wel Vrijhoeve-Capelle in het bijzonder; inv.nrs. 216, 824, 1146 en 1471 kohieren van de tiende penning van Waspik in het algemeen dan wel Klein-Waspik in het bijzoader. Bovendien zijn nog kohieren van naburige plaatsen aanwezig.
4. Archieven alsvoren inv.nr. 992, fol. 12. Uiteraard zal men beide naamgenoten niet licht verwarren, als een hunner overleden is, maar in voorafgaande jaren, als beiden nog in leven (kunnen) zijn, wordt het lastig.
5. Bij het geslacht *Van. den Berg* vindt men totaal geen litteratuur opgegeven. In aanmerking komen hier Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, Tweede druk V ('s-Gravenhage-Leiden, 1927), blz. 367-369 en Persoonlijkheden in het Koninkrijk der Nederlanden in woord en beeld (Amsterdam, 1938), blz. 121. Behalve in het aangehaalde werk van M. A. van Rhede van der Kloot komt de gouverneur-generaal *Pahud* (de *Mortanges)* voor in Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek 111 (Leiden, 1914), kol. 945-949 en Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, Tweede druk 111 ('s-Gravenhage-Leiden, 1919), blz. 250-251.
6. *Gerhardus Kruys* ontbreekt in de eerder genoemde naslagwerken. Naar een eventueel na zijn overlijden verschenen herdenkingsartikel ware in marinekringen te informeren.

dat Ned. Patriciaat vanwege het enorme werk dat eraan verbonden is, niet meer jaarlijks kan verschijnen. We kunnen dit uiteraard betreuren, maar me dunkt, dat er eerder reden tot vreugde is, als de uitgave zich in deze vorm weet te handhaven.

Misschien mag ik nog een bijzonderheid vermelden die mij deugd heeft gedaan, maar die anderen mogelijk zou kunnen ontgaan. Ik doel op het eerherstel van de ouderwetse geneesheer. Mij overkwam het zo'n geneesheer tot een moderne arts gedegradeerd te zien, toen ik zelf een tiental jaren geleden een genealogie inzond voor Nederl. Patriciaat. Gelukkig is de redactie hiervan teruggekomen[7].

J. Fox.

---

7. Zo treft men in het geslacht ***Rive*** een viertal geneesheren aan: Ned. Patriciaat, 65ste jrg. 1980/'81, blz. 396 en 400-401.

Th. J. Meijer (ed.), Album Promotorum Academiae Franekerensis (1591-1811), in opdracht van het Fries 'Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde te Leeuwarden, Franeker z.j. [1972], 159 pag.

Nadat in 1968 eindelijk het Album Studiosorum van de Franeker Hogeschool in druk was verschenen, deed zich te sterker het gemis voelen van een lijst van gepromoveerden. Het is dan ook verheugend dat zo kort na het Album Studiosorum ook dit Album Promotorum het licht kon zien, Een "ereschuld aan Friesland" wordt hiermede ingelost, schrijft de Voorzitter van het Fries Genootschap in zijn voorwoord.

Helaas heeft het snelle verschijnen ook een nadeel. Het Album der promoties blijkt namelijk verre van compleet te zijn. Zonder nu uitgebreid onderzoek hiernaar ingesteld te hebben, vond ik het toch wel frappant, dat van een vierentwintigtal Franeker dissertaties uit de 18de eeuw, die ik toevallig tegenkwam, er van zes de auteurs in het geheel niet onder de namen der gepromoveerden vermeld worden. Wel komen de namen der jonge doctores voor in het Album Studiosorum, op één na. Opmerkelijk hierbij is, dat de samensteller van het werk in zijn inleiding vermeldt, dat hij de verzamelingen van de verschillende Universiteitsbibliotheken heeft benut als bron van Franeker gepromoveerden, terwijl van de zes ontbrekenden er van tenminste één de dissertatie in een Universiteitsbibliotheek, in casu de Utrechtse, te vinden bleek.

Als verklaring voor dit verschijnsel kan worden aangevoerd, dat in tegenstelling tot de studenten, van wie vrijwel steeds behoorlijk aantekening is gehouden, van de gepromoveerden geen systematische lijst is bijgehouden. Het onderhavige werk is dan ook geput uit:

het Rectorsalbum, waarin de promoties tussen de ingeschreven studenten zijn vermeld (dit boek berust op het Rijksarchief in Friesland te Leeuwarden zoals ten rechte vermeld in het Album Studiosorum, en niet in de Provinciale Bibliotheek aldaar, zoals de inleiding op het gerecenseerde werk abusievelijk vermeldt) ;

de Dagboeken uit het archief van de Senaat:

bewaard gebleven dissertaties, waarbij de samensteller met name heeft geput uit het kaartsysteem van Prof. Dr. S. van der Woude en voorts uit de Provinciale Bibliotheek van Friesland en de Universiteitsbibliotheken.

Met name de laatste categorie lijkt hoofdzakelijk uit toevallige vondsten te zijn samengesteld.

Bij deze critiek dient te worden aangetekend, dat een systematische bestudering van alle in aanmerking komende broanen het verschijnen van het werk ongetwijfeld weer voor jaren had uitgesteld. Het risico was niet denkbeeldig, dat dit Album het lot van het Album Studiosorum zou gaan delen, aan de uitgave waarvan immers door vele auteurs gedurende bijna anderhalve eeuw gewerkt is. Beter dan anderhalve eeuw te wachten is het ons te behelpen met die huidige uitgave, die toch al veel geeft wat anders niet of moeilijk te vinden is, en te hopen dat er eens gelegenheid zal zijn deze uitgave in vollediger en gecorrigeerde vorm te doen plaatsvinden, wellicht tezamen met de eveneens in het vooruitzicht gestelde uitgave met biografisch materiaal over alle studenten.

Mr. J. T. Anema.

Het Album Promotorum van de Academie te Harderwijk, bewerkt door Mr. 0. Schutte. Zutphen, de Walburg Pers, 1980. 362 blz.: met acht afbeeldingen.

Als laatste van de Nederlandse Universiteiten heeft nu ook die van Harderwijk het zover gebracht, dat ons het ,,album promotorum" in een handzame uitgave ter beschikking staat. Een voordeel voor de bewerker Mr. 0. Schutte was, dat aan deze uitgave het uit twee delen bestaande "album doctorum" in het Universiteitsarchief ten grondslag kon worden gelegd. Bekend is, dat Harderwijk verhoudingsgewijs een hoog aantal promoties heeft gekend niet alleen van Nederlanders, maar ook van buitenlanders. Aller heren landen zijn hier vertegenwoordigd. Zelfs een Portugese arts uit Rio de Janeiro wist in 1793 voor een promotie zijn weg naar Harderwijk te vinden. Verrassend is het uit de inleiding te vernemen, dat zelfs af en toe afwezigen zijn gepromoveerd. Deze gunst viel o.a. in 1786 ten deel aan ***Cornelis van Aerssen Beijeren*** (***1762***-1791), secretaris van de Raad van politie aan de Kaap de Goede Hoop. Men moet aannemen, dat de promotiebul in zijn geval naar Zuid-Afrika is opgestuurd. Zijn Mr.-titel wordt overigens niet vermeld in "Ned. Adelsboek" 38ste jrg. (1940), blz. 22.

Beroemde mannen te Harderwijk gepromoveerd zijn ***Herman Boet-haave*** in 1693, de Zweed ***Carolus Linnaeus*** in 1735. Onder de fraai ogende afbeeldingen treft men het titelblad van ***Linnaeus'*** dissertatie aan. De bewerker komt op een totaal van bijna ***4000*** promoties uit, die hier uiteraard niet alle gereleveerd kunnen worden.

Wel verzorgd als ze is wordt deze uitgave ontsloten door een "index op de geografische namen" en een "index op de eigennamen" (1ees: persoonsnamen). De laatste werd samengesteld door de heer H. P. Fölting. Bij de aardrijkskundige namen gaat het om de plaats en het land, waaruit de diverse gepromoveerden afkomstig zijn. Terecht is hierbij de indeling van vroeger eeuwen aangehouden, zodat men bijv. een stad als Geertruidenberg en een dorp als Sprang niet onder Noord-Brabant gerangschikt vindt, maar onder Holland, Bij deze opzet had het dorp Blégny in het land van Daelhem niet onder België, maar onder Nederland behoren te staan, doch zo'n vergissing is gelukkig hoge uitzondering.

De prijs van dit naslagwerk, dat menig genealoog zich niet zal willen laten ontgaan, bedraagt ƒ 59,50.

J. **Fox.**

Onlangs verschenen:

Eemland se klappers, deel 9, bevattende Dopen Geref. gem. Eemnes Binnendijks 1738-1811, Dopen Geref. gem. Eemnes Buitendijks 1731-1811, Dopen R.K. parochie

Eemnes 1675-1811, bewerkt door J. H. M. Putman. Bussum, 1981.

Id., deel 10, bevattende Huwelijken Geref. gem. Eemnes Binnendijks 1739-1811, Huwelijken Geref. gem. Eemnes Buitendijks 1731-1810, Huwelijken R.K. parochie Eemnes 1688-18 11, Huwelijken gerecht Eemnes Binnendijks 1734—1811, Huwelijken gerecht Eemnes Buitendijks 1734-1811, bewerkt door J. H. M. Putman. Bussum, 1982.

Deze klappers op de dopen en huwelijken van Eemnes tot 1811 zijn verkrijgbaar door storting van het verschuldigde bedrag van f 25,— resp. f 20,— op postgirorekening no. 3812378 of op rekening no. 64.47.32.962 bij Slavenburg's bank te Bussum, beide ten name van de "Genealogische Documentatie service" te Bussum.

P. Nieuwland. De quotisatiekohieren. Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749. Deel 2: Dantumadeel - Dokkum - Doniawerstal - Ferwerderadeel - Franeker - Franekeradeel. Monumenta Frisica 36. Fryske Akedemy - Ljouwert/Leeuwarden, 1981.

Van deze uitgaven geldt, dat hun evidente betekenis voor genealogen, wier onderzoek zich over Eemland resp. Friesland uitstrekt, naar aanleiding van vroeger verschenen delen reeds afdoende in het licht is gesteld.

J. Fox.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

De Groot (1974, 128). De volgende kwartierstaat kon worden opgesteld na een reaktie van mevr. M. Kooistra-Kruyf te Someren en na het raadplegen van aantekeningen en publikaties van wijlen Mr. Dr. W. de Vries:

1. *Adolp(us) de Groot*, ged. (Geref.) Maarheeze 1 jan. 1708, j.m. van Zoerick (= Soerendonk), won. Gnoenis (= Genoenhuis, één der gehuchten in Zesgehuchten) (1732), met zijn vrouw lidmaat te Heeze in 1745, schepen (1742—1782), president-schepen (1754-1769) van Geldrop, † Geldrop 8 mei 1783, tr. Geldrop (ondertr. ald. 16 febr.) 2 maart 1732 *Maria Ente*, ged. (geref.) Eindhoven 27 mei 1712, j.d. van Stratum, won. Geldrop (1732), † Geldrop 26 febr., begr. ald. 27 febr. 1780, dr. van *Isaac Ente*, schoolmeester te Stratum, aan de kapel in Heeze (Eimerik) en te Geldrop, en *Cathalijn Smulders* [1].

Ouders:

2. *Andries* (ook wel: *Adriaan) Jansse de Groot* (Geref.), j.m. won. te Zesgehuchten (1697), molenmeester, vermeld als lidmaat te Geldrop (1709), tr. Heeze (ondertr. ald. 26 jan.) 10 febr. 1697
3. *Catalijna Wijnands*, j.d. [2].

1. W. de Vries, Ente in Noord-Brabant, in: De Brabantse Leeuw, jrg. 1981. blz. 40; zie tevens aanvullingen en correcties van de hand van Mevr. M. Kooistra-Kruyf, G. Gunderman en K. J. Sliikerman in jrg. 1981. blz. 166-168; zie ook: K. J. Slijkerman, De voorouders" van Kees Jan Slijkerman, een overzicht van tien jaren kwartierstaatonderzoek, Rotterdam 1981, blz. 31.
2. W. de Vries, Wijnants, in: De Brabantse Leeuw, jrg. 1974, blz. 77-91 en idem jrg. 1975, blz. 94. Het ouderschap van de nrs. 6 en 7 kon tot heden niet worden bewezen, doch wijlen de heer De Vries was van mening dat daar geen twijfel aan mocht bestaan, hetgeen hij mij destijds in een schrijven meedeelde.

Grootouders:

4. *Jan de Groot*, tr.
5. *Margriet Matthijs Booms.*
6. *Wijnant Wijnants (Smits)*, schoolmeester te Hapert, † tussen 1687 en 9 maart 1696, tr. vóór 19 mei 1659
7. *Cathalyn Aerts (Jansen)*, † tussen 19 mei 1659 en 9 maart 1696 [3].

Overgrootouders:

14. *Aert Jansen (Smits), Aert (de) Smid, de Smet* of *Sme(e)ts*, smid, won. te Hapert (1629), † tussen 2 jan. 1681 en 1687, tr. vóór 1635
15. *Elsken Joosten*, bekend als „Geuze Els", voorvechtster van het protestantisme in de Kempen, † na haar man, tussen 1687 en 9 maart 16'96.

Betovergrootvader:

28. Waarschijnlijk: *Jan de Smet*, smid te Hapert, vermeld 1627-1638, † na 29 maart 1638.

Aanvullingen op deze kwartierstaat gevraagd.

Rotterdam. K. J. Slijkerman.

3. W. de Vries, Nakomelingen van de beroemde „Geuze Els", in: Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1969, blz. 83 e.v.

Van Herwaarden-te (H)arckel (1981, 381). In De Ned. Leeuw 1953, kol. 21, komt het huwelijk voor van *Margaretha (Grete) tho Herkell* met Ds. *Andries (Andreas) Suave (Suavius)*, zn. van *Israel* en *Elsbeen Swijfels* (ondertr. Lochem 8 okt. 1608).

In de Deventer Renunciatieboeken komen in de 16de eeuw verschildende personen met de namen *To Harckel, Toe Herckel* en *Tho(e) Herckell* **voor.**

De Leenaktenboeken van het kwartier Zutphen (p. 120) vermelden: *Aaltjen ten Herckel*, vrouw van *Willem Mol* „trompet", in 1631 met haar kinderen: *Egbert, Hendrik* en *Tonis ten Herckel*. Leenopvolger was „*Henrick tho Herckel* en bij desselven weduwe *Aeltien van Munster*, deur haren soon *Egbert to Herckel* te leen ontfangen, 28 juli 1626. *Tonis to Harckel*, erve sijner moeder *Aeltgen van Munster*, beleent 24 aug. 1649."

Het Tijdrekenkundig register op het oud-provinciaal archief van Overijssel geeft de volgende vermeldingen: In 1381 wordt gesproken over de erfgenamen van *Alfer van Herkelo* en diens vrouw (dl. VI, p. 21). In 1414 zegelt *Dirk te Hercler* (dl. II, p. 216). In 1482 heeft *Hendrik van Herkele* twee mud rogge per jaar uit het land te Weteringe onder Colmschate (dl. IV, p. 368).

Breda. J. R. W. Sinninghe.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Museum Van Loon te Amsterdam op 28 november 1981.— Een geslacht Dorpman(s) uit Delft, door K. J. Slijkerman. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Nassaulaan. 18, *2514 JT 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 5-6 **XCIXe Jaargang** **mei-juni 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur 'geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heer A. L. M. van Waesherghe, sedert 1952 gewoon lid van het 'Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

G. DEN HARTOGH,	8265 AZ Kampen, ***Wortmanstraat*** 614.
Mevrouw E. D. HEIJNIS geb. RENSSEN,	6814 LJ Arnhem, Joris v. d. ***Haagenlaan 35.***
Drs. A. D. DE JONGE,	***3051*** AH Rotterdam, ***Prins Bernhardkade 11.***
H. VAN LOO,	***2282*** LB Rijswijk, ***Populierlaan 141.***
P. VAN MARKUS,	2551 JZ 's-Gravenhage, ***Glenn Millerhof 52.***
Drs. P. NISPEL,	***5612*** BC Eindhoven, ***Montgomerylaan 191.***
Mevrouw W. E. VEUGER,	2592 EP 's-Gravenhage, ***Barnsteenhorst 266.***
P. F. VISSER,	9145 RR Ternaard, ***Stationsstraat 29.***

Macalester (Loup) ,

door DR. J. MAC LEAN †.

Inleiding

Volgens het Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1888, blz. 88 is het wapen van het geslacht ***Macalester:*** gevierendeeld: 1 in zilver een rode leeuw: 11 in goud een geharnaste rechterarm, die in de hand een rood herkruist kruis vasthoudt; 111 in goud een zwart schip met een rode vlag: IV in groen een zwemmende zilveren zalm.

Het geslacht ***Macalesfer Loup*** voerde hierop de volgende variant: in 11 een linkerarm; in 111 is het schip een galei, zeilen gereefd, rode vlaggen; in IV in zilver een blauwe zalm, die zwemt op een groene zee [1].

Mevrouw C. M. L. Pardade-barones van Boetzelaer te 's-Gravenhage, secretaris van de Collot d'Escury Stichting, heeft onder haar berusting een op 23 februari 1763 te Nijmegen geschreven brief van Robert *Macalester (1718-1800)* aan zijn zwager *Simeon Petrus Collot d'Escury* (1719—1800), waarvan de enveloppe voorzien is van een lakstempel met het bovenstaande wapen *Macalesfer* met dit verschil dat de velden 11 en 111 verwisseld zijn.

De clan *Macalister* bewoonde het zuiden van Knapdale en het noorden van Kintyre en Argyleshire in Schotland.

Genealogie

Het werk The Clan Donald [2] bevat de volgende gegevens over de *Macalister's of Loup.*

1. *Alexander* (*Alister*), 1st laird of Loup, de stamvader van de clan *Allister,* was een jongere zoon van *Donald,* stamvader van de clan *Macdonald.*

   Kinderen:

   1. *Donald,* volgt 11.
   2. *Godfrey.*
   3. *Duncan.*

---

1. Nederland's Patriciaat, dl. 3, jrg. 1912, pag. 256.

4. ***John.***

5. Hector.

II. ***Donald,*** 2nd laird of Loup, legt in 1291 de eed van trouw af aan koning Edward 1 van Engeland. ***Donald*** werd door zijn zoon ***Alexander*** opgevolgd.

III. ***Alexander,*** 3rd laird of Loup, werd door zijn zoon ***Ranald*** opgevolgd.

IV. ***Ranald*** *Mac* ***Alexander,*** 4th laird of Loup, vecht in 1366 in Ulster, werd opgevolgd door (zijn zoon?) ***Alexander.***

V. ***Alexander,*** 5th laird of Loup, ca. 1400, werd opgevolgd door ***John Dubh.***

VI. ***John Dubh,*** 6th laird of Loup, werd opgevolgd door ***Charles.***

VII. ***Charles,*** 7th laird of Loup, in 1481 vermeld als Steward of Kintyre, werd opgevolgd door (zijn broer?) ***Angus.***

VIII. *Angus Mac* ***Eoin Dubh,*** 8th laird of Loup, vermeld in 1515, werd door zijn zoon ***Alexander*** opgevolgd.

IX. *Alexander,* 9th laird of Loup, vermeld 16 november 1540.

Kinderen:

1. ***John,*** 10th laird of Loup, sneuvelt 1571/1572 in Ierland.
2. ***Hector,*** volgt X.

X. *Hector,* 11th laird of Loup, †1572/1573.

Kinderen:

1. ***Alexander,*** 12th laird of Loup, ontvangt in 1573 een charter „of the lands of Loup etc."
2. *Godfrey,* volgt XI.

XI. *Godfrey,* 13th laird of Loup, ontvangt in 1591 een charter „for his lands".

Godfrey was de held in een tragedie in Pitcairn's Criminal Trials (vol. 3, p. 7). Hij wordt nog vermeld in 1598 en werd door zijn zoon ***Hector*** opgevolgd.

1596: *Gorgie Mac* ***Aichane Vc*** *Allaster* ***of the Loupe 3.*** *Aichane* is Gaelic voor ***Hector en Vc*** is kleinzoon van.

XII. ***Hector*** *Mac Alester,* 14th laird of Loup, die jong was toen hij zijn vader opvolgde, ontving in 1617 een charter „of the lands of Loup etc.", tr. in 1620 ***Margaret,*** dr. van *Colin* ***Campbell of Kilberry. Hector*** was ca. 1661 commissioner of supply for the shire of Argyle en werd opgevolgd door zijn zoon *Godfrey.*

1605: ***Joannais Mc Alaster,*** tutor (voogd) of Loupe 4.

1618: ***Mc Allaster*** of Loupe ordered to anent the peace of Argyll's domains 5.

1620: Caution by ***Hector Mac Allaster of Loup*** 6.

1623 en 1634: ***Mac Allester of Loup*** appointed a justice of peace for Argyll and Tarbet 7.

1635: Put under caution for keeping the peace in the country 8.

XIII. *Godfrey Mac* ***Alester of Loup,*** 15th laird of Loup, in 1678 vermeld als commissioner of supply for the shire of Argyle, tr. een dochter van Sir ***Robert Montgomery of Skelmorlie.*** Hij werd opgevolg door zijn zoon ***Alexander.***

1662: Gory Mc Allaster of Loupe commission to apprehend thieves en commission to him anent the cess Q.

1665: Protection granted to him 10. 1671 en 1672: Protection granted to him 11.

1675 en 1678: Commission of fire and sword to him 12.

XIV. ***Alexander*** *Mac Alester,* 16th laird of Loup, aanhanger van James 11; neemt onder Viscount Dundee in 1689 deel aan de slag bij Killiecrankie, behoorde tot het leger onder generaal-majoor Thomas' Buchan, dat 1 mei 1690 te Cromdale verslagen werd. Hij was aanwezig bij de slag aan de Boyne, tr. *Grace,* dr. van Sir ***James Campbell of Auchinbreck.***

1683: Alexander Mc Alester of Loup younger gives bond for the peace 13. Younger wil zeggen dat hij toekomstige' laird zou zijn.

1684: ***Alexander Mc Alexander of Loupe*** fiar bond for his compearance 14.

1686: Collector of Argyle. He is permitted to intercommune. Declaration by him 15.

1690: Rebel, his estate sequestrated. Takes oath of allegiance. Indemnity for him. Bond by him 16.

Uit dit huwelijk:

1. ***Hector Macalester,*** 17th laird of Loup, tr. ***Isabell,*** dr. van *Thomson of Ballygabbin,* County Antrim. Hieruit geen kinderen.

   Het is niet onmogelijk dat de volgende gegevens op hem betrekking hebben:

   14 juli 1704: ***Hector*** *Alester* benoemd tot vaandrig in het regt. Hamilton i.p.v. Gordon 17.

   22 mei 1705: ***Hector*** *Mac Alester,* vendrigh van kapitein William Douglas, in het regt. van brigadier Joris Hamilton, is 214 gulden schuldig aan Willem van Klinckenbergh 18.

   6 mei 1709: David Reidt benoemd tot vaandrig van William Douglas 19.

2. ***Charles,*** volgt XVa.
3. ***Duncan,*** dient vanaf ca. 1710 bij de Schotse brigade, volgt XVb.

XVa. ***Charles*** *Mac Alester* ***of Loup,*** volgde zijn broer ***Hector op*** als 18th laird of Loup, tr. ***Christina,*** dr. van ***Lamont of Lamont,*** in Argyllshire.

---

2. A. Macdonald and A. Macdonald, The Clan Donald, vol. 3, Inverness, 1904.
   Ook het volgende werk bevat gegevens Macalester of Loup: W. Anderson. The Scottish Nation, vol. 2, Edinburgh, 1882, blz. 708—709.
3. The Register of The Privy Council of Scotland, vol. 5, 1592-1599, Edinburgh, 1882 (aanwezig in de Koninklijke Bibliotheek).
4. Ibid., vol. 7, 1604-1607, ed. 1885.
5. Ibid., vol. 11, 1616-1619, ed. 1894.
6. Ibid., vol. 12, 1619-1622, ed. 1895.
7. Ibid., vol. 13, 1622-1625, ed. 1896 en 2nd Series, vol. 5, 1633-1635, ed. 1904.
8. Ibid., vol. 5.
9. Ibid., 3rd. series, vol. 1, 1661-1664, ed. 1908.
10. Ibid., vol. 2, 1665-1669, ed. 1909.
11. Ibid., vol. 3, 1669—1672, ed. 1910.
12. Ibid., vol. 4, 1673-1676, ed. 1911 en vol. 6, 1676-1680, ed. 1914.
13. Ibid., vol. 8, 1683-1684, ed. 1915.
14. Ibid., vol. 9, 1684, ed. 1924.
15. Ibid., vol. 12, 1686, ed. 1930.
16. Ibid., vol. 15, 1690, ed. 1967.
17. A.R.A. Provinciale Resoluties (Zeeland), no. 179, blz. 286.
18. G.A. 's-Gravenhage, nots. C. J. van Dulcken, no. 1778, blz. 85.
19. A.R.A. Provinciale Resoluties (Zeeland), no. 184, blz. 90.

Vermoedelijk hebben de volgende gegevens op hem betrekking:

17 sept. 1706: Goedgekeurd de benoeming van de cadet *Charles Mac Allester* tot vaandrig van kapt. Gibson van het regt. Murray i.p.v. de bevorderde Maurice Corbet.

15 okt. 1711: ***Charles Mac Allester,*** vaandrig van kapt. Gilbert Young in het regt. Murray, die door de Hoge Krijgsraad gecasseerd werd, vervangen door Lachlan Mac Lean [20].

Zijn zoon *Angus* volgt zijn vader op als 19th laird of Loup, zie verder The Clan Donald, vol. 3.

X Vb. ***Duncan*** *Macalister,* geb. Schotland omtreeks 1690, kapitein, begr. Delft (Nieuwe kerk) 22 oktober 1765, tr. ca. 1717 ***Johanna*** *Lugtmaker,* geb. ca. 1698, begr. Delft (Nieuwe kerk) 20 oktober 1758, dr. van ***Arnold,*** burggraaf van Meurs (?).

29 september 1712: De cadet ***Duncan Macalester*** benoemd tot vaandrig van kapitein Alexander Lamy in het regt. Murray i.p.v. de bevorderde James Moutray.

21 maart 1'715: ***Duncan Macalester,*** vaandrig van de opgeheven compagnie van John Alexander Lamy, benoemd tot vaandrig van Pieter Mac Lean in het regt. Murray i.p.v. de bevorderde Thomas Mackenzie.

11 april 1721: De vaandrig *Dunkan* ***Macalester*** benoemd tot luitenant van kapitein Alexander Mackenzie in het regt. Cuninghame i.p.v. wijlen William Mac Leod [21].

Johanna *Ligtemakers* komt in juli 1731 met attestatie van Breda te 's-Hertogenbosch. Zij vertrok 30 maart 1733 met attestatie van 's-Hertogenbosch naar Venlo; vernieuwd op Doornik 29 april 1737.

29 september 1741: De oudste luitenant Duncan *Macalister van* kapitein Mackenzie benoemd tot kapitein-luitenant van kolonel Lamy i.p.v. de bevorderde Lachlan Mac Lean [22]. Oudste wil ***zeggen,*** dat hij het langst luitenant was.

1 maart 1745: ***Duncan Macalister*** benoemd tot kapitein-luitenant bij changement van kolonel Mackay i.p.v. Robbert Steedman [23]. De luitenant van de compagnie van de kolonel werd kapitein-luitenant genoemd.

2 maart 1746: Kapitein-luitenant ***Duncan Macalister van*** het regt. Marjoribanks op verzoek gepensioneerd; 350 gulden vanaf 26 maart 1746 [24].

Dunkan Malkaster en ***Johanna*** *Lugtemakers,* echtelieden, komen in februari 1749 uit Bergen op Zoom als lidmaten te Delft.

29 augustus 1754: ***Duncan Macalister*** kapitein van een compagnie waardgelders te Delft, wordt gepensioneerd op 700 gulden [25].

20 februari 1760: Monsieur ***Macalister*** met attestatie van Delft te Breda (Waalse fiches).

Johanna Lugtmaker was een tante van Simon ***Regnerus Luchtemaker,*** die op 27 april 1740 benoemd werd tot vaandrig in het regt. Van Leyden en op 23 maart 1750 tot kapitein in dit regt., bediend vanaf 8 maart 1750. Op 1 april 175'7 werd hij luitenant-kolonel bij de troepen van de staat, bediend vanaf 20 februari 1757 [26]. In het officierenboekje van 1'760 wordt hij niet meer als luitenant-kolonel vermeld.

Simon Regnerus ***Luchtemaker,*** luitenant-kolonel, wonende te 's-Gravenhage, noemt in zijn testamenten van 21 juni 1792 en 18 september 1793 zijn twee volle

20. A.R.A., archief Staten van Holland en West-Friesland na 1572, no. 3056, fol. 413 verso; no. 3061, fol. 435 verso.
21. Ibid., no. 3062, fol. 387; no. 3065, fol. 74; no. 3071, fol. 87.
22. Ibid., no. 3088, fol. 546 verso.
23. Ibid., no. 3092, fol. 112 verso.
24. Ibid., no. 3096, fol. 99 verso.
25. Ibid., no. 3114, fol. 1296.
26. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 31 en 50.

nichten *Catharina* en ***Maria Macalester,*** zijn nichten *Johanna Macalester* gehuwd met majoor ***Van den*** *Santheuvel,* *Charlotta* ***Muculester*** gehuwd met kolonel *Cuninghame,* zijn neef ***Duncan Macalester Loup,*** zijn neef kolonel *Cuninghame,* zijn neef *Zacheus* ***Johan George de Beer*** en diens zuster ***Magdalena*** *Catharina* ***de Beer*** weduwe ***Van*** *Dam* [27].

Een zuster van S. ***R.*** *Lughtemaker,* genaamd Anna *Agnita* ***Luchtemaker,*** overlijdt 7 mei 1792 ongehuwd te 's-Gravenhage [28].

Tot deze familie zal ook behoren:

Agnis Lugtemaeckers, j.d. van Meurs, tr. 's-Gravenhage (Hoogduitse kerk) 15 augustus 1700 *Adriaen van Sundert,* j.m. van 's-Gravenhage; beiden wonende te 's-Gravenhage. Zij testeren 4 januari 1701 [29].

Uit dit huwelijk (zie Ferguson voor de doopgegevens):

1. ***Robert,*** volgt XVI.
2. ***Alexander Duncan Macalister,*** ged. Doornik 13 oktober 1720, † jong.
3. *Jean* ***Macalister,*** ged. Doornik 31 oktober 1721, tr. *Wilhelm* ***Adolf*** *Johan* baron ***von Pelden*** *genannt* ***Cloudt,*** uit welk huwelijk in 1744 te 's-Gravenhage een kind gedoopt werd.

   De volontair *Wilhelm* ***Adolphus Johannes*** baron von ***Pelden*** *genaamd Cloudt* werd 9 december 1739 benoemd tot kornet in de compagnie van de kolonel Prins van Hessen-Philipsthal i.p.v. wijlen Wouter Grave [30]. Op 23 maart 1742 werd hij benoemd tot kornet in het regt. van Meynard Schagen. Op 31 december 1743 werd hij bevorderd tot sous-lieutenant [31]. Tussen 1746 en 1752 werd hij ritmeester [32]. Vermoedelijk werd hij bij de reductie van 1752 ontslagen. In het officierenboekje van 1760 wordt hij niet meer vermeld (de officierenboekjes verschenen-niet van 1747 tot en met 1759).

   In het Kreisarchiv des Landkreises Kempen-Krefeld (Burgring 27 te Kempen, Dld.) bevindt zich-het archief der Freiherren von Pelden gen. Cloudt.

4. ***Agnes Macalister,*** ged. Namen 21 augustus 1723, begr. Bergen op Zoom 3 januari 1783, tr. ald. 27 januari 1746 (oude stijl, huw. get. luit. Alexander en Hugh Mackenzie) ***Thomas Mackenzie,*** kapitein in het regt. Marjoribanks, † in 1749 (vermoedelijk te 's-Hertogenbosch).

   27 april 1723: *Thomas* ***Mackenxie*** benoemd tot vaandrig van kapitein Mackay in het regt. Lamy i.p.v. de bevorderde William Lyon [33].

   14 april 1742 : De oudste vaandrig ***Thomas*** Mackenxie van D. Mackay van het regt. Lamy benoemd tot luitenant van de nieuwe compagnie van Graham [34].

   10 februari 1745: Kapitein in het regt. Mackay [35].

   1 september 1751: Mevr. ***Agnes Macquinje*** met attestatie van Bergen op Zoom te Delft.

   19 maart 1769: ***Agnes*** Macalester met attestatie van Delft naar Doornik.

5. *John* ***Macalester,*** ged. Doornik 12 juli 1725, luitenant-

27. G.A. 's-Gravenhage, nots. M. Sijthoff, no. 4406 en no. 4409, fol. 165 e.v.
28. Ibid., nos. 4406-4407.
29. Ibid., not. prot. no. 552, blz. 239.
30. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3089, fol. 509 verso.
31. Officierenboekjes.
32. De Nederlandsche Leeuw 1969, kol. 123 en 306.
33. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3083, fol. 133 verso.
34. Ibid., no. 3092, fol. 162 verso.
35. A.R.A., archief Raad van State, no. 1539, fol. 140.

kolonel, † aang. 's-Gravenhage 19 september 1801 (oud 76 jaar, recht ƒ 3).

14 april 1742: De cadet ***John Macalister*** benoemd tot vaandrig van luitenant-kolonel Mackay van het regt. Lamy i.p.v. de bevorderde ***Robbert Macalister*** [36].

1 maart 1745: De vaandrig ***John Macalister*** benoemd tot luitenant van de nieuwe te werven compagnie van ***James Thomson*** van het regt. Mackay [37].

23 september 1749: Kapitein-commandant in het regt. Marjoribanks [38].

In 1756 werd ***John Macalister,*** kapitein van de comp. grenadiers in het 2de kat. van het regt. Marjoribanks, door de krijgsraad te Doornik veroordeeld [39].

22 juni 1768: Kapitein in het regt. Marjoribanks i.p.v. wijlen W. Gun, bediend vanaf 3 juni [40].

3 maart 1779: Luitenant-kolonel titulair in het regt. Hoaston. Als zodanig vermeld 1783 [41].

27 november 1788: Majoor de facto in het lste bat. Nijvenheim.

6. ***James Macalister,*** ged. Doornik 25 mei 1727, vermoedelijk in 1747 te Bergen op Zoom gesneuveld.

1 maart 1745: De cadet ***James Macalister*** benoemd tot vaandrig van kolonel Mackay i.p.v. de bevorderde ***John Macalister*** [42].

7. ***Latnberta Catharina Macalester,*** geb. in 1733 (niet vermeld bij Ferguson), † 's-Gravenhage 18 april 1807 (oud 73 jaar), aang. 22 april, begr. in de Kloosterkerk (verval van krachten). Zij wordt in het testament van haar volle neef, de luitenant-kolonel ***Simon Regnerus Luchtemaker,*** vermeld.

Mei 1755: Belijdenis, te Delft.

19 maart 1769: Lamáerta ***Catharina Macalester*** met attestatie van Delft naar Doornik.

8. ***Hugh Macalister,*** geb. 's-Hertogenbosch 10 september, ged. aldaar 11 september 1733 (get. kapt. Ross en luit. Thomson), † in 1764.

29 augustus 1754: ***Hugh Macalister,*** vaandrig van een comp. waardgelders te Delft, tevoren cadet in het regt. Marjoribanks, gepensioneerd op 120 gulden per jaar [43].

Blijkens de officierenboekjes werd ***H. Mac Allister*** 3 of 5 november 1758 benoemd tot vaandrig in het regt. Marjoribanks, en diende hij in de periode 1759-1764 in de comp. van R. Turnbull.

31 oktober 1764: Wijlen ***H. Macalester,*** vaandrig van Turnbull in het lste bataillon Marjoribanks, vervangen door Islay Ferrier [44].

9. ***Alexander Macalister,*** geb. 's-Hertogenbosch 4 december, ged. aldaar 5 december 1735 (get. kapitein Alexander Mackenzie en kapitein Donald Mackay), † jong.

10. ***George William Macalister,*** ged. Doornik 21 augustus. 1738 (sponsor luitenant James Thomson, get. kapitein Mackenzie en luitenant Gun), begr. Delft (Nieuwe kerk) 1 december 1759.

36. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3092, fol. 162.
37. Ibid., no. 3095, fol. 115.
38. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 24.
39. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3122, fol. 1718 verso.
40. A.R.A., archief Raad van State, no. 1540, fol. 53.
41. Ibid., no. 1542, fol. 180.
42. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3095, fol. 113.
43. Ibid., no. 3114, fol. 1296 verso.
44. Ibid., no. 3152, fol. 1521.

11. *Mary* ***Macalister,*** ged. Doornik ***19*** april 1741 (get. luit. James Thomson en luit. William Gun), †'s-Gravenhage 6 november 1807 (verval van krachten, oud 60 jaar), aang. 11 november, begr. in de Kloosterkerk. Zij wordt in het testament van haar volle neef, de luitenant-kolonel ***Simon Regnerus Luchtemaker*** vermeld.

19 maart 1769: ***Maria Macalester*** met attestatie van Delft naar Doornik.

XVI, *Robert* ***Macalester,*** geb. Yperen 29 november 1718, kolonel, † 's-Gravenhage 9 maart 1800 (oud 82 jaar en 3 maanden), aang. aldaar ***14*** maart (recht ƒ15), begr. in de Kloosterkerk, tr. (ondertr. Gorinchem 24 april, recht ƒ 30, attestatie gegeven 11 mei) 1749 ***Levina van der Burch,*** ged. Culemborg 17 oktober 1728, begr. Nijmegen 15 oktober 1761, dr. van ***Johan van der Burgh,*** heer van Naaldwijk en Sliedrecht, en ***Maria Taay.*** Zij tr. le (ondertr. Gorinchem 20 oktober, attestatie gegeven 5 november) 1747 Mr. ***Johan van*** *Norden,* begr. Gorinchem (Groote kerk) 24 november 1747.

5 december 1736: De cadet ***Robbert Macalister*** benoemd tot vaandrig van luitenant-kolonel Mackay in het regt. Lamy i.p.v. de gechangeerde George Cuninghame [45].

14 april 1742: De tweede vaandrig ***Robbert Macalister*** benoemd tot luitenant van Donald Mackay in het regt. Lamy i.p.v. de bevorderde William Lyon [46].

26 juli 1745: Kapitein in het regt. Mackay, bediend vanaf 19 mei 1745, i.p.v. de gepensioneerde James Ross [47].

Levina van der Burch komt 23 juni 1747 met attestatie van Breda te Gorinchem.

24 april 1749: ***Robbert Macalester,*** kapitein in het regt. Marjoribanks, in garnizoen te Gorinchem, en Levina van der ***Burch*** richten huwelijkse voorwaarden op [48]. Op 27 november 1751 testeren zij [49].

2 februari 1753: Herplaatst als kapitein in het 2de bataillon Marjoribanks i.p.v. wijlen Lachlan Maclean [50].

De enige zuster van ***Levina van der Burch,*** genaamd ***Charlotte Elisabeth van der Burch,*** vrouwe van Naaldwijk, geb. Leerdam 12 december 1722, † Gorinchem 31 augustus 1755, tr. Culemborg 11 maart 1739 ***Simeon Petrus Collot d'Escury,*** heer van Sliedrecht 1759 en Niemandsvriend, geb. 's-Hertogenbosch 13 december 1719, raad, schepen en burgemeester en drossaard van Gorinchem, dijkgraaf van de landen van Arkel, lid gecommitteerde raden van Holland en West-Friesland, † Gorinchem 15 april 1800, zn. van ***Henri en Johanna Martina Geertruid Sweerts de Landas.***

Johan. van der Burch (1672-1758) stichtte omstreeks 1755 een fonds waarop de nakomelingen van ***Levina van der Burch*** en van ***Charlotte Elisabeth van der Burch*** en weduwen van predikanten een beroep konden doen [51].

Levina wan der ***Burgh,*** de echtgenote van ***Robbert Macalister, was voor*** een derde erfgenaam van haar neef Mr. ***Johan van der Burch*** (1672-1758) [52].

11 april 1760. ***John Cuninghame,*** kapitein in het regt. Marjoribanks, in garnizoen te Breda, verklaart dat

45. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3086, fol. 407.
46. Ibid., no. 3092, fol. 162.
47. A.R.A., archief Raad van State, no. 1538, fol. 157.
48. G.A. Gorinchem, nots. A. Colf, no. 4205, akte 119.
49. Ibid., nots. M. Mekern jr., no. 4208, akte 316.
50. A.R.A., archief Raad van State, no. 1539, fol. 60.
51. Zie no. 437 van de inventaris: Archieven van het geslacht Collot d'Escury, dl. 1, 's-Gravenhage 1976-1977. In deze inventaris worden nog enkele stukken ***Macalester*** genoemd.
52. Jaarboek van hel; Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1977, blz. 178.

Robbert ***Johnston en Robert Macalister,*** beiden kapitein in dit regt., zich op die datum borg stelden voor zijn vader luitenant-kolonel *John* ***Cuninghame*** van dit regt. in verband met een obligatie van 1000 gulden [53].

15 april 1760: Robert ***Macalester,*** kapitein in het regt. Marjoribanks, ***en Levina van der Burch*** geven procuratie aan de te 's-Gravenhage wonende ***Govert Rolandus,*** boekhouder ter comptoire van de Finantie van de gemeene Lands middelen van Holland, naar *Isaak* ***Johannes Constantijn Pielat de*** *Blagny,* vrijheer van Leck(er)kerck en stadhouder van de leenen en leenmannen aldaar, om met halven monde te verkopen de tienden onder Sliedrecht „aen beyde de sijde van de Merweden", die op 2 juli 1759 te Zaltbommel tezamen met de ambachtsheerlijkheid Sliedrecht verkocht waren aan *Simeon* ***Petrus*** baron *Collot d'Escury.* Er is sprake van het testament de dato 6 december 1753 van Mr. ***Johan van der Burch*** *Françoiszn.,* heer van Sliedrecht en Curriehil [54].

14 mei 1766: ***Robert Macalester*** benoemd tot majoor titulair in het regt. Marjoribanks [55].

16 september 1772: Luitenant-kolonel titulair in het 1ste bataillon van het regt. Marjoribanks [56].

22 juni 1779: Kolonel titulair van het 2de bataillon van het regt. Houston [57].

10 maart 1780: Commissie verzonden als kolonel-commandant en luitenant-kolonel effectief in het regt. Houston i.p.v. wijlen ***R.*** *Johstone,* bediend vanaf 7 maart [58].

In 1784 waren er moeilijkheden over het afleggen van de eed aan Zeeland door ***Robbert Macalester*** [59].

Uit dit huwelijk (zie Ferguson voor de doopgegevens) :

1. *Duncan,* volgt XVII.

2. *Margaret* ***Mary Macalester,*** ged. Doornik 5 januari 1755 (get. luit.-kol. Thomson, kapitein Vincent van het regt. Constant), begr. Leiden (Vrouwekerk) in de week van 5 tot 12 juni 1802, tr. Nijmegen (Waals) 9 december 1777 ***Joost le Boulanger,*** † aang. Weesp 12 november 1807, zn. van ***Joost le Boulanger*** en ***Maria Judith van*** *Robais* († aang, 's-Gravenhage 27 mei 1761).

Marie *Marguerite* ***Macalester*** en *Jeanne* ***Macalester*** deden in 1774 belijdenis te Doornik [60].

Eerstgenoemde komt in 1790 als Waals lidmaat te Nijmegen (vanaf Leeuwarden); zij vertrekt 31 maart 1800 met attestatie van Nijmegen naar Leiden.

Volgens de officierenboekjes van 1770 tot 1789:

23 december 1769: ***Joost le Boulanger*** ritmeester in het regt. karabiniers Oost-Friesland; 6 april 1779: Majoor in dit regt.

Zijn vader maakt de volgende carrière:

1740: Kapitein in het regt. Aylva; 1747: Ritmeester in het regt. Oranje-Friesland; 1748: Adjudant van luit.-generaal Grovestins; 1752: Majoor in het regt. Oranje-Friesland; 1766: Kolonel-commandant in het regt. karabiniers, Oranje-Friesland; 1779: Generaal-majoor der cavalerie.

53. G.A. Breda, nots. H. Leuftink, no. 993, akte 307.
54. Ibid., nots. J. de Bruyn, no. 927, akte 21. Ons Voorgeslacht, jrg. 1978, blz. 24.
55. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 68.
56. Ibid., no. 1542, fol. 132.
57. Ibid., no. 1542, fol. 184 verso.
58. Ibid., no. 1540, fol. 279 verso.
59. A.R.A., archief Staten van Holland etc. na 1572, no. 3229, fol. 516, 656 en 658.
60. Eglises Wallonnes de la Barrière XVIIe siècle, Le Cateau, 1894, blz. 351.

3. ***Johanna Macalesfer,*** geb. Nijmegen 24 december, ged. aldaar 26 december 1755 (get. luit. John Hume, Allan Mac Lean), begr. Nijmegen (St. Stevenskerk) 10 juni 1801, tr. 1778/1784 ***Johan Adolph van den*** *Santheuvel,* ged. 's-Gravenhage (Groote kerk) 11 augustus 1754 (get. Johan Adolph Bachman en Johanna Helena van den Santheuvel), begr. Nijmegen (St. Stevenskerk) 16 juni 1798, zn. van ***Antoon Christiaan van den Santheuvel,*** luitenant-kolonel der Hollandsche guarde te voet, en ***Catharina Lepage.***

Volgens de officierenboekjes van 1773 tot 1794 doorliep ***J. A. van den Santheuvel*** de volgende rangen:

22 juli 1772: Vaandrig met de rang van luitenant in het regt. Hollandse Gardes.

13 april 1774: Tweede luitenant met de rang van kapitein in het 1ste bataillon van het regt. Schotten van Houston, dat bij de nationalisering per 1 januari 1783 het nummer 22 kreeg.

2 augustus 1780: Eerste luitenant met de rang van kapitein.

30 april 1783: Majoor in het 1ste bataillon van het regt. Houston no. 22.

18 juli 1793: Luitenant-kolonel in het 2de bataillon van het regt. Van Nijvenheim no. 22.

Zou later kolonel geworden zijn.

4. ***Charlotta Elizabeth Macalester,*** ged. Breda 22 november 1758 (get. kapt. lye Mackay, Dr. Carmichael en luitenant Macpherson), † Edinburgh (volgens een advertentie) 11 september 1821, tr. 's-Gravenhage (Scheveningse kerk) 27 juni 1781 *George* ***Cuninghatne,*** ged. Breda 26 mei 1730, lid van de Hoge Krijgsraad der Verenigde Nederlanden 1780-1783, vertrekt 1783 naar Groot-Brittannië, generaal der Schotse Brigade in Groot-Brittannië, † Edinburgh 7 juni 1803 [61], zn. van ***John Cuninghame*** en ***Jean*** *Fowlis.*

6 september 1745: De cadet George ***Cuninghame*** benoemd tot vaandrig van kapitein ***John*** *Cuninghame* van het regt. Marjoribanks i.p.v. de bevorderde John Thomson, sedert 19 mei 1745 [62].

27 maart 1747: Benoemd tot sous'-lieutenant van majoor ***Cuninghanae*** van dit regiment [63].

25 november 1748: Kapitein in dit regt. i.p.v. wijlen Donald Mackay, bediend vanaf 1 september [64].

14 maart 1771: Majoor i.p.v. J. Mackay, bediend vanaf 1 maart [65].

19 juni 1775: Luitenant-kolonel titulair regt. Mackay [66].

14 juli 1780: Majoor def. i.p.v. wijlen G. Bruce [67].

8 juni 1781: Huwelijkse voorwaarden [68].

Volgens De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1969, kol. 89, zou George ***Cuninghame*** een zoon zijn van ***James Cuninghame,*** kolonel van het eerste regiment der Schotse Brigade 1730-1733, en van ***Johanna Maria le Plat,*** hetgeen mijns inziens onjuist is.

5. *Levina* ***Macalíster,*** ged. Nijmegen 11 oktober 1761 (get. Johan Macalister), † jong.

61. Gents. Magazine 1803.
62. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 3095, fol. 505.
63. Ibid., no. 3097, fol. 208 verso.
64. A.R.A., archief Raad van State, no. 1538, fol. 254.
65. Ibid., no. 1540, fol. 120.
66. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 153 verso.
67. Ibid., no. 1540, fol. 284 verso.
68. G.A. 's-Gravenhage, nots. M. Sijthoff, no. 4384, blz. 221.

Duncan Macalester Loup gekleurde tekening, í',2 x 5,5 cm.

Maria Ouwens (1761—1811),
echtgenote van Duncan Macalester Loup (XVII)

foto Iconografisch Bureau
coll. P. R. Th. Zander ter Maat, Ettlingen

XVII. Mr. ***Duncan Macalester Loup,*** geb. Gorinchem 5 april, ged. aldaar 7 april 1751 (get. Jan Macalester, Maria Taay wed. Van der Burch, Charlotta Descurie), † Berbice (plantage Vrijheid) 30 januari 1812, tr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 1 februari 1780 (ondertr. Nijmegen 16 januari) ***Maria Ouwens,*** geb. 's-Gravenhage 4 maart, ged. aldaar (Groote kerk) 8 maart 1760, † 's-Gravenhage 5 december 1811, aang. aldaar 7 december, begr. in de Kloosterkerk, dr. van Dr. ***Willem Ouwens*** en ***Johanna Petronella Stelt.***

Duncan Macalester voert vanaf omstreeks 1785 de geslachtsnaam ***Macalester Loup.***

Duncwn Macalester vervaardigde een copie van het schilderij genaamd „De Kaartspelers", dat door een schilder uit de omgeving van Lucas van Leyden vervaardigd is. Volgens de overlevering zijn hierop Cornelis van Bleyenburg (1450-1521) en zijn vrouw Catharina Schoyts († 1487) afgebeeld. Het origineel bevindt zich te Parijs. De copie werd door do Collot d'Escury Stichting in bruikleen afgestaan aan het Museum Mr. S. P. van Geyn te Dordrecht.

29 april 1767: ***Duncan Macalester*** benoemd tot vaandrig van George ***Cuninghume*** in het 1ste bataillon Marjoribanks i.p.v. de op verzoek ontslagen Henry Wardlaw [69].

11 november 1773: ***Duncan Macalester*** benoemd tot vaandrig in het 2de bataillon Mackay [70].

69. A.R.A., archief Staten van Holland na 1572, no. 1813, fol. 28.
70. Ibid., no. 1813, fol. 172.

17 juli 1778: Luitenant effectief van luitenant-kolonel ***Macalester*** in het 2de bataillon Houston i.p.v. de op verzoek ontslagen Charles Halkett [71].

6 juli 1779: Kapitein-titulair in het 2de bataillon van het regt. Houston [72].

13 mei 1785: ***Duncan Macalester*** benoemd tot solliciteur-militair [73]; als zodanig vermeld tot 1795.

21 augustus 1786: ***Duncan Maculester van Loup,*** Gorinchem-Bat., als j. cand. ingeschreven te Harderwijk, waar hij op 1 september promoveerde van dat jaar.

In de Koninklijke Bibliotheek wordt onder nummer S 814 no. 9 bewaard: D. Macalester Loup, „Bericht van een pletmachine, ingeleverd aan de Nationale Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij", waarmee zeer harde gebrande stenen verbrijzeld werden ten behoeve van de vervaardiging van glas. Het bericht is gedateerd 28 oktober 1800; de Glas Fabriek stond bij Delft, direkteur was Leeman. Ook wordt vermeld dat aan de uitvinder 9 juni 1801 (of een der volgende dagen) een zilveren medaille door genoemde maatschappij toegekend werd.

Duncan. Macalester en ***Maria Ouwens*** verkopen in 1781 een huis, erf en tuin aan de Westzijde van de Nieuwstraat te 's-Gravenhage. Oók in 1781 kopen zij een huis, erf en tuin aan de Westzijde van het Noordeinde aldaar. In 1792 transporteren zij een huis aan de Westzijde van de Nieuwstraat. In 1799 een huis aan de Oostzijde van de Veenestraat.

In 1806 transporteren door het Hof van Holland benoemde sequesters in de boedel van Mr. ***Duncun Macalester*** een huis, erf en tuin aan de Westzijde van het Noordeinde te 's-Gravenhage.

Uit dit huwelijk:

1. ***Robert,*** volgt XVIII.
2. ***Johanna Petronella Macalester,*** ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 2 november 1783 (get. Margaretha Christina Trellont), begr. aldaar (Kloosterkerk) 25 september 1784 (recht *f* 30, stuip).
3. ***Willem Johannes Macalester,*** geb. 's-Gravenhage 29 maart, ged. aldaar (Kloosterkerk) 6 april 1787, † aldaar 19 januari 1796, aang. 23 januari 1796 (recht *f* 30, keelziekte), begr. aldaar (Kloosterkerk).
4. ***Levina Charlotte Elisabeth Macalester,*** geb. 's-Gravenhage 25 september, ged. aldaar (Kloosterkerk) 1 oktober 1791, † Zaltbommel 29 juni 1873.
   Zij testeert 24 mei 1857 voor nots. 0. Blomhert te Zaltbommel. Zie de akte van erfrecht no. 30611 in het Alg. Rijksarchief.
5. ***Johanna Petronelle Macalester Loup,*** geb. 's-Gravenhage 7 januari, ged. aldaar (Kloosterkerk) 12 januari 1793, † aang. 10 maart 1810 (bezetting op de borst), begr. aldaar (Kloosterkerk).
6. ***Willem Macalester Loup,*** geb. 's-Gravenhage 2 oktober, ged. aldaar (Kloosterkerk) 6 oktober 1799 (peet wijlen de heer Willem Ouwens, in leven premier van Franeker), woont 1821-1822 te Newcastle upon Tyne, fabrikant te Oegstgeest 1839, † Zaltbommel 21 juli 1886, tr. Oegstgeest 11 juni 1829 ***Helena Johanna Hartevelt,*** geb. Leiden 19 december 1798, † Oegstgeest 18 april 1874, dr. van ***Adrianus*** en ***Helena Johanna van Niel.***

XVIII. Ds. ***Robert Macalester Loup,*** geb. 's-Gravenhage 29 januari, ged. aldaar (Groote kerk) 3 februari 1782 (get. Robert Macalester, kolonel-commandant van het

71. Ibid., no. 1813, fol. 294.
72. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 184 verso.
73. A.R.A., archief Staten van Holland etc. na 1572, no. 3233, fol. 828.

regt. Houston, en C. E. Cuninghame-Macalester), predikant te Zalk 1806-1811 en Zaltbommel 1811-1856, in 1815 secretaris van het bijbelgenootschap te Zaltbommel, ridder Ned. Leeuw, † Zaltbommel 18 januari 1861, tr. le 's-Gravenhage 24 november 1806 *Frederika Wilhelmina Jorissen*, geb. 's-Gravenhage 1 juni, ged. aldaar 8 juni 1783 (get. Zacharias Friederik Hendrik Bird, Wilhelmina Weinhagen en Wilhelmina Bird geb. Kuypers'), † Rotterdam 19 oktober 1828, dr. van Ds. *Maffhias Jorissen* en *Johanna Sophia Helena Bird;* tr. 2e op het kasteel Meeuwen bij Heusden 4 november 1830 *Cafharina Maria Tierens*, geb. Gorinchem 18 mei 1790, † Zaltbommel 11 december 1872, dr. van *Seger Tierens* en *Anfonia Adriana Henrika van Bleyswijk.*

R. Macalester Loup publiceerde: Omstandig verhaal, betreffende de overgang van drie Israëlitische huisgezinnen, te Zalt-Bommel woonachtig, tot den Hervormden Christelijken godsdienst, Zaltbommel, 1826.

18 april 1861: Nots. H. Vermeulen te Zaltbommel, akte van erfrecht no. 35525 in het Alg. Rijksarchief.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Maria Macalesfer Loup*, geb. Zalk 1 oktober 1807, † Hoogeloon 27 oktober 1867, tr. Zaltbommel 2 augustus 1839 Ds. *Johannes Adrianus Carlier*, geb. Nijmegen 19 maart 1802, predikant te Zuilichem 1828, † ald. 22 april 1864, zn. van *Adrianus Carlier* en *Margarefha van der Sanden.*
2. Ds. *Matfhias Macalester Loup*, geb. Zalk 14 augustus, ged. aldaar 20 augustus 1809, theol. stud. te Leiden 20 juni 1827, hulpprediker te Zeddam, predikant te Zalk 1835, te Breukelen 1844-1873, † Arnhem 29 december 1883, tr. 's-Gravenhage 15 november 1843 *Jacoba Agatha Roering*, ged. 's-Gravenhage 22 juli 1810 (?), † Breukelen 16 augustus 1865, dr. van *Jacob Carel Roering* en *Catharina Agatha Ouwens.*

   Matthias Macalester Loup, die 5 april 1881 testeerde, benoemde tot erfgenamen: voor twee derde *Catharina Agatha Anna* ***Roering,*** getrouwd met Ds. ***Johan Diederik Hartman*** wonende te Valthermond, en voor één derde ***Jacoba Carolina Agatha Roering*** te Arnhem en *Willemina Samuela* ***Diederika Roering,*** getrouwd met *Hillebrandus Cornelis* ***Klinkert,*** lector Maleische taal en letterkunde te Leiden [74].
3. *Johanna Macalesfer Loup*, geb. Zalk 28 mei 1811, vertrekt 24 oktober 1876 van Zaltbommel naar Delft, † Delft 16 januari 1897.
4. *Johannes Macalesfer Loup,* geb. Zaltbommel 1 april 1813, in 1861 polder-secretaris aldaar, vestigt zich 17 juli 1874 vanaf Zaltbommel te Nuenen, 1887-1889 rentenier aldaar, † Nuenen 7 januari 1896.
5. *Duncan Macalesfer Loup*, geb. Zaltbommel 20 december 1814, tabaksplanter te Redjeng op Java (1861), † Batavia 25 september 1885, tr. Soerakarta 22 mei 1860 *Cornélie Josephine van Blommesfein*, geb. Java ca. 1837, † Soerabaja 30 mei 1873, dr. van *Alexander Leendert van Blommesfein* en een inlandse vrouw.
6. *Emilia Macalester Loup*, geb. Zaltbommel 6 mei 1816, † aldaar 25 maart 1904, tr. Zaltbommel 2 augustus 1839 Dr. *Anne Cornelis Consfantinus de Jongh*, geb. Sneek 2 mei 1804, theol. dr. Utrecht 29 september 1827, predikant te Ellekom 1828, te Waardenburg en Neerijnen 1831, emeritus 1877, † Zaltbommel 8 december 1885, zn. van Ds. *Marten Adriaan de Jongh* en *Tjitske Catharina Frederika Rinia van Nauta* [75].
7. *Robertine Macalester Loup*, geb. Zaltbommel 23 augustus 1817, † aldaar 8 november 1817.
8. *Robertine Macalester Loup*, geb. Zaltbommel 1 maart 1819, † aldaar 8 mei 1896.
9. *Willem*, volgt XIX.
10. *Albertus Maximilianus Macalester Loup*, geb. Zaltbommel 13 juli 1825, † aldaar 15 januari 1826.

XIX. *Willem Macalester Loup*, geb. Zaltbommel 4 september 1821, ontvanger registratie en domeinen (te Weesp 1861, te Middelburg 1873, later te Amsterdam), † Amsterdam 18 maart 1883, tr. Arnhem 10 november 1853 *Jacoba Sophia Adana van de Wall,* geb. Arnhem 13 november 1818, † 's-Gravenhage 22 september 1898, dr. van Mr. *Nicolaas van de Wall* en *Anna Herberta Engelen* [76].

3 november 1853: Huw. voorw. voor nots. G. van Eck te Arnhem.

7 juni 1884: Nots. A. E. Rouffaer te Amsterdam. Akte van erfrecht no. 42088 in het Alg. Rijksarchief.

Uit dit huwelijk:

Robert, volgt XX.

2. *Anna Herberta Macalester Loup*, geb. Papendrecht 2 maart 1858, † 's-Gravenhage 4 februari 1933.

XX. *Robert Macalester Loup*, geb. Elst 16 november 1854, van 1 maart 1879 tot 1 juni 1883 lid van de redactie van de Nieuwe Rotterdamsche Courant, 1883-1906 hoofdredacteur van Het Vaderland, voorzitter van het bestuur van de Rijksverzekeringsbank, vanaf 1901 voorzitter van de Pensioenraad voor burgerlijke ambtenaren, † 's-Gravenhage 24 juli 1924, tr. Nieuwer-Amstel 11 april 1882 *Johanna Louise van der Leeuw*, geb. Eemnes 7 of 16 juni 1852, † 's-Gravenhage 16 januari 1935, dr. van Ds. *Jacobus Willem* en *Justine Henriette Riehm.*

Robert Macalester Loup promoveert Leiden 1879 op „Geschiedenis van het Engelsche kiesrecht".

Uit dit huwelijk:

1. Dr. *Willem Macalesfer Loup*, geb. 's-Gravenhage 26 september 1883, leraar R.-H.B.S. te Hoorn, † 's-Gravenhage 21 april 1963, tr. 's-Gravenhage 28 januari 1939 *Johanna Franssen*, geb. Meester Cornelis 2 juli 1900, † 's-Gravenhage 8 augustus 1961, dr. van *Johan Louis Emile Franssen* en *Johanna Maria Christina Perk van Lith.*
2. *Cornelia Macalester Loup*, geb. 's-Gravenhage 8 oktober 1885, † 's-Gravenhage 15 september 1958, tr. (bij volmacht) Hilversum 9 augustus 1906 *Frederik Willem Slangen*, geb. Amersfoort 19 juli 1883, controleur bij de landrente, resident te Buitenzorg, † Batavia 13/14 december 1928, zn. van *Hermanus Huberfus* en *Maria Caroline Witz.*

74. Nots. B. van de Werk te Zaltbommel en akte van erfrecht no. 41739 in het Alg. Rijksarchief, opgemaakt door deze nots. 21 januari 1884.

75. N.N.B.W.. dl. 3.

76. Op 3 november 1853 werden voor nots. G. van Eck te Arnhem huw. voorw. ongericht. Volgens Ned. Patr., jrg. 1912, overleed ***Willem Macalester Loup*** Amsterdam 18 maart 1883. Idem, jrg. 1952, geeft Vlissingen 8 mei 1883. Blijkens akte van erfrecht no. 42088 in het Alg. Rijksarchief (opgemaakt door nots. A. E. Rouffaer te Amsterdam op 7 juni 1884) overleed hij 8 mei 1883. Zijn lijk werd toen gevonden.

Vetter, vijf generaties uurwerkmakers in Gouda,

'door DR. IR. K. L. VAN SCHOUWENBURG.

Inleiding.

Mijn bet-bet-overgrootmoeder huwde in tweede echt met een *Jean* ***Vetter.*** En geheel afgescheiden van de rol die deze daardoor ging spelen in mijn familie en bij de erfeniskwestie's waar mijn voorouders direct bij betrokken waren, rees natuurlijk de vraag: wie was eigenlijk die *Jean* ***Vetter?*** Het beantwoorden van die vraag leidde tot een onderzoek in de archieven van Amsterdam, Gouda, Rotterdam en Delft, waarbij wij, geheel onverwacht, in de uurwerkmakers-branche bleken te belanden.

E. Morpurgo noemt in zijn standaardwerk [1] onder de naam *Vetter* behalve de drie broers *J.* ***D., Johan*** *Johansz.* en *Martinus* (resp. IIa, IIb en IId in de hierachter volgende genealogie) óók ***Dirk*** uit Amsterdam, die vermoedelijk wel tot dezelfde familie behoort, hoewel dat in deze verhandeling niet wordt bewezen. Hij noemt echter niet ***Johannes*** († Gouda 1800), de grondlegger van het geslacht in Nederland en de leden der latere generatie's in Gouda: *Jan* Dirk (1786-1847) IIIa, Jacobus Hendrik (1831-1898) IVa en *Jan* Dirk (1861-1939) IVa, 3, van wie mogelijk geen eigen werk bewaard is gebleven.

Het onderzoek is beperkt tot vijf generatie's (en hiervan konden niet álle gegevens worden teruggevonden): afstammelingen die daarin zijn geïnteresseerd mogen de hier gepubliceerde gegevens naar het heden toe aanvullen en mogelijk, door onderzoek in Duitsland, naar het verleden toe uitbreiden.

Voorts mag nog worden opgemerkt dat er in Nederland nog andere familie's *Vetter* leven, die op geen enkele wijze met de hier 'beschreven familie in relatie staan. De in de 19de eeuw in Dordrecht wonende familie is vermoedelijk uit Zeeland afkomstig en ook in 's-Gravenhage leefde een familie ***Vetter*** die niet met ***Johannes*** verwant was en waaruit generaal ***Jacobus Augustinus Vetter,*** later commandant van het leger in Nederlands-Indië, stamt.

Genealogie.

1. ***Johannes Vetter,*** jongeman van Rheda, in het graafschap Tecklenburg, woonachtig in Amsterdam (1742), vestigt zich als horlogemaker te Alphen aan den Rijn, begr. Gouda 20 juni 1800, tr. Gouda (St. Janskerk) 24 april 1742 (ondertr. Amsterdam 6 april en Gouda 8 april) ***Eva Koy,*** begr. Alphen aan den Rijn 14 nov. 1743, dr. van ***Jacobus Kooy*** en ***Elisabeth Pietersen:*** tr. 2e Gouda (St. Janskerk) 11 sept. 1746 (ondertr. Gouda 28 aug., Alphen aan den Rijn 4 sept., impost ƒ 3) ***Maria*** *Loreyn,* ged. Gouda 27 mei 1722, begr. Gouda 21 maart 1793, dr. van *Jan* ***Loreyn*** en ***Johanna Marfinus.***

   Omstreeks 1742 vestigt zich ***Dirk Vetter*** uit Rheda (een ***broer*** van ***Johannes ?***) in Amsterdam en trouwt daar op 1 dec. 1743 met ***Metje Ballier, van*** Amsterdam, de op 3 sept. 1724 Evang. Luth. gedoopte dochter van ***Roeloff*** *Ballier* en ***Grietje Visser.*** Reeds voordien, op 16 sept. 1743 wordt '***Dirk Vet*** van Reda' als horlogiemaker in het poorterboek van Amsterdam ingeschreven als getrouwd hebbende ***Mettje,*** dochter van ***Roelof*** *Ballier,* metselaar en poorter. Uit dit huwelijk worden drie kinderen geboren en Luthers' gedoopt: 1 nov. 1744 ***Christina; 2*** sept. 1746 Johanna en op 21 jan. 1748 ***Dirk Vetter.*** *Metje* overlijdt in 1754 en wordt op 18 april op het Westerkerkhof op 't Luthersche Hofje begraven. Op 6 april 1787 wordt een ***Dirk Vet*** in de Eilandskerk in een eigen graf bijgezet, maar daar bij deze opgave wel een woonplaats (de Cingel) maar géén beroep wordt vermeld, is het onzeker of dit onze horlogemaker betreft.

   Johannes ***Vetter*** had op 17 dec. 1793 voor not. Allard Pierson te Gouda een testament gemaakt, waarin ***Jan Dirk*** tot executeur werd benoemd. Het duurt echter tot 27 maart 1806 voor deze voor not. Jan Oosterhoat Ezn. te Rotterdam rekening en verantwoording aflegt over het beheer van deze boedel [2]. De horlogemakerswerkplaats met het huis aan de Hoogstraat zijn dan reeds lang in gebruik genomen door ***Johannes*** jr. die, daardoor aanzienlijk overbedeeld, zijn broers en zusters hun deel moet uitbetalen, voor zover dat niet reeds met het verdeelde1 meubilair is vereffend. Een tweede huis met erf, eveneens aan de Hoogstraat gelegen, wordt aan de beide dochters toebedeeld.

   De kinderen erven trouwens niet alleen van hun vaders- maar ook van hun moederskant: op 2 aug. 1814 doet hun tante, Alida ***Loreyn,*** weduwe van ***Aart van Leeuwen,*** ten behoeve van haar dochter en de kinderen van haar zuster ***Maria*** afstand van een haar, door het overlijden van een andere zuster toevallend legaat [3].

   Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jacobus Vetter,*** ged. Alphen aan den Rijn 19 dec. 1742, begr. aldaar 3 jan. 1743.

   Uit het tweede huwelijk:

2. *Jan* ***Dirk,*** volgt IIa.
3. *Johannes* ***Vetter,*** ged. Gouda 13 april 1749, † jong.
4. ***Johannes,*** volgt IIb.
5. ***Hetman Hendrik,*** volgt IIc.
6. *Johanna* ***Christina Vetter,*** ged. Gouda 16 aug. 1754, begr. aldaar 15 nov. 1768.
7. *Martinus,* volgt IId.
8. *Reynhard* ***Eusebius,*** volgt IIe.
9. ***Christina Elisabeth Vetter,*** ged. Gouda 24 dec. 1760, winkelierster, woonde op de Kleyweg aldaar (1817), † Gouda 3 maart 1817.

   Op 9 april 1809 wordt in Gouda haar huwelijk aangekondigd met ***Hendrik*** *Christiaan* ***Faber.*** een weduwnaar, afkomstig uit Miele in Nassau-Weilburg. Hij overlijdt echter op 21 april 1809 ná het afkondigen van het tweede gebod, maar vóór het sluiten van het huwelijk.

10. ***Alida*** *Vetter,* ged. Gouda 3 sept. 1762, † aldaar 13 dec. 1834, tr. Gouda 14 juli 1807 ***Frans Kramer,*** ged. Gouda 7 dec. 1766, † aldaar 6 maart 1816, zn. van *Leendert* ***Kramer*** en *Reynsje* ***Posthumus,*** weduwnaar van ***Marrigje van Harten.***

IIa. *Jan* ***Dirk Vetter,*** ged. Alphen aan den Rijn 30 juni 1747, horlogemaker, † Rotterdam 30 jan. 1814, tr. aldaar 27 april 1777 *Geertruyd* ***Elisabeth Story,*** geb. Maasbommel 7 juli 1755, † Rotterdam 25 dec. 1825, dr. van *Stephanus* ***Story en*** *Neeltje* ***Prest.***

   Uit de in de overlijdensacte van ***Geertruyd*** *Elisabeth* (B.S. Rotterdam 1825, nr. 2125, niet in de klapper opgenomen) in jaren, maanden en dagen gegeven leeftijd,

1. E. Morpurgo, Nederlandse klokken- en horlogemakers vanaf 1300. Amsterdam 1970.

2. G.A. Rotterdam, Oud Not. Archief (G.A.R., O.N.A.), 3762, 448, 490.

3. G.A.R. Nieuw Not. Archief (N.N.A.) 59, 407.

werd de geboortedatum teruggerekend: deze kan helaas niet worden gecontroleerd, daar de doopgegevens van Maasbommel vóór 1770 ontbreken.

De in de B.S.-acte genoemde naam van de vader van *Geertruyd Elisabeth* is niet juist, zoals blijkt uit de acte van boedelverdeling van haar grootouders: *Dirk Prest* en *Elisabeth Groenewegen* [4]. Zij *was* een dochter van *Stephanus Story* en een zuster van de Rotterdamse koopman *Dirk Jan. Story* en van de later, door zijn rol bij de overgave van 's Lands vloot bij de Vlieter veel besproken vice-admiraal Samuel *Story* [5].

De zeer vele notariële acten in het Rotterdamse Gemeentearchief bewaard, waarin de naam van *Jan Dirk Vetter* voorkomt geven ons een beeld van een man die, behalve op zijn vakgebied werkzaam, ook zeer bij het maatschappelijk leven van zijn tijd betrokken was. Zij laten zich als volgt rubriceren:

Een aanzienlijk aantal heeft betrekking op de uitoefening van zijn werk: als horlogemaker-had hij vele cliënten die voor een paar gulden bij hem in het krijt stonden, hetgeen bij hun overlijden in de dan opgemaakte inventarissen nauwgezet werd genoteerde.

Hij was mede-executeur [7] van de op 20 okt. 1800 in het Leprooshuis buiten Rotterdam overleden *Cornelis Schordijk*, hetgeen aanleiding gaf tot het laten opstellen van een aanzienlijk aantal acten [8].

Hendrina Kraijestein, eerst gescheiden vrouw en later weduwe van Jacob *Schaap* had kennelijk minder goede ervaringen met hem, want de aanvankelijk aan hem gegeven volmacht [9], werd later weer ingetrokken [10].

Dat zijn zeevarende familieleden hem machtigen voor hen op te treden, komt ons nogal vanzelfsprekend voor: dit geldt dan voor zijn zwager, Samuel *Story* en diens echtgenote [11] en voor zijn schoonzoon, *J. D. Musquetier* [12], die hem later ook tot zijn executeur benoemde [13].

Eigen besognes' betreffen tenslotte nog een zestal acten [14], terwijl hij met zijn vrouw samen op 13 sept. 1777 reeds een testament gemaakt had [15], zodra de komst van hun eerste kind zich had aangekondigd.

Uit dit huwelijk:

1. Johannes *Veffer* (zich later noemende *Jean Veffer),* ged. Rotterdam *(Gr.* K.) 15 maart 1778, koopman,

4. G.A.R., O.N.A. 2724, 429.

5. *Samuel Story* commandeerde in 1799 als vice-admiraal de vloot die de Noordelijke zeegaten tegen een Engelse invasie moest beschermen. Na de landing van de Engelsen en Russen bij Huisduinen gaf Daendels de stellingen bij Den Helder prijs, waardoor *Story* gedwongen was de vloot terug te trekken voor de Vlieter. Toen de Engelse vloot, een gedeelte der schepen met de Prinsenvlag getooid, daar verscheen, weigerde de bemanning, bij wie het Bataafse vuur reeds aanmerkelijk was bekoeld, te vechten, waarop *Story* de vloot overgaf (aug. 1799). Onder de toenmalige regering werd *Story* bij verstek ter dood veroordeeld, een vonnis dat door Willem I later werd herroepen. *Story was* inmiddels' in ballingschap in 1811 in Kleef overleden. Zie Jhr. Mr. J. C. de Jonge, Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen. J. J. Backer Dirks, De Nederlandsche Zeemacht, dl. IV (Nieuwediep, 1876). J. C. Mdlema, Geschiedenis van Nederland ter Zee, dl. 111 (Amsterdam 1941).

6. G.A.R., O.N.A. 3537, 1105, 1118; 3726, 1468; 3727, 1301; 3447, 623; 3442, 755; 3444, 1065; 3664, 1290; 3502, 470; 3506, 579; 3512, 945; 3797, 1456; 3014, 118; 3525, 665.

7. G.A.R., O.N.A. 3673, 324.

8. G.A.R., O.N.A. 3745, 793; 3747, 957; 3756, 430; 3758, 424; 3763, 827; 3777, 526 en N.N.A. 103, 88.

9. G.A.R., O.N.A. 3760, 103.

10. G.A.R., O.N.A. 3693, 1124.

11. G.A.R., O.N.A. 2725, 622 en 3560, 863.

12. G.A.R., O.N.A. 3550, 36 en 3559, 135.

13. G.A.R., O.N.A. 3550, 30.

14. G.A.R., O.N.A. 3308, 14; 3743, 242; 2542, 690; 2724, 567; 3535, 1212 en 3318, 278.

15. G.A.R., O.N.A. 3209, 348.

† Amsterdam 9 sept. 1842, tr. le Emden 21 juli 1804 *Henriette Lofvers,* ged. Groningen (N.K.) 17 aug. 1774, † Emden 16 nov. 1805, dr. van *Hindrik Lofvers,* koopman te Groningen, en *Griefje Douwes Bronsema,* weduwe van Ds. *Petrus Lollema;* tr. 2e Groningen 1 april 1819 C*onstantia Geerfruida Nobel,* ged. Groningen (A-kerk) 19 maart 1777, † Amersfoort 20 juli 1839, dr. van *Willem Theodorus Nobel* en *Maria Louisa Gockinga* en weduwe van *Godfried Carel Gockinga.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Elisabeth Henrieffe Veffer,* geb. Emden 14 juni, ged. aldaar 10 juli 1805, jong. †

Gezien de reputatie die *Johannes Vetter* (IIb) zich verworven moet hebben als uurwerkmaker is het mogelijk te verklaren dat zijn neef zich, om verwarring te voorkomen, *Jean* ging noemen. Reeds in 1803 voert hij die naam wanneer hij op 7 juni voor not. H. A. Schadée [16] een in het Engels opgesteld contract sluit met de in Rotterdam woonachtige koopman Colin Campbell, die hem voor drie jaar tegen een salaris van *f* 2000 's jaars als klerk in dienst neemt en voor wie hij werkzaam zal zijn in Rotterdam of in Emden. Wanneer hij echter in die laatste plaats werkt zal hij, boven het genoemde salaris nog 1/3 deel ontvangen van de winsten van de zaken in die plaats gedaan,

Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat *Jean. zeer* spoedig zijn activiteiten naar Emden verplaatst: in Rotterdam zijn nog slechts twee acten geregistreerd [17], waarin sprake is van een driemastfregatschip "Hercules" dat kolen van Newcastle naar Emden moest brengen, maar niet ter bestemder plaats arriveert.

Zijn moeder geeft hem in 1819 (sic !) gelukkig nog toestemming tot het aangaan van zijn tweede huwelijk [18].

2. *Neeltje Maria Vetter,* geb. Rotterdam 4 febr., ged. ald. 10 febr. 1780, † Delft 24 maart 1845, tr. Rotterdam 15 jan. 1797 *Jan Daniël Musquefier,* geb. Leiden 31 aug., ged. aldaar 3 sept. 1766, marine-officier en uiteindelijk vice-admiraal, † Utrecht 30 lokt. 1831, zn. van *Johan Musquefier* en *Maria de Jonghe.*

Ook *Neeltje* was een frequent bezoekster van de notaris. Daar zii een generale volmacht had van haar man in de tijd dat die als commandant van het Oost-Indisch eskader buitenslands verbleef [19] kwamen vele zakelijke beslommeringen op haar neer, zoals verkoop van een huis aan de Boompjes [20] of een aan de Blaak, uit de boedel van haar moeder, samen met *Jean* [21], telkens met de daarbij behorende hypotheektransactie.

Ook geeft zij toestemming tot het aangaan van het huwelijk van haar zoon [22] en haar dochter [23].

Tenslotte krijgt zij nog een generale volmacht van haar zoon Willem *Daniël* [24].

3. *Sfephanus Samuel Vetter,* ged. Rotterdam 22 febr. 1784, † Batavia 20 okt. 1827, tr. Leeuwarden 8 juni 1814 *Rinske Eringa,* ged. Leeuwarden 9 april 1784, † Delft 5 juni 1843, dr. van *Hendrik Eringa* en *Catharina Graatsma.*

16. G.A.R., O.N.A. 3507, 410.

17. G.A.R., O.N.A. 3567, 7 en 3511, 3516.

18. G.A.R., N.N.A. 244, 94.

19. G.A.R., N.N.A. 234, 941; 245, 334 en 336.

20. G.A.R., N.N.A. 251, 178; 252, 498.

21. G.A.R., N.N.A. 269, 655 en 753.

22. G.A.R., N.N.A. 248, 254.

23. G.A.R., N.N.A. 246, 429.

24. G.A.R., N.N.A. 247, 660.

gesign. Cornelis Cels, 1829 olieverf op doek, 67 x 57 cm.
Jan Daniël Musquetier (1766—1831),
echtgenoot van Neeltje Maria Vetter (IIa, 2)
afb. 1; foto A. Dingjan Frans Hals Museum, Haarlem

gesign. Cornelis Cels, 1829 olieverf op doek, 67 x 57,5 cm.
Neeltje Maria Vetter (IIa, 2,1780—1845),
echtgenote van Jan Daniël Musquetier
afb. 2; foto A. Dingjan Frans Hals Museum, Haarlem

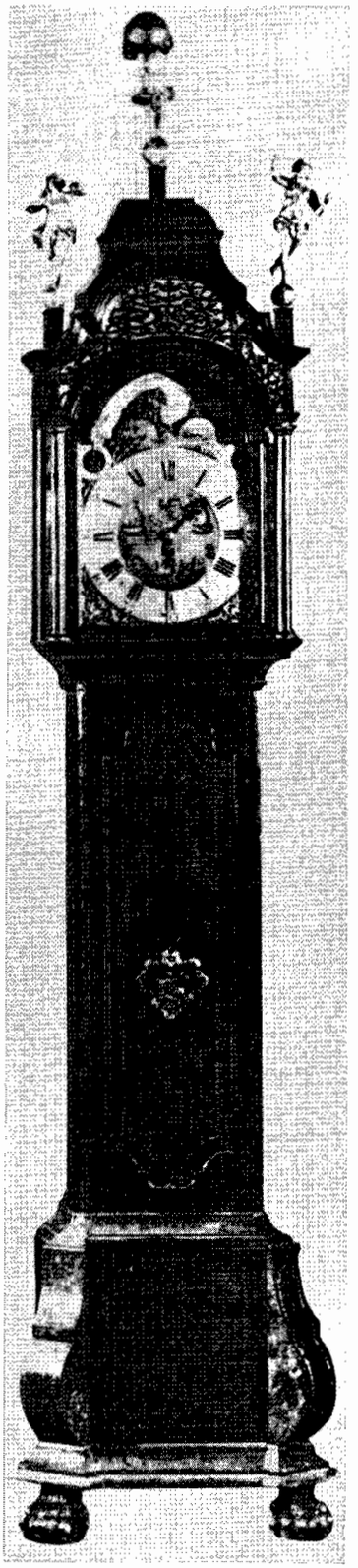

Statand horloge, gesigneerd „Johannes Vetter fecit Gouda"
afb. 3 foto uit het archief van E. F. J. Siender,
Slint Michielsgestel

Uit dit huwelijk:

Elisabefh Cafharina Veffer, geb. Dordrecht 26 dec. 1814, die tot 1843 met haar moeder in Delft samenwoonde en daarna, via 's-Gravenhage en Amsterdam naar Arnhem vertrok, waar zij, ongehuwd, hoogbejaard en zeer gefortuneerd † 4 mei 1896 [25].

De figuur van *Stephanus Samuel* blijft in dit onderzoek een beetje schimmig. Onduidelijk is wat hij in Holland doet, waarom hij naar Leeuwarden gaat en hoe zijn connecties met de familie *Eringa* zijn. We vinden een acte waarin zijn moeder hem verlof geeft het huwelijk in Leeuwarden aan te gaan [26] en later treffen we hem aan in de Stamboeken Personeel Koloniën [27] in 1822 als Eerste Kommies bij de algemene boekhouding, waaruit hij in 1823 honorabel ontslagen wordt, terwijl hij in 1827 in Batavia overlijdt.

IIb. *Johannes Veffer,* ged. Gouda 13 mei 1750, † aldaar 18 dec. 1818, tr. Gouda 10 juni 1781 *Dirkje van Sfock,* ged. (Evang. Luth.) Gouda 24 april 1757, † aldaar 21 maart 1826, dr. van *Jan Willem van Sfock* en *Anna Treure.*

De aanstelling tot stadshorlogemaker te Gouda op 12 juli 1791 [28] is voor déze *Johannes* geweest hetgeen inhoudt dat hij reeds, negen jaar vóór diens overlijden een belangrijk deel van de zaak van zijn vader aan de Hoogstraat te Gouda moet hebben overgenomen.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Johanna Vetfer,* ged. Gouda 5 okt. 1781.
2. *Johannes Willem Veffer,* ged. Gouda 4 mei 1783, † aldaar 19 april 1842,
3. *Adriana Vetfer,* ged. (Evang. Luth.) Gouda 20 febr. 1785, † aldaar 7 aug. 1849, tr. Gouda 28 april 1811 *Jacobus Hulst,* ged. Gouda 18 okt. 1789, † aldaar 28 dec. 1868, zn. van *Leendert Hulst* en *Sophia Jacoba Sfaal.*
4. *Jan Dirk,* volgt IIIa.
5. *Henricus Gerardus Veffer,* ged. Gouda 20 aug. 1788, begr. aldaar 9 jan. 1789.
6. *Jacob Veffer,* ged. Gouda 15 nov. 1789, begr. aldaar 18 jan. 1794.
7. *Hendricus Hermanus,* volgt IIIb.
8. *Nela Veffer,* ged. (Evang. Luth.) Gouda 7 april 1793.

IIc. *Herman Hendrik Veffer,* ged. Gouda 16 april 1752, meester orgel- en clavecimbelmaker, † Rotterdam 27 april 1827, tr. aldaar 24 april 1781 *Neeltje Vefh,* ged. Schiedam 1 jan. 1747, † Rotterdam 11 febr. 1824, dr. van *Gerrif Vefh en Anna van Boles.*

Zoals eerder *Jan Dirk (op* 17 aug. 1776) en later zijn broer *Martinus* (op 16 nov. 1782) wordt op 16 aug. 1779 *Hermun Hendrik* met attestatie vanuit Gouda naar Rotterdam overgeschreven.

Hij is daar aanmerkelijk minder bij sociale activiteiten betrokken dan zijn broer en we komen zijn naam dan ook slechts enkele malen tegen in de notariële akten:

25. G.A. Arnhem; haar testament voor not. A. F. C. van Hasselt d.d. 12 nov. 1886.
26. G.A.R., N.N.A. 234, 868.
27. A.R.A. 's-Gravenhage, Stamboek Pers. Koloniën, 3093, fol. 44.
28. G.A. Gouda, Kamerboek der stad Gouda d.d. 12 juli 1791; Zie ook "De Navorscher" 51 (1901), 584.

kort na zijn huwelijk maakt hij met zijn vrouw een testament [29]; tot twee maal toe overlijdt de eigenaar van het door hem gehuurde huis terwijl de huur nog loopt [30]. Dan heeft hij er genoeg van en geeft voor not. Willem Johan van Rijp aan een *Pieter Commijs een* volmacht om alle juridische zaken voor hem te regelen [31].

Op 20 okt. 1824 maakt hij zijn testament: zijn drie dochters benoemt hij tot erfgenamen, waarbij echter bij de verdeling wel rekening moet worden gehouden met wat de tweede reeds, bij haar leven ter gelegenheid van haar huwelijk ontving [32].

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Maria Veffer,* ged. Rotterdam 4 juli 1784, † aldaar 26 febr. 1867,

Johanna Maria, "schoolhouderes binnen deze stede aan de Slijkvaart" maakt voor not. A. Schadée haar testament op 20 okt. 1824 [33], waarbij zij haar ongetrouwde zuster tot haar erfgenaam benoemt. Wanneer die echter, ná het overlijden van *Geertruy Elisabeth* een huwelijk met haar zwager aangaat wordt zij prompt onterfd en gaan de bezittingen van Johanna *Maria* na haar dood over op de (dan nog minderjarige) kinderen van de overleden zuster [34].

2. *Geerfruy Elisabefh Vetfer,* ged. Rotterdam 21 juli 1786, † aldaar 7 mei 1834, tr. Rotterdam 17 april 1816 *Gijsberfus Kragt,* geb. Rotterdam 17 juli 1792, verver, zn. van *Willem Kragf* en *Cornelia Dauw.*
3. *Clasina Hendrica Vetfer,* ged. Rotterdam 20 juni 1788, † aldaar 10 okt. 1849, tr. Rotterdam 19 okt. 1836 haar zwager, *Gijsbertus Kragf,* die haar echter verlaat, zonder verder een spoor na te laten.

IId. *Marfinus Veffer,* ged. Gouda 23 mei 1756, horlogemaker, † Rotterdam 16 april, begr. aldaar 20 april 1798, tr. Rotterdam 23 nov. 1788 *Caroline van Eck,* ged. Rotterdam 21 sept. 1769, † aldaar 2 nov., begr. aldaar 6 nov. 1799, dr. van *Hendrik van Eck* en *Cornelia de Meyer.*

Wanneer *Martinus* in 1782 naar Rotterdam komt, is *Jan Dirk* daar al gevestigd en door zijn huwelijk wel bekend in de kringen der Marine: het departement van de Maze. Dat zal mogelijk geholpen hebben hem in de Rotterdamse kringen te introduceren, waar dan ook klaarblijkelijk zijn persoonlijkheid wel op aansloot. Hij komt, evenals *Jan Dirk,* in vele notariële acten voor, in uiteenlopende kwaliteiten : vorderingen op boedels [35], executeur bij de afwikkeling van de boedel van Gerritjen van Treuren [36], maar ook eigen besognes, met geld dat geleend is en een huis dat verkocht wordt [37]. Caroline en hij maken tijdig hun testament [38] en dat is maar goed ook, want *Caroline* krijgt nog al wat: eerst nog tijdens zijn leven van haar moeder een huis (gelegen aan de N. zijde van de nieuw gemaakte Melkmarkt) [39] en erft dan van *Hillegonde van Eck,* weduwe van *Joost Onderberg,* een zuster van *Dirk van Eck,* haar grootvader van vaderszijde [40], terwijl ze van *Christina Helena de Meyer,* een zuster van haar moeder, het vruchtge-

29. G.A.R., O.N.A. 3462, 142.
30. G.A.R., O.N.A. 3530, 96 en 3531, 1033; 3407, 196 en 3410, 78.
31. G.A.R., O.N.A. 3679, 1332.
32. G.A.R., N.N.A. 520, 884.
33. G.A.R., N.N.A. 520, 887.
34. G.A.R., N.N.A. 527, 612.
35. G.A.R., O.N.A. 3475, 426; 3480, 246; 3185, 1355; 3629, 771; 3182, 588.
36. G.A.R., O.N.A. 3411, 108 en 227.
37. G.A.R., O.N.A. 3239, 1613; 3073, 1160; 3181, 370; 3172, 160.
38. G.A.R., O.N.A. 3179, 133.
39. G.A.R., O.N.A. 3181, 74 en 90.
40. G.A.R., O.N.A. 3718, 860.

bruik van *f* 7000 erft, die later in volle eigendom op haar kinderen zullen overgaan [41].

Helaas sterven zowel *Martinus* als *Caroline* jong en blijven de twee meisjes als wezen achter. Dadelijk na *Martinus'* overlijden geeft Caroline aan haar zwager Jan ***Dirk*** een volledige machtiging'42 en direct na háár overlijden spoedt deze zich, met zijn zwager, Caroline's broer ***Hendrik van Eck***, 'kamerbewaarder van de Municipaliteit' naar de notaris om te laten vastleggen dat zij beiden voogden zijn over de dan nog zéér oamondige kinderen [43].

Na *Caroline*'s overlijden maakt haar moeder een nieuw testament'@, waaruit blijkt dat er nogal wat wantrouwen in die familie heerst tegenover ***Jan Dirk en*** dat de vrees bestaat dat het aan de meisjes toekomende geld bij de *Vetter*'s terecht zal komen: de voogden moeten afstand doen van hun trebelliaanse portie en pas dan mogen de weesjes volledig delen in hun grootmoeders geld. (De trebellianieke of trebelliaanse portie is dat deel van de erfenis dat, als vergoeding voor het gevoerde beheer, toekomt aan de fidei-commissaris.)

Het wordt allemaal héél scherp gespeeld: binnen zes maanden is grootmoeder overleden († 8 juni 1800) en binnen de gestelde termijn van zes weken verklaren ***Hendrik van Eck*** en zijn broer ***Leonard*** dat ze, als voogden, inderdaad afstand doen [45], maas het is onduidelijk waar de verklaring van ***Jan Dirk,*** die een half jaar tevoren zijn voogdijschap zo nadrukkelijk stelde, blijft. Men krijgt trouwens de indruk dat het meer om het spel dan om de knikkers gaat, want bij de latere afwikkeling blijken er niet zoveel knikkers, te wezen. Er is trouwens, ook een andere verklaring mogelijk voor deze scherp uitgevochten controverse: eind aug. 1799 had *Samuel* ***Story*** de bij de Vlieter liggende vloot aan de Engelsen overgegeven, een handeling die de Patriotten (en de toenmalige regering !) ten scherpste afkeurden, waarbij zij zich zelfs niet ontzagen ***Story*** er van te beschuldigen te zijn omgekocht. We mogen veilig aannemen dat Jan ***Dirk in*** dit conflict de zijde van zijn zwager heeft gekozen en mogelijk dat dit verschil van mening tot in deze erfeniskwestie doorspeelde !

De voogdijschap over de meisjes wordt nu jaren lang gevoerd door Jan ***Dirk*** en ***Hendrik van Eck***, maas op 28 jan. 1814 (twee dagen voor zijn dood !) neemt ***Jan Dirk*** zijn schoonzoon tot medevoogd aan [46] en deze vraagt, in verband met zijn frequente' afwezigheid, *Govert* ***van Baalen***, de stadscirurgijn, als mede-voogd [47]. Tevens blijkt nu dat Jan ***Dirk*** op het beheer van de goederen van de wezen ieder jaar wat heeft moeten toeleggen, zodat ze nu voor een flink bedrag bij hem in het krijt staan. De voogden vragen nu en krijgen van de rechtbank toestemming om een hypotheek op het huis aan de Blaak te mogen nemen [48]. Aansluitend kan nog worden gemeld dat twee jaar later, op 11 jan. 1816, het huis verkocht wordt en dan door ***Jan Daniël*** wordt gekocht t.b.v. *Geertruy* ***Elisabeth Story*** [49] !

De afrekening van het legaat van ***Christina Helena de Meyer*** (zie noot 41) vindt plaats op 11 jan. 1813 [50].

Uit dit huwelijk:

1, ***Johannes Cornelis Vetter,*** ged. Rotterdam 16 juni 1789, † aldaar 15 jan., begr. aldaar 19 jan. 1791.

2. ***Hendrik*** *Cornelis* ***Vetter,*** geb. Rotterdam 1 juli, ged. aldaar 10 juli 1792, † aldaar 20 maart, begr. aldaar 24 maart 1794.

3. ***Maria Carolina Vetter,*** geb. Rotterdam 6 sept., ged. aldaar 9 okt. 1794, † aldaar 10 dec. 1818.

4. *Cornelia* ***Hendrika Vetter,*** geb. Rotterdam 15 april, ged. aldaar 2 mei 1797, † Delft 31 jan. 1859, tr. Gouda 21 juli 1819 ***Hendricus Hermanus Vetter*** (IIIb).

IIe. ***Reynhard Eusebius Vetter,*** ged. Gouda 15 nov. 1758, predikant, † Oude Tonge 23 nov. 1812, tr. Zaltbommel 23 aug. 1785 *Jacoba* ***Sam,*** ged. Nijmegen 12 jan. 1763, begr. Oude Tonge 12 juni 1801, dr. van ***Adriaan Sam*** en ***Adriana*** *Spinos.*

Reynhard Eusebius Vetter, te Leiden theologie gestudeerd hebbend, stond, na een standplaats als proponent te Breda, van 1785-1793 te Zoeterwoude, van 1793—1797 te St. Maartensdijk en vervolgens' te Oude Tonge, waar hij in 1812 aan de gevolgen van een beroerte overleed [51].

Jacoba Sam was erfgename van 1/8 deel van de nalatenschap van haar zuster, ***Anna Sam,*** weduwe van ***Ary Hoekseweg,*** in zijn leven schout en rentmeester van de ambachtsheerlijkheid van Cromstryen en toen wonende in Numansdorp. In haar, voor not. Chr. Westakker op 8 april 1783 te Delft verleden testament [52] worden alle legaten en erfgenamen nauwkeurig opgesomd, terwijl de weesmeesters in Delft belast worden met het toezicht op de afwikkeling door de executeurs, als hoedanig naast de reeds genoemde notaris ook ***Pleunis Holierhoek*** wordt benoemd.

Aangezien ***Jacoba Sam*** slechts het vruchtgebruik, haar kinderen echter de volle eigendom van het hun toegedachte deel van het vermogen erven, geeft het weeskamerarchief te Delft in het, onder de naam van ***Ary Hoekseweg*** geregistreerde dossier [53] over de periode van 1790 tot de acquit en décharge in 1821 informatie over het wel en wee der kinderen van ***Reynhard Eusebius.***

Behalve de bevestiging van alle doop- en sterfdata leren we hieruit dat Maria. *Adriana* na het overlijden van haar vader naar Amsterdam verhuist en daar, vóór haar huwelijk met de commissionair ***Kok o.a. als*** gouvernante bij de generaal majoor G. C. R. R. baron van Brienen van Ramerus werkzaam was.

Het in december 1790 aan ***Jacoba*** toebedeelde deel van de erfenis bedroea. volgens de acte van scheiding en deling f 8030, waar& jaarlijks f 250 aan rente werd betaald. Wanneer not. Vernée in 1821 de zaak afsluit. betaalt hij aan de vijf kinderen tesamen *f* 2650 uit; zodat in de loop der jaren 2/3 door waardevermindering en kosten verloren ging.

Uit de acte blijkt bovendien dat op dát ogenblik reeds' een duidelijke verwijdering was opgetreden tussen ***Adriaan Sam*** enerzijds en de vier andere kinderen: deze laatsten, inclusief de commissionair, *Adriana*'s man, machtigen de notaris om namens hen bij de weesmeesters op te treden en in de bij die gelegenheid opgemaakte toebedelingsacte wordt ***Adriaan Sam*** beschreven als 'wonend te Zwammerdam en zonder werk', terwijl deze een maand later zelf zijn eigen erfdeel in ontvangst neemt als 'bakkersleerling te Rotterdam'.

Uit dit huwelijk:

1. ***Maria Adriana Vetter,*** ged. Zoeterwoude juni 1786.

2. ***Adriaan Sam Vetter,*** ged. Zoeterwoude 24 juni 1787.

3. ***Maria Adriana Vetter,*** ged. Zoeterwoude 24 april 1791, † Amsterdam 2 juni 1869, tr. 1 e Amsterdam

41. G.A.R., O.N.A. 3182, 73.
42. G.A.R., O.N.A. 3553, 96.
43. G.A.R., O.N.A. 3196, 1599.
44. G.A.R., O.N.A. 3196, 1769.
45. G.A.R., O.N.A. 3197, 1071.
46. G.A.R., N.N.A. 234, 144.
47. G.A.R., N.N.A. 234, 534.
48. G.A.R., N.N.A. 234, 542.
49. G.A.R., N.N.A. 7, 1067 en 1083.
50. G.A.R., N.N.A. 14, 44.
51. Alg. Ned. Familieblad, 9 (1892), 205.
52. G.A. Delft, Not. Arch. 3158, 19.
53. G.A. Delft, Weeskamerarchief nr. 796.

12 mei 1819 *Antony Kok*, geb. Wilpmaart, ged. aldaar 30 maart 1788, commissionair, † Amsterdam 3 okt. 1840, zn. van *Peter Kok*, smid, en *Willemina Janssen Slijkhuis;* tr. 2e Amsterdam 23 febr. 1842 *Frederik Albertus Kok*, geb. Amsterdam 16 maart, ged. aldaar (Zuiderkerk) 2 april 1806, koster, † aldaar 27 maart 1877, zn. van *Bart Kok* en *Maria Catharina Reeder.*

4. *Charlotte Vetter*, geb. Zoeterwoude 16 jan., ged. aldaar 20 jan. 1793, † Zutphen aug. 1882.

Charles Howard Hodges olieverf op doek, 73,5 x 60 cm.

Jacoba Vetter (IIe, 5, 1797—1830), echtgenote van Pieter Meyer Warnars

afb. 4: foto Rijksmuseum

Rijksmuseum, Amsterdam, cat. no. A 661

5. *Jacoba Vetter*, ged. St. Maartensdijk 30 jan. 1797, † Amsterdam 4 nov. 1830, tr. aldaar 14 nov. 1821 *Pieter Meyer Warnars*, geb. Amsterdam, ged. (Doopsgez.) aldaar 18 febr. 1792, boekhandelaar, † Brummen 10 sept. 1869, zn. van *Gerrit Warnars* en *Catharina Meyer.*

6. *Adriaan Sam*, volgt IIIc.

7. *Carolina Vetter*, tweeling met de voorgaande, geb. Oude Tonge 23 juli, ged. aldaar 19 aug. 1798, † aldaar 13 dec. 1800.

8. *Johannes*, volgt IIId.

9. Ongedoopt kind, geb. en † Oude Tonge 29 april 1801.

IIIa. *Jan Dirk Vetter*, ged. Gouda 13 sept. 1786, stadshorlogemaker, † aldaar 10 sept. 1847, tr. 1e 's-Hertogenbosch 15 febr. 1813 *Emilia Vincent*, geb. aldaar 3 jan. 1789, † Gouda 7 okt. 1823, dr. van *Paul Vincent* en *Marie van der Linden:* tr. 2e Gouda 5 mei 1824 *Anna Maria van der Veen*, geb. Zwolle 9 maart, ged. aldaar 10 maart 1793, † Gouda 9 juni 1845, dr. van *Jan van der Veen*, leerlooier, en *Maria Bordewijk;* tr. 3e Gouda 11 febr. 1846 *Frederika van Teylingen*, geb. Zoetermeer 27 nov., ged. Zoetermeer 6 dec., Zegwaard 1 dec. 1795, † Gouda 4 maart 1873, dr. van *Johannes Cornelis van Teylingen* en *Jannigje Vogel.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johannes Jacob Vetter*, geb. Gouda 1 dec. 1813.
2. *Maria Emilia Vetter*, geb. Gouda 5 febr. 1816, † aldaar 22 febr. 1816.
3. *Alida Maria Emilia Vetter*, geb. Gouda 27 april 1817, † aldaar 25 sept. 1838.
4. *Jan Dirk Vetter*, geb. Gouda 17 febr. 1820, † aldaar 20 juli 1821.
5. *Maria Johanna Wilhelmina Vetter*, geb. Gouda 26 aug. 1821, † Delft 2 jan. 1890, tr. Gouda 26 febr. 1852 *Christiaan Pfeiffer*, geb. Delft 8 aug. 1823, † aldaar 29 sept. 1896, zn. van *Christiaan Hendrik Pfeiffer*, leerlooier, en *Theresia Johanna Barres;* hij hertr. *Anna Magdalena van Rossum*, geb. Delft 10 jan. 1860, † 's-Gravenhage 25 febr. 1927, dr. van *Jacobus van Rossum* en *Cornelia Geertruida Johanna Krul* en weduwe van *Theodorus Adrianus Jacobus van Rutte.*
6. *Emilia Vetter*, geb. Gouda 13 sept. 1823, † aldaar 26 maart 1871, tr. aldaar 23 mei 1855 *Martinus Woerlée*, geb. Gouda 2 april 1817, smid, † aldaar 1 aug. 1894, zn. van *Johannes Woerlée*, pijpmakersknecht, en van *Geertruy Keesmaat;* hij hertr. 4 maart 1874 *Hendrika Cornelia Schophuizen*, weduwe van *Daniel Slaman.*

Uit het tweede huwelijk:

7. *Wilhelmina Adriana Vetter*, geb. Gouda 25 mei 1825, † aldaar 25 maart 1840.
8. *Jan Dirk Vetter*, geb. Gouda 23 jan. 1827, † aldaar 5 febr. 1841.
9. *Willem Vetter*, geb. Gouda 29 okt. 1828, † aldaar 27 aug. 1849.
10. *Jacobus Hendrik*, volgt IVa.
11. *Jacob Jan Vetter*, geb. Gouda 14 sept. 1833, † aldaar 21 okt. 1855.
12. *Anna Maria Vetter*, geb. Gouda 28 april 1836, † aldaar 23 febr. 1840.

IIIb. *Hendricus Hermanus Vetter*, geb. Gouda 23 okt. 1791, eerst apotheker, later deurwaarder bij de directe belasting, † Delft 20 jan. 1865, tr. Gouda 21 juli 1819 *Cornelia Hendrika Vetter*, geb. Rotterdam 15 april, ged. aldaar 2 mei 1797, † Delft 31 jan. 1859, dr. van *Martinus Vetter* (IId) en *Carolina van Eck.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes Martinus Vetter*, geb. Gouda 29 maart 1820, † Delft 24 maart 1858.

2. *Maria Carolina Vetter,* geb. Gouda 19 april 1822, † aldaar 31 jan. 1864, tr. Gouda 4 juni 1851 *Frans Simon Kramer,* geb. Gouda 31 jan. 1823, timmerman, † 's-Gravenhage 19 juni 1885, zn. van *Leendert Kramer* en *Maria Wijna de Merrée.*

3. *Elisabeth Geertruyda Vetter,* geb. Gouda 13 juli 1823, † aldaar 29 dec. 1825.

4. *August Eduard, volgt* IVb.

5. *Richard Carel Vetter,* geb. Gouda 23 maart 1831, zeeman, tr. Rotterdam 23 maart 1859 *Catharina Antonia van der Voort,* geb. Rotterdam 28 juni 1830, dr. van *Ary van der Voort,* winkelier, en *Maria van Noordwijk.*

6. *Willem Frederik Vetter,* geb. Gouda 10 sept. 1833, † aldaar 26 okt. 1833.

IIIc *Adriaan Sam Vetter,* geb. Oude Tonge 23 juli, ged. aldaar 19 aug. 1798, broodbakkersknecht, later kantoorloper, † Rotterdam 30 juli 1839, tr. Rotterdam 15 sept. 1824 *Jacoba de Vletter,* geb. Rotterdam 1 nov., ged. aldaar 13 nov. 1803, † Utrecht 13 jan. 1888, dr. van *Willem de Vletter,* pakhuisknecht, en *Geertruy Torree.*

Uit dit huwelijk:

1. *Willem Vetter, geb.* Rotterdam 13 maart 1825, † aldaar 23 sept. 1825.

2. *Geertrui Vetter,* geb. Rotterdam 31 juli 1826, † aldaar 30 nov. 1892, tr. Rotterdam 16 febr. 1848 *Leendert Snoey Kiewit,* geb. Rotterdam 31 juli 1817, kamerbehanger, † aldaar 27 febr. 1878, zn. van *Christiaan Kiewit* en *Cornelia Adriana Snoey.*

3. *Maria Jacoba Vetter,* geb. Rotterdam 18 aug. 1828, † aldaar 27 aug. 1880, tr. aldaar 19 sept. 1849 *Willem Pieter Johannes Schollaardt,* geb. Rotterdam 24 okt. 1817, letterzetter, † Rotterdam 7 sept. 1867, zn. van *Govert Schollaardt,* hovenier, en *Martijntje Knegtmans.*

4. *Charlotfa Vetter,* geb. Rotterdam 12 okt. 1830, † aldaar 19 dec. 1830.

5. *Charlofta Vetter,* geb. Rotterdam 20 dec. 1831, † aldaar 12 febr. 1832.

6. *Rijnhard Eyzebius Vetter,* geb. Rotterdam 13 april 1833, † aldaar 20 febr. 1837.

7. *Antonie Pieter Meyer Vetter,* geb. Rotterdam 15 juni 1835, † aldaar 15 jan. 1837.

8. *Charlotfa Cornelia Vetter,* geb. Rotterdam 29 aug. 1837, † vermoedelijk München 30 aug. 1922, tr. Rotterdam 25 febr. 1863 *Pieter Hess,* geb. 's-Gravenhage 28 dec. 1832, hoofdonderwijzer, † Utrecht 20 mei 1892, zn. van *Justinus Hess* en *Philippina Frederica Baljouw.*

IIId. *Johannis Vetter,* geb. Oude Tonge 15 juni, ged. aldaar 22 juni 1800, † Elburg 9 mei 1870, tr. 1 e Vlissingen 16 juni 1824 (ontbonden bij vonnis van de Arrond. Rechtb. Den Briel d.d. 1 febr. 1850) *Eeuwoutje Scholtíyus,* geb. Hellevoetsluis, 6 juni, ged. aldaar 8 juni 1800, † aldaar 22 jan. 1854, dr. van *Jan Scholtius* en *Pietertje van den Muyzenberg;* tr. 2e Elburg 18 dec. 1852 *Jennigjen van Ommen,* ged. Elburg *13* mei 1802, † aldaar 24 nov. 1878, dr. van *Reinderd van Ommen,* visser, en van *Geertje Hissink,* weduwe van *Engelbert Albert D'Ooghe,* linnenwever.

De levensloop van deze *Johannis* is nogal avontuurlijk geweest en hoewel langzamerhand de verbanden met de uurwerkmakers uit Gouda en met mijn bet-betovergrootmoeder wel wat ver te zoeken zijn, is een en ander te spannend om hier niet kort te worden verhaald.

We komen hem voor het eerst tegen [54] wanneer hij in 1820 op een gage van f26 per maand voor de tijd van vier jaar als vierde stuurman wordt geëngageerd voor 's Lands fregat de Kenau Hasselaar. Hij is dan dus 20 jaar oud en hij geeft op dat hij dan reeds acht (!) jaar bij de Marine heeft gediend. Zijn signalement krijgen we op deze wijze ook: ,,haar, oogen, en wenkbrauwen zijn bruin, neus en kin spits, aangezigt ovaal, mond ordinair", maar het postuur wordt als knap betiteld, ondanks een lidteken boven het rechteroog. Zijn lengte is 5 voet en 6 duim. Het moet een knappe jongen zijn geweest en we kunnen ons gemakkelijk een gelijkenis met zijn zuster voorstellen !

Vier jaar later, op 17 november 1824, wordt hij te Rotterdam aangenomen, weer voor de Kenau Hasselaar, thans als derde stuurman op een gage van *f* 30 per maand voor de tijd van vijf jaren, waarvoor hij een premie int van *f* 42. Zijn signalement is hetzelfde gebleven, slechts wordt de lengte nu uitgedrukt als 1 el, 7 palmen en 4 streep [55]. Wat er met die bedongen gage gebeurt leren we uit de bewaarde scheepsrollen [56], waar we nauwkeurig worden ingelicht over de 2%, ingehouden voor het Rijk, het ingehouden chirurgijnsgeld (ook toen al !), de eigen schulden aan boord, en waaruit we ook zien dat het-na het eerste engagement overgebleven saldo wordt uitbetaald aan de behuwdbroeder *Kok,* die dan klaarblijkelijk nog een rol als voogd of gemachtigde speelt.

Hij is nu inmiddels ook getrouwd en daarmee komen we midden in de complicaties van zijn privé-leven+ Op 12 mei 1823 was *Eeuwoutje Scholtiyus,* dochter van een bij de Marinewerf in Hellevoetsluis werkzame timmerman, bevallen van een dochtertje, waarvan bij de aangifte geen vader kon worden opgegeven. Het kindje wordt echter geëcht wanneer haar ouders ruim een jaar later in Vlissingen trouwen, maar heeft daar niet lang plezier van, want het overlijdt vier weken na het huwelijk van haar ouders. Kort na elkaar worden dan nog twee jongetjes geboren, de eerste genoemd naar de predikant-grootvader, de tweede naar de vader. Beiden blijken echter niet levensvatbaar en sterven jong.

Uit de acte's van de B.S. volgen we de activiteiten van *Johannis* gedurende die periode op de voet: hij is bij de Marine en zijn vrouw verblijft in Hellevoetsluis bij haar broer, die als scheepstimmerman bij dezelfde werkgever werkzaam is. *Johannis* is, nu als tweede stuurman geplaatst op Z.M. fregat "de Amstel": in febr. 1825 liggende in het dok in Hellevoetsluis, in 1826 varende' en in 1827 verblijvende in West-Indië.

Zijn engagement voor vijf jaren eindigt in 1829, maar het leven aan een huiselijke haard is hem kennelijk te eng geworden, want, zoals' we uit de latere acte van echtscheiding lezen: reeds in november 1829 heeft hij de gemeenzame woonplaats heimelijk verlaten en zich in de Koloniale dienst begeven, zonder zijn vrouw ook maar enig bericht achter te laten. Tot 1836 blijft hij buitenslands en vestigt zich bij terugkomst in Nederland in Elbarg, weer zonder *Eeuwoutje* enig bericht waardig te keuren.

Deze krijgt daar op den duur genoeg van en dient een eis tot echtscheiding in, die door de Arrond. Rechtbank in Den Brie1 op 1 febr. 1850 wordt toegeweaen. Dit

54. A.R.A. 's-Gravenhage 2de afd., Marine, Aangen. schepelingen 1814-1829, 153, 784.

55. A.R.A. 's-Gravenhage, ibid. 186, 498.

56. A.R.A. 's-Gravenhage, 2de afd. Marine, Scheepsrollen 215, 208; 112, 745; *14,* 235.

opent de weg voor een (kort) huwelijksgeluk voor *Eeuwoutje*, die op 11 okt. 1850 trouwt met *Louis Lacroix*, een barbier, geboren in Henegouwen en de zoon van een korporaal uit het leger van Napoleon. Na het overlijden van *Eeuwoutje* verwisselt *Louis* het scheerbekken voor de tapkast en trouwt nog twee maal: eerst met een Rotterdamse, die echter ook spoedig overlijdt en daarna met een jeugdige Hellevoetsluise, die hem ruim overleeft.

Dit alles is wel *erg* ver verwijderd van de Goudse uurwerkmakers en onze hoofdpersoon was *Johannis*: het slaken der huwelijksband opent ook voor hem de gelegenheid een tweede huwelijk aan te gaan. Na de terugkomst uit de Oost had hij toevlucht gezocht in Elburg en in 'december 1852 trouwt hij daar met *Jennigjen van Ommen*, een vissersdochter en de weduwe van een Belgische linnenwever. Deze was afkomstig uit Boezingh in West-Vlaanderen maar kon bij zijn huwelijk geen geboorte-acte overleggen: die was verloren gegaan en in verband met de daaraan verbonden kosten had de burgemeester van Elburg (die ook al een acte van onvermogen had getekend) hem vrijgesteld van het aanvragen van een nieuwe en nam genoegen met een acte van bekendheid, waarin twee vrienden instonden voor de juistheid van de door hem opgegeven namen van zijn ouders. Na het overlijden van de linnenwever hertrouwt *Jennigjen* met *Johannis*, die ze tot zijn dood toe in Elburg verzorgt. Een intellectuele band zullen ze nauwelijks hebben gehad, want noch bij haar eerste, noch bij haar tweede huwelijk kon *Jennigjen* haar naam schrijven, maar we mogen wel aannemen dat het Marine-pensioen van *Johannis* haar de materiële zorgen in die laatste jaren wat zal hebben verlicht.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Willempje Fijtje Vetter*, geb. Hellevoetsluis 12 mei 1823, † aldaar 12 juli 1824.
2. *Reinhardus Eusebius Veffer*, geb. Hellevoetsluis 8 febr. 1825, † aldaar 30 juni 1827.
3. *Jan Vetter*, geb. Hellevoetsluis 7 mei 1826, † aldaar 27 dec. 1827.

IVa. *Jacobus Hendrik Veffer, geb.* Gouda 3 april 1831, horlogemaker te Gouda, † aldaar 7 sept. 1898, tr. Gorinchem 5 dec. 1857 *Dirkje Verheij van Herwaarden*, geb. Gorinchem 17 mei 1838, † Gouda 15 dec. 1916, dr. van *Basfiaan Cornelis Verheij van Herwaarden*, koopman, en *Hendrika van Esseveld*.

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Maria Vetter*, geb. Gouda 9 nov. 1858, † Ede 20 febr. 1948, tr. Gouda 3 aug. 1892 *Wolfherus Willem de Jong*, geb. Deventer 10 mei 1852, schoolhoofd, † Utrecht 21 nov. 1935, zn. van *Jan* Roelof *de Jong* en *Teunisjen Blaauw*, eerder gehuwd met *Johanna Maria Helderman*.
2. *Bastiaan Cornelis Vetter*, geb. Gouda 4 aug. 1860, † aldaar 13 april 1878.
3. *Jan Dirk Vetfer*, geb. Gouda 26 sept. 1861, de laatste horlogemaker van dit geslacht in Gouda, † aldaar 29 dec. 1939, tr. Gouda 22 juni 1914 *Cornelia Johanna van Liere*, geb. Goes 18 sept. 1872, † Gouda 21 dec. 1955, dr. van *Marinus van Liere* en *Cenfina Melse*. Uit dit huwelijk geen nakomelingen.
4. *Hendrik Vetter*, geb. Gouda 13 febr. 1864, † aldaar 16 april 1871.
5. *Emilia Vetter*, geb. Gouda 11 jan. 1866, † Jutphaas 21 april 1945, tr. Gouda 2 jan. 1890 *Hadriaan Nicolaas Kersbergen*, geb. Sluipwijk 18 dec. 1864, sigarenfabrikant, † Jutphaas 6 april 1945, zn. van *Arie Kersbergen*, veenman, en *Neeltje van Nes*.
6. *Gerrit Vetter*, geb. Gouda 2 jan. 1868, † aldaar 1 mei 1870.
7. *Jacob Jan Vetfer*, geb. Gouda 1 okt. 1869, † 's-Gravenhage 1 maart 1954, tr. aldaar 16 okt. 1895 *Jeannette Elisabefh van Rosmalen*, geb. 's-Gravenhage 12 mei 1868, † aldaar 16 febr. 1932, dr. van *Willem Frederik Hendrik van Rosmalen*, winkelier, en *Wilhelmina Maria Koppel*.
   Uit dit huwelijk nakomelingen.
8. *Maria Johanna Wilhelmina Veffer*, geb. Gouda 14 april 1873, † Amsterdam 19 april 1917.
9. *Dirkje Vetter*, geb. Gouda 8 aug. 1876, † Bussum 15 maart 1929.
10. *Hendrika Vetfer*, geb. Gouda 3 juni 1878, † Utrecht 21 febr. 1953.
11. *Jacoba Hendrika Veffer*, geb. Gouda 17 aug. 1880, † De Bilt 19 juni 1960, tr. Norg 9 mei 1914 *Pieter Lamoré*, geb. Wijk bij Duurstede 24 mei 1867, † Benschop 17 jan. 1945, zn. van *Johannes Lamoré* en *Maria Veenhof*, weduwnaar van *Grietje Loosbroek*.
12. levenloze dochter, Gouda 19 april 1875.

IVb. *August Eduard Vetter*, geb. Gouda 23 aug. 1827, splitter in de Staatsloterij, later kartonwerker, † Delft 6 juni 1900, tr. le aldaar 23 febr. 1859 *Johanna Frederika Nierdf*, geb. Delft 7 sept. 1832, † aldaar 11 dec. 1870, dr. van *Jan Frederik Nierdt*, luitenant der infanterie, en *Ida Jacoba van Duivenbode:* tr. 2e Delft 14 juni 1876 *Adriana Johanna Brandf*, geb. Veenendaal 14 juni 1843, † Delft 24 juni 1912, dr. van *Johan Rufger Brandf* en *Adriana Johanna Kortier* en weduwe van *Jan van den Beld*.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis Hendrikus Vetfer*, geb. Delft 30 okt. 1859, † 9 febr. 1933.
   Cornelis Hendrikus volgt een militaire1 loopbaan, eerst in Nederland bij de ordonnantie, daarna bij het K.N.I.L., waarvoor hij twaalf jaar in de Oost verblijft. Na terugkeer in Holland is alleen in de jaren 1921—1923 een verblijf in Bronbeek bekend, maar daarna gaat elk spoor weer verloren. Het A.B.P. te Heerlen meldt tenslotte wel de datum, maar niet de plaats van zijn overlijden.
2. *Jan Frederik Eduard August Veffer*, geb. Delft 25 sept. 1861, garagechef, † 's-Gravenhage 26 febr. 1934, tr. Delft 26 juli 1888 *Cornelia Johanna Wilhelmina Dirksen*, geb. Rotterdam 25 dec. 1864, † 's-Gravenhage 16 jan. 1953, dr. van *Cornelis Johannes Dirksen*, broodbakker, en *Jacoba Wilhelmina Johanna Bijl*.
   Uit dit huwelijk nakomelingen.
3. *Johannes Hendrinus Jacobus Vetfer*, geb. Delft 26 sept. 1863, † Hof van Delft 30 mei 1865.
4. *Willem Alexander Richard Karel Lodewijk Vefter*, geb. Delft 30 aug. 1868, † aldaar 10 okt. 1869.
5. *Richard Karel Vetter*, geb. Delft 10 nov. 1870, † aldaar 18 dec. 1870.

Uit het tweede huwelijk:

6. *Richard Karel Vetter,* geb. Delft 1 juni 1877, † aldaar 21 april 1893.

7. *Johan Rutger Vetter,* geb. Delft 16 juni 1878, † Rotterdam 30 dec. 1945, tr. Rotterdam 13 febr. 1901 *Maria Johanna Wagemaakers,* geb. Rotterdam 20 april 1879, † Vlaardingen 2 jan. 1972, dr. van *Wilhelmus Johannes Hendrikus Wagemaakers,* timmerman, en *Margaretha Adriana Kempers.*
Uit dit huwelijk geen nakomelingen.

8. *August Eduard Vetter, geb.* Delft 6 aug. 1880, † Putten 7 juli 1945, tr. Leiden 4 febr. 1907 *Maria Johanna Hotz, geb.* Delft 16 okt. 1872, † Amsterdam 30 aug. 1949, dr. van *Jacobus Leonardus Hotz,* sergeant infanterie, en *Gerarda Frazestorm.*
Uit dit huwelijk nakomelingen.

Losse aantekeningen uit allerlei archieven,

door **W. Wijnaendts van Resandt.**

Aflevering V.

Groener

1627 aug. 8, Arnhem. *Sebastiaen Groener* en *Margriet Jacobs* e.l. transporteren een huis in de Oeverstraat.
(G.A. Arnhem, rechterl. archief Arnhem nr. 418, fol. 283).

1652 juni 24, Zoelen. *Sebastiaen Groener* en *Margaretha Jacobs* met Mr. *Jacob Groener* als gekoren voogd, maken mutuele lijftocht.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 199, fol. 53 vso).

1676 mei 13, Zoelen. *Elisabeth de Roos,* weduwe van de secretaris *Jacob Groener.*
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Nederbetuwe nr. 45).

Groenier

1722 jan. 10, Eexta. Huwelijksvoorwaarden van *Ubbo Jansz. Groenier,* schoolmeester, en *Catharina Klugkist,* dr. van *Siewert Klugkist* en *Trijntje Wessels Linthuys* en wed. van Mr. *Jacob Jans Gijl.*
(R.A. Groningen, rechterl. archief V bb 4).

Kinderen uit dit huwelijk, gedoopt te Eexta: *Jan,* geb. 7 juni, ged. 14 juni 1722; *Hindericus,* geb. 11 nov., ged. 14 nov. 1723; *Eeke,* geb. 15 jan., ged. 20 jan. 1726.

Van Gröningen

1655 okt. 19, Borsulo. *Matthias Vulgraeff,* man van *Anna van Gröningen, Hilmar van Steinfurde,* man van *Margaretha van Gröningen, Gerlich van Gröningen,* voogd te Lohn, *Arendt Hundertoszen,* man van *Johanna van Gröningen, Willem van Gröningen,* wonende te Lohn, broers en zusters. Hun overleden broeder *Otto van Gröningen;* diens dochter *Catharina Maria.*
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Landgericht Borculo nr. 400).

Grovestins

1584 febr. 9, Sneek. Lidmaat geworden *Vincent Isbrantsdr.,* weduwe van *Oene van Grovestins.*

1607 febr. 11, Sneek. Gedoopt *Eernst;* 15 jan. 1609 *Seerph,* kinderen van *Eernst Gravestins* en *Rieme van Galama.*
(R.A. Friesland, DTB).

1615 jan. 4, Kampen. Getrouwd *Ernst Grovensteins,* fendrich, en J. *Anna ten Indijck.*
(G.A. Kampen, DTB).

1672 nov. 18, Groenlo. Testament van *Ernst Grovestins,* gewezen kapitein, ziek liggende ten huize van *Robertus Iserloo.* Legaten: de oudste zoon van Mr. *Andries Dullen (Dull),* genaamd *Anthony* 1000 Car. gld., het dochtertje *Hermken* en het kleinste zoontje *Wolter* ieder 500 Car. gld. Voorts *Wolter* en *Anthony* „alles wat tot desselfs lichaam is behoorende" en *Hermken* het kastje dat in de kamer staat. De diakonie van Groenlo krijgt 250 gld. Erfgenamen zijn de twee kinderen van zijn zuster geprocreëerd bij wijlen *Johannes Floquet.*
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Groenlo nr. 44, fol. 188).

Haantjes (Haentjes)

Huwelijken te Schenkenschans (geref) :

1692 febr. 24. *Elbert van den Hove,* zn, van *Johannes van den Hove,* gewezen burger te Kleve, en *Sophia Handtjes,* nagelaten dochter van *Gerijt Handtjes,* gewezen burger te Gouda, „in het scippe".

1706 okt. 30 ondertr./dec. 2 getr. Schipper *Gerrieth van Hees,* zn. van *Göerdt van Hees,* en Juffr. *Maria Catharina Hanges,* dr. van *Willem Hanges,* schipper en koopman.

1724 april 9 ondertr., attestatie naar Kleve, ald. getr. *Willem Gerhard Haantjes,* besier van het Domkapittel van St. Marie, wedr. *Magdalena Saaijmans,* en Juffr. *Willemijna Gertruijda van den Haaf,* jongedochter van Kleve. Getuige: *Albert van den Haaf,* pater sponsae.

1733 juni 6 ondertr./juni 21 getr. *Derk de Haan,* jongman van Dordrecht, en *Anna Christina Häentjes,* jongedochter van Schenkenschans. Getuige: *Geertr. van den Haaf* weduwe besier *Hantjes,* mater sponsae.

1738 sept. 2 getr. te Lobith. *Derk de Haan,* besier alhier, wedr., en *Anna Chrisfina Elisabeth Hantjes,* jongedochter van Lobith.

1745 juli 25 getr. *Joan Georg Schneider,* jongman, praeseptor Gymnasii Clivensis, cn *Sophia Bernhardina Haentjens,* jongedochter won. alhier.
(Personenstandsarchiv Brühl, **DTB) .**

1715 april 1, Arnhem. *Gerrit Geurtsen van Hees* en *Maria C(atharina) Haantjes,* e.l., transporteren aan *Willem Haantjes* en zijn erven al hun gerede goederen in stad en schependom.
(G.A. Arnhem, rechterl. archief nr. 521) .

1724 april 10, Kleve. Ondertr. (geref.) *Wilhelm Gerhard Haantjes,* wedr. van Schenkenschans, en *Jacomina Gertrud van den Have,* jongedr. van Kleve.

1756 april 25, Kleve. Ondertr., attestatie naar Rinckom (Renkum) *Johannes Henricus Haantjes,* luitenant van de Staten-Generaal, en *Maria Christina Klerk,* thans beiden te Rhenen.
(Evang. Gemeindeamt Kleve, DTB) .

De Haas

1602 mei 8, IJzendoorn. Originele akte verleden voor *Johan van Meeckeren,* richter, *Peter die Haes* en *Hendrick Rijckensz.,* tijnsgenoten, met duidelijke zegels van de richter

en Peter die Haes. Beiden zegelen met een verkort schuinkruis vergezeld van vier voorwerpen (scharen).
(R.A. Utrecht, archief Kapittel ten Dom nr. 2417).

1611 maart 4, Nederbetuwe. *Rutger de Haes* en *Jenneken Gerrit Jansdr.*, e.l., huis te Ochten.
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Nederbetuwe nr. 107, fol. 1 vso.).

1623 juni 3, Wageningen. Als gerichtsman treedt op *Gerrijt die Haes*.
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Wageningen nr. 172).

1649 juni 19, Wageningen. Stadholder is *Henrick de Haes*.

1651 mei 14, id. *Bernt Beerninck*, burgemeester, en *Francisca de Haes*, e.l. Hun zwager *Adriaen Noest* is man van *Maria de Haes*.

1654 mei 3, id. *Gosen van Zuijlen* en *Geertruijt de Haes*, e.l.

1657 maart 31, id. *Bernart Berninck*, burgemeester, en *Francina de Haes*, zich sterk makende voor *Adriaen Noest* en *Maria de Haes*, *Bartolt de Weert* voor zijn vrouw *Naleken van Straelen* (volmacht Culemborg 14 aug. 1656), *Aalbert van der Steegh* en *Maria Winants*, e.l., transporteren een huis in de Achterstraat.
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Wageningen nr. 173).

1651 april 13, Nederbetuwe. *Dirck de Haes, Dirck Dircksz.*, man van *Anneken de Haes*, geven volmacht ad lites t.b.v. het gericht van IJzendoorn aan hun broer en zwager *Cornelis de Haes*.
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Nederbetuwe nr. 111, fol. 74).

Van Haeften

1613 maart 3, Willesbop. *Jan van Haeften*, advocaat Hof van Utrecht, mede voor zijn broer *Clemens van Haeften*, deurwaarder Hof van Holland, *Henrick van Detthen*, advocaat Hof van Utrecht, man van *Marga van Haeften*, en bij procuratie ... *gen van Haeften*, zijn schoonzuster, transporteren als erfgenamen van *Herbert van Haeften* en *Aeltgen Boucamp*, hun vader en moeder.
(R.A. Utrecht, rechterl. archieven nr. 1011, oudste deel).

Van Halle

1657 jan. 31, Borculo. Compareren *Tonnis van Eps*, man van *Adriane van Halle*, met volmacht van *Huijbert Jansen* en *Hetman Sluijter* en hun huisvrouwen *Anneken* en *Claesken van Halle* (procuratie voor schepenen van Zutphen), *Armgardt Mullers* wed. *Henrick van Halle*, *Berent van der Wijck* als erfgenaam van zijn broeder *Bartolt van der Wijck*, nagelaten zoon van *Herman van der Wijck* en *Geertruijt van Halle*, zich sterk makende voor de mede-erfgenamen, transporteren aan *Christina Gevecate* wed. *Gerhardt van Halle*, gewezen licentiaat der rechten en secretaris van Borculo.
(R.A. Gelderland, rechterl. archief Landgericht Borculo nr. 401).

Van Hattem **(Hattum)**, Hol, Van **Wijck e.a.**

1556 juli 3, Rhenen. Heer *Dirck Hol Janss.* met *Frederick Hol* zijn broeder, *Frederick Hol*, *Adriaen Beyer* en *Aeltgen* zijn vrouw, Mr. *Gerryt Bock* en *Henricxken* zijn vrouw, Heer *Jan van Hattem* met *Dirck van Hattem* zijn broeder, *Dirck van Hattem en Eechte*, zijn vrouw, *Adryaen van Hattum* en *Anna*, zijn vrouw, *Thonis Janss.* en *Anna* zijn vrouw, *Henrick Stevenss.* en *Jut* zijn vrouw, *Jan Dircxs.* en *Harman* zijn vrouw, *Henrick Dircxs.* en *Henrick* zijn vrouw, *Dircksken* wed. ... (open gelaten) met *Henrick Dircx* haer momber, *Jan Segerss.* en *Anna* zijn vrouw, *Hilleken Thonis* en *Janneken* met *Elis Gosenss.* als momber, *Cornelis Stevenss.* en *Cornelie* zijn vrouw, *Jelis Hol* en *Merry* zijn vrouw, *Gerit Hol* en *Ubbel* zijn vrouw, *Aryaen Hol* en *By* zijn vrouw, *Henrick Woutersz.* en *Margryet* zijn vrouw, *Wouter van Suylen* en *Anna* zijn vrouw, *Rolof van Hattum* en *Merry* zijn vrouw, Mr. *Adryaen* en *Janna* zijn vrouw, Heer *Jan van Wyck* met *Gelis van Wyck* zijn momber, *Gelis van Wyck* en *Gerit* zijn vrouw, *Henrick van Wyck* en *Hellenberch* zijn vrouw, *Willem Aryaenss.* en *Aryaen* zijn vrouw, *Janneken van Wyck* met *Gelis van Wyck* momber, *Dirck van Hattem* en *Gryet* zijn vrouw, „vrunden ende magen" transporteren aan *Claes Lyster* en *Elisabeth* zijn vrouw „alsulke erfenisse en besterfenisse, lant, sant, reet en onreet, rurende ende onrurende, nyt daervan vuytgesondert, gelegen binnen ende buyten Renen in den Nude, op ten berch ende onder den berch" enz., enz., „als hoir luyden enichsins aangecomen ende bestorven is van sal(iger) *Henrick Mom* en *Elisabeth* zijn vrouw.
(R.A. Utrecht, rechterl. arch. nr. 512, deel 1555-60).

1630 mei 10. *Jan van Hattum Guertsz.*, kerkmeester te Ingen.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 109, fol. 53).

1633 juli 18. *Johan van Hattum Geurtsz.*, wonende te Ingen, transporteert aan de twee nagelaten onmondige kinderen van *Barth van Hattum Geurtsz.* bij *Elisabeth van Achtevelt*, met name *Geurt* en *Theodora van Hattum*, land onder Ommeren, belend door de erfgenamen van *Antonia van Hattum*.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 203, fol. 32 vso).

1636 (datum ontbreekt). *Anna Cornelis* wed. *Dirck van Hattum Bartensz.* met *Oliphier*, haar zoon.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 201, fol. 51 vso).

1636 aug. 21. Notaris G. Houtman compareert als gemachtigde van *Henrick van Eck*, burgemeester van Arnhem, en *Roelandina van Hattum*.
(Id., id. nr. 201, fol. 60).

1637 mei 18. *Cornelis Aerdtsz.* als bestevaer en rechte momber van de kinderen van *Dirck van Hattum*.

1637 aug. 21. *Baet van Hattum* wed. *Jan Cornelisz.*

1637 aug. 21. De erfgenamen van *Frerick van Hattum* contra *Dirck Jansz. van Dodeweert*.

1637 aug. 21. *Anna van Hattum* wed. *Henrick van Eck Joostensz.*

1638 okt. 29. *Gerridtgen van Hattum* wed. *Aert Adriaensz.*

1642 nov. 13. Jan Quint gemachtigde van *Cornelis Adriaensz. Boonsaijer* contra *Bart* en *Alert van Hattum* en *Jan Guertsz.* nomine uxoris, erfgenamen van *Anna van Hattum*.

1644 mei 20. *Annet Boneta*, kapitein, wedr. van *Margaretha van Hattum*.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 110, resp. fol. 34 vso., 36, 42 vso., 43, 65 vso., 149 vso. en 196 vso.).

1639 dec. 30, Rhenen. *Willem van Grootveld* en *Johanna van Hattem*, e.l., wonende in de Marsch.
(R.A. Utrecht, rechterl. arch. nr. 512, dl. 1638-43, fol. 20).

1650 sept. 28, Jaarsveld. ***Aerf van Haffum,*** in huwelijk hebbende ***Josina de Vries,*** wed. ***Cornelis van der Wel.***
(R.A. Utrecht, rechterl. arch. nr. 1086, dl. 1646-53, fol. 98 vso.).

1654 nov. 24. ***Anfhoni van Hattem*** en ***Merriken Jacobsdr. Sfuwaerf*** e.l., rente uit land onder Dodewaard, belend door ***Henrick van Hattem.***

1655 mei 22. ***Jeref aes Gerrifsz. van Wijck*** en ***Agnifa van Hattum,*** e.l. wonende te Ingen.

1656 jan. 14. ***Bart van Haffum*** en ***Anna*** *Michiels,* wonende te Tiel, bezitten land onder Maurik.

1656 juli 2. ***Frerick van Haffum*** en *Grietjen* ***Jans van Jnghen,*** wonende te Hien.

1656 okt. ll. ***Arenf van Hattum,*** gewezen rentmeester van de graaf van Culemborg, verkoopt een erfpacht uit land onder Eck.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, resp. fol. 3, 7, 11, 27, 40 en 45).

1661 maart 24. Dr. ***Arndf van*** *Eck* namens zijn vader ***Henrick van*** *Eck* en zijn moeder *Roelandina* ***van Haftum,*** naaste vrienden van ***Arndf van Haffum,*** die op 22 maart kinderloos is #overleden.

Arnoldus van Hattum namens zijn moeder ***Sibilla van Haffum.***
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 202, fol. 15).

1662 mei 10 (geregistreerd). ***Chrisfina van Hatfum*** wed. ***Aerdt van Haffum, Arndf van Haftum,*** haar zoon, mede voor zijn zusters *Isabel* en *Roelofken* ***van Haffum,*** 'erfrente uit land onder Wiel t.g.v. ***Dirck van Leuwen*** en ***Anfhonia van Hatturn*** e.l.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, fol. 246).

1663 juni 25 (gereg. juni 30). ***Sibilla van Haffum*** wed. ***Dirck Johan Hermansz.*** met haar zoon ***Arnoldus van Hatfum,*** mede voor zichzelf, *Reyner* ***van Haffum, Johan Suermond,*** man van ***Francina van Hatfum, Maria van Haffum,*** *Bartholomeus van* ***Groofueld,*** man van ***Chrisfina van Haffum,*** mede voor hun zuster ***Haedwigh van Haffum.***
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, fol. 254 vso.).

1664 jan. 3 (gereg. nov. 21). Magescheid tussen ***Maria Dircx van Bemmel,*** wed. ***Willem van Hatfum*** *Claesz.,* ter eenre, en ***Wouter*** en ***Gerrit van Haffum*** *Claesz.,* gebroeders en omen van de twee onmondige kinderen ***Willem*** en ***Judith van Hattum Willemsz.*** te Maurik t.a.z.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, fol. 199).

1666 sept. 27. ***Henrick van Haffum*** en ***Adriana van Leerdam*** el. transporteren aan *Henrina,* ***Theodora,*** *Bartholt,* ***Henrick, Chrisfian*** en ***Willemina van Haffum,*** gebroeders en gezusters, een huis te Zoelen.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, fol. 180 vso.).

1667 maart 13, Lienden. ***Reynier van Haffum (Dirksz.)*** is 1000 gulden tegen 5 % schuldig aan zijn natuurlijke zoon ***Reynier*** *Reyniersz.* ***van Haftum.*** Onderpand is de helft van een huis op Lienderveld. Gecasseerd 2 april 1678. Bijlagen: 1672 mei 27, Amsterdam. ***Joannes van Haffum*** belooft 90 gld.

te betalen. 1673 dec. 27, Amsterdam. ***Arnoldus van Hatfum,*** broer van ***Johan,*** heeft deze 90 gld. betaald.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Lienden nr. 8, fol. 158 vso.).

1677 april 9, De Marsch. ***Adriaen Teunisz. van Haftum,*** mede als momber van zijn broeders ***Jan*** en *Huijbert Teunisz.* ***van Haftum, Janfjen*** en ***Hendersken Teunïs van Haffum,*** kinderen en erfgenamen van *Tonis* ***Adriaensz. van Haffum*** en *Geertje* ***van Wijck; Adriaen van Haffum*** als gemachtigde van ***Bart van Wijck*** en ***Dircxken Jans; Teuntgen van Wijck*** wed. ***Jan van Wijck,*** geassisteerd met ***Hans van Wijck;*** Ds. ***Johannes van der Horst*** **en** ***Judith van*** *Laer,* eerder wed. *Claes* ***van Wijck,*** *Alart van Laer* als oom en momber van *Jannetje* ***Claesdr. van Wijck;*** tezamen kinderen en erfgenamen van wijlen *Huijbert* ***van Wijck*** en ***Maria*** *Hermans,* transporteren aan ***Adriaen van Wijck*** en ***Willemfje Adriaens Kreeckel*** een huis enz. aan de Rijn.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. De Marsch, nr. ***23,*** fol. ***35).***

Havelaar

1611 juli 3, Woudrichem. ***Huych Maerfens van Adrichem,*** gemachtigde van ***Cornelis*** *Woutersz.* ***Havelaer,*** wonende te Zoetermeer.
(R.A. Noord-Brabant, rechterl. arch. Woudrichem nr. 109).

1617 mei 5, Woudrichem. *Herman* ***Cornelisz. Havelaer,*** visser, koopt een huis achter de toren.

1617 mei 6, id. ***Arien Cornelisz. Havelaer,*** visser.

1618 jan. 12, id. ***Wouter Claesz. Havelaer.***
(Id., id. nr. 110).

1618 mei 2, Woudrichem. ***Fycken Offen,*** wed. ***Adriaen Cornelisz.*** *Havelaer,* en haar drie onmondige kinderen.
(Id., id. nr. 111).

Van der Hee (Van **der Lee)**

1578 febr. 6, Oudewater. ***Jan*** *Pietersz.* ***van der Hee,*** burger, is 13 gld. 14 st. schuldig aan Claes Jansz. Kock.

1579 april 25, id. ***Jan Piefersz. van Hee,*** schepen. (In 1583 is schepen: *Jan Pietersz.* ***van der Lee).***
(R.A. Utrecht, rechterl. arch. Oudewater, oud nr. A.R.A. 1901 XV 52, fol. 1, 11 e.a.).

1616 juni 20, Oudewater. ***Geerfe*** *Pieters* ***van der Heeden,*** oud omtrent 69 jaar.
(R.A. Utrecht, not. arch., oud nr. A.R.A. 6549, notaris J. van Aller, fol. 3 vso.).

Heij

1584 dec. 11, Rhenen. ***Luydtsen Cornelis van*** *Grootveltsdr.* wed. ***Adriaen*** *Heij,* ***Jan*** *Heij,* haar zoon, mede als momber over de onmondige kinderen van ***Cornelis Heij,*** zijn broeder, genaamd ***Anthonis,*** *Roeloff* en ***Johanna; Hardfger*** *Roeloffsz.* ***van Essevelt,*** broeder van ***Willemken*** *Roeloffsdr.* wed. *Cornelis Heij,* oom en momber over voornoemde kinderen;

Jan Goerfsz., man van ***Willemken*** *Roeloffsdr.;*

Anna Arien Heijendr. wed. Arien van Brenck, met ***Jan*** *Heij* haar broeder als momber en ***Dirck van Brenck*** als oom en voogd over het onmondige kind van ***Wouter Adriaensz. van Brenck:***
transporteren „de Geldersche weerdt" aan de Rijn.
(R.A. Utrecht, rechterl. arch. nr. 512, dl. 1584-87, fol 24).

1588 febr., Rhenen. ***Maria Jacobsdr.*** **wed.** ***Arien Hey,*** ge-

wezen veerman ,,tot Huesden in Nederbetuwe" (= Opheusden),
(Id., id., dl. 1587-89, fol. 17 vso.).

1655 dec. 13, Dodewaard. *Adriaen Cornelisz. Buddingh*, man van *Niesken Jans Hey*, wonende tot Dodeweert.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederbetuwe nr. 204, fol. 59).

1669 okt. 12 (gereg. 1673 juni 20), Hien en Dodewaard. *Hendrik Jansz. Heij* en *Grietgen van Ingen* hebben de volgende kinderen: *Jenneken*, gehuwd met Rijk *Geurtsz., Jantgen, Mariken*, gehuwd met *Geurt Jansz., Jan* en *Arien*.
(Id., id. nr. 256, fol. 77).

1674 nov. 25 (gereg. 1675 jan. 4), Kesteren. De kinderen van wijlen *Jan Adriaensz. Heij*, te weten *Adriaen, Geertgen*, gehuwd met *Jacob van Cruchten, Jenneken*, gehuwd met *Rijck van Cruchten, Neeltgen* en *Maria*, transporteren een obligatie, aangegaan door *Adriaen Hey* op 10 okt. 1618.
(Id., id. nr. 246, fol. 47 vso.).

Helmich

1570 april 4, Utrecht. *Adriaen Jansz. Helmich, Gerrit Jansz. Helmich, Ghisbert van Nijenrode* en *Adriana Jan Helmichsdr., Clemens van der Borch* en *Cornelia Jan Helmichsdr.*, erfgenamen van hun vader *Jan Jansz. Helmich* van Oldenzaal, transporteren aan *Claes Helmich* van Oldenzaal een plecht d.d. Oldenzaal 26 maart 1539.
(G.A. Utrecht, transportreg. nr. 705).

1573 dec. 11, Utrecht. *Mathijs Helmich* en *Alydt ter Spil1* e.l. maken accoord met *Joost Helmich* en *Aert Goeyerts*, mombers over *Dirck, Willemtgen* en *Maryken*, onmondige kinderen van *Mathijs* bij *Goertgen Goeyertsdr.*, zijn vorige huisvrouw (vgl. Jb. C.B.G. 1961, blz. 221, nr. 513).
(Id., id.).

1574 sept. 28, Utrecht. *Hubert Gerritse Helmich* en *Anna*, zijn huisvrouw, *Gijsbert van Nijenrode* en *Adriana Jan Helmichsdr., Henrickgen Rijck Woutersdr.* wed. *Gerrit Jan Helmichs*.
(Id., id.).

Van Heloma

1695 aug. 11, Leerort. Getrouwd: de Heer *Theotard van Heloma*, geboortig uit Friesland, en Tuffer *Siccomina van Boekholt*.
(R.A. Groningen, garnizoenstrouwboek Leerort) .

Van Hemert

1647 jan. 8, Nederhemert. Arbitrage in een geschil tussen *Staes Janssen van Hemert* den Jongen (gehuwd met *Ghysbertgen Jans)* en *Staes Janssen van Hemert* den Ouden (gehuwd met *Lysken Jans)*, ,,gezwageren ende bloetvrunden".
(R.A. Gelderland, rechtl. arch. Nederhemert nr. **235).**

1652 jan. 19 (gereg. 1652 dec. 6), Nederhemert. ,,Alzoo eenige duysternisse ende misverstanden waeren gerezen" tussen *Lysken van Hemert*, lest wed. *Peeter Staessen Loo*, geassisteerd met haar zoon *Adriaen Wouters*, en *Aert van Hemert*, de vier nagelaten kinderen van wijlen *Dirck van Hemert*, en het nagelaten weeskind van wijlen *Jan van Hemert*, t.a.z., allen kinderen, kindskinderen en erfgenamen van wijlen *Gijsbert van Hemert*. Accoord.

Lysken was eerst gehuwd met *Wouter Dingens*, ten tweede met *Hendrik Gijsberts van Hal* en tenslotte met *Pieter Staesz. van Loo*.

De vier kinderen van *Dirck van Hemert* zijn *Maurits van Hemert, Aert Udemans* gehuwd met *Maeyken van Hemert, Willem Willemsz.* gehuwd met *Jenneken van Hemert*, en *Gijsbert van Hemert*.
(R.A. Gelderland, rechterl. arch. Nederhemert nr. 235).

Van Herlaer

Leenkamer van Holland.

,,Een halve hoeve lants ... tot Muylkercke aen de Dussen", beleend:

1503 *Vrederick van Harlaer* na dode van *Jan van Haerlaer*, zijn broeder.

1536 *Adriaen van Harlaer* na dode van *Vrederick*, zijn vader.

1594 sept. 7 *Johanna van Herlaer* na dode van *Adriaen*, haar oom.
(R.A. Zuid-Holland, Leenkamer, repertorium D Zuid-Holland, fol 56).

,,Een houve lants met een huysinge ende gesate, 13 mergen, geheten Ponsenhouve, gelegen in den ban van Muylkercke", beleend:

1533 maart 13 Jvr. *Ursula van Haerlaer*, bij transport.

1538 *Loef van Haerlaer* na dode van *Ursula*, zijn zuster.

1567 *Vrederick van Herlaer* na dode van *Loef*, zijn vader.

1594 sept. 7 *Johanna van Herlaer*, na dode van *Vrederick*, haar oom. Haar man is *Arent van Lauwijck*.
(Id., id., fol. 53 vso.).

1590 dec. 10, 's-Hertogenbosch. *Egidius* filius *Johannis de Herlaer*.
(R.A. Noord-Brabant, rechterl. arch. 's-Hertogenbosch nr. 1430, fol. 181).

1611 maart 24, 's-Hertogenbosch. *Frederick Cornelisz. van Herlaer* als man en momber van *Jenneken* dr. wijlen *Niclaes van der Stege* de Jonge, sone wijlen *Niclaes van der Stege* de Oude, sone wijlen Mr. *Jans van der Stege*.
(Id., id. nr. 1457, fol. 16e.v.).

1611 aug. 27, 's-Hertogenbosch. *Mattheus Adriaensz. van Herlaer*, cremer en burger.
(Id., id. nr. 1485, fol. 577).

1627 maart 24, Heusden. *Dirck Gillisz. van Herlair*, wonende te Vlijmen, en *Jacob Petersz.*, wonende aan de Haarsteeg, als man van *Margrietgen Gillisdr. van Herlair*, kinderen van *Gillis van Herlair*, zoutzieder te Vlijmen, en wijlen *Mechteltgen Dircxdr.*, transporteren een geseet enz. met 9 hont land te Vlijmen en land te Hedikhuizen aan *Gillis Jansz. van Herlair*, scholtus te Vlijmen, hun vader en schoonvader. Zij zijn mede-erfgenamen van wijlen *Gijsmaer Dircxz.*, hun oom. (Meer in de volgende akten).
(R.A. Noord-Brabant, rechterl. arch. Heusden nr. 460, fol. 18 e.v.).

1683 okt. 27, 's-Hertogenbosch. Geven volmacht tot invordering van 2000 gld. rente van de Berg van Barmhartigheid te Brussel:

Juffr. *Odilia*, meerderjarige dochter van Mr. *Cornelis Dedel* en *Anna van Dinther*, mede namens *Petrus, Godefridus, Catharina (Dedel)*, broers en zuster, *Cornelia*, dochter van *Petrus Carmans* en wijlen haar zuster *Cornelia (Dedel)*, voor de ene helft (vgl. N.L. 1941, 424), en

Juffr. *Maria*, meerderjarige dochter van *Hendrick van*

Herlaer, mede als erfgename van *Theodora*, haar zuster, volgens testament d.d. 8 maart 1679 verleden voor notaris Jacob de Bye;

dezelfde *Maria* met Johan Brandijn, advocaat alhier, als momberse over *Godefridus, Henricus, Johanna, Mechtelda, Petronella* en *Robbertina,* onmondige kinderen van Sr. *Adriaen Leendertsz. van Herlaer* en mede voor *Adriaen*, diens meerderjarige zoon, voor de andere helft;

tezamen erfgenamen van wijlen Juffr. *Henrica van Empel*, wed. Mr. *Godefroy van Herlaer*, in zijn leven licentiaat in de rechten.

(R.A. Noord-Brabant, not. archief, notaris S. van Stockurn).

Van Hoboken

1534 jan. 5 (Des Manendachs op ten Heyligen XIII Avont) , Utrecht.

Nieuwe burger: *Jan Jelisz* (,) van Gorcum die metselaer.

(G.A. Utrecht, Buurspraakboek. Deze zou identiek kunnen zijn met de stamvader van de familie Van Hoboken; vgl. Jb. C.B.G. 1961, 173).

1603 jan. 11, Klundert. *Cornelis Gillisse* metseler *van Hoboken* transporteert een huis in de Molenstraat aan Adriaen Dircxz.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. arch. Klundert nr. 97, fol. 43; vgl. Jb. C.B.G. 1961, 174, IIb, 3).

1603 april 29, Willemstad. Pieter Cornelisz., timmerman, last hebbende van *Cornelis Gillisz. van Hoboken* en van wijlen mr. *Andries de Roy*, gepasseerd voor schepenen van Doesburg 19 jan. 1599, transporteeert een huis op de Oostdijk.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. arch. Willemstad nr. 158, fol. 58; vgl. Jb. C.B.G. 1961, 174, IIb, 3 en 5).

1622/23, Utrecht. Commissie voor *Niclaes van Hoboken* als commies van de ammunitiën van Oorloge.

(R.A. Utrecht, Statenarchief, index commissieboek nr. 350, verwijzende naar reg. 11, fol. 180 vso.; vgl. Jb. C.B.G. 1961, 177).

1654 jan. 27, Amersfoort, *Jan, Adriaen, Philips* en *Jacob Buijs,* zoons van *Gijsbert Jansz. Buijs* en *Heijltje van Hoboken*.

(R.A. Utrecht, not. arch. nr. 1680-A, notaris D. van Romaere; vgl. Jb. C.B.G. 1961, 177).

1681 juli 10, Kampen. *Aert de Voorne* is momber over de onmondige kinderen van wijlen *Jacobus van Hoboken* en *Sara Nuis,* genaamd *Abraham* en *Sara van Hoboocken*, erfgenamen ab intestato van hun grootmoeder *Cataleintien Jans*.

(G.A. Kampen, Recognitieboek 1677-88, litt. **A)** .

1699, V.O.C. Als adelborst aan boord van het schip De Berckel: *Jacob van Hoboken*, van Amsterdam.

1700 dec. 22: borg is *Nicolaas van Hoboken*, wijnkoper op de Fluele Burgwal.

1699 mei 29: 'overgegaan op „'s Lands Welvaren".

1700 dec. 2: zeil gegaan op de „Voetboogh" van Batavia.

1701 mei 29: de „Voetboogh" is op Pernambuco verongelukt.

1705 nov. 5: soldij betaald aan *Maria Mijnderts,* wed. *Jacobus van Hoboken*, zijn moeder (zij tekent: *Maria Meides*).

(A.R.A., Kol. archief, scheepsboeken, oude serie, nr. 199, fol. 102).

De Hochepied

1636 juli 12, Amsterdam. Testament d'*Abraham Hochepied*, marchand de cette ville. Ses frères *Daniel* demeurant à Amsterdam, *David* à Harlem, *Jean* à Harlem, *Isaac, Jacob* demeurant à Dansvic (Danzig). Ses fillieulx *Jean*, fils de *Jean Abraham Hochepied*, fils d'*Isaac, et Nicolas,* fils de *Daniel Hochepied*. Sa nièce *Marie*, fille de *Marie Hochepied*, soeur du testateur, demeurant à Cassel pays d'Essen. Sa cousine *Sara Jouveneau*, fille de *Jean Jouveneau*, demeurant à Francfort sur le Mein.

(G.A. Amsterdam, not. arch. nr. 950, notaris Benedicte Baddel).

Ten **Holt(** e)

1634 sept. 1, Arnhem. *Willem Jansen*, wonende te Rheden, en *Jutgen Jacobs,* wed. *Henrick ten Holte*, rechte neef en nicht van *Weindel Hessels*, huisvrouw van *Peter ten Hegge* en te Alkmaar overleden, comparante geassisteerd met haar oom *Frederick ten Holte*, gaven volmacht aan *Griefje Jacobs,* huisvrouw van voornoemde *Willem Jansen*, om de boedel te Alkmaar te aanvaarden.

(G.A. Arnhem, rechterl. arch. nr. 509, fol. 270 vso.).

Holtius

1649, Voorst. *Jacob Pannecoeck*, man van *Nateken Jans.* contra *Lysbet Caerls Boeckelmans*, huisvrouw Dno. *Joanne Holtio*, predikant te Beekbergen.

(R.A. Gelderland, recht. archief Veluwe nr. 323).

1658, Apeldoorn. De weduwe *Evert Thonisz.* contra *Johannes Holtius*, predikant te Beekbergen, als erfgenaam van zijn zoon *Henrick van Holt*. Zij eist betaling van 53 gld. voor een geleverd pak lakense klederen enz. Mede te verhoren: *Willem van Holt*.

(Id., id. nr. 326).

1675 maart 2, Doornspijk. *Willem van Holten*, landschrijver van Veluwezoom, met zijn schoonmoeder (= stiefmoeder) *Egbertgen Frisselmans*, wed. *Wilhelmus Holtius*.

(Id., id. nr. 870, "Horst" fol. 1).

1680 aug. 24, Apeldoorn. *Willem Holtius*, erfgenaam voor een vierde part van *Marija Willems* laatst weduwe *Besiers,* en recht hebbende op nog een vierde part van luitenant *Bussi*, nomine uxoris, contra *Robbert Jurriens*.

(Id., id. nr. 332, "Apeldoorn" fol. 625).

Holtrop

1695 dec. 1, Leerort (Oost-Friesland, Staats, garnizoen). Getrouwd: *Christiaen Jansen Holtrop*, weduwnaar, soldaat onder Capt. Emmen, van Coevorden, en *Maria Benjamins Morley (Maley, Moley* ?), weduwe van Mr. *Jacob Meyburgh*, wonende alhier (met wie zij getrouwd was te Jemgum 24 juli 1687, toen weduwe van sergeant *Albert Nyeman).*

(Staatsarchiv Aurich, DTB Leerort) .

Hondius

1636 aug. 20, Amsterdam. "Compare le sieur *J. Hondius*, geographe, demeurant en cette dite ville" legt een verklaring af over kaarten.

(G.A. Amsterdam, not. arch. nr. 950, notaris Benedict Baddel).

1656 april 16, Schagen. Gedoopt *Trijn*, dochter van *Neel Cornelisdr.*, bij *Hendrick Hondius*, "een bastert".

(R.A. Noord-Holland, DTB Schagen).

1673 juli 30, Kleve. Ondertr. ("cop." zonder datum) Wolfgangus *Wilhelmus Hundius*, prediger in Stadecken im Fürstentumb Zweybrücken, H. *Johan Hundii*, churfürstlichen Hofpredigers ehelicher Sohn, und *Wilhelmina Bausch, Johan Bauschen* zu Inden in Gülicherland nachgelassene eheliche Tochter.
(Evang. Gemeindeamt Kleve, DTB Luth.).

1709 jan. 23. Nijmegen. Rekest van *Petronella Hondius*, weduwe *Fellinger*, creditrice van de boedel van *Gerard van Harn*, gewezen raadsvriend.
(G.A. Nijmegen, Raadssignaat nr. 132).
(Ondertr. Nijegen 18 febr. 1700, tr. Valburg 3 maart 1700: *Johan Fellinger* en *Petronella Hondius*).

1714 sept. 2, Ressen. Gedoopt *Johannes Wilhelmus*, zoon van Ds. *Samuel Hundius*, predikant te Ressen, en *Hendrina Wijnen*. Getuigen: *Hendrik Wijnen*, koopman en schepen te Lobith, *Lodewijk Hundius*, V.D.M. te Kalkar, *Wilhelmina Bausch*, weduwe *Wolfgang Willem Hundius*, predikant te Schenkenschans.
(R.A. Gelderland, DTB Rassen).

Hoofd

1731 mei 31, Westzaan, *Jacob Hoofd*, wonende te Haarlem, *Jan Hoofd, Claes Hoofd, Dirk Hoofd* en *Gerrit Hoofd*, mede als voogden over hun minderjarige broeder en zuster *Jan* en *Jannetje Hoofd*, kinderen van wijlen Dr. *Jan Hoofd* bij *Josina van Gerven*, transporteren een obligatie aan de Friese doopsgezinde gemeente te Westzaan. Akte van boedelscheiding is gepasseerd 6 mei 1728 voor notaris Philip van der Stengh te Zaandam.
(R.A. Noord-Holland, not. arch. nr. 5437, akte 37, notaris Symon Jongewaert).

Van der Hoog

1650 sept. 18, Klundert. Getrouwd *Cornelis van der Hooch*, weduwnaar van 's-Gravenhage, en *Maria Boone*, jongedochter uit Brabant.
(G.A. Klundert, Resolutieboek).

Hoogenboezem

1645, Dordrecht. Compareert *Cornelis van den Hooghen Boezem* (handtekening), brouwer en borger dezer stede. Procuratie.
(G.A. Dordrecht, not. arch. nr. 61, fol. 567, notaris Daniël Eelbo).

Ten Hoonte

1623. Borculo. Procesdossier met vele (ook oudere) gegevens.
(R.A. Gelderland, processen Hof van Gelderland 1624, nr. 47).

Hoorn

1688 juli 15, Leerort (Oost-Friesland, Staats garnizoen). Ondertrouwd (getr. te Nieuweschans) Ds. *Wigboldus Hoorn*, predikant alhier, en *Juditha Schoft*, weduwe van Keppel.
(Staatsarchiv Aurich, DTB Leerort) .

Horenken

1530 sept. **3,** Buggenum. *Yften van Lommer*, weduwe *Aert Horenkens*, geassisteerd met *Teysken Horenkens*, bezit een

vierde deel van een Horns leen onder Buggenum. De andere drie vierde delen komen toe aan Thonis *Eggels, Tewys Yorenkens* en *Jacob van Ghoer*, als man van *Trijn Pipels*.
R.A. Limburg, Graafschap Horn nr. 74, fol. 72).

Van der Horst

1647, Nederweert. Vermeld: *Johan Diefrich von der Horst*, Herr zu Hesshausen und Rosan (en vele andere akten).
(R.A. Limburg, r.a. Nederweert, Gichten 1625-52, fol. 185 vso.).

Huinga

1603 maart, Wijk bij Duurstede. Ondertrouwd *Rodolphus Yuinga*, luitenant onder Capt. Pitham, met *Margaretha van Yastenburch*.
(R.A. Utrecht, DTB Wijk bij Duurstede).

1640 mei 4, Lochem. *Reinoldt Hunga*, kapitein, en Juffr. *Anna Bentinck tof Horstwijck*, transporteren land in de buurschap Huyp, hun aangekomen bij testament Deventer 2 juli 1623 en mageschеid van 4 juli 1636.
(R.A. Gelderland, recht. arch. Scholtambt Lochem nr. 131, fol. 76. Zij was weduwe van *Jurrien van der Feltz; vgl.* Jaarboek CBG 1963. blz. 75, noot 34).

Van Huissen

1535 juli 25, Kleve. *Steven van Huyssen* benoemd tot schoolmeester en koster te Orsoy bij overlijden van *Derick Sanders*.
(Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Hs. A 111 34, fol. 254 verso).

1546 feb. 10, Kleve. *Johan van Huessen* benoemd tot richter te Emmerich wegens 'overlijden van *Herman Swickart*.
(Id., Hs. A 111 35).

1547 aug. 9, Kleve. *Derick van Huysen* en *Druytgen*, zijn vrouw, transporteren een rente.
(Id., Kleve, Ortsrepositur nr. 138).

1567 nov. 28. *Johann van Huisen*, schepen van Rheinberg.
(Id., Rep. Kurkölnische Gerichte, fol. 247).

1596, Orsoy. Burger van Orsoy: *Herman van Hausen;* burger en schepen: *Johan von Haussen* (ook 6 mei 1608: nr. 173).
(Id., Dep. Orsoy nr. 33).

1599 nov. 3, Kleve. *Wilhelm van Huessen* benoemd tot tolknecht te Büderich.
(Id., Hs. A 111 39, fol. 64 vso.).

1607 juli 17, Orsoy. *Dietrich van Heusen* is schepen van Orsoy. Ook 1640 okt. 18 *Diefrich von Hausen*.
(Id., Dep. Orsoy, Rep. C 611, Urk. 8, resp. 11).

1609. *Dietrich van Haussen*, zoon van *Herman*, is burger en waard te Orsoy.
(Id., Kleve-Mark, Akten XId, XVIII, 22).

1617 aug. 6, Duisburg. Gedoopt *Mechel*, dochter van *Jan Huissen* en *Engen (Anna)*. Getuigen: *Wilhelm Liefferts, Mechel*, des Richters in Meiderich Hausfrau, *Maria*, des Richters in Orsoy Hausfrau (= *Maria van Huissen*, vrouw van *Gottfried Raab; vgl.* N.L. 1939, k. 363, noot 2).
(Evang. Gemeindeamt, Duisburg, DTB) .

Humpolitzky

1676 mei 5, Emden. Getrouwd: Meister *Johan Christian Humpolitzky*, chirurgus, en *Maria Pain et Vin, Johannes Pain et Vin*, Voget zu Jemgum eheliche Tochter.
(Stadtarchiv Emden, Eheprotokolle).

Ingen Housz e.a.

1613 jan. 8, Deil. Compareren:

Michaell Heergraeff, Augustijn Thomasz, Marten Ingenreepken, Johan Loman, Johan Ingenhausz, Antonius Ingenhausz en *Maria Ingenhausz weduwe Peter Pleunis*, erfgenamen van *Peter Ingenhausz;*

voorts *Jan Versteghen, Hanrick van Brienen* en *Bartelt van Straelen* voor zich en met volmacht van *Jan Mom* als vader en, voogd van *Sander* en *Antonia Mom*, mede met volmacht van *Symon de Beauois* alsmede de magistraat van Wageningen vanwege de kinderen van *Dirck van der Steech*, met name *Hanrick, Steven* en *Clara*,

insgelijks met volmacht van *Nysken Bonngaerts*, weduwe van *Caerl de Frachia*, alles krachtens procuratie actum te W-ageningen 6 nov. 1612,

Wouter Arendt Alantsz en *Ghijsbert Matheusz* als weesmeesteren en *Aert Bouhuys* vanwege de kinderen van *Geertgen Vorstermans* die huisvrouw geweest is van *Huybert Ottensz*, erfgenamen van *Antonia van de Cappelle* (gewezen huisvrouw van *Peter Ingenhausz)*

en verkopen een tijns uit land onder Rumpt.

(R.A. Gelderland, recht. arch. Bank van Deil nr. 118, fol. 144 ff).

De Jongh

1695 juli 17, Waalre. Gedoopt *Johan Cornelis de Jong.* geboren 11 juli; Getuigen: *Johan de Jong*, drost van Heeze-Leende en *Maria Neynens*, zijn huisvrouw. (Geen ouders vermeld. Zij waren: Ds. *Andries de Jongh* en *Jacoba Vliethoorn*; *vgl.* N.L. 1952, k. 71 en Jaarboek C.B.G. 1976, 124. noot 52).

(R.A. Noord-Brabant, DTB Waalre 5).

Josselin

1670 nov. 1, 's-Hertogenbosch. Ondertrouwd, akte om te mogen trouwen 9 jan. 1671 *Pieter Josselyn*, jongman van Utrecht, en *Willemyne de Liele*, jongedochter van Amerongen, beiden wonende Keyserstraet.

(G.A. 's-Hertogenbosch, DTB 93).

1670 nov. 2, Heeze. Ondertrouwd *Pieter Josselinge*, jongman van Utrecht, en *Willemina de Lielle*, jongedochter van Culemborg.

(R.A. Noord-Brabant, DTB Heeze 4).

Juynbol

1604 maart 3, Roosendaal. *Roelant Michielsen Ketelaer*, voogd en *Marynis Ram*, toeziender over de twee onmondige weeskinderen van *Cornelis Cornelissen* alias, *Juynbol*, van St. Meertensdijck, en *Cornelia Piers*, met name *Cornelis Cornelis* alias, *Juynbolleken* en *Jantken Cornelis.*

(G.A. Roosendaal, recht. arch. nr. 158).

1618 juli 25, Roosendaal. *Cornelis Cornelis Juynbol* en *Jan Cornelis Juynbol*, zijn broeder, geven kwijting aan hun voogd *Roelant Ketelaer.*

(G.A. Roosendaal, not. arch. nr. 6580).

Junius

1655, Beesd. Lidmaten zijn *Maria Justus* weduwe *Willem Junius*, in leven schout van Cothen, en *Magdalena Junius* huisvrouw van *Carolus van Aller*, predikant te Beesd.

1655 mei 23, Beesd. Lidmaat op attestatie van Utrecht *Hendricus Junius*, jongman.

(Archief Herv. Gem. Beesd nr. 1).

1655 nov. 21, Cothen. Akte waarin genoemd worden de kinderen van *Wilhelm Junius*, in leven schout, en *Maria Justus*, te weten: *Magdalena Junius*, vrouw van Ds. *Carolus van Aller, Cornelis Junius*, schout van Cothen, en *Justus Junius*, burger van Utrecht, gehuwd met *Helena van Sterckenburch.*

(R.A. Utrecht, recht. arch. Cothen nr. 1279; kopie van akte gepasseerd voor notaris' Jan van Vechoven te Utrecht).

Kelffken

1605 okt. 10, Gorinchem. *Johannes Vitellus*, predikant te Werkendam, als oom en voogd van de onmondige kinderen van *Pieter Kelffken* en *Stijntgen Kelffken*, zijn broeder en zuster. (Lat. vitellus = kalfje).

(G.A. Gorinchem, recht. arch. nr. 607, fol. 50).

Kell y

1668 jan. 22, Gorinchem. Ondertrouwd, getr. 5 febr. 1668 *Daniel Kelly*, weduwnaar, soldaat cie. Capt. Pieter de Glarges, en *Fransyntie Pauls*, weduwe, beiden wonende alhier.

(G.A. Gorinchem, DTB).

1723 nov. 6, Oosterhout. Ondertrouwd, getr. 21 nov. *Mathijs Kelly*, jongman, geboortig uit Pruisen, gegageerd dragonder, wonende te Vrachelen, en *Sofia Brouwers*, jongedochter, geb. Hattem, wonende alhier.

(R.A. Noord-Brabant, DTB Oosterhout).

1730 sept. 19, Oostveen. Akte van huwelijksvoorwaarden tussen *Christiaen Kellie*, meerderjarig jongman, en *Willemijntie van Lokhorst*, weduwe *Jan Blok*, beiden wonende "aen de Blaukapel".

(R.A. Utrecht, recht. arch. nr. 830, dl. 1723-35, fol. 152).

1730 okt. 15, Blauwkapel. Getrouwd *Christiaen Jansz. Kelly*, j.m. van Amerongen en *Willemijntje van Lokhorst*, wed. *Jan Hendriks Blok*, wonende alhier.

1744 mei 3, Blauwkapel. (Ondertr. Utrecht 12 april 1744). Getrouwd *Christiaen Celly*, wedr. en *Dirkje van Geytenbeek*, jongedochter te Utrecht.

Uit dit huwelijk gedoopt: 17 juli 1746 *Johannes, 25* aug. 1748 *Cornelia, 26* jan. 1750 *Willem.*

(R.A. Utrecht, DTB Blauwkapel).

Van Kempen

1644 sept. 24, Ambt Nederbetuwe. *Margareta van Kempen* transporteert aan haar vader *Henrick van Kempen* huis en landerijen onder Ingen en Eck.

(R.A. Gelderland, recht. arch. Nederbetuwe nr. 201, fol. 116).

1649 juni 2, Id. *Hendrik Jansz. van Kempen*, koopman te Amsterdam, weduwnaar van *Elisabeth van der Steech*, procedeert. Hun dochter *Margaretha* is overleden,

(Id., Id. nr. 111, fol. 46 vso. Vgl. Leenakteboeken, Kwart. Nijmegen, 383).

1656, Ic!. *Cotharina Gerards Heyendal*, wed. *Henrick Jansz van Kempen, Joannes* en *Gerard van Kempen*, "hic cum uxore", transporteren land onder Ingen.

(Id., Id. nr. 204, fol. 55).

Keuchenius

1631 april 13, Wesel, St. Willebrordi. Ondertrouwd *Petrus*

Keuchenius Diener J. Christi in der Gemeine toe Groningen, met *Margarita aux Brebis.* Getrouwd 29 april.
(Evang. Gemeindeamt, Wesel, DTB Ref. Gem.).

Kivits

1679 juni 15, Hedel. Deling van de boedel van *Jan Pefers Kivits* tussen zijn kinderen *Peter* en *Bastiaen Jans Kivifs, Peter Teunisz Pluggers* gehuwd met *Anneken Jans Kivits* en *Ariaentie Jans Kivits.*

1687 jan. 31, Id. Hun moeder was: *Ariaentje van der Linden,* eerste vrouw van *Jan Peters Kivits.*
(R.A. Gelderland, recht. arch. Hedel nr. 7).

Kleinpenning

1602 mei 15, Deventer. *Arndt Kleinpenninck,* ca. 22 jaar, echte zoon van wijlen *Henrick Kleinpenninck* en *Metten Bitters.*
(G.A. Deventer, recht. arch. nr. 80, fol. 88 vso).

1613 febr. 11, Zutphen. Burgerbrief voor *Henrick Kleynpenninck Arentsz.*
(G.A. Zutphen, recht. arch. nr. 336, fol. 9 vso).

Colff

1592 juni 2, Gorinchem, *Claes, Jan* en *Henrick Colff Henricksz., Aeltgen Henrick Colffendr., Adriaen Jansz Conincx* man van *Maeyken Hendric Colvendr.,* tezamen erfgenamen van *Henrick Colff Claesz.* en *Elisabeth wan Bylandt,* hun vader en moeder.
(G.A. Gorinchem, recht. arch. nr. 606, fol. 6).

1610 juli 17, Gorinchem. Accoord tussen *Jan Colff Hendrixsz,* laatst weduwnaar van *Adriaenfje Cornelisdr.,* ter eenre en
— *Anthoni Anthonisse van Valckenburch,* procuratie hebbende van *Anthonis Laurensz van Valckenburch,* als oom en voogd van *Jannette Jansdr.,* voordochter van *Adriaenfje Cornelisdr.* bij *Jan Pietersz de Cock,* volgens procuratie actum Zevenbergen 10 juli 1610 voor notaris Pieter van Kessel;
— mitsgaders Heer *Gerard van Ravensteyn* en *Balthasar Donckers,* in huwelijk hebbende *Catharina Jans van Ravensteyn,* beiden wonende te 's-Hertogenbosch, naaste bloedverwanten en voogden van *Elisabeth* en *Geertruyt Jan Colffsdrn.,* de twee nakinderen van *Adriaentgen Cornelisdr.* bij voornoemde *Jan Colff Hendrixsz* verwekt, ter andere zijde.
(G.A. Gorinchem, not. arch. nr. 3969, fol. 101; notaris H. van der Muyr).

(Van) Konijnenburg

1587 maart 27, Zegwaard. *Dirck Gerrits,* ambachtsbewaarder.
(R.A. Zuid-Holland, recht. arch. Zegwaard nr. 78, fol. 1).

1593-94, Zoetermeer. Huwelijksvoorwaarden tussen *Lenert Dirck Jannen,* weduwnaar van *Angenietje Jacobsdr.* met *Geertgen Pieters.*
(Id., recht, arch. Zoetermeer nr. 33, fol. 159).

1598 okt. 4, Zoetermeer. *Gijsbrecht Dirck Jannen* met *Floris Gijsbrechts* zijn zoon.
(Id., Id. nr. 34, fol. 147 vso).

1599 april 2, Id. *Lenert Dirck Jannen,* ambachtsbewaarder Zoetermeer.
(Id., Id. nr. 34, folio 123).

1614 sept., Zegwaard. Uitkoop van haar kinderen door *Claertgen Dircxdr.* weduwe *Dirck Lenertsz Visscher,* geassisteerd met *Dirck Gerritz van Konijnenburch,* haar vader.
(Id., recht. arch. Zegwaard nr. 46, fol. 113).

1619 okt. 10, Zegwaard. Inventaris van *Geertgen Pietersdr.,* weduwe van *Lenaert Dircxsz. van Konijnenburg,* ten behoeve van *Dirck Claesz. van Konijnenburch,* grootvader en voogd van *Marytgen,* ca. 3 jaar, en *Claes Lenertsz.,* ca. ½ jaar oud.
(Id., Id., nr. 242).

1633 dec. 22, Zegwaard. *Gerrit Dircxsz Conijnenburch,* wonende te Berkel en *Mees Dircxsz Conijnenburch,* zijn broeder, wonende alhier.
(Id., Id. nr. 49, fol. 84 vso).

Krayenhoff

1705—1725, Veghel. Kinderen van Ds. *Cornelis Kraayenhof,* predikant alhier, gedoopt:
bij *Gerharda van Dungen*: *24* mei 1705 *Albertus Wilhelmus,* overl. 26 dito:
bij *Sara Kristina Peymans:* geb. 14, ged. 17 nov. 1709 *Jacoba Gerarda,* getuigen: *Herman Peijmans* en *Jacomina van der Well,* overl. 27 mei 1710:
bij *Adriana Katharina van Ruelo*: *2* nov. 1718 *Louys Francoys,* overl. 2 aug. 1719; geb. 27, ged. 29 maart 1720 *Louys Francoys;* geb. 3, ged. 4 jan. 1722 *Cornelis Johannes,* getuige *Abraham van Ruelo,* predikant te 's-Hertogenbosch; ged. 19 juli 1725 *Theodorus Wilhelmus,* overl. 25 sept. 1725.
(R.A. Noord-Brabant, DTB Veghel geref.).

1716 nov. 11, Veghel. *Herman Bijmans* en *Jacomyna van der Wel* doen schenking aan *Cornelis Krayenhof,* predikant te Veghel en hun dochter *Zara Christina.* Inventaris.
(R.A. Noord-Brabant, not. arch. 8086, fol. 18; notaris Gerard de Jong).

1724 okt. 17, Veghel. *Cornelis Craeyenhoff,* predikant, man van *Adriana Catharina van Ruelo,* douairière *Louis François* baron *van Raveschot de Capelle.*
(Id., Id. fol. 177).

De Kretser

1661-1671, V.O.C. Schip 't Wapen van Holland.
Cornelis de Cretser, van Culemburg, adelborst.

1661 febr. 7 van Texel.

1661 juni 22 aan de Kaap aan land op order van Jan van Riebeek.

Vermaakt aan zijn oom *Willem Engberts 3* maanden jaarlijks.

1666 nov. 13 betaald aan *Adriana de Cretser,* met procuratie van *W. Engbertsz 60* gld.

1667 nov. 24 betaald aan *Aert de Cretser,* zijn volmacht, 350 gld.

1671 april 10, Kaap de Goede Hoop: "dat na begaene misslagh sich fugatiff heefft gestelt".
(A.R.A., Kol. arch., scheepsboek oude serie nr. 17, fol. 123 en 329).

1693, Ceylon. *Louis d'Cretsere,* van Cuylenburgh, luitenant, (aangekomen met schip) Zuit Polsbroek, 1668, Kamer van Amsterdam.
(A.R.A., Kol. arch., Landmonsterrol nr. 8510, fol. 256. In het scheepsboek van de Zuid Polsbroek van 1668 ontbreekt een katern, waarin zijn rekening).

Van der **Laen**

1624 sept. 23, Oudewater. Testament van Jodfr. *Lowyse van der Laen,* weduwe Jor. *Wolphart van Borselen,* wonende te Leiden. Legaten:

— haar nicht Joffr. *Adriana van der Laen,* dochter van Jor. *Guislayn van der Laen,* haar oudste broeder, o.a. het portret van Heer *Guisleyn Seghers,* ridder, haar grootvader, hangende te Voorhout ten huize van haar broeder voornoemd;

— haar nicht Joffr. *Geertruyt van Wassenhooven,* dochter van Joffr. *Adriana van der Laen* voornoemd, een losrente nagelaten door haar oom Jor. *Hendrick van der Laen*;

— Joffr. *Cathalina van der Laen,* nagelaten dochter van haar broeder Jor. . . . (niet ingevuld) *van der Laen*;

Haar zusters Jodfr. *Cathalina van der Laen, Adriana van Zr Laen; Louise* en *Cathalina van der Laen,* dochters van *Guisleyn van der Laen.* Universele erfgenamen zijn Jonkers *Guisleyn* en *Gerrit van der Laen,* ieder voor een derde en de nagelaten kinderen van Jor. *Niclaes van der Laen,* haar overleden broeder, ook voor een derde.
(R.A. Utrecht, recht. arch. Oudewater (oud) nr. 1901 XV 49. Vgl. N.L. 1969, k. 334).

Van der Lee e.a.

1584 nov. 2, Oudewater. *Jan Pietersz van der Lee* is borg voor *Hans van Galen,* pachter van de wijnaccijns.
(R.A. Utrecht, recht. arch. Oudewater (oud) nr. 1901 XV, 23).

1615 dec. 14, Oudewater. Testament van *Marrichge Pietersdr.,* weduwe *Jan Pietersz van der Lee,* in leven wachtmeester dezer stede, geassisteerd met *Jacob Willemsz van Swieten,* tegenwoordig burgemeester. Legaten:

— *Ellardt Gijsbertsz,* de zoon van *Gijsbert Ellartsz,* 100 gld.;

— de weeskinderen van *Jan Gijsberts,* zijn broer, 100 gld.:

— *Pieter Willemsz,* zoon van *Marritgen Ellartsdr.* en *Elisabeth Willemsdr.,* huisvrouw van *Aert Cieren,* elk *75* gld.:

— de kinderen van *Christina Ellartsdr.* te weten *Ellardt* en *Elbert Jansz.* en *Maritgen Jansdr.,* mitsgaders *Joost Joostensz., Marritge* en *Neeltge Joostendr.,* elk *50* gld.;

— *Cornelis Claesz,* zoon van *Claes Jansz,* met zijn moeder tezamen 50 gld.;

— *Elisabeth Joostendr.,* haar tegenwoordige huismaagd, 100 gld. en div. huisraad;

— *Annichge Anthonisdr.,* wonende te Schiedam, dochter van *Anthonis Jan Anthonisz,* en *Pieter Gijsbertsz,* zoon van *Gijsbert Jan Anthonisz* ieder 150 gld. en *Pieter Gijsbertsz'* zusters dochter met name *Claertgen* en haar broeder elk 25 gld.;

— de gezamenlijke kinderen van *Wouter Jansz* samen 50 gld.:

— *Nellichje Cornelis,* dochter van *Cornelis Jansz,* ook 50 gld.;

— de kinderen van *Tecle Jansdr.,* die een zuster was van voornoemde *Cornelis Jansz.,* samen 50 gld.:

— *Marritgen Jansdr.* weduwe *Jan Dircksz* ook 50 gld.:

— *Susanna Geleynsdr.,* haar overleden mans nichte, een bed enz.;

— *Japichge Willemsdr.,* haar nicht wonende te Rotterdam, haar beste huick;

— *Swaentgen Dircxdr.,* huisvrouw van *Coen Jansz,* schout in Bergambacht, kleren;

— *Adriaentgen* huisvrouw van *Pieter Jacobsz Stolcker* te Gouda een tafereel van de Drie Coningen;

— de armen 50 gld.

Universele erfgenamen zijn:

— *Pieter Jacobsz Stolcker, Jan Jacobsz, Marrichge Jacobsdr* en *Sebastiaen Pietersz,* zoon van *Pieter Allartsz,* samen voor een zesde;

— *Willem Claesz, Leenart Claesz, Willem Pietersz* en *Jan Gijsbertsz de Jongste,* zoon van *Gijsbert Laurensz,* ook een zesde:

— de kinderen "ofte staecke" van *Willem Pietersz Stolwijck* tezamen een zesde;

— idem van *Dirck Pietersz* een zesde;

— idem van *Marrichge Pietersdr* een zesde;

— idem van *Aechte Pietersdr* een zesde.

Executeurs zijn *Pieter Jacobsz Stolwijck, Pieter Dircxz* in Bergambacht en *Gijsbert Laurensz Copper,* burger dezer stede.
(R.A. Utrecht, recht. arch. Oudewater (oud) nr. 1901 XV, 49, fol. 18).

Lina

1728 jan. 30, Nijmegen. Rekest van *Leonardus Lina,* adjudant in het regiment van Lt.-Gen. van Cralingen. Zijn moeder, *Woltera Roessing,* weduwe *Gerard Lina is* enige maanden geleden overleden, nalatende acht kinderen, waarvan twee onmondig, nl. *Henrica* en *Herbert Lina.* Zijn zuster *Elisabeth* is mondig maar absent. Hij verzoekt door *Willem Brouwers* en *Henrick van Oost* als naaste bloedverwanten scheiding van de boedel te laten doen.
(G.A. Nijmegen, Resolutieboek 1728; vgl. Jaarboek C.B.G. 1961, blz. 69).

De **Lint**

1577 febr. 15, Rotterdam. *Esayas Aerntsz. de Lindt* en *Claes Pietersz. Schoemaecker,* voogden van moederszijde over de weeskinderen van wijlen *Gerrit Jansz. Geenen,* smid, en *Oede Pietersdr.,* leggen inventaris over aan de weeskamer.
(G.A. Rotterdam, arch. weeskamer nr. 582, fol. 124; vgl. N.L. 1937, k. 446).

1580 nov. 30, Rotterdam. *Esayas Aerns de Lint,* "glaesmaeker", koopt drie erven achter het gasthuis.
(Id., schepenarch. nr. 486, fol. 177 vso).

1598 maart 4, Rotterdam. Tot voogden over de nagelaten weeskinderen van *Ploentgen Pietersdr.* bij *Arent Esaiasz,* worden geordonneerd *Adriaen Cornelisz.* en *Symon Jansz. van Dovingerdam* (?), onder conditie, dat na overlijden van *Esaias Arentsz. de Lindt* de voornoemde *Symon Jansz* door een ander zal worden vervangen.
(Id., arch. weeskamer nr. 545).

Van Lith e.a.

1612 april 30, Deil. *Dirck Vaeck* voor de ene helft en *Jan van Lith* voor zichzelf en als volmacht van *Jan van Leuwen* den alden, van *Anna van Leuwen* weduwe *Joost Tegnagel, Clara Wolffs van Braeckel* weduwe *Ghert Petersz.* en van *Hillegunda Wolffs van Braeckel* weduwe *Adam van Hasselt,* krachtens procuratie gepasseerd voor *Anthonis Tegnagel* en

Nicolaes van Druefen, schepenen te Tiel, voor de andere helft, verkopen land onder Dreumel.
(R.A Gelderland, r.a. Deil nr. 118, fol. 129 vso).

1710, V.O.C. *Wijnand van Lidt,* van Leiden, adelborst a/b schip "Duyvenvoorden", vertrokken van Goeree 20 jan. 1710, gearriveerd Batavia 1 sept. 1710. Zijn enige zuster: *Geerfruyf van Lif* vrouw van *Jan Greenwegh (Grenewig).* Hij wordt in 1716 als vermist gemeld, blijkt echter op 22 april 1713 in de vesting Tanjou Poara te zijn overleden.
(A.R.A., Kol. archief, scheepsboeken Kamer Rotterdam nr. 19).

Van Eockhorst

1548 aug. 23, Utrecht. Joffr. *Geerfruyf van Ghenf Jansdr.* weduwe *van Driebergen* en vroue *Cornelia van Driebergen* weduwe heer *Gheryf van Lockhorsf,* ridder, leggen een verklaring af betreffende een dispositie van *Gheryf van Lockhorst,* hun schoonzoon en man, over zijn eigen goederen en die hem aangekomen zijn van wijlen zijn moeder Joffr. *Adryana van der Does* weduwe *Johan van Lockhorsf,* alsook van Joffr. Geerfruyf voornoemd. De erven hebben op 8 aug. 1548 een accoord gemaakt, hetwelk wordt geapprobeerd.
(G.A. Utrecht, stadsarch. nr. 703).

1563 nov. 6, Amersfoort. *Henrick van Lockhorsf* en *Boffer van Lockhorsf* als "naeste vierdelen en mombers" van vaderszijde, *Jan Hendrick Woufersz* en *Willem Lange Heynen* "als naeste vierdelen en mombers" van moederszijde over *Johan Pefersz,* onmondige zoon van *Pefer van Lockhorsf.*
(R.A. Utrecht, r.a. Amersfoort nr. 436, dl. 1562-64, fol. 57 verso).

1565 jan. 10, Amersfoort. *Henrick* en *Wouter van Lockhorsf,* naaste vrienden van vaderszijde, *Willem Henricx* en *Jan Henricx* van moederszijde, vierdelen van de onmondige kinderen van *Pefer van Lockhorsf* en *Neel,* zijn huisvrouw.
(Id., id., dl. 1564—70, fol. 4).

1567 jan. 29, Amersfoort. *Woufer van Lockhorsf,* rechthebbende van de erfgenamen van *Adriaen van Affeveld,* cipier te Utrecht, *Ghijsbertgen* weduwe *Barf van Lockhorst, Wouter Pefersz* en *Jan Petersz van Lockhorsf,* als naaste vrienden van vaderszijde, *Adriaen van Egmonf* als overste burgemeester bij gebrek aan momber en *Jan Willemsz Vos* als naaste vrienden van moederszijde van de onmoadige kinderen van *Bart van Lockhorsf* en *Gijsberfgen,* transporteren aan *Wouter van Lockhorsf* en *Anna* zijn huisvrouw.
(Id., id., id., fol. 96: vgl. N.L. 1966, k. 320).

1610 febr. 10, Deil. *Cornelis van Lockhorsf,* koopman te Amsterdam.
(R.A. Gelderland, r.a. Deil nr. 118, fol. 87).

1622 juni 20, Deil. *Adam van Lockhorsf,* heer tho Zuylen, en *Cornelis van Lockhorsf,* gebroeders.
(Id., id. nr. 119, fol. 30).

1631 juli 3, Arnhem. *Cafharina van Lockhorsf,* vrouwe van der Lier, weduwe Jr. *Cornelis van Lockhorst,* heer van der Lier, als moeder van haar kinderen, en Jr. *Adam van Lockhorsf,* heer van Zuylen, als oom en momber van die kinderen, bij procuratie gepasseerd voor notaris Jan Boon te Amsterdam 11 juli 1631.
(G.A. Arnhem, r.a. nr. 509, fol. 144 vso).

1632 april 4, Wijk bij Duurstede. Mutueel testament van

Willem Jansz van Lochorst en *Jannichgen Cornelis,* echtelieden.
(R.A. Utrecht, r.a. Wijk bij Duurstede nr. 580, dl. 1626-40, fol. 82).

1665 okt. 30, Lopik. *Hendrick Claesses Levrey* (tekent: *Heyndryck Clase Lyeuery),* schoenmaker, dienst genomen hebbende te paard onder de compagnie van Z. Exc. van Brederode, verklaart dat hij op 3 april 1655 huwelijksvoorwaarden heeft gemaakt met *Grietgen Gerrifs van Lockhorsf,* zijn tegenwoordige huisvrouw, wonende alhier.
(R.A. Utrecht, r.a. nr. 1036).

1696 maart 28, Amersfoort. *Jan Jansen Lockhorst* en *Lysje Gijsberfs* weduwe *Jan Lieven,* echtelieden, wonende op het erf genaamd den Hoeck buiten de Campoort aan de Hoogewegh in de vrijheid dezer stad, transporteren aan *Jacob Morray* hun inboedel, huisraad, koeien, paarden enz.
(R.A. Utrecht, not. arch. Amersfoort nr. 1690-b, not. R. Camerbeeck).

Van Luytelaar

(1521) Stratum.	*Bartholomeus* filius *Rutgeri* filii *Arnoldi Happen.*
(later)	*Joannes* filius *Godefridi de Luyfelaer.*
(,,)	Liberi x.
(,,)	*Henrica* filia *Johannis Godefridi de Luyfelaer.*

(R.A. Noord-Brabant, arch. Rentmr.-Gen. nr. 152a, fol. 33).

(ca. 1645) Bergeyk.	*Jan Ooms* tot Gestel bij Eyndhoven.
(later)	*Adriaen van Leufelaer* man van *Lysken,* dochter *Jan Ooms.*

(Id., id. nr. 142, fol. 30 vso).

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Conrad-Versfelt. In De Ned. Leeuw 1887, pag. 91 stelde T. G. Versfelt te Weert een vraag omtrent de afkomst van *Vincent Conrad,* echtgenoot van *Helena Johanna Versfelf,* wonende te Rio de Berbice (Guyana), echter zonder resultaat.

Op 20 oktober 1887 richtte hij een verzoek tot het Gouvernement van Berbice om inlichtingen over deze *Vincent Conrad,* geb. Graubunderland (Zwitserland) in 1745, † Berbice (plantage Prosperitait) 29 febr. 1792, oud 46 jaar. Het Gouvernement zond 22 juni 1888 aan T. G. Versfelt copieën van huwelijkscontract en testament (d.d. 2 aug. 1779) van dit echtpaar, een inventaris' van de weduwe *Conrad* en haar tweede echtgenoot *Arnoldus La Bonfé* (d.d. 11 febr. 1793) en overlijdensakten.

Gaarne zou ik in contact komen met degene die het familiearchief *Versfelf* in beheer heeft.

's-Gravenhage. MEJ. H. J. DE JAGHER.

Van Cranenburch (1980, 431 en 1981, 459-462). In de afgelopen jaren blijkt er een hernieuwde belangstelling te zijn ontstaan voor de genealogie van deze Middeleeuwse familie in Holland. Menig onderzoeker komt bij het opstellen van een kwartierstaat via gezeten boerengeslachten in het Westland terecht bij dit geslacht *Van Cranenburch.*

De heer B. de Keijzer te Vlaardingen attendeerde mij op de publikatie: "Het oude register van graaf Florens" [1], waarin

sprake is van het door mij genoemde echtpaar ***Van Cranenborch-Van Minnichem*** (1981, kol. 459 onder 1). ***Badeloge van Minnichem*** werd in 1320/'21 door de graaf van Holland beleend met Sluipwijk, Ravensberg, Vroonmade en Oud- en Nieuw Gravenkoop. Sluipwijk was afkomstig van ***Oytgier van Vorscoten,*** zodat de moeder of grootmoeder van ***Badeloge*** een ***Van Vorscoten*** geweest kan zijn. De overige ambachten waren afkomstig van haar vader ***Pieter van Minnighem*** [2].

Blijkens een regest van 26 juli 1326 deed de graaf een uitspraak in verband met een twist tussen enerzijds *"Jan **Enghebrechtssoen*** ende sinen wive *Pieters **dochter van Minuchim***" en anderzijds "horen landzaten van Gravecoep" [3]. Hoogst merkwaardig is nu een volgens Van Mieris tussen 8 en 18 december 1342 gedateerde akte, welke melding maakt van de verhoop door de graaf van Holland van de ambachten Ravensberg, Vroonmade en Oud- en Nieuw Gravenkoop "alse ***Egghebrecht Jan*** *Egghebrechts.ss* was in sinen lesten live ende van ons plach te houden ende van him anequam" aan Heer ***Dirk van Mathenesse*** [4]. Moet men nu deze ***Egghebrecht Jan Egghebrechtszoonszoon*** identificeren met ***Enghebrecht (Egbert*** enz.) ***van Cranenburch,*** de door mij veronderstelde zoon van het echtpaar ***Van Cranenborch-Van Minnichem ?*** Dit is welhaast niet mogelijk, want deze zoon (?) *Enghebrecht* overleed pas tussen 1410 en 1421 (1981, kol. 459, 460 onder 11). Zou er wellicht nog een generatie moeten zitten tussen het echtpaar ***Van Cranenborch-Van Minnichem*** en de 1410/'21 gestorven ***Enghebrecht van Cranenburch?*** Was dit dan mogelijk de in of kort vóór 1342 gestorven *Egghebrecht Jan Egghebrechtszoonszoon ?* Uit de akte van 1342 zou opgemaakt kunnen worden dat deze kinderloos (althans zonder wettige nakomelingen) overleden was en dat derhalve het leen aan de graaf was teruggevallen. Het is een feit dat tot heden ***Enghebrecht van Cranenburch (1981,*** kol. 459, 460 onder 11) nimmer met patroniem — alleen met geslachtsnaam — in de archivalia werd aangetroffen, zodat er geen zekerheid is wie zijn vader was. De genealogische onduidelijkheid wordt nog groter als blijkt dat de graaf joncvrouw *Alyd **wan der Werve*** (Van Mieris noemt haar in de samenvatting boven de weergave van de akte in zijn uitgave: *Alyd, **Jans dochter van Kranenburch)*** op 2 april 1382 beleende met de ambachten Sluipwijk, Ravensberg, Vroonmade en Nieuw- en Oud Gravenkoop "dat ***Badeloghe*** *Pieters **dochter Minnuchem*** hoer moeder te houden plach" [5]. *Dirc **van Matenesse*** — een vorige eigenaar van de lenen — overleed op 11 februari 1345 en liet slechts een bastaardzoon na, welke blijkbaar niet met deze goederen beleend werd (bastaarden traden niet automatisch in de rechten van hun vader) en evenmin is het bekend dat dit leen aan diens naaste familieleden is gekomen [6]. De eigenaren van deze ambachten tussen 1345 en 1382 heb ik tot heden niet kunnen vaststellen. Na een aantal jaren was dit leen dus weer in het bezit geraakt van een afstammeling van ***Badeloge van Minnichem.***

Men zit nu met twee genealogische fragmenten, welke van belang zijn voor de genealogie ***Van Cranenburch:***

1. **Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap, deel 22 (1901).**
2. **Idem, blz. 208.**
3. **Van Mieris, Groot Charterboek der Graven van Holland 11, blz. 365.**
4. **Idem, blz. 667.**
5. **Idem, blz. 395.**
6. **De Ned. Leeuw, 1965, kol. 35.**

Tabel A

Jan Enghebrechtsx. **alias** ***Jan. wan Cranenborch.*** **vermeld 1324-1339, beleend met Cranenburg en de helft der tienden van Scheveningen, lenen van Wassenaar.**	×	***Badeloge Pietersdr. van*** *Minnichem,* **vermeld 1320-1326, dood** 1382, **beleend met Sluipwijk, Ravensberg,** Vroonmade, **Oud- en Nieuw** Gravenkoop, **lenen van Holland** (1320/'21 **tot vóór 1342)**
hun zoon ?		**haar (hun ?)** dochter
Egghebrecht Jan Fgghebrechtsxoonsxoon, beleend **met Ravensberg,** Vroonmade, **Oud- en Nienw Gravenkoop (vóór** 1342), dood **in dec. 1342, kinderloos ?**		**Joncvrouwe** *Alyd van* **der** *Werve,* **vermeld 1382, beleend met Sluipwijk, Ravensberg, Vroonmade, Oud- en Nieuw Gravenkoop (sedert 1382,** na**dat deze ambachten (met uitzondering van Sluipwijk) in 1342 tot waarschijnlijk in 1345 eigendom waren** van *Dirc* **van** *Matenesse*)

Tabel B

Enghebrecht *van* **Cranenburch, vermeld 1367-1410, beleend met Cranenburg, en de helft der tienden** *van* **Scheveningen, lenen van Wassenaar,** dood **1421, tr.** *Lisebet Jan Mouwerijnsdr.*	**Joncvrouwe** *Aechte* **vermeld 1367, tr.** *Jonijs van Otshoirn.*
↓	
Geslacht *Van Cranenburch* **(1981, kol. 459-462).**	

De in deze tabellen genoemde personen moeten nauw aan elkaar verwant zijn geweest. Helaas kan ik deze verwantschap bij gebrek aan meer gegevens niet aantonen.

In mijn publikatie ***Van Cranenburch*** maak ik melding (1981, kol. 462) van heer ***Dieric van Cranenburch,*** **in** 1367 baljuw van Delfland en Schieland, neef van *Aelbrecht,* hertog van Beieren, ruwaard van Holland enz. Dit gegeven was ontleend aan de uitgave "Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland" (Rotterdam 1907) [7]. Blijkens Dek, Genealogie der Graven van Holland [8], was in dat jaar echter een ***Dirk van C r o n e n b u r g*** baljuw van Delfland (en Schieland; niet vermeld bij Dek) en deze was inderdaad verwant aan *Aelbrecht.* De samensteller van de genoemde regestenlijst heeft voor *Cronenburch* kennelijk ***Cranenburch*** gelezen .

Mouwerijn Diercxz (1981, kol. 460, noot 10 onder 1) overleed vóór 1349 (en niet vóór 1439 ,hetgeen een zetfout is). Vermoedelijk was hij dezelfde als ***Mouwerijn*** *Dircxz,* welke op 20 augustus 1322 genoemd wordt naar aanleiding van een twist in de kerk van De Lier, waarbij de graaf van Holland moest ingrijpen [9].

Wie van de lezers kan meer informatie verschaffen betreffende het geslacht ***Van Cranenburch ?***

Rotterdam. **K. J. SLIJKERMAN.**

7. **De Ned. Leeuw, 1981, kol. 462 noot 14.**
8. **Dr. A. W. E. Dek, Genealogie der Graven van Holland, Zaltbommel 1966, blz. 44.**
9. **C. Hoek, Het geslacht Uterlyere, in: Uit het Lierse verleden, deel 2, De Lier 1981, blz. 60.**

„**Decemers**". Onder dit hoofd worden samengevat een aantal personen, voornamelijk op de Noord-Veluwe, in het bijzonder te Nunspeet, die de naam *Decemer* als voornaam of *Decemers* als patronimicum voerden.

Belangrijke bronnen voor één van deze geslachten zijn het archief der Gelderse Rekenkamer 1559-1795 (aan te halen als Rek.) en een procesdossier in het Archief van het Hof van Gelderland (civiele processen, jaar 1749, no. 3).

De volgende inschrijvingen betreffen alle de oatvangst van renten uit een herengoed te Nunspeet; nieuwe eigenaren in de betreffende periode werden telken male vóór de eerdere vermeld.

1547. *Dyssmer Jacobss* (Rek., inv. nr. 1285, Nunspeet fo. 33 vo.).

1607-1616. *Jacob Henrixen*, quondam *Decemer Jacobs* (Rek., inv. nr. 1287, Doornspijk fo. 14 vo.).

1625-1667. *Decemer Jacobss. Jacob Hendrixs Decemers*, quondam *Decemer Jacobss*, met ontvangsten over 1625-1667 (Rek., inv. nr. 1290, Doornspijk fo. 15 vo.).

1668-1687. *Decemer Jacobs*, quondam *Jacob Henricx Decemers*, bevoren *Henrich Decemers*, eertijds *Decemer Jacobs*, met ontvangsten over 1668-1687 (Rek., inv. nr. 1291, Telgt fo. 25 i.v. Nunspeet).

1688-1694. *Decemer Jacobs* geërft, quondam *Jacob Hendricx Decemers*, bevoorens *Hendrick Decemers*, eertijts *Decemer Jacobs* van het goet daer hij woont genaemt ... met huys en hoff, groot omt. ... met ontvangsten over 1685-1694 (Rek., inv. nr. 1292, Telgt fo. 29 i.v. Nunspeet).

1707-1749. *Jacob Decemers* t'Nunspeet 1713. *Decemer Jacobs* enz. met ontvangsten over 1707-1746, 1748 en 1749 (Rek., inv. nr. 1293, fo. 43 vo. i.v. Nunspeet).

1750-1781 *Jacob Desemers Desemerszoon* 1777. *Jacob Decemers enz.* met 'ontvangsten over 1748-1781 (Rek., inv. nr. 1294, fo. 43 vo. i.v. Nunspeet).

Ook in een andere reeks speelt de naam *Decemer* een rol:

1547. *Herman Cree* (als, boven).

1668-1687. *Hertgher Renssen*, quondam *Gerrit Everts* bij acte van mey 1641, bevorens *Lijssgen Decemers*, geërft van *Decemer Hermans*, ooick tuchtersche, alleer *Decemer Hermens Kree*, eertijts *Hermen Everts Kree*, voorhe[e]n *Evert Hermans Kree*, van Kreen erve (a.b.).

Het boven reeds aangehaalde proces voor het Hof had tot partijen: *Andries en Aaltje Appeldoorn* en Ds. *Dithmar Martinius*, testamentaire erfgenamen van hun tante *Anna Decemers*, in leven huisvrouw van *Jan Vierhouten*, tegen *Decemer Jacobs* en ging erover in hoeverre landerijen, onder een zaalweer behorende, als allodiale goederen konden vererven.

Uit deze en andere bronnen kunnen de volgende fragmentgenealogieën worden samengesteld.

A.

1. *Decemer Jacobs*, vermeld 1547.

II. *Hendrick Decemers*, tr. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jacob*, volgt III.
2. *Egbert Decemer*, tr. *Luijbe N.*, ontvangen oprukking 10 mei 1586.

III. *Jacob Hendricksen Decemer*, ontving oprukking 15 april 1586, 2 sept. 1613 en 20 mei 1615, woonde in het ambt Ermelo, kerspel Nunspeet, tr. *Claesgen N.*, ontving oprukking 6 dec. 1615 en in 1635.

7 aug. 1612 heeft een *Jacob* ***Decemers*** een zwager *Gisbert* ***Jans*** (Recognitieboek Harderwijk in dato).

Uit dit huwelijk:

1. *Decemer*, volgt IV.
2. *Wichman Jacobs*, vermeld 18 maart 1642 en 25 april 1668.
3. *Petertjen Jacobs*, vermeld 18 maart 1642 en 25 april 1668.
4. *Lambertjen Jacobs*, vermeld 18 maart 1642 en 25 april 1669.
5. *Hendrickjen Jacobs*, tr. *Peel Jans*, beiden vermeld 18 maart 1642.

IV *Decemer Jacobsen*, ontving als oudste zoon oprukking 18 dec. 1639, opnieuw 21 april 1647, 28 mei 1655 en 25 april 1668, op de lidmatenlijst van Nunspeet 25 maart 1665, woonde op de Veelhorst ald. in 1642 en 1665, † tussen 17 febr. 1691 en 12 jan. 1706, tr. *Aeltie Hendricks*, lidmate te Nunspeet 1644/'50.

Uit dit huwelijk:

1. *Steintien Decemers*, ged. Nunspeet 3 juli 1647, lidmate ald. 11 juni 1671.
2. *Jacob Decemers*, ged. Nunspeet 23 juni 1650, † jong.
3. *Jan Decemers*, ged. Nunspeet 11 sept. 1653, † jong.
4. *Jentien (Jannetje) Decemers*, ged. Nunspeet 4 okt. 1655, begr. Harderwijk 30 juli 1711, tr. Nunspeet 11 maart 1688 *Rijckert Jansen Appeldoorn*, geb. Harderwijk, koopman, gemeensman (1702 sqq.), kapitein der burgerij (1704, 1710—†), rentmeester (1704) en weesmeester en regent van het Burgerweeshuis 1704-1707, 1714-1717 ald., begr. Harderwijk 15 dec. 1725, zn. van *Jan Cornelissen Appeldoorn*, koopman, en *Geertgen Pefers Parck* (De Ned. Leeuw 1957, 289).
5. *Jacob*, volgt V.
6. *Henrick Decemers*, ged. Nunspeet 17 april 1659.
7. *Anna Decemers*, ged. Nunspeet 1 sept. 1661, † in 1737, tr. mogelijk le *Dries Tijmensen*; tr. (2e) *Jan Vierhouten*, geb. 1687/'8, woonde te Elburg in 1737.

Uit het eerste huwelijk:

Aeltjen, geb. Doornspijk, ged. Nunspeet 29 april 1703. *Dries Tijmonsen* en zijn huisvrouw ***Annetje Desemers,*** wonende te Doornspijk, werden lidmaat te Nunspeet 23 dec. 1683.

18 maart 1737 werd haar testament (dd. 13 maart 1732 voor schepenen van Harderwijk) te Harderwijk ten huize van haar neef ***Andries Apeldorn*** Rijkerts geopend in aanwezigheid van Ds. ***Franciscus Martinius,*** predikant te Nunspeet, Ds. ***Dithmar Martinius,*** predikant te Elspeet, ***Decemer Apeldorn, Franck Decemers,*** de weduwe van ***Evert Nucke, Hendrik Decemers, Andries Apeldorn*** Rijkerts, ***Aeltje Apeldorn, Johannes Top, Jan Hoege*** gehuwd met ***Margareta Top, Jacob Beertsen*** nomine uxoris ***Aaltje Decemers, Johannes Mouw*** in naam van zijn moeder; erfgenamen zijn haar zuster ***Hilletje Decemers,*** weduwe van Ds. ***Martinius*** en ***Aaltje*** en ***Andries Apeldorn,*** ieder voor 1/3 (recognitieboek Harderwijk in dato). Blijkens een akte van 21 maart 1737 (ibid.) bezat zij 1/16 van de zaalweer en gesepareerde percelen in het herengoed, Brand van Oenen genaamd, 1/16 in het herengoed Vierhoutensgoed in

het kerspel Nunspeet, nogmaals 1/16 in deze herengoederen enz.

8. *Aaltien Decemers,* ged. Nunspeet aug. *1663,* lidmate ald. *4* mei 1686, † na *1737, tr.* le *Harmen Wychmansen; tr. 2e Jacob Beertsen,* † na 1737.
   Uit het eerste huwelijk:
   1) *Aeltjen,* ged. Nunspeet 27 mei 1703.
   2) *Wychman Rensen,* ged. Nunspeet 25 jan. 1705.
   3) *Dithmar,* ged. Nunspeet 23 juni 1707.

9. *Hilletjen (Helena) Decemers,* ged. Nunspeet *31* jan. 1669, lidmate ald. *14* april 1693, † tussen *1732* en 1737, tr. omstr. 1694 Ds. *Petrus Martinius,* ged. Epe *7* maart *1652,* predikant te Oosterwolde 1677 en Nunspeet 1679, † ald. 3 mei 1718, zn. van Ds. *Franciscus Martinius,* predikant te Epe 1638— † 1653, en *Anna Verhagen* (De Ned. Leeuw 1926, 363).

V. *Jacob Decemers,* ged. Nunspeet 26 juli 1657, lidmaat ald. 4 mei 1686, tr. *Marrijtjen Francken.*
   Uit dit huwelijk:
   1. *Dirck Jacobsen,* ged. Nunspeet 27 nov. 1695, † ald. 29 nov. (1695 ?).
   2. *Aeltjen Jacobs,* ged. Nunspeet 15 nov. 1696.
   3. *Dirck,* volgt VI.
   4. *Franck Decemers (Jacobsen),* ged. Nunspeet 14 jan. 1702, † na 1737.
   5. *Henric Decemers (Jacobsen),* ged. Nunspeet 7 sept. 1704, † na 1737.

VI. *Dirck (Decemer ?) Jacobsen,* tr. N.N.
   Uit dit huwelijk:
   Jacob Decemers Decemerszoon, vermeld 1777.

De naam *Decemer* zet zich ook voort in het geslacht *Appeldoorn* (De Ned. Leeuw 1957) en vervolgens in het geslacht *Huijsman* (laatstelijk Ned. Patriciaat 1972) in de vorm *Dithmar* en dit tot op de huidige dag: in de vorm *Dithmar* wordt de naam ook een aantal generaties in het geslacht *Martinius* gevoerd (De Ned. Leeuw 1926).

B.

1. *Herman Kree,* vermeld 1547.

11. *Evert Hermans Kree.*

111. *Hermen Everts Kree,* tr. *Lijsbet Desemers,* vermeld 1632 en 1641.
   Uit dit huwelijk:
   Decemer Hermens Kree, ged. Nunspeet 11 maart 1632.

C.

De volgende (verkorte) stamreeks is ontleend aan Gens Nostra 1977, 331:

1. *Jan Cornelissen,* woonde te Telgt 1703 en 1704.

11. *Dysmer (Decemer) Jansen,* ged. Ermelo 26 dec. 1704, † Norden (aang. Putten) 25 jan. 1781, tr. *Jannetje Elberts.*
   Uit dit huwelijk:
   1. *Jan,* volgt 111.
   2. *Elbert Decemers,* ged. Ermelo 13 maart 1738.

3. *Elbertjen Decemers,* ged. Putten 3 april 1741.
4. *Aaltje Decemers,* ged. Putten 3 nov. 1743.
5. *Knelis Decemers,* ged. Putten 16 febr. 1746.

111. *Jan Decemers,* ged. Putten 15 jan. 1736, te Telgt 1774, † ald. (aang. Ermelo) 24 jan. 1799, tr. le Ermelo 24 juli 1767 *Gerritje Willems,* van Hierden, † Ermelo 7 okt. 1769; tr. 2e Ermelo 6 maart 1774 *Annitje Jannissen,* te Telgt 1774, † Ermelo 19 aug. 1796.
   Uit het tweede huwelijk drie kinderen, o.a.:
   Decemer Jansen (Kok), ged. Ermelo 11 dec. 1776, † Nijkerk 26 nov. 1821, tr. Putten 7 okt. 1804 *Evertje Lammers (van 't Land),* ged. Voorthuizen 22 juli 1772, † Barneveld 3 maart 1836, dr. van *Lammert Harmse Plas* en *Besseltje Jans.*
   Uit dit huwelijk nageslacht.

D.

Jan Deessemers, soldaat, tr. *Geesien Hermsz.*
Uit dit huwelijk:
Hendrijckien, ged. Hasselt 21 okt. 1629.

Gevraagd wordt aanvulling van het bovenstaande.

's-Gravenhage. MR. *O.* SCHUTTE.

Drinkveld (1949, 187). *Huybrecht Adriaen Rombouts* en *Barbara Cornelis Buys* te Etten hadden o.a. een dochter *Adriana,* gedoopt Etten 24 mei 1598. Op 10 febr. 1631 (Etten-Leur, oud-recht. arch., inv. nr. 379) deelde *Barbara* als weduwe met de kinderen, o.a. *Adriaentje* gehuwd met *Aert Joppen.* Van *Barbara* erfden (deling Etten-Leur, ORA 390) 22 juli 1655 o.a. *Huybrecht* en *Coenraet Drincvelt,* kinderen van *Adriaentje Huybrechts* en *Aert Joppen* in 't Prinseland, beiden zaliger. Van *Cathatijn Huybrecht Adriaen Rombouts* erfden (deling Etten-Leur, ORA 404) 20 nov. 1680 sinjeur *Huybrecht Drinkvelt,* schepen en koopman in wijnen te Roosendael, en zijn broer *Coenraet,* wonende te Amsterdam, kinderen van *Adriaentje Huybrecht Adriaen Rombouts* en *Aert Joppen Drinkvelt.* Dit ouderpaar liet, wonende in Prinseland, te Fijnaart 9 november 1636 *Cornelis* dopen.

Gezien het geboortejaar van hun moeder zijn *Huybrecht* en *Coenraet* ongeveer van dezelfde generatie als de emigrante *Elisabeth* en haar broer *Adriaen,* die 1644 een *Arnoldus* (= *Aert)* liet dopen. Nu wij een *Aert Joppen* hebben en een erflatende oom *Huybrecht Stoffels* op de „Sandberch bij de Clundert", is er echter meer te vinden. Van *Elisabeth Stoffel Adriaen Jans Crijger,* geboortig uit Gastel, die door haar tweede huwelijk met *Cornelis Bastiaans* op de Zandberg tussen Klundert en Zevenbergen kwam te wonen, kennen we uit diverse akten drie voorkinderen *Stoffel, Huybrecht* en *Adriaen Adriaenszonen.* Gezien deze namen vermoed ik, dat we te maken hebben met „de nagelaten kinderen van wijlen *Adriaen Huybrechts,* in sijn leven wonende in den lande van de Fijnaert omtrent de Coopmansstove" waaraan (Willemstad, ORA 176) 9 aug. 1612 een schuld erkend werd, welke volgens bijschrift op 11 juni 1623 gequitteerd werd door „*Stoffel* en *Adriaen Adriaens* pro se en voor *Huybrecht, Pieter* en *Soetken Adriaens,* de vijf nagelaten kinderen". De zoon *Stoffel Adriaens Crijgher* testeerde met *Geertruyt Willems* zijn vrouw, wonende aan de Zandberg, op 22 febr. 1624 (Klundert, ORA 99). Als voogden over de na te laten kinderen wees hij

aan: *Huybrecht Adriaens* zijn broer en *Aert Joppen* zijn swager. De zoon *Adriaen Adriaens Crijger* liet 21 juli 1627 te Zevenbergen een kind dopen met als getuigen *Aert Joppen* en *Lysbef Stoffels*. Blijkens een akte van 28 febr. 1633 in het Weesboek van Zevenbergen liet *Stoffel Adriaens* uit zijn huwelijk met *Geertruyt Willems* een zoon *Adriaen* na en uit zijn laatste huwelijk met *Adriaentje Jans* (N.B. ene *Leyten* uit Etten), die hertrouwd was met *Bartholomeus Huybrechts*, een zoon *Stoffel*. Aan de laatste werd (Klundert, ORA 101) 20 mei 1650 een schuld erkend, welke *Gerit Jans Groenewegen* en *Jasper Rocsnoer* uit naam van hun schoonmoeder *Adriaentken Jans*, weduwe *Meus Huybrechts*, aan wie de obligatie door testament van *Huybrechf Stoffels* aangekomen was, op 23 jan. 1672 quitteerden.

Huybrecht Stoffels was dus geen oom maar een volle neef van de kinderen van *Aert Joppen* en *(Soetken) Adriaens*.

Aert Joppen blijkt nog een keer eerder getrouwd geweest te zijn. Op 8 juni 1611 (Klundert, ORA 97) sluit *Aert Joppen*, wedr. van *Maycke Fransen*, wonende Prinsenland, een boedelscheidingsaccoord met *Pieter Frans*, inwoner, oom en naaste bloedvoogd (geassisteerd met *Joost Jans*, zijn stiefvader, en *Cornelis Damis*, zijn halfbroer) van het weeskind *Job*, nu omstreeks 1 jaar. Deze *Job Aerts* deelt 20 april 1630 (Klundert, ORA 99) als rechte erfgenaam mee in de erfenis van *Willemke Cornelis*, gehuwd le *Damis Symons*, *2e Frans Pieters*, *3e Joost Jans*.

De verhuizing naar Dinteloord en Prinsenland zal wel verband houden met en de naam verklaard worden door het volgende: op 20 febr. 1605 (Klundert, ORA 97) stellen zich enige lieden borg voor anderen „aengenomen hebbende de 137 en 138e bestedinge in de Nieuwe Dijckagie van sPrincenland anders genaemd die gorsinge van Drenckvelt".

Hattem. MR. J. L. RIJNDORP.

Van Gelder(en)-Boesbergen (1979, 382-383). De kwartieren kunnen als volgt worden aangevuld:

12. *Bruijn Jansz Boesbergen*, ged. Oudewater 7 april 1675.
24. *Jan Bruijnen (van) Boesbergen*, ged. Oudewater 2 oktober 1637 (mogelijk identiek met *Jan Bruijnen*, begr. Oudewater 30 september 1705), tr. 1 e Oudewater 18 november 1668
25. *Neeltjen Pieters van der Wit*, ged. Oudewater 24 februari 1645 (begr. Oudewater 3 januari 167 ..: *Neeltijen Pieters*).
48. *Bruijn Jacobssen van Boesberagn.*, beaz. Oudewater 16 november 1653, tr. Oudewater 14 december 1636 ("beyde van Oudewater")
49. *Jannetgen Jans.*
50. *Pieter Claessen*, (tr. Oudewater 16 nov. 1639, "beyde van Oudewater")
51. *(Lijsbet Cornelis)*
96. *Jacob Caerlen (Carelse) van Boesbergen*, begr. Oudewater 26 december 1658, tr.
97. N.N. (begr. Oudewater 28 december 1622 *"Jacob Caarlen* zijn vrouw").

Breda. C. H. VAN WIJNGAARDEN.

Van Hattem. In mijn kwartierstaat komt een *Nicolaas van Hattem* voor, die er goed in geslaagd lijkt de sporen omtrent zijn herkomst voor het nageslacht te verbergen. Het gaat hier om: *Nicolaas van Hattem*, meester-chirurgijn, tevens schepen te Asperen (1693-1697, 1702—1705), † tussen 10 dec. 1710 en 16 nov. 1712, tr. 1688 *Maayke Cornelisdr. van den Burghgraeff*, verm. geb. Nieuwland (Vijfheerenlanden), † tussen 19 nov. 1713 en 19 febr. 1716, dochter van *Cornelis Floren van den Burchgraeff*, schout, en *Geertgen Cornelis*. Bij haar huwelijk met *Nicolaas* was zij weduwe, en wel van *Rutger van Reyne*, chirurgijn te Asperen, voor wie op 4 jan. 1688 grafgeld werd betaald. Bij de doop van de kinderen uit haar tweede huwelijk werd zij soms als *Maayke (van) Reyne* ingeschreven.

Onderzoek in de archieven van Asperen bracht geen aanwijzingen omtrent *Nicolaas'* herkomst aan het licht.

Onderzoek in de Neder-Betuwe toonde aan, dat er in dezelfde periode te Maurik eveneens een *Nicolaas van Hattem* voorkwam, een (vermoedelijk natuurlijke) zoon van *Willem Pontiaansz. van Hattem*. De enige gegevens, die ik over hem aantrof bevinden zich in de leenregisters van Culemborg: 1) op 14 aug. 1683 werd hij met 2 goederen beleend, doch zijn woonplaats werd als onbekend opgegeven, 2) één leengoed droeg hij op 31 mei 1701 weer over, terwijl het andere "verduisterd" werd.

Zijn afstamming is de volgende:

I. *Dirck van Hattem*, tr. N.N.

II. *Willem van Hattem*, leenman van Culemborg, † ná 1585, tr. N.N.

III. *Dirck van Hattem*, leenman van Culemborg, † ná 1585, tr. vóór 1570 *Maria Pons Gerritsdr. Eck*, † vóór 1636.

IV. *Pontiaen van Hattem*, onmondig in 1584, o.a. burgemeester van Wijk bij Duurstede, † 1661, tr. 2de in 1627 *Margaretha VVttenweerde*, † 1654/1658.

V. *Willem van Hattem*, geb. Wijk bij Duurstede, † 1671/1675, tr. 1668 *Sophia Jans*, geb. Maurik.

VI. *Nicolaas van Hattem.*

Vermoedelijk waren de Maurikse en Asperse *Nicolaes* identiek, hoewel hiervan nog geen bevestiging werd gevonden. Hiervoor pleiten o.m. de vernoeming van *Nicolaas'* kinderen, alsmede het feit dat de droogscheerdersschaar zowel door een kleinzoon van de Asperse *Nicolaas*, t.w. *Gerardus van Hattem* — burgemeester van Sliedrecht in de eerste helft van de 19de eeuw —, als door de overgrootvader van de Maurikse *Nicolaas*, t.w. *Dirck van Hattem* (111) zou zijn gebruikt (collectie Muschart en een h.s. bij het Centraal Bureau voor Genealogie).

Een familierelatie met de omstreeks 1600 omvangrijke Nederbetuwse familie *Van Hattem*, die onder meer hetzelfde wapen voerde, lijkt niet onmogelijk. De Culemborgse leenregisters brengen hier echter geen opheldering, vermoedelijk door het verloren gaan van twee registers.

Gevraagd nadere gegevens die er toe kunnen bijdragen

1) de herkomst van de Asperse *Nicolaas* definitief vast te stellen:
2) genoemde, mogelijke familierelatie te bevestigen of te weerleggen.

Bilthoven. D. F. TOLLENAAR.

Jutting (1981, 382). 1n een brief, gedateerd 23 december 1956, die ik indertijd ontving van wijlen de heer C. W. L. baron van Boetzelaer, maakte hij melding van een bezoek dat jaar aan de consistoriekamer van Badbergen, waar hij een groot donker schilderij aantrof, waarop een groep dominees voorkomt. Twee ervan waren voorouders *Jiiffing*. In de Lutherse kerk te Leer (O.-Fr.) zag hij een schilderij voorstellende Ds. *Theodoor Jütting* (1708—1791), volgens zijn beschrijving niet erg mooi, maar wel geestig, met de inscriptie in het boek voor de predikant: ,,Glaube an den Herrn Jesu Christi, so wirst Du und dein Haus selig". Het wapen links boven vermeldt in zilver drie zwarte duiven van de Heilige Geest: helmteken: de duif tussen een zilveren vlucht.

Santa Cruz (U.S.A.) J. W. DE WINTER.

Van Leersum-Kuijper (1981, **463). Gerrit** *van Leersum* werd **4** nov. 1757 te Utrecht gedoopt in de R.K. kerk Heerestraat als vierde kind van *Henricus van Leersum* en *Wilhelmina de Bruijn*. Dit echtpaar huwde op 4 nov. 1752, eveneens in de Heerestraat, in welke kerk bovendien acht dopen werden genoteerd van kinderen uit dit huwelijk:

1. *Franciscus*, 11 sept. 1753.
2. *Margarefha, 22* jan. 1755.
3. *Anna, 24* april 1756.
4. *Gerardus, 4* nov. 1757 (= *Gerrif).*
5. *Cornelis*, 13 juli 1759.
6. *Cornelis, 23* aug. 1760.
7. *Johanna, 12* aug. 1761.
8. *Anna, 30* nov. 1762.

Gerrit van Leersum huwde inderdaad in 1786 een *Dirkje Kuijper*, doch de vraag is gewettigd of de vragensteller de juiste heeft gekozen. In dezelfde periode leefde in Utrecht n.l. nog een tweede *Dirkje Kuijper*. R.K. gedoopt in de Wittevrouwenkerk op 2 1 okt. 1762 als doohter van *Nicolaas Kuijper* en *Sfephana van Keulen*. In aanmerking nemende dat bij drie van de door vragensteller genoemde hinderen de naam Nico*laas* voorkomt en mede gezien het belang van vernoeming in het algemeen, lijkt het waarschijnlijker dat die vernoeming geschiedde naar moedersvader *Nicolaas Kuijper*. Een bewijs is het uiteraard niet, doch voorzichtigheid lijkt geboden.

De op 5 april 1766 gedoopte dochter *Dirkje* van *Cornelis Kuijper* en *Anna van Nooij is* waarschijnlijk de *Dirkje Kuijper*, die **2** febr. 1793 huwde met *Hendrik van der Wurf*.

Voornoemde *Anna van Nooij* was de dochter van *Eersf van Nooij* en *Dirkje van Soesfbergen;* naar laatstgenoemde zal die *Dirkje* vernoemd zijn.

Hilversum. P. J. K. VAN WERKHO'VEN.

Luursen-Kuikendal (1981, 31). Hoewel geen antwoord op de vraag lijkt mij voor de Amerikaanse afstammelingen de wetenschap van belang, dat *Aerf Pietersen Tack*, de schoonvader van *Luur Jacobsen*, geboortig was van Etten, Noord-Brabant. Op 24 febr. 1639 scheiden *Quiryn Anfhonis Quiryns*, voogd, en *Cornelis Pefers Tack*, toeziener van de drie wezen van *Pefer Pefers Tack* (met name *Cornelis, Aerf* en *Pefer)* bij wijlen *Mayke Anfhonis Quiryns*, met de vader (Etten-Leur, oud-recht. arch., inv. nr. 383).

Om de geboortetijd te benaderen, 11 juni 1646 (ORA 386) heet *Cornelis 24* jaar. *Aerf* is 12 oktober 1647 (ORA 386) present, doch 26 nov. 1659 en 14 jan. 1661 (ORA 392 en 393) heet hij ,,uutlandig". In 1663 is hij weer in het vaderland terug: 9 mei en 23 juni (ORA 394) compareert hij ,,wonende in Nieuw Nederland", op laatstgenoemde dag dechargeert hij zijn vaderlijke oom *Cornelis Pefers Tack*, die zich, ,,mits sijns comparants uutlandigheyt als bij wethouderen daertoe aenghemaent", als zijn voogd heeft gedragen. Op 4 febr. 1669 (ORA 397) wordt hij het laatst genoemd, weer met de bijvoeging ,,uitlandig".

Aert stamde van vaders- en moederszijde uit eeuwenoude Ettense geslachten.

Haffem. MR. J. L. RIJNDORP.

(van Setten) van der Meer. Gevraagd aanvullingen en verbeteringen op het volgende fragment:

1. *Hessel van der Meer* (misschien afstammeling van *Hendrik van der Meer*, soldaat onder kolonel Mohr, die op 25 sept. 1729 te Culemborg trouwt met *Catrijn van Rijn*, wed. van *Antonij de Bie)*, organist van de Barbarakerk te Culemborg 1767, deurwaarder der stad Culemborg 10 dec. 1774, begr. ald. (Barbarakerk) 6 aug. 1794, tr, *Marianne Clais*.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Anna Catherina van der Meer*, ged. Culemborg 5 mei 1773, mogelijk de dochter die haar vader als organiste opvolgt.
   2. *Marianne van der Meer*, ged. Culemborg 19 april 1775, tr. *Lodewijk Beekman*.

      Uit dit huwelijk: ***Hesselina Marianne** Beekman*, geb. Culemborg 5 dec. 1801, ged. ald. 6 dec. 1801, † in 1825.

   3. *Hessel*, volgt II.

II. *Hessel van der Meer*, ged. Culemborg 28 sept. 1777, lidmaat Gereformeerde gemeente ald. 5 juli 1793, provisioneel deurwaarder der stad Culemborg 11 aug. 1794, notaris, wethouder en hoogheemraad van Culemborg, † ald. 3 aug. 1826, tr. *Cafharina Adriana van Seffen*, geb. 176511766, lidmaat te Culemborg 18 maart 1785, † ald. 17 april 1843, dr. van *Hendrik Jan van Setten*.

Uit dit huwelijk:

1. *Amilia van der Meer*, geb. Culemborg 8 okt. 1801, ged. ald. 11 okt. 1801.
2. *Hesselina Marianna van der Meer*, geb. 1803, † Culemborg 6 mei 1825.
3. *Hendrik Jan van Setten*, volgt 111.
4. *Hessel Cornelis van der Meer*, ged. Culemborg 11 jan. 1807, notaris te Culemborg, tr. *J. E. Melberf*, geb. 1811, † 1866.

   Uit dit huwelijk mogelijk o.a. twee dochters.

111. Mr. *Hendrik Jan van Setten van der Meer*, geb. Culemborg 24 april 1805, ged. ald. 5 mei 1805, lidmaat te Culemborg sept. 1822, student Utrechtse Hogeschool, Vrijwillige Jager, promoveert ald. cum laude op een proefschrift getiteld ,,De venditionis rescissione ex causa laesionis" 1 mei 1833, advocaat en stadssecretaris van Culemborg, † Buffalo (U.S.A.) 30 jan. 1876, tr. Culemborg 12 dec. 1839 *Anna Hendrica Elizabeth Graevesfein*,

geb. Culemborg 24 nov. 1803, ged. ald. 30 nov. 1803, lidmaat maart 1820, † Culemborg 25 febr. 1878, dr. van *Willem Carel Graevestein*, secretaris van Culemborg, en *Adriana Kleijnhoff*.

Uit dit huwelijk:

1. zoon, dood geb. Culemborg 18 jan. 1841.
2. *Hessel van Setten van der Meer*, geb. Culemborg 28 aug. 1842.
3. *Adriana van Setten van der Meer*, geb. Culemborg 20 juli 1845, † ald. 26 juni 1879.
4. *Hendrik Jan van Setten van der Meer*, geb. Culemborg 24 dec. 1846.
5. *Willem Carel van Setten van der Meer*, geb. Culemborg 13 nov. 1848, vertrekt naar Kampen 6 sept. 1865, militair, later bode bij het provinciaal gouvernement te Middelburg, tr. *Sara Roth*.

Uit dit huwelijk ook thans nog voortlevend nageslacht in Nederland.

Mr. ***Hendrik Jan van Setten van der Meer*** vertrok op 26 april 1854 met zijn twee oudste zonen uit Culemborg naar Amsterdam en kort daarop naar Noord-Amerika. Hij liet zijn vrouw, dochter en joagste zoon achter in Culemborg.

Kan een van de lezers mij de reden van zijn vertrek, waarover in de familie werd gezwegen, opgeven ? Staat dit vertrek in relatie met het vertrek, eveneens in april 1854, van *Van Setten van der Meer's* zwager *Frederik Carel Balthazar Frans Moritz von Rosenthal* naar Vaassen ?

Frederik Carel Balthaxar Frans Moritz von ***Rosenthal***, zn. van Mr. ***Hans Heinrich Conrad*** des H.R. Rijksridder en Edler von ***Rosenthal*** en ***Louisa Anna*** *Bosch*, geb. Culemborg 7 juni 1795, ged. ald. 14 juni 1795, secretaris van Culemborg, vertrekt met attestatie naar Vaassen 8 april 1854, tr. Culemborg 23 nov. 1826 *Suzanna Maria Graevestein*, geb. Culemborg 4 maart 1799, ged. ald. 10 maart 1799, † Culemborg 5 febr. 1865, dr. van ***Willem Carel Graevestein*** en *Adriana Kleijnhoff*.

Willemstad. MR. C. P. BRIËT.

De Mongé: (1971, kol. 167). De volgende fragment-genealogie is tot stand gekomen door onderzoek in het Rijksarchief te Arnhem en in de gemeentelijke archieven te Breda, Vlaardingen, Schiedam, Delft en Leiden, aangevuld met verschillende gegevens, verstrekt door wijlen Dr. G. A. M. de Monyé. Aanvullingen c.q. verbeteringen zijn welkom.

I. *Charles Glaude de Mongé (de Monguet, de Monjet)*, uitgeweken uit Frankrijk na de intrekking van het Edict van Nantes op 18 okt. 1685, lidmaat geref. gemeente te Wamel (1691),,Frans vluchtelingh om des evangelius wille'' 1693, tr. omstr. 1689 *Johanna Keldermans*, trad op als doopgetuige te Echteld 9 okt. 1687, zuster van *Ida Keldermans*, die als j.d. van Hertsigenraade (Herzogenrath) huwde Echteld 28 nov. 1686 met Ds. *Johannes van Raesveld*, predikant te Echteld (zie: De Ned. Leeuw 1973, kol. 186 en 1974, kol. 129 en 130).

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Jacob*, volgt IIa.
2. *Charles Glaude*, volgt IIb.

IIa. *Jan Jacob de Mongé (de Monche)*, ged. Wamel 11 jan. 1691, sinds 1709 achtereenvolgens cadet, adjudant, vaandrig onder kolonel De Gadellière 1730, luitenant in het regiment gardes te voet De Villegas 1731, schout te Vlaardingen

1724-1731, kocht 11 nov. 1725 een huis en erf aan de oostzijde van de Hoogstraat aldaar, ten zuiden naast het erf van *Jacob van der Burg*, verkocht het huis op 1 nov. 1731 en vertrok naar de Nieuwstraat te Schiedam, kapitein in het regiment Van Heukelom 2 dec. 1737, majoor 5 aug. 1748 in het regiment van wijlen De Gadellière, luitenant-kolonel 26 juni 175 1 en tenslotte kolonel 18 maart 1766-1769 in het regiment infanterie van de generaal-majoor De Villegas, woonde tijdens zijn overlijden aan de Haven te Schiedam, begr. ald. 7 febr. 1771; proclamé Veurne (België) de ondertrouw met *Anna Maria van der Wolde*, van Arnhem, 11 sept. 1719; tr. (huwelijkse voorwaarden Breda 26 aug. 1724 voor notaris Cornelis van Bommel) Breda (Grote kerk) 18 sept. 1724 *Roberta (Helena) Emens*, j.d., woonde op het kasteel van Breda (1724) ; het echtpaar maakte zijn mutueel testament 29 juni 1726 voor notaris Michiel de Vooght te Vlaardingen, begr. Schiedam 30 april 1764; zij woonde toen aan de Nieuwstraat ald., dr. van *Jacob Emens*, secretaris te 's-Gravenmoer, en *Maria Junius* (dr. van Ds. *Samuel Junius*, hofpredikant van de Prins van Oranje op het kasteel te Breda).

Uit dit huwelijk:

1. *Karel Jacobus de Mongé (de Mongie)*, ged. Vlaardingen 24 juni 1725, mogelijk dezelfde als *Charles Jacques de Mongé*, die in 1813 te 's-Gravenhage als getuige optrad.
2. *Robertus de Mongé (de Mongie)*, ged. Vlaardingen 17 juli 1726: een kind van de schout *Jan Jacob de Mongé* werd ald. in juli 1726 begraven.
3. *Maria Alida de Mongé*, ged. Vlaardingen 28 mei 1727, woonde aan de Nieuwstraat te Schiedam, † ald. 6 juli, begr. ald. 11 juli 1746.
4. *Samuel*, volgt 111.
5. *Jacobus de Monge (de Mongée)*, ged. Vlaardingen 4 juli 1731, begr. Schiedam 5 mei 1734.

III. *Samuel de Mongé*, ged. Vlaardingen 19 okt. 1729, sous-luitenant 30 dec. 1747, luitenant 1 sept. 1766, ritmeester in het regiment cavalerie in Staatse dienst De Birkenfeld (1752—1769), lidmaat geref. gemeenste te Schiedam, woonde aan de Nieuwstraat ald. 1757, vertrok naar Overschie 16 mei 1786, woonde samen met zijn vrouw en drie dochters aan de Oude Delft te Delft 1794, begr. Delft (Nieuwe kerk) 13 juni 1811 (graf nr. 149), tr. Schiedam (in huis) 13 april 1756 *Geertruy Sara Catharina van Lansberge(n)*, (zie Ned. Patr. 1950, jrg. 36, blz. 214), geb. Paramaribo 6 juni 1731, woonde tijdens de ondertr. te Leiden 1756, eig. plantage ,,Vlammenburg" in Suriname (1769), † Delft, begr. Schiedam 6 juni 1794, dr. van *Johan Louis van Lansberge*, lid Hof van Justitie in Suriname, en *Constantia Maria Pichot* (zie: Bulletin des Eglises Wallonnes 1899, blz. 152 en Ned. Patr. 1911, jrg. 2, blz. 402 e.v.).

Uit dit huwelijk:

1. *Susanna Francina Albertina de Mongé*, ged. Schiedam 22 mei 1757, begr. ald. 16 juli 1757.
2. *Constantia Maria de Mongé*, ged. Schiedam 2 juli 1758, Lidmaat geref. gem. ald. 21 aug. 1775, test. ald., vertrok naar Overschie 15 juni 1790, † Delft 17 april, begr. ald. (Nieuwe kerk, graf nr. 53) 22 april 1803 (zie: De Ned. Leeuw 1910, kol. 365), tr. Schiedam (in huis) 23 mei 1780 *Hendrik van den Heuvell*, † *vóór* 15 juni 1790 (zijn overlijden niet te

Schiedam gevonden), zn. van ***Leendert van den Heuvell,*** schepen te Schieland (zie: Ned. Patr. 1952, jrg. 38, blz. 161) en ***Adriana Voogd.***

3. Roberta Helena de Mongé (de Mongée), ged. Schiedam 20 juni 1760 (get.: Roberta Helena Emens, huisvrouw van Jan Jacob de Monge), lidmaat geref. gem. ald., † Overschie, begr. Schiedam 23 dec. 1788.

4. *Susanna* ***Francina Albertina de Mongé,*** ged. Schiedam 12 sept. 1762 (get. Susanna Fransisca Pichot), lidmaat geref. gem. ald. 26 mei 1779, test. Delft 22 juli 1803 en 29 nov. 1822, † Delft 13 jan. 1829 (oud 64 jr., 4 mnd., 6 d.).

5. Een ongedoopt kind van *Samuel* ***(de) Mongé,*** begr. Schiedam 20 juli 1764.

6. ***Johanna Louisa de Mongé (de*** *Mongée*) , ged. Schiedam 16 febr. 1766, † Rotterdam, begr. Schiedam 15 mei 1788.

7. ***Alida Maria de Mongé,*** ged. Schiedam 4 dec. 1768.

IIb. ***Charles*** *Glaude* ***de Mongé,*** ged. IJzendoorn 29 okt. 1693 (get. Ida Keldermans, echtgenote van Ds. Johannes van Raesfeld, predikant te Echteld) sergeant in de compagnie van kolonel baron Van Rechteren (1722), vaandrig (1734), kapitein cavalerie in Staatse dienst (1747), lidmaat geref. gemeente te Delft, komende van 's-Gravenhage in sept. 1749, test. met zijn vrouw 2 jan. 1767 voor notaris J. Geesteranus te Delft, benoemde tot voogden over de minderjarige kinderen: *Samuel* ***de Mongé,*** luitenant cavalerie, en ***Nicolaas Jan*** baron ***van Lawick te*** 's-Gravenhage, woonde tijdens zijn overlijden aan „'t Bagijnhoff" te Delft, begr. ald. (Oude kerk) 4 maart 1769, tr. (met attest. van Ieper) Breda (Grote kerk) 28 nov. 1722 *Petronella* ***de Vroom,.*** ged. Breda (Grote kerk) 9 juli 1698, begr. Delft (Oude kerk) 12 mei 1767, dr. van ***Willem de Vroom*** en ***Maria van Riel.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna Maria de Mongé (de Monchie),*** geb. Breda 20 sept., ged. ald. (Grote kerk) 22 sept. 1723 (get. Jan Jacob de Monge en Maria van Riel, wed. W. de Vroom), regentes Armkinderhuis ald. 1762—1771, † Breda 30 mei, begr. ald. (Grote kerk) 3 juni 1777, tr. Breda (Grote kerk) 4 juli 1746 ***Johannes Kamerling,*** geb. Breda 27 maart, gsd. ald. (Grote kerk) 28 maart 1721, bierbrouwer, tienraad van de stad Breda 1752-1779, kerkmeester van de Kleine- of Markendaalse Kerk 1752-1778, regent Stadshospitaal 1760-1762, Oude-Mannenhuis aan de Haagdijk 1760—1768 en Armkinderhuis 1762-1771, keurmeester 1766-1779, huiseigenaar aan de Lange Gampelstraat 1746-1772, daarna aan de Lange Brugstraat ald., test. 28 jan. 1779 en 18 juni 1779 voor notaris Henricus Kamerling, zijn broer, te Breda, † ald. 3 juli, begr. Breda (Grote kerk, in het graf ***Kamerling) 8*** juli 1779, zn. van ***Cornelis Kamerling,*** apotheker in De Vijsel, tienraad van Breda, rentmeester van de Grote kerk, regent Armkinderhuis, aalmoezenier en diaken ald, (zie: Ned. Patr. 1960, jrg. 46, blz. 152 en De Brabantse Leeuw 1960, blz. 53 en 54) en ***Maria Huygens*** (zie: De Navorscher 1865 en 1881).

2. *Wilhelmina* ***de Mongé,*** ged. Breda (Grote kerk) 10 juni 1725, begr. Delft (Oude kerk, graf nr. 51) 10 febr. 1772.

3. ***Catharina de Mongé,*** ged. Breda (Grote kerk) 21 aug. 1727, † ald. 13 sept., begr. ald. (Grote kerk) 16 sept. 1734.

4. ***Johannes Jacobus de Mongé (Demonnaie),*** ged. Venlo 24 maart 1729, als ***Jan Jacob de Mongé*** vaandrig in het regiment infanterie De Gadellière 30 april 1745, kornet in het regiment cavalerie Birkenfeld 4 nov. 1745, † vóór 4 maart 1769.

5. ***Maria de Mongé,*** test. samen met haar zusters *Catharina en Anna Margaretha de Mongé 27* jan. 1779 te Delft, vestigde zich samen met dezelfde zusters aan het Noordeinde te Leiden in mei 1785, † ald., begr. Katwijk aan Zee 8 mei 1804.

6. ***Catharina de Mongé,*** geb. na 13 sept. 1734, † Leiden 7 febr. 1788, begr. ald. (Pieterskerk).

7. ***Anna Margaretha de Mongé,*** geb. Sas van Gent omstr. 1733, samen met haar zuster ***Maria de Mongé*** en de familie ***Kamerling*** te Breda erfgenamen van ***Anna Margaretha de Vroom,*** huisvrouw van ***Hendrik*** *Ligthart* ***20*** aug. 1790, test. voor notaris Thomas van Bergen te Leiden 21 juni 1811, benoemde tot haar algemene erfgenaam haar neef ***Pieter Martinus Kamerling*** te Leiden, zoon van wijlen ***Johannes Kamerling*** en wijlen ***Johanna Maria de*** *Mongé,* † Leiden 23 nov. 1812 (oud 79 jaar).

Warffum. E. J. C. KAMERLING.

Romans. ***Klaas Romans,*** geb. ca. 1779, verbleef eind 1816/ begin 1817 blijkbaar te Leeuwarden, begin sept. 1817 fuselier bij het bataillon infanterie nationale militie nr. 6 in garnizoen te Bergen op Zoom en zou vóór 1837 overleden zijn. Uit zijn buitenechtelijke verbintenis, met de Leeuwardense koopvrouw ***Elisabeth Fokkes de Haan*** (1782-1831) werd op 1 sept. 1817 te Leeuwarden een zoontje ***Jouke*** geboren, die ook wel als ***Romans de Haan*** door het leven ging. Voor nadere gegevens moge ik verwijzen naar Mensen van Vroeger jrg. 1973, blz. 131, 143 en K. J. Slijkerman, Verzamelde Genealogische Studiën deel 2, Rotterdam 1979, blz. 26 e.v.

Ondanks, vele moeiten werd niets over de herkomst van ***Klaas Romans*** bekend. Misschien was hij afkomstig uit Limburg of Noord-Brabant.

Gevraagd nadere gegevens over ***Klaas Romans,*** zijn familie en kwartieren.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Von Schlickelde / Schlickelmann / Slijkerman. Wie kan mij attenderen op archivalia betreffende het echtpaar ***Jan Gerritse Slijkerman (Slijckeman, Slijkelman, Sleekelman,*** *Sleekerman,* ***Slakelman),*** geb. te Mettingen in Westfalen ca, 1730/'40, koopman in manufacturen (?) , later' waarsch. landman in Noord-Holland, † (impost (ƒ 3,—) bet. Medemblik 30) aug. 1802, tr. ca. 1761 *Antje* ***Pieterse Prins,*** geb. Zijdewind, † Medemblik 14 aug. 1808. Zij woonden te Abbekerk (tot 1767/'68), te Zijpe (N.H.) (tot in of na 1770), te Opmeer (1778) en onder Medemblik (sedert ca. 1780). Ondanks omvangrijk onderzoek in de desbetreffende archiefbescheiden is er nog slechts zeer weinig materiaal aan het licht gekomen.

Tevens materiaal gevraagd betreffende het geslacht ***Von Schlickelde (De Sliclo)*** en de daaruit voortgekomen naamdragers ***Schlickelmann (Sliekelman,*** e.d.) te Mettingen en elders in Westfalen e.o.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Macalester (Loup), door Dr. J. Mac Lean †. — Vetter, vijf generaties uurwerkmakers in Gouda, door Dr. Ir. K. L. van Schouwenburg. — Losse aantekeningen uit allerlei archieven, afl. V, door W. Wijnaendts van Resandt. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Nassaulaan* 18, *2514 JT 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan *van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, *Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7 **XCIX^e Jaargang** juli **1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heer L. van Roosendaal, sedert 1967 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd :

Mejuffrouw Mr. Y. M. VAN BOXEL, 3067 NT Rotterdam, *Edmond Hellenraadstraat 118.*

H. J. LUTH, 4'761 NH Zevenbergen, *Lindonk 12.*

Mevrouw N. SIMONIS geb. TACONIS, 5581 CN Waalre, *Henr. de Waderloolaan 2.*

Adreswijzigingen :

Mevrouw M. E. BALKEMA geb. MEISSNER. 's-Gravenhage, *'Nieuwe Parklaan 44.*

W. ARN. DES BOUVRIE, 1181 NM Amstelveen, *Trompenburg 35.*

G. M. L. DINGEMANS, *5246 CG* Rosmalen, *Lucas Gasselstraat 70.*

T. DORREPAAL, *6097* EB Heel, Ringweg 5.

J. A. VAN FELIUS, 2011 CG Haarlem, *Spaarne 103.*

C. P. DE HASETH, *Curaçao, Ned.* Ant., *Kaya Drs. Oy Sprock 40.*

W. J. VAN AKEN VAN DER LAAN, Talloires, Frankrijk, *Sur-le-Vivier, 74290 Veyrier-du-Lac.*

Drs. P. L. C. NISPEL, *5615* JG Eindhoven, *Helmerslaan 74.*

Mr. G. H. L. VAN OORDT, Doorn, *Woonpark Boswijk 653.*

Mevrouw J. M. ROSKES geb. DE WAL, 2566 LK 's-Gravenhage, *Sportlaan 252.*

Dr. J. P. F. Baron RUZETTE, 5841 La Bruyere, België, *Château d'Emines.*

Mr. Y. SCHOLTEN, 2517 JD 's-Gravenhage, *A. Gogelweg 1, flat 55.*

S. E. N. M. FLEMMINKS SMID, 2511 VB 's-Gravenhage, *Sirtemastraat 369*

Mevrouw Drs. A. E. M. SPOOR geb. HANRAETS, 3818 LJ Amersfoort, *Barchman Wuytierslaan 52.*

Mr. S. J. J. baron VAN VOORST TOT VOORST, 2596 EA 's-Gravenhage, *Wassenaarseweg 158.*

R. A. VAN WALREE, 2562 AM 's-Gravenhage, *Beeklaan 86.*

Mr. A. L. DE WOLF, 6721 HJ Bennekom, *Vernylaan 19.*

In memoriam H. J. van 't Lindenhout.

Te Harmelen overleed 6 april 1982 Hendrik Johan van 't Lindenhout, candidaat-notaris, geboren te Nijmegen 7 oktober 1900. Sedert 1929 lid van ons Genootschap en trouw bezoeker van de Groep Gelderland werd hij 2 april 1949 tot voorzitter van die groep gekozen. Dit voorzitterschap vervulde hij kundig en met toewijding tot zijn aftreden 4 januari 1975. Meermalen vervulde hij zelf de spreekbeurt.

Geboren en getogen Nijmegenaar en geregeld bezoeker van het Gemeentearchief van zijn woonplaats ontwikkelde hij zich tot deskundige op het gebied van Nijmeegse genealogieën, met name van vroedschapsgeslachten. Zo werd hij een vraagbaak

voor menigeen, wiens belangstelling daarheen uitging. Door zijn werk als 'directeur van de papierfabriek Schuller en Co. interesseerde hij zich ook voor de geschiedenis van de papierindustrie: ook daarover sprak hij voor de Groep Gelderland.

Als reserve-officier van de Veld-Artillerie diende hij met enthousiasme het vaderland; in 1940 vocht hij mede aan de Grebbeberg. In 1953 werd hij tot reserve-luitenant-kolonel benoemd.

Door zijn belangwekkende publicaties in ons Maandblad en zijn doeltreffende antwoorden op vragen, maar vooral ook door zijn opgewekte en vriendelijke aard, zal hij nog lang in onze herinnering blijven. Hij ruste in vrede.

E. C. M. LEEMANS-PRINS.

In memoriam Dr. Ir. Johannes Mac Lean.

Zwijndrecht 30 april 1923 — 's-Gravenhage 14 mei 1982

Op 14 mei j.l. overleed geheel onverwacht tengevolge van een hersenbloeding Dr. Ir. Johannes Mac Lean. Hiermede heeft de Nederlandse genealogische wereld een groot verlies geleden.

Mac Lean was een van onze meest deskundige genealogen, die immer bij zijn onderzoeken zeer grondig te werk ging. Hij had bij uitstek belangstelling — hoe han het anders — voor Nederlandse geslachten van Schotse oorsprong. Hij was zeker niet een van onze bekendste genealogen. Zijn zeer grote bescheidenheid die soms wel eens de indruk maakte van een zekere stuursheid was daarvan de oorzaak.

In 1950 studeerde hij te Delft als natuurkundig ingenieur af. In 1959 promoveerde hij aan de Vrije Universiteit te Amsterdam tot doctor in de wis- en natuurkunde. Tot zijn heengaan bleef hij als lector aan de V.U. verbonden. Voor onderzoeken ten behoeve van deze instelling was hij vaak in het depot van het Algemeen Rijksarchief aan het Bleyenburg te vinden. Zo had eerste ondergetekende gedurende zijn stagetijd in 1975-76 als adspirant-archivaris veel contact met hem. Hij was en bleef altijd de minzame, ietwat op zich teruggetrokken persoonlijkheid, die niettemin altijd klaar stond als hij om advies werd gevraagd. Een publicatie uit die tijd betrof „De oliemolens in Nederland". Hiernaast was hij gedurende ongeveer 20 jaren docent natuurkunde aan het Christelijk Gymnasium „Sorghvliet" te 's-Gravenhage.

Op genealogisch gebied publiceerde hij gedurende een lange reeks van jaren een nog langere reeks van Schotse artikelen in bladen als Gens Nostra, De Nederlandsche Leeuw, De Brabantsche Leeuw, het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Mededelingenblad van de Caledonian Society. Een van de „Werken" van ons Genootschap getiteld „De huwelijksintekeningen van Schotse militairen in Nederland 1574—1665" is van zijn hand. Hij was sinds 1954 lid van ons Genootschap en van 1973 tot 1978 bestuurslid van de Caledonian Society. In het laatste nummer van ons maandblad verscheen nog posthuum een door hem geschreven artikel over het geslacht *Macalester (Loup)*. Op de dag voor zijn heengaan was hij nog te vinden in de bibliotheek van ons Genootschap. Hij stierf dus in het harnas.

Op 18 mei vond om 13 uur in de Hervormde Kerk aan de Van Hogenhoucklaan, waarvan hij ouderling was, zijn uitvaartdienst plaats. Wij zullen hem blijven gedenken als een vooraanstaand publicist op genealogisch gebied en als een beminnelijk man. Moge hij rusten in vrede bij zijn Heer.

P. DOUGLAS.

E. J. MAC GILLAVRY.

Oldambtster geslachten (111),

door DR S. *O.* D. J. ROEMELING.

(Vervolg van 1980, kol. 213-259).

§ IV. Hommens.

De genealogie van dit door Mr. H. L. Hommes in 1963 beschreven geslacht, afkomstig uit Eexta [1] kon niet verder worden opgevoerd. Wel gelukte het de identiteit vast te stellen van de door hem als generatie I genoemde ***Hommo N.N.*** en diens vrouw ***Fosse N.N.,*** terwijl zijn genealogie op verschillende punten uitgebreid kon worden.

De tweede generatie wordt gevormd door drie broers, ***Hemmo,*** *Heero* en *Ayolt*. Hun grafzerken zijn door Pathuis beschreven; die van de twee oudste broers zijn in 1970 verloren gegaan [2]. Op de zerken van ***Hemmo*** en *Heero Hommens* kwamen twee wapens voor: rechts' een lelie, een ster en een lelie, paalsgewijs; links: een leeuw, naar rechts klimmend, Het rechterwapen zal dat van hun vader, het linkerwapen dat van hun moeder zijn geweest.

De zerk, waaronder hun broer *Ayolt Hommens* en zijn vrouw ***Tyabbe Tiddinga*** begraven lagen, vertoont aan weerszijden een rand van vier wapens. Helaas zijn drie daarvan wegens slijtage geheel en een vierde ten dele onherkenbaar. Pathuis beschreef de wapens als volgt:

rechts: 1. lelie, ster, lelie paalsgewijs,
2. ***Tiddinga,***
3. onherkenbaar,
4. onherkenbaar,

links: 1. naar rechts klimmende leeuw,
2. een naar rechts gewende wassenaar, vergezeld van een ster,
3. onherkenbaar, behoudens een ster in het schildhart,
4. onherkenbaar [3].

De vier kwartieren van elk der echtelieden zijn door elkaar weergegeven. Rechts-1 en links-1 representeren de wapens van de grootvaders' van de man, rechts-2 en links-3 die van de grootvaders van de vrouw ***(Tiddinga*** en ***Bunninga),*** terwijl links-2 staat voor de grootmoeder van de vrouw ***(Haickens)*** [4].

I. ***Hommo*** *Hemmens*, geb. ca. 1560 ?, volmacht van Eexta 1601, † na 28 november 1601, tr. ***Fosse*** *Aelrichs*, † te Eexta 23 juli 1622, dochter van ***Aelrich Wyarths,*** te Winschoten, en *Bawe*; zij hertr. *Remmo Eltiens,* zie § XII.

Hommo Hemmens komt voor als volmacht van Eexta 28 november 1601 [5].

Op 5 januari 1629 scheiden de hopman ***Remmo Eltiens***

1. H. L. Hommes, Enkele Oldambtster en Stad Groninger geslachten en hun verwanten in de 17e eeuw: 1. Hommens, in: De Ned. Leeuw LXXX (1963), kk. 85-89 (te citeren: Hommes).
2. A. Pathuis, Groninger Gedenkwaardigheden, Assen/Amsterdam 1977 (te citeren: Pathuis), nrs. 1110, 1117.
3. Pathuis, nr. 1578.
4. Het onder links-3 vermelde wapen is dat van het geslacht *Bunninga*, bekend uit kwartieren-Huninga (vgl. De Ned. Leeuw XCVII (1980), k. 250 en ibid., kk. 219 en 231-232). Het onder links-2 genoemde wapen is het wapen ***Hayckens,*** dat o.m. bekend is van de grafzerk van ***Tetie Hayckens*** († ***1613)*** (Pathuis, nr. 1107).
5. Rijksarchief Groningen (te noemen: R.A.G.), Arch. De Sitter, inv.nr. 167.

Tabel V.

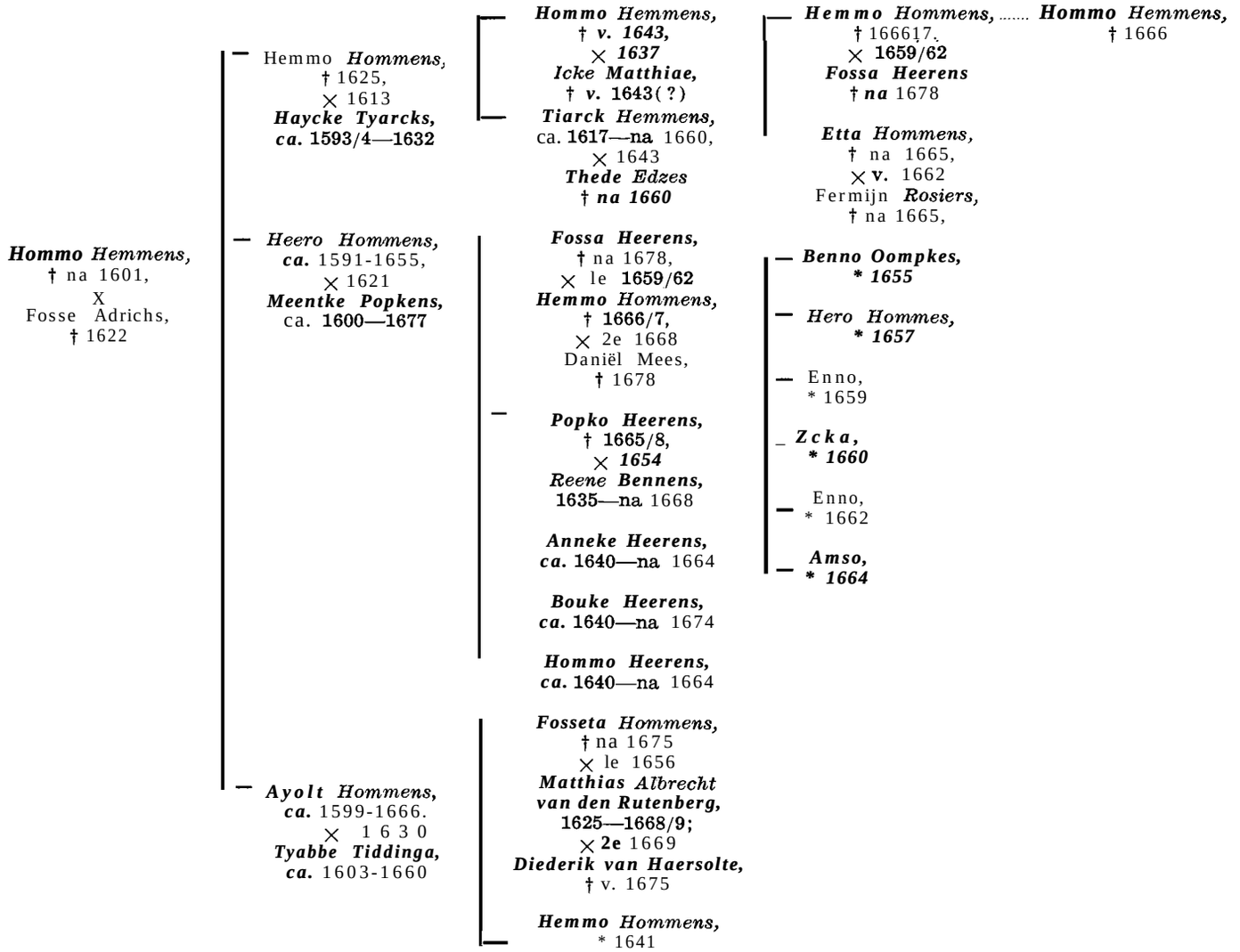

voor zich en zijn dochter ***Syben*** ener- en *Heero Hommens* voor zich en als voormond over de kinderen van wijlen ***Hemmo Hommens*** (waarover *Boelo Reentz* sibbevoogd is) en ***Ayoldus Hommens***, stiefzoons van ***Remmo Eltiens, als*** erfgenamen van hun moeder ***Fossa Aelrichs*** de boedel. Laatstgenoemden ontvangen 5.028 Car.gl. onder enkele voorwaarden (o.m. dat ook ***Syben*** zal delen in het goed van haar moeder). *Heero Hommens* voor zich en als voormond en ***Ayoldus Hommens*** verklaren 4 juni 1629 het geld in obligatie en in contumaciam te hebben ontvangen [6].

Op 7 april 1631 delen zij het land van hun vader, wijlen ***Hommo Hemmens*** [6]. ***Op 2*** november 1632 wisselen de rekenmeester ***Assuerus*** Croens ener- en ***Ayoldus Hommens, Hero Hommens*** voor zichzelf en als voormond, en ***Wyrthio Matthiae*** namens zijn vrouw ***Siben,*** erfgenamen van ***Fosse Aelrix***, en ***Wyardt Popckens*** (zie voor hem § XVII ad 11.1), enige erfgenaam van ***Sentze Aelrix***, anderzijds land [6].

Op 2 november 1632 delen ***Ayoldus Hommens, Hero Hommens*** voor zichzelf en als voormond over de twee onmondige zoons van ***Hemmo Hommens***, en ***Wyrtio Matthiae*** en zijn vrouw ***Syben,*** allen erfgenamen van Fosse ***Aeldrix***, en ***Wyardt Popckens,*** erfgenaam van ***Zenze Aeldrix***, het land van ***Aeldrick Wyartx,*** nagelaten aan ***Fosse*** en ***Zense Aeldrix***, gelegen in Bellingwolde, Bellingwolderham, de Schuttenheerd te Beerta, te Oostwold (onverscheiden in de heerd van Ds. Wigboldus Homeri, dat wijlen ***Aeldrick Wyartx*** op 17 mei 1587 aan de vader van de predikant "verset" heeft en bij scheiding op 14 januari 1600 gemeenschapppelijke eigendom bleef). Vervolgens wordt 9 november 1632 de boedel van ***Fosse*** gescheiden tussen de drie zoons (resp. kleinzoons) uit haar eerste huwelijk en de dochter uit het tweede huwelijk [6], terwijl na de uitboedeling van ***Syben Remmens*** op 9 november 1632 de boedel van ***Hommo Hemmens en Fosse Aeldrix 16*** augustus 1636 wordt gescheiden [6].

Fosse Aeldrix was, blijkens het bovenstaande, een dochter van ***Aeldrick Wyartx*** (zie voor deze ook § 1 ad V, 1). Behalve een zuster ***Zenze (Sense)***, gehuwd met ***Popcko Hayens*** (zie § XVII), was er nog een zuster ***Theede***, eerst gehuwd met ***Tiarck Mellens***, later met ***Luppo Meeckens*** [7].

Uit dit huwelijk:

1. ***Hemmo,*** volgt 11, 1.
2. *Heero,* volgt II, 2.
3. *Ayold,* volgt 11, 3.

6. R.A.G., Rechterlijke archieven (te noemen: R.A.; voor deze archieven wordt de bewaarplaats niet herhaald) V z 3.

7. R.A. V r 11, 26 juni 1603; dd 1, 10 maart 1611; dd 2, 16 december 1619; dd 4, 2 maart 1633.

11, 1. ***Hemmo*** *Hommens*, † ***18*** februari 1625, tr. (huw.voorw. 23 oktober) 1613 ***Hayçke Tyarcks,*** geb. ca. 1593/4, †11 april 1632, dochter van *Tjarck Doedens* (§ IX) en *Eppe Luwerts* (*Bunninga*) (§ III); zij hertr. (huw.voorw. 7 juni) 1628 *Jochum* ***Sickens.***

Hemmo *Hommens*, **5** maart 1614 genoemd als "erfgezeten" te Eexta [8], gaat 22 oktober 1613 te Winschoten huwelijksvoorwaarden aan met ***Haycke Tyarcks.*** Daarbij staan ***Remmo Eltkens en*** zijn vrouw Fossa (zijn stiefvader en moeder) aan hem af de lijfgave, door wijlen ***Hommo*** *Hemmens* bij huwelijksvoorwaarden aan Fossa gedoteerd. Als dedigslieden komen voor ***Remmo Eltkens, Lnppo Meeckens, Luppo*** *Sierts*, ***Sebo Tyarcks*** en ***Jan*** *Louwes* [9]. ***Luppo Meeckens*** was een aangetrouwde oom van ***Hemmo; Lnppo*** *Sierts* de stiefvader van ***Haycke*** en *Sebo* ***Tyarcks*** haar broer.

Op 1 juni 1614 wordt *Sebo* ***Tyurcks en*** zijn zuster bij scheiding met twee zusters van zijn vader (*Asse*, gehuwd met *Hillebrant Bauckens*, en *Tiawe*, gehuwd met *Eggerick* ***Huickens)*** land te Eexta toebedeeld [8]. Zij bezitten ook de helft van een venne land op de Bovenburen van Winschoten, die zij later van de hand doen [10]. Op 12 februari 1623 kopen ***Hemmo*** *Hommens* en zijn vrouw de helft van land op de Bovenburen te Winschoten, waarvan hij de andere helft, verlaten door ***Haycko*** *Boelsz.*, reeds bezit [11].

Hij overleed 18 augustus 1625 en werd te Eexta begraven. Op zijn zerk komen twee wapens voor:

rechts: twee lelies, waartussen een ster, paalsgewijs,
links : een klimmende leeuw [12].

Na zijn overlijden verkoopt zijn weduwe op 16 maart 1628 een heerd [11]. Zij hertrouwde in 1628 (huwelijksvoorwaarden 7 juni) met ***Jochum Sickens*** [13]. Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden traden aan haar zijde op: hopman ***Luppo*** *Sierts* ***als*** stiefvader, secretaris ***Edxo Fockens*** en ***Johannes Gruuwens,*** zwagers, hopman ***R e m m o*** *Eltiens, Hero Hommens* en *Ayoldus Hom*mens [14].

Zij stierf, oud 38 jaren, 11 april 1632 [15] en moet dus ca. 1593/4 ziin geboren. Voor de wapens op haar grafzerk wordt verwezen naar § IX.

Uit het huwelijk van Hemmo *Hommens* en ***Haycke Tyurcks*** werden- twee kinderen geboren, ***Hommo*** en Tyurck. Op 16 januari 1633 kwiteren hopman ***Luppo*** *Sierts* voor zichzelf en voor zijn schoonzoons *Edzo Fockens* en ***Johannes*** *Grauwers* de voorstanders over de twee zoons van wijlen ***Haycke Tyarcks*** voor de ontvangst van quota en aandeel in ingebracht goed en ontvangen boedel [16]. Op 23 augustus 1633 wisselen *Hero Hommens* als voormond over de kinderen, *Edzo* ***Fockens*** en zijn vrouw *Tiabetien* ***Luppens*** en ***Johannes Gruuwers*** en zijn vrouw *Annetien* ***Luppens,*** erfgenamen van ***Eppe Luwerts aan*** de ene zijde en Ubbo Tiaertz en zijn vrouw Eluwe aan de andere zijde land [17].

Op 12 december 1636 delen a) *Hero Hommens* ***als*** voormond over ***Hommo*** en ***Tyarck,*** zoons van wijlen ***Hemmo*** *Hommens* en wijlen ***Huycke Tyarcks,*** oudste dochter van ***Eppe*** *Luwerts* en voor 1/3 erfgenamen van moeders goed, b) *Edzo* ***Fockens*** namens' zijn vrouw als

8. R.A. V bb 1.
9. R.A. V dd 1.
10. R.A. V dd 1, ongedateerd, tussen acten dd. 17 en 22 oktober 1610, doch niet in dit jaar passend.
11. R.A. V dd 2.
12. Pathuis, nr. 1110.
13. Voor deze en zijn familie: P, C. Bloys van Treslong Prins, Bijdrage tot eene genealogie Tammen, in: De Ned. Leeuw XXXVI (1918), kk. 66-75, i.h.b. k. 70.
14. R.A. V bb 1; vgl. Hommes, k. 87 waar de getuigen worden vermeld. Op 9 januari 1630 kochten ***Jouchim Sickens*** en ***Huycke Tyurcks*** van de voorstanders over de kinderen van ***Hemmo*** *Hommens* en genoemde ***Haycke*** de roerende goederen van ***Hemmo,*** R.A. V bb 1.
15. Pathuis, nr. 1113.
16. R.A. V z 3.
17. R.A. V ee 2.

tweede' dochter, en c) ***Johannes Gruuwers*** namens zijn vrouw als derde dochter de zeer omvangrijke boedel van ***Eppe Luwerts.*** De kinderen *Hommens* ontvangen daarbij "zal. ***Luwert Sebens*** heerd" (de naam van de vader van ***Eppe)*** in het Oostereind van Winschoten [18].

Krachtens, rechterlijk vonnis dd. 19 februari 1638 scheiden 10 januari 1639 de voorstanders over *Tiarcko* *Hemmens* aan de ene zijde en ***Hommo*** *Hemmens* en zijn vrouw ***Yke*** aan de andere zijde de gemeenschappelijke goederen: ***Hommo*** ontvangt o.m. de heerd te Eexta die hij dan bewoont; ***Tiarcko*** wordt o.m. "Luert Sebens heerd" in het Oostereind van Winschoten toegedeeld [19].

Uit dit huwelijk:

1. ***Hommo,*** volgt III, 1.
2. ***Tyarck*** *Hemmens*, geb. ca. 1617, † na 2 april 1660, tr. (huw.voorw. 4 januari) 1643 ***Thede Edzes,*** † na 2 april 1660, dochter van ***Edzo*** *Bonnes* en ***Haycke Tyarcks*** (zie § 111 sub 111, 2) .

Tyarck *Hemmens* wordt 4 januari 1643 25 jaren oud genoemd [20]. Op 19 maart 1640 "versetten" *Heero Hommens, Boelo Reintz* en ***Oimpko Bennens,*** voorstanders over ***Tyarck*** *Hemmens* en deze "ock vor hem selbst ten overstahn van sijn broder *Hommo Hemmes*" aan de gebroeders Luppo en Focko Fockens, geassisteerd met hun zwager Mello Jansen het huis van de pupil ***Tyurck*** met heerd "als sall. Jan Louwens der kinder steifvader" heeft gebruikt [21]. Jan Louwens was de stiefvader van Luppo en Focko Fockens [22].

Op 4 januari 1643 gaat ***Tyarck*** *Hemmens*, zoon van ***Hemmo*** *Hommens* ***en Haycke,*** huwelijksvoorwaarden aan met ***Thede*** *Edzes*, dochter van *Edzo Bonnes* en wijlen ***Haycke Tyarcks.*** De wel "geciteerde vrienden" (verwanten) aan zijn zijde zijn niet verschenen en waren dus blijkbaar met dit huwelijk niet ingenomen. Aan haar zijde verschijnen haar vader, ***Tiarck Tiurcks,*** *Menno Luppes* (een oom [23]), ***Haicko Gerhardi*** [24].

Op 18 juni 1644 koopt ***Tyarck*** van ***Edxo Fockens*** of *Hoisum* (een achterneef) enig land [25]. Op 13 april 1648 komen ***Tyurck*** en zijn vrouw ***Thede*** voor onder de erfgenamen van haar oom *Tyarck Tyarcks* [26]. Blijkens acten van 7 januari 1649 [27] en 25 april 1652 woonden zij te Winschoten [28] (wel op "Luert Sebens heerd", hem in 1639 toegescheiden). Op-8 februari 1654 verkopen zij echter aan Luppo Fockens een huis met twee schuren in het Oostereind van Winschoten voor 4.850 gl. en verpachten zij voor negen jaar het daarbij behorende land, eerder in gebruik bij wijlen Jan Louwens, voor 400 gl. per jaar [29] (vgl. de "versetting" in 1640 hiervoor genoemd). Op 24 augustus, 1659 verkopen zij huis met land, door hen bewoond en gebruikt, in het Oostereind van Winschoten [30]. Op 2 april 1660 verpachten zij land [30]. Nadien vonden wij hen niet vermeld.

Hij moet worden onderscheiden, van de 16 september 1654 vermelde eigenerfde te Finsterwolde Tiarck Helmmens [31]. Op 28 maart 1656 worden in de acte van huwelijksvoorwaarden tussen Heros Hommens, van Finsterwolde, en Frouwe Herens, van Blijham, aan de zijde van de bruidegom o.m. Tiarck en Phoebo Hemmes als broers genoemd [32].

Op 2 oktober 1643 lenen ***Tyurck*** *Hemmens* en zijn

18. R.A. V z 3.
19. R.A. V z 3.
20. R.A. V kk 2.
21. R.A. V dd 5.
22. R.A. V dd 4, 5 mei 1638.
23. R.A. V kk 2.
24. Vgl. R.A. V x 7. 25 februari 1648.
25. R.A. V bb 1. Over ***Hoyswm*** zie § XX.
26. R.A. V dd 5.
27. R.A. V ee 4.
28. R.A. V dd 5.
29. R.A. V dd 6.
30. R.A. V dd 8.
31. R.A. V ee 4.
32. R.A. VI A 1.

vrouw Tiede van zijn zwager en "zuster" ***Hittio Wypkens en Anneke 800 dlr.*** [33]. ***Anneke,*** o.m. ***4 aug. 1643 Anneke Jochums*** genoemd [33], was een stiefzuster van ***Tyarck Hemmens***; ***zij*** was, blijkens haar acte van huwelijksvoorwaarden dd. 24 juni 1636. een dochter van ***Jochum Sickens*** en ***Yde.***

Tyarck ***Hemmens*** en zijn vrouw lenen 20 april 1647 nogmaals geld: bij twee acten 750 resp. 800 dlr. [34].

Haycke Tyarcks, moeder van ***Thede Edzes,*** was eerst gehuwd met ***Tyarck Mellens.*** Op 18 februari 1611 ging zij huwelijksvoorwaarden aan met ***Claes Claesz.***, zoon van ***Frouwtet Eggericks,*** d.w.z. ***Frouwtet Luwerts*** (***Bunninga,*** zie § III), nadien gehuwd met ***Eggerick Phebens.*** Aan haar zijde compareren haar stiefvader ***Luppo Meeckens*** en moeder ***Theede, Remmo Eltiens*** en ***Fossa*** e.l., en ***Alerdt Feyckens*** [35]. Een en ander leidt tot het volgende overzicht:

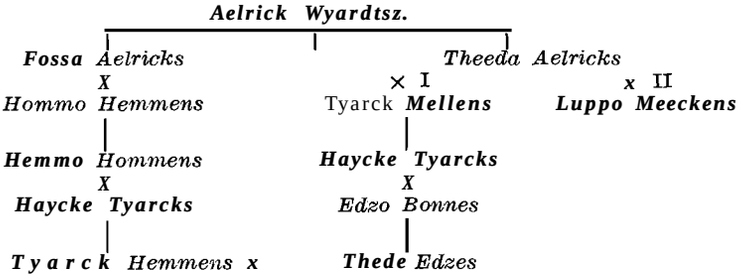

(N.B.) de personen in het overzicht met de naam ***Haycke Tyarcks*** zijn niet dezelfde !)

Op 26 juni 1603 scheiden ***Luppo Meeckens*** en zijn vrouw ***Theeda aan*** de ene en ***Popko Hayens*** namens zijn kind ***Wierdt aan*** de andere kant roerende goederen van ***Aelrick Wyardtx.*** en zijn vrouw ***Bawe. Popko Hayens*** verkoopt het deel van zijn kind aan ***Luppo Meeckens*** en zijn vrouw en aan ***Fossa,*** vrouw van ***Hommo Hemmens*** [36].

Haycke Tyarcks had twee broers ***Wyardt*** en ***Tyarck Tyarcks,*** blijkens een acte van 18 januari 1624 [37].

Uit het huwelijk van ***Tyarck Hemmens*** en ***Thede Edxes*** zijn geen kinderen bekend.

III, 1. ***Hommo*** *Hemmens,* † ***vóór 1*** november 1643, tr. (huw. voorw. 6 april) 1637 *Icke* ***Mafthiae,*** † (waarschijnlijk) vóór 1 november 1643, dochter van *Matthias Hayens* ***(zie*** § XVIII) en Gele.

Hommo Hemmens gaat 6 april 1637 huwelijksvoorwaarden aan met ***Icke Matthiae,*** dochter van ***Matthias Hayens*** en Gele. Zij zal dezelfde rechten genieten als ten aanzien van haar zuster ***Sybelcke*** bij haar huwelijksvoorwaarden met ***Aeylcko Epkes*** is vastgesteld. Dedigslieden (wier namen op een elders in het protocol ingebonden blad voorkomen) zijn aan zijn zijde ***Hero Hommens*** oom en voormond, ***Boelo Reentz*** en ***Oomko Bennes*** voorstanders; ***aan*** haar zijde ***Wirtio*** en ***Hayco Matthiae*** broers, ***Aeilcke Epkens*** en ***Hemmo Aeilcken*** zwagers [38]. Haar broer ***Wirtio was*** gehuwd met ***Syben Remmens,*** halfzuster van ***Hommo's*** vader (zie onder 1).

Hommo en zijn vrouw woonden op de heerd, hem in 1639 toegescheiden [19]. Hij en waarschijnlijk ook zijn vrouw overleden beiden jong. Hij is 1 november 1643 niet meer in leven: ***Hero Hommens, Wirtio Matthiae*** en ***Sycke Herens als*** voorstanders over de kinderen van wijlen ***Hommo Hemmens*** "versetten" een huis met schuur en ingezaaid winterkoren voor 6.500 gl. en verhuren het land van de pupillen à 400 gl. per jaar [39]. Omdat niet is gebleken dat zijn vrouw hertrouwd is (dan immers traden voorstanders op), kan worden geconcludeerd dat ook zij reeds was overleden. De tekst op haar grafzerk (niet meer aanwezig) is slechts voor een deel overgeleverd; dit deel vermeldt geen sterfdatum [40].

Het valt op dat ***Hommo's*** broer ***Tyarck,*** hoewel de naaste verwant, geen voormond was, maar dat hun oom als zodanig optrad. ***Hommo was*** — met zijn familieleden — niet aanwezig bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden door zijn broer. Laatstgenoemde was blijkbaar met zijn familie gebrouilleerd, hoewel (of omdat?) hij met een achternicht huwde.

Op ***3*** januari 1654 kopen de voorstanders ***Heero Hommens, Wirtio Matthiae*** en Harnaen ***Eggens voor*** de pupillen een huis met schuur voor 6.150 gl., waarna zij een en ander voor zes jaren "versetten" voor 2.000 gl. [41].

Uit dit huwelijk:

1. Hemmo, volgt IV, 1.
2. *Etta Hommens,* † na 4 mei 1665, tr. vóór 10 maart 1662 Jr. *Fermijn Rosiers,* kapitein, † na 26 okt. 1665, zoon van N.N. *Rosier* en ***Anna Coninck*** [42].

Etta (ook ***Ettien)*** *Hommens* wordt in maart 1660 te Groningen als lidmate aangenomen.

Haar man legde de eed als kapitein af 26 oktober 1665 [42]. Beiden verkopen 30 maart 1665 land te Beertsterhoogen [43], ***op 2*** mei 1665 enig ander land [43]. Op 4 mei 1665 laten zij zich in als borgen voor haar broer ***Hemmo*** [44].

IV, 1. ***Hemmo*** *Hommens,* † tussen 1 mei 1666 en 15 juni 1667, tr. tussen 22 april 1659 en 10 maart 1662 ***Fossa (Fosseta)*** *Heeres,* dochter van *Heero Hommens* en ***Meentke Popckens*** (zie II, 2, 1); zij hertr. Slochteren 28 juni 1668 Ds. *Daniel* ***Mees.***

Hemmo *Hommens* komt als getuige reeds voor 18 maart 1657 [45]. Als "Mons. ***Hemmo*** *Hommens*" wordt hij 14 november 1661 genoemd als sibbevoogd over de kinderen van wijlen Joust Jousten en Trijntje Simons [46]. Op 10 maart 1662 wordt hij zijlvest te Eexta genoemd [47].

Na 22 april 1659 [47] huwt hij met ***Fosseta (zij*** tekent: ***Fossa) Heeres.*** Op 10 maart 1662 verkopen zij met Jr. ***Fermijn Rosiers*** en ***Ettien*** (tekent: ***Etta)*** *Hommens* een perceel groenland te Eexterhamrik; 9 mei 1664 kwiteren zij voor ontvangst van de kooppenningen [48]. Op 9 mei 1654 scheiden zijlvest ***Hemmo Hommens aan*** de ene kant en Jr. ***Fermijn Rosiers*** en ***Ettien Hommens*** aan de andere kant de nalatenschap van hun ouders [49]. Op 4 mei 1665 laten laatstgenoemden zich in als borgen voor de goede levering van verkocht land voor haar broer ***Hemmo Hommens*** [50].

Hemmo komt nog voor op 1 mei 1666 [51], maar is overleden vóór 15 juni 1667 wanneer zijn erfgenamen als buren van land voorkomen [52].

Zijn vrouw ***Fossa Heeres was*** een dochter van *Heero Hommens* (zie onder 11, 2).

Uit dit huwelijk:

1 (?) ***Hommo,*** † ***16*** oktober 1666.

Een niet meer aanwezige grafzerk te Eexta had als opschrift: "Anno 1666, den 16 October, ... Hommo Hemmes . . . van Hemmo ... in den Heere ontslapen, olt 22 jaer" [53].

---

33. R.A. V z ***4.***
34. R.A. V z 5.
35. R.A. V dd 1.
36. R.A. V z 1.
37. R.A. V dd 3.
38. R.A. V cc 1.
39. R.A. V z 4.
40. Pathuis, nr. 1116.
41. R.A. V z 6.
42. Hommes, k. 88.
43. R.A. V ee 5.
44. R.A. V bb 2.
45. R.A. V bb 2.
46. R.A. V z 6.
47. R.A. V bb 2.
48. R.A. V bb 2.
49. R.A. V z 6.
50. R.A. V bb 2.
51. R.A. V z 6.
52. R.A. V bb 3.
53. Pathuis, nr. 1119.

Een ca. 1644 geboren ***Hommo Hemmes is*** niet bekend. Wellicht moet in plaats van "22" gelezen worden "2". Het zou dan om een jongoverleden zoon van ***Hemmo Hommens,*** en naar diens vader genoemd, kunnen gaan.

Hommo Hemmens en zijn zuster worden ten onrechte, hoewel ook reeds, vragenderwijs,, door Hommes geplaatst bij de kinderen van *Ayoldus Hommens* (11, ***3)*** [54].

II, ***2.*** *Heero Hommens*, geb. ca. 1591, kerkvoogd te Eexta, † 16 november 1655, tr. (huw.voorw. 9 oktober) 1621 ***Meentke Popkens,*** geb. 1600, † ***26*** oktober 1677, dochter van ***Popcko Hayens*** (§ XVII) en ***Anna Wildrix.***

Op 9 oktober 1621 worden huwelijksvoorwaarden aangegaan tussen ***Heero Hommens*** en ***Meentke Popckens,*** dochter van wijlen ***Popcko Hayens*** en ***Anna.*** Aan zijn zijde verschijnen ***Hemmo Hommens*** als broer en ***Luppo Meeckens als*** oom, aan haar zijde ***Epcke Hayes, Luwert Boels*** en ***Ipo Wildrix*** [55]. ***Meentke's*** vader ***Popcko*** was eerder gehuwd met ***Sense Aelrix,*** wier zuster *Fossa* was gehuwd met ***Heero***'s broer ***Hemmo*** (zie II, 1). Op haar familie wordt in § XVII verder ingegaan.

Heero Hommens komt 11 maart 1633 [56], 15 mei **1652** [57] en 25 april 1653 [58] voor als kerkvoogd te Eexta. Op laatstgenoemde dag scheiden ***Eltio Popkens,*** kerkvoogd te Scheemda, ***Hero Hommens*** kerkvoogd te Eexta en zijn vrouw ***Meentke Popkens, Epjen Popkens*** bijgestaan door de zijlvest ***Wiert Popkens*** de boedel van de overleden ouders ***Popko Hayens*** en *Anna* [58].

Hij overleed te Eexta 16 november 1655, oud omstreeks 64 jaren [59]. Op de wapens op zijn grafzerk is reeds ingegaan.

Op 10 februari 1657 verhuren ***Meenke*** Herens en de voorstanders over haar onmondige kinderen en haar zoon ***Popko*** Herens een heerd land; de acte wordt mede getekend door ***Foske Heeres*** [60]. Op ***3*** november 1658 verkopen ***Meenke*** en haar zoon ***Popke*** een huisplaats [60]. Op 22 april 1659 verhuren ***Meenke,*** haar zoon ***Popko*** en haar dochter ***Foske*** land [60]. Op 28 december 1664 verkopen ***Meentke Popkens*** voor zichzelf, ***Hemmo Hommens*** en zijn vrouw ***Foske Heeres, Anneke Heeres, Bouke Heeres*** en ***Hommo Heeres*** een huisplaats te Eexta aan haar zoon resp. hun broer ***Popko Heerens*** [60]. Op 5 maart 1669 leent ***Meentke Popkens*** geld; getuige daarbij is ***"Vrou Fosseta Mees"*** (haar dochter) [61]. Op 20 mei 1671 stellen ***Meneke Poppens*** en Ds. ***Daniel Mees*** zich borg voor haar 'dochter resp. zijn vrouw ***Fosseta Hommens*** wegens; "setpenningen" van Dr. ***Frederik Sibinga*** en zijn vrouw ***Aeltie Gronders,*** te betalen aan genoemde ***Fosseta,*** ad 4.060 gl., voor een huis met schuur, door haar aan ***Sibinga "setwijze" overgedragen***; tevens verklaren zij ***Sibinga*** te vrijwaren [62]. Op 12 januari 1674 leent ***Meentke*** geld; de acte is mede ondertekend door haar twee dochters ***Fosseta Hommens,*** vrouw van Ds. ***Mees,*** en ***Bouwina*** (tekent: ***Bouwe) Hommens*** [63]. Het valt op dat de dochters ***"Hommens"*** genoemd worden en niet ***"Heerens"***: blijkbaar begint zich een vaste familienaam te ontwikkelen; hun broer heet echter steeds ***Heerens*** !

On ***13*** oktober 1674 verklaart ***Meentke*** dat 11 juni 1672 door middel van haar schoonzoon land is verkocht aan Sibilla Plantina de Sanderen; dit land was gelegen te Midwolda en door haar verkregen bij scheiding op 25 april 1653 met haar broer ***Eltio Popkens*** en haar zuster ***Epke,*** en scheiding op 12 oktober 1667 met haar nicht Fossien. De koopster, nu gehuwd met Johan Tamminga van Obergum c.a., verklaart de kooppenningen te zullen, voldoen [64].

Meentke Popckens stierf 26 oktober 1677, oud omstreeks, 76 jaren. Op haar — sedert 1970 niet meer aanwezige — grafzerk stonden twee wapens, door Pathuis beschreven als volgt:

rechts : een leeuw,
links : een wildeman, dragend op de schouder een knots.
helmteken: een uitkomende leeuw [65].

Hoft veronderstelt echter dat het tweede wapen een ridder met zwaard vertoont [66] (naar hij aanneemt het wapen van haar moeders familie: ***Wildrix).***

Uit dit huwelijk:

1. ***Foske*** (ook: ***Fosseta) Heerens*** (ook: ***Hommens),*** † na 19 november 1678, tr. le tussen 22 april 1659 en 10 maart 1662 ***Hemmo Hommens,*** † tussen 1 mei 1666 en 15 juni 1667 (zie IV, 1): tr. 2e Slochteren 28 juni 1668 Ds. *Daniel Mees,* geb. ca. ***1623,*** predikant te Slochteren 1647 tot 1678, † ald. 29 aug. 1678, zoon van ***Peter Mees*** en *Grietien* ***Waldrix*** [67] en wednr. van *Eetjen* ***Brongersma.***

   Op 19 nov. 1678 zweert Dr. Commenes gedurende de scheiding aan als voogd over het kind van ***Fosseta Hommens*** bij wijlen Ds. ***Daniel Mees*** [67].

   De vraag van Hommes naar de afkomst van de vrouw van Ds. ***Daniel Mees*** [67] is hiermee beantwoord.

2. ***Popko,*** volgt 111, 2.
3. ***Anneke,*** mondig 28 december 1664 [60], verder onbekend.
4. ***Bouke (Bouwe, Bouwina) ,*** mondig 28 december 1664 [60], † na 12 januari 1674 [63], verder onbekend.
5. *Hommo,* mondig 28 december 1664 [60], verder onbekend.

111, 2. ***Popko Heerens,*** † tussen 5 september 1665 en 13 februari 1668, tr. Niewolda 21 mei 1654 *Reens* ***Bennens,*** ged. Midwolda 5 april 1635, † na 20 maart 1668, dochter van *Benno* ***Oompkens*** en ***Haicke Ennens*** ***(zie*** § VI [24]); zij hertr. (huw.voorw. 13 februari) Nieuwolda 20 maart 1668 ***Focko Sybens.***

De huwelijksvoorwaarden tussen ***Popko Heerens*** uit Eexta en ***Reene*** Bennnens uit Midwolderhamrik (later Nieuwolda genoemd) werden te Nieuwolda aangegaan 16 maart 1654 es. On 4 juni 1654 werd hij te Midwolda, waaroader Midwolderhamrik kerkelijk behoorde, als lidmaat aangenomen.

Op 27 december 1655 komt hij namens zijn vrouw voor als mede-erfgenaam van ***Oompko Bennens*** [69]. Op 10 maart 1659 lenen hij en zijn vrouw, wonende te Midwolderhamrik, geld; zo ook 1 mei 1660 [70]. Op 30 april 1664 scheiden de advocaat ***Pompeius Oomkens als*** voormond over ***Tietie,*** dochter van wijlen ***Benno*** Oomkens en wijlen ***Haicke Ennens,*** en ***Popko Heerens*** en zijn vrouw ***Riene*** Bennens de boedel van de ouders [71]. Op 28 december 1664 koopt hij een huisplaats te Eexta van zijn moeder, broer en zusters [60]. Op 16 januari 1665

54. Hommes, kk. 87-88.
55. R.A. V z 2.
56. R.A. V bb 1.
57. R.A. V cc 1.
58. R.A. V z 1; vgl. ibid., 2 januari 1652.
59. Pathuis, nr. 1117.
60. RA. V bb 2.
61. R.A. V z 7.
62. R.A. V z 7.
63. R.A. V z 7.
64. R.A. V z 7.
65. Pathuis, nr. 1120.
66. A. Hoft, Amses, Jelmers, Eeuwes, Eltjes of De ridder en de halve leeuwen, in: Gruoninga, jrg. 16 (1971), p. 81-82.
67. Hommes, kk. 88-89.
68. R.A. V ii 1. Aan zijn zijde compareren dan zijn ouders, de hoofdman ***Ayold Hommens*** oom, ***Wierdt Popckens*** en ***Wirthio Matthiae*** ooms; aan haar zijde haar moeder, ***Ubko Haeyckens*** oudoom, ***Pompeius Oomkens,*** *Menso Udes* en ***Berend Oompkes als*** ooms.
69. R.A. V z 5.
70. R.A. V dd 8.
71. R.A. V z 6.

"versetten" hij en zijn vrouw vier akkers land [72]. Op 5 september 1665 verkopen zij aan zijn oom, hoofdman *Ayoldus Hommens*, land te Nieuw Beerta, verkregen van Reene's zuster *Tietie*, en gaan zij voorts een landruil met hun oom aan [73].

Kort daarop is ***Popko Heerens*** overleden. Zijn weduwe gaat 13 februari 1668 huwelijksvoorwaarden aan met ***Focko Sybens*** [74] en hertrouwde 20 maart. Op 1 december 1668 daagt Dr. Huysman Ds. Mees te Slochteren (gehuwd met ***Popko's*** zuster) om in zijn plaats aan te zweren als voormond over ***Popko's*** kinderen bij ***Reene Bennens.*** Mees stemt hiermee in mits Huysman weer als voormond aanzweert wanneer hij namens zijn vrouw met de kinderen van ***Popko Heerens*** de goederen van wijlen zijn schoonvader ***Heero Hommens*** zal scheiden, die nu nog gemeenschappelijk eigendom zijn; 15 december 1668 zweert ***Mees als*** voormond aan [75].

Uit dit huwelijk:

1. *Benno Oompkes*, ged. Nieuwolda 16 december 1655.
2. *Heero Hommes*, ged. Nieuwolda 22 maart 1657.
3. ***Enno Heres***, ged. Nieuwolda 13 maart 1659.
4. *Icke*, ged. Nieuwolda 29 april 1660.
5. ***Enno,*** ged. Nieuwolda 8 juli 1662.
6. ***Amso,*** ged. Nieuwolda 21 'augustus 1664,

wier levensloop niet werd gevolgd. Acten van huwelijksvoorwaarden van één of meer van deze kinderen werden echter in het Oldambt niet gevonden.

I, 3. *Ayolt Hommens*, geb. Eexta in 1599, ingeschreven als student te Groningen 10 oktober 1616, lidmaat van de Hervormde kerk te Groningen september 1620, advocaat, ontvanger der provinciale halve breuken (boetes) 1627-1628, daarna solliciteur tot 1635, gezworene 1639, voogd van de Armhuiszittenden in 1634 [76], administrateur van de Weeskamer te Groningen 1646, medehoofdman van de Hoofdmannenkamer 1649 tot 1666, † Groningen 10 november 1666, tr. Midwolda 20 juni 1630 ***Tiabbe Tiddinga,*** geb. ca. 1603, † Groningen 1660, dochter van *Boelo* ***Tiddinga*** (zie § I) en ***Wya Sebes Bunninga*** (zie § 111).

Op 27 oktober 1627 werd ***Ayolt Hommens,*** voordien advocaat, benoemd tot ontvanger der provinciale halve breuken [77]. Als zodanig werd hij vervangen 20 december 1628 [78]. Hij werd (toen ?) solliciteur, maar draagt het solliciteurschap over 22 september 1635 [79].

Op 20 januari 1646 maakt hij gebruik van het recht van naarkoop ten aanzien van een door ***Rinnolt Diurcken*** en diens vrouw ***Wye Sebes*** (*Ayolt's* schoonmoeder) verkochte huisplaats [80]. Op 20 juli 1652 treedt hij op voor zijn zwager ***Johan Coenders*** en ruilt hij land met ***Menno Hendricks*** Si. Op 26 januari 1657 verklaart het kerspel Beerta hem en zijn vrouw, mede als cessionaris van de erfgenamen van ***Hommo*** Heerens, 2.790 Car.gl. schuldig te zijn [82]; op 4 januari 1658 aan dezelfden als cessionarissen van de erfgenamen van Hemmo ***Huninga 1.027*** Car.gl. [82].

Op 4 september 165'7 kopen hij en zijn vrouw een deimt land [83].

72. R.A. V bb 2.
73. R.A. V bb 2.
74. R.A. V ii 2.
75. R.A.G., Arch. Hoge Justitie Kamer, inv.nr. 897.
76. Pathuis, nr. 5123.
77. R.A.G., Statenarchieven inv.nr. 122 en inv.nr. 6, p. 3348vo.
78. Ibid., inv.nr. 6, p. 3526vo.
79. Ibid., inv.nr. 125.
80. R.A. V dd 5.
81. R.A. V jj 2.
82. R.A. V ee 4.
83. R.A. V dd 7.

Hij en zijn vrouw werden te Groningen in de Martinikerk begraven. Hij wordt op de grafzerk "Ayold Hommens van de Eexsta" genoemd, zijn vrouw "Tiabba Tiiddinga van Middawolda" [84]. De wapens, op deze zerk (waaronder ook een kleindochter, ***Anna Margareta van Rutenbergh,*** werd begraven) kwamen in de inleiding tot deze paragraaf reeds ter sprake.

Uit dit huwelijk:

1. ***Fosseta*** *Hommens*, † Windesheim na 5 november 1681 [84a], tr. le (pnocl. Groningen 28 juni) 1656 Jr. ***Mathias Albert van den*** *Rutenberg*, ged. Zwolle 18 november 1628, koopt 16 mei 1656 bij executie van de boedel van zijn moeder en broer het Huis te Zuthem [85], † Huis Zuthem bij Windesheim tussen 22 december 1668 en 30 januari 1669, zoon van ***Dirk van den*** *Rutenberg*, ritmeester, en ***Anna Margaretha van der*** *Recke*; tr. 2e Windesheim 31 augustus 1669 Jr. ***Diederik van Haersolte fot de Laeuwyck,*** kapitein-luitenant van de Garde van de provincie Gelderland [86], † vóór 7 oktober 1675 (in 1663 gehuwd met ***Helena van Ittersum,*** dochter van ***Wolf van Ittersum*** en *Christina* ***van Haersolte),*** zoon van *Arent* ***van Haersolte tot de Laeuwyck*** en ***Elisabeth van Brienen tot de Lathmer*** [87].
2. ***Hemmo*** *Hommens*, ged. Groningen 29 september 164 1, waarschijnlijk jong †.

84. Pathuis, nr. 1578.

84a. Zij laat 5 november 1681 de weduwe van Dr. ***Ludolphus Bitter,*** die 6 maart 1676 als haar volmacht optrad, ordonneren haar over te geven het staatboek en andere documenten rakende wijlen de Heer Hooftman *Hommens* (Gruoninga. jra. ***25-26*** (1980 -1981) p. ***43).***

85. Rijksarchief Drenthe, Arch. Batinge, inv.nr. 330.

86. Aldus bij huwelijk (Trouwboek Herv. Kerk Windesheim, Arch. Gemeente Zwolle).

87. Hommes, k. 87.

De gemeentewapens van Achterhoek en Liemers opnieuw bekeken,

door F. J. VAN ETTRO.

Elders in dit blad (kolom 300) vindt U een bespreking van het Taarboek 1982 van Achterhoek en Liemers. Dit iaar is het geheel bestemd voor de gemeentewapens van die toeristisch zo belangwekkende streek. Het is een prachtig boek geworden en als we hieronder de aandacht vestigen op een bescheiden aantal vergissingen in de tekst, dan is dit tevens een goede gelegenheid om een aantal onvolkomenheden in de beschreven gemeentewapens te signaleren.

Het gaat dan feitelijk om vergissingen van de op 24 juni 1814 opgerichte en in het begin zeker niet gemakkelijk functionerende Hoge Raad van Adel. In onze tijd zijn slordigheden als destijds werden begaan, ondenkbaar. Maar omdat in het Jaarboek 1982 die slordigheden bewust of onbewust worden ontzien, is de kans groot, dat bij de onbevooroordeelde lezer de indruk blijft hangen, dat de gemeentewapens in dit Jaarboek even degelijk verzorgd zijn als het Jaarboek zelf.

Op het euvel, dat de afbeelding van het wapen niet klopt met de officieel vastgestelde wapenbeschrijving op het diploma van de Hoge Raad van Adel, wordt in het Jaarboek 1982 slechts zelden gewezen. De heer A. G. van Dalen, die het gemeentewapen van Bergh behandelt, is feitelijk de enige die

van deze foute toestand werk maakt. Wij komen hier bij Bergh gaarne op terug.

Het Jaarboek in kwestie, dat gaarne ook hier aan de lezers *van* ons maandblad wordt aanbevolen, vertoont in de goede kleuren een schat van wapenafbeeldingen, alle bij elkaar achteraan in het boek, beginnende met de niet direct aparte, maar wel fraai getekende boom van Aalten en eindigende met het prachtige gemoderniseerde gemeentewapen, dat pas onlangs, nl. bij Koninklijk Besluit van 28 januari 1978 nr. 4, aan de gemeente Zutphen werd verleend.

1. Zutphen

Naast de titel van de bijdrage over het wapen van Zutphen in het Jaarboek 1982 op blz. 159 is een afbeelding in zwart-wit van het wapen uit 1816 geplaatst. De verbeteringen uit 1978 kunt U vaststellen aan de hand van de gekleurde afbeelding op de voorlaatste van de bladzijden in kleurendruk, achter in het Jaarboek. De gaande leeuw uit 1978 vult de bovenhelft van het doorsneden wapen met veel meer elegantie, dan zijn twijfelende voorganger uit 1816 deed. En toch behoeft niemand er aan te twijfelen, dat het in beide afbeeldingen de leeuw van Gelre is.

Drs. C. 0. A. baron Schimmelpenninck van der Oije heeft de Gelderse oorsprong van de Zutphense leeuw nog eens benadrukt door de vergelijking met een flink aantal wapens van voormalige hertogelijke Gelderse steden, die ook nu nog met trots de Gelderse leeuw vertonen [1].

Wij kunnen daarbij aantekenen, dat hun aantal in de Achterhoek en de Liemers groter is dan in het voormalige kwartier van de Veluwe. In de Betuwe zien we de Gelderse leeuw alleen in enkele gekwartileerde wapenschilden terug. Maar zowel in het Nederlandse als in het thans' Duitse deel van het voormalige Gelderse Overkwartier neemt de Gelderse leeuw in talrijke gemeentewapens de ereplaats in.

2. Het Gelderse Overkwartier

Bij de Vrede van Munster in 1648 bleef het Gelders Overkwartier nagenoeg geheel onder Spaans-Habsburgs bewind. De koningen van Spanje zagen hierin voldoende grond om ook na de vrede van 1648 de titel hertog van Gelre te blijven voeren. Ook behielden zij het gedeelde wapen Gelre-Gulik, dat ook thans als provinciewapen van Gelderland weer grote bekendheid geniet.

Evengoed voerde tijdens, de Republiek het vorstendom Gelre, waaraan het Overkwartier was ontvallen, hetzelfde gedeelde wapen. Maar toen na de Spaanse Successie-oorlog (1701-1713) de Vrede van Utrecht gesloten kon worden (op 11 april 1713), kwamen de Zuidelijke Nederlanden aan de Oostenrijkse Habsburgers, zij het met uitzondering van het grootste deel van het Gelderse Overkwartier. Steden als Stralen, Wachtendonk, Erkelenz, Goch, Viersen en Geldern, alsmede het voormalige graafschap Kessel, tussen Maas en Peel, kwamen toen aan Pruisen.

Volledigheidshalve zij er aan herinnerd, dat de koning van Pruisen in 1815 dat deel van het voormalige Overkwartier, dat ten westen van de Maas is gelegen, alsmede een smalle strook ten oosten van de Maas, afgestaan heeft aan het nieuw opgerichte Koninkrijk der Nederlanden. Zulks min of meer als compensatie voor de gebieden ten oosten van de rivieren Our, Sauer en Moezel, die in 1815 uit de op de Fransen teruggenomen krijgsbuit niet werden teruggegeven aan Luxemburg, waarvan onze koning Willem 1 groothertog zou worden.

1. Voor uitvoerige gegevens zie dit blad, 80ste jaargang (1963), kolom 143 e.v.

3. Doetinchem, Laren en Lochem

De stad Geldern, waaraan de provincie Gelderland haar naam ontleent, voert hetzelfde wapenschild als Doetinchem, zij het dat de leeuw tegenwoordig volgens de in Duitsland geldende molde niet langer gekroond is van goud, maar van rood. In beide wapens is de Gelderse leeuw vergezeld van drie mispelbloemen van zilver, herinnering aan het oudste wapen van de graven van Gelre, dat drie rode mispelbloemen vertoonde op veld van zilver, soms van goud. In de wapens van Laren en Lochem heeft men de drie mispelbloemen vervangen door drie gouden penningen. De leeuw van Hattem wordt vergezeld door een ster.

Erkelenz, Viersen en (pas sinds 1970 ook) Goch voeren een doorsneden schild: Boven de leeuw van Gelre, onder in goud een rolde mispelbloem, echter bij Erkelenz onder in zilver een rolde mispelbloem.

Volledigheidshalve: Roermond en Nieuwstad voeren beide een doorsneden schild, met in de bovenhelft de klimmende Gelderse leeuw. Maar de leeuw van Erkelenz is duidelijk gaande, dus zoals sinds 1978 die van Zutphen.

Een doorsneden schild vomeren eveneens Viersen, Wegberg en (sinds 1970 ook) Goch, alle drie met dit verschil, dat de onderhelft van de Gelderse leeuw bedekt is door de onderhelft van het schild. We noemen die gedeeltelijk zichtbare leeuw een uitkomende leeuw. Zeer bekend is de uitkomende rode leeuw in het wapen van Zeeland.

4. Een uitstapje naar Venlo en Goch

Vóór het jaar 1970 had Goch reeds de "halve" Gelderse leeuw in haar wapen, maar toen evenals die van Venlo nu nòg, vrij zwevend in het veld en met onder zich een tweede wapenfiguur, die feitelijk bedoeld was om er de onderhelft van het oorspronkelijk met een horizontale lijn doorsneden schild mee te versieren: dat van Goch met een mispelbloem, dat van Venlo met een nogal primitief scheepsanker.

Venlo, de zo belangrijke handelsstad, verdient beslist een fraaier wapen: het gemeentebestuur kan in de geregistreerde oude zegelafdrukken gemakkelijk het bewijs vinden, dat de horizontale lijn, die in de tijd van de Gelderse hertogen het Venlose wapen in twee helften verdeelde, al veel eerder een belangrijk clement van het wapen geweest moet zijn. Voor een beter en vooral ook eleganter wapen voor Venlo liggen alle indicaties in het bestaande wapen voor het oprapen ... [2].

2. Het oadste bewaarde zegel van Venlo (1290) is onder nr. 632 opgenomen in het „Corpus Sigillorum Neerlandicorum", (1937—1940). De horizontale lijn ontbrak in 1290 reeds, zodat. vrij onheraldisch, de halve leeuw en het anker samen vrij in 'hetzelfde veld zweven. Aangenomen mag worden, dat er minstens één nog ouder zegel geweest moet zijn, waarop de horizontale lijn niet ontbrak. Latere zegels, compleet met de horizontale lijn, worden door Mr. L. Ph. C. van den Bergh gesignaleerd in zijn boek uit 18'78: Beschrijving der vroegere Nederlandsche Gemeentezegels in het Rijks-Archief, blz. 104, en wel één uit het jaar 1343 en drie verschillende uit de 18de eeuw. Het schild op het zegel uit 1343 is nog bezaaid met blokken, de leeuw is nog niet gekroond. Van de zegels uit de 18de eeuw vertoont het tweede ook de schildhouders van het moderne wapen, twee geharnaste krijgslieden, elk met een banier, waarop het wanenschild van Venlo. Terecht wordt die leeuw uitkomend genoemd, zijn onderhelft wordt bedekt door de onderhelft van het wapenschild. De vrii in het wapen zwevende „halve leeuw" wordt elders terecht de verminkte leeuw genoemd.
De Gelderse leeuw op een met blokken bezaaid schild treffen we eveneens aan op het zegel van Roermond (nr. 621, jaar 1286) en op de tegenzegels van Arnhem (nr. 568—1281), Harderwijk (nr. 596—1290), Nieuwstadt (nr. 613-1290) en Zutphen (nr. 635-1243 en 1302).

Dat de twee wapenschilden, gehouden door leeuwen, aan weerszijden van de monumentale trap, die naar de hoofdingang van het fraaie oude stadhuis van Venlo voert, dezelfde fout vertonen, is wellicht al ooit een rem geweest bij voorstellen, om toch ééns aan een fraaier gemeentewapen te geraken.

5. Groenlo

Van de hierboven behandelde gemeentewapens worden de gouden leeuwen zonder kritiek als Gelderse leeuwen beschouwd. G roe n 1 o voert reeds lang in blauw een uniform gouden leeuw. Zij, die ondanks het "ontbreken" van bepaalde kenmerken deze leeuw als de Gelderse leeuw beschouwen, bevinden zich in deftig gezelschap! Het grote wapen van het koninkrijk Pruisen vertoonde zowel in de 19de als in het begin van de 20ste eeuw 48 kwartieren (beter: blazoenen) : het hertogdom Gelre wordt daarbij vertegenwoordigd door een blauw veld met een leeuw van goud, zonder meer.

Als we in Gelderland in blauw een gouden leeuw tegenkomen, mogen we gerust aannemen, dat het de Gelderse leeuw is. Dit geldt bepaald voor wapens binnen het voormalige hertogdom Gelre. Buiten dit gebied moeten we evenwel voorzichtig zijn met de kleuren goud en blauw, want daar zal het eerder gaan om de wapenkleuren van koning Willem I.

6. De verminkte leeuw van Bergh

Hierboven hebben wij ook daarom extra aandacht besteed aan de vele vormen, waarin wij in de heraldiek de Gelderse leeuw tegenkomen, om onderstaande bijzonderheden over de leeuw van Bergh voor de lezers gemakkelijker herkenbaar te maken. De gemeente Bergh behelpt zich reeds heel lang met een wapenafbeelding, die niet voldoet aan de op 7 okt. 1818 door de Hoge Raad van Adel bevestigde officiële wapenbeschrijving ! Vodgens deze wapenbeschrijving dient de rode leeuw ten halve lijve uitkomend afgebeeld te worden.

Hierboven hebben we in de wapens van Viersen, Wegberg en Goch kunnen zien, dat van de uitkomende leeuw de "bovenhelft" zichtbaar is en dat hij dan rust op b.v. de horizontale lijn, die het wapenschild doorsnijdt.

De uitkomende leeuw van de provincie Zeeland kennen we als ten halve uit de golven oprijzend.

De uitkomende leeuw van de gemeente Bergh zou volgens de wapenbeschrijving van 1818 moeten rusten op de smalle zwarte zoom, die het schild omboordt ...

De heer A. G. van 'Dalen [3], die zoals we reeds vermeldden, het wapen van de gemeente Bergh in het Jaarboek 1982 behandelt, is het niet ontgaan, dat hier blazoenering en afbeelding niet met elkaar overeenstemmen. In een goed bedoelde poging om in dit euvel te voorzien en voor een beter begrip van zijn lezers heeft de heer Van Dalen op blz. 25 van het Jaarboek aan de officieel geldende wapenbeschrijving uit 1818 een zelf-ontworpen wapenbeschrijving voor het gemeentewapen doen voorafgaan, die inderdaad voor particulier gebruik de bestaande wapenafbeelding beter weergeeft, maar waarin bovendien de leeuw plotseling een h a 1 v e leeuw wordt genoemd.

Wij mogen dit bezaaide schild, met over alles de hele Gelderse leeuw, nog niet als stadswapen zien. Het was het persoonlijke wapen van de graaf van Gelre en het gebruik daarvan op stedelijke documenten mogen we vergelijken met de tegenwoordige stempels van b.v. notarissen, die versierd zijn met het wapenschild van het Koninkrijk.

3. Ook auteur van: Gelderse Historie in de Liemers, 's-Gravenhage, 1971.

Nu schijnt de auteur zich niet gerealiseerd te hebben, dat een diploma van de Hoge Raad van Adel een officieel document is, afgegeven namens de koning resp. namens de regering door bevoegde ambtenaren. Aan de te k s t op het diploma mag dus niets veranderd worden en de bedoelde tekst is in principe ook zonder de toevoeging van een afbeelding compleet en duidelijk. Die afbeelding wordt trouwens in de tekst niet genoemd. Ook de overweging, dat de wapenafbeelding soms eerder bestond dan de officiële wapenbeschrijving, doet niets af aan de onaantastbaarheid van de tekst op het wapendiploma.

Als het gemeentebestuur van Bergh de wapenafbeelding zou willen aanpassen aan de officiële blazoenering, dan bestaat daar formeel geen bezwaar tegen, al vergt de beleefdheid, dat men zich daarover met de Hoge Raad van Adel verstaat. Voor een wijziging van de wapenbeschrijving is echter een Koninklijk Besluit onmisbaar, eveneens door bemiddeling van de Raad aan te vragen.

Nu is het dienstdoende wapen van de gemeente Bergh ongetwijfeld een navolging van een der v e 1 e zegelafdrukken, die de heren (sinds 1486 graven) van den Bergh ons hebben nagelaten. Jammer genoeg koos de stad Bergh destijds als voorbeeld een zegel uit met een buitengewoon primitieve afbeelding van het Berghse wapen. De gekwartileerde ("gevierendeelde") wapenschilden van de gemeenten Didam en Millingen hebben kwartieren, waarop we kunnen zien, hoeveel eleganter een wapen zou zijn, waarop in zilver de onverminkte rode leeuw van Bergh te zien is. De leeuw wordt daarvoor zoveel kleiner getekend, dat hij onberoerd blijft door de historisch op zijn beurt zo interessante zwarte zoom.

Die zwarte zoom kan beladen worden met een nader te bepalen aantal gouden penningen, bij voorkeur tussen negen en zestien stuks.

In de zoom op het wapen van de heren van den Bergh wordt meestal geen breuk gezien, doch eerder een schildversterking, die op het leeuweschild bevestigd was met platkop-nagels, die zelf op hun beurt een schildversterking vormden. Precies zo'n zwarte zoom met elf gouden "penningen" (d.w.z. de nagelkoppen) zien we toegevoegd aan het zilveren schild met twee zwarte sleutels van de naburige stad Xanten. Zwart op wit waren de kleuren van het prins-bisdom Keulen.

De opname in het gemeentewapen van de onverminkte leeuw (de heer Van Dalen noemt hem zelfs de volmaakte leeuw) kan alleen maar worden toegejuicht. Geen enkele gemeente kan er beter gefundeerde rechten op laten gelden. Men is in Bergh dan tegelijk bevrijd van de onmogelijke opgave om de leeuw ten halve lijve te laten uitkomen uit de zoom, die in de praktijk nooit breder is dan een zesde van de schildbreedte ... Het zou niet erg elegant zijn de rode leeuw af te beelden op het formaat van b.v. de Gelderse leeuw en dan daarna daarover heen de zoom te plaatsen. Van de uit de zoom uitkomende leeuw is slechts een stukje van de achterpoten door de zoom bedekt en de fiere leeuw van Bergh zou in de kortst mogelijke tijd de bijnaam "pootjebadende leeuw" moeten verwachten.

De blazoenering van het Berghse wapen met de onverminkte leeuw zou kunnen luiden: In zilver een leeuw van keel, getongd, genageld en gekroond van goud, binnen een zoom van sabel, beladen met (aantal) gouden penningen.

Men zou zo zeggen, als de gemeente Didam nog pas kort geleden een verzoek heeft ingediend, alleen maar om het gemeentewapen met een gouden kroon te mogen versieren (bij Koninklijk Besluit van 23 juli 1981 werd dit een gouden

kroon met drie bladeren en twee parels), dan is het niet te vroeg voor het gemeentebestuur van Bergh om orde op zijn heraldische zaken te stellen: bedoeld wordt hiermee het indienen van een aanvraag bij de Hoge Raad van Adel voor een verbeterd wapen met de onverminkte Berghse leeuw, binnen een zwarte zoom, die beladen is met b.v. zestien, elf of negen gouden penningen; plus een correcte wapenbeschrijving !

Het kan alleen maar toeval zijn, dat hetzelfde wapenschild, waaraan de heren van Bergh herkenbaar waren, ook werd gevoerd door ***Richard*** graaf ***van Cornwall,*** jongere zoon van koning ***Jan zonder Land van Engeland.*** Van 1257 tot 1272 was ***Richard*** Rooms-koning van het Duitse rijk. Door de rijke opbrengsten van de tin- en loodmijnen in Cornwall was hij de rijkste vorst van zijn tijd. In 1262 veroverde hij Poitou en het was van dat Franse graafschap, dat hij weldra het wapen met de rode leeuw en de zwarte zoom met gouden penningen ging voeren. Rooms-koning geworden, plaatste hij op zijn zegel het blazoen Poitou op de borst van de Duitse adelaar.

7. Zevenaar en zijn karbonkel

Rijk aan gegevens en een compliment waard is ook de bijdrage over het wapen van Zevenaar van de hand van de heer J. W. van Petersen. Deze gaat wel voorbij aan het merkwaardige feit, dat men bij de Hoge Raad van Adel in de vijftiger jaren van deze eeuw uiting heeft gegeven aan nogal eigenaardige opvattingen over hetgeen we in de heraldiek verstaan moeten onder het begrip "karbonkel". In de vrij recente wapenbeschrijving op het diploma van 5 mei 1958 noemt men bij de Hoge Raad van Adel de hier onmiskenbare Kleefse wapenfiguur een "karbonkel van sinopel (groen), waaruit acht stralen van goud over het hele veld gaan".

In het Frans heet de karbonkel escarboucle, maar dit woord gebruikt men tevens voor het uiterst pijnlijke en meestal hoogrood ontstoken conglomeraat van steenpuisten, dat bij ons in de volksmond negenoog wordt genoemd. Bovendien is de half-edelsteen, de karbonkel, die ook wel granaat genoemd wordt, niet groen maar helderrood. Degene, die het woord karbonkel in verband heeft gebracht met een groene halfedelsteen en die daarom de "naaf" van de Kleefse karbonkel in het wapen van Zevenaar groen heeft gekleurd, was gewoon een beetje in de war.

Het gedeelde wapen van Zevenaar vertoont naast elkaar het blazoen van de graven, sinds 1417 hertogen, van Kleef en dat van de graven van der Mark, twee belangrijke en dicht bij ons land gelegen gewesten, die sinds 1398 een personele unie vormden. Om het gedeelde wapen van Zevenaar te onderscheiden van dat van de toenmalige hertogen van Kleef zelf, voegde men er in Zevenaar in 1958 een gouden hartschild aan toe met een Gothische hoofdletter Z van sabel. Het gedeelde wapen Kleef-Mark, zo vermeldt de heer Van Petersen, is een herinnering aan ***Johan*** hertog ***van Kleef*** en graaf ***van (de) Mark,*** die in 1487 stadsrechten verleende aan zijn woonkern Zevenaar.

Welnu, als men de bedoeling had de beroemde Kleefse wapenfiguur (men noemt die in Duitsland Lilienhaspel, soms ook Gleverad of Kleverad) af te beelden, dan had men beter als voorbeeld kunnen nemen een van de Duitse overheidswapens, die trots de Kleefse karbonkel laten zien. Van groene versieringen aldaar geen spoor ...

Wij zien dan b.v. in het wapen van de Landkreis Kleve

de "Lilienhaspel", d.w.z. acht in lelies eindigende straalsgewijs geplaatste staven, die aan de andere zijde, dus in het midden van het schild, verbonden zijn door een ring, die soms ook de naaf wordt genoemd van het Kleverad.

Oorspronkelijk voerden de graven van Kleef in rood alleen maar een hartschildje van zilver [4]. De karbonkel (Lilienhaspel) is waarschijnlijk van oorsprong een metalen schildversterking. De Duitse gemeenten Voerde, Walsum en Wattenscheidt voeren o.a. het halve wapen van Kleef, compleet met de helft van het oorspronkelijke hartschildje van zilver en over alles de halve Lilienhaspel, in combinatie met een andere wapenfiguur in de andere helft van het schild.

In de beschrijving van het wapen van Zevenaar zou men dus de groene karbonkel met gouden "stralen" (de lelies op de uiteinden van de stralen of staven, die we op de afbeelding zien, worden niet eens genoemd), dienen te vervangen door de gewone karbonkel van goud, samengesteld uit acht in lelies eindigende gouden staven, onderling verbonden door een ring van goud, de naaf. Dit betekent, dat het overigens prachtige wapen van Zevenaar alleen maar ontdaan behoeft te worden van de groene koek, waarmee in een 'onbewaakt ogenblik de oorspronkelijke ring of naaf van de Kleefse karbonkel is bedekt.

Merkwaardig is, dat in alle Nederlandse gemeentewapens met de Kleefse karbonkel (behalve Zevenaar), een en dezelfde fout wordt gemaakt, namelijk dat het aloude hartschildje van Kleef op het Kleverad wordt gelegd, in plaats van andersom:

1) Duiven: o.a. een vrijkwartier van rood met een karbonkel van goud, met overalles een hartschildje van zilver:

2) Mook en Middelaar: gedeeld schild: in 11 o.a. een rood schild, beladen met acht leliestaven van goud, kringsgewijze geplaatst en in het midden (per abuis) beladen met een ledig schildje van zilver:

3) Uden (N.-Br.) : In blauw een karbonkel van goud met over alles (d.w.z. over de ring of naaf van de karbonkel en meestal niet groter dan het oorspronkelijke hartschildje van Kleef), een rooster van goud.

Het wapen van de gemeente Uden is een van de slachtoffers van het Koninklijk Besluit, waarbij de Rijkskleuren goud en blauw worden voorgeschreven voor die wapenafbeeldingen, waarvan verzuimd is de historische kleuren of tenminste de gewenste 'kleuren aan te melden. Uden, in het destijds door Kleef bestuurde Land van Ravenstein, zou heel wat eleganter voor de dag komen met b.v. het volgende wapen: In rood of in blauw een hartschildje van zilver en over alles een karbonkel

---

4. Bij wapens in de kleuren rood en zilver denken we allereerst aan de kleuren van het oude hertogdom Neder-Lotharingen, dat zich in de middeleeuwen uitstrekte tussen de Schelde en de Moezel en Rijn. Ten oosten van de Rijn werden ook de graafschappen Berg (tussen Sieg en Ruhr), Kleef en Zutphen tot Neder-Lotharingen (Lothrike) gerekend. De banier van Lothrike had drie horizontale banen rood-wit-rood en werd door de wapenheraut Gelre in zijn armoriaal, samengesteld tussen 1370 en 1395, afgebeeld naast het wapen van de hertog van Brabant en Limburg, die o.a. ook de titel hertog van Lothrike (in het Frans Lothier) voerde. In de tijd van de heraut Gelre had deze titel zijn politieke' inhoud feitelijk reeds verloren.

van goud, waarbij de lelies op het eind van de acht staven de rand van het hoofdschild bijna raken [5].

Om nu terug te komen op Zevenaar, het gemeentebestuur aldaar zou er goed aan doen het verzoek te richten tot de Hoge Raad van Adel om de wapenbeschrijving uit 1958 aan te willen passen aan de [huidige wapenafbeelding, mits daaruit te voren die volstrekt overbodige groene koek is verwijderd. Bovendien is niet het hartschild van de voorste schildhelft beladen met een karbonkel, maar de gehele voorste Kleefse schildhelft [6].

Hierboven hebben wij in het midden gelaten of de acht staven van de karbonkel even lang moeten zijn, dan wel of het de voorkeur verdient, dat zij doorlopen tot bijna de rand van het schild. Feitelijk kan de ring in het midden alleen maar dan „naaf" worden genoemd, als de leliestaven alle even lang zijn, d.w.z. de indruk wekken van een wiel, waaraan de velg nog ontbreekt. Vergeten we hierbij niet, dat men in Duitsland meestal spreekt van het Kleverad. Degenen, die in de karbonkel liever een schildversterking zien, mogen verwachten, dat de acht leliestaven de rand van Qet schild bijna raken.

8. Borculo\, Neede en Eibergen

Over het wapen van de gemeente Borculo heeft de heer E. J. van Ebbenhorst Tengbergen bijzonder veel historische gegevens verzameld, die ten behoeve van onze lezers hieronder mede worden overgenomen. Soms ook zijn het vragen, die al lang op beantwoording wachten. Het wapen van Borculo is een van de talrijke gemeentewapens, die tussen 1815 en 1830 zijn opgescheept met de kleuren goud en blauw, omdat het toenmalige gemeentebestuur de historisch verantwoorde kleuren, resp. de 'gewenste kleuren, niet tijdig aan de Hoge Raad van Adel heeft weten te melden. In al zulke qevallen — het waren er honderden — moest de Hoge Raad van Adel, op aanwijzing van koning Willem I persoonlijk, de kleuren goud op blauw aan het wapen toekennen.

Ondanks het feit, dat de omwenteling in 1830 reeds na vijftien jaren de stoot gaf tot de vorming van het koninkrijk België, zijn er ook vandaag de dag nog tientallen Belgische qemeentewapens, die de Nederlandse rijkskleuren goud en blauw vertonen.

Voor de gemeente Borculo liggen de historische wapenkleuren voor de hand. De genoemde auteur vond als wapen van de heren van Borculo in goud drie rolde koeken, zulks in de kroniek van Jan van Heelu (slag bij Woeringen 1288) en evenzo in het wapenboek (1370-1395) van de heraut Gelre.

In het gevierendeelde gemeentewapen van Neede, historisch nauw verbonden met de heerlijkheid Borculo, vertonen de kwartieren 1 en 4 in goud drie koeken van rood en meer behoeft ook niet.

---

5. Dezelfde vergissing d.w.z. met het aloude hartschildje gelegd op de karbonkel trof ik aan in de uitgave van het Armoriaal Wijnbergen (± 1270-1285) door Paul Adam-Even en Léon Jéquier (uitgave Archives Héraldiques Suisses 1951-1954). Op blz. 49 wordt het wapen van Kleef keurig geblazoeneerd, in vertaling: In rood een hartschildje van zilver, over alles een karbonkel van goud. Op het op blz. 50 afgebeelde schild daarentegen is (door de uitgevers ?) het hartschild op de karbonkel gelegd, zodat feitelijk alleen de lelies van de leliestaven zichtbaar zijn gebleven. Zouden we hier de eerste aanzet van de fout moeten zoeken, die de wapens van Duiven en van Mook en Middelaar aankleeft en die aan de aandacht van de Hoge Raad van Adel is ontsnapt ?

6. Ook op Zevenaar% wapendiploma dus tegen spraak tussen de officieel vastgestelde, in dit geval te verbeteren wapenbeschrijving en de wapenafbeelding.

Eibergen, dat in de middeleeuwen bekend was onder diverse namen, die niets met eieren te maken hadden, b.v. Eckberge, voert al lange tijd in blauw drie eieren van goud. De verleiding is groot, hierin een vrijmoedige variatie te zien van de drie gouden penningen, die ten onrechte in 1816 de plaats 'hebben ingenomen van de drie rode koeken van Borculo.

De auteur noemt ook nog het geslacht ***Van Gramsbergen*** (blz. 27). Het zou een mooi succes zijn, als een van onze lezers verband zou weten te leggen tussen het wapen van de heren van Borculo, „in goud drie rode koeken", en het gemeentewapen van Gramsbergen, volgens het recept van koning Willem 1 sinds 1819 van lazuur beladen met drie bezantijnen of bezanten van goud.

Bij de beschrijving van het wapen van de gemeente Borculo worden de twee scheepshaken het 'eerst, dus als hoofdfiguren, genoemd, terwijl het toch voor de hand ligt, dat de 'huidige drie gouden penningen (bezanten) of nog beter, de oorspronkelijke drie rode koeken op goud, ook al 1 e en geheel toereikend zouden zijn voor een goed herkenbaar wapenschild.

De huidige scheepshaken, of wát het zijn, zijn een secundaire versiering, om niet te zeggen een breuk: zij moeten uiteraard in de tweede plaats bij de blazoenering genoemd worden. De huidige officiële wapenbeschrijving is dus beslist voor verbetering vatbaar.

Zeer belangrijk is in dit verband, dat de archivaris van het Rijk, L. Th. C. van den Bergh, reeds een eeuw geleden op een van de bewaard gebleven oude zegels van Borculo kromstaven (bisschopsstaven) herkende. Deze zouden best verband kunnen houden (welke plaatselijke historicus kan dit vertellen?) met de activiteit van de bisschoppen van Munster in de heerlijkheid Borculo. In 1406 werd de heerlijkheid Borculo, zo vermeldt de heer Tengbergen, aan de bisschop van Munster in leen opgedragen. Toen in 1553 de laatste heer van Borculo en Lichtenvoorde (uit het huis *Bronckhorst*) 'overleed, was dit voor de 'bisschop van Munster aanleiding Borculo en Lichtenvoorde als vervallen lenen aan zich te trekken. Vele jaren is over deze confiscatie geredeneerd en geprocedeerd. Zelfs heeft Munster er oorlog om gevoerd met de Republiek.

Het vraagstuk „scheepshaken of kromstaven" zal zich vanzelf oplossen, als de gemeente Borculo zou willen terugkeren tot het fraaie wapen van de vroegere heren: in goud drie koeken van rood. Geen enkel publiekrechtelijk lichaam heeft beter gefundeerde rechten op dit elegante historische wapen.

Het komt daarbij goed uit, dat de gemeente Neede het blazoen van de vroegere heren van Borculo niet apart voert, maar het in 1931 gekwartileerd heeft met wat men noemt het wapen van het bisdom Munster. De bisschoppen van Munster maakten, zoals we al zagen, aanspraak op de heerlijkheid Borculo, die mede Neede en Eibergen omvatte. De echte kleuren van het Munsterse wapen zijn goud met een dwarsbalk van rood. De tot scheepshaken verbasterde kromstaven van de bisschop heeft men in Neede terecht geen plaats in het wapen waardig gekeurd. In Neede mag men gerust trots zijn op het aantrekkelijke gemeentewapen. Dat men de originele Munsterse kleuren van de kwartieren 2 en 3 gewijzigd heeft in goud op blauw is vanzelfsprekend gebeurd om te voorkomen, dat de vier kwartieren alle vier ***een*** veld van goud zouden te zien geven.

9. Didam en Meurs

Bij de behandeling van het gemeentewapen van Bergh hebben wij het niet minder fraaie gekwartileerde wapen van de gemeente Didam reeds genoemd. De zwarte dwarsbalk op

gouden veld in 1 en 4 is het blazoen van de graven van Meurs. (Duits: Moers of Mörs), dat ook bij ons Oranjehuis een belangrijke rol heeft gespeeld. Prins *Maurits († 1625)* erde dit graafschap in 1594 van de laatste gravin van Mörs uit het Huis *Neuenahr (Nieuwenaar).* Weldra plaatste hij het 'gouden schild met zwarte dwarsbalk als bijschildje boven in zijn grote wapen, Zijn opvolgers volgden zijn voorbeeld, totdat na de dood van koning-stadhouder *Willem III* (1702) Mörs als deel van *Willem*'s erfenis werd bezet door de troepen van koning *Frederik I van Pruisen,* hertog van Kleef.

Op de voorgevel van het paleis Noordeinde in Den Haag zal dit Oranje-Nassauwapen compleet met bijschildje Meurs na de lopende restauratie weer te zien zijn.

10. Doesburg, Lichtenvoorde en Herwen en Aerdt

Merkwaardig, om niet te zeggen eigenaardig, is het gebouw, dat in de wapenbeschrijving van Doesburg een Romeinse burcht wordt genoemd. Terecht zegt de heer W. Zondervan, die het wapen van Doesburg behandelt, dat de Doesburgse wapenfiguur eerder een kasteel genoemd zou moeten worden.

Inderdaad wordt in het Nederlandse wapen de burcht afgebeeld als een eenvoudige ronde toren, meestal voorzien van kantelen, zoals de burcht in het wapen van Herwen en Aerdt en in dat van Lichtenvoorde. In de wapenbeschrijving wordt vermeld of er een deuropening, een valhek en vensters zichtbaar zijn.

We kunnen daaraan toevoegen, dat een burcht met twee rijen kantelen een burcht van twee verdiepingen wordt genoemd (de benaming „dubbele burcht" is 'hier verkeerd en kan alleen tot misverstanden voeren).

Het wapen van de gemeente Gorssel vertoont deze wapenfiguur, ofschoon die in de wapenbeschrijving van 1 april 1853 simpelweg een wachttoren wordt genoemd. De diverse vormen van de burcht kunnen door ervaren wapentekenaars gereconstrueerd worden aan de hand vaa een beknopte wapenbeschrijving en de burcht voldoet als wapenfiguur daarom zeker aan de regels vaa de heraldiek.

Van de eigenlijke kastelen kan dit niet gezegd worden! Die worden met zoveel variaties en versieringen afgebeeld, dat zonder een 'bestaande tekening als voorbeeld een halve bladzijde tekst meestal nauwelijks toereikend is voor een enigermate bruikbare blazoenering. De alleroudste vorm ('reeds op een zegel van 1237, zie Douët d'Arcq 11245 [7]), die we in de heraldiek ontmoeten, is die in het wapen van de koningen van Castilië: In rood een gekanteeld kasteel, getopt van drie eveneens gekanteelde torens, alles van goud.

In zijn eenvoudigste en courantste vorm heeft in de Nederlandse heraldiek een kasteel twee torens, soms, met een middenbouw. Deze is soms gekanteeld, soms met een dak, soms met beide. De poort bevindt zich ofwel in de gekanteelde verbindingsmuur, ofwel in de middenbouw en is bij het kasteel van bescheiden hoogte.

Wij wijzen hierop, omdat een gebouw met twee torens, waarvan de veel grotere poort terstond opvalt en die vooral in stadswapens in allerlei variaties voorkomt, meestal stadspoort genoemd wordt. Op de middenbouw van het kasteel staat vaak een derde toren.

De oorsprong van deze afbeeldingen van gebouwen op wapens moeten we zoeken bij de afbeeldingen op de zegels van de stadsbesturen. Men liet er 'graag een van de voornaamste of fraaiste stadspoorten op afbeelden en stelde er prijs op, dat van de stadspoort een behoorlijke mate van gelijkenis met de werkelijkheid werd betracht.

Hoe ingewikkelder de zegelafbeelding daardoor werd, zoveel te moeilijker werd het zo'n zegel te vervalsen. Bij wapenafbeeldingen daarentegen streeft de ervaren wapentekenaar de grootst mogelijke eenvoud na, voor goede herkenbaarheid vooral. Hoe minder woorden men nodig heeft voor een afdoende wapenbeschrijving, zoveel te meer moet de afbeelding op het schild gewaardeerd worden. Het kasteel moet, in tegenstelling dus tot de torenvormige burcht, tot de minder geslaagde wapenfiguren gerekend worden, doodgewoon, omdat het eigenlijk niet goed mogelijk is het kasteel, zonder een oudere afbeelding als voorbeeld, op gelijke wijze als vroeger af te beelden.

Nog ingewikkelder en nauwelijks afdoende te blazoeneren zijn overigens de steden of vestingen, in het Frans citadelle, b.v. Antwerpen en Kampen.

De huidige afbeelding van het kasteel van Doesburg moet wel aan de fantasie van de zegelsnijder of van diens opdrachtgever zijn ontsproten: het gaat hier niet om een gelijkenis met een vroeger bestaan hebbend gebouw. In een poging om perspectief toe te passen, zijn de muren en de twee hoektorens afgebeeld, alsof zij liefst zes graden uit het lood staan: dat zou onderhand wel eens verbeterd mogen worden. Dan zouden tevens, de muren gekanteeld mogen zijn.

Kennelijk heeft men een vierkante of langwerpige legerplaats bedoeld met een toren op elke hoek, de vierde toren is niet zichtbaar. De benaming "Romeins kasteel" heeft men in Doesburg van het begin af aan op prijs gesteld en die behoeft niemand te storen.

11. Hengelo (G.)

De wapenbeswhrijving van Hengelo van 23 september 18 18 is vermoedelijk onvoltooid gebleven: zijnde een blauw schild, waarop een wit geschaduwd beeld.

Elk soort beeld zou aan deze beschrijving beantwoorden en dat kan nooit de 'bedoeling zijn geweest van de Hoge Raad van Adel.

Het gemeentebestuur van Hengelo gebruikt een wapenschild, waarop een soort tuinbeeld van een naakt jongetje, staande op een „grond", dragende op zijn rug een hoorn van overvloed, vreemd genoeg met de opening 'omlaag. Deze afbeelding is, tegen alle regels in, geheel wit, zoals de wapenbeschrijving per abuis aangeeft. In de heraldiek zijn alleen de parels van een heraldische kroon, alsmede het vel, de ondergrond, van het hermelijn, waarop de bekende zwarte hermelijnstaartjes te zien zijn, wit. In andere 'gevallen wordt van zilver gesproken en in het Jaarboek 1982 is daarvoor ook een zilverkleurige inkt benut.

Met betrekking tot de onvoltooid gebleven wapenbeschrijving zouden we ons mogen afvragen, of de ambtenaar van de Hoge Raad van Adel wellicht geaarzeld heeft tussen de woorden naakt of ongekleed of bloot, dit zolang, dat het diploma reeds naar Hengelo verzonden was, voor hij tot een besluit was gekomen ...

In de provincie Overijssel kennen we de belangrijke industriestad Hengelo (0.). Het wapen, waarmede men aldaar op 1 april 1870 werd vereerd, is nog niet door de industrie geïnspireerd, maar vertoont alleen attributen van de landbouw en de bijenhouderij. Het Gelderse Hengelo stelt er wellicht prijs

7. No. **11245** Douët d'Arcq, Inventaire et documents, collection des sceaux, Paris, 1863.

op, het blote tuinbeeld te vervangen door een Gelders aandoend wapen? Doorsneden en dan bij voorkeur met boven de gaande Gelderse leeuw. In de onderhelft van het schild plaatse men een eigen plaatselijk heraldisch attribuut; bij gebrek aan beter, vanwege de oude relatie de (niet te druk versierde) hoorn des overvloeds van het blote jongetje. ..

12. Minder geslaagde gemeentewapens

Zoals in alle streken van ons land (en van andere landen) komen we ook in de Achterhoek en in de Liemers gemeentewapens tegen, die beneden alle peil zijn, b.v. Pannerden, Steenderen en Warnsveld en in mindere mate Zelhem en Hengelo (G.).

Zelhem zou over de bestaande wapenbeschrijving van 20 juli 1816 luidende: „zijnde van goud, beladen met een ploeg van sabel" wellicht kunnen overleggen met een ervaren wapentekenaar over een wat duidelijker en actuelere heraldische tekening van een ploeg voor paardentractie.

Warnsveld heeft naar de mening van velen nu wel lang genoeg in haar wapen eer bewezen aan de elders onbekende afgod Warns. Zou de locale geschiedenis geen aanknopingspunten bieden voor een eervol wapen, dan kan men gerust teruggrijpen op de Gelderse leeuw. ..

Pannerden. Het huidige wapen verdient alleen de aanduiding overladen. Alleen de pannebakkersoven of alleen een klein aantal goed geplaatste plannen zouden kenmerkend genoeg zijn, maar blijven heraldisch dan nog beneden de maat. Ook hier zouden in de historie van de eigen streek of die van Gelderland aanknopingspunten voor een fraaier wapen gevonden moeten kunnen worden.

Steenderen. Toen in 1818 of kort daarvoor in Steenderen werd overlegd over de keuze van een goede wapenfiguur, bleken de voorstanders van de aanvaarding van de leeuw van de stad Bronkhorst, inmiddels deel geworden van de gemeente Steenderen, het te moeten afleggen tegen de meerderheid in Steenderen, die er op stond, dat Steenderen zich een sprekend wapen zou aanschaffen, d.w.z. met stenen. Had men nu maar bakstenen gekozen, die regelmatig van vorm zijn en dus geschikter voor een wapen. Een wapen met drie bakstenen, opgesteld twee boven en één midden daaronder mag wat saai overkomen, maar is correct. Steenderen behelpt zich echter al sinds 1818 met in zilver een slordig hoopje keistenen van blauw. Misschien mag thans nóg eens gepleit worden, om de leeuw van het beroemde geslacht van de ridders en bannerheren van *Bronckhorst*, dat indertijd ook het wapen was van het stadje Bronkhorst, thans toeristisch het bekendste deel van de gemeente Steenderen, als nieuw en beter gemeentewapen in overweging te nemen.

De gemeente Lichtenvoorde voert trots in haar gedeelde wapen in rood een leeuw van zilver, gekroond, getongd en genageld van goud, zijnde de leeuw van *Bronckhorst*. Steenderen heeft minstens evenveel recht op deze fraaie leeuw.

Aan de op de laatste bladzijde van het Jaarboek bijeengebrachte wapens van voormalige gemeenten, bewaard als curiositeit, zullen we maar voorbijgaan. Elders tegenkomen zullen we ze niet meer.

Als we van de nog dienstdoende wapens uit de streek er vele onbesproken hebben gelaten, dan betekent dit, enerzijds, dat de ruimte in ons maandblad beperkt is, anderzijds, dat de hierboven niet vermelde wapens in het Jaarboek aan de regels voldoen en soms zeer fraai zijn. Tenslotte hebben onze lezers, die zich het Jaarboek 1982 aanschaffen, recht op voldoende vers materiaal voor lezing en voor de bestudering van de wapens en hun voorgeschiedenis; daar is geen gebrek aan.

Met bovenstaand verslag over een nieuwe studie over de gemeentewapens van Achterhoek en Liemers hopen we de belangstelling voor de heraldiek bij de lezers van ons blad te hebben vergroot.

Het zou buitengewoon nuttig en leerzaam zijn als een of meer historici, die aan het Jaarboek 1982 bijdragen hebben geleverd, bij gelegenheid zouden willen proberen voor de hierboven genoemde gemeenten met minder geslaagde wapens adviezen uit te werken van historisch verantwoorde wapens, in de kwaliteit die we zozeer waarderen bij b.v. Zutphen, Neede, Didam, Zevenaar en vele andere.

KORTE MEDEDELINGEN.

Adelsgunst.

Bij Koninklijk Besluit van *24* mei 1982, no. 26, is *Lodewijk Frederik Wilhelmus Maria van Bunge* ingelijfd in de Nederlandse adel. Betrokkene stamt af van *Samuel Joachim van Bunge*, kapitein in het regiment van de markgraaf van Baden in Staatse dienst, die door Keizer Frans 1 op 4 oktober 1748 in de Rijksadel werd opgenomen.

Immens (1982. 39-40).

Het komt mij voor dat de "De godvruchtige avondmaalganger" mank gaat aan hetzelfde euvel als het manuscript bij het Centraal Bureau voor Genealogie waarop de heer Deknatel mij zo vriendelijk attent maakte, nl. de afwezigheid van *Jo(h)annes Immens*, zoon van *Andreas Immens* en *Johanna Clement*, geb. Negapatnam 7 maart 1680, onderkoopman en 2de pakhuismeester ald., † ald. 5 nov. 1722. Volgens: de heer R. Barendsen is zijn graf daar nog te vinden, op de 1 lde rij van het w., 2de van het n., nr. 36 (vlg. De Ned. Leeuw 1940, 499).

Van *Joan Immens* en *Geertruida de Neve* is mij slechts één kind bekend, een zoon: *Andreas Franciscus (François) Immens*, in genoemd manuscript oorspronkelijk vermeld op p. 4 als tweede zoon van Dr. *David Immens*, uit Middelburg. Op een volgende bladzijde — in een ander handschrift — wordt zijn vader, zonder diens vader te vermelden, als *Andries* aangeduid.

Andreas Franciscus Immens, geb. Negapatnam 14 april 1720, studeerde te Leiden (19 juni 1738: Negapatmana Batavus en 16 maart 1747: Indo-Batavus), fiscaal van Chinsura, † Houghly 25 januari 1765, tr. in 1743 *Cornelia Maria de Mauregnault*, geb. *7* april 1725, † Chinsura 18 januari 1762.

Dit echtpaar had de volgende kinderen:

1. *Johanna Maria Immens*, tr. *Jacob Eilbracht* (vgl. W. Wijnaendts van Resandt, De gezaghebbers' der Oost-Indische Comp., 1944, en De Navorscher, jrg. 39, p. 116);
2. *Theodora Petronella Immens*, tr. *Daniel Overbeek;*
3. *Angenita Theodora Immens*, tr. *Jan Moorland;*
4. *Johanna Gerardina Elisabeth Immens*, tr. *Anthony Bogaart;*
5. *Helena Louise Immens*, tr. *Christiaan Blom;*
6. *Gerard Ewoud Immens*, ongeh. †;

alsmede nog drie jong overleden kinderen.

Het is wellicht aardig te vermelden dat de oudste zoon van

Jacob Eilbracht en *Johanna Maria Immens*, nl. *Joan Philip Eilbracht, huwde* met *Johanna Pieternella de Mauregnault, een* nicht van *Cornelia Maria* voornoemd, terwijl een dochter van *Christiaan Blom* en *Helena Louise Immens*, nl. *Cornelia Sophia Louise Blom* huwde met *Johan Laurens Boreel de Mauregnault* !

Het wapen *Immens* komt voor op De kwartieren van Jhr. Daniel Joan de Buvry de Mauregnault, W. P. van Stockum & Zoon, 1887.

J. F. BECKMAN.

Heeft de Engelse hofschilder Sir Peter Lely (alias Pieter van der Faes) in zijn jeugd te Deventer bij zijn ouders gewoond?

Omtrent de jeugdjaren van de beroemde portretschilder aan het Engelse Hof *Peter Lely* alias *Pieter van der Faes* (1618—1680) is weinig bekend. Hij werd 14 sept. 1618 te Soest in Westfalen 'geboren, waar zijn vader *Johan van der Faes* genaamd *Lelij* vermoedelijk als militair in een Staatse compagnie in garnizoen lag. In 1637 wordt de zoon *Pieter* lid van het St. Lucasgilde te Haarlem als leerling van de schilder *Frans Pietersz. de Grebber*. Over de tussenliggende jaren ontbreken alle gegevens. De militaire loopbaan van de vader *Johan* (die later kapitein van een compagnie voetvolk werd), evenals zijn standplaatsen bleven tot dusver ook geheel in het duister. Toevallig kwam bij het onderzoek naar de bij uitstek militaire familie *Wecke* [1] aan het licht dat vader *Johan* als 'kapitein enige jaren te Deventer heeft gewoond en wel tussen de jaren 1631 -1639 (met een onderbreking in 1637).

Op 30 juni 1631 ondertekent *J. Lelij*, oapitein, de „acte voor die officieren der compaignien hier binnen komende om guarnison te bolden" [2]. In 1633 kopen *Johan van der Faes* geheit *Lelij* en zijn huisvrouw Juffer *Abigael van der Vliet* het huis „de Schuyre" op het Grote Kerkhof te Deventer, tegenover de St. Lebuinuskerk en naast het Stads Cijshuis [3]. In het Deventer kohier van ca. 1635, 1000e penning [4], wordt Capitain *Lelij* vermeld in het vendel (wijk) van de Polstraat, maar door zijn naam is een dikke streep gehaald (de in de steden gelegerde militairen werden veelal vrijgesteld van stedelijke aanslagen). In 1638 stelt hij als „gewesen capitein" dit huis tot onderpand bij een schuldbekentenis [5] en hij verkoopt het huis in 1639 bij zijn vertrek naar 's-Gravenhage [6]. In maart 1634 doet zijn dochter *Anna* belijdenis te Deventer en deze dochter trouwt er 22 jan. 1637 met *Joost Lansinck*, uit Lochem, richter te Groenlo. In sept. 1637 ontvangt *Jan van der Faes* alias *Lelij*, capitein, attestatie naar Rees (waar toen Walraven baron van Gendt, generaal-overste der Brandenburgse troepen, gouverneur was). Zijn echtgenote *Abigael van der Vliet* bleef vermoedelijk met haar ca. 1625 geboren dochtertje *Catharina Maria* [7] in Deventer 'achter. Het echtpaar ontving in juni 1639 attestatie naar 's-Gravenhage. *Johan van der Faes is* vóór 31 aug. 1647 gestorven [8]; zijn weduwe leefde nog in 1661 [9].

1. De Ned. Leeuw 1977, kol. 437, en 1979, kol. 298-302.
2. G.A. Deventer, Archief Stad, per. Rep. 1, inv.nr. 502.
3. G.A. Deventer; Renuntiatiën d.d. 20 dec. 1633.
4. G.A. Deventer, Archief Stad, per. Rop. 1, inv.nr. 598.
5. G.A. Deventer, Register van Schuldbekentenissen (Bekende Schulden 1624—1659), d.d. 12 april 1638.
6. G.A. Doventer, Renuntiatiën d.d. 5 april 1639.
7. Zie noot 1.
8. G.A. Deventer, Renuntiatiën d.d. 31 aug. 1647.
9. G.A. 's-Gravenhage, not.arch., W.v.M., inv.nr. 48, fo. 269, d.d. 10 okt. 1661.

De vraag dringt zich thans op of de zoon *Pieter* (die in 1631 bij de komst van zijn vader in Deventer 12 jaar oud was) aldaar enige tijd bij zijn ouders heeft gewoond, dan wel gezien het ambulante bestaan van zijn vader als militair reeds eerder uit huis was gedaan, b.v. bij een van zijn ooms of tantes *Van der Faes* te 's-Gravenhage? *Pieter* wordt niet vermeld in het album studiosorum van de Illustre School te Deventer, maar hij kan er natuurlijk aan een andere instelling onderwijs hebben genoten. Zouden zijn teken- en schildertalenten reeds in Deventer tot uiting zijn gekomen en zou hij in die stad al het penseel hebben gehanteerd?

Het blijven alle open vragen, want er is helaas bitter weinig documentatie voorbanden over werkzaamheden van schilders te Deventer in die tijd [10]. Zo heeft er b.v. te Deventer ook geen St. Lucasgilde (het gilde van de kunstschilders) bestaan, waarvan de archieven voor zover bewaard in andere steden (zoals Delft en Haarlem) vaak zulke verrassende bijzonderheden over schilders en hun werk bevatten. Eerst na 1650, met de vestiging van de uit Zwolle stammende kunstschilder *Gerhard ter Borch* in Deventer, kan men zich mede aan de hand van archivalia een nauwkeuriger beeld vormen van het leven en werken van 'schilders in de IJsselstad en van hun leerlingen. Behalve wat de bekende kunstlexica hier voor wetenswaardigs hebben te bieden, zij nog speciaal gewezen op het standaardwerk van Dr. M. E. Houck betreffende *Gerhard ter Borch* en andere schilders te Deventer [11].

De mogelijkheid dat *Pieter van der Faes* alias *Lely* dus tussen de jaren 163'1-1637 te Deventer heeft gewoond (en „geschilderd"?) zou een uitdaging kunnen vormen voor iconografen en kunsthistorici zich af te vragen of er in het (vroege) werk van *Lely* overeenkomsten zijn aan te wijzen met de schildertrant van een bepaalde schilder uit de IJsselstreek, onder wiens leiding *Pieter* zijn eerste schreden als schilder op de weg naar wereldfaam zou kunnen hebben gezet.

In het hierondervolgend genealogisch overzicht wordt duidelijk hoe de (toe)naam „*Lelij*" zich bij de van oorsprong Haagse familie *(Van der) Faes* heeft gefixeerd en door welke familierelaties *Peter Lely* na zijn definitieve vestiging in Engeland nog met Nederland bleef verbonden.

1. *Hendrick Cornelisz. Faes*, metselaar te 's-Gravenhage, in 1561 wonend in de Heulstraat (kohier 10e penning), koopt 25 april 1561 een huis op de Voldersgracht en 13 maart 1562 het huis „in de Lelie" in het Noordeinde, naast het Sacraments Gasthuis, voor 1150 Car.gld. van Jan van Hacvoort, kistemaker [12], † vóór 8 maart 1601, tr. *Elsge Dircxdr*,, † na 8 maart 1601.

11. *Claes Hendricxsz. van der Faes*, geb. ca. 1562, mr.-schoenmaker „in de Lelie" in het Noordeinde, brandmeester 1629, begr. 's-Gravenhage (Gr.k.) 14 dec. 1632, tr. aldaar in april 1590 *Mechtelt van der Woert*, in 1588 nog onmondig, begr. 's-Gravenhage (Gr.k.) 5 nov. 1638, dr. van mr. *Pieter Jansz. van der Woert*, chirurgijn, raad der stad Utrecht, en van *Deliaentje Jacob de Rijcke-dochter*.

Bovenstaand echtpaar komt voor in de fragment-

10. Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, Verslagen en Mededelingen, 87e stuk, 1972. Nalis: Bartholomeus Breenbergh, blz. 71. noot 52.
11. M. E. Hoack, Mededeelingen. betreffende Gerhard ter Borch, Robert van Voerst, Pieter van Anraedt, Aleijda Wolfsen, Derck Hardensteijn en Henrick ter Bruggen, benevens: aanteekeningen omtrent hunne familieleden, Versl. en Meded. van de Ver. tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, 20ste stuk (1899).
12. G.A. 's-Gravenhage, transportregisters.

genealogie Van der Woert onder de „Aantekeningen bij enige portretten op het Kasteel Swestevn te Loosdrecht" door Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar, in het Jb. van het Centraal Bureau voor Genealogie 1970. blz. 76. Als oudste kind wordt daar abusievelijk vermeld ***Catharina*** Maria van ***der Faes, tr. Coenraad Wecke; zij*** was een dochter van kapitein ***Johan van der Faes*** (en dus een zuster van Sir ***Peter Lely***). Bij de verder vermelde kinderen ontbreekt ***Petronella van der Faes,*** tr. 1617 ***Anthonis de Mist.***

Uit dit huwelijk (precieze volgorde onbekend):

1. *Petronella* ***van der*** *Faes,* tr. (ondertr. 's-Gravenhage 28 juni 1617) ***Anthonis de Mist.***

   Hun dochter ***Mechtelina de Mist,*** tr. de vendrig ***Berringa,*** erft van haar tante ***Maria Bosman-van der Faes*** (zie sub 5).

2. *Johan,* volgt 161.

3. ***Deliana van der*** *Faes,* tr. (ondertr. 's-Gravenhage 31 mei 1626) ***Mattheus La*** *Faille,* notaris.

4. ***Olivier van der*** *Faes,* zijdelakenkoper, kapitein der schutterij (Haags kohier 500e penning 1627 £ 16 = vermogen *f* 8000), tr. (ondertr. 's-Gravenhage 3 nov. 1624) *Clementia van* ***der Mast,*** wed. van ***Barthold van Wilsen.***

   Blijkbaar was dit huwelijk kinderloos, want bij Olivier% overlijden in 1651 erft zijn zuster ***Odilia*** (zie sub 6) zijn huis „de Blaesbalch" in het Noordeinde tegenover de Plaats; zij verkoopt dit huis overigens op 21 maart 1652 weer door aan haar zwager ***Jacob Bosman*** (zie sub 5).

5. ***Maria van der*** *Faes,* † vóór 16 mei 1674, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 23 dec. 1640) *Jacob Bosman,* kruidenier, lcapitein der schutterij, † vóór 20 april 1668.

   Haags kohier 200e penning 1674: „d'erffgen. voor de helft van de wed. van wijlen Cap.n ***Bosman £ 47.10*** = vermogen *f* 9500." Die erfgenamen waren ***Catharina Maria van der Faes,*** wed. van ***Coenraet Wecke;*** haar broer ***Pieter van der Faes*** „anders geseyt ***Lely,*** tegenwoordig in Engeland", en de drie weeskinderen van ***Mechtelina de Mist*** en de vendrig ***Berringa.*** Zij verkochten 16 mei 1674 „de Cleyne en de Groote Blaesbalch" in het Noordeinde en transporteerden 4 dec. 1674 een aantal obligaties.

6. *Odilia van* ***der*** *Faes,* † vóór 1 april 1661.

   Zij wordt nergens te 's-Gravenhage aangetroffen als echtgenote van de zilversmid ***Valentijn Michel, zoals*** bovengenoemd artikel in het Jb. van het Centraal Bureau voor Genealogie op blz. 77 vermeldt.

   Het sinds 1562 onafgebroken in de familie ***Van der Faes*** gebleven huis „in de Lelie" was door vererving in het bezit van Odilia gekomen en werd na haar overlijden door haar executeurs (o.a. haar zwager ***Jacob Bosman)*** op 1 april 1661 voor *f* 3100 verkocht aan het echtpaar ***Krap-Keun.***

   Maar de naam van het familiehuis bleef voortleven bij de Engelse hofschilder ***Pieter van der Faes,*** zich noemende ***Peter Lely,*** en na diens overlijden in 1680 bij zijn zuster ***Catharina Maria van der Faes*** alias ***Lelij,*** wed. van ***Coenraad Wecke.***

III. ***Johan van der*** *Faes* genaamd *Lelij,* geb. ca. 1592, militair in een Staatse compagnie (mogelijk tijdelijk ingedeeld bij een Brandenburgs regiment), in 1618 in garnizoen in Soest (Westfalen), 1631—1637 kapitein inf. in Deventer, koopt aldaar in 1633 het huis „de Schuyre" op het Grote Kerkhof (dat hij verloopt in 1639), 29 sept. 1637 (zonder echtgenote) als lidmaat te Deventer afgeschreven naar Rees, in 1638 als „gewesen capitein" weer vermeld te Deventer, 17 juni 1639 met echtgenote afgeschreven naar 's-Gravenhage, † vóór 31 aug. 1647, tr. ca. 1615 *Abigael* ***van (der) Vliet,*** † na 10 okt. 1661.

Mogelijk is ***Johan van der Faes eerst*** in de voetsporen van zijn vader, de mr.-schoenmaker „in de Lelie", getreden en heeft de volgende inschriivine in het ondertrouwregister van 's-Gravenhage betrekking op zijn huwelijk met ***Abigael van (der) Vliet:*** „31 mei 1615 ***Jan Claess,*** j.m., schoenmaker, en ***Abigael Claes,*** j.d., beiden wonend tot Middelburg." Wellicht is ***Abigael*** een zuster van de ***Hendrik Claess van der Vliet,*** die op 10 sept. 1648 een huis op de Veerkade te 's-Gravenhage kocht. Een open vraag is verder of ***Abigael*** verwant is met de Delftse kunstschilder ***Hendrik van Vliet,*** die omstreeks 1600 heeft geleefd (zie De Ned. Leeuw 1941, kol. 195).

Uit dit huwelijk:

1. ***Anna van der*** *Faes* genaamd *Lelij,* geb. ca. 1616, doet belijdenis te Deventer maart 1634, †(kinderloos) vóór 9 febr. 1655, tr. Deventer 22 jan. 1637 *Joost* ***(Jodocus, Justus) Lansinck,*** geb. Lochem ca. 1616, student te Deventer 26 april 1634, iur. student te Leiden 24 mei 1652 (Geldrus, 36 jaar)[13], burgemeester en richter te Groenlo, † vóór 9 febr. 1655, zn. van *Joannes Lansinck* (zn. van de uit Doetinchem stammende Zutphense burgemeester Lic. ***Gerhardus Lansinck)*** , secretaris en burgemeester van Lochem, stadhouder van het scholtambt Lochem, en van ***Anna*** *Potgieter* (uit Coesveld).

   Gerichtsprotocol Groenlo, nr. 8, d.d. 9 febr. 1655: Burgemeester ***Coenraet Wecke*** legt beslag voor 1500 gulden plus rente op de goederen van wijlen richter en burgemeester ***Joost Lansinck,*** die hem krachtens magescheid wegens de erfenis van wijlen ***Anna van der Faes*** genoemt ***Lely,*** zijnde gewesen huisfrou van zl.richter ***Lansinck en*** schoonzuster van burgemeester ***Wecke,*** zijn toegevallen; en bericht burgemeester ***Van Dam*** en Dr. ***Wolter Lansinck,*** secretaris tot Lochum.

2. ***Pieter van der*** *Faes,* beter blekend als Sir ***Peter Lely*** („knighted" in jan. 1680), geb. Soest (Westdalen) 14 sept. 1618, in het St. Lucasgilde te Haarlem 1637, leerling van de Haarlemse schilder ***Frans Pietersz. de Grebber, zou*** in 1641 prins ***Willem II*** op zijn reis naar Engeland hebben vergezeld [14] en vestigt zich later daar te lande; wordt na opdrachten voor de graaf van ***Northumberland*** in 1661 hofschilder van ***Karel II*** en de meest gezochte portretschilder van Engeland: wordt als zodanig overschaduwd door de Duitser ***Godfried*** *Kneller* (die hem ook opvolgt als hofschilder), † Londen 30 nov. 1680, begr. St. Paul's Covent Garden, tr. ***Ursula N.N.***

   Uit dit huwelijk drie kinderen, van wie *John* en ***Anne*** de vader overleefden.

3. ***Catharina Maria van der*** *Faes* (zich eerst na 1680 ook noemend „*Lelij*"), geb. ca. 1625, † tussen 2 okt. 1698 en 13 aug. 1710, tr. ca. 1650 *Coenraedt* ***Wecke,*** in 1647 sergeant majoor of wachtmeester te Groenlo, vanaf 1652 schepen van Groenlo, burgemeester en majoor aldaar, † 9 dec. 1672, begr. Groenlo (Callixtuskerk) met zijn wapen, zn. van ***Coerf Wecke,*** militair, en *Aeltje* ***Willem Petersdochter.***

   Voor hun nageslacht zie De Ned. Leeuw 1979, kol. 298-302.

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

13. Voor zijn wapen als student te Leiden zie Schutte: De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse Studentenverenigingen, Deel 11, nr. 79.
14. Aanteekeningen en Verbeteringen op het Register op de Journalen van Constantijn Huygens den Zoon door Jhr. Mr. J. H. Hora Siccama, blz. 406, in voce Lely.

Het wapen van het waterschap „Groot Geestmerambacht"
(1982, kol. 180).

De tekening bij bovenstaand artikel afgebeeld, is ten onrechte gemonogrammeerd H. t. J.. Deze tekening is niet door de heer H. C. 't Jong gemaakt.

REDACTIE.

Het wapen voor het waterschap De Waterlanden,.

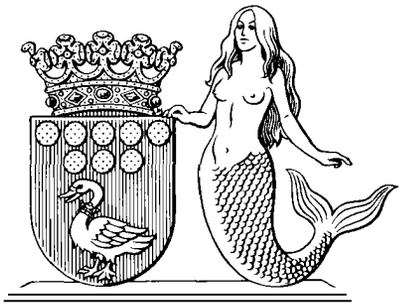

„In keel een zwaan van zilver met om de hals een kroon van goud en boven vergezeld van acht bezanten van goud, geplaatst vijf en drie. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren en ter linkerzijde gehouden door een zeemeermin van natuurlijke kleur."

Koninklijk Besluit van 27 oktober 1981, nummer 13.

Het Koninklijk Besluit volgde ten antwoord op het verzoek een wapen te mogen ontvangen, 4 september 1981 ingediend door het Bestuur, in opdracht van de vergadering van Ingelanden van het waterschap De Waterlanden.

Nog maar pas was bij besluit van de Provinciale Staten van Noord-Holland op 30 oktober 1978 het waterschap tegen 1 januari 1980 in het leven geroepen, of de Voorbereidingscommissie nam begin 1979 maatregelen om te komen tot de vaststelling van een vlag voor het (toen nog toekomstige) waterschap.

Onder de naam van De Waterlanden verenigden zich niet minder dan 21 gereglementeerde (grote) en zeventien niet-gereglementeerde (kleinere) polders, waterschappen, heemraadschappen, dijkgraaf- en hoogheemraadschappen. De bekendste ervan waren de Beemster, de Purmer, de Enge Wormer en de Wijde Wormer, de Zeevang en Waterland. Vooral het laatstgenoemde Hoogheemraadschap genoot internationale bekendheid, omdat de vlag reeds in de 17de eeuw verschenen was op vlaggenkaarten en in vlaggenboeken, uitgegeven tot zelfs in Turkije toe. Overigens had men kennelijk ook zoveel oatzag voor dit "Waterland" — dat men duidelijk ook wel associeerde met geheel Holland -, dat "le pavillon de la ville de Waterland" zelfs, werd opgenomen in het eerste officiële vlaggenboek, in 1858 voor de Franse Marine uitgegeven door de luitenant-kapitein A. Le Gras !

Die vlag (banen rood-wit-blauw, een zoom van rood-wit-blauw langs drie zijden, een gegolfd aaneengesloten groen-rode rechthoek aan de broekzijde op de witte baan, met daarin een zwemmende, de vleugels ten aanval opgestoken zwaan) werd vrijwel zonder tegenwerping op de eerste ingelandenvergadering in januari 1980 als vlag voor De Waterlanden geaccepteerd. Om tegemoet te komen aan de bezwaren, die ertegen vanuit het Hoogheemraadschap-van-vroeger "Waterland" waren gerezen (van het hoogheemraadschapshuis in Monnickendam werd de oude vlag nog consequent en regelmatig uitgestoken !) werd een voorstel voor een kleine variant overgenomen; het is nu een vlag, die als volgt wordt beschreven: Negen banen rood-wit-blauw-rood-enzovoort, waarvan de hoogten zich verhouden als 1 : 1 : 1 : 3 : 3 : 3 : 1 : 1 : 1, met op de, middelse baan en ter hoogte ervan, geplaatst met het midden op de scheiding van bnoeking en vlucht, een rechthoek in de verhouding van de zijden gelijk aan die van de vlag, bestaande uit gegolfd aaneengesloten banen groen - blauw waarop een met opgestoken vleugels zwemmende witte zwaan.

Met het vaststellen van de vlag kwam uiteraard de vraag naar voren, om aan de Kroon een wapen te vragen. Hoewel de bovengenoemde zes waterschappen er aanvankelijk als een vanzelfsprekendheid van overtuigd waren dat de tot dan door hen gebezigde wapens' alle verenigd zouden moeten worden in één schild ("dat zie je toch altijd bij de concentratie van waterschappen", zo klonken er stemmen), gaf èn het feit dat van de samengevoegde 38 oudere eenheden er slechts acht wapenvoerend waren, èn het argument dat de naam in zichzelf een meervoud tot uitdrukking brengt, die niet in het wapen geaccentueerd behoeft te worden, de doorslag om in andere richting te denken. Aangevoerd is trouwens ook dat de naam in meervoudsvorm eigenlijk toch een enkelvoudig historisch gebied dekt, vergelijkbaar met Kennemerland of met Rijnland. Waterland was in de middeleeuwen een onderdeel van Westflinge, waarvan de grafelijkheid in 1063 door de keizer ontnomen werd aan de Hollandse graven en geschonken aan het bisdom Utrecht [1].

Zodoende werd uitgangspunt voor het wapenontwerp het wapen dat eertijds voor het baljuwschap Waterland had gegolden: in keel een zwaan van zilver met opgestoken vleugels, houdende in de geheven rechterpoot een bundel van zes pijlen van zilver.

De zwaan als wapenembleem is waarschijnlijk symbolisch bedoeld om het recht van zwanendrift en van zwanenjacht aan te geven. Zodoende staat de zwaan ook (met opgestoken vleugels, in aanvalshouding) in het wapen van het geslacht *Van Persijn*, leden waarvan tussen de 1 lde en 13de eeuw het heerlijkheidsrecht in Waterland bezaten. Net als in de werkelijkheid werd de wapenzwaan meestal afgebeeld als dragend een kroonvormige ring bij wijze van halsband: zo'n ring droeg de initialen van degene, die over de zwaan zijn rechten liet gelden.

De zes hoofddorpen van het baljuwschap Waterland (vóór 1795) met een zwaan-wapen waren Broek, Ransdorp, Sunderdorp, Zuiderwoude, Schellingwoude, Landsmeer. Alle zwanen droegen de bundel van zes pijlen als embleem van de Unie van Waterland; alle zwanen hadden ook een halsring. Achter de Schellingwouder zwaan stond in het wapen nog een boompje met negen bezanten in de kruin. Na 1813 hadden de gemeenten Broek, Buiksloot, Landsmeer, Nieuweadam en Ransdorp een zwaan in het wapen: Nieuwendam had geen pijlenbundel, maar droeg een halsring in de vorm van een muurkroon.

Van de nieuw verenigde waterschappen voerde Waterland zelf een zwaan met pijlen en halsring, De Zeevang een zwaan zonder pijlen met een kroon van drie bladeren rond de hals en vergezeld van drie penningen en de Zuidpolder bij Edam onder een sas de zwaan in aanvalshouding, met een ring rond de hals.

Bovendien is nog een zegel uit 1361 voor Monnickendam bewaard gebleven (A.R.A., 'Grafelijkheid van Holland) waarin de linker wapenhelft een aanvallende zwaan laat zien [2].

Een met ander leverde een overvloed van argumenten op

1. J. K. de Cock, Historische geografie van Kennemerland (Groningen 1965); dezelfde, Historische geografie van Waterland, in: Tijdschrift Holland VII (1975) 329-349; A. de Goede, Waterland (Westfriesche Rechtsgeschiedenis 11) (Enkhuizen 1943).
2. Vgl. ook: A. de Goede, Waterlands Swane (Enkhuizen 1945).

om voor het wapen van het nieuwe waterschap te kiezen voor een zwaan als embleem. Bestuur en Ingelanden geven er de voorkeur aan de zwaan in een aanvallende houding weer te geven, omdat dit het beste de taak van een waterschap zou demonstreren [3].

De kroon rond de hals zou een bijzondere betekenis hebben: als symbool voor de binnen het waterschap gelegen steden, die een afzonderlijke financiële en bestuurlijke positie innemen. Bij de wapenaanvraag bij de Kroon is dan ook in het midden gelaten, wat voor soort kroon de hals van de zwaan gaat tooien: in de praktijk zal dit mogelijk òf een (gemeente-) kroon van drie bladen en twee parels worden òf een stede- of muurkroon zijn.

Het spreekt welhaast vanzelf dat elk van de acht stemhebbende districten in het nieuwe waterschap zich toch op enigerlei wijze in het wapen verbeeld wilde zien, vooral nu de steden al een kenmerk gekregen hadden.

Gekozen werd voor acht bezanten van goud, boven in het schild, en zulks naar analogie van de negen bezanten in het vroegere Schellingwouder wapen (de negen wijken) en van het Zeevangh-wapen met drie bezanten (kiesdistricten).

Arbitrair was ook de vraag, of het wapenschild op een voetstuk geplaatst kon worden danwel of de zwaan in het schild op een grondstuk zou komen te staan. Immers, algemeen leefde het verlangen, om een deel-embleem uit het wapen van het binnen de nieuwe Waterlanden-gemeenschap zo belangrijke Oostzaan voor de algemeenheid te bezigen: een groene graszode. Naar advies van de Hoge Raad van Adel is bij de Kroon niet verzocht om een dergelijke graszode als voetstuk: "Wapens met schildhouders worden tegenwoordig telken male getekend op een neutraal voetstuk, zonder dat dit uit de omschrijving blijkt. Het voetstuk kan dan worden aangepast aan de omstandigheden, waaronder het wapen wordt afgebeeld c.q. gebruikt" (H.R.v.A. d.d. 31 maart 1981, aan de Stichting voor Banistiek en Heraldiek). Ook hier zullen dan de omstandigheden van gebruik er wel op neer komen dat het groene grasgrondje onder het geheel gaat prijken.

Zoals eveneens "tegenwoordig telken male" gebruikelijk wordt het schild gedekt door een kroon van goud met vijf bladeren. In de aanvraag tot de Kroon was hierbij nadere specificatie verzocht, namelijk: "... de hoofdband zichtbaar bezet met drie rolde en twee blauwe edelstenen ..." Nu in de blazoenering van het Koninklijk Besluit dit niet is overgenomen zou men strikt genomen moeten concluderen dat de kroon een zogenaamde gladde hoofdband dient te vertonen.

Het schild heeft — zoals dit het geval is bij verschillende waterschappen — naast zich een schildhouder toegewezen gekregen. De herkomst van de zeemeermin "van natuurlijke kleur" (wat zou dat kunnen zijn ?) is een staaltje van moderne legende-vorming. Binnen het gehele waterschapsgebied leeft sterk het verhaal van een zeemeermin, die ooit gevangen zou zijn en die de boerenbevolking goedgunstig gezind is geweest in haar strijd tegen het zeewater. "En," zo vertelt men dan verder, "die zeemeermin is daarom voor eeuwig vastgelegd in het wapen van De Purmer." Voor het waterschap De Purmer bevestigde de Hoge Raad van Adel op 11 maart 1818

3. De zwaan in het wapen van Et(t)ersheim (voorm. heerlijkheid, tot 1846 gemeente, daarna verenigd met Oosthuizen, en in 1970 opgegaan in gemeente Zeevang) vertoonde zelfs een zwaan met tot slaan gestrekte vleugels !

echter het wapen: "beladen met een vrouwebeeld in haare natuurlijke kleur, houdende een dieplood in de hand."

Ook dit wapen was alweer een voortzetting van de verwarring, waarvan hierna de oplossing volgt: op de afbeeldingen van het wapen, zoals het door het waterschap werd gevoerd, zou een beschrijving aldus luiden — "beladen met een naakte vrouw in natuurlijke kleuren, houdende in de rechterhand een spinrokken en in de linkerhand een kaarde".

Naar de woorden van Van der Aa kan het Purmer wapen wel verklaard worden. "In de oude chronijken leest men, dat bij eenen grooten storm in 1403 een naakt en ruw bewassen vrouwspersoon in dit meer kwam, door het doorbreken der dijken. Zij werd gevangen naar Edam gebragt, aldaar gekleed en begon brood en zuivel te eeten en leerde spinnen, leefde vele jaren in Haarlem, alwaar zij stierf en begraven werd op het kerkhof, omdat zij dikwijls het heilige hout des kruises, zonder spreken, reverentie deed" [4].

Een poging, de foutieve meermin-legende te herstellen door als schildhouder aan het wapen van De Waterlanden nu ook een naakte (zij het dan wat minder "ruwbewassen") vrouw toe te voegen, kon in de ogen van de (mannelijke) Ingelanden geen genade vinden: een zeemeermin was minder provocerend, al zou die dan ook historisch minder juist zijn.

Dat de zeemeermin — inplaats van het ouderwetse spingerei — naar de gedachte van waterschapsbestuur en ingelanden wellicht ook gewapend zou kunnen worden met een waterschapsvlag aan banierstok kon bij de Hoge Raad van Adel geen goedkeuring vinden. Ondanks het feit dat juist "Waterland" eeuwenlang reeds en zelfs internationaal bekend staat als vlagvoerend en ondanks het feit dat ook overigens de in het nieuwe waterschap betrokken polders' bijzonder "flag minded" zijn (in 1975 boden deze waterschappen spontaan aan de internationale congresgangers voor vlaggenkunde een vlaggenshow aan van àlle Nederlandse waterschapsvlaggen !) zullen voor De Waterlanden vlag en wapen gescheiden en afzonderlijke insigniën blijven.

Zo kon zelfs de voorgeschiedenis van een toch bijzonder eenvoudig en acceptabel wapen voor een der thans grootste waterschappen in ons land niet geheel zonder perikelen in de voorbereiding bespaard blijven, aan het wegwerken waarvan ondergetekende mocht bijdragen.

KL. SIERKSMA.

4. A. J. van der Aa, Aardrijkskundig Woordenboek, Negende deel (Gorinchem 1847), in voce: Purmer, p. 292.

Het wapen van de gemeente Bernisse.

In gevolge de Wet van 17 maart 1979, Stb. 470, zijn de gemeenten Abbenbroek, Geervliet, Heenvliet, Oudenhoorn en Zuidland met ingang van 1 januari 1980 opgeheven en werd een nieuwe gemeente gevormd, die de naam Bernisse ontving. Haar naam ontleende de nieuwe gemeente aan de belangrijkste stroom in het gebied, de Bernisse. Deze kwam voor in het wapen van Geervliet: in zilver een paal van azuur. Een tweede belangrijk geografisch gegeven is dat het grondgebied van de nieuwe gemeente zich uitstrekt over de oostkant van Voorne en de westkant van Putten.

Deze drie oaderdelen konden in het nieuwe gemeentewapen een plaats krijgen, dat bij Koninklijk Besluit van 9 december 1981, no. 24 verleend werd en waarvan de beschrijving luidt:

Gedeeld: I doorsneden; a in goud een omgewende aanziende leeuw van keel, getongd en genageld van azuur (Voorne); b gedwarsbalkt van zes stukken, azuur en goud, de balken van azuur beladen met vier, drie en twee schuinkruisjes van zilver (Putten); 11 in zilver een paal van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren twee parels.

MR. O. SCHUTTE.

Het wapen van het waterschap „Drecht en Vecht".

Op 4 juli 1980 heeft het bestuur van het waterschap "Drecht en Vecht" zich tot H.M. de Koningin gericht met het verzoek om aan genoemd lichaam een wapen te willen verlenen.

In het ontwerp was opgenomen het wapen van de heren van *Amstel,* wier kasteel heeft gestaan op de plaats waar nu de bekende Joodse begraafplaats ligt, het "krukkenvair" als symbool voor de laagveenontginning en tenslotte een herinnering aan de heerlijke visserijrechten, die in de middeleeuwen herhaaldelijk een twistappel vormden tussen de graven van Holland en de bisschoppen van Utrecht.

Terwijl deze aanvraag nog in #behandeling was, vond een ingrijpende wisseling in het bestuur plaats en daardoor veranderden tevens de inzichten over het wapen.

Het bestuur in zijn nieuwe samenstelling wilde in plaats van de herinnering aan de visserijrechten graag een symbool voor de beide riviertjes waarnaar het waterschap is genoemd. Bovendien wilde men graag een herinnering aan het, Naardermeer, 's lands oudste en meest bekende natuurmonument (dat binnen het waterschap ligt) en wel graag in de vorm van twee aalscholvers als schildhouders omdat deze vogels in het reservaat een kolonie hebben. Er was contact met de adviseur van de minister, maar achteraf was men niet gelukkig met wat in dit gesprek was afgesproken, omdat het symbool voor de lage vervening zou vervallen.

Een verzoek om nog een schildhoofd toe te voegen met twee rijen "krukkenvair" bleek teveel gevraagd, maar met één rij werd accoord gegaan.

Het wapen is verleend bij Koninklijk Besluit van 11 februari 1982, No. 5. De officiële beschrijving luidt „In azuur twee „golvende schuinbalken van zilver; een versmald schildhoofd, „gekrukt in één rij van goud en sabel; een hartschild, ge-„dwarsbalkt van acht stukken van goud en sabel en over „alles heen een schuinkruis, geschaakt van zilver en keel. „Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren „en gehouden door twee aalscholvers van natuurlijke kleur, „gebekt van goud".

De term "natuurlijke kleur" wordt in de heraldiek vaak gebruikt (en soms geheel ten onrechte, wanneer voorwerpen door de mens gemaakt op deze manier worden beschreven) en moet met een korreltje zout worden genomen. De parelmoerglans van de veren is in een wapen nooit natuurgetrouw weer te geven. Ook een zwarte kraai is bepaald niet zwart als hij van vlakbij wordt bekeken !

G. A. **BONTEKOE.**

Het wapen van de nieuwe gemeente Beuningen.

Ingevolge de Wet van 13 februari 1980, Stb. 39, werden de gemeenten Beuningen en Ewijk opgeheven en met ingang van 1 juli 1980 werd een nieuwe gemeente Beuningen gevormd; ook wend de grens met de gemeente Nijmegen gewijzigd.

De gemeente Beuningen voerde sedert 1906 een variatie op het wapen van het Rijk van Nijmegen. Ewijk voerde sedert 1954 een gevierendeeld wapen met in de kwartieren: I *Van Winssum,* het geslacht waarvan de naam overeenkomt met die van het dorp Winssen; II *Van Appeltern,* heren van Ewijk in 1387: III *Van Sfepraad,* heren van Ewijk tussen 1491 en 1769; IV het Rijk van Nijmegen.

Naast het opnemen van elementen, aan de wapens, der opgeheven gemeenten ontleend, leefde bij het nieuwe gemeentebestuur de wens ook het slot Doddendaal, dat een belangrijke positie in beide gemeenten had, te representeren. Gezien het feit, dat Ewijk reeds een gevierendeeld wapen had, was het niet onbegrijpelijk dat de voorkeur van het nieuwe gemeentebestuur weer naar een gevierendeeld wapen uitging. Dit werd bij Koninklijk Besluit van 18 februari 1982, no.. 13 verleend en de omschrijving ervan luidt: Gevierendeeld: I in goud een dubbele adelaar van sabel, getongd, gebekt en geklauwd van keel, boven vergezeld van een ster van keel (Rijk van Nijmegen): II in keel een burcht van zilver, bestaande uit twee gekanteelde en gedekte torens', verbonden door een gekanteelde muur, waarin een gesloten poort (slot Doddendaal); III in keel, bezaaid met blokjes van zilver, een leeuw van hetzelfde, gekroond, getongd en genageld van goud *(Van Sfepraad);* IV in goud een van zilver en keel in twee rijen geschaakt schuinkruis *(Van Appelfern).* Het schild gedekt met een gouden kroon van 'drie bladeren en twee parels.

MR. O. **SCHUTTE.**

Overheidsheraldiek in Zuid-Limburg.

Met ingang van 1 januari 1982 zijn in Zuid-Limburg 54 gemeenten opgeheven en negentien nieuwe gemeenten gevormd (Wet van *21 mei* 1981, Stb. 288). Alleen Maastricht en Vaals zijn ongewijzigd blijven bestaan, terwijl Brunssum en Geleen grenscorrecties hebben ontvangen. Bij de Wet van 14 dec. 1981, Stb. 733, werd bovendien nog de naam Schinveld in Onderbanken gewijzigd.

Aangezien intussen twee nieuwe 'gemeenten een nieuw, bij Koninklijk besluit verleend wapen hebben ontvangen, lijkt het

zinvol aan de afzonderlijke besprekingen der verschillende nieuwe wapens enige algemene opmerkingen te doen voorafgaan.

Afgezien van het archief van de Hoge Raad van Adel is nog steeds het omvangrijke werk van Jos. M. H. Eversen en J. L. Meulleners, De Limburgse gemeentewapens, vergeleken met de oude plaatselijke zegels en beschouwd in het licht der locale geschiedenis, Maastricht, 1900, een zeer belangrijke bron. Juist in de laatste decennia van de 19de eeuw hebben tal van Limburgse gemeenten wapens bij Koninklijk besluit verleend gekregen, zodat slechts de enkele na 1900 verleende in dit werk nog onvermeld zijn gebleven.

Om een inzicht te krijgen in het soort figuren, dat in deze Limburgse gemeentewapens voorkwam en de frequentie, volgt hier eerst een overzicht. Het blijkt dan dat de oude gemeentewapens telkens figuren vertonen, die ook in andere wapens gebruikt zijn; dit komt de eigen identiteit der wapens niet ten goede. Wil men tot voor de nieuwe gemeenten karakteristieke wapens komen, dan zal — zo enigszins mogelijk — van een wapenfiguur slechts één maal gebruik gemaakt mogen worden.

Een uitzondering vormen de wapens van de landen van Valkenburg en 's-Hertogenrade, die een directe band met een „landsheer" binnen het gebied aangeven. Deze komen tien resp. één maal voor in de wapens der opgeheven gemeenten. Het onderscheid tussen de Limburgse, de Valkenburgse en de Hertogenraadse leeuw is niet altijd erg duidelijk, waarvan ook het provinciewapen een sprekend voorbeeld is. Ook al is een duidelijk onderscheid enigszins kunstmatig, het leek gewenst dit wel te maken: voor de Limburgse leeuw werd daarom gekozen voor een dubbelstaartige rode leeuw (op zilveren grond), gekroond van goud, getongd van rood en genageld van goud; voor de Valkenburgse voor een dubbelstaartige rode leeuw, gekroond, getongd en genageld van rood en voor de Hertogenraadse voor een dubbelstaartige rode leeuw, niet gekroond, getongd en genageld van rood. Het vormen van een onderdeel van een groter geheel kan in de heraldiek heel goed worden weergegeven door in het schildhoofd (of in de bovenhelft van het schild) de wapenfiguur i.c. de leeuw, uitkomend of gaand weer te geven.

Van de buiten het territoir residerende vorsten komen verder voor: de adelaar van het Heilige Roomse Rijk (vier maal), de Gulikse leeuw ('drie maal), de Gelderse leeuw (twee maal) en de leeuwen van de Republiek der Verenigde Nederlanden en van Luxemburg (beide één maal).

Daarnaast zijn er drie geestelijke instellingen, die niet binnen het territoir van de betrokken gemeente gevestigd waren, gerepresenteerd: de abdij te Reims, waaraan de proosdij Meerssen toebehoorde (gevierendeeld met Franse lelies en de Rijksadelaar) (drie maal), het kapittel van St. Servlaas te Maastricht (een sleutel) (drie maal) en het stift Thorn (een abtsstaf) (één maal),

Van de wapens van geslachten zijn gebruikt: ***Huyn van Amsfenrade (zes*** maal), ***Van Hocnsbroeck*** (vier maal), ***Van Eynatten*** ('twee maal) en 27 andere geslachten (telkens één maal).

Heiligen zijn in de 19de eeuw veelvuldig in de Limburgse wapens opgenomen. Hier moet van oneigenlijke heraldiek gesproken worden, maar het is wel duidelijk hoe dit gekomen is. Vele suhepenbankzegels toch hadden als voorstelling het wapen van de heer (vaak die van Valkenburg), met als schildhouder de plaatselijke kerkpatroon. Toen van dit zegelbeeld een wapen gemaakt werd, was het niet mogelijk zich te beperken tot het wapen, aangezien er dan talloze gelijke wapens zouden zijn ontstaan; telkenmale zijn toen wapen èn heilige in het wapen opgenomen.

In het hier behandelde gebied zijn de volgende heiligen meer dan één maal in gemeentewapens terug te vinden: Remigius (vijf maal), Gertrudis van Nivelles (vier maal), Lambertus (drie maal), Catharina, Paus Clemens, Laurentius, Maria met het Kind, Martinus, Pancratius (ieder twee maal) en nog dertien andere telkens één maal.

Een twintigtal „overige" wapenfiguren komt naast het hierboven genoemde voor: mijnwerkershamers drie maal en het slangenkopkruis (ten rechte een krulkruis) van Sittard twee maal.

Willen de nieuwe gemeenten ook door hun wapens een eigen identiteit verwerven, dan zal men in de eerste plaats moeten streven naar eenvoudige wapens; dit houdt in dat het combineren van de oude gemeentewapens tot een nieuw slechts bij grote uitzondering tot de mogelijkheden behoort. De wapenfiguren zullen in het algemeen slechts één maal gebruikt kunnen worden, met uitzondering van — het is boven reeds gezegd — de Valkenburgse of Hectogenraadse leeuw, omdat deze de historische band met deze gebieden zo treffend weergeven. De wapens der opgeheven gemeenten leveren zo'n overvloed van figuren op dat slechts bij hoge uitzondering nog niet gebruikte figuren toepassing behoeven te vinden. Er ware naar te streven herinneringen aan buiten het gebied residerende heren te vermijden.

De toekomst zal leren in hoeverre aan het bovenstaande zal kunnen worden voldaan.

MR. O. SCHUTTE.

Het wapen van de nieuwe gemeente Nuth [1].

De nieuwe gemeente Nuth is gevormd uit de oude gemeenten Hulsberg, Nuth, Schimmert en Wijnandsrade. Nuth was in 1821 ontstaan uit de samenvoeging der gemeenten Nuth en Vaesrade, maar heeft verder het in 1819 bevestigde wapen gevoerd, tot de gemeente in 1938 een gewijzigd wapen ontving.

Wijnandsrade had in 1868 een wapen ontvangen met als onderdelen: St. Stephanus met op een schildje het wapen van het geslacht ***Van den Bongart***.

In 1897 kreeg Schimmert: rechts Valkenburg, links Meerssen en in een hartschild St. Remigius.

In ***1931*** werd voor Hulsberg vastgesteld: rechts Valkenburg, links een sprekend wapen en als schildhouder St. Clemens.

Nuth ten slotte kreeg in 1938 als gewijzigd wapen: rechts het wapen van het geslacht ***Van Eynaffen,*** links de sleutel van het kapittel van St. Servaas voor Vaesrade en als schildhouder St. Bavo.

Ontleding van deze verschillende elementen leidde ertoe dat de leeuw van het Land van Valkenburg en de wapens der geslachten ***Van Eynaften*** en ***Van den Bongart*** het gebied van de nieuwe gemeente in een nieuw wapen goed representeerden. Ter herinnering aan de vijf opgeheven gemeenten kreeg de leeuw een bundel van vijf pijlen in zijn linkervoorklauw.

Dit wapen werd vastgesteld bij Koninklijk Besluit van

1. Voor de algemene beschouwingen omtrent de Zuidlimburgse gemeentewapens zie men het hieraan vooraf gaande artikel.

9 maart 1982, no. 4; de beschrijving ervan luidt: Doorsneden; In in zilver een uitkomende, dubbelstaartige, gekroonde leeuw, houdende in de linkervoorklauw een bundel van vijf pijlen, alles van keel; 11 gedeeld: a in zilver een schuinbalk, vergezeld van zes merletten, zoomsgewijze geplaatst, alles van keel ***(Van Eynaffen):*** b in keel een keper van zilver ***(Van den Bongart)***. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

MR. O. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING.

Vincent A. M. van der Burg, Geschiedenis van de Schiedamse familie Van der Burg. Zeist, 1979. 94 blz., met afbeeldingen.

In een serie publikaties in verschillende genealogische periodieken is de auteur erin geslaagd deze te Vlaardingen en Schiedam in de zestiende tot de negentiende eeuw gevestigde familie te doen aansluiten op het laat-middeleeuwse geslacht, waarvan de te Delft wonende leden als eersten de naam ***Van der Burch*** gaan voeren in het midden van de zestiende eeuw, spoedig gevolgd door andere familieleden.

Dit doet ook ***Maarfen Jacobsz.,*** die zich kort na 1570 in de Broekpolder te Vlaardinger ambacht vestigt en in een acte van 7 jan. 1580 genoemd wordt ***Maerfen Jacobsz. Verburch.*** Een #achterkleinzoon van ***Maarfen*** vestigt zich te Schiedam en een deel van de nakomelingen van deze ***Dirk Jacobsz. van der Burg*** wordt uitvoerig in dit boek behandeld. Het zijn deels agrariërs, deels industriëlen, betrokken bij de brandersnijverheid in deze stad. De relatie tussen beide bedrijfstakken is de spoeling, een bijprodukt van de moutwijnstokerijen, die als varkens- en rundervoer dienst doet. In beide takken is door leden van de familie fortuin gemaakt, zoals blijkt uit de vele financiële bescheiden, die uitvoerig worden aangehaald. Wanneer in de beide laatste decennia van de negentiende eeuw zowel de moutwijnindustrie als de spoelingsbedrijven sterk achteruitgaan, verlaat de familie Schiedam en trekt o.a. naar Arnhem. Een facet, dat sterk de nadruk krijgt is de relatie tussen de familie en de Dominicanen. Reeds in het oudste Schiedamse doopboek van de Dominicanen komen leden van de dan nog te Vlaardingen gevestigde familie sedert 1655 voor. In de negentiende eeuw zijn verschillende leden betrokken bij de bouw van kerken te Schiedam, n.l. zowel de O.L.V. Visitatiekerk aan de Nieuwe Haven als de Singelkerk zijn gesticht dankzij giften van het echtpaar *Joannes* ***van der Burg*** (1821-1897) en *Columba Straathof* ***(1828-1897).*** De torens van deze kerken werden betaald door *Joannes van* ***der Burg*** (1789—1886), die voor de laatste een schenking van *f* 40.000,— deed en tevens een aandeel had in de bouw van het nieuwe klooster der Dominicanessen.

Wilhelmus Adrianus wan der Burg (1797-1883) schonk *f* 20.000,— ten behoeve van de bouw van een kapel op het R.K. kerkhof. Geheel in dezelfde lijn ligt de aankoop door ***Arnoldus van der Burg*** (1792-1867) van een herenhuis te Huissen ten behoeve van de stichting van een Dominicanerklooster. De legaten ten behoeve van charitatieve instellingen vormen in vergelijking met de hiervoor genoemde giften mogelijk een bron voor sociologen.

Tot zover de korte inhoud van dit boek, waarna wij toch enkele kritische opmerkingen willen maken.

Hiervoor meldden wij reeds dat er een aantal voor- en aanvullende publikaties zijn. Eén hiervan in het "Bijblad van de Nederlandsche Leeuw", deel 6, 1978, blz. 12 e.v. Hierin wordt het wapen van deze familie opgegeven als een hoekige dwarsbalk van drie aanstotende kepers, vergezeld van drie vijfpuntige sterren ***2,*** 1. Dit vertoont geen enkele overeenkomst met het reeds in de vijftiende eeuw door het geslacht gevoerde wapen, n.l. een schuinbalk. Dit punt zou wel enige nadere toelichting waard zijn.

Op blz. ***24*** blijkt *Neeltge* ***Michielsdochfer,*** weduwe van ***Maarten Jacobsz. van der Burg,*** in het bezit te zijn binnen Vleardingerambacht van o.a. 7 morgen leenland aldaar, genaamd de Thempel, De auteur licht dit toe als volgt:

"De heerlijkheid "De Tempel" lag in Delfland onder de rook van Delft en was toen in handen van het geslacht ***Van Utrecht,*** later ***Van*** *Oldenbarnevelt*". Deze heerlijkheid lag echter tussen Overschie en Berkel en was leenroerig aan de heren van Wassenaer (zie "Ons Voorgeslacht", 1978: De leenkamers van de Heren van Wassenaar, blz. 652). Het hier bedoelde leengoed was een deel van een grafelijk leen in Vlaardingerbroek, groot ***20*** morgen (zie Ons Voorgeslacht, 1973, Repertorium op de Grafelijke lenen in de Lier, Schipluiden en Vlaardingen, 1252-1648, blz. 122).

In de voorstudie "De Familie van ***Maria Hendriksdr. van der Burch*** en ***Agatha Hendriksdr. van der Burch,*** begijnen te Delft" in Ons Voorgeslacht, 1980, geeft de auteur op blz. 354 een stamreeks van negen generaties, eindigende met ***Maerfen Jacobsz. van der Burch*** en beginnende met *Jan* ***van der Burch*** "in 1307, beleend met kasteel "De Burch" te Rijswijk (Z.-H.)". Deze reeks berust op gegevens bij Ferwerda en het Alg. Ned. Familieblad 1884. De redactie van dit tijdschrift wijst in een nawoord op de onhoudbaarheid van deze reeks, uitgaande van de verschillende repertoria op leenkamers door haar afgedrukt. In het hier besproken boek heeft de auteur de gewraakte stamreeks vervangen, wat betreft de eerste vier generaties, door gegevens, gepubliceerd in 1946 door J. P. de Man, in De Nederlandsche Leeuw, kolom 182-190 en ontleend aan gegevens uit de leenkamer van der Wateringe. Door publikatie van een repertorium hierop in 1966 zijn deze gegevens gemakkelijker toegankelijk en is het mogelijk een correctie op het werk van De Man aan te brengen. Dit heeft de auteur nagelaten, maar wel aan generatie 11 onder voorbehoud als echtgenote toegevoegd (= *Catharina* ***van der Woerf,*** dr. van ***Boudewijn Harf*** en ***Alyd van*** *Hodenpijl* ?) en bij generatie 111 de echtgenote, eveneens onder voorbehoud van een geslachtsnaam voorzien (= *Heerman* ***van*** *Oestgeesf* ?). Dit alles zonder verdere toelichting. Dergelijke zaken ontsieren m.i. de toch zeer degelijke detailstudie van de jongere generaties en behoren in een moderne genealogische studie niet thuis.

Men kan dit boek bestellen door overmaking van *f* 40,— op girorekening nr. 1603026 ten name van Mr. Dr. V. A. M. van der Burg te Zeist.

C. HOEK.

Ing. P. S. Teeling, Repertorium van Oud-Nederlandse Landmeters', 14e tot 18e eeuw. Uitgave van de Hoofddirectie van de Dienst van het Kadaster en de Openbare registers (1982), 2 delen, 344 en 380 blz.

Het is toepasselijk om ter gelegenheid van het honderdjarig

bestaan van het Kadaster in Nederland een repertorium van landmeters uit de tijd van de Republiek en daarvóór het licht te doen zien. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de geschiedschrijving van het landmetersberoep in een periode, waarin een centrale instelling als het Kadaster in ons land nog ondenkbaar was. Het feit, dat de toenmalige landmeters locaal en regionaal, zonder veel onderling verband, werkzaam waren, heeft een grote versnippering van de gegevens tot gevolg gehad. Het repertorium van Teeling geeft een aanzet tot een betere ontsluiting van het vele, verspreid voorkomende materiaal over dit onderwerp.

Het moge merkwaardig klinken, maar in het samenbrengen van deze verspreide gegevens schuilt zowel de waarde van dit werk als de zwakte ervan: de laatste kwalificatie heeft vooral betrekking op de vorm waarin de auteur zijn materiaal heeft gegoten. Gekozen is voor een tweedeling: deel 1 bevat het "grondmateriaal" waaruit de gegevens zijn geput; deel 11 omvat de namen met nadere gegevens over de landmeters. Binnen beide delen is een verdere indeling in provincies aangebracht, gevolgd door een gedeelte "Nederland algemeen".

Het "grondmateriaal" van deel 1 bestaat uit de indrukwekkende hoeveelheid van ruim 1500 gepubliceerde en niet-gepubliceerde boeken, artikelen en inventarissen. Behalve de titels wordt een beknopte omschrijving van de inhoud gegeven, voor zover deze voor het onderwerp van belang is. Iedere provincie is gesplitst in een algemeen gedeelte en een gedeelte waarin de afzonderlijke plaatsen aan de orde komen. In deel 11 worden de landmetersnamen met verdere relevante gegevens per provincie en voor "Nederland algemeen" alfabetisch opgesomd, vergezeld van een verwijzing naar het "grondmateriaal" uit deel 1.

Zoals de auteur in zijn inleiding uiteenzet, komt de gevolgde werkwijze voort uit de oorspronkelijke opzet om afzonderlijke repertoria per provincie te publiceren. Hoewel dit een begrijpelijke verklaring is, neemt het niet weg dat een grote mate van onoverzichtelijkheid het gevolg is. Deze onduidelijkheid wordt nog versterkt doordat een algemene inhoudsopgave en index op namen ontbreken. Het kost dan ook nogal wat moeite om de weg te vinden in beide delen van dit naslagwerk.

F. **W. J. Scholten.**

Bijdragen tot de geschiedenis van Woensel 1111. Uitgave: Gunsela, Eindhoven 1981, met medewerking van F. J. van Ettro, J. Th. M. Melssen, F. W. Blok en P. Th. de Lange. 82 blz. met afbeeldingen.

Een bundel met gevarieerde inhoud. De beschouwing van Van Ettro over de geschiedenis van de hoorns van Woensel, Eindhoven en Horn (blz. 7-21) behandelt vooral de vorm en de kleuren van deze wapenfiguur. Dezelfde materie is door deze schrijver behandeld in dit maandblad, jaargang 1970, kol. 149-159. Het gaat hier in essentie om de tekens van het geslacht *Home*, waarvan de leden uit de zijtak *Cranendonk* in Woensel en omgeving een historische rol speelden. In de bijdrage van Melssen (blz. 23-44) is onder de titel "1080 Woensel 1980" een uitvoerig overzicht te vinden betreffende het grondgebied en het zegel hetgeen (té bescheiden) wordt aangeduid als "enkele gegevens". Een kaart van het behandelde terrein missen wij node. Speciale aandacht krijgen de gebieden Eckhart, Ten Hetsrode, Lutelaer, Vaartbroek, Vlokhoven, Mensfort en Acht.

Blok behandelt het gemeentebestuur van Woensel in de 19de eeuw (blz. 45—56), waarbij vooral de burgemeesters

aandacht krijgen. De bijdrage van P. Th. de Lange over het testament van de oud-pastoor van Woensel en Eindhoven *Jacob Franssen van Lieshoudt*, vormt een gedetailleerde studie met tekstuitgave van het document (blz. 57-58).

Melssen besluit met enige opmerkingen over de laatste conventualen van Mariënhage bij Eindhoven (blz. 79—82). Het betreft hier een lijst met uitvoerige persaonsgegevens van 26 kloosterlingen, die in 1648 daar werden toegelaten.

De bundel is vooral voor de regionale geschiedenis van Eindhoven en 'omgeving van belang. Daarnaast kan het geheel een aansporing vormen tot verdere heraldische en genealogische naspeuringen voor deze regio.

Besteladres: postgironr. 1197467 Rabobank Eindhoven, rek. nr. 17.82.11.893 t.n.v. Gunsela. Prijs: f 16,— excl. verzendkosten, f 17,90 porto inbegrepen.

W. A. **van Ham.**

Carl Alexander von Volborth, Heraldry, customs, rules and styles. Blandfort Press, Poole, Dorset, 1981, £ 19.95

De auteur, schrijver en illustrator, van het hier te bespreken boek, werkt momenteel als heraldicus in Antwerpen. Daarvoor was hij docent in de geschiedenis van de schilderkunst in Amerkia. Zijn levenslange interesse voor de heraldiek wortelt in zijn belangstelling voor kunst en geschiedenis: zijn kosmopolitische afkomst verklaart de wereldwijde belangstelling voor dit onderwerp, die hij eerder demonstreerde in verschillende publicaties [1] en die werd gehonoreerd met een benoeming tot lid van de Académie Internationale d'Héraldique.

Ook het hier te bespreken boek weerspiegelt dit internationale aspect van de heraldiek. Als in een beeldroman met ruim 1200 afbeeldingen voorzien van onderschriften en summiere verbindende tekst, worden de customs and rules niet beschreven, maar geïllustreerd en dat in de dubbele betekenis des woords, door de wapens te laten schitteren. Heraldiek dus in optima forma.

Na een algemeen technisch deel, waarin kleuren, schild, stukken, schilddekking, blasoenering en schildhouders aan de orde komen, volgen de internationale gewoonten en gebruiken als wapenvermeerdering, breuken (o.a. gedemonstreerd aan de wapens van verschillende vorstenhuizen) en samenvoeging van verschillende wapens.

Burgerlijke en adellijke wapens uit practisch ieder Europees land worden getoond, gerangschikt naar rang en stand. Veel heraldici die de auteur behulpzaam zijn geweest, kunnen hun wapens in het boek terug vinden, Een vergeten gebied als de Napoleontische heraldiek komt hier eveneens aan bod.

In een hoofdstuk over corporatieve heraldiek zijn overheidswapens, universiteitswapens, gildewapens, de wapens van verschillende beroepsgroepen als artsen, apothekers, schilders, dans en theater bijeengebracht.

De kerkelijke heraldiek en de wapens van de grote geestelijke ridderorden, welke vaak stiefmoederlijk worden bedeeld maar waarvoor, gezien het werk van aartsbisschop Heim toch belangstelling bestaat, zijn ruimschoots vertegenwoordigd,

Nederlandse wapens vindt men hieronder veelvuldig afgebeeld. Aparte pagina's zijn gewijd aan ons Koninklijk Huis, de Duitse Orde in Nederland en de Nederlandse overheidsheraldiek. Wapens van vijf Groningse gilden en het Goudse chirurgijnswapen representeren de gildeheraldiek, een ander

1. Zie boekbespreking in: De Ned. **Leeuw,** jrg. **92** (1975), **kol. 389-390.**

onderwerp waaraan, althans hier te lande, nog weinig aandacht is besteed. Door zijn enorme gevarieerdheid is het boek een goed naslagwerk geworden.

De auteur is bovenal de illustrator en de afbeeldingen zijn van hoge kwaliteit. De aanduiding "styles" in de titel bevat daarom eigenlijk een s teveel. In wezen is er sprake van slechts één stijl, die van Von Volborth zelve, wiens krachtige en elaborate penvoering het werk van vooral 19de eeuwse epigonen duidelijk overschaduwt. Wie bijvoorbeeld het wapen van *Dufriche Desgenettes* (nr. 1077) vergelijkt met de originele gravure uit de vorige eeuw, ziet dat Von Volborth in staat is dit doodse wapen tot nieuw leven te wekken. Soms leidt dit tot tegenspraak in zichzelf. Sommige 19de eeuwse voortbrengselen der heraldiek of wapens uit het Middellandse-Zeegebied en Oost-Europa, zijn niet te restaureren: het blijft opgelapt knutselwerk, In zo'n geval ware het beter geweest als het origineel maar was afgebeeld. Wanneer een wapen als dat van De *Van der Schueren* (nr. 824) in zijn 19de eeuwse stijl wordt nagevolgd met de helm uitkomend uit de rangkroon en het helmteken niet de richting van de helm volgend, dan raakt de stijl van Von Volborth gecontamineerd, de toelichting ten spijt. Dat zelfde geldt voor een wapen van *Huyssen van Kattendijke* (nr. *834)* met zijn merkwaardig gevormd helmmanteltje.

Het boek volgt de traditie van de grote heraldische atlassen uit de vorige eeuw — ik denk hierbij aan Ströhl, Warnecke, Hefner en Hildebrandt — en is van vergelijkbare kwaliteit. Maar met de tijd zijn de reproductietechnieken zodanig verbeterd dat natekenen niet meer nodig is. Door de eenduidige penvoering is het verschil tussen fraaie en minder fraaie heraldiek voor de leek wat moeilijk geworden en het werk dus minder geschikt als voorbeeldenboek, iets waarop het gezien de kwaliteiten van de auteur zeker recht zou hebben gehad.

Waarschijnlijk om technische redenen zijn de gekleurde afbeeldingen op de binnenste bladen van de katerns bijeengebracht. Hierdoor wordt de natuurlijke gang van het betoog wat verbroken omdat de lezer (kijker) steeds naar volgende pagina's wordt verwezen.

De kleuren, met name het rood en het goud, zijn aan de sombere kant.

Ondanks deze opmerkingen een heerlijk boek, goed voor uren kijkgenot, dat door de kijker steeds weer ter hand zal worden genomen.

DRS. J. A. DE BOO.

Henk't Jong, Inleiding tot de Heraldiek. Gemeentelijke Archiefdienst Dordrecht 1981, 70 blz. met afbeeldingen.

Dit werkje is samengesteld als een eenvoudige handleiding bij het heraldisch onderzoek door genealogen. Volgens de archiefdienst Dordrecht kan het ook zijn nut bewijzen bij het beschrijven van "heraldische voorstellingen" door medewerkers van archiefdiensten, musea, e.d. Ook zou het kunnen dienen bij het zelf organiseren van een cursus. Voorwaar geen geringe pretenties!

In de inleiding noemt de schrijver het werkje zelf een cursus. Vandaar waarschijnlijk, dat de lezer voortdurend in de „U-vorm" aangesproken wordt.

De schrijver ziet in de heraldiek vooral een hulpwetenschap bij het genealogisch onderzoek. In het werkje blijven de andere

aspecten van de heraldiek volledig onbesproken. Een eenvoudige handleiding moet m.i. echter volledig zijn ten aanzien van essentiële zaken. Het merkwaardige van het verschijnsel heraldiek is het blijvende of erfelijke karakter van de symbolen of de kleuren, die erin zijn opgenomen, met andere woorden van de wapens. In een vijftal bladzijden (blz. 4-12) wordt weliswaar getracht het ontstaan te schetsen, maar we vinden niets over het voortbestaan van de heraldiek na het practische gebruik (op het slagveld en bij de tournooien), tenzij het summiere Iijstje van de "stijlen" op blz. 18 hiertoe moet dienen.

Bij de beschrijving van de steden (blz. 8) zou men iets verwachten over de rol van de wapens als symbool van de stadsgemeenschappen. Wel weet de schrijver, dat er in ± 1250 al burgerlijke zegels met "heraldische motieven" bestonden. Het grootste deel van het boekje is gewijd aan de terminologie en de techniek van het blazoeneren (blz. 21-63). Dan volgen nog "de heraldiek als hulp bij de genealogie" en de literatuurlijst (blz. 64-68).

Het werkje is rijk geïllustreerd met tekeningen door de schrijver zelf, waarbij vaak bekende stof in nieuwe gedaante wordt gepresenteerd ! Verder is een wapenkaart van Schout, Burgemeesters, Schepenen, Oud-Raden, Secretarissen en Achten van Dordrecht door Daniel Drappentier (1676) gereproduceerd.

De aardige tekeningen doen verlangen naar een beter doordachte en met meer begrip voor het wezenlijke in de heraldiek samengestelde tekst. Deskundige begeleiding wensen we de auteur daarbij van harte toe.

Voor belangstellenden is deze uitgave verkrijgbaar bij de Gemeentelijke Archiefdienst, Postbus 742, 3300 AS Dordrecht. De prijs bedraagt ƒ10,—, excl. verzendkosten.

W. A. 'VAN HAM.

De Gemeentewapens van Achterhoek en Liemers, samengesteld onder redactie van de Mr. H. J. Steenbergen-Stichting, Uitg. De Walburg Pers, Zutphen 1982, deel V van het Jaarboek Achterhoek en Liemers.

Nadat in het midden van de vorige eeuw, resp. in 1847 en 1857, Mr. L. Ph. C. van den Bergh en J. B. Rietstap hun boeken over de wapenkunde aan de belangstellenden presenteerden, heeft het in ons land aan literatuur op het gebied van de wapenkunde of heraldiek niet ontbroken. Helemaal niet zeldzaam zijn daarin de particuliere wapenafbeeldingen, die uitmunten door prachtige tekenstijl en door de harmonie, waarmee de kleuren zijn gecombineerd. Wel zijn de Nederlandse uitgevers, ook nog in onze tijd, altijd wat zuinig geweest met de opname van gekleurde wapenafbeeldingen, als het ging om de gemeenteheraldiek. Ook met toelichtingen op de wapenafbeeldingen is men bij uitgaven van dit soort altijd allesbehalve royaal geweest.

De 'losbladige albums van Koffie HAG, waarin in de periode 1924-1939 afzonderlijk uitgegeven zegels met 'gekleurde afbeeldingen van gemeentewapens verzameld konden worden, zijn lange tijd de enige mogelijkheid geweest om gekleurde afbeeldingen van Nederlandse #gemeentewapens vlot met elkaar te kunnen vergelijken [1].

1. De ook internationaal hoog gewaardeerde afbeeldingen, evenals **die voor de vergelijkbare albums voor België en Luxemburg, werden getekend door Sytze Gerke van der Laars (1891-1938).**

Een dappere poging van de bekende heraldicus Dr. A. R. Kleyn om in één verzamelwerk „Wapens" de gemeentewapens van de Beneluxlanden plus die van de Scandinavische landen bijeen te brengen, moest reeds na de uitgave van het eerste deel worden gestaakt [2].

Geen wonder dus, dat een aantal liefhebbers van de heraldiek in het jaar 1982 aangenaam werd verrast door het feit, dat het vijfde deel van het Jaarboek Achterhoek en Liemers geheel gewijd is aan de overheidsheraldiek van de Graafschap en de Liemers. Niet alleen is van elk gemeentewapen en zijn historie een uitvoerige toelichting opgenomen, maar achter in het boek is van elk gemeentewapen een fraaie veelkleurige afbeelding opgenomen [3]. De beschrijvingen beperken zich niet tot de blazoenering van de wapens, maar geven in vele gevallen ook allerlei informatie over het ontstaan van het wapen en over de geschiedenis van de betreffende gemeente, zie b.v. de amusante bijzonderheden, die de heer W. Zondervan over de geschiedenis van het wapen van Doesburg heeft vastgelegd.

Dat zo talrijke ervaren schrijvers aan de totstandkoming van het Jaarboek 1982 hun deskundige medewerking hebben verleend, ter plaatse hun gegevens 'hebben verzameld en tenslotte die in hun eigen stijl tot 'bijdragen hebben verwerkt, 'betekent een duidelijke verhoging van de leesbaarheid van het Jaarboek. De gehele presentatie doet verlangen naar een vergelijkbare uitvoerige uitgave, die de overige gemeentewapens van Gelderland omvat.

Daarnaast zou een vergelijkbare verzameling van gemeentewapens uit het voormalige Overkwartier van het hertogdom Gelre (waarvan de 'bijdragen in het Duits wellicht niet eens behoeven te worden vertaald), zeker op de medewerking en de belangstelling mogen rekenen van historici en heraldici zowel aan deze als aan gene zijde van de grens [4].

De gemeentewapens van Achterhoek en Liemers, die in het Jaarboek 1982 zoveel aandacht kregen, vertonen een goede doorsnee van de vaderlandse heraldiek. De wapens die zijn afgeleid van het wapen van de Gelderse hertogen zijn vrij talrijk en omdat zij algemeen tot de fraaiste gemeentewapens van Nederland worden gerekend, dragen zij bij tot een verbetering van de gemiddelde heraldische kwaliteit in de streek.

Het belang van 'deze speciale uitgave van het Jaarboek, gewijd als het is aan de gemeentewapens van Achterhoek en Liemers, wordt bijzonder onderstreept door het feit, dat Mr. 0. Sohutte, secretaris van de Hoge Raad van Adel, zich bereid heeft verklaard het Jaarboek van een inleiding te voorzien.

Lezers, die tot op heden weinig of geen belangstelling of tijd voor de heraldiek hebben gehad, kunnen in deze uitvoerige inleiding al heel wat heraldische informatie vinden, die hen bij de lezing van het Jaarboek 1982 goed van pas komt. Wellicht komen sommigen van hen nu tot eigen studie van deze materie.

Er zijn in de jongste jaren nogal wat verschillen van opvatting bij de deskundigen gebleken over de kronen, waarmee de gemeentewapens mogen worden versierd. Nog maar kort geleden, namelijk op 18 oktober 1977, is hiervoor een nieuwe beschikking 'gepubliceerd. Omdat die niet onder de ogen komt van degenen, die boeken van vóór 1977 raadplegen, heeft Mr. Schutte er goed aan gedaan, in zijn inleiding de aandacht te

2. De fraai getekende en fris gekleurde wapenafbeeldingen zijn van de hand van de ook thans nog actieve wapentekenaar Karel van den Sigtenhorst.
3. Deze fraaie wapenafbeeldingen werden vervaardigd door G. H. Berendsen te Doetinchem.
4. Gegevens over het Gelderse Overkwartier: kolom 271.

vestigen op de regels voor schildhouders en heraldische kronen, die zijn vastgelegd in bedoelde Beschikking van de Minister van Binnenlandse Zaken. Deze beschikking zal in de komende jaren veel vragen helpen voorkomen.

Misschien is het hier een geschikte plaats de aandacht te vestigen op een foutje op de gekleurde afbeelding van zowel het wapen van Neede als op dat van de gemeente Wisch. De bij K.B. van 13 november 1931 no. 33 toegestane 'gouden kroon op het gemeentewapen van Neede heeft drie bladeren en twee parels. Deze (parels nu zijn per abuis op de gekleurde plaat achter in het boek vervangen door twee gouden kogels ...

Ook de kroon op het wapen van de gemeente Wisch (K.B. 13 mei 1961) kan beter, in plaats van met de ook daar afgebeelde gouden kogels, met twee echte parels worden versierd. Parels worden terecht zuiver wit afgebeeld (ongekleurd gelaten), ook als in het wapenschild die delen, die van zilver heten te zijn, met zilverkleurige inkt worden bedrukt (Zevenaar, Gendringen e.a.).

Bij zo talrijke schrijvers van bijdragen aan het Jaarboek 1982 is het normaal, dat niet ieder van hen zoveel heraldische kennis heeft verzameld, dat hij de fouten, die sommige wapens van ouds aankleven, vlot onderkent. Aan de technische fouten in de beschreven wapens zelf of in de wapenbeschrijvingen werd meestal stilzwijgend voorbij gegaan! Eén voorbeeld, het wapenschild van Hengelo (G.). In de wapenkunde 'kennen we w i t alleen van de parels van een heraldische kroon en van de ondergrond, het vel, waartegen de zwarte staartjes van het hermelijn zich aftekenen. Het vel van hermelijn wordt bij kleurendruk dus onbedrukt gelaten.

Een witte wapenfiguur is nauwelijks denkbaar. En dan zien we op het wapen van Hengelo (G.) in blauw een soort tuinbeeld van een naakt jongetje, met op de rug een hoorn van overvloed met de opening omlaag en alles is wit. Kijken we er dan de officiële wapenbeschrijving van Hengelo (G.) op na, dan lezen we: zijnde een blauw schild, waarop een wit geschaduwd beeld.

Het lijkt wel of de ambtenaar, die de wapenbeschrijving moest opstellen, zolang geaarzeld heeft tussen de woorden bloot en naakt, dat het diploma van Hengelo (G.) al ter post was bezorgd, voordat hij de tekst had voltooid. En Hengelo (G.) maar pronken met een wapen, waarop volgens de onvoltooid gebleven wapenbeschrijving met evenveel recht een heiligenbeeld had kunnen staan ...

In menige bijdrage komen we een overzicht tegen van de evolutie in de namen, waarmede de dorpen in oude documenten worden genoemd. De vermelding van die oude namen is erg nuttig, omdat daarmede kan worden aangetoond, dat de bruikbaarheid van een zogenaamd „sprekend wapen" meer schijn is dan werkelijkheid.

Eibergen bij voorbeeld, dat al vóór de tijd van Napoleon drie eieren in het z e g e 1 had, in plaats van de al vele eeuwen bekende koeken van de heren van Borculo, Neede en Eibergen. Hun wapen was reeds vóór het jaar 1288 van goud met drie rode koeken; vergelijk het gevierendeelde wapen van Neede uit 1931. De heer H. Odink vond verschillende variaties van de naam van de nederzetting. Eckberghe komt nog het dichtst bij de moderne naam van de gemeente, maar geeft geen aanleiding om aan eieren te denken.

Van Duiven kent de heer W. Zondervan verschillende oude namen, die helemaal niet aan duiven doen denken. Het wapen van Duiven is pas in 1923 verleend en omdat er toen niet gauw genoeg geschikte aanknopingspunten uit de historie be-

kend waren, koos men als wapenfiguren de toch wel sympathieke en heraldisch goed geschikte drie duiven, waarvan de eerste bedekt werd met een vrijkwartier Kleef. Deze combinatie vormde uiteindelijk een bijzonder elegant gemeentewapen.

Vrijmoedigheid kan sommige auteurs niet worden ontzegd. Van het wapen van Steenderen. met een 'onnozel hoopje keistenen, in de vaderlandse heraldiek écht een dieptepunt, wordt op blz. 117 'gezegd, dat het de vergelijking met andere sprekende gemeentewapens goed ban doorstaan. Met deze bewering zal zelfs een oppervlakkige lezer enige moeite hebben. De gemeente Steenderen heeft in 1818 de plank mis geslagen, in méérdere opzichten zelfs.

Zevenaar met zijn bijzonder mooi wapenschild, ontkwam op het laatste moment aan een voorgesteld hartschild met zeven korenaren. Nu laat het hartschild (alleen één gothische hoofdletter Z zien en al zijn letters, in de heraldiek eigenlijk weinig in tel, zo'n enkele letter als die in het wapen van Zevenaar, vooral bedoeld ook om de herkenbaarheid van het wapen te bevorderen, voldoet nog goed ook!

Wij vermelden al deze bijzondenheden om de belangstelling te wekken van de wellicht niet alle in de heraldiek ervaren lezers van ons blad. Het Jaarboek wemelt van lezenswaardige bijzonderheden, ook historische, en biedt, dankzij de van vele zijden ontvangen financiële steun, echt waar voor 's lezers geld: de prijs is ƒ 24,-.

F. J. VAN ETTRO.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Francis *(1982,* 149-152). Wellicht ten overvloede zij Ir. G. L. Hondius verwezen naar:

a. het kennelijk op ***Emanuel Francis c.s.*** betrekking hebbende artikel van Maria Dermout, "De Prinses van het Eiland", in Donker van Uiterlijk, Amsterdam, Querido 1964, en "Verzameld Werk" in: idem 1974, blz. 539 vv., en

b. W. F. Prins, Inspecteurs van Financiën uit de vorige Eeuw, bijvoegsel Maandblad der Vereeniging van Inspecteurs van Financiën te Batavia 1935.

Bilthoven. PROF. MR. W. F. PRINS.

Van de **Genuchten-Gouts.** Gevraagd nadere gegevens en ascendenten van het echtpaar ***Hendrik Gillisz. van de Genuchten*** en ***Sara Gouts,*** wier te Vlissingen geboren dochter ***Johanna*** te Willemstad huwde 1 e 1692 met *Cornelis Vinck, 2e* 1706 met ***Abraham Crayesteyn. Sara Gouts*** hertrouwde met de in Klundert geboren schipper ***Gerrit Barendsz. de Graef,*** met wie zij in Willemstad 10 nov. 1683 voor schepenen testeerde (Willemstad, oud-recht. arch., inv. nr. 385). Zij noemde daarbij haar neef ***Cornelis Kats te*** Vlissingen.

Hattem. MR. J. L. RIJNDORP.

Van Limburg Stirum-Von Eptingen. Volgens "De Graven van Limburg Stirum", Teil 1, Band 1, 1976, blz. CI (onder VII.e.) is ***Ferdinand Gotthard Meinrad*** Graf ***von Limburg Stirum*** zu Illereichen, geb. 2 febr. 1701, † 5 okt. 1791, sedert 1752 gehuwd met ***Maria Karoline Katharina von Eptingen,*** † 2 april 1804. Nadere gegevens ontbreken. Dit echtpaar komt echter in de genealogie van het geslacht ***Von Eptingen*** in het Genealogisches Handbuch zur Schweizer Geschichte, III. Band, Zürich 1908-1916, niet voor. In deze genealogie verschijnt wel een ***Maria Karolina Franziska Katharina,*** geb. 2 sept. 1728 als 12e en laatste kind van *Konrad* ***Anton*** *Schnabel* ***von Eptingen (*** 1677—1757), Freiherr und Herr zu Neuweiler, Ober- und Niederhagenthal und Oberdorf, en van ***Johanna Katharina Jakobea*** *von Ramschwag* (1687—1761), en † Waldighofen (Elzas) 4 aug. 1787, als weduwe van ***Karl von Kelly.***

Ik vond inderdaad haar doop in het doopboek van de R.K. kerk van Oberwil (kanton Baselland), berustend in het Staatsarchiv te Liestal, waaruit blijkt, dat zij op 2 sept. 1728 in de filiaalkerk van Oberwil te Neuwiller (Elzas) als ***Maria Charlotta Catharina*** *von* ***Eptingen*** werd gedoopt. De bezittingen van de familie ***Von Eptingen*** lagen alle in de Elzas, zoals Neuwiller, Hagenthal-le-Haut, Hagenthal-le-Bas en Oberdorf. Niettegenstaande de afwijkingen in de voornamen meen ik hier toch de latere mevrouw ***Van Limburg Stirum*** te hebben gevonden.

Kan iemand dit bevestigen resp. mij aan nadere aanwijzingen en aanvullingen helpen. Ik zoek b.v. ook plaats van geboorte, huwelijk en overlijden van ***Ferdinand Gotthard Meinrad van Limburg Stirum. Maria Carolina Catharina von Eptingen*** is volgens een in de nalatenschap van haar zuster ***Maria Victoria*** *Claudia* Freifrau *Reuttner* ***von Weyl*** geb. Freiin ***von Eptingen*** bewaard gebleven miniatuur-portret ("Comtesse ***de Stirum*** née *d'Eptingen*") eerder in 1804 overleden dan in 1787. Zij was ook zuster van *Johann* ***Baptist Ferdinand Sebastian*** Freiherr ***von Eptingen*** (1714—1783), maréchal de camp in Franse dienst, de bekende commandeur van het regiment Zwitsers "Von Eptingen" ten dienste van Koning Lodewijk XV.

Ettlingen-Baden *(B.R.D.).* P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Padbrugge.

Drs. J. Heniger te Utrecht en ikzelf zijn geïnteresseerd in de wetenschappelijke nalatenschap van *Robbertus* ***Padbrugge,*** med. dr. (Parijs 1637 — Amersfoort 1703), die niet alleen een belangrijke rol heeft gespeeld in de V.O.C., maar bovendien een belangrijke schakel schijnt te zijn geweest in de organisatie van het Aziatisch natuuronderzoek en herhaaldelijk allerlei informatie met betrekking tot dat onderzoek heeft doorgegeven. Zo had hij nauw contact met de wereldberoemde natuuronderzoeker ***Georg*** *Everhard Rumphius* op Amboa en ontving hij van *Joan Bouchillon,* opperhoofd in Japan, rapporten en aantekeningen over de natuurlijke historie van Japan, welke later ten dele zijn gepubliceerd door Jacob Breyen in diens „Exoticarum ..... Plantum Centuria Prima" (Dantzig, 1678). ***Padbrugge*** was zowel op Ceylon als in Arabië en in de Molukken werkzaam. De ***Padbrugge's*** waren gelieerd met de families *Van* ***Hoogeveen, De*** *Vallée,* ***Thiens, Van Vliet,*** *Elias,* ***Van Geijn,*** *(Hendricksen) Both* en *Kock.*

Wie zou ons over bedoelde nalatenschap nader kunnen inlichten ?

Luxemburg (Luxemburg). DR. H. J. PABBRUWE.

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Bestuursberichten. — Oldambster geslachten (III), door Drs. 0. D. J. Roemeling. — De gemeentewapens van Achterhoek en Liemers opnieuw bekeken, door F. J. van Ettro. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het M a a n d b l a d, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Nassaulaan 18, 2514 *JT 's-Gravenhage*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan* van *Koot 43, 2244 AT Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, *Prins Willem*-Alexanderhof *24,* 2595 *BE 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De **redactie van het Maandblad** *wijst er* nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende **stukken.**

No. 8-9 XCIXe **Jaargang** **augustus-september 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Drs. G. Fransen en Dr. H. P. Schaap, respectievelijk sedert 1954 en 1947 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd :

Mevrouw P. J. VAN BEMMELEN geb. VAN SCHIP, 3471 XB Kamerik, *Pastoor Schuurmanstraat 26.*

Jhr. Mr. Ing. K. H. A. VON CHRISMAR, 3951 LB Maarn, *Huis te Maarn, Amersfoortseweg 2.*

J. H. HOVY, 1075 BT Amsterdam, *Waldeck Pyrmontlaan 19.*

A. M. HUIZER, *3381* KS Giessenburg, *Parallelweg 8.*

F. W. H. du MAINE, *5261* XE Vught, *Rembrandtlaan 9.*

M. MONTENS, *4054* MT Echteld, *Achterstraat 22.*

Ir. W. VAN OUDHEUSDEN, *3607* DR Maarssen, *Fazantenkamp 697.*

Mevrouw G. PETERS geb. FAVIER, *3448 GS* Woerden, *Ganzerikveld 15.*

Mevrouw M. VULSMA geb. KAPPERS, *1073* EB Amsterdam, *Sarphatipark 94.*

Adreswijzigingen :

A. DISCH, 6212 XJ Maastricht, *Mergelweg 56.*

K. J. A. KARLAI KOHL, *1015* BB Amsterdam, *Herengracht 35.*

J. KROESEKLAAS, *3311* AP Dordrecht, *Nieuwe Haven 32a, kamer 8.*

Mevrouw E. A. N. VAN DER KUIP geb. ZILVOLD, 1214 LZ Hilversum, *p/a Kolhornseweg 20.*

F. LUGT, 3134 NB Vlaardingen, *Binnensingel* 69.

TH. G. M. POPMA, 1444 VN Purmerend, *Meerkoethof 56.*

J. W. C. VAN SCHAIK, 3512 KP Utrecht, *Nieuwekamp 18 bis.*

Drs. J. H. SCHÜTTE, 2318 AV Leiden, *Hommelveld 18.*

N. J. STAM, 5102 BV Dongen, *Kortenaerstraat 5.*

Drs. H. M. J. TROMP, 8121 PK Olst, Hengforderweg *1.*

Jaarverslag 1981.

In de algemene ledenvergadering te Doornenburg op 30 mei traden statutair af Jhr. Mr. C. L. Reigersman en Mr. J. T. Anema, Beiden stelden zich herkiesbaar en werden als zodanig herkozen. De samenstelling van het bestuur bleef derhalve ongewijzigd:

Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, voorzitter
Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, ondervoorzitter
J. baronesse van Dedem geb. Weyschedé, secretaris
Mr. J. C. J. van Stockum, penningmeester
Mr. E. Idema Greidanus
Jhr. Mr. C. L. Reigersman
Mr. J. T. Anema
Mr. A. Snethlage.

De algemene ledenvergaderingen werden gehouden op 30 mei en 28 november, respectievelijk op kasteel Doornenburg en in Museum Van Loon te Amsterdam. Na afloop

van de eerste vergadering vond er een rondleiding plaats in kasteel Doornenburg. Daarna volgde een bezichtiging van Huis Aerdt te Herwen alwaar Drs. G. J. de Maret Tak, stafmedewerker van de Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, een korte uiteenzetting gaf. Vervolgens werd Huis Bergh te 's-Heerenberg bezocht. Na afloop van de tweede vergadering hield mejuffrouw Dr. 1. H. van Eeghen een uiteenzetting over de geschiedenis van het huis, en de aanwezige portretten.

De, conservator van het Genootschap werd dit jaar op het bureau wederom geassisteerd door mevrouw A. J. Dik gedurende 30 uren per week en door mevrouw H. E. W. ten Noever Bakker-Roeterdink, die als bibliotheek-assistente fungeerde op de gehele maandag en de zaterdagmorgen. Mejuffrouw Tha. J. van Alff maakte zich — als al zovele jaren — verdienstelijk voor het Genootschap, in het bijzonder door het ficheren en catalogiseren van boeken en tijdschriften. Mevrouw F. 1. H. Rethaan Macaré-de Savornin Lohman en de heer R. J. Castendijk verleenden geheel belangeloos hun medewerking aan het bureau. Medio oktober werd F. A. R. A. baron van Ittersum bereid gevonden zijn medewerking — eveneens geheel belangeloos — aan het bureau te geven. Het bestuur is allen hiervoor zeer erkentelijk.

Het aantal bezoekers aan het bureau bedroeg 1542 (in 1980: 817). Het aantal uitgeleende boeken en tijdschriften bedroeg 902 (in 1980: 294). Behalve aan leden werden ook aan openbare op het gebied der wetenschap werkzame instellingen boeken uitgeleend. Het aantal uitgegane brieven bedroeg 742 (in 1980: 368). Voorts werden 1341 (in 1980: 793) verzoeken om inlichtingen telefonisch beantwoord. De aanwinstenlijst van de bibliotheek werd in het Maandblad gepubliceerd. Zoals daaruit blijkt werden aan het Genootschap ook dit jaar tal van werken geschonken, welke in dank werden aanvaard. In november werd het bureau ook opengesteld voor niet-leden tegen een vergoeding van *f* 2,50 per dag.

Zestien leden ontvielen het Genootschap. Zestien leden en drie abonnees zegden. hun lidmaatschap of abonnement op. Negenzeventig leden en drie abonnees traden toe. Het aantal leden aan het einde van het jaar bedroeg 1066, het aantal abonnees 159 en het aantal ruilabonnementen 128.

Het Maandblad De Nederlandsche Leeuw telde zonder inhoudsopgave en index op de geslachtsnamen 472 kolom gedrukte tekst. In de redactie vond geen verandering plaats: deze bestond uit Mr. 0. Schutte, hoofdredacteur, Mr. J. T. Anema en Mr. E. J. Wolleswinkel.

Drs. J. Fox verleende ook dit jaar zijn medewerking aan de rubriek boekbesprekingen. Een 32-tal boekbesprekingen verscheen. Mejuffrouw Tha. J. van Alff verzorgde wederom de rubriek Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. Ook dit jaar werd de hoofdredacteur weer ter zijde gestaan door mejuffrouw Drs. W. E. Smelt bij het corrigeren van de (drukproeven en het samenstellen van de index.

De redactie van het Bijblad bestond tot november ongewijzigd uit de heren J. T. Anema, C. E. G. ten Houte de Lange, en 0. Schutte. In genoemde maand gaf de heer Ten Houte de Lange de wens te kennen als redactielid terug te treden. Deel 7 is in de verslagperiode verschenen. Het bevat twaalf genealogieën en twee kwartierstaten met talrijke illustraties. De omvang van het werk is 376 pagina's. Voorbereidingen voor het verschijnen van deel 8 werden getroffen.

In de serie Werken van het Genootschap verscheen als

'deel VII in november "Nederlandse Familiepenningen tot 1813" van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus.

De redactie-commissie voor een kwartierstatenboek werd ingesteld: dit boek zal ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan worden uitgegeven. Na een oproep aan de leden bleek onder hen een groot animo te bestaan aan het project deel te nemen. Aan het einde van het verslagjaar waren toezeggingen gedaan voor 428 kwartierstaten.

Een nieuwe folder over de activiteiten van het Genootschap werd samengesteld. Deze folder is aan alle leden en abonnees toegezonden. Een daartoe ingestelde commissie ledenwerving zorgde voor verdere verspreiding naar alle rijks- en gemeentearchieven en instellingen die door genealogisch belangstellenden worden bezocht, 'terwijl de folder tevens gericht werd gezonden aan personen die geacht kunnen worden belangstelling te hebben voor de activiteiten van het Genootschap.

De commissie ter voorbereiding van het 100-jarig bestaan, bestaande uit de bestuursleden de heer Beelaerts van Blokland, voorzitter, en mevrouw Van Dedem-Weyschedé, secretaris, werd versterkt met het lid Mr. F. J. J. Besier. De commissie heeft nuttige stappen ondernomen om te komen tot een passende viering van het lustrum. Een tentoonstelling zal gehouden worden in het museum Meermanno-Westreenianum te 's-Gravenhage, waartoe talrijke malen contact is geweest met de conservator van dit museum, van wie alle medewerking werd verkregen.

In de contactcommissie onderhoudt het Genootschap goede en nuttige betrekkingen met vertegenwoordigers, van de Stichting Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandse Genealogische Vereniging. Aan de besprekingen werd van de zijde van het Genootschap deelgenomen door Mr. A. Snethlage en de heer Schutte als plaatsvervanger van de heer Anema.

Het financiële resultaat voor het jaar 1981 lijkt op het eerste gezicht niet onbevredigend. De rekening van baten en lasten vertoont namelijk een voordelig saldo van *f* 550,90. Deze uitkomst is echter geflatteerd door een ontvangst van *f* 3.371,88 aan ziekengeld en omdat niet gereserveerd behoefde te worden voor onroerend-goedbelasting, aangezien — naar te verwachten — het ter zake in 1980 gereserveerde bedrag ook voor 1981 voldoende zal zijn. De trendmatige stijging van met name de salarissen en sociale lasten, alsmede van de druk- en verzendkosten van het Maandblad werden daardoor opgevangen. De overige belangrijke posten op de exploitatierekening (de verschuldigde huur, de contributies en de rijkssubsidie) bleven op eenzelfde niveau.

Waar ten aanzien van een stijging van de subsidie voor de toekomst geen grote verwachtingen mogen worden gekoesterd, en het overgrote deel van de lasten, te weten de loonkosten en de huur en overige huisvestingskosten, vastliggen en voor de overige uitgaven reeds de uiterste zuinigheid wordt betracht, zal een in evenwicht houden van inkomsten en uitgaven slechts mogelijk zijn door een toename van de contributieopbrengst. Deze toename kan slechts worden verkregen, behalve door verhoging van de contributie waartoe reeds in de vergadering eind 1981 werd besloten, door een toename van het aantal leden.

De groep (Gelderland van het Genootschap hield acht bijeenkomsten en een excursie, de groep Noord-Holland zeven bijeenkomsten en een excursie. Met de Caledonian Society en de Werkgroep genealogisch onderzoek Duitsland werden goede contacten onderhouden.

De oudste generaties van het geslacht Levelt [1],

door L. J. MALHERBE.

Inleiding.

De stamvader van dit geslacht — waarvan de naam wordt uitgesproken als "leevelt", met de klemtoon op de eerste lettergreep — is *Nicolaas* ***Levelt,*** die in het laatst van de 16de eeuw burger van Almelo werd. Enkelen van zijn nakomelingen vertrokken naar Haarlem of naar Amsterdam [2], maar alleen de tak van ***Wouter Levelt*** (Va) is blijven voortbestaan.

Hoewel Twente in die tijd steeds meer onder invloed van de Hervorming kwam, zijn de ***Levelt's*** Katholiek gebleven. De Almelose doop- en trouwboeken — Ned. Hervormd — beginnen, evenals die van Tubbergen — Katholiek — tegen het einde van de 17de eeuw, zodat men voor oudere gegevens voornamelijk op het rechterlijk archief is aangewezen.

Ter verduidelijking van het verband in de oudere generaties was het nodig ook de aangehuwden in het onderzoek te betrekken en ten slotte kon de plaats worden aangewezen, waar in de 17de eeuw de brouwerij van de ***Levelt's*** had gestaan.

Een en ander leidde tot de volgende bijlagen [3]:

A. *Margaretha* ***van Heiden.***
B. *Meijer.*
C. ***Ten Bruggencate.***
D. ***Steenmetselaar.***
E. ***Lesschering.***
F. ***vos.***
G. De brouwerij van de ***Levelt's*** te Almelo.

§ 1. De stad en de heerlijkheid Almelo [4].

Almelo, ontstaan als een nederzetting nabij het kasteel van de heren van Almelo', had omstreeks 1420 — volgens sommigen reeds eerder — stadsrecht verkregen. De stad maakte deel uit van de gelijknamige heerlijkheid, die zich uitstrekte over de tegenwoordige gemeenten, Almelo, Vriezenveen en een gedeelte van Wierden. De bestuurlijke indeling was: de stad Almelo, het richterambt (landgericht) van Almelo, het schoutambt Vriezenveen.

Het gedeelte ten noorden van het nog bestaande voormalige stadhuis is het oudste deel van de stad. Het stond bekend als "den ouden eynde", terwijl de uitbreiding in zuidelijke richting, die na 1450 ontstond, "den nieuwen eynde" of "der nieustadt" werd genoemd. Er waren twee poorten: de Eschpoort in het noorden en de Nijstadspoort in het zuiden.

Met een oppervlakte van nauwelijks acht hectaren had de stad — ook "der stad wigbolt" genaamd — de vorm van een langgerekt ovaal in de richting noord-zuid, omgeven door wateren, die door enkele beken werden gevoed. De Molenbeek die, juist ten zuiden van het genoemde stadhuis, van oost naar west door de stad stroomde, dreef er een dubbele watermolen aan, namelijk een oliemolen aan de noordkant en een korenmolen aan de zuidzijde. Even verder, stroomafwaarts, bevond zich de stadswerf, een opslagplaats met een aanlegsteiger voor schepen.

Dit slechts ten dele bebouwde stadsgebied was een halfagrarische samenleving, waar veel bewoners tevens veehouder waren. Het werd in de lengterichting doorsneden door één straat, de tegenwoordige Grootestraat, waarop een aantal steegjes uitkwamen. Tot ver in de 18de eeuw hadden veel woningen nog houten, groengeschilderde topgevels. Ook trof men er huizen aan — van oorsprong boerderijen — met de achterkant, waarin een grote schuurdeur, naar de straatzijde gekeerd.

De stad werd bestuurd door burgemeesters en schepenen, ook gemeenslieden genaamd. De rechtspraak werd er uitgeoefend door het stadsgericht; daarbuiten door het landgericht: twee afzonderlijke colleges, elk bestaande uit een jurist als richter en twee bijzitters, die coirnoten of keurnoten werden genoemd.

Verder was er nog het hooggericht, waarin bepaalde zaken werden berecht onder leiding van de heer van Almelo zelf.

De oudste gegevens aangaande de omvang van de bebouwing van de stad, zijn die van het jaar 1682: men telde er toen circa 300 woonhuizen. Het kohier van het vuurstedengeld vermeldt 336 nummers, maar een aantal huizen werd door twee of meer gezinnen bewoond. Daarvan waren er 88 die wegens armoede dit geld niet konden betalen.

Wat het aantal inwoners betreft: blijkens het register van ingezetenen van 1748 woonden er 2229 personen, van wie er 482 jonger waren dan tien jaren.

De heerlijkheid en ook de stad hebben veel te lijden gehad van de Tachtigjarige Oorlog, zeker van de eerste helft daarvan. Een register van het stadsgericht vermeldt dat Almelo in juni 1587 door Staatse ruiters werd geplunderd, waarbij ook 82 vuursteden (woningen) werden verbrand en ook dat de stad op 7 mei 1589 nogmaals door de Staatsen werd geplunderd. Laatstgenoemden hadden sinds 1593 het kasteel in handen, dat in 1605 door de Spanjaarden werd heroverd, wat weer een Staatse aanval tot gevolg had.

In 1606 en rond 1664 heerste de pest in Twente.

Gedurende het Twaalfjarig Bestand was het er betrekkelijk rustig. Pas daarná kwam Twente geheel onder Staatse invloed, waarna dit gebied tussen 1665 en 1672 weer door de oorlog werd geteisterd.

---

1. Bij de schrijfwijze van persoonsnamen is in de regel de spelling van de betreffende acten aangehouden.
   De gebruikte afkortingen ***zijn*** :
   dtb : doop-, trouw- en begraafboeken.
   GAA : Gemeente-archief Amsterdam.
   GAH: Gemeente-archief Haarlem.
   HA : Huisarchief Almelo : archief van de Heren van Almelo, volgens de voorlopige nummering daarvan.
   r.a. : rechterlijk archief.
   RA0 : Rijksarchief in Overijssel te Zwolle.
2. Vele inwoners van Almelo vertrokken naar elders. Zo ondertrouwden alleen al te Amsterdam in de jaren 1578-1700 in totaal 272 personen, die van Almelo afkomstig waren.
3. Het bewijsmateriaal in de genealogie genoemd, wordt in de regel in de bijlagen niet herhaald.
4. R. E. Hattink en H. Reuvekamp. In en om Almelo. (1903).
   G. J. ter Kuile. De opkomst van Almelo' en omgeving. (1941. 1947).
   J. Geerdink. Enige bijdragen tot de geschiedenis van het archidiaconaat Twente. (1895).
   De reformatie ten platten lande in de classis Deventer. In : Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis. Verslagen en Mededelingen, dl. 43 (1925).
   De tertiarissen van het Utrechtsche kapittel. In : Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, dl. 63 (1939).
   Geslachtkundige1 aantekeningen Ledeboer. In : Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel, dl. 9 (1888).

De laatste pastoor van Almelo, *Johan Holtman*[5], was reeds in 1571 in functie. In 1601 wilde hij de Hervormde godsdienst wel aannemen, maar hij voelde zich bezwaard daarvan openlijk belijdenis te doen. In 1613 vestigde zich daar een Luthers predikant, *Christoffel Ledeboer,* die in 1619 tot de Hervormden overging en tot predikant aldaar werd beroepen.

De Katholieken waren sindsdien aangewezen op de rector van het Catharijneklooster, dat buiten de stad lag en dat werd bewoond door begijnen, behorende tot de Derde Orde van St. Franciscus.

Hoewel de Ridderschap en de Steden van Overijssel reeds in 1611 hadden 'besloten de kloosters te seculariseren en de Katholieke godsdienst te verhinderen, heeft dit klooater tot 1665 'bestaan en de rector daarvan wordt in die tijd meermalen genoemd als pastoor van Almelo. Daarna waren zijn geloofsgenoten genoodzaakt te Tubbergen of te Vriezenveen ter kerke te gaan.

De *Van Rechteren's* — sinds 1705 graven *van Rechteren* — heren van Almelo, behoorden sinds het begin van de 17de eeuw tot de Hervormden.

Nog in 1620 werd de schoolmeester te Almelo aangezegd papistische en ketterse boeken uit de school te verwijderen. Daar hij bovendien weigerde de acte der Dordtse synode te ondertekenen, werd hij, op verzoek van de classis Deventer, door de drost afgezet.

§ 2. De verwanten van Wouter Levelt te Haarlem.

Aanvankelijk kon de stamreeks niet hoger worden opgevoerd dan tot ***Wouter Levelt*** (Va) , jongeman te Almelo, tr. 1708 te Tubbergen met ***Fenna Lesschering.*** Zij vestigden zich, met hun kinderen, in 1729 te Haarlem.

In het Gemeente-archief aldaar werd een aanknopingspunt voor verder onderzoek gevonden, namelijk via ***Agnes Levelt,*** die een zuster van ***Wouter*** bleek te zijn. Zij legde in 1745 een verklaring af, op verzoek van twee van haar verwanten in de vrouwelijke lijn en zij omschrijft daarin die verwantschap, gaande via haar vader en diens zuster, zonder dezen evenwel bij naam te noemen.

> 30 okt. 1745. ***Agnes Levelt,*** ongehuwde dochter, circa 67 jaar oud, verklaart op verzoek van *Anna* en Johannes ***Aarnouts,*** zuster en broeder, wonende te Haarlem, dat zij de moeder van deze beiden — genaamd ***Petronella Jochems Terwoude*** — heeft gekend en dat deze laatste een zuster van halven bedde was van *Johanna Jochems* ***Terwoude,*** beiden geboren te Haarlem. Zij weet ook, dat de genoemde ***Johanna*** is gedoopt met de naam ***Mijbrecht,*** ma& dat zij zo nooit is genoemd.
>
> Verder verklaart zij dat Johanna ***Jochems Terwoude*** geen andere erfgenamen heeft nagelaten dan de genoemde ***Anna*** en ***Johannes Aarnouts,*** haar (half) zusters kinderen. Zij noemt als redenen van wetenschap dat haar — ***Agnes Levelt's*** — vader, een broeder was van de moeder van ***Johanna Jochems Terwoude.*** (GAH. not. arch. no. 962 acte 100. Nots. F. J. Gallé).
>
> 11 jan. 1749. De kinderen van wijlen ***Wouter Levelt,*** die een volle broeder was van wijlen Agnes ***Levelt,*** verdelen de nalatenschap van laatstgenoemde. (GAH, not. arch. no. 893, acte 5. Nots. W. Baart).

Aangevuld met gegevens betreffende ***Anna en Johannes Aarnouts*** en hun ouders — zie de uitwerking daarvan in § 4 — ontstond het volgende schema.

5. De litteratuur vermeldt dat hij gedurende het Twaalfjarig Bestand overleed. Hij testeerde „swack van lijues krankheit" te Almelo op 25 juni 1616. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo; in afschrift d.d. 1 juli 1616).

Schema 1.

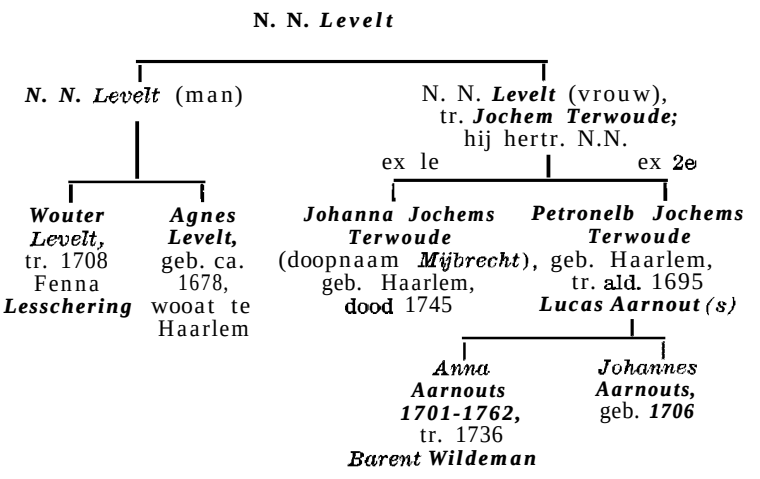

§ 3. De Levelt's te Almelo en omgeving.

De archieven van Almelo en omgeving leverden vele gegegevens op, aangaande de tijd- en naamgenoten van ***Wouter Levelt*** (Va), zonder dat het mogelijk was hem daarbij aan te sluiten. Zij bleken — als kinderen en kleinkinderen — nakomelingen te zijn van *Arent* ***Levelt,*** wonende te Almelo, tot wiens erfgenamen ook *Janna* ***ten*** *Woude* behoorde, maar haar verwantschap met de erflater kon aanvankelijk niet worden vastgesteld. Later bleek dat zij één van zijn kleindochters was.

De volgorde van *Arent* ***Levelt's*** kinderen is niet bekend, hoewel ***Gerrit*** en *Wolter* tot de oudsten zullen behoren.

Schema 2.

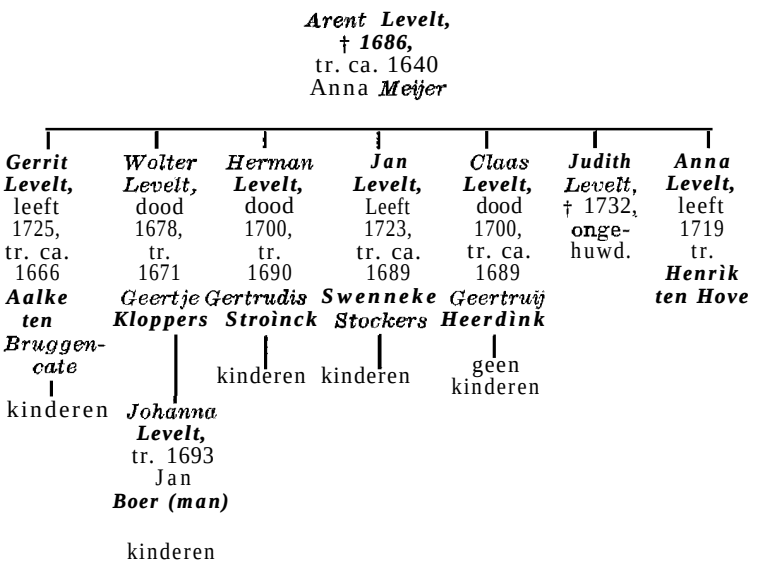

§ 4. Het gezin van Lucas Aarnout(s).

Nu een rechtstreekse aansluiting van ***Wouter Levelt*** aan zijn Almelose naamgenoten niet werd gevonden, werd daarnaar gezocht, uitgaande van ***Anna*** en ***Johannes Aarnouts,*** genoemd in schema 1.

Zij bleken kinderen te zijn van ***Lucas*** *Aarnout(s)* die, als weduwnaar, op 24 april 1695 voor schepenen van Haarlem trouwde met ***Petronella Jochems,*** jongedochter van Haarlem.

Het kerkelijk huwelijk werd op diezelfde dag gesloten in de Oud-Katholieke Statie St. Maria aldaar.

Hun kinderen, allen gedoopt te Haarlem, zijn:

1. *Jochem*, ged. (Oud-Kaholieke Statie St. Maria) 23 mei 1695 (get. Jannetie ten Woude).
2. *Anna*, ged. (R.K. Statie St. Joseph) 24 juli 1699 (get. Pieternel Hendericks).
3. *Anna*, ged. (R.K. Statie St. Joseph) 14 dec. 1701 (get. Jan Theunisz., Sijtje Theunis).
4. *Adrianus*, ged. (R.K. Statie St. Bernardus) 3 sept. 1704 (get. Cnelia Ariaens).
5. *Joannes*, ged. (R.K. Statie St. Joseph) 26 dec. 1706 (get. Pieter Arnold/Arenhout).
6. *Barbara*, ged. (R.K. Statie Vier Heemskinderen) 22 dec. 1710 (get. Annetie Maertens).

De moeder, *Petronella Jochems*, wordt bij deze dopen steeds zonder familienaam genoemd. *Jannetie ten Woude*, meter in 1695, zal haar halfzuster zijn: zie schema 1, *Johanna Jochems Terwoude*.

Hiermede zijn zowel *Anna Aarnouts* — sub 3, waarschijnlijker dan sub 2 — als *Johannes Aarnouts* — sub 5 — in het verband van schema 1 geplaatst. *Anna Aarnouts*, *62* jaar, weduwe van *Barent Wildeman*, werd op 19 juni 1762 te Haarlem begraven.

§ 5. De halfzusters Johanna en Petronella Jochems Terwoude.

Volgens de notariële acte van 30 okt. 1745, genoemd in § 2, was *Johanna Jochems Terwoude* gedoopt met de voornaam *Mijbrecht* en zij had een halfzuster, *Petronella Jochems Terwoude*, beiden geboren te Haarlem.

In het doopboek van de R.K. Statie St. Joseph te Haarlem, bewaard in het Bisschoppelijk Archief aldaar, komen twee aantekeningen voor, die in dit verband opvallen, namelijk:

Wijbreggie, gedoopt 23 nov. 1672, dr. van *Jochom Marcusz.* en *Johanna* (get. Maerte Jans);

Petronilla, gedoopt 28 maart 1674, dr. van *Jochom Maertense* en *Petronilla Hendricks* (get. Maria Wijnans).

De huwelijksacten van deze ouders werden niet gevonden, maar het notarieel archief gaf belangrijke aanvullingen.

> 14 dec. 1673. ***Pieternella Hendricx,*** weduwe van ***Jochem*** *Maertens Terwoude*, enerzijds, ***Gerrit Levelt*** en Jan. ***Reijnderts***, oom, neef en „bloetvrunden" van het nagelaten minderjarige voordochtertje van de genoemde ***Jochem Maertens*** ter anderer zijde, verklaren te accorderen, o.a. dat ***Pieternella Hendricx*** de goederen zal behouden, die zij met haar overleden man in gemeenschap heeft bezeten (met handtekening van Gerrit ***Levelt;*** GAH, not. arch. no. 265, ongefolieerd. Nots. M. de Keijser)
>
> 3 april 1674. Testament van ***Petronella*** Hendricx, weduwe van ***Jochem Maertens Terwoude***, wonende te Haarlem, ziek in het kraambed liggend. Zij stelt haar dochtertje, verwekt bij de genoemde *Jochem Maertens*, tot erfgename. Als deze dochter minderjarig of ongehuwd overlijdt, zullen de goederen die zij van haar, testatrice, heeft geërfd, komen aan testatrices broeder en twee zusters, elk voor een derde deel. Zij stelt ***Claes Haricks,*** haar zwager, tot voogd. (GAH, not. arch. no. 378, acte 29. Nots. L. Baart)

In de acte van 1673 wordt de naam van het minderjarige voordochtertje niet genoemd, maar *Gerrit Levelt* — zie schema 2 — is haar oom en *Jan Reijnderts*, haar neef, is de man van *Maritge Hendriksdr. Levelt* (Genealogie IIb, 3), welk echtpaar te Haarlem woonde. De acte van 1674 sluit aan bij *Petronilla*, die een week tevoren werd gedoopt.

Uit een en ander volgt dat *Wijbreggie (Mijbrecht) Jochems* en *Petronella Jochems (Terwoude)* de halfzusters zijn, die in de aanhef van 'deze paragraaf worden genoemd. *Wijbreggie (Mijbrecht)* is blijkbaar *Johanna* genoemd naar haar jongoverleden moeder. Deze laatste, in de doopacte van 1672 alleen met haar voornaam — *Johanna* — aangeduid, is dan *Johanna Levelt*, namelijk de zuster van de vader van *Agnes Levelt*, in schema 1.

Zij, *Johanna*, werd op 27 dec. 1672 te Haarlem begraven als "de huysvr. van *Jochum Maertens*". Hijzelf zal in het tweede halfjaar van 1673 zijn overleden, maar het Haarlemse begraafregister is hier onduidelijk. Op 20 nov. 1673 werd daar *Jochum Marcuss* begraven, dit volgens de rekening van de grafmakers; die van de baardragers vermeldt dan: *Jochum Matthijs*.

Pieternella Hendriks, zijn tweede vrouw, zal degene zijn, die in 1699 meter is bij de doop van *Anna Aarnouts*, zie § *4*.

Het bovenstaande is samengevat in schema 3. Daarmee kan schema 1 worden aangevuld, voor wat betreft de huwelijken en de kinderen van *Jochem Maartens Terwoude*.

Schema 3.

Jochem Maartens (Terwoude),
† 1673,
tr. le vóór ca. 1672
Johanna N.N. (Levelt),
begr. Haarlem 1672;
tr. 2e 1673
Petronella Hendriks,
in leven 1699

ex le	**ex 2e**
Johanna Jochems Terwoude (doopnaam ***Wijbreggie (Mijbrecht)***), ged. Haarlem 1672	***Petronella Jochems Terwoude,*** ged. Haarlem 1674

§ 6. Johanna Terwoude als mede-erfgename van Arent Levelt.

Johanna Terwoude (*Janna ten Woude*) is een nicht (hier: tantezegster) van *Judith Levelt*, wonende te Haarlem (genealogie III, 6) en zij behoort tevens tot de erfgenamen van *Arent Levelt* te Almelo

> ***20*** april 1716. Testament van ***Judith Levelt,*** beiaarde dochter, wonende te Haarlem. Zij stelt haar "nicht, ***Johanna ten Woude***, tot enige erfgename. (GAH, not. arch. no. 589, fol. 151. Nots. P. Gerlings)
>
> 1 mei ***1719.*** De gezamenlijke erfgenamen van ***Arent Levelt*** verkopen aan de graaf van ***Rechteren***, heer van Almelo, ***een*** perceel grond, gelegen in het Tusvelt (te Almelo) voor 115 car. gl. Het zijn: Gerrit ***Levelt, Jan Levelt*** als gemachtigde van zijn zuster ***Judith Levelt*** en van ***Janna ten Woude, Jan Colmschot*** voor de kinderen van wijlen ***Harme Levelt, Hendrik ten Hoove, Wolter Hondebrink*** en ***Gerrit Boomkamp als*** gemachtigden van de kinderen van ***Jan Bu(e)rman.*** (HA, no. 2859, losse acte)

Het volgende schema geeft de erfgenamen van *Arent Levelt* in 1719 in onderling verband weer, geplaatst in de volgorde van schema 2. Hiermede is ook de plaats van *Janna ten Woude (Terwoude)* bepaald: zij behoort tot zijn erfgenamen als dochter van het echtpaar *Terwoude-Levelt*, van schema 3.

Schema 4.

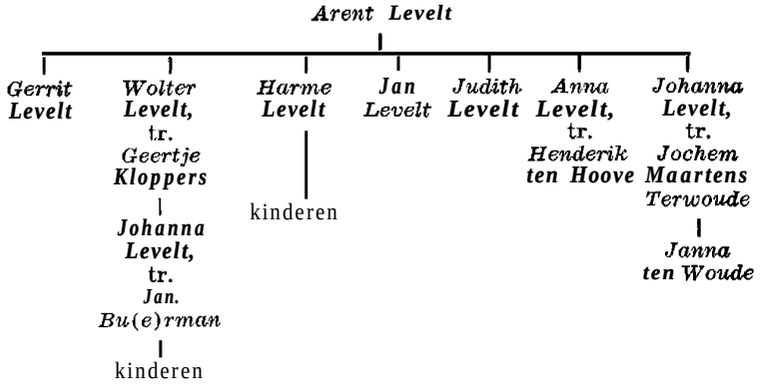

§ 7. De aansluiting van Wouter Levelt aan zijn Almelose naamgenoten.

Uit de vergelijking van schema 1 en 4 blijkt dat ***Arenf Levelf,*** grootvader van *Janna ten Woude* ***(Johanna Jochems Terwoade)*** tevens de grootvader van ***Wouter Levelf*** is. Er blijft dus nog over, na te gaan wie van de zonen van ***Arenf Levelf*** de vader van ***Woufer*** is.

Wouter's zuster, ***Agnes Levelf,*** is circa 1678 geboren. Hijzelf kan enkele jaren ouder of jonger zijn geweest. Van de vijf zonen van ***Arenf Levelf — zie*** schema 2 — is er slechts één die hier in aanmerking komt, namelijk ***Gerrif Levelf.*** Deze laatste had meer kinderen dan één, hoewel alleen ***Willem Levelf*** rechtstreeks, wordt genoemd.

> 3 juli 1709. Gerrit ***Levelt*** en zijn zoon ***Willem Levelt*** verkopen hun hof, gelegen in de heerlijkheid Almelo. (HA, no. 194, landgericht Almelo').
>
> 21 okt. 1715. ***Gerrit Levelt*** heeft een huis, (te Almelo) aan zich gehouden, bij de deling van 10 juni 1709, tussen hem en zijn kinderen, wegens hun moederlijk goed. (RAO, r.a. no. 2618 +, stad Almelo).

De zonen van ***Arenf Levelf*** zijn [6]:

1. ***Gerrif Levelf*** (IVa), tr. circa 1666.
2. *Wolter* ***Levelf*** (IVb), tr. 1671, dood in 1678, wiens staak in 1719 alleen bestond uit de kinderen van zijn dochter, ***Johanna Levelf,*** uit haar huwelijk met *Jan Bu(e)rman.*
3. *Herman* ***Levelf*** (IVc), tr. in 1690 als jongeman.
4. ***Jan Levelf*** (IVd), tr. in 1688 of 1689.
5. *Claas* ***Levelf*** (IIIa, 5), †1697/1700, van wie in 1719 geen nakomelingen in leven zijn: zijn staak wordt dan niet genoemd.

Daarnaast zijn er ook positieve aanwijzingen:

a. ***Gerrif Levelf*** is peter bij de doop van drie kinderen van ***Woufer Levelf,*** namelijk in 1709, 1722 en 1725 (Va, 1, 6 en 7)

b. ***Willem Levelt*** is in 1740 peter bij de doop van een kind van *Herman* ***Levelf*** te Haarlem (VIa, 1)

De aansluiting van *Wouter* ***Levelf*** aan zijn Almelose naamgenoten wordt daarom weergegeven als volgt.

Schema 5.

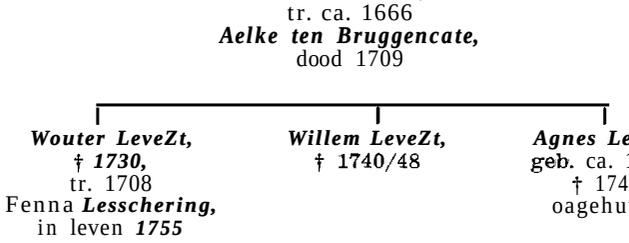

Genealogie.

1. ***Nicolaas Levelf*** [7], geb. ca. 1552, vrijwel zeker afkomstig uit het bisdom Münster [8], werd in 1583 burger van Almelo; koster (1583-1596) en schoolmeester (1595—1606), gerechtsschrijver/(stads) secretaris sinds 1583, keurnoot — bijzitter — in het landgericht van Almelo (1586-1610) en in het stadsgericht (1599), burgemeester van Almelo (1605), † 161 0/ 17, tr. vóór ca. 1583 ***Anna N. N.*** [9], in leven 1608.

   > 1583. „*Nicolaus Leveltz,* ***custos,*** cum uxore" worden burger van Almelo, met als bijschrift: „hefft *Nicolaus Leuelt* seine geborts und frie breeff van den hern Gerhardt van Enschede prouest tho Varler [10] versegelt, und an 70 den 2en septemb. gedatertt in desen scheppendoem loffweerdich vertoentt". (RAO, r.a. no. 2588 +, stadboek van Almelo)
   >
   > 1586-1610. Nicolaas *Levelt* is vele malen keurnoot in het landgericht van Almelo. (HA, no. 197, no. 198A en 1556, landgericht Almelo)
   >
   > 7 febr. 1587. „*Nicolasen,* custos", en ***Anna.*** echtelieden, kopen een garden, gelegen in Elsmanshorst (te Almelo), met het ene einde belend „an dat broeck oder velt", met het andere einde aan het water, met de ene zijde aan Gerdt Cordes garden en met de andere zijde

---

6. Het echtpaar *Levelt-Meijer* had 5 zonen en 3 of 4 dochters :

a. **23** juni 1710. Begrafeniskosten van ***Anna*** *Meijer,* weduwe van *Arent* ***Levelt.*** De zes — staken van — erfgenamen zijn (vergelijk schema 2 en generatie IIIa): Gerrit ***Levelt; Johanna Levelt,*** dochter van wijlen *Wolter* ***Levelt,*** getrouwd met ***Jan Boer*** (*Boerman/Buerman*); de kinderen van wijlen *Herman* ***LeveZt; Jan, Judith*** en *Anneke* ***Levelt,*** Niet genoemd worden: wiilen *Claas* ***LeveZt***; *Janna* ***ten*** *Woude* ***(Johanna Terwoude)*** "wonende te Haarlem, dochter van wijlen het echtpaar *Terwoude-Levelt*; ***Aaltje LeveZt,*** wier aansluiting onzeker is en die in 1702 voor het laatst wordt genoemd.

b. 1 mei 1719. Verkoop van grond door de erfgenamen van *Arent* ***LeveZt*** (zie schema 4). Er zijn zeven staken van erfgenamen, namelijk: de zes bovengenoemde, alsmede *Janna* ***ten*** *Woude.* Wijlen *Claas* ***LeveZt*** en ***Aaltje LeveZt*** worden niet genoemd.

7. Hoewel zijn aansluiting niet rechtstreeks bewijsbaar ***is,*** is hij de enige ***Levelt,*** die in de 2de helft van de 16e eeuw te Almelo wordt genoemd, en het staat vast dat hij kinderen had (ald. 27 nov. 1597). Verder blijkt dat de naamdragers in de tweede generatie — ***Jan*** en *Hendrik* ***LeveZt*** — gebroeders zijn (IIa, 19 aug. 1616) en beiden hebben een zoon *Claas.*
   De stamvader, ***Nicolaas Levelt,*** bezat twee percelen grond (ald. 7 febr. 1587 en 14 juni 1605) en vervolgens verkoopt Jan ***LeveZt*** (IIa) op 20 maart 1617 een goirde (gaarde), zoals hij die van zijn zalige vader (wiens naam dan niet wordt genoemd) heeft geërfd en waarbij o.a. de goirde van ***Hendrik Levelt*** als belender wordt genoemd. Dit maakt aannemelijk dat zij deze uit de nalatenschap van hun vader hadden verkregen of gedeeld.
8. De naam kwam daar, ook in afwijkende spelling voor. Die Register der Willkumschatzung von 1498 und 1499 im Fiirstbistum Münster, Asschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster in Westfalen, 1976.
9. Het is onbekend waarom zij in 1587 en 1605, zie aldaar, ***Grieten*** wordt genoemd.
10. Varlar, in die tijd een Norbertijnenklooster nabij Coesfelt, Westfalen.

aan Claes van Elsts garden, die nu Arndt Zwisse in huur heeft. (HA, no. 197, landgericht Almelo)

5 mei 1587. De weduwe van Hinrich Olislagers verklaart dat zij aan *Nicolais Leveltz* en Grieten (sic), zijn huisvrouw, een rente van twee mud winterrogge, Almelose maat, heeft verkocht, jaarlijks te leveren en losbaar met 40 daller. (Als voorgaande)

1593-1598. Nicolaas ***LeveZt*** vraagt betaling van pachtgeld, waarbij éénmaal het bedrag wordt genoemd: 14 stuivers. Op 22 maart 1593, 5 febr. 1596 en 10 juli 1598. (RAO, r.a. no. 2588, stad Almelo)

2 aug. 1593. Nicolaas ***LeveZt*** antwoordt bevestigend op de vraag of hij, het jaar tevoren, van gerechtswege kerkenspraak heeft gehouden aangaande een kapverbod van hout. (Als voorgaande)

1595-1606. Nicolaas ***LeveZt*** vraagt van enkele personen betaling van „schole gelt" of „verdient loen van schole gelt". Het bedrag wordt niet genoemd. 22 mei en 4 dec. 1595, 9 en 23 sept. 1596, 16 okt. 1598, 8 nov. 1602 en 17 april 1606. (RAO, r.a. no. 2588 en 2589, stad Almelo)

22 maart 1595. Handschrift van Nicolaas ***LeveZt,*** waarvan het onderschrift luidt: „Also geëxtrahert dorch *Nicolaum Levelius,* gerichtsschreibern da selbst propria manu". (los inliggend stuk). Dit handschrift komt sinds 1583 geregeld voor in het rechterlijk archief van de stad Almelo. (RAO, r.a. no. 2588, stad Almelo)

21 juni 1595. *Nicolaus Levelts* spreekt Hoick Hynnen aan voor 20 goltgulden die in „de costerie zu Almeloe" behoren, ofwel om verwisseling naar landrecht. (HA, no. 197, landgericht Almelo)

24 april 1596. Aanspraak van *Nicolay* ***Levelts,*** koster te Almelo, in een geding tegen Velten Vollert. (Als voorgaande)

27 nov. 1597. Coit Gosens Kremer is 's avonds in het huis van Nicolaas ***LeveZt*** secr(etaris) gekomen, terwijl hij en zijn vrouw afwezig waren, heeft daar diens kinderen beangstigt, „die glase uthgeslagen und eine doeden schuppe darnae mit ene moitwillen in den kercken grauen geworpen"[11]. (HA, no. 1207B, breukregister stad Almelo)

12 febr. 1598. Coit Goissens Kremer heeft Nicolaas ***LeveZt,*** secr(etaris), met een stok een hoofdwond geslagen, omdat ***LeveZt*** de schepenen had gemeld, dat zij van Kremer „alsolche mergen terue" zouden terugvorderen. (Als voorgaande)

5 dec. 1599. Als leden van het stadsgericht te Almelo worden genoemd: Gerhard ter Haar, richter, met N. ***Levelts*** en Gerdt Knoop als „coirnoten". (RAO, r.a. no. 2589, stad Almelo)

27 dec. 1601. Rolof ter Hulsbrinck en Fenne. zijn huisvrouw, verklaren van *Nicolaum Levelts* en ***Ennitgen,*** zijn huisvrouw, in mei 1598 40 daler te hebben geleend en op Jacobi 1601 nog 20 daler. (Als voorgaande)

8 nom. 1602. Nicolaas ***LeveZt,*** die optreedt als getuige, geeft op circa ***50*** jaar oud te zijn. (RAO, r.a. no. 2589, stad Almelo)

6 mei 1605. Noemt „*Nicolaum Leuelt,* respective borghmr. und sec (re) t(aris) unser stat Almelo". (RAO, r.a. no. 2589, stad Almelo)

14 juni 1605. Herman Gertsen c.s. verklaart 20 dalers te hebben ontvangen van Nicolaas ***LeveZt*** en ***Grieten*** (sic), zijn huisvrouw, als laatste termijn van betaling van een goirden „in eenen campen gelegen". (Als voorgaande)

27 juni 1605. Een vraag naar „diener residentie specificatie" wordt beantwoord met: Burgemr. Swams residentie is 16 jaren, Gert Rolofs 5 jaren, Gerit ter Wiercke in 't andere jaar, „*Nicolaus Leuelt,* secr. in 't 22 jare und in 't erste jaer siner burschaffts". (RAO, r.a. no. 2589, stad Almelo)

12 mei 1608. Jan Hubbelinck verklaart van Nicolaas ***LeveZt*** en Anna, zijn huisvrouw, 24 dalers te hebben geleend tegen een rente van 1½ daler. (RAO, ra. no. 2589, stad Almelo)

11. Wellicht woonde hij nabij de — thans Ned. Hervormde — kerk, mogelijk in het huis, waarin later zijn zoon ***Hendrik LeveZt*** (IIb) woonde (zie noot 49).

16 juni 1608. Lambert Cuper en Jenne, zijn huisvrouw, verklaren van N. ***Levelt*** en Anna, zijn huisvrouw, 60 daler te hebben geleend, tegen een rente van 4 daler. (Als voorgaande)

5 juni 1610. Het handschrift ***van Nicolaas LeveZt*** komt voor de laatste maal voor in de acten van de stad Almelo. Op 4 juli 1610 wordt hij voor het laatst genoemd in het landgericht van Almelo, namelijk als keurnoot. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo, resp. HA, no. 198A, landgericht Almelo)

20 maart 1617. Johan ***LeveZt*** verkoopt een goirde, zoals hij die van zijn zaliger vader heeft geërfd (wiens naam niet wordt genoemd), gelegen in zaliger Hergerdes Kamp, tussen Elbert Wigbelts en *Hendrick Levelt's* goirden. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. Jan, volgt IIa.
2. ***Hendrik,*** volgt IIb.

IIa. Jan *Levelt,* geb. (vóór ?) ca. 1584, bierbrouwer en tapper te Almelo sinds 1608, keurnoot in het landgericht (1614). burgemeester van Almelo (1612—1614), pachter van de stadswerf (1615, 1617), † tussen 14 juli en 24 sept. 1627, tr. vóór ca. 1608 *Judith (Jutte) N.* N., † tussen 14 nov. 1651 en 5 jan. 1652, dr. van *Arent (?) N.N.* [12] en ***Margarefha van Heiden*** [13].

11 febr. 1608. Jan ***LeveZt*** vraagt betaling van 4 halve tonnen bier. (RAO, r.a. no. 2589, stad Almelo)

16 april 1608. Jan *Levelt* „nomine uxoris" verwacht antwoord van de huisvrouw van Dederlch Vuncken. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

3 en 17 dec. 1610, 30 sept. 1611. Jan. ***LeveZt*** spreekt enkele personen aan „vor sekere leuerantie des goerdens (gaarde) soe sie clager verkoft hebbe". (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

2 maart 1612. ***Johan Levelts,*** burgemeester, vraagt betaling van 21 gl. min 1 blank berekende schuld. (Als voorgaande)

21 juni 1613 en 7 febr. 1614. Jan ***Levelts,*** burgemeester, doet „pandtegeninge". (Als voorgaande)

19 jan. 1614. ***Johannes Levelts*** is keurnoot in het landgericht van Almelo. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

24 jan. 1614. ***Jan Levelts,*** burgemeester, vraagt betaling van 3 daler huur van hooiland. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

11 febr. 1614. Margreten van Heiden, weduwe Hoeffslach, verkoopt aan ***Johan LeveZt en Jutken,*** zijn huisvrouw, een halve goirden, gelegen in Elsmanshorst (volgen belendingen) die zij — volgens haar verklaring — op 26 maart 1609 had gekocht van Egbert ter Hachreijs.

Johan (*Levelt*) en ***Jutte,*** echtelieden, verklaren dat Margreten hun heeft betaald, hetgeen Wessel Hoefslach aan ***Jutte,*** op 27 jan. 1602 [14], blijkens het stadsprotocol van Almelo, bij wijze van testament had gegeven. (HA, no. 198A, landgericht Almelo).

23 mei 1614. ***Jan LeveZt*** zegt circa 30 jaar [15] oud te zijn. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

1615. Hendrick Blomers, die vanaf Petri, voor één jaar de stadswerf heeft gepacht, laat deze pacht, met toestemming van de Vrouwe van Almelo, over aan ***Johan LeveZt,*** voor 40 daler. (Met de handtekening van

12. Was zijn voornaam *Arent ?* De beide dochters uit dit huwelijk: Marie, vrouw van *Cornelis* ***Barscher*** en ***Judith (Jutte),*** vrouw van ***Jan LeveZt,*** hadden beiden hun oudste zoon *Arent* genoemd. Vergelijk IIa, 5 febr. 1616, 14 nov. 1651 en Bijlage A.

13. Uitvoeriger gegevens haar betreffende, zie Bijlage A.

14. Zie voor dit testament, Bijlage A, ald.

15. Het is waarschijnlijker dat hij tussen de 30 en 40 jaar oud was, dit i.v.m. de leeftijd van zijn kinderen. In 1614 vraagt hij namelijk voor zijn dochter *Gebbe* betaling van jaarloon en in 1619 verschijnt één van zijn zonen namens hem voor het gerecht. Zie IIa, 1, resp. IIa.

LeveZt). (HA, no. 752. Contracten en processtukken betreffende de stadswerf te Almelo)

5 febr. 1616. Margareta van Heiden, weduwe **Hofslags**, Cornelis Barscher, als man van haar overleden dochter Marrie en tevens als vader en momber van de kinderen uit dit huwelijk, genaamd Arendt. Geese en Swenneke, alsmede **Arendt voor** zichzelf, verkopen aan Jan ***Levebt*** en ***Jutte,*** zijn **huisvrouw**, het reeds door hen **bewoonde** huis en hof, met **brouwhuis**, spiker (**schuur**), brouwketel, **brouwgereedschap** enz. [16], gelegen (te Almelo), tussen het huis van Jan Vincken enerzijds en de waterstroom ter andere zijde.

Jan Levebt en ***Jutte,*** zijn huisvrouw, lenen 400 **goud**gulden van **Margaretha** van Heiden, zijn **vrouws moeder**, waarbij zij hun huis en hof tot onderpand stellen. (**RAO, r.a. no.** 2590, **stad** Almelo)

19 aug. 1616. „*Hendrick Leuelts* anwolt **sines** broeders *Johan Leuelts*" **verschijnt** voor het gerecht. (Als voorgaande)

1617. ***Johan Levebt*** en Cornelis Busch pachten de stadswerf van de heer **van** Almelo, ingaande **Petri**, voor één jaar, voor 34 daler. (HA, no. 752, Contracten en processtukken betreffende de stadswerf)

20 maart 1617. ***Johan LeveZt*** verkoopt een goirde, zoals hij die van zijn zaliger vader (wiens naam niet wordt **genoemd**) heeft geërfd, gelegen in **zaliger Hergerdes** Kamp, tussen **Elbert Wilbelts en** Hendrik **Levelts** poirden. (HA, no. 198A. landgericht Almelo)

7 dec. 1618. ***Johan Levelt*** en ***Jutte,*** zijn huisvrouw, kopen een **hooimate** met de visserij die daar bijbehoort (**volgt belending**) . (Als voorgaande)

4 aug. 1619. ***Johan LeveZts*** „per filium" verzoekt **aanpanding** en **opbodding** aan Mense **Bulx** panden. (HA, no. **198A**, landgericht Almelo)

10 sept. 1621. ***Johan LeveZts*** klaagt dat Hindrick Goetfrunt hem heeft uitgedaagd op de degen, op een **lang** mes en on een **lang** roer, hem scheldende voor een schelm. (HA, no. **1207B, breukregister** stad Almelo)

21 mei 1624. Geert **Luijckes**, die dronken **bij** ***Jan Levelt*** aan huis is gekomen, heeft hem eerst met een mes en daarna met zijn roer gedreigd. ***Levelt***'s vrouw heeft de keukendeur **dichtgegooid**, waarna de buren **Luijckes** het roer **hebben** afgenomen. (Als voorgaande)

22 jan. 1627. ***Jan LeveZt vraagt*** betaling van verteringen te **zijnen** huize gemaakt. (**RAO, r.a.** no. 2591, stad Almelo)

25 juni 1627. ***Jan LeveZts*** doet pandkering **omdat** hem geen **panding** is **aangezegd**. Hij is van mening, dat als hij aan klager iets **schuldig** is wegens de „**auerlatinge** des **impostes** nopende oft **slaende** van die gemeene tappers end brouwers"., dit zal moeten **blijken** uit de daarvan opgemaakte „**scedule**". (Als voorgaande)

14 juli 1627. ***Jan Levelts*** is borg in twee **rechtszaken**. (HA, no. **1627C**, breukregister, jaar 1627-1628)

24 sept. 1627. De weduwe van ***Jan LeveZts*** „per filium" vraagt recht tegen Gert Jansen en Johan Wildemans. (**RAO, r.a.** no. 2591, stad Almelo)

1629-1635. Rekening van ***Jutte Lieveltz*** — in haar **handschrift** — **voor** Kenckhus, wegens gedronken bier en voorgeschoten geld, te **samen** 32 **gl.** min 3 st. (**Gemeente-archief** Almelo, Rekeningboek van **Arent Kinckhuis**)

11 juli 1631, 12 april en 18 aug. 1632. De schuldeisers van het erve **Bulx** — Bulxgoed, Bulxhuis — **onder** wie de weduwe van ***Jan LeveZt,*** procederen tegen de eigenaar daarvan. De weduwe ***LeveZt,*** die 100 daler te vorderen heeft, zegt dat nu **wijlen** haar man, ***Jan LeveZt,*** voor deze schuld, enkele jaren het vierde gedeelte van het achterste land van het Bulxhuis in gebruik heeft gehad en daarvan de pacht, ofwel de gerst jaarlijks heeft **genoten**, zoals door enkele getuigen wordt bevestigd. Tenslotte verschijnt ***Jutte Levels***, met o.a. haar kinderen oom en momber ***Hendrick LeveZts*** en burgemeester **Cornelis** Baarscher, de naasten in den **bloede**, en zij ontvangen deze 100 daler. (HA, no. 196, **landgericht** Almelo)

31 juli 1635. De weduwe ***Jutte Levels*** heeft een stuk

16. Zie aangaande de **brouwerij**, Bijlage G.

land in gebruik, bezaaid met gerst, genaamd Het Nije Landt, gelegen in de Horst, langs de waterleiding. Door de droge **zomer** kan zij **daar niet** varen en het **gerecht** wijst haar „**na** genomene oculaire **inspectie**", een **tijdelijke** uitweg **over** land aan. (Als voorgaande)

1636. Berechting van een vechtpartij ten huize (in de tapperij) van ***Jutte LeveZt.*** (**RAO, r.a.** no. 2593,' stad Almelo, register van broekhaftigen)

9 jan. 1639. Namens ***Jutte LeveZts*** **verschijnt** haar dienstmaagd Swenne, in een zaak tegen **Hendrick** ten Noordingh, **welke** laatste **belooft** binnen drie dagen te zullen betalen. (HA, no. 196, landgericht Almelo)

14 **nov.** 1651. De weduwe ***Judit LeveZt,*** met **haar** oudste zoon ***Arent LeveZts*** als momber, procedeert tegen **Swe**der van Langen tot Dackhorst. (**RAO, r.a.** no. 2595, stad Almelo)

5 jan. 1652. Verschijnt ***Arent LeveZts,*** mede ***voor*** zijn consorten, erfgenamen van zaliger ***Judit LeveZt.*** (Als voorgaande)

Uit dit huwelijk (volgorde onbekend) :

1. *Gebbe Levelt,* genoemd 1614.

   18 juni 1614. ***Joan Lievelts***, als momber van zijn dochter ***Gebbe,*** spreekt Hcndrick **Hoijck** aan, om betaling van jaarloon. (HA, no. 1261, losse acte)

2. *Arent,* **volgt** IIIa.

3. *Claas,* volgt IIIb.

4. ***Griete (Margarita) Levelt,*** genoemd 1628-1637.

   11 **febr.** 1628. ***Griete,*** dochter van ***Jutte LeveZts,*** wordt wegens haar moeder geëigend aan de panden van Griete Lueckens. (**RAO, r.a.** no. 2591, stad **Almelo**)

   28 okt. 1637. ***Margarita LeveZts*** behoort tot de **27** zusters — begijnen — in het **klooster** te Almelo, blijkens visitatie op last van Gedeputeerden. (HA, no. 199. **protocol** van aanstelling van ambtenaren enz.)

5. ***Josina*** *Levelt,* genoemd 1646-1652.

   30 jan. 1646. De huisvrouw van ***Arent LeveZts*** en Josina ***LeveZts*** treden op als getuigen bij de berechting van een straatruzie. (**RAO, r.a. no.** 2593, **stad** Almelo, Register van broekhaftigen)

   29 okt. 1649. Willemken, **weduwe** van **Arent** Arens, heeft panden gevraagd tegen Jan Jorijss maar, omdat zij van deze het hare niet kan verkrijgen, verzoekt zij te mogen panden aan het geld, staande onder ***Josina LeveZts*** **of** de moeder van deze laatste. (**RAO, r.a.** no. 2595, stad Almelo)

   22 maart 1652. ***Josine LeveZt*** vraagt in het **stadsgericht** „**arrest** en **beslagh**" op de erfenis die haar broeder *Claas* van zijn ouders is aangestorven.

   In het landgericht vraagt zij arrest op de erfenis die hem van zijn zaliger moeder is aangestorven, alsmede „**in** 't **sterfhues** van die **broeder** *Arent Levels*". (**RAO, r.a.** no. 2595, stad Almelo, resp. HA **no. 196A**, landgericht **Almelo**)

IIIa. *Arent* ***Levelt,*** geb. (vóór ?) circa 1606, **bierbrouwer** en tapper te Almelo', pachter van de wijnaccijns (1640), lid van de vierentwintigen ald. (1657), † tussen 6 sept. en 18 okt. 1686, tr. circa 1640 ***Anna*** *Meijer,* †1704/10, dr. van ***Jan*** *Meijel*[17], burgemeester van Almelo, en ***Jenneken*** *Schulten.*

11 juni 1631. ***Arent LeveZt*** [18] verschijnt namens zijn moeder voor het gerecht, betreffende haar **vordering** van 100 daler op het erve **Bulckx**. (HA, no. 196, landgericht Almelo)

17. Uitvoeriger gegevens ***Meijer,*** zie Bijlage B.

18. Hij is de oadste zoon (Ha, 14 nov. 1651) en mijns inziens, was hij in 1631 ten minste 25 jaar, de meerderjarigheidsleeftijd volgens het Landrecht van Overijssel van 1630, maar mogelijk was hij ouder. Op 24 **sept.** 1627 verschijnt namelijk een zoon van de weduwe ***LeveZt,*** namens **zijn moeder, voor** het gerecht en reeds 4 aug. 1619 verschijnt daar een zoon van ***Jan LeveZt*** namens ***zijn*** vader (Ha).

1632-1646. ***Arent Levelt*** wordt herhaaldelijk gestraft wegens schelden of vechten, waarbij de boeten lopen van 12 st. tot 1 daalder: 2 jan. en okt. 1632, ca. mei 1633, 1 nov. 1634, 1645 en ca. 1646. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo, Register van broekhaftigen)

27 okt., 1, 10 en 24 nov. 1634, 26 jan. 1635. Na een vredegebod tussen ***Arent Levelt*** en Hendrick Bus krijgt eerstgenoemde een boete van 25 st., omdat hij zich niet daaraan hield. De ruzie werd blijkbaar veroorzaakt door wederzijdse geldvorderingen. ***Levelt*** vraagt namelijk ter terechtzitting de rekening van Bus, welke laatste een vordering heeft op hem — ***Levelt*** — of op diens moeder, ***Jutte,*** weduwe van ***Johan LeveZts.*** (RAO, r.a. no. 2593 en 2594, stad Almelo)

29 juni 1635. ***Arent Levelt*** vraagt van Derck Schutemaker terugbetaling van bieracciins van het jaar 1633, zowel van tappen als van brouwen. (Als voorgaande)

25 april 1638. ***Jutte Levelts*** belooft, wegens haar zoon *Arent Levelts,* aan de heer van Almelo en verwalter drost, te zullen betalen 9 goltgulden en 9 mud haver, met een ton goed Haarlems bier, benevens onkosten aan het gericht van Rijssen. (HA, no. 196, landgericht Almelo)

1 juni 1640. ***Arent Levelts*** heeft woorden gehad met de richter van Almelo: hij acht hem niet beter dan een schelm. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo)

16 nov. 1640. *Arent Levels* en anderen zijn pachters van de „wijncijs" dezer lopende wintermaanden. (HA, no. 196A, landgericht Almelo)

12 juni 1650. Johan Nijlant, door vrouw Bloots aangesproken om betaling, zegt dat zij omstreeks drie jaar geleden, op de Almelose kermis, ten huize van *Arent Levels* en in bijzijn van deze laatste „als ***weert"*** (waard), een geringer bedrag had genoemd dan dat, wat zij nu vraagt. (Als voorgaande)

14 nov. 1651. De weduwe ***Judith Levelt,*** met haar oudste zoon, *Arent Levelts* als momber, procedeert tegen Sweder van Langen tot Dackhorst. (RAO, r.a. no. 2595. stad Almelo)

1657 „nae Petri". ***Arent Levelt*** beboort tot de 24 mannen, die zijn gekozen om „bij forme van een gesworen gemeente", de burgemeesters met raad en daad bij te staan [19]. (HA, no. 1632, Proces over de verkiezing van niet-Gereformeerden)

30 ian. 16'71. ***Arent Levelt*** verzoekt de gecht (getuigenverklaring) van de drie dochters (van-Jan *Meijer*): ***Hendrickien Meijers***, Fenne ***Meijers,*** huisvrouw van ***Gert ten Bruggencaete*** en *Enneken (Anna) Meijers,* huisvrouw van de verzoeker zelf, aangaande „het boeck" (de boekhouding) van zaliger burgemeester ***Jan Meijer*** en Harmen Schuitemaacker, namelijk, wat daaruit nog moet worden verrekend. (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

1675. Het kohier van de 500e penning van de stad Almelo vermeldt: ***Arent Levelt*** (bezit onroerend goed ter waarde van) 1000 gulden [20]. Het kohier van het hoofdgeld van hetzelfde jaar, noemt: ***Arent Levelt*** vier personen. (RAO, Statenarchief no. 2681)

1682. Het kohier van het vuurstedengeld, stad Almelo, vermeldt: ***Arent Levelt 3*** (vuursteden). (RAO, Statenarchief no. 2576)

15 mei 1682. Jan Muller procedeert tegen ***Arent Levelt*** om betaling van 600 gl. (RAO, r.a. no. 2599, stad Almelo)

18 juni en 26 nov. 1683. ***Arent Levelt*** vraagt betaling van een vet varken, resp. een vet beest (koe). (RAO, r.a. no. 2599 en 2600, stad Almelo)

6 sept. 1686. „Ontfangen van *Arent Leveld* voor een jaar intrest te weten 't jaar 1685 *f* 6,— en Steven Lucas heeft nog ontfangen 't jaar 1684. Dit gaat de kinders van s(aliger) ***Hendrik LeveZts*** aan, daar *Arent Leveld* momber van is." (Gemeente-archief Almelo, Register van de crediteuren van het St. Anthony-gasthuis)

18 okt. 1686. Berechtiging van een vechtpartij ten huize van Jochim Peter „op de groeve (begrafenisdag) van ***Ar. Levelt".*** (Gemeentearchief Almelo, Breukboek)

30 mei 1687. De weduwe van *Arent Levelt* spreekt Gerrit Kuijper aan om betaling. (RAO, r.a. no. 2600, stad Almelo)

9 april 1704. *Anneken Meijers,* weduwe ***LeveZts,*** vraagt op haar ziekbed burgemeester Herman ten Bruggencate en Jan Jansen Cippers als mombers, die deze commissie hebben aangenomen. (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo, Momberboek)

23 juni 1710. Egbert Rompelman vraagt van ***Gerrit Levelt*** betaling van 30 gl. 10 st. 12 penn. wegens „groeve bieren" (begrafenisbier), wijn en brandewijn, gedronken i.v.m. de begrafenis van zijn — ***Gerrit Levelt***'s — moeder. De aangesprokene antwoordt dat niet hij, maar Jan Boer en zijn broer ***Jan Levelts,*** die begrafenis hebben geregeld en dat er, naast hem, nog vijf erfgenamen van wijlen zijn moeder zijn, zodat hij niet voor het gehele bedrag aansprakelijk is. Hij biedt aan een zesde deel van de rekening meteen contant te betalen. (RAO, r.a. no. 2603, stad Almelo)

9 jan. 1719. De gemachtigde van de weduwe van ***Herman Levelt te*** Delden, alsmede Henrik ten Hove en ***Gerrit Levelt,*** ieder voor een zesde deel erfgenamen van de weduwe van ***Arent Levelt,*** spreken ***Jan Levelt aan, als*** gemachtigde van zijn zuster ***Judith Levelt,*** om te komen tot deling van enige landerijen en „meubile goederen", die door de genoemde weduwe zijn nagelaten. (RAO, r.a. no. 2604, stad Almelo)

1 mei 1719. De gezamenlijke erfgenamen van ***Arent Levelt*** verkopen aan de graaf van Rechteren, heer van Almelo, een perceel grond, van 1 schepel „gesaev", gelegen in het Tusvelt (te Almelo) voor 115 car.gl. Het zijn: ***Gerrit Levelt, Jan Levelt*** als gemachtigde van zijn zuster ***Judith Levelt*** en van ***Jan-na ten Woude, Jan Colmschot*** voor de kinderen van wijlen ***Harme Levelt, Henderik ten Hoove, Wolter Hondebrink*** en ***Gerrit Boomkamp*** als gemachtigden van de kinderen van ***Jan Bu(e)rman.*** (HA, no. 2859, losse acte, en no. 2350, fol. 84, legger vaste inkomsten Huis Almelo)

Uit dit huwelijk", volgorde onbekend:

1. Gerrit, volgt IVa.
2. *Wolter,* volgt IVb.
3. *Herman,* volgt IVc.
4. *Jan,* ***volgt*** IVd.
5. *Claas* ***Levelt,*** bierbrouwer te Almelo, †1697/1700, tr. na ca. 1689 *Geertruij* ***Heerdink (Herinks), † vóór 1709;*** zij hertr. ***Frerik*** *Arentsen* ***Beuse*** [21], †1715/16.

Het echtpaar *Levelt-Heerdink* heeft geen kinderen in leven nagelaten [22].

27 juni 1689. „*Claes* ***Levelt*** toegestaen dat aghter desselfs huis in mijn stroom een putte soude setten", als recognitie jaarlijks 10 st. te betalen. (HA, no. 2348, fol. 182v., Legger vaste inkomsten Huis Almelo)

29 okt. 1689. ***Jenneken Eaberts.*** geassisteerd door ***Egbert Eskes,*** haar vader, zegt dat *Claas* ***Levelt*** omstreeks mei 1687 heeft beloofd haar te zullen trouwen. *Claas* ***Levelt*** verzocht copie en 14 dagen tijd [23]. (HA, no. 195, Hooggericht van Almelo)

4 dec. 1702 en 8 jan. 1703. De mombers van ***Judith*** en ***Annetie Levels*** vragen van Fr. Beusen betaling van een niet-genoemd bedrag, te verhalen op zijn bezittingen, zoals, brouwgereedschap en beesten. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

19. De heer van Almelo' protesteert, omdat het een nieuwigheid is, hem geen toestemming is gevraagd en omdat er Mennisten en Papisten deel van uitmaken.
20. Het kohier vermeldt de eigenaars van onroerend goed ter waarde van minstens 500 gl. Er worden 83 personen genoemd; de gezamenlijke waarde van hun eigendommen is 125.500 gl.
21. Zie voor zijn later huwelijk, als weduwnaar van *Geertruij* ***Heerdink,*** Bijlage G.
22. Zijn staak wordt niet genoemd bij de verkoop van grond door de erfgenamen van zijn vader, *Arent* ***Levelt*** (IIIa, 1 mei 1719).
23. De uitspraak is niet vermeld. E.e.a. maakt aannemelijk dat hij pas na ca. 1689 met *Geertruij* ***Heerdink*** is getrouwd.

15 jan., *22* jan. en *25* juni 1703. Fredrik Beusen procedeert tegen *Anna Meijers*, weduwe van *Wolter* (lees *Arent*) *Levelt*. Hij zegt dat zijn „voorsaet", *Klaas Lewelt,* aan diens moeder, *Anna Meijer*, enige waren en geld heeft gegeven en herenlasten voor haar heeft betaald, in totaal 60 gl. 5 st., zoals blijkt uit het schuldboek van *Claes Levelt*, die inmiddels is overleden. Jan. *Lewelt,* uit naam van zijn moeder, doet pandkering. (Als voorgaande)

7 mei 1703. Freer. Beuse procedeert tegen *Gerrit Lephelts*. Beuse stelt dat zijn „voorsaet" *Claes Lephelt* het huis, brouwhuis en gaarden c.a. — thans door Beuse bewoond — destijds heeft gekocht van en betaald aan diens mede-erfgenamen, zijnde de erfgenamen van wijlen *Arent Lephelts*, en hij verlangt dat deze goederen aan hem — Beuse — worden getransporteerd. Alle erfgenamen zijn daartoe bereid, behalve *Gerrit Lephelts*, die eerst uit de boeken een rekening van een en ander wil hebben.

Beuse antwoordt dat dit geen landrecht is en dat de boeken al een half jaar ter inzage van *Gerrit Lephelts* liggen. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

30 juni 1704 en 2 maart 1705. De mombers van de weduwe van *Arent Levelt* spreken Fredrik Beuse aan, voor beddegoed ter waarde van 29 car.gl. en 6 st., alsmede voor een schilderij, dat hij van haar in gebruik heeft. Het gaat er om, of deze goederen al of niet zijn begrepen in de afrekening van 7 febr. 1697, gehouden tussen de genoemde weduwe en haar zoon Clans *Levelt.* (Als voorgaande)

31 okt. 1707. Frerijk Beuse vraagt betaling van 79 gl. 5 st. 12 penn. wegens „gedane brouwen" en daarbij geleverde korven turf. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

1712. Frerik Buesen zegt dat zijn brouwketel er al vóór het jaar 1672 stond, maar hij weet niet hoe lang tevoren% (RAO, Statenarchief no. 2566, Register van de brouwketels in Twente, sub stad Almelo)

1715. Het kohier van de 1000ste penning noemt in het tweede vierendeel van de stad Almelo, Frerik Buesen (eigenaar van vaste goederen ter waarde van) 1000 gl. Daarbij is door een andere hand genoteerd: afgeschreven 30 juli 1728, ingaande 1725.

Achter in dit deel: Register van degenen die op 24 april 1716 hebben verklaard in de taxatie te zijn bezwaard, onder anderen, de weduwe van Frerik Beusen (Maria Nieuwenhuis), getaxeerd op 1000 gl., wordt gesteld op 500 gl. (RAO, Statenarchief no. 2547)

6. *Judith Levelt, tot* 1702 genoemd te Almelo en sinds 1711 te Haarlem, geestelijke dochter — klopje — aldaar, begr. ald. 22 aug. 1732.

16 okt. 1702. Herman ten Bruggencate en Jan Berens Bolck worden gesteld tot mombers over *Judit* en *Aelt Levelts,* die onbekwaam zijn om zichzelf te regeren. (RAO, ra. no. 2629, stad Almelo, Momberboek)

4 dec. 1702 en 8 jan. 1703. De mombers van *Judith* en *Annetie Levels* spreken Frerik Beuse aan, om betaling. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

29 okt. 1711. *Judith Lewelt,* met Jan *Levelt* als momber. verkoopt een stuk land gelegen in het Tusvelt (te Almelo), tussen dat van Frerick Beuse en dat van de weduwe van *Arent Levelt.* (HA, no. 194, landgericht Almelo)

29 okt. 1711. *Judith Levelt*, met Jan *Lewelt* als momber, verkoopt een perceel land, gelegen in het Tusvelt (te Almelo). De koopcedul in deze is, op naam van de verkoopster, opgemaakt door *Janna ten Woude. (Als* voorgaande)

9 nov. 1711. Jan *Lewelt,* als gemachtigde van zijn zuster *Judith Lewelt.* die te Haarlem woont, vraagt beslaglegging op het halve huis van Hendrik'ter Wierke, dat nu eigendom is van diens dochter Aelke ter Wierke, om daaraan een bedrag te verhalen van 50 gl. 19 st. (RAO, r.a. no. 2603, stad Almelo)

20 april 1716. Testament van *Judit Levelt,* bejaarde dochter, wonende in de Slagerspoort in de Soetemelkwittebroodstraat te Haarlem. Zij stelt haar nicht, *Johanna ten. Woude, tot* haar enige erfgename. (GAH, not. arch. no. 589, fol. 151, Nots. P. Gerlings)

1 mei 1719. *Judith Levelt* behoort tot de erfgenamen van *Arent Levelt.* Zie uitvoeriger sub IIIa.

8 okt. 1719. Mutueel testament van *Judickje Levelt* en *Johanna ten Woude,* geestelijke dochters, wonende te Haarlem, in de Slagerspoort, in de Soetemelkwittebroodstraat. (GAH, not. arch. no. 822, akte 49, Nots. G. van Otelaar)

22 aug. 1732. Begraven te Haarlem: *Judick Arents Levelt.* Het impostregister vermeldt haar als: *Judikje Arents.* (GAH, Doodboek no. 89, fol. 231, resp. Lijkregister W 118, fol. 23v.)

7. *Anna Levelt,* tr. vóór 1719 *Henrik ten Hove.*

4 dec. 1702 en 8 jan. 1703. De mombers van *Judith* en *Annetie Leveb* spreken Frerik Beuse aan om betaling. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

1 mei 1719. *Henderik ten Hove* (namens zijn vrouw *Anna Levelt*) behoort tot de erfgenamen van *Arent LeweZt.* Zie uitvoeriger sub IIIa.

7 okt. 1719. *Hindrik ten Hove* en vrouw *ten Hove (Anna Lewelt)* verkopen aan de graaf van Rechteren, heer van Almelo, een perceel grond van circa 3 schepel „gesaey", gelegen in het Tusvelt (te Almelo). (HA, no. 2904 en no. 2350, fol. 84)

8. *Johanna Levelt,* begr. Haarlem 27 dec. 1672, tr. vóór 1672 *Jochem Maartens Terwoude,* waarschijnlijk begr. ald. 20 nov. 1673; hij hertr. 1673 *Petronella Hendriks,* in leven 1699.

Hoewel het hier gegevens in de vrouwelijke lijn betreft, zijn deze van belang, omdat via deze het verband tussen de generaties IV en V kon worden vastgesteld.

De beide huwelijken van *Jochem Maartens (Terwoude)* werden niet gevonden, maar zij blijken uit het Haarlemse notarieel archief: acte van 14 dec. 1673 en 3 april 1674. Zie § 5.

Uit zijn eerste huwelijk:

a. *Wijbreggie Jochems (Terwoude)*, ged. Haarlem (R.K. Statie St. Joseph) 23 nov. 1672 (get. Maerte Jans), geestelijke' dochter — klopje — wonende te Haarlem, † vóór 1745.

Zij werd *Johanna* genoemd, (§ 2, acte van 30 okt. 1745), blijkbaar naar haar jong-overleden moeder.

11 febr. 1704. *Johanna ten Woude* pandt aan de goederen van Frerijk Beusen, wegens drie jaar landhuur, ter som van 16 gl. en uit kracht van testament, naar aanleiding waarvan haar twee zilveren lepels toekomen, ter waarde van 5 gl. per stuk. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo')

13 dec. 1709. De gemachtigde van *Johanna ten Woude,* wonende te Haarlem, verkoopt namens haar, een perceel land, gelegen in het Tusvelt (te Almelo), tussen het land van *Gerrit Lewelt* en dat van *Judith LeveZt.* (HA, no. 194, landgericht Almelo)

20 april 1716. Testament van *Judith Lewelt.* bejaarde dochter, wonende te Haarlem. Zij stelt 'haar nicht, *Johanna ten Woude,* tot haar enige erfgename. (GAH, not. arch. no. 589, fol. 151, Nots. P. Gerlings)

1 mei 1719. *Janna ten Woude* behoort tot de erfgenamen van *Arent Levelt.* Zie uitvoeriger sub IIIa.

8 okt. 1719. Mutueel testament van *Judickje Lewelt* en *Johanna ten Woude,* geestelijke dochters, wonende te Haarlem, in de Slagerspoort, in de Soetemelkwittebroodstraat. (GAH, not. arch. no. 822, acte 49, Nots. G. van Otelaar)

Uit zijn tweede huwelijk:

b. *Petronilla Jochems (Terwoude)*, ged. Haarlem (R.K. Statie St. Joseph) 28 maart 1674 (get. Maria Wijnans), † vóór 1745, tr. ald. (schepenen) 24 april 1695 *Lucas Aarnout,* wednr. van Menen.

24. Deze lijst noemt te Almelo zeven brouwketels, waarvan er enkele niet meer in gebruik zijn.

Uit dit huwelijk werden zes kinderen geboren, onder wie ***Anna Aarnouts*** en ***Johannes Aarnouts*** (zie § **4**), erfgenamen van ***Johanna Jochems Terwoude***, de halfzusters van hun moeder. (§ 2, acte van 30 okt. 1745)

Mogelijk ook:

9. *Aaltje Levelf*, genoemd te Almelo 1696—1702.

17 febr. 1696. ***Aeltien Levelt*** spreekt ***Joan Levelt*** aan om betaling van 25 gl. (RAO, r.a. no. 2601, stad Almelo)

16 okt. 1702. Herman ten Bruggencate en Jan Berens Bolck worden aangesteld als mombers over ***Judit*** en ***Aelt Levelts,*** die onbekwaam zijn om zichzelf te regeren. (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo, Momberboek)

IVa. Gerrit *Levelt, wever* te Almelo, † na 1725, tr. (vóór) 1666 *Aelke ten Bruggencafe, † vóór* 1709, dr. van *Wolter fen Bruggencate* en *N.N. Willemsdr. Sfeenmefselaar* [25].

8 sept. 1663. ***Gerrit,*** zoon van ***Arent Lephelts*** is slaags geweest met Lubbert. knecht van de heer van Almelo. (HA, no. **1207B**, stad' Almelo, Breukregister.)

10 dec. 1666, 16 jan. en 27 maart 1667. ***Gerrit LeveZt*** zegt, namens zijn huisvrouw, dat hem een derde deel toekomt van de nalatenschap van zaliger ***Willem Steenmetselaar*** en diens huisvrouw. Deze nalatenschap is door loting in drie gelijke delen verdeeld, maar ***Gerrit Levelt*** maakt bezwaar wegens een bedrag van 200 gl., waarvan geen kwitantie aanwezig is. Als zijn mede-erfgenamen dienaangaande een verklaring onder ede afleggen, is hij bereid aan de verdeling mee te werken. (RAO, r.a. no. 2597, stad Almelo)

24 juni en 9 sept. 1667, 2 maart 1668. ***Gerrit Levelt*** procedeert tegen ***Wolter ten*** Bruggencate, waarbij deze laatste de inventaris beëdigt die hij gerechtelijk heeft overgelegd, betreffende ***„Gerrit Levelts*** vrouwen moeders goedt". (Als voorgaande)

22 okt. 1668. ***Gerrit Levelt*** krijgt opdracht het door hem verhuurde huis, staande achter dat van Jan ***ten Caete,*** te herstellen. Als hij daaraan niet voldoet, zal het worden afgebroken. (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

14 juni 1669. ***Gerrit LeveZt*** en ***Aelke Wolters ten Bruggencate*** (echtelieden), verkopen aan ***Johan ten Caete*** de grond, liggende terzijde van de hof van de koper en aan de andere zijde langs de weg, terwijl verder de waterweg de scheiding maakt, welke grond wordt gebruikt door Goetvrints volk, Berent Cnoop en de verkoper. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

11 jnli 1669. De weduwe van Gerrit Eskes spreekt ***Gerrit Levelt*** aan, om 30 car.gl. huishuur, waarop 6 gl. te korten wegens verdient „weveloen". (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

1675. Kohier van het hoofdgeld van de stad Almelo: ***Gerrit Levelt 2*** personen. Kohier van de 500ste penning: ***Gerrit LeveZt*** (bezit onroerend goed ter waarde van) 500 gl. (RAO, Statenarchief no. 2681)

4 febr., 30 april en 14 mei 1677. ***Henrik Freriks*** spreekt Gerrit ***Levelt*** aan, om betaling van 15 gl. met interest over 10 jaren en kosten. Deze laatste antwoordt, dat de schoonvader van de eiser, wijlen ***Henrik Wilmsen*** (lees ***Willem Hendriks***) ***Stiemetseler*** en diens „succesSeur" Jan *Jacobs*, zijn vrouws stiefvader, een huis en een hoek land in huur heeft gehad, waarvan de huuropbrengst, hoewel in de boedel behorende, daarbuiten is gelaten. ***Henrik Freriks zegt*** niets te weten van huis- of landhuur. (RAO, r.a. no. 2599. stad Almelo)

14 mei 1677. *Gerrit* Levelt spreekt zijn moeie, ***Jenneken Wilms Stien Metselaar*** (sic) aan, om een derde deel van de goederen „soo in seeckere kiste in den oorlogh gevlughtet is geweest ende deswegen ongedeelt bij haar noch is berustende". (Als voorgaande)

6 juni 1681. ***Gerrit Levelt***, wegens zijn vrouw ***Aeltien ten Bruggencot,*** mede-erfgenaam van zijn zaliger schoonvader ***Wolter ten Bruggencotte,*** spreekt ***Hermken ten Bruggencotte,*** zijn huisvrouws halve zuster aan, die sinds haar vaders dood diens „sterffhuis" in bezit

25. Zie aangaande Ten ***Bruggencate,*** Bijlage C, en betreffende ***Steenmetselaar,*** Bijlage D.

heeft. Hij vraagt overlegging van de inventaris en deling van de boedel. (RAO, r.a. no. 2599, stad Almelo)

1682. Het kohier van het vuurstedengeld, stad Almelo', noemt: ***Levelt,*** 1 vuurstede. (RAO, Statenarchief no. 2576)

1694. Kohier van het zoutgeld, stad Almelo: ***Gerrit Levelt*** 15 stuivers. (RAO, Statenarchief no. 2391)

13 nov. 1702. ***Gerrit Levelt*** vraagt van de weduwe of van ***Arnoud*** (lees ***Arent***) ***Levelt*** betaling van 18 gl. 15 st. kostgeld. Jan. ***Levelt,*** namens zijn moeder, biedt aan te rekenen. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

1715. Het kohier van de 1000ste penning noemt in het vierde vierendeel van de stad Almelo: ***Gerrit Levelt*** (bezit onroerend goed ter waarde van) 500 gl. Door een andere hand is daar bijgevoegd: afgeschreven van het kohier op 30 juli 1728, ingaande 1725.

Achter in dit deel worden zij genoemd, die op 24 april 1716 hebben verklaard 'bezwaar te hebben tegen de taxatie. o.a. ***Gerrit Levelt***, getaxeerd ∞ 500 gl. verklaart 'niet zoveel vrij goed-te bezitten als waarvoor hij moet betalen. (RAO, Statenarchief no. 2547)

21 okt. 1715. ***Gerrit Levelt*** verklaart 200 car.gl. schuldig te zijn aan Andries van Lochum en dit bedrag na één jaar te zullen terugbetalen met 6 % rente. Hij verbindt daartoe zijn huis c.a. [26] staande te Almelo', tussen de Mennonite Vermaning en het huis van Berent Richters, welk huis hij aan zich heeft gehouden bij de deling van 10 juni 1709, tussen hem en zijn kinderen, wegens hun moederlijk goed. ***Willem LeveZt*** bevestigt mede deze „versettinge". (RAO, r.a. no. 2618+, stad Almelo)

1 mei 1719. ***Gerrit Levelt*** behoort tot de erfgenamen van ***Arent Levelt***. Zie uitvoeriger sub IIIa.

19 maart 1725. *Gerardus Levelt* wordt voor het laatst genoemd, namelijk als peter bij de doop van een kind van ***Wouter Levelt*** (Va, ***7***).

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. *Wouter*, volgt Va.

2. *Willem Levelf*, genoemd sinds 1697, †1740/48, waarsch. ongehuwd.

12 jan. 1697. ***Willem Levelt*** is peter bij de doop van een kind van Jan ***Levelt*** (IVd, 3).

3 juli 1709. ***Gerrit Levelt*** en zijn zoon ***Willem Levelt,*** verkopen hun hof, gelegen in de heerlijkheid Almelo. (HA, no. 194, landgericht Almelo)

21 okt. 1715. Schuldbekentenis van ***Gerrit Levelt,*** onder hypothecair verband van diens huis, welke „versettinge" wordt bevestigd door ***Willem LeveZt.*** (Zie uitvoeriger sub IVa.)

7 sept. 1740. ***Willem Levelt*** is peter bij de doop van een kind van ***Herman Levelt*** (VIa, 1) te Haarlem.

3. *Agnes Levelf, geb.* circa 1678, vestigt zich vóór 1719 te Haarlem, dienstmaagd, † ald. 8 sept. 1748.

18 sept. 1719. Testament van *Cornelia* van ***Limmen,*** laatst weduwe van ***Jacobus Opmeer.*** Zij legateert aan ***Agnes Levelt***, haar dienstmaagd, 200 car.gl. per jaar,

26. Dit is thans Grootestraat 55, ten zuiden belend door de nog bestaande Doopsgezinde kerk: Een tekening van P. J. Lutgers geeft de situatie in 1853 weer. (G. J. ter Kuile, De opkomst van Almelo en omgeving, 1941).

De Doopsgezinde gemeente kocht op 23 nov. 1683 het huis van Casper Goetvrient en op 14 dec. 1716 dat van Jacob Jans. (RAO, r.a. no. 2618, resp. archief Doopsgezinde gemeente no. 53). In 1752 worden deze aangeduid als: Mennoniten Vermaening (kerk), resp. Mennoniten gemeente (RAO, Stateaarchief no. 2582, Kohier vuurstedengeld). Laatstgenoemd perceel wordt op 12 dec. 1755 Mennonite Wheeme (pastorie) genoemd. (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo).

Het huis van ***Gewit Levelt staat,*** blijkens genoemd kohier, naast de Doopsgezinde kerk, in de richting naar de pastorie. De kadastrale kaart van Almelo' van 1832, noemt de Doopsgezinde kerk onder sectie A no. 91 en de pastorie — ten noorden daarvan — onder sectie A no. 83. (Dienst van het Kadaster te Zwolle, i.v.m. RAO, Archief Doopsgezinde gemeente no. 52, Brandverzekering van kerk en pastorie.)

haar leven lang, alsmede de helft van de jaarlijkse netto-opbrengst van haar — testatrices — halve vogelkooi. (GAH, not. arch. no. 698, acte 107, Nots. M. van Cleijnenbergh)

2 mei 1'731. ***Agnes LeveZt,*** bejaarde dochter, koopt een huis [27], staande aan de westzijde van de Bakenessergracht bij de Korte Bagijnestraat te Haarlem, belend ten noorden Andries van Stade en ten zuiden Anna Wagenaar, voor 370 car.gl. (GAH, transportreg. no. 76-115, fol. 25)

30 okt. 1745. ***Agnes LeveZt, ca. 67*** jaar oud, legt een verklaring af, waarin zij de verwantschap omschrijft tussen haar en ***Anna*** en ***Johannes Aarnouts.*** Zie uitvoeriger § 2.

18 okt. 1748. Inventaris van de boedel van ***Agnes Levelt,*** overleden 8 sept. 1748. (GAH, not. arch. no. 892, acte 66, Nots. W. Baart)

21 dec. 1748. Het huis van ***Agnes LeveZt,*** verpondingsnummer H 3563, staande op de Bakenessergracht bij de Korte Bagijnestraat te Haarlem, wordt verkocht aan Margaretha van der Cun, voor 400 car.gl. (GAH, transportreg. no. 76-123, fol. 6)

11 jan. 1749. ***Jan LeveZt,*** *Hermanus Levelt,* ***Hendrik Riep,*** getrouwd met ***Aaltie LeveZt,*** allen wonende te Haarlem, *Agniesje* ***Levelt,*** meerderjarige ongehuwde dochter, wonende te Voorburg, voor hen zelven, tevens instaande en de rato caverende voor *Lambert* ***LeveZt,*** wonende te Almelo' en voor *Josina* ***LeveZt,*** meerderjarige ongehuwde dochter, wonende te Voorburg, zijnde allen te samen enige nagelaten kinderen van wijlen ***Wouter LeveZt,*** die een enige volle broeder was van ***Agnes*** *Levelt* en aldus ieder voor een zesde deel erfgenamen ab intestato van ***Agnes Levelt,*** verdelen de nalatenschap van laatstgenoemde. Ieder ontvangt 66 gl. 9 st. en 6 penningen. (GAH, not. arch. no. 893, acte 5, Nots W. Baart)

Va. Wouter (*Wolter*) *Levelt,* j.m. te Almelo', bontjeswever. woonde tot circa 1715 ald., vervolgens tot 1729 te Tubbergen, waar hij tevens een winkel hield, waarschijnlijk in levensmiddelen, vestigde zich in laatstgenoemd jaar met zijn gezin te Haarlem, begr. ald. 12 lokt. 1730, tr. Tubbergen (R.K. parochie) 4 'dec. 1708 *Fenna* (*Euphemia) Lesschering* [28], j.d. te Tubbergen, woonde in 1740 te Voorburg, † na 1755, dr. van *Lambert Harmsen Lesschering* en *Gesina ten Boecum; zij* hertr. Haarlem (schepenen) 28 april 1737 ***Hendrik*** *Jansz. Wijlaarts,* bloemenhandelaar of -kweker, wednr. van *Petronella van Hulst.*

1 dec. 1712. ***WoZter LeveZt*** en zijn huisvrouw ***Fenna*** *Bokelt* (sic) verkopen hun huis, staande op de Doele [29] te Almelo, belend aan de ene zijde Jan Nieuland alias Knoop en aan de andere zijde de gang, aan Hendrik Hoxbergen en Aeltien Knoop, echtelieden. (RAC, r.a. no. 2618+, stad Almelo)

21 ian. 1714. Bij een ontmoeting in de herberg Het Rhee "(te Almelo)" tussen ***WoZter*** *Levelt,* Berent Deterink en Gerrit Huberts Paschen, zei Deterink plagend tegen Paschen, dat hij niet moest trouwen met de zuster van *Levelt's* vrouw, omdat deze een baard had [30]. ***LeveZt*** ging daar tegenin, vragend wat Deterink op zijn vrouws zuster had te zeggen; hij pakte Deterink bij de schouders en wierp hem op de grond, waarbij deze laatste een been brak. Deterink vraagt van ***LeveZt 100*** rijksdaalders kostenvergoeding. (HA, no. 1504, losse acte)

---

27. Dit huis bestaat nop: thans Bakenessergracht no. 60. Het is, vanaf de Korte Bagijnestraat, het hoekhuis medegeteld, het derde huis op die gracht, in de richting naar het Spaarne. In diezelfde volgorde waren dat, in die tijd, de verpondingsnummers D 1272, H 3562 en H 3563. (GAH, Verpondingskohier no. 15-155, resp. 15-150).

28. Zie aangaande ***Lesschering,*** Bijlage E.

29. De Doele, een wijk in het noorden van de stad Almelo.

30. Dit huwelijk heeft toch wel plaatsgevonden. Zie Bijlage E, sub 11, 2.

Vervolgens procedeert Berent Dieterink op 1 okt. 1714 tegen ***WoZter Levelt,*** zonder dat de reden daarvan uit de acte blijkt, maar het is aannemelijk dat het om bovengenoemd geval ging. De huisvrouw van ***LeveZt*** vraagt, bij afwezigheid van haar man, copie van de stukken en vier weken tijd om te handelen na rade. (RAO, r.a. no. 2603+, stad Almelo')

1723. Het kohier van het hoofdgeld van het dorp Tubbergen noemt: ***WoZter*** *Levelt* ***2 gl.*** (RAO, Statenarchief no. 2683)

29 aug. 1723. *Wolter* ***LeveZt*** en Fenna ***Lesscherink,*** echtelieden, verkopen aan de heer van Almelo een perceel grond, gelegen in de Telgenkamp (te Almelo) voor 56 car. gld. (met de handtekening van beide verkopers; HA no. 2888, losse akte).

11 okt. en 22 nor. 1724, 26 juni, 18 sept., 9 okt. en 7 nov. 1726, 8 jan. 1727:

In 1724 procedeert Jan Thomas ter Braak tegen ***Wolter LeveZt, waarna LeveZt*** in 1726/27 tegen Ter Braak procedeert, telkens aangaande hetzelfde geschil, zonder dat een gerechtelijke beslissing is vermeld. Ter Braak had nameliik op 19 febr. 1722 aan ***LeveZt*** een huis verkocht, staande-naast dat van Jan Eskes ten Groothuis te Tubbergen. voor 297 pl. 10 st., welk huis belast zou zijn (geweest) met een jaarlijkse uitgang van een vierendeel haring en een half pond peper ten behoeve van de heer van Enschede. De verkoper stelt, dat hij met laatstgenoemde in ,,mondelinge contentie" is geweest aangaande deee uitgang, met als resultaat, dat deze niet meer verschuldigd zou zijn en dat hij deze reeds enkele jaren niet meer heeft betaald. Nu de heer van Enschede van mening is, dat die uitgang nog wel bestaat, heeft Ter Braak aan ***LeveZt*** voorgesteld, deze uitgang op het huis te houden onder vermindering van de koopsom, ofwel de koop ongedaan te maken.

Levebt antwoordt dat hij het huis onbezwaard heeft gekocht en dat hij heeft aangeboden de koopsom te betalen; hij is ook genegen dit geld in consignatie te geven bij het gerecht, maar hij wil dat het huis aan hem wordt opgedragen.

In 1726/27 procedeert ***LeveZt*** tegen Ter Braak, aangaande ditzelfde geschil. ***LeveZt*** verlangt dat dit huis, waarin hij woont, aan hem wordt geleverd conform de koopbrief. ofwel dat hem zekerheid wordt gegeven. Hij heeft namelijk vernomen dat de heer van Enschede nog steeds meent recht te hebben op de genoemde uitgang en bovendien, dat hij — na het overlijden van Ter Braak — zich het recht van eigendom van het huis aanmatigt, ofwel een bedrag van 150 gl.

Ter Braak zegt dat de meergenoemde uitgang niet opzettelijk uit de koopbrief is weggelaten, maar dat dit per abuis is geschied. Daar tegenover verklaart ***LeveZt*** zich bereid, hoewel onverplicht, onder ede te verklaren dat Ter Braak hem bij de koop uitdrukkelijk heeft gezegd, dat hij met de heer van Enschede, aangaande diens pretentie, een minnelijke schikking had getroffen en dat hij — ***LeveZt*** — niet aansprakelijk zou zijn. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 32)

26 juni, 17 juli, 18 sept. en 30 okt. 1726. De weduwe Hummels vraagt van ***WoZter LeveZt*** betaling van 300 gl., die zij hem op 4 juni 1723 had geleend, met de interest. Zij pandt daartoe aan zijn mobile goederen en zo nodig aan een hooimate bij Baasdam, een perceel bouwland op de Hoge Boskamp, een perceel grond op de Lage Boskamp, aan Lahuis Hof, aan Jan Berents kampje en aan een perceel grond op de Thije, alle gelegen nabij Tubbergen. (Als voorgaande)

8 mei 1727. ***WoZter LeveZt*** klaagt dat *Lambert Steffens* (zijn zwager) ,,hem met woorden en dadelijckheden heeft aangedaan", waarna de onderrichter van Delden hem, klager, achterop het paard heeft gezet om zo te ontkomen. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 33)

9 maart 1729. ***WoZter LeveZt*** vraagt van Rengerman te Tubbergen betaling van 87 gl. 13 st. wegens geleverde winkelwaren, waarin hij, comparant, negotie doet. (Als voorgaande no. 34)

21 mei 1729. Het register van ingekomen personen te Haarlem vermeldt onder het hoofd Koksteeg en Biggesteeg: ***Wouter LeveZt,*** bontjeswever en *Finna Lessche-*

ring met 3 (sic) kinderen, komende van Almelo, Rooms. (GAH. no. 0 200. fol. 67)

27 april 1737. Huwelijksvoorwaarden van ***Hendrik Weijlaarts,*** weduwnaar, en ***Femmitje Lesserik,*** weduwe van ***Wouter Levelts.*** Als bijlage, een lijst van hun eigendommen. Zij bezit 12 schepel zaailand en 2 dagwerk hooiland, gelegen te Tubbergen, alsmede enkele daar gespecificeerde schuldbekentenissen van haar schuldenaars in Twente, van omstreeks 1728. (GAH, not. arch. no. 921, acte 48, Nots. J. van Cleijnenbergh)

1 nov. 1737. Acte van renunciatie van winst en verlies door ***Femmetje Lesserik,*** huisvrouw van ***Hendrik Weijlaarts.*** (GAH, not. arch. no. 992, acte 112, Nots. C. Noppen)

1739. Rekening van de insolvente boedel van ***Hendrik Weijlaard,*** waarbij o.a. bloemen worden verkocht. De ontvangst bedraagt 76 gl. 2 st. 8 penningen; de uitgaaf is 27 gl. 15 st. en 14 penningen. (GAH, r.a. no. 90, pak 100)

21 aug. 1740 en 5 mei 1755. ***Femmetje Leschering*** woont in 1740 te Voorburg en zij is in 1755 nog in leven. (GAH, not. arch. no. 1029, fol. 237, Nots. J. Beuns, resp. no. 1107, acte 24, Nots. C. Baart)

Uit dit huwelijk, allen R. K. gedoopt:

1. ***Lambertus Levelt,*** ged. Tubbergen 7 nov. 1709 (get. Gerardus Leevelt, Gesina Lesger), † na 1769, tr. Almelo 13 okt. 1737 *Berentjen ter Brugge,* j.d. te Almelo, † na 1756, dr. van ***Jan Eskes ter Brugge.***

30 april 1739. De opzienders van de diaconie-armen te Almelo verkopen aan ***Lambert LeveZt*** en zijn vrouw ***Berentgen ter Brugge*** het huis waarin dit echtpaar nu woont, staande tussen het huis van ***Gerrit ter Bruggen*** en dat van Jan Noordijk, zoals het in 1722 door de tijdelijke predikant en de diaconie is gekocht van wijlen ***Jan Eskes ter Brugge.*** (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo)

1748. Inwoners van de stad Almelo: ***Lammert Levelt*** en zijn vrouw wonen in het 4e kwartier van de stad. (RAO, Statenarchief no. 2194, Register van ingezetenen)

7 dec. 1750, 30 okt. 1752 en 22 jan. 1753. Johan ten Cate pandt aan de goederen van *Lambert* ***Levelt*** ter verhaal van 38 gl. 18 st. interest tot 1 april 1750, betreffende een kapitaal van 400 gl. Dezelfde pandt daarna voor 32 gl. 5 st. wegens interest tot 1 mei 1752, bij welke gelegenheid het kapitaal wordt opgezegd. Tenslotte wordt de schuldeiser geëigend aan het huis en wehre van de schuldenaar. (RAO, r.a. no. 2607, stad Almelo)

14 juni 1756. *Lambert* ***Levelt*** en ***Berentgen ter Brugge,*** echtelieden, verkopen het door hen bewoonde huis, staande op den Ouden Einde te Almelo, tussen het huis van Jan van der Noort en dat van Jan Noordijk, aan Jannes ten Cate en diens vrouw Judith ten Cate, voor 465 car.gl. (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo)

1767. Inwoners van de stad Almelo, die wegens onvermogen het hoofdgeld niet kunnen betalen, o.a. ***Lambert LeveZt, 2*** personen. (RAO, Statenarchief no. 2695)

Okt. 1769. De weduwe van Gerrit Bolmeijer verkoopt het huis waarin *Lambert* ***Levelt woont,*** voor ***442*** gl. aan Jurrien Hagedoren. (RAO, r.a. no. 2630, stad Almelo, Register van de 50e penning)

2. *Aleijdis (Aaltje)* ***Levelt,*** ged. Tubbergen 4 nov. 1711, begr. Haarlem 19 mei 1758, tr. le ***Lambertus Wiggering;*** tr. 2e Haarlem (Hervormd) 3 aug. 1738 ***Jan de Vogel,*** wedr. van ald.; tr. 3e Haarlem (Hervormd) 4 juli 1745 ***Hendrik*** *Riep (Rijp)*, wedr. van Bijlevelt; tr. 4e Haarlem (Hervormd) 28 nov. 1751 ***Arie*** *Jansz.* ***Kampen,*** j.m. van Alkmaar.

5 aug. 1746. Testament van ***Hendrik Riep*** en *Aaltje Levels,* echtelieden, wonende op de Vest, op de hoek van de Dijkstraat te Haarlem. Zij stelt eventueel tot haar erfgename, haar moeder ***Femmetje Lesschering.*** (GAH, not. arch. no. 888, acte 16, Nots. W. Baart)

3 nov. 1751. Testament van ***Arie*** *Jansz.* ***Kampen,*** jongeman, wonende te Bloemendaal en ***Aaltje LeveZt,*** weduwe van ***Hendrik de Riep,*** wonende aan de Dijkvest bij de Waterpoort te Haarlem, die voornemens zijn met elkaar te trouwen. Zij stelt tot haar eventuele erfgename haar moeder ***Femmetje Lesschering,*** weduwe van ***Wouter LeveZt.*** (GAH, not. arch. no. 898, acte 64, Nots. W. Baart)

3. ***Hermannus,*** volgt VIa.
4. ***Joannes,*** volgt VIb.
5. ***Agnes Levelt,*** ged. Tubbergen 31 okt. 1719 (get. Gerardus Paeschen, Agnes Leevelt), tr. Voorburg (Hervormd) 11 mei 1752 ***Johannes van Heest,*** geb. te Voorburg.
6. ***Gijsberta Gertrudis Levelt*** [31], ged. Tubbergen 9 aug. 1722 (get. Gerardus Leevelt, Gesina ten Bookum), in 1749 wonende te Voorburg.
7. ***Christina Levelt,*** ged. Tubbergen 19 maart 1725 (get. Gerardus Leevelt, Gijsberta ten Bokum), begr. Haarlem 21 mei of 12 okt. 1730.
8. ***Henricus Levelt,*** ged. Tubbergen 9 febr. 1727 (get. Joannes ...orkam, Catharina van Aken), begr. Haarlem 21 mei of 12 okt. 1730.

VIa. ***Hermanus Levelt,*** ged. Tubbergen (R. K. parochie) 2 mei 1714 (get. Joannes Steffens, Agnes Leevelt), kleermaker, begr. Haarlem 10 okt. 1776, tr. ald. (schepenen) 1 nov. 1739 ***Johanna Elisabeth Brouwers (Broyell, ten*** *Bruijl*), ged. Wessum (Kreis Ahaus, R.K. parochie St. Martinus) 22 maart 1706 (get. Joannes Henricus Francke, Johanna Elisabeth Frolike), begr. Haarlem 28 april 1778, dr. van ***Lambertus*** *Broyell* en ***Johanna N. N.***

24 nov. 1739. ***Hermanus*** *Leevelt,* mr. kleermaker, en *Christina* ***Brouwers,*** wed. van *Barent Smaal,* beiden wonende te Haarlem, verklarea dat zij in 1738 met elkaar een compagnieschap van winkelnering in laken, damast en grijn hebben aangegaan. Zij scheiden in de minne. (GAH, not. arch. no. 1028, fol. 336, Nots. J. Beuns)

21 aug. 1740. Mutueel testament van ***Hermanus Levelt*** en ***Johanna ten*** *Bruijl,* echtelieden, wonende te Haarlem. Hij stelt tot zijn eventuele erfgename zijn moeder ***Femmetje Lescheringh,*** weduwe van ***Wouter Levelt,*** wonende te Voorburg. (GAH, not. arch. no. 1029, fol. 237, Nots. J. Beuns)

4 jan. 1741. *Herman* ***Levelt*** koopt een huis c.a. — verpondingsnummer H 3699 — staande aan de zuidzijde van de Damstraat te Haarlem, belend ten oosten het Hofje van Staats en ten westen Jeronimus Pluijmejoen, voor 1100 car.gl. (GAH, transportreg. G 63, fol. 109)

30 okt. 1744. ***Hermanus Levelt*** koopt een huis c.a. — verpondingsnummer H 3700 — staande aan de zuidzijde van de Damstraat te Haarlem, belend ten oosten Adriaan Toornenburg en ten westen de koper, voor 1460 gl. (GAH, transportreg. G 64, fol. 209v)

14 dec. 1776. ***Johanna ten*** *Bruijl,* weduwe van ***Hermanus Levelt,*** verkoopt aan ***Hendrik Levelt*** (haar zoon), voor 2500 gl., twee huizen c.a. [32], staande in de Damstraat te Haarlem — verpondingsnummers H 3699 en H 3700 — (volgen belendingen), op voorwaarde dat zij in het meest westelijke huis — verpondingsnummer H 3699 — haar leven lang zonder betaling zal mogen wonen. (GAH, transportreg. G 77, fol. 39)

28 jan. 1778. Testament van ***Johanna ten*** *Bruijl,* ***weduwe van Hermanus LeveZt.*** Zij stelt haar kinderen,

31. Zij zal degene zijn, die *Josina* ***LeveZt*** wordt genoemd: IVa, 3, 11 jan. 1749.

32. Deze huizen bestaan niet meer: de Damstraat is naar die zijde verbreed. Zij zijn afgebeeld op een tekening van P. C. la Fargue van ca. 1760: de Damstraat te Haarlem, gezien vanaf het Spaarne naar de Grote Kerk. (GAH, Stedelijke Atlas), nl. aan de linkerzijde, het derde en het vierde huls geteld vanaf de Grote Kerk. De verpondingsnummers in diezelfde volgorde zijn: H 3699 en H 3700. (GAH, Verpondingskohier H 258).

Jan, Wouter en ***Hendrik Levelt,*** ieder voor een gelijke portie, tot erfgenamen. Zij bepaalt dat uit de erfportie van Jan 4000 gl. bestemd is voor diens, kinderen. Uit de erfportie van ***Wouter*** verkrijgen diens twee kinderen, Johanna en Maria ***LeveZt,*** ieder 2000 gl. Deze in totaal 8000 gl. moeten ter weeskamer van Haarlem worden ingebracht tot de meerderjarigheid van deze kinderen. (GAH, not. arch. ***no.*** 1227, acte ***20,*** Nots. W. Köhne)

2 mei 1778. Inventaris van de boedel van ***Johanna ten Bruijl,*** weduwe van Hermanus ***LeveZt,*** die op 21 april 1778 is overleden. (GAH, not. arch. no. 1227, acte 83, Nots. W. Köhne)

11 sept. 1778. Jan, ***Wouter*** en ***Hendrik Leveld,*** kinderen van het echtpaar ***Levelt-Ten BruijZ,*** verdelen de nalatenschap van hun ouders, in totaal ruim 28.000 gl. (GAH, not. arch. no. 1227, acte 176, Nots. W. Köhne)

Uit dit huwelijk:

1. ***Cafharina Levelt,*** ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 7 sept. 1740 (get. Willem Leevelt, Stijntie ten Bruijl), begr. ald. 14 sept. 1740.
2. *Joannes,* volgt VIIa.
3. *Wouter,* volgt VIIb.
4. *Henricus,* volgt VIIc.
5. Doodgeboren (?) kind, begr. Haarlem 13 april 1748.

VIIa. *Joannes (Jan) Levelt,* ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 16 nov. 1741 (get. Willem ten Bruijl, Agnes Levelt), kleermaker en stoffenhandelaar, begr. ald. 3 juli 1782, tr. ald. (schepenen) 6 jan. 1771 *Anna* ***Cafharina Koelinck,*** ged. Amsterdam (R. K. kerk 't Boompje) 29 okt. 1741, begr. Haarlem 29 jan. 1788, dr. van ***Dirk Koelinck*** en ***Maria Schreuder.***

11 juli 1771. Testament van ***Jan LeveZt*** en Anna ***Catharina Koelinck,*** echtelieden, wonende in de Kruisstraat te Haarlem. Hij stelt zijn ouders, ***Hermanus Levelt*** en ***Johanna ten Bruijl,*** tot zijn eventuele erfgenamen. (GAH, not. arch. no. 1257, acte 2, Nots. P. Beuns)

3 nov. 1779. ***Jan LeveZt*** en ***Anna Catharina Koelinck,*** echtelieden, verklaren 1600 gl. schuldig te zijn aan Antoni van Vollenhoven en Zn., kooplieden, als restant van een rekening terzake geleverde koopmanschap. Rente 3½ procent; aflossing 100 gl. per kwartaal. (GAH, not. arch. no. 1431, fol. 363, Nots. C. H. van Heimenberg Reuvens)

7 aug. 1782. Procuratie van ***Anna Catharina Koelinck,*** weduwe van ***Jan LeveZt,*** op twee solliciteurs voor de Kleine Bank van Justitie te Haarlem, betreffende de likwidatie van de boedel van haar en haar overleden man. Met inventaris van een lakenwinkel: zijden stoffen en andere manufacturen. (GAH, not. arch. no. 1372, acte 194, Nots. J. Schouten)

2 sept. 1787. ***Anna Catharina Koelinck,*** weduwe van ***Jan LeveZt,*** stelt ***Wouter LeveZt*** en Jacobus Heemskerk aan tot voogden over haar minderjarige dochter en enige erfgename, Maria ***LeveZt.*** (GAH, not. arch. no. 1382, acte 142, Nots. J. Schouten)

Uit dit huwelijk, allen ged. R. K. Statie St. Bernardus:

1. ***Theodorus Levelt,*** ged. Haarlem 23 jan. 1772 (get. Dirk Coeling, Johanna ten Bruijl), begr. ald. 24 maart 1772.
2. ***Hermanus Levelt,*** ged. Haarlem 22 jan. 1773 (get. Hermanus Levelt, Cornelia Heemskerk), begr. ald. 14 maart 1784.
3. ***Maria Levelt,*** ged. Haarlem 21 mei 1774 (get. Wouter Levelt, Maria Pauw), † ald. 13 jan. 1854, tr. Amsterdam 25 april 1802 ***Jacob*** *Anthonie* ***Travaglino.*** geb. Invoria Maggiore (Italië) ca. 1774, koopman, † Haarlem 25 febr. 1848, zn. van *Phillipo* ***Travaglino*** en ***Maria Anna*** *Usellino.*

4 juni 1816. Testament van ***Jacob*** *Travaglino,* koopman, en dat van Maria ***LeveZt,*** echtelieden wonende te Haarlem. (GAH, not. arch. no. 1635, acte 1808 resp. 1809, Nots. J. Scholting)

VIIb. ***Wouter*** *Levelt,* ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 8 dec. 1743, (get. Jan Leevelt, Kaatie Brouwers), broodbakker, † ald. 5 jan. 1820, tr. le Haarlem (schepenen) 27 april 1766 *Josijntje Buijning,* ged. ald. (R. K. Statie St. Joseph) 15 maar 1739, begr. ald. 4 dec. 1766, dr. van ***Melchior*** *Buijning* en *Lijsbet Noordveen:* tr. 2e ald. (schepenen) 26 april 1767 *Marijtje* ***Pauw,*** ged. ald. (R. K. Statie St. Bavo) 21 okt. 1744, begr. ald. 11 april 1777, dr. van *Willem Pauw* en *Engeltje Bon;* tr. 3e Haarlem (schepenen) 28 sept. 1777 *Dirckje Klaring,* ged. Beverwijk (R. K. parochie) 24 jan. 1745, begr. Haarlem 1 maart 1797, dr. van *Jan Dirckse* en *Jannetie Gijse.*

10 nov. 1765. Anthoni Ecke, mr. broodbakker, verkoopt aan ***Hermanus Leeveld,*** ten behoeve van diens 23-jarige zoon ***Wouter Leeveld,*** zijn recht in het bakkersgilde, benevens de bakkersstijl en het bakkersgereedschap. ***Wouter Leeveld*** zal van de verkoper de huur van 165 gl. per jaar overnemen van het huis op de Groenmarkt, waarin de verkoper thans, het bakkersbedrijf uitoefent en hem, zijn leven lang, 2 gl. 2 st. per week betalen. (GAH, not. arch. no. 1120, acte 51, Nots. Mr. C. Baart)

25 nov. 1766. Testament van ***Wouter*** *Leeveld* en ***Josina Buijnink,*** echtelieden, wonende op de Groenmarkt, op de hoek van de Veerstraat te Haarlem. Hij stelt tot zijn eventuele erfgenamen zijn ouders Hermanus *Leeveld* en ***Johanna Brouwers.*** (GAH, not. arch. no. 1121, acte 39, Nots. Mr. C. Baart)

11 nov. 1767. Testament van ***Wouter*** *Leeveld* en Maria ***Pauw,*** echtelieden. Hij stelt tot zijn eventuele erfgenamen zijn ouders Hermanus *Leeveld* en ***Johanna Brouwers;*** zij noemt haar moeder ***Engebtje Bon,*** weduwe van ***Willem Pauw.*** (GAH, not. arch. no. 1122, acte 23, Nots. Mr. C. Baart)

4 sept. 1777. ***Wouter Levelt.*** weduwnaar van ***Maria Pauw*** bewijst zijn kinderen uit dit huwelijk, ***Johanna LeveZt.*** oud 9 jaar en ***Maria LeveZt. ca. 5*** jaar oud, ieder 300 gl. als moederlijk erfdeel. Hij zal hertrouwen met *Dirkje Klaaring.* (GAH, not. arch. no. 1364, acte 17, Nots. J. Schouten)

23 juni 1778. Testament van ***Wouter LeveZt*** en *Dirkje Klaaring,* echtelieden, wonende aan de Oude Groenmarkt, op de hoek van de Lange Veerstraat te Haarlem. (GAH. not. arch. no. 1365. acte 46. Nots. J. Schouten)

29 sept. 1801. Testament van ***Wouter LeveZt,*** weduwnaar van ***Maria Pauw*** en van *Dirkje Klaaring.* Hij verklaart bewijs te hebben gedaan aan ***Johanna en Maria LeveZt,*** kinderen uit zijn eerder huwelijk. De kinderen uit zijn later huwelijk, *Johanna, Catharina* en ***Hermanus LeveZt,*** zullen vooraf eenzelfde bedrag krijgen. *Hermanus* krijgt de voorkeur op de bakkerij en op het pakhuis aan de Vest bij de Zijlpoort. (GAH, not. arch. no. 1319, acte 70, Nots. G. Kok)

24 juni 1813. Testament van ***Wouter Levelt,*** wonende in de Korte Bagijnestraat, ten huize van zijn schoonzoon, Nicolaas ***Rietfort.*** Hij legateert aan ***Maria*** *Klaaring,* wonende op het Spoorwaters Hofje te Haarlem, jaarlijks 52 gl. Hij stelt tot zijn erfgenamen zijn vijf kinderen, ***Johanna LeveZt,*** vrouw van Nicolaas ***Rietfort, Maria LeveZt,*** vrouw van Willem ***Versteeg, Johanna LeveZt,*** ongehuwd, wonende te Noordwijk Binnen, *Catharina* ***LeveZt*** gehuwd met ***Jan Franse,*** alsmede *Hermanus* ***LeveZt.*** (GAH, not. arch. no. 1598, acte 417, Nots. J. Schouten)

Uit zijn tweede huwelijk, allen ged. R. K. Statie St. Bernardus:

1. *Joanna Levelt,* ged. Haarlem 19 febr. 1768 (get. Hermanus Levelt, Engeltje Bon), begr. ald. 10 jan. 1769.

2. *Joanna Levelt,* ged. Haarlem 5 nov. 1769 (get. Jan van Dummelen, Joanna Brouwer), † ald. 11 juli 1824, tr. ald. (schepenen) 15 juni 1794 ***Nicolaas** Rietfort,* j.m. van Graft, geb. ca. febr. 1754, kaarsenmaker, † Haarlem 9 sept. 1815.

   1 mei 1795. Testament van dit echtpaar. Zij stelt haar vader, *Wouter Levelt,* tot haar erfgenaam. (GAH, not. arch. no. 1397, acte ***50,*** Nots. J. Schouten)

3. ***Maria Levelt,*** ged. Haarlem 11 jan. 1773 (get. Hermanus Levelt, Engeltje Bon), † ald. 4 aug. 1821, tr. ald. (schepenen) 17 april 1796 ***Wilhelmus Versteeg,*** ged. Haarlem (R. K. Statie St. Joseph) 14 okt. 1771, schilder en glazenmaker, † ald. 6 april 1829, zn. van *Jan Versteeg* en ***Mietje Wassenaar:*** hij hertr. Haarlem 7 juni 1826 ***Wilhelmina Lucas,*** weduwe van *Machiel* ***van** Bogget.*

4. ***Wilhelmus Levelt,*** ged. Haarlem 2 jan. 1775 (get. Jan Levelt, Anna Catharina Coeling), begr. ald. 14 febr. 1775.

5. ***Engeltje Levelt,*** ged. Haarlem 19 febr. 1776 (get. Jan Pauw, Jansie Medenblik), begr. ald. 27 maart 1777.

Uit zijn derde huwelijk, allen ged. R. K. Statie St. Bernardus:

6. ***Henricus Levelt,*** ged. Haarlem 14 aug. 1778 (get. Henricus Levelt, Francisca Kluijskens), begr. ald. 5 febr. 1779.

7. *Joanna* ***Levelt,*** ged. Haarlem 13 nov. 1779 (get. Hendrik Levelt, Francisca Kluijskens), † Groningen 31 dec. 1837.

8. Doodgeboren kind, begr. Haarlem 4 april 1782.

9. ***Catharina Levelt,*** ged. Haarlem 25 sept. 1783 (get. Jan Claring, Catharina Koeling), † Woerden 8 aug. 1854, tr. Haarlem 25 febr. 1813 *Joannes* ***Antonius Franse,*** ged. Amsterdam (R. K. kerk 't Boompje) 31 aug. 1791, chirurgijn, officier van gezondheid le klasse, † Woerden 27 mei 1863, zn. van ***Christiaan Franse*** en ***Theodora** Meijeraan.*

   24 febr. 1814. ***Johannes Antonius*** Franse werd aangesteld tot officier van gezondheid 3e klasse bij het bataillon Infanterie van Linie no. 7. Gedane veldtochten: Nederlandse Armée, 1814 in Holland. (Alg. Rijksarchief, Officiersstamboek no. 274, fol. 64)

10. ***Hermanus,*** volgt VIIIa.

VIIIa. ***Hermanus** Levelt,* ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 10 jan. 1786 (get. Joannes van Dommelen, Maria Claring), broodbakker, † ald. 21 okt. 1815, tr. Haarlem 3 febr. 1813 ***Elisabeth Kloppenburg,*** ged. ald. (R. K. Statie St. Bernardus) 21 mei 1774, † ald. 21 febr. 1856, dr. van ***Harmen Kloppenburg*** en ***Antie Korsen*** en weduwe van ***Anthonie van** Zanten.*

Uit dit huwelijk:

Wouter Levelt, geb. Haarlem 31 dec. 1813, schilder (sknecht), † ald. 25 dec. 1879, tr. Haarlem 14 aug. 1839 ***Ermina Maria** Akersloot,* geb. ald. 28 juli 1815, † ald. 2 jan. 1873, dr. van ***Arie Akersloot*** en ***Alida Wagenaar.***

Hieruit n a g e s l a c h t .

VIIc. ***Henricus (Hendrik) Levelt,*** ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 8 juli 1745 (get. Lambert Levelt, Marijtje Klijn), kleermaker en lakenhandelaar, begr. Amsterdam 7 april 1800, tr. le Overveen 21 aug. 1774 (door echtscheiding ontbonden Haarlem 11 sept. 1790) *Francijntje Cluijskens,* ged. Overveen (R. K. parochie) 13 mei 1755, † Freren (Hannover) 25 okt. 1811, dr. van ***Simon Ignatius Cluijskens*** en ***Johanna Nieuwenhoven;*** tr. 2e Amsterdam (Hervormd) 11 maart 1792 *Dirkje* ***de Lange,*** ged. IJsselstein (Hervormd) 17 juli 1743, dr. van *Gijsbert* ***de Lange*** en *Niesje* ***Bouman.***

22 sept. 1774. Mutueel testament van ***Hendrik** Levelt* en ***Francisca** Cluijskens,* echtelieden, wonende in de Damstraat te Haarlem. Hij stelt tot zijn eventuele erfgenamen zijn ouders, *Hermanus Levelt* en ***Johanna Brouwers.*** (GAH, not. arch. no. 1223, acte 174, Nots. W. Köhne)

14 dec. 1776. ***Hendrik** Leevelt* koopt van zijn moeder twee huizen c.a., staande in de Damstraat te Haarlem. Zie uitvoeriger sub VIa.

3 mei 1783. ***Francisca Kluijskens,*** huisvrouw van ***Hendrik Levelt,*** verklaart dat haar man sinds 25 april 1783 afwezig is, met medeneming van het contante geld en zijn kleding, zonder dat zij weet waar hij zich ophoudt. Zij verwacht niet dat hij binnenkort zal terugkeren en zij is onkundig van de toestand van zijn zaken, waardoor de kleermakerij en de lakenwinkel zullen verlopen. Zij vraagt daarom machtiging om, samen met haar broeder ***Simon*** — die zich daartoe bereid heeft verklaard — gedurende de afwezigheid van haar man, diens zaken waar te nemen. (GAH, no. F 192, Rekesten aan schepenen)

26 mei 1783. De aalmoezeniers van de R.K. armen verklaren dat hun medeleden, ***Hendrik** Leevelt* en Anthony van den Corput, zich hebben „geabsenteerd", zonder orde op hun zaken te stellen. Zij dragen een dubbeltal voor en verzoeken burgemeesters en regeerders van Haarlem daaruit twee personen aan te wijzen. (GAH, no. C. 152, Rekesten enz. gezonden aan de stadsregering)

27 sept. 1783. ***Francisca** Kluijskens,* huisvrouw van ***Hendrik Levelt*** en *Simon* ***Kluijskens van Nieuwenhowen,*** bij appointement gemachtigd om, gedurende de afwezigheid van ***Hendrik** Leeveld,* hem te vertegenwoordigen, verkopen aan Adrianus Loosjes Petrusz. een (sic) huis 33 c.a. — verpondingsnummer H 3699 en H 3700 — staande aan de zuidzijde van de Damstraat te Haarlem. belend ten oosten Willem Honoré en ten westen Johanna Lanckamp, weduwe van Johannes Groeninx, voor 2605 gl. en voor overgenomen goederen 140 gl. (GAH, transportreg. G 81, fol. 162v)

4 okt. 1784. ***Francisca Kluijskens, wouw*** van ***Hendrik Leveld,*** en Simon ***Kluijskens van Nieuwenhoven,*** passeren een kwitantie ten behoeve van twee solliciteurs. De crediteuren van Hendrik Leveld ontvangen 38 % van hun vorderingen. (GAH, not. arch. no. 1376, acte 154, Nots. J. Schouten)

11 sept. 1790. Ingemolge de eis van ***Hendrik** Levelt,* wonende te Amsterdam, verklaren schepenen van Haarlem, het huwelijk tussen hem en zijn echtgenote *Francisca* ***Kluijskene*** voor ontbonden. Zij vergunnen hem om met een ander te trouwen en veroordelen haar in de kosten van het geding. (GAH, r.a. no. F 245, fol. 132v., Register van sententiën in huwelijkszaken)

Uit zijn eerste huwelijk:

1. ***Simon,*** volgt VIIIb.

2. *Joanna* ***Maria Levelt,*** ged. Haarlem (R. K. Statie Ossenhoofdsteeg) 30 okt. 1779 (get. Simon Kluijsjes van Nieuwenhoven, Clasina van der Waijer), † Lisse 18 febr. 1832, tr. Haarlem 8 mei ***1808 Cornelis de Vos,*** ged. Haarlem (Hervormd) 27 april 1777, opperman, † Lisse 6 juli 1840, zn. van ***Pieter Vos*** en ***Anna** Denijs*

33. Het betreft hier toch de verkoop van twee hulzen naast elkaar, blijkens de ald. bijgeschreven verpondingsnummers en de namen van de belenders.

en weduwnaar van ***Elisabeth Del;*** hij hertr. Lisse 14 sept. 1834 *Marijtje Beijk.*

3. Anna Cafharina Levelf, ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bavo) 24 mei 1782 (get. Jan Levelt, Anna Catharina Koeling), † ald. 26 okt. 1847, tr. ald. 10 febr. 1836 ***Leendert Tweehuijsen,*** ged. Overveen 30 jan. 1772, kleermaker, † Haarlem 16 okt. 1836, zn. van ***Willem Tweehuijsen*** en ***Anfje Lammers.***

VIIIb. ***Simon Levelf,*** ged. Haarlem (R. K. Statie Ossenhoofdsteeg) 21 dec. 1775 (get. Joannes van Dieren, Joanna Brouwers), werd in 1808 poorter van Amsterdam, tot 1825 kantoorbediende ald., vestigde zich in 1825 of 1826 als winkelier ald., aanvankelijk in kruidenierswaren, in 1841 voor het eerst genoemd als winkelier in koffie en thee, grondlegger van de Firma Simon Levelt, groothandel in koffie en thee, † Amsterdam 15 mei 1850, tr. ald. 23 nov. 1806 ***Maria Gerfrudis Tielen,*** ged. ald. (R. K. kerk Stadhuis van Hoorn) 23 jan. 1779, † ald. 6 april 1850, dr. van *Henricus Tielen* en ***Elisabeth Bonekamp*** en weduwe van ***Johannes Gerdink.***

Uit dit huwelijk zes kinderen, waaruit nakomelingschap [34].

28 jan. 1808. Poorterinschrijving: Simon ***Levelt,*** van Haarlem, als getrouwd hebbend Maria ***Geertrudis Tielen.*** dr. van ***Hendricus Jacobus*** *Tielen,* in leven aanspreker en poorter. (GAA, Poorterboek)

1825. S. ***Levelt,*** kantoorbediende, woont Nieuwezijds Achterburgwal no. 150, wijk 20, aantal zielen 8, huishuur *f* 200,— (GAA, Wijkboeken inkwartiering)

1 nov. 1826. Simon ***Levelt,*** winkelier, wonende Haringpakkerij no. 10 te Amsterdam. (Authentiek afschrift van een acte van de Vrederechter van het verenigde le en 2e kanton te Amsterdam. In bezit van de heer J. J. M. Levelt te Naarden)

1829. S. ***Levelt,*** kruidenier, wonende Haringpakkerij no. 3. wiik 17. aantal zielen 8, huishuur *f* 800,—. (GAA, Wijkboeken inkwartiering)

1839. S. ***Levelt.*** wonende Haringpakkerij 1309, koopman en winkelier. (Adresboekje van Amsterdam, Universiteitsbibliotheek ald.)

1841. S. ***Levelt,*** koffie en theewinkel, Haringpakkerij 3, aantal zielen 7, huishuur *f* 900,—. (GAA, Wijkboeken inkwartiering)

VIb. ***Joannes*** (*Jan*) ***Leuelf,*** ged. Tubbergen (R. K. parochie) 17 sept. 1717 (get. Lambertus Steffens, Agnes Levelt), schoenmaker te Haarlem, begr. ald. 10 april 1765, tr. le ald. (schepenen) 25 okt. 1744 *Marijtje Klijn,* j.d. van Haarlem, begr. ald. 9 jan. 1754; tr. 2e Haarlem (schepenen) 9 juni 1754 ***Margarifa Bosscher,*** ged. ald. (R. K. Statie St. Bavo) 27 maart 1728, begr. ald. 9 febr. 1809, dr. van ***Frans*** *Jansz.* ***Bosscher*** en ***Huijberfje Heemskerk; zij*** hertr. Haarlem (schepenen) 10 mei 1767 ***Caspe: Wesfphalen,*** ged. Leiden (Luthers) 9 sept. 1734, begr. Haarlem 8 mei 1785, zn. van ***Harmen Wesfphalen*** en ***Cafharina Been.***

19 nov. 1753. Testament van ***Jan Leeveld,*** mr. schoenmaker, en ***Maria Klijn,*** echtelieden, wonende in de Damstraat te Haarlem. Hij stelt tot zijn eventuele erfgename zijn moeder ***Femmetje*** *Hetgerink* (sic), weduwe van ***Wouter Leeveld.*** (GAH, not. arch. no. 1105, acte 64, Nots. C. Baart)

31 mei 1754. ***Jan Leeveld,*** wiens vrouw ***Maria Kleijn,*** op 5 jan. 1754 is overleden, bewijst zijn beide kinderen; ***Petronella en Wouter Leeveld,*** te samen 100 gl. Hij zal binnenkort hertrouwen met ***Margaretha Bosschert.*** (GAH, not. arch. no. 1106. acte 35, Nots. C. Baart)

5 mei 1755. Mutueel testament van ***Jan Leeveld*** en ***Grietje Boschaart,*** echtelieden, wonende in de Damstraat te Haarlem. Hij noemt als zijn eventuele erfgename zijn moeder ***Femmetje*** *Lesgering.* (GAH, not. arch. no. 1107, acte 24, Nots. C. Baart)

6 jan. 1784. Testament van *Casper* ***Westfalen*** en *Grietje* ***Bosaer.*** echtelieden, wonende in de Koksteeg te Haarlem. Zij stelt tot haar erfgenamen haar kinderen uit haar huwelijk met ***Jan Leeveld,*** namelijk ***Frans, Johanna*** en ***Femmetje Leeveld.*** (GAH, not. arch. no. 1476, acte 1, Nots. J. P. Kuenen)

Uit zijn eerste huwelijk, allen ged. R. K. Statie St. Bernardus:

1. ***Pefronella Levelf,*** ged. Haarlem 15 sept. 1745 (get. Piter Klijn, Magtelt Wouters), begr. Alkmaar 28 sept. 1802, tr. Haarlem (schepenen) 29 mei 1768 *Claas* ***Wassenaar,*** ged. Lisse (R. K. parochie) 13 nov. 1741, begr. Alkmaar 20 jan. 1809, zn. van ***Jan Wassenaar*** en ***Anfje van Rex.***

   12 sept. 1787. Testament van dit echtpaar. (GAH, not. arch. no. 1439, fol. 202, Nots. C. H. van Heimenberg Reuvens)

   22 april 1791. Acte van indemniteit voor dit echtpaar en een kind, ***Jan Wassenaar, 8*** jaar oud, ten behoeve van de stad Alkmaar. (GAH, no. O 209, fol. 65)

2. ***Walferus Levelf,*** ged. Haarlem 19 april 1747 (get. Hermanus Levelt, Joanna Brouwers), jong †.
3. ***Anna Levelf,*** ged. Haarlem 21 febr. 1749 (get. Lammert Levelt, Christina Brouwers), begr. ald. 1 juni 1749.
4. ***Henderick Levelf,*** ged. Haarlem 4 april 1750 (get. Henderik Post, Harmina Leshering), begr. ald. 30 juli 1750.
5. ***Hendericus Leoelf,*** ged. Haarlem 16 juni 1751 (get. Herman Levelt, Joanna ten Bruijn), begr. ald. 14 juli 1751.
6. ***Pefrus Levelf,*** ged. Haarlem 12 dec. 1753 (get. Hermannus Levelt, Jannetje ten Bruijn), begr. ald. 7 maart 1754.

Uit zijn tweede huwelijk:

7. ***Franciscus Levelf,*** ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 12 april 1755 (get. Hermanus Levelt, Adriana Bosgert), begr. ald. 24 juni 1755.
8. ***Franciscus Leuelf,*** ged. Haarlem (R. K. Statie Vier Heemskinderen) 5 mei 1756 (get. Hermanus Leveld, Adriana Boschaerd), begr. ald. 6 nov. 1756.
9. ***Franciscus Levelf,*** ged. Haarlem (R. K. Statie St. Bernardus) 7 okt. 1757 (get. Hermanus Levelt, Joanna Brouwer), in leven 1784, verder onbekend.
10. ***Maria Anna Leuelf,*** ged. Haarlem (R. K. Statie Vier Heemskinderen) 27 sept. 1759 (get. Leendert van der Hoeve, Christina van der Meer), begr. ald. 11 okt. 1765.
11. *Johanna* ***Levelt,*** ged. Haarlem (R. K. Statie Vier Heemskinderen) 22 aug. 1761 (get. Dieriek van Delf, Johanna Brauwer), † ald. 19 april 1826, tr. ald. (schepenen) 20 nov. 1791 ***Franciscus Buijs,*** ged. ald. (R. K. Statie St. Bavo) 1 okt. 1765, tuinier, † ald. 17 okt. 1851, zn. van *Govert* ***Buijs*** en *Jannetie* ***Franse.***

34. Zijn oudste zoon, *Henricus J.* ***Levelt, 1808-1889,*** aanvankelijk winkelier te Amsterdam en later limonadefabrikant te Rotterdam, was tevens schilder van stadsgezichten en landschappen. (P. A. Scheen, Lexicon Nederlandse beeldende kunstenaars 1750-1950).

De nakomelingen van zijn tweede zoon, ***Joannes B. Levelt, 1811-1888,*** leven in Haïti.

De jongste zoon, ***Jacobus*** *J. M. Levelt,* 1819-1893, zette het bedrijf van zijn vader voort.

12. *Euphemia Levelt,* ged. Haarlem (R. K. Statie Vier Heemskinderen) 1 jan. 1764 (get. Jan Leeveld, Petronella Leeveld), † Amsterdam 2 mei 1841, tr. Haarlem (schepenen) 2 juni 1793 *Joannes Timmers,* ged. ald. (R. K. Statie St. Joseph) 18 dec. 1765, scheepstimmerman, † Haarlem 19 sept. 1847, zn. van *Jan Timmers* en *Marijtje Batalje.*

IVb. *Wolter Levelt* [35], van Almelo, geb. ca. 1646, linnenwever, † vóór 1678, tr. Amsterdam (schepenen) 12 april 1671 *Geertje Jansdr. Kloppers,* van Wierden, geb. ca. 1641, †1698/1703.

30 sept. 16'78. Egbert Glas en Arent Baarschers verklaren dat zij de panden, die zij gerechtelijk hebben gekocht van de weduwe van Geerlich Jansen Snijder, hebben overggegeven aan de weduwe van ***Wolter Levelt.*** (RAO, r.a. no. 2599, stad Almelo)

1 juli 1691 en 24 okt. 1692. Ulrich Jan van der Horst verkoopt het huis, dat. hij gerechtelijk heeft gekocht van Hendrik Arents Fransman, aan *Geertien Cloppers,* weduwe van wijlen ***Wolter Levelt.*** De koopster, aangesproken om betaling van de resterende koopsom van 275 gl., antwoordt dat zij zal betalen zodra het huis haar wordt geleverd. (RAO, r.a. no. 2618 resp. 2601, stad Almelo')

3 aug. 1698. *Geertrudis* ***Kloppers*** v(idua) ***Leevelts*** wordt genosmd als meter bij de doop van *Margaretha Buer(man),* één van haar kleinkinderen. (Doopboek R.K. parochie Tubbergen, Parochie-archief aldaar)

Uit dit huwelijk:

Joanna Levelt, ged. Amsterdam (Oud-Katholieke kerk De Drie Bonte Kraaien) 2 juli 1671 (get. Catharina Haegemans [36]), tr. (ondertr. Vriezenveen 30 sept. 1693) Almelo 1 okt. 1693 *Jan Jansen Boerman (Buerman, Boer),* j.m. van Vriezenveen, beiden dood 1724.

3 maart 1690. ***Gerrit LeveZt*** en Jan Lucas worden gesteld tot mombers over *Janna,* nagelaten dochter van ***Wolter LeveZt.*** (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo, Momberboek)

14 mei en 9 juli 1703. *Judith Levels* spreekt de erfgenamen van wijlen *Geertje* ***Kloppers*** aan, „nomine Jan ***Boer*** uxoris suae nomine", om betaling van 13 gl. wegens linnen, dat zeven jaar tevoren werd geleverd. Het gerecht bepaalt dat ***Jan Boer*** binnen 14 dagen zal verklaren of hij wel of niet erfgenaam is van de overleden moeder van zijn vrouw. (RAO, r.a. no. 2602, stad Almelo)

14 maart 1712. De schuldeisers van *Jan Boerman,* verkopen het door hem bewoonde huis met de hof en twee woningen daarachter staande, alsmede zijn aandelen in de huizen van wijlen de richter Swam. staande tussen het huis van Henrik Bavinck en dat van Lambert Boom, voor in totaal 3100 gl. (RAO, r.a. no. 2603, stad Almelo)

1 mei 1719. De kinderen van ***Jan. Boermua (Buer***man) [37] zijn mede-erfgenamen van *Arent Levelt.* Zie uitvoeriger sub IIIa.

2 juli 1724. Enkele leden van de familie *Boerman,* alsmede Henrik van der Aa en Gerrit Boomkamp, als mombers over de onmondige kinderen van wijlen ***Jan Boerman en*** wijlen zijn huisvrouw ***Johanna Levelt, ver***kopen een huis te Almelo. (RAO, r.a. no. 2618+, stad Almelo)

---

35. Hij is een zoon van ***Arent Levelt:*** zijn kleinkinderen — kinderen van zijn dochter ***Johunna Levelt,*** tr. ***Jan*** *Bu(e)rman/Boerman* (IVb, 1) — zijn mede-erfgenamen van ***Arent Levelt*** (IIIa, 1 mei 1719).

36. ***Zij*** is de vrouw van Claus ***Levelt*** (IIIb), die te Amsterdam woonde.

37. De kinderen uit het huwelijk *Boerman-Levelt* werden R.K. gedoopt te Tubbergen, tussen 1694 en 1710. (Doopboek, parochiearchief Tubbergen).

IVc. ***Herman*** *Levelt,* schoenmaker, werd in 1691 burger van de stad Delden, †1699/1700, tr. (ondertr. Delden 25 jan. 1690, als j.m. binnen Almelo') *Gertrudis Albertsdr. Stroinck,* † na 1728

30 jan. 1691. ***Hermen LeveZt*** wordt burger van de stad Delden, tegen betaling van 20 car.gl. en een lederen emmer. (G. A. Delden no. 27, Burgerboek)

1694. Het kohier van de 1000e penning van de stad Delden noemt: ***Hermen Levelt*** met zijn (schoon)vader (bezitten onroerend goed ter waarde van) 1500 gl. Het kohier van het zoutgeld vermeldt: ***Hermen Levelt*** en zijn (schoon)vader 2 gl. (RAO, Statenarchief no. 2391)

6 febr. 1700. De collecteur van de herenmiddelen van de stad Delden heeft enkele huizen „ansich gekoft", die achtereenvolgens worden „opgehangen". Daarbij : het huis en de hof van de weduwe van ***Hermen Leveldt 150*** gl. (RAO, r.a. stad Delden no. 23)

9 jan. 1719. De gemachtigde van de weduwe van ***Hermen LeveZt te*** Delden, procedeert te Almelo wegens de boedelscheiding van de weduwe van ***Arent Levelt.*** Zie uitvoeriger sub IIIa.

1 mei 1719. De kinderen van ***Herman LeveZt*** behoren tot de erfgenamen van ***Arent Levelt.*** (Als voorgaande)

1724. Het kohier van het hoofdgeld van de stad Delden noemt: de weduwe ***Levelt, 2*** personen. (RAO, Statenarchief no. 2686)

1 maart 1728. De weduwe ***LeveZt*** wordt aangesproken om betaling van gehaalde winkelwaren. (RAO, r.a. stad Delden no. 24)

29 juni 1729. Met goedvinden van de beurders (ontvangers van de herenlasten) wordt de verkoping (sic) van de weduwe ***LeveZt*** uitgesteld tot Allerheiligen aanstaande. (Als voorgaande)-

Uit dit huwelijk, R. K. gedoopt:

1. *Johanna Maria Levelt,* ged. Delden 12 dec. 1690 (get. Albertus Stroinck, Gertruidt Hermelinck).
2. *Arnoldus Levelt,* ged. Delden 21 april 1692 (get. Joannes Brienckhues, Gertrudis Grevinck).
3. *Judith Levelt,* ged. Delden 11 dec. 1694 (get. Lambertus Hermelinck, Aleidis Stroinck), tr. (ondertr. Delden 4 april 1728) *Willem Hendriks ten Hoften,* j.m. van Delden.

   Willem ten Hoften procedeert tegen zijn zwager ***Arent Levelt.*** Zie ald.

4. *Arent Levelt* (doop niet gevonden), schoenmaker en leerlooier, † na 1764.

   25 okt. 1728. ***Arent Levelt,*** voor zichzelf en namens zijn mede-erfgenamen van ***Trientien*** Stroinck, procedeert tegen Werholt Cremer, priester. Hij verlangt dat deze een obligatie van 100 daalder zal afgeven, welk bedrag Berent Wolfcate aan ***Arent Levelt c.s.*** schuldig is. (RAO, r.a. stad Delden no. 24)

   8 okt. 1731. ***Willem Hoften*** procedeert tegen ***Arent Levelt*** wegens de nalatenschap van ***Trijntje Stroinck.*** Uit de compromissoriale uitspraak in deze d.d. 17 maart 1732, blijkt dat zij, elk voor een vierde deel haar erfgenamen zijn en dat deze nalatenschap 509 gl. 3 st. bedroeg, waarvan 232 gl „van 't Haerlemse gelt", terwijl 200 gl. staat „in 't huis van de ouders van ***Arent Levelt".*** (RAO, r.a. stad Delden no. 24 resp. no. 36 acte 157)

   21 april 1732. ***Willem ten Hoften*** heeft voor 40 gl. gepand aan het leder in de „kuime" van zijn zwager ***Arent Levelt.*** De pander blijft koper bij de uitveiling. (RAO, r.a. stad Delden no. 24)

   14 en 28 sept. 1733. De heer Cremer, Rooms 'priester te Delden pandt aan de mobilia, have, vee en inninge van het huis van *Arent Leveld,* om daaraan ***48*** gl. intrest te verhalen van een geldsom van ***200*** gl. Laatstgenoemde en zijn zuster ***Johanna Levelt*** zeggen onder ede te kunnen verklaren dat zij van de eiser nooit geld op intrest

hebben ontvangen [38]. (RAO, r.a. stad Delden no. 24)

12 okt., 9 en 26 nov. 1733, 11 jan. 1734. Namens de heer Cremer wordt een schuldbekentenis overgelegd d.d. 6 nov. 1728, groot 200 gl., die door *Arent* ***Levelt*** is ondertekend **en' waarop** deze laatste reeds rente heeft betaald door het maken van schoenen en muilen. *Arent* en ***Johanna LeveZt*** zeggen dat dit geld nooit aan hen is uitbetaald.

Uit het getuigenverhoor in deze, blijkt dat ***Trijntje Stroinck 5 à 7*** jaar tevoren te Delden is overleden. Zij had gezegd 200 gl. te geven om een gedachtenis te laten maken, en zij had aan ***Judith LeveZt*** opgedragen twee obligaties aan Anna Judith Bokkering te geven, die deze moest doorgeven aan de priester Cremer. Deze laatste wil die obligaties niet afgeven aan de erfgenamen van ***Trijntje Stroinck.*** (RAO, r.a. stad Delden no. 24 resp. no. 34)

1764. Kohier van het hoofdgeld, stad Delden: ***A. LeveZt 5*** (personen) [39] (RAO, Statenarchief no. 2689)

5. *Joanna Levelf,* ged. Delden 14 maart 1697 (get. Gerardus Levelt, Joanna Stroeinck), tr. als j.d. van Delden, ald. (ondertr. Almelo 31 juli 1735) 28 aug. 1735 *Jannes Lamberfs Warnink,* j.m. te Almelo.

6. *Hermannus Levelf,* ged. Delden 27 dec. 1699 (get. Joannes Croèl).

IVd. *Jan Levelf,* geb. te Almelo, wever, werd in 1690 burger van Rijssen, woonde sinds ca. 1697 wederom te Almelo, in leven 1723, tr. in of kort vóór 1689 *Swenneken Sfockers,* van Rijssen, in leven 1697, dr. van *Offo Sfockers;* tr, 2e (ondertr. Almelo 10 april 1701) *Jenneken Luikas,* j.d. van Vriezenveen: tr. 3e (ondertr. Almelo 14 okt. 1703) Tubbergen 25 nov. 1703 *Garbrig Jansdr. van Geesferen,* j.d. uit de heerlijkheid Almelo.

16 mei 1678. ***Jan LeveZt*** „heft so met het bloedege angesycht klaeget", dat Willem Wagehals hem met een „cumme" (kom) in het aangezicht heeft geslagen. Wagehals wordt beboet met 1 oud schild. (Gemeentearchief Almelo, Breukboek)

20 febr. 1690. „*Joan Leevelts,* geboortich van Almelo, met desselfs eerstgeboorene zoone ***Otto*** *Levelts*" worden burger van Rijssen. (Gemeente-archief Rijssen, Burgerboek)

30 april 1694. ***Jan*** *Leevelt,* burger te Rijssen, en zijn huisvrouw Swenneken ***Stockers,*** verkopen circa twee dagwerk hooiland, gelegen in het Welbergs Slach (te Rijssen), naast Gerrit Joosten Koster, waarin vrouw Meijers en anderen medeberechtigd zijn, aan Egbert Slachhecke en Jenneken Jansen, echtelieden. (RAO, r.a. Rijssen no. 1)

Ongedateerd, maar kort na 8 juli 1695. Verweerschrift van ***Jan LeveZt,*** gedaagde, „als tweede erfgenaam van wijlen ***Otto Stockers",*** tegen Antoni ter Keurst c.s., aanleggers, die betaling vragen van 180 car.gl, daterende van enkele tientallen jaren geleden. ***LeveZt*** zegt dat hij vijf jaren geleden met de dochter van ***Otto Stockers*** is getrouwd en dat diens erfgenamen op 22 dec. 1689 met Ter Keurst hadden afgerekend. Er wordt een inventaris genoemd, die op 8 juli 1695 is ondertekend.

Levelf concludeert dat Ter Keurst c.s. niet ontvankelijk is, wegens verjaring van hun vordering. (RAO, r.a. Rijssen no. 29, acte 2, Procesacten)

24 juni 1697. Jan ***LeveZt*** en *Swenneken* ***Stockers,*** echtelieden, kopen van de graaf Van Rechteren, heer van Almelo, voor 1000 car.gl. een huis en wehre, staande op de werf van de heer van Almelo' bij de schutting [40], bewoond door Jan Wagehals, die 40 gl. per jaar huishuur betaalt. (HA, no. 4764)

15 aug. 1708. Gerechtelijke verkoop door Frerick Beuse van gewas op het land van *Joan* ***LeveZt,*** gelegen in het Tusvelt (te Almelo), namelijk: haver op een perceel van circa een schepel „gesaey", alsmede kartoffels, kool en knollen. Opbrengst 15 car.gl. (HA, no. 194, landgericht Almelo)

17 juli 1709. Gerechtelijke' verkoop door Frerick Beuse van vaste goederen van *Joan Levelt,* namelijk „seecker anpart van den hoff, mitsgaders eenige anparten der landeriën, als daar sijn de seste pard van de landeriën van sijn moeder aangecoft, gelegen in het Tusvelt en de Horst". Beuse zelf wordt koper voor 50 car.gl. (Als voorgaande)

2 jan. 1714. Bij de doop van zijn jongste kind wordt hij ***Joannes Aerentxen*** *Leevelt* genoemd.

7 mei 1714. Berent Koster pandt, wegens tonhuur van 2 gl. 10 st., aan de meubelen en effecten van ***Jan*** *Levelt* en speciaal aan het geld dat hij tegoed heeft van Griete Jansen Hondebrink, wegens „weve loon van een gemaakte bedde buur". (RAO, r.a. no. 2603, stad Almelo)

1 mei 1719. ***Jan LeveZt*** behoort tot de erfgenamen van *Arent Levelt.* Zie uitvoeriger sub IIIa.

20 sept. 1723. ***Jan LeveZt*** treedt op als gemachtigde van zijn zuster ***Judith Levelt.*** (RAO, r.a. no. 2605, stad Almelo)

Uit het eerste huwelijk:

1. *Otto,* volgt Vb.
2. *Arent Jansen Levelt* [41], tr. Almelo 4 febr. 1714 *Griefje Berends van de Grienberg,* weduwe van *Everd Gerrifs.*
3. *Wilhelmus Levelt,* ged. Tubbergen (R. K. parochie) 12 jan. 1697 (get. Wilhelmus Leevelt, Gertrudis Leevelt).

Uit het tweede huwelijk:

4. *Angela Levelt,* ged. Tubbergen (R.K. parochie) 1 mei 1702 (get. Joanna Gerritzen).

Uit het derde huwelijk, allen R. K. gedoopt:

5. *Joannes Levelf,* ged. Tubbergen 8 okt. 1704 (get. Anna Maria zum Sloot).
6. *Anna Levelt* ged. Tubbergen 17 dec. 1706 (get. Harderina Lamberts).
7. *Gesina Levelf,* ged. Tubbergen 7 febr. 1709.
8. *Joannes Levelf,* ged. Tubbergen 2 jan. 1714 (get. Joannes Wolters, Catharina Henricksen te Wierick).

Vb. *Offo Jansen Levelf,* geb. 1689/90, waarsch. te Rijssen, †1748/64, tr. (oadertr. Almelo 29 maart 1716) Tubbergen 1 mei 1716 *Jenneke Harmsen Lammerinck,* j.d. uit Borne, in leven 1764.

1748. Ingeeetenen van de stad Almelo die wegens, onvermogen hun herenlasten niet kunnen betalen, o.a. Otto ***LeveZt*** met vrouw en twee kinderen, ***Johanna, 18*** jaar, en Geesken, 14 jaar. (RAO, Statenarchief no. 2194, Register van ingezetenen).

1764. Het kohier van het hoofdgeld van de stad Almelo noemt onder degenen, die oavermogend zijn tot het betalen daarvan: de weduwe ***Otto LeveZt 2*** (personen). (RAO, Statenarchief no. 2689)

38. Het rechtsgeding Cremer-*Levelt,* met het vervolg daarvan in 1733/34 — zie ald. — maakt de indruk dat *Trijntje* ***Stroink 200*** gl. had geleend aan de *Levelt's,* mogelijk als een hypotheek op hun huis. Cremer is van mening dat de betreffende obligatie hem (qualitate qua) is geschonken ten behoeve van een — kerkelijke — gedachtenis, zodat hij tevens bevoegd is daarvan de rente te innen. *Arent* ***LeveZt*** meent dat die obligatie tot haar nalatenschap behoort, waarvan hij mede-erfgenaam is. Een rechterlijke uitspraak is niet vermeld.
39. De naam ***LeveZt*** komt in 1765 en 1767 te Delden niet voor in het kohier van het hoofdgeld. (RAO, Statenarchief no. 2692, resp. 2695).
40. Dit is de stadswerf (opslagplaats) bij de schutting (sluis of stuw) in de Molenbeek.
41. Zijn doop is niet gevonden, bij zijn huwelijk wordt hij *Arent* ***Jansen Levelt*** genoemd.

Uit dit huwelijk:

1. *Hermanus,* volgt VIc.
2. *Joanna Levelt,* geb. ca. 1730, in leven 1748 te Almelo.
3. *Gesina Levelt* [42], ged. Tubbergen (R. K. parochie) 29 juni 1734 (get. Wilhelmus Levelt, Hermelindis Hermsen), tr. le Amsterdam (Nieuwe Kerk) 9 okt. 1757 *Hendrik (Arent Hendrik) Wibbelaar,* van Tecklenburg, geb. ca. 1727; tr. 2e Amsterdam (schepenen) 10 mei 1761 *Pieter Gezel,* van Leeuwarden, geb. ca. 1732; tr. 3e (ondertr. Amsterdam 25 april 1777, schepenen) *Martijn Ziering,* van Paderborn, geb. ca. 1751.

VIc. *Hermannus (Mannus) Levelf* [43], ged. Tubbergen (R. K. parochie) 21 febr. 1717 (get. Joannes Aerentsen Leevelt, Hermelindis Hermsen), bakker, poorter van Amsterdam 1742, woont in 1748 en daarna weer te Almelo, in leven 1775, tr. Amsterdam (schepenen) 10 dec. 1741 *Maria Oosthof,* van Essen, geb. ca. 1703, weduwe van *Hendrik van Campen.*

20 juni 1742. Ingeschreven als poorter van Amsterdam: ***Harmanus Leevelt,*** van Almelo, bakker. (GAA, Poorterboek)

1748. Ingezetenen van de stad Almelo die wegens onvermogen hun herenlasten niet kunnen betalen, o.a. ***Hermanus Levelt,*** met vrouw en twee kinderen *Catharina* [44] en *Jenneken,* onder de tien jaren. (RAO, Statenarchief no. 2194, register van ingezetenen)

1767. Het kohier van het hoofdgeld, stad Almelo, noemt onder degenen die onvermogend zijn tot het betalen daarvan: ***Mannes Levelt 3*** (personen). (RAO, Statenarchief no. 2695)

Uit dit huwelijk:

Joanna (Jenneken) Levelt [45], ged. Amsterdam (R. K. kerk Mozes en Aron) 15 juni 1742 (get. Ottho Levelt, Jannetje Harmse), tr. (ondertr. ald. 14 april 1775, schepenen) *Dirk Nieuwenhuijsen,* van Leiderdorp, geb. ca. 1751.

IIIb. *Claas Jansz. Levelt,* van Almelo, kistenmaker, sinds 1652 genoemd te Amsterdam, † vóór 1688, tr. le *Neeltje Jacob:* tr. 2e (ondertr. Amsterdam 17 jan. 1654, kerk) *Anna Pieters,* van Ceulen, geb. 1612/17, begr. Amsterdam 11 dec. 1659, weduwe van *Jan de Vlamingh;* tr. 3e Amsterdam (Oude kerk) 26 nov. 1662 *Cathalijna Claasdr. Hagemans.,* van Gelder, geb. ca. 1625, in leven 1671, weduwe van *Arnout van den Bergh.*

17 febr. 1637. Derck Schutemaker klaagt dat ***Arent Levelts*** en diens broeder ***Claas Levelts*** hem hebben willen slaan. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo, register van broekhaftigen.)

22 maart 1652. ***Josine Levelt*** vraagt in het stadsgericht „arrest en beslagh" op de erfenis, die haar broeder *Claas* van hun ouders is aangestorven.

42. De ondertrouwacte van 1757 noemt haar: van Almelo, 24 jaar, ouders dood. Dit laatste is niet juist, maar dit kwam wel meer voor, vooral als de ouders veraf woonden.

43. De ondertrouwacte noemt hem: van Almelo, 28 jaar, ouders dood. Dit laatste is niet juist: zij worden in 1742 -genoemd bij de doop van zijn dochter ***Johanna Levelt*** (VIc, 1).

In 1775 woonde hij nog te Almelo, blijkens de ondertrouwacte van deze dochter (zie noot 45).

44. De doop van ***Catharina Levelt*** werd niet gevonden. Zij zal dezelfde zijn als ***Catharina van Campen,*** ged. Amsterdam 19 dec. 1738 (R. K. kerk Mozes en Aron), als dochter van *Hendrik* van Campen en ***Maria Oosthof,*** welke laatste hertrouwde met *Herman* ***Levelt*** (VIc).

45. De ondertrouwacte noemt haar: van Amsterdam, 31 jaar, haar vader ***Harmanus Leevelt*** te Almelo.

In het landgericht vraagt zij arrest op de erfenis, die hem van zijn zalige moeder is aanbestorven, alsmede „in 't sterfhues van die broder *Arent Levels".* (RAO, r.a. no. 2595, stad Almelo, resp. HA, no. 196A, landgericht Almelo)

22 maart en 10 juni 1652. Lijsbet Carles verschijnt voor het landgerecht van Almelo namens, haar man, Ide Joansen, schrijnwerker te Amsterdam. Zij vraagt van Claus ***Levelt*** betaling van 148 car.gl. achterstallige huishuur, te verhalen op diens aandeel in de nalatenschap van zijn zalige ouders, voor zover in het landgericht gelegen. Dit wordt toegestaan. (HA, no. 196A)

5 april, 21 juni, 12, 27 en 29 juli 1652. Ide Jans, schrijnwerker te Amsterdam, procedeert voor het stadsgericht van Almelo tegen ***Claus*** *Levelt* — die niet is verschenen — om betaling uit diens aandeel in de nalatenschap van diens overleden ouders. Het gericht bepaalt „in plaetse van *Claes* ***Levelts*** omme die deilonge ende scheidonge te doen met desselven broeder und suster (en) ***Hendrick Levelts*** sijnen ohm".

Daar tegenover zegt ***Arent Levelt,*** broeder van *Claas,* bezitter van het erf- en sterfhuis van zijn ouders, *Joan* en ***Judith Levelts,*** niet te willen toestemmen in deze deling voordat er borg is gesteld. (RAG, r.a. no. 2595, stad Almelo)

Uit het tweede huwelijk:

1. *N. N. Levelf, geb.* 1654/59, in leven 1662,

16 nov. 1662. *Claes Janss,* weduwnaar van ***Anna Pieters,*** verklaart zijn kind niets te kunnen bewijzen. (GAA, begraafreg. weeskamer, Heiligewegskerkhof, no. 64)

Uit het derde huwelijk, mogelijk [46]:

2. *Jan,* volgt IVe.
3. *Roelof,* volgt IVf.

IVe. *Jan Levelt,* van Amsterdam, geb. ca. 1665, kleermaker, poorter ald. 1697, †1710/23, tr. Amsterdam (schepenen) 25 aug. 1697 *Lijsbet Gijsbers van der Velden,* van Amsterdam, geb. ca. 1672, †1710/23, dr. van *Gijsberf Jansen en Marritie Jans.*

10 dec. 1697. Ingeschreven als poorter van Amsterdam: Jan. ***Levelf,*** van Amsterdam, kleermaker, als getrouwd hebbend *Lijsbeth Gijsberts,* dr. van *Gijsbert* ***Jansen,*** in leven loodgieter en poorter. (GAA, Poorterboek)

Uit dit huwelijk:

1. *Gertrudis Levelt,* aed. Amsterdam (R. K. kerk De Toren) 17 jan. 1698 (get. Rolandus Levelt, Alijdis Vreughdenbergh), begr. ald. 29 juni 1749, tr. Sloterdijk 11 juli 1723 (kerk: ondertr. Amsterdam 25 juni 1723) *Jan Tavenier,* van Amsterdam, geb. ca. 1695.
2. *Jacob Levelf,* ged. Amsterdam (Evangelisch Luthers) 24 april 1702.
3. *Henderik Levelt,* ged. Amsterdam (Oude kerk) 4 juni 1706.
4. *Cornelis Levelt,* ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 12 jan. 1710.

46. Er is geen bewijs t.a.v. deze aansluiting en evenmin staat het vast dat zij gebroeders; zijn. Wel zijn er aanwijzingen. Beiden zijn, blijkens hun ondertrouwacte, Amsterdammers en, naar hun geboortejaar gerekend kunnen zij kinderen zijn uit het huwelijk *Levelt-Hagemans.* Jan zou dan naar zijn grootvader zijn vernoemd, terwijl ***Roelof*** twee zonen naar zijn vader — Nicolaas — vernoemt.

Verder is ***Roelof Levelt*** peter van het oudste kind van Jan *Levelt.* Daarnaast leveren de beide ondertrouwacten een verwijzing naar Almelo op: ***Jan*** wordt dan geassisteerd door zijn neef, ***Jan Wiggerink*** en ***Roelof*** door zijn neef ***Jun*** *Bigge.* Laatstgenoemde tr. (ondertr. Amsterdam 8 juni 1680) ***Annetje Hendricx Ruings,*** van Almelo (!), geb. ca. 1651, en zij hertr. (ondertr. Amsterdam 2 okt. 1694) ***Jan Wiggerink.***

IVf. Roelof *Levelf*, van Amsterdam, geb. ca. 1666, vetermaker, poorter ald. 1688, begr. Amsterdam 9 maart 1710, tr. ald. (ondertr. Amsterdam 1 mei 1688, kerk) *Aaltje Vreugdenberg*, van Amsterdam, geb. ca. 1668, dr. van *Jan Vreugdenberg* en *Giertje Vliegers; zij* hertr. Amsterdam (Nieuwe kerk) 11 sept. 1712 *Jan Bosch*, van Ditmarsen, geb. ca. 1681, varend man.

8 dec. 1688. Ingeschreven als poorter van Amsterdam: ***Roelof** Leeveld*, van Amsterdam, vetermaker, als getrouwd hebbend ***Aeltje Vreugdenbergh,*** dr. van ***Johannes Vreugdenbergh,*** in leven passementwerker en poorter. (GAA, Poorterboek)

Uit dit huwelijk, allen ged. R. K. kerk De Posthoorn:

1. *Nicolaus Levelt*, ged. Amsterdam 10 april 1689 (get. Henderik Ruijninkx, Anna Henderikx), jong †.
2. *Nicolaus Levelf*, ged. Amsterdam 6 april 1690 (get. Henderik Ruuiers, Anna Henderikx), jong †.
3. *Geertruij Levelf*, ged. Amsterdam 25 aug. 1691 (get. Jan Begger, Femmetie Rijswijck), jong †.

Aangenomen mag worden dat deze kinderen vóór 1712 zijn overleden: de ondertrouwacte ***Bosch-Vreugdenberg*** vermeldt niet het anders gebruikelijke kantschrift „weeskamer voldaan".

IIb. *Hendrik Levelf*, schoenmaker te Almelo, genoemd sinds 1608, †1662/66, tr. vóór ca. 1615 *Reint N.N.*, in leven 1662.

15 sept. 1608. ***Henrich Levelt*** vraagt terugbetaling van 7 gl. geleend geld. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

9 dec. 1611. ***Henrich Levelts*** vraagt betaling „vor 2 par schoen". (Als voorgaande)

3 okt. 1615. ***Hendrick Levelts*** en ***Reint,*** zijn huisvrouw, lenen 200 goadgulden à 28 stuiver per stuk, van Godefrido Karckerinck, kanunnik van het Stift Munster en vicaris van de kerk te Almelo, tegen een jaarlijkse rente van 2 stuiver per gulden. Zij stellen hun huis en erf tot onderpand, gelegen in stads wigbolt (te Almelo), tussen het huis van Evert Cremer en „Heer Jans vicasiën hoft". (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

19 aug. 1616. Verschijnt „***Hendrick Leuelts*** anwolt sines broeders ***Johan Leuelts***". (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

20 maart 1617. ***Johan Levelt*** verkoopt een goirden, zoals, hij die van zijn zalige vader heeft geërfd, gelegen in zaliger Hergerdes Kamp tussen Elbert Wigbelts en ***Hendrick Levelts*** goirden. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

1629. ***Hendrick Levelts*** wordt veroordeeld tot 10 st. boete wegens vechten op S. Matheus-markt. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo, Register van broekhaftigen).

1632-1648. ***Henrick Levelt*** pacht: Olde Jan Haevens tienden 1632/33; Borcherinck's tienden 1635/37; Goorcaten's tienden 1637/38 en 1647/48, voor bedragen van 16 tot 36 goudgulden. (RAO, Statenarchief no. 3085, rekeninnen van de rentmeesters van de voormalige kloostergoederen van Sibculo en Albergen)

27 sept. 1647. ***Hendrick Levelt*** verklaart voor zich en zijn huisvrouw 80 daller schuldig te zijn aan het gasthuis te Almelo. Hij stelt zijn huis en hof tot onderpand. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo?

8 en 22 okt. 1666. De erfgenamen van zaliger ***Hendrick Levelt*** procederen om betaling van huishuur. (RAO, r.a. no. 2597, stad Almelo)

20 juni 1670. Jan ter Brugge zegt dat wijlen ***Hendrik Levelt*** en zijn huisvrouw sinds 1661 aan hem 600 car.gl. schuldig zijn, waarvoor zij op 22 jan. 1662, zoals genoteerd in het protocol van het landgericht, tot onderpand hebben gesteld een „anpart an een gaerden geleghen an Jan Nolckerdinx landt". Daarnaast zijn zij hem nog 50 car.gl. schuldig „volgents de handt van wijlen *Levelt*", makende in totaal met de intrest 948 gl. 18 st., waarvan hij betaling vraagt. Namens de erfgenamen van ***Levelt*** verzoeken ***Arent Levelt en*** Hendrik Arents een maand tijd en copie van de stukken. (RAO, r.a. no. 2598. stad Almelo)

1 sept. 1675. ***Arent Levelt*** en Hendrick Richters, als mombers van ***Geule***[47], ***Teuniske*** en ***Jenneke Levelts,*** alsmede ***Marijken Levelt***[48] bij afwezigheid van ***Jan Reinharts,*** haar man, verkopen aan Jan Hendrix Schuirman en Jenneken Hendrix, echtelieden, „haar eygendoemlijcke ende olderlijcke huis"[49], gelegen te Almelo, tussen het huis van Jan Lucas en dat van de weduwe Hendr. Gerrits, „schietende met den hof in sijn limiten tot achter op de grave", bezwaard met een goudgulden per jaar aan de vicarie en een thyns aan-den-huize Almelo. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

6 sept. 1686. „Ontfangen van ***Arent Leveld*** voor een jaar intrest te weten 't jaar 1685 *f* 6,—. En Steven Lucas heeft nog ontfangen 't jaar 1684. Dit gaat de kinders van s(aliger) ***Hendrik Levelts*** aan, daar ***Arent Leveld*** momber van is". (Gemeente-archief Almelo, Register van de crediteuren van het St. Anthony-gasthuis)

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. *Claas*, volgt IIIc.
2. *Griefje Hendriksdr. Levelt*, j.d. van Almelo, † 1665, tr. Haarlem (schepenen) 18 juni 1662 *Jan Gerritsz. Hoogwoert*, van ald., bakker, wednr. van *Trijntje Claesdr.*; hij hertr. Haarlem (schepenen) 24 mei 1665 *Engeltje Alberts*, weduwe van Zwolle.

27 juni 1659. ***Jan*** Gerritsx. ***Hooghwoert,*** bakker te Haarlem, verklaart 916 car.gl. schuldig te zijn aan Floris Jansz., buurman te Nieuwerkerk. (GAH, not. arch. no. 343, fol. 164, nots. M. Bardoel)

4 jan. 1667. Scheiding van tafel en bed tussen ***Jan Gerritsz. Hoogewoert en Engeltje Alberts.*** Hij behoudt het huis op de Burgwal bij de Achterstraat, waar zij wonen en waar de bakkerij is gevestigd. (GAH, not. arch. no. 259, acte 301, nots. M. de Keijser)

17 nov. 1667. Op verzoek van ***Jan Gerritsz. Hoogewoert*** wordt verklaard dat zijn vrouw, ***Grietgen Hendrixs Leevelt,*** in 1665 is overleden, nalatende een zoon ***Hendrick Hoogewoert,*** die in nov. 1666 is overleden. (GAH, not. arch. no. 414, fol. 85v, nots. M. Haeswindius)

3. *Maritge Levelt*, j.d. van Almelo[50], begr. Haarlem 1 sept. 1699, tr. ald. (schepenen) 20 mei 1657 *Jan Reijnderse* (*Reijnharts*), j.m. van Stellingwerf in Friesland, kleermaker, †1676/90.

6 sept. 1658. Testament van ***Jan Reijnders***, mr. kleermaker, en ***Maritgen Hendricx***, echtelieden, wonende in de Grote Houtstraat te Haarlem. Haar ouders leven nog, maar hun naam wordt niet genoemd. (GAH, not. arch. no. 245, fol. 70, nots. Z. van der Pullen)

14 dec. 1673. ***Jan Reijnderts*** wordt genoemd als neef van het minderjarige voordochtertje van de overleden ***Jochem Maertens Terwoude.*** Zie uitvoeriger § 5.

24 april 1690. Mutueel testament van ***Maritie Leevelt,*** weduwe van ***Jan Reijnderse***, en ***Jannetie, Leevelt,*** bejaarde dochter, gezusters, wonende in de Noorderschoolsteeg te Haarlem. (GAH, not. arch. no. 516. acte 34, nots. G. van Campen)

4. *Judith Levelt*, in 1675 genoemd te Almelo en in 1676 te Haarlem.

47. *Geule* zal een verschrijving zijn voor ***Jutte.*** Vergelijk het testament van 11 sept. 1676 (IIb, 6).
48. ***Claas Levelt*** wordt met genoemd. Was hij reeds' overleden zonder kinderen in leven na te laten ? Zie ook noot 51.
49. Het hier bedoelde huis van ***Hendrik Levelt*** stond in het eerste kwartier van de stad Almelo, even ten zuiden van de nog bestaande Ned. Hervormde kerk. Jan Schuurman, de koper, wordt in 1682 als eigenaar genoemd onder no. 55, terwijl de weeme (pastorie) bij die kerk, dan is vermeld als no. 47. (RAO, Statenarchief no. 2576, resp. 2582, Kohier vuurstedengeld).
50. Bij haar huwelijk wordt zij ***Maritgen Hendrikx,*** j.d. van Almelo, genoemd.

5. *Theuniske Levelt,* in 1675 genoemd te Almelo en in 1676 te Haarlem.

6. ***Jenneke** Levelt,* genoemd in 1675 te Almelo, begr. Haarlem 2 maart 1701.

11 sept. 16'76. Mutueel testament van ***Judick Levelt,*** ziek, ***Theunisge Levelt*** en ***Jannitge Levelt.*** Bij overlijden van de langstlevende van hun drieën, zullen hun goederen vererven op „haar suster" ***Maritge Levelt*** en haar man Jan ***Reijnderts.*** (GAH, not. arch. no. 267, acte 140, nots. M. de Keijser)

IIIc. *Claas Levelt,* wever te Almelo, in leven 1666, mogelijk † in 1670 [51], tr. vóór ca. 1652 ***Sfine Hindriksdr. Vos*** (ook genaamd ***Sfine** Rolofs*), in leven 1662, dr. van ***Hindrik Rolofs Vos*** [52] en ***Marie** Billix.*

2 febr. 1645. Claes ***Hendrix Levelt*** wordt beboet met 3 oude schilden, wegens het roepen van weerwolven en tovenaars op straat, in de late avond. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo, register van broekhaftigen)

12 juni 1654. Berent Jan Warners verzoekt „aneichninge" tegen Claes ***Hendrix** Levelt.* (RAO, r.a. no. 2595, stad Almelo)

26 maart 1655. Fenneken Roloffs en haar zuster Anna Swissens maken een zaak aanhangig tegen ***Stine Hendriks,*** huisvrouw van Claes *Levelts,* wegens „injuriën". (Alsvoorgaande)

14 juni 1656. Jan Roloffs, namens zijn moeder Fenneken Roloffs, vraagt van *Claes Levelts* betaling van 42 car.gl. Laatstgenoemde antwoordt dat hij geen gereed geld bij de hand heeft; wel heeft hij „een stucke doeks Op touw", dat hij dinsdag aanstaande klaar heeft en hij stelt dit tot onderpand. (Als voorgaande)

3 febr. 1659. ***Stinken Roloffs,*** huisvrouw van Claes *Levelt,* verschijnt in een geding tegen Swier Swam. (RAO, r.a. no. 2596, stad Almelo)

28 febr. 1659. „Erschenen ***Fenneken** Hendrix* ***Vos,*** claghen te erkennen aen haren swager *Claes* ***Levelt*** gelanget ende gedaen te hebben een silveren goordel met een rosenkrans van bloetkrallen ende silveren krallen", ter waarde van 2 rijksdaalders, en een zilveren ketting met haken ter waarde van 20 gl. Zij heeft de zilveren gordel inmiddels van Swier Swam ingelost en zij vraagt teruggaaf van het overige. (RAO, r.a. no. 2596, stad Almelo)

1 april 1661 en 3 febr. 1662. *Dirck* ***Hindricxs (Vos)*** en Claes *Levelt,* kinderen en erfgenamen van zalige ***Marie** Billix,* hun moeder (resp. schoonmoeder), die al langer dan een jaar geleden is overleden, gewezen huisvrouw van hun vader (resp. schoonvader) *Hindrick* ***Roloffs,*** vragen van deze laatste bewijs of ***overgave van*** hun moederlijk goed. Vervolgens vragen *Dirck* ***Hindricks Vos*** en zijn zusters ***Stine,*** huisvrouw van Claes *Levelt,* hun vader te verplichten aan de (niet genoemde) uitspraak in deze te voldoen. (Als voorgaande)

28 mei 1666. Vier personen hebben „arrest gedaen op *Claus Leuelts* quota", hem aangestorven van zijn zalige vader *Hinrich* ***Levelt.*** (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo, gerechtelijke arresten)

Uit dit huwelijk, mogelijk:

Jannefie Levelf, begr. Amsterdam 23 nov. 1668 [53].

Bijlage A. Margaretha van Heiden.

Margaretha van Heiden (van** Hieden*)**, geb. ca. 1547, woonde ca. 12 jaar te Goor op het huis De Hovele en sinds ca. 1589 te Almelo,

51. Op 17 juni 1670 werd te Amsterdam begraven: „*Claes Heinderiks Leuelt,* buiten de Leijtsepoort aen den Overtoom, 4 kinderen". (GAA, dtb. no. 1227, fol. 161). Eén van zijn kinderen zou kunnen zijn: ***Jannetie Levelt*** zie noot 53; de overigen zijn onbekend.

52. Zie aangaande ***Vos,*** Bijlage F.

53. Begraven te Amsterdam 23 nov. 1668 „*Jannetie Claas* ***Leeuelt*** op de wegh van den Overtoom bij de pottebackerij". (GAA, dtb. no. 1227, fol. 133).

in leven 1617, tr. le ***Arent*** *?* ***N.N.*** [12]; tr. 2e ***Adolf*** (*Alof*) Jungejans, † 1589/90; tr. 3e vóór ca. 1592 ***Wessel** Ho(e)fslag,* † 1602/09.

Uit haar eerste huwelijk, in waarschijnlijke volgorde:

1. ***Maria** (Arents?)* ***N.N.,*** † ***vóór 1616,*** tr. *Cornelis Ba(a)rscher,* burgemeester van Almelo.

Uit dit huwelijk:

a. ***Arent Baarscher.***

b. *Geese* ***Baarscher.***

c. *Swenneke Baarscher.*

2. Jutte (*Arents?*) ***N.N.,*** tr. vóór ca. 1608 ***Jan Levelt*** (genealogie IIa).

9 sept. 1589. Mutueel testament van ***Adolph Jungejans*** en ***Margareten,*** echtelieden. Als hij de langstlevende is, moet hij „*Margareten* bieden kinderen ***Maria*** und ***Jutte*** genampt" onderhouden. Als zij de langstlevende is, zal zij met haar twee dochters het vruchtgebruik hebben van zijn nalatenschap, op voorwaarde dat zij aan ***Berntken,*** zuster van de testateur, 50 daler zal geven. Na het overlijden van de testatrice zal de gehele nalatenschap aan de genoemde ***Maria*** en ***Jutte*** toekomen en, als deze beiden vóór hun moeder zouden overlijden zonder wettige „lyues eruen" na te laten, dan zal de gehele nalatenschap aan de heilige kerk ten goede komen. (RAO, r.a. no. 2588+, stadboek van Almelo; HA, no. 197, landgericht Almelo)

26 febr. 1590. ***Margaretha van Hieden,*** weduwe van ***Aloff Jungejans,*** geeft. ***Berntken,*** zuster van ***Aloff** Jungejans,* een „geboirliche verehringe". (RAO, r.a. no. 2588+, stadboek van Almelo)

22 april 1592. Verschijnt „Rolof Geretsen anwolt ***Wessel Hoffslags*** (en) ***Grieten*** sijner huisfr." (HA. no. 197, landgericht Almelo)

27 juli 1594. ***Wessel Hoffslach*** en Grieten. zijn huisvrouw kopen een gorden (gaarde), gelegen in Elsmanshorst (te Almelo; volgt belending). (HA, no. 197, landgericht Almelo)

13 dec. 1595. „***Margaretha van Heiden*** genant *Hoffslach*" machtigt Gerhart Engelberts, burger te Goor, betreffende haar vorderingen. (Als voorgaande)

16 jan. 1597. Mutueel testament van ***Wessel** Hoffslach* en ***Margaretha van Hieden,*** echtelieden. De langstlevende van hen zal lijftocht behouden van hun gezamenlijke nalatenschap. Als hij de langstlevende is, zal hij erfscheiding houden „met *Margareten* twier (twee) kinderen und dochteren", aangaande haar nalatenschap, evenwel onder behoud van de genoemde lijftocht. (RAO, r.a. no. 2588, stad Almelo)

27 jan. 1602. ***Wessel Hofslach,*** burger te Almelo, geeft naar aanleiding van de grote schade, die zijn huisvrouw ***Margaretha van** Hieden,* heeft geleden door „volscholdige plunderent van Henrich Richters, Lamberts und derselver metgesellen", uit kracht van testament, aan haar zijn gehele nalatenschap, roerende en onroerende goederen, gelegen onder het gericht van Almelo, te Goor en elders.

Hij legateert aan zijn broeder ***Johan** Hofslach* ***10*** goltgulden, aan zijn zuster *Finna* (?) en aan *Bertken,* huisvrouw van zijn overleden broeder ***Reints,*** elk ***20*** goltgulden.

Aan ***Jutte,*** dochter van zijn huisvrouw ***Maraaretha*** legateert hij 80 goltgulden, wegens de schade-die zij heeft ondervonden van zijn neef ***Gerrit** Hofslagh* [54]. ***Margaretha van Hieden*** van-haar kant, zegt toe dat *Wessel* zijn goederen zijn leven lang zal behouden, zonder enige beperking van de ziide van haar of van haar kinderen. (RAO, r.a. no. 2589," stad Almelo)

11 febr. 1614. *Margareten* ***van** Heijden,* weduwe *Hoefslach,* verkoopt aan *Johan* ***Levelt*** en *Jutken,* zijn huisvrouw, een halve goirde gelegen in Elmanshorst. Zie uitvoeriger de genealogie sub. IIa.

5 febr. 1616. *Margareta* ***van Heiden,*** *Hofslag c.s.* verkoopt aan ***Jan Levelt*** en ***Jutte, zijn*** huisvrouw,

54. Wellicht is hij dezelfde als: ***Gerrit** Hoffslach* die op ***15*** juni 1629 verklaart 63 à 64 jaar oud te zijn en reeds 38 jaar herberg te houden (blijkbaar te Goor). (RAO, r.a. Goor no. 43, Kondschappen).

het reeds door hen bewoonde huis en hof, brouwhuis enz. Zie uitvoeriger de genealogie sub IIa.

8 nov. 1617. Enkele personen, onder wie Margreta van ***Heiden,*** weduwe ***Hoefslachs,*** geven een getuigenverklaring ten behoeve van de burgemeesters van Goor. Zij zegt circa 70 jaar oud te zijn, niet te Goor te zijn geboren, maar daar wel circa 12 jaar te hebben gewoond „ten huse Hoeuels" [55]. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

Bij 1 age B. Meijer.

Jan *Meijer* [56], geb. circa 1586/96, vele malen burgemeester van Almelo tussen 1627 en 1663, † tussen 6 april en 20 juli 1670, tr. vóór circa 1619 ***Jenneke Schulten,*** in leven 1642.

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. ***Anna Meijer,*** tr. ca. 1640 *Arent Levelt* (genealogie sub IIIa).
2. ***Hendrikje Meijer.***
3. ***Fenne Meijer,*** †1675/76, tr. vóór ca. 1642 ***Geert (Gerrit) ten Bruggencate*** [57], †1671/74, zn. van ***Herman ten Bruggencate en Stine N.N.***

19 mei 1619. Swenne Winhoffs, huisvrouw van Hendrik Krul1 de oude, verklaart 100 daalders te hebben opgenomen van *Johan Meijer* en ***Jenneke,*** zijn huisvrouw. (Daaronder staat:) Deze som is afgeleverd 18 juni 1628. Johan. ***Meijer,*** burgemeester te Almelo. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

1627-1663. Jan ***Meijer*** wordt genoemd als burgemeester van Almelo in 1627, 1628, 1631, 1633 t/m 1636, 1638, 1641, 1642, 1645, 1650, 1658 t/m 1663. (RAO, r.a. no. 2591 t/m 2594, stad Almelo; HA, no. 189, 196, 196A en 198A, landgericht Almelo; Gemeente-archief Almelo, rekeningen van het St. Anthony-gasthuis; J. W. Racer, Almelosche Oudheden, 1785)

21 april 1634 (genoteerd tussen 4 juni en 10 aug. 1649). Overeenkomst tussen ***Johan Meijer,*** burgemeester te Almelo, enerzijds en *Hendrick* ***Rensinck*** anderzijds, waarin o.a. wordt bepaald dat eerstgenoemde en zijn huisvrouw ***Jenneken Schulten,*** de penningen zullen behouden die onder hen berusten. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

18 jan. 1636. Johan Coppers en Aeltje, zijn huisvrouw, verkopen aan *Johan Meijer,* burgemeester, en Jenneken zijn huisvrouw, een gorde. gelegen achter de hof van de koper en Hendrik Swijssens gorden. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

24 mei 1642. *Joan* ***Meijer,*** burgemeester te Almelo, per uxorem, vraagt betaling van 12¾ daalders wegens een geleverde koe. (HA, no. 196A, landgericht Almelo)

12 okt. 1645. Burgemeester ***Johan Meijer*** is slaags geweest ten huize van Lambert Blomers. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo)

55. Het huis De Hovele, staande buiten de Molenpoort te Goor, verwoest in 1581 en niet meer herbouwd, werd in die tijd bewoond 'door ***Rolof van Hövell,*** tr. vóór ca. 1525 ***Anna van Heijden, dr.*** van ***Herman van Heijden*** en ***Margaretha van Kelduno.***
Broeders van ***Anna van Heijden*** waren: ***Egbert van*** Heijden, in leven 1550 en ***Wolter van Heijden,*** richter te Oldenzaal 1547-1570. tr. 1525 ***Marie Ko(e)rtte*** — ook genaamd ***Droste*** — welk huwelijk kinderloos bleef. (Vriendelijke mededeling van ons medelid J. G. F. M. G. Baron van Hövell tot Westerflier, te Ohé en Laak). Vergelijk: Het copieboek van Wolter van Heijden. Vereeniging ... Overijsselsch Regt *en* Geschiedenis, Werken, 1906; De Ned. Leeuw 1972, kol. 208 en 1975, kol. 79.
Wie waren de ouders van ***Margaretha van Heiden ?*** Haar langdurig verblijf op De Hovele maakt aannemelijk dat zij verwant is aan de meergenoemde ***Anna van Heijden.***

56. Hij zou een zoon kunnen zijn van ***Herman Meijer*** en ***Fenne:***
a. 2 nov. 1587. ***Herman Meijer*** en ***Fenne,*** zijn huisvrouw, worden genoemd als verkopers. (RAO, r.a. no. 2588+, stadboek van Almelo) ;
b. 4 maart 1635. Burgemeester ***Johan Meijer,*** namens ***Fenne Meijers,*** zijn moeder, spreekt Johan Nijlandt aan om betaling van 30 daler. (HA, no. 196, landgericht Almelo).

57. Zie bijlage C. Ten ***Bruggencate,*** sub IIb.

28 april 1656. Jan ***Meijer*** zegt dat hij tussen de 60 en 70 jaar oud is en dat zijn dochter *(Fenne)* is getrouwd met Geert ***ten Bruggenkatte.*** (HA, no. 1221, getuigenverklaringen)

Ca. 1659. *Joan* ***Meijer,*** burgemeester, geeft 5 rijksdaalders voor het herstel van de school te Almelo'. (Gemeente-archief Almelo, Intekenlijst schoolherstel 1659-1665)

6 april 1670. Testament van oud-burgemeester Jan. ***Meijer.*** Hij legateert: aan ***Fenneken,*** dochter van zaliger ***Harmen Meijer;*** aan zijn kindskinderen die ***Jan*** of *Jenneken* heten 20 gl.; aan *Enneken,* dochter van zijn schoonzoon Geert ***ten Bruggencaete 20*** gl. en de helft van een gaarde, liggende achter het klooster langs de weg; aan de kinderen van ***Harmen Schuijtemaacker legateert*** hij de andere helft van die gaarde. (RAO, ***r.a.*** no. 2618, stad Almelo)

30 jan. 1671. *Arent Levelt* verzoekt de gecht (getuigenverklaring) van de drie dochters (van ***Jan Meijer): Hendrickien Meijers, Fenne Meijers,*** huisxrouw van ***Gert ten Bruggencate*** en *Enneken* ***Meijers,*** huisvrouw van de verzoeker zelf, aangaande „het boeck" (de boekhouding) van wijlen burgemeester *Jan* ***Meijer*** en ***Herman Schuitemaacker,*** namelijk wat daaruit nog moet worden verrekend. (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

22 jan. 1677. *Arent* ***Levelt*** en *Herman Schuijtemaecker* verkopen aan Frerick Backer en Herman ten Bruggencate het huis van zaliger ***Jan*** *Meijer* [58], staande binnen Almelo, tussen het huis van Jan Schimmelpenninck en dat van Jan Mulder. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

B ij 1 a ge C. Ten Bruggencate.

1. *Herman* ***ten Bruggencate,*** tr. vóór ca. 1608 ***Stine N.N.,*** beiden dood 1669.

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. *Wolter,* volgt IIa.
2. Jan ***ten Bruggencate,*** dood 1683, tr. vóór 1649 *Marieke Cornelisdr.* ***Baarscher,*** in leven 1684.
3. ***Geert,*** volgt IIb.
4. *Herman* ***ten Bruggencate,*** dood 1650, tr. vóór ca. 1630 Gese ***Bruins,*** in leven 1650.
5. ***Stine ten Bruggencate,*** †1656/67.

Mogelijk ook:

6. ***Aabtje ten Bruggencate,*** tr. vóór ca. 1668 *Frerick* ***Derks*** *Backer.*

IIa. *Wolter* ***ten Bruggencate,*** genoemd sinds 1645, tapper te Almelo, †1671/81, tr. le N.N. ***Willemsdr. Steenmetselaar;*** tr. 2e vóór ca. 1669 ***Fenneke N.N.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Aalke Wolters ten Bruggencate,*** dood 1709, tr. vóór ca. 1666 Gerrit *Levelt* (genealogie sub IVa).

Uit zijn tweede huwelijk, onder anderen:

2. ***Hermke ten Bruggencate.***

IIb. ***Geert (Gerrit) ten Bruggencate,*** †1671/74, tr. vóór ca. 1642 ***Fenne*** *Meijer* [17], †1675/76, dr. van ***Jan Meijer*** en ***Jenneke*** *Schulten.*

Uit dit huwelijk, in waarschijnlijke volgorde:

1. *Herman* ***ten Bruggencate, in 1676*** meerderjarig.
2. ***Anna (Enneken) ten Bruggencate,*** tr. vóór ca. 1676 Simon *Beckers.*
3. ***Jan ten Bruggencate***
4. ***Fenneke ten Bruggencate*** } in 1676 minderjarig
5. ***Jenneke ten Bruggencate***

24 sept. 1608. De vrouw van *Herman* ***ten Bruggencate*** verschijnt voor het gerecht. (HA, no. 198A, landgericht Almelo)

9 nov. 1612. *Herman* ***ten Bruggenkotte*** en ***Stine,*** zijn huisvrouw, kopen een huis c.a. staande in stads wigbolt

58. Dit is het huis „Wilbrandt", zo genoemd in 1682 en, in 1752 onder no. 131, staande in het tweede kwartier van de stad. (RAO, Statenarchief no. 2576, resp. 2582, Kohier vuursteden-geld). Het tinsregister van 1764-1780 vermeldt: Wilbrandtshuis, destijds: ***Jan Meijer. (HA,*** no. 229).

(te Almelo), ***tussen*** het huis van Jan ten Kotte en dat van Frerick Janse. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo)

6 mei 1642. Geert Hermsen ***ten Bruggencatte en Fenne Meijers,*** echtelieden. kopen een goorden, gelegen in het Slagh (te Almelo), RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

28 aug. 1645. Getuigenverklaring ***van Wolter Bruggencatte wegens*** tumult op straat. (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo)

29 nov. 1649. Johan Jostes, caverende voor zijn huisvrouw Zweene, Jan ***ten Brugcatte*** en *Marieken (Barscher),* zijn huisvrouw, ***Peter Barschers*** en *Wolter Barschers* caverende voor hun twee broeders, ***Tonnis en Gerrit Bartscher,*** verklaren betaald te zijn door ***Jan Cornelis Bartschers*** en ***Marieken,*** zijn huisvrouw. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

14 jan. 1650. Gese ***Bruins,*** weduwe van *Herman Hermsen Bruggencatte,* wordt aangesproken om betaling van 50 gl. met de rente. Zij, geassisteerd door *Wolter Barschers,* haar schoonzoon, en ***Gerrit ten Bruggenkatte,*** broeder van haar man. zegt dat deze schuld haar onbekend is. (RAO, r.a. no. 2595, stad Almelo)

15 juni 1650. Aan ***Geert ten Bruggencotte*** en zijn twee broeders wordt reden van pandkering gevraagd. Daarop wordt geantwoord door Jan ***ten Bruchenkotte,*** mede namens zijn broeders. (HA, no. 196A, landgericht Almelo)

Ca. 1659. Geert ***ten Bruggencaete*** geeft 10 gl. voor het herstel van de school te Almelo. (Gemeente-archief Almelo, Intekenlijst schoolherstel 1659-1665)

17 nov. 1662. ***Geert ten*** *Bruggencaet* verklaart via zijn zwager *Arent Levelt* **12** car.gl. te hebben ontvangen. (RAO, r.a. no. 2596, stad Almelo)

24 juni 1667. *Jan then* **Bruggencaet** legt beslag op de nalatenschap die ***Geert then Bruggencwet*** is aangeërfd van wijlen ***Stijnken te Bruggencaet.*** (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo)

14 mei 1668. ***Geert ten Bruggencaet*** en ***Fenne*** *Meijers,* echtelieden, verkopen aan ***Frerick Derxen*** *Backer* en *Ale (ten Bruggencate),* zijn huisvrouw, hun huis en hof, gelegen binnen wigbolts (te Almelo), tussen Wolter Baersers „gecofte" en (het huis van) Jan Hilgerinck. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

6 juli 1668. ***WoZter ten Bruggencaet*** spreekt ***Gerrit Levelt*** aan voor 39 gl. berekende schuld en 21 st. wegens vertering ten huize van de eiser. (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

21 dec. 1668. Geerk ***ten Bruggencaet*** en ***Fenne*** *(Meijer),* zijn huisvrouw, verkopen aan Johan Altink hun huis te Almelo, schietende aan de Hofkamp, waar nu Jan ter Hammick woont. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

2 jan. 1669. ***WoZter ten Bruggencaet*** en ***Fenneken,*** zijn huisvrouw, alsmede *Jan ten* **Bruggencaet** en *Marijken* **Barschers,** echtelieden, verkopen aan Johan Kippers en Aefken, zijn huisvrouw, hun huis staande te Almelo, tussen dat van Lambert Colmschot en dat van ***Geert ten*** *Bruggencaet.* (Als voorgaande)

13 jan. 1669. ***Geert ten Bruggencarte*** staat het kindsdeel dat hem toekomt. van het huis van ***Harmen ten Bruggencaete en*** *Stijnken,* zijn overleden ouders, af aan *Jan* ten ***Bruggencate.*** Hij, eerste comparant, en zijn vrouw ***Fenne Meijers,*** verklaren dat Jan ten *Bruggencate* en *Marijken (Baarscher),* echtelieden, hun terzake hebben betaald. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

20 juni 1670. *Anna Garrits* ***ten Bruggencaet*** zegt dat haar bestevader, wijlen ***Jan*** *Meijer,* bij zijn testament, aan haar een halve gaarde had gelegateerd, liggende in stads wigbolt, achter het klooster. Zij vraagt deling van die gaarde, zodat zij het hare kan verkrijgen. (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

12 sept. 1670. ***Geert*** *then* **Bruggencaet** en zijn broeders ***WoZter*** en ***Jan,*** verzoeken termijn van sluiten in de zaak tegen Lambert Colmschot. (Als voorgaande)

5 okt. 1674. De weduwe van ***Geert ten Bruggencaet*** zegt dat de weduwe van Geert Lucas van haar een „hoycke" (huik) in bewaring of in pand heeft. (Als voorgaande)

29 jan. 1675. ***Frerick*** *Backer* en *Aeltje* ***ten*** *Bruggencaet,* echtelieden, verkopen hun halve huis, waarvan de

andere helft toekomt aan Hendrick van Stede, en aan de andere zijde belend door het huis van Jan Hulsbrinck. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

21 juni 1675. De weduwe van ***Geert ten Bruggencaete*** transporteert aan haar zoon *Harmen* ***ten Bruaaencaet,*** haar -halve huis, staande te Almelo, tussen-dat van Jan Keppers en dat van Warner Alofs. Na haar dood zal *Harmen,* tot zijn voorkeur, de ene of de andere helft van dit huis mogen hebben. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

8 sept. 1676. Jan Jansen Kippers en Herman Schuijtemaker worden gesteld tot mombers over de boedel van de onmondige kinderen van ***Geert ten Bruggencaete*** en ***Fenne Meijers.*** beiden zaliger. (RAO, r.a. no. 2629. stad A l m e l o , momberboek)

1 sept. 1676. Frerick Dercksen Backer zegt dat hem 100 gl. 17 st. toekomt uit de boedel van zaliger ***Geert ten Bruggencaete*** en ***Fenne Meijers,*** gewezen echtelieden. De kinderen van dit echtpaar zijn: *Herman,* die mondig is, *Enneken* getrouwd met *Sijmon Beckers* en de onmondige ***Jan,*** *Fenneken* en ***Jenneken.*** (RAO, r.a. no. 2598, stad Almelo)

30 juli 1677. ***Jan Hermsen Bruggencaate*** en ***Marijke*** *Cornelis Baarschers,* echtelieden, verklaren 400 car.gl. schuldig te zijn, wegens hout dat aan de eerstgenoemde en diens broeder ***Geert*** in maatschappij is -geleverd. (RAO, r.a. no. 2618. stad Almelo)

12 dec. 1681. ***Frerick*** *Backer* en *Herman* ***ten*** *Bruggencate* worden gesteld tot mombers over de onmondige kinderen van zaliger ***WoZter ten Bruggencate,*** verwekt bij ***Fenne N.N.*** (RAO, r.a. no. 2629, stad Almelo, momberboek)

16 jan. 1682. *Frer. Backer* en *Aele* ***ten Bruggencot,*** echtelieden, verkopen hun halve huis c.a., waarvan de andere helft toekomt aan de weduwe van Henr. Stover, gelegen (te Almelo) tussen de Hofkamp en (het huis van) Jan ter Hulsbring, aan Henr. Lubbers Bemken en (Anneke) Lucas, echtelieden. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

8 okt. 1683. Er wordt gepand aan de eigendommen van de weduwe van ***Jan ten Bruggencotte.*** (RAO, r.a. no. 2600, stad Almelo)

29 sept. 1684. *Marije* ***(Baarscher),*** weduwe van ***(Jan) ten Bruggencaete,*** wordt aangesproken. (Als voorgaande)

B i j l a g e D. Steenmetselaar.

Willem Hendriksx. *Steenmetselaar,* wonende te Almelo, waarsch. metselaar van beroep, genoemd vanaf 1640, dood 1666, tr. *Geertje Jansdr.* ***Kuijcken.***

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. ***Jenneke*** *Willems Steenmetselaar,* in leven 1677, waarsch. ongehuwd.

2. N.N. ***Willemsdr. Steenmetselaar,*** tr. ***Henrik*** *Freriks,* in leven 1677.

3. N.N. *Willemsdr. Steenmetselaar,* dood 1667, tr. *Wolter* ***ten Bruggencate*** [59], genoemd vanaf 1645, tapper te Almelo, † 1671/81, zn. van *Herman* ***ten Bruggencate*** en *Stine* N.N.

20 jan. 1640. *Willem Steenmesseler* en ***Geertken,*** zijn huisvrouw, kopen een half huis c.a., waarvan de andere helft aan Johan Bruins toebehoort, gelegen (te Almelo) naast het water, nabij het huis van zaliger Jan Holtmans, nu Jan Schimmelpennink's huis. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

11 nov. 1640 (genoteerd na 17 mei 1641). Testament van ***Gert Jansen*** *Kuijcken,* broeder van de vrouw van ***Willem*** *Steenmesseler.* Hij legateert o.a. aan laatstgenoemde, zijn zwager, de landerijen Rensincks Maethe. (Als voorgaande)

30 sept. 1641. ***Johan Hendricksen*** verkoopt aan zijn broeder *Willem Steenmesseler* en ***Gertjen,*** zijn huisvrouw, zijn halve huis c.a., waarvan de andere helft reeds aan de koper toebehoort, welk huis hen van hun zalige ouders is aangestorven. (Als voorgaande)

59. Zie Bijlage C. Ten ***Bruggencate,*** sub IIa.

7 maart 1642. ***Willem** Hendrixsen **Steenmesseler en** Gertjen **Jansen,*** zijn huisvrouw, kopen van zijn mede-erfgenamen hun aandelen in de nalatenschap van zijn overleden ouders. (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo')

7 juli 1644. Kwitantie voor ***Willem** Stenmeseler,* als enige erfgenaam van zijn vrouws zusters, ***Griete Jansen** Kuijcken,* betreffende de betaling van een door hem gekocht huis, staande (te Almelo), tussen het huis van Hendrik Goetfrunt en dat van Jacob Beckers. (Als voorgaande)

11 febr. 1667. *Arent Levelt* spreekt ***Jenneke** Willems* aan, als bezitster van de erfenis van wijlen ***Willem Steenmetselar,*** voor 61 car.gl., wegens doodschuld en andere. (RAO, r.a. no. 2597, stad Almelo)

10 juli 1669. Testament van ***Jenneke** Steenmetselars.* Zij vermaakt haar halve huis aan Jan Wanscher en zijn huisvrouw, die reeds eigenaar zijn van de andere helft daarvan. (RAO, r.a. no. 2618, stad Almelo)

B ij 1 a g e E. Lesschering.

1. ***Harmen Berentsen Smitt,*** wonende te Tubbergen, waarschijnlijk smid van beroep, in leven 1688, tr. N.N.

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. ***Lammert, volgt*** 11.

2. ***Jenneken Harms,*** tr. vóór ca. 1688 ***Helmich Lammers.***

II. ***Lammert Harmsen Smitt.*** ook genaamd Lammert ***Harmsen Lesschering,*** mr. smid te Tubbergen, † 1694 [60], tr. vóór ca. 1686 Gesina ***ten** Boecum **(ten Bokum),*** † 1729; zij hertr. Tubbergen 14 mei 1695 ***Jan Steffens*** [61], mr. smid ald., † 1721/28.

Uit dit huwelijk:

1. Fenna ***Lesschering,*** tr. in 1708 ***Wouter** Levelt* (genealogie sub Va).

2. ***Harmina Lesschering,*** ged. Tubbergen (R.K. parochie) 13 sept. 1692, tr. le (ondertr. Almelo 28 juni 1714) Tubbergen 2 dec. 1714 ***Gerrit** Hubertsz. **Paaschen,*** j.m. te Almelo; tr. 2e Almelo 10 juni 1739 ***Hendrik Post,*** wednr. van ***Maria Mensink.***

3.** Lamberta **Lesschering, ged. Tubbergen (R.K. parochie) 24 dec. 1694, jong †.

Uit haar tweede huwelijk onder anderen:

a. ***Lammert Steffens,*** tr. ***Catharina van Steden.***

20 jan. 1686. Derrick van Ommen heeft zijn huis en de hof daarachter, gelegen (te Tubbergen) tussen het huis, van Salm Bodeker en dat van de vader van de koper, voor 400 car.gl. verkocht aan ***Lammert Hermsen** Lesscherinck,* smid te Tubbergen en diens huisvrouw *Gesina* ***ten Boeckum.*** (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 2)

19 maart 1688. ***Harmen Berentsen Smitt te*** Tubbergen verkoopt voor 260 car.gl. aan zijn oudste zoon, *Lambert* ***Harmsen Smitt*** en diens huisvrouw, ***Geesken ten Boeckum,*** zijn halve kamp, bestaande uit hooi- en zaailand, genaamd Brugge Tonnenkamp, waarvan de andere helft aan Jan Broeckelman toebehoort, gelegen in de buurschap Tubbergen, tussen Jan van Ommen's land en , ,Tijesen Weijde Maett". (Als. voorgaande)

19 maart 1688. ***Harmen Berentsen Smitt*** verkoopt voor 300 car.gl. aan ***Helmich Lammers,*** man van zijn dochter ***Jenneken Harms,*** zijn huis staande in het dorp Tubbergen, tegenover Lammert Bodekers huis en naast dat van ***Lammert Harmsen (Smitt c.q. Lesschering,*** zoon van de verkoper). (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 2)

1711. Het kohier van de 1000e penning noemt in het dorp Tubbergen: ***Jan** Steffens* (bezit onroerend goed ter waarde van) 500 gl. (RAO, Statenarchief no. 2547)

60. Zijn jongste kind werd 24 dec. 1694 gedoopt. (Doopboek R.K. parochie Tubbergen, Parochie-archief ald.).

61. Hii zal identiek zijn met *Jan* ***Steffens,*** die op 25 febr. 1684, als nagelaten zoon van wijlen *Steffen Smit* te Tubbergen, verklaart dat zij (hij en de zijnen) als erfgenamen van laatstgenoemde, geld schuldig zijn aan Getruijt Jooris te Ootmarsum, welke schuld hij belooft te betalen op Pinksteren 1684. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 2).

15 aug. 1721. Testament van ***Jan Steffens,*** mr. smid, en ***Geesken ten Boekum,*** echtelieden, wonende te Tubbergen. Zij stellen hun drie kinderen, zowel uit het eerste als uit het tweede huwelijk, tot erfgenamen, namelijk Fenna ***(Lesschering),*** gehuwd met *Wolter* ***Levelt,*** Harmina (*Lesschering*), getrouwd met *Gerrit* ***Paaschen*** en *Lambert* ***(Steffens),*** die ongehuwd is. Zij legateren 100 gl. aan de jongste zoon van Fenna, genaamd ***Jan Levelt,*** welk geld eventueel zal versterven op zijn broeders ***Lammert*** en ***Hermannus*** (*Levelt*). (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 4)

10 febr. 1729. Testament van ***Geeseken ten Bockum,*** weduwe van Jan ***Steffens. Na*** vernietiging van haar voorgaande testamenten, stelt zij tot erfgenaam in de legitieme portie: haar zoon *Lambert* ***Steffens*** en haar dochter Fenna, getrouwd met *Wolter* ***Levelt.*** Zij stelt tot universele erfgenamen: de kinderen van haar dochter ***Fenna (Lesschering),*** alsmede haar dochter *Harmina Lescherink,* waarbij deze laatste vooraf uit de boedel 632 gl. zal ontvangen, zoals haar andere kinderen reeds hebben gehad. Zij legateert: aan haar dochter Fenna 40 car.gl; aan de kinderen van haar zoon *Lambert,* de halve Cremerskamp, gelegen achter het Tichelwerk, naast het land van Jan ter Stege en dat van Jan van Ommen; aan Gesina ***Getruit*** (*Levelt*), kind van haar dochter Fenna, het land op den Thij, groot 6 spint; aan ***Christina*** (*Levelt*), eveneens dochter van ***Fenna,*** legateert zij het land in het Saakerland, groot 1 schepel. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 5)

15 juni 1729. De gemachtigde van de weduwe *Steffens* verzoekt inzage van de pandkering die tegen haar eis is gedaan. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 34)

5 okt. 1729. Arrest op de nagelaten goederen van wijlen ***Geeske ten Boeken.*** weduwe van ***Jan Steffens.*** (Als v o o r g a a n d e)

3 nov. 1729. De gemachtigde van ***Gerrit Paaschen.*** nomine uxoris *Hermana* ***Lescherik,*** vraagt van ***Lammert Steffens*** afrekening van de boedel van wiilen ***Geesken** ten Bookum,* weduwe ***Steffens.*** (Als voorgaande)

23 jan. 1730. ***Gerrit Paeschen,*** nomine uxoris *Hermiena* ***Lescherink, zegt*** dat wijlen zijn schoonmoeder, ***Geesken ten Bokkum,*** aan haar borg, Dr. Dull, drie of vier obligaties in bewaring of onderpand heeft gegeven. Hij vraagt afgifte van deze stukken, onder aanbod van ontheffing van deze borgtocht. (RAO, r.a. no. 2606, stad Almelo)

31 mei 1730. Overeenkomst tussen Gerrit ***Paaschen*** en ***Hermina Lescherink,*** echtelieden, enerzijds en haar (half)broeder *Lambert* ***Steffens*** en diens huisvrouw *Caterine* van ***Steden*** anderzijds. Eerstgenoemden doen, onder daar omschreven voorwaarden, afstand van het recht dat zij hebben op de nalatenschap van haar moeder (*Geesken* ***ten Bocum),*** ten behoeve van laatstgenoemden. (RAO, r.a. landgericht Ootmarsum no. 5)

11 nov. 1736. Mutueel testament van **Gerrit *Huberts Paeschen*** en ***Hermina Lescherink,*** echtelieden. Als zij kinderloos overlijden, stelt zij tot erfgenamen: de kinderen van *Wolter Levelt,* namelijk *Lambert,* ***Hermanus*** en ***Jan Levelt,*** alsmede de kinderen van *Lambert* ***Steffens,*** genaamd ***Wilhelmina*** en Gesina ***Steffens.*** (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo')

Bijlage F. Vos.

Hindrik ***Rolofs (Vos),*** wonende te Almelo, waarsch. tapper, belastingcollecteur (1641, 1645, 1653), † 1661/66, tr. ***Marie** Billix,* dood 1660.

Uit dit huwelijk, volgorde onbekend:

1. *Stine Hindriksdr.* ***Vos*** (ook genaamd ***Stine** Rolofs*), tr. vóór ca. 1652 Claus ***Hendrikss.*** *Levelt* (genealogie sub IIIc).

2. ***Dirk** Hindriks **Vos,*** genoemd 1652-1662.

3. Fenna ***Hindriksdr. Vos*** (ook genaamd *Fenneke* ***Rolofs), in*** leven 1659, tr. le vóór ca. 1628 ***Hendrik Gotschalk;*** tr. 2e vóór ca. 1636 ***Dirk Schuitemaker,*** tapper.

15 sept. 1628. Getuigenverklaring van ***Fenneken** Ro-*

lofs, huisvrouw van ***Hendrick Goetschalk.*** (RAO, r.a. no. 2591, stad Almelo)

8 nov. 1632. ***Hindrick*** *Gottschalk* en ***Fenneken Rolofs,*** zijn huisvrouw, verkopen aan Johan van Rechteren, heer van Almelo, een gorden, gelegen bij de ronneboom (te Almelo'). (RAO, r.a. no. 2592, stad Almelo)

14 sept. 1635. ***Hindrick Rolofs*** vraagt betaling van een rekening van verteringen. (RAO, r.a. no. 2594, stad Almelo)

1 febr. 1636. ***Fenneken, Rolofs,*** huisvrouw van *Dirck* ***Schutemaker,*** vraagt betaling van 31 gl. (Als voorgaande)

1636. Enkele personen 'hebben „moetwilligheit angerichtet" ten huize van ***Derck Schutemaker,*** waar een „ehrlich geselschap te gelage satt". (RAO, r.a. no. 2593, stad Almelo, register van broekhaftigen)

17 aug. 1641. ***Hindrick Rolofs Vos zegt*** dat hij wegens „heeren middelen" een aanmerkelijk bedrag heeft te vorderen van Henrick ten Gettecotte, van wie in deze een paard wordt verkocht voor 30 daalders. (HA, no. 196A, landgericht Almelo)

11 juni 1645. Jan Knoop spreekt ***Hindrick Roelofs*** aan om betaling van 369 gl. achterstallig geld van het gemaal van het (land)gericht van Almelo, welk gemaal op eisers naam staat ingeschreven en waarvan ***Roeloffs*** enkele jaren „het collect" heeft gehad. Deze laatste antwoordt dat hij dit bedrag nog niet heeft kunnen innen. (Als voorgaande)

24 mei 1652. Stine, de huisvrouw van ***Claes Lievelts,*** spreekt haar broeder ***Dirk Vos*** aan om betaling van 10 gl. 5 st. (RAO, r.a. no. 2595, stad Almelo)

28 juni 1653. ***Henrick Rolofs Vos*** verklaart van de heer van Almelo te hebben aangenomen de impost van de bieren van de stad Almelo en die van de paarden van het (land)gericht van Almelo te collecteren. Hij stelt daarvoor zijn zoon *Derrick* ***(Vos)*** en zijn schoonzoon *Joan* ***Kreeckenbosch*** tot borgen. (HA, no. 196A, landgericht Almelo)

21 jan. 1656 (er staat 1655). Hendrick Busch procedeert tegen de weduwe ***Fenneken Roloffs*** alias *Schutemakers.* (RAO, r.a. no. 2595, stad Almelo)

27 febr. 1660. Hendrick Swam heeft ***Claes Levelt*** „uytgerecht" door aanpanding aan de erfenis, die deze laatste van zijn vrouws moeder (Marie *Billix*) is aangestorven. (RAO, r.a. no. 2596, stad Almelo)

3 okt. 1666. De kinderen en erfgenamen van *Hindrick* ***Rolofs Vos*** spreken Geert ten Ebbenhorst aan. (HA, no. 189, landgericht Almelo)

B ij 1 a g e G. De brouwerij van de Levelt's te Almelo.

Jan Levelt, ca. 1584—1627 (genealogie sub Ha), die sinds 1608 als bierbrouwer te Almelo wordt genoemd, kocht in 1616 het door hem bewoonde huis annex brouwerij aldaar, welk bedrijf gedurende drie generaties in het bezit van dit geslacht is gebleven. Het stond, zoals kon worden vastgesteld, aan de oostzijde van de Grootestraat, juist ten zuiden van het nog bestaande voormalige stadhuis, met de Molenbeek daartussen.

Dit stadhuis is in 1690 gebouwd; het is niet bekend waar het oudere stadhuis heeft gestaan[62]. De Molenbeek is gedempt en op de plaats van de brouwerij is nu een winkelbedrijf gevestigd: Grootestraat 82.

Er is geen afbeelding van de brouwerij bekend uit de tijd dat de ***Levelt's*** nog eigenaar daarvan waren. De oudste afbeelding van het stadhuis, een tekening uit 1729, geeft de situatie weer, gezien vanuit het westen. Ter rechterzijde, over de brug, ziet men daar twee gebouwen naast elkaar, beide met de achterzijde — waarin een grote schuurdeur — naar de straatzijde gekeerd. Aangenomen mag worden dat hier toch de behuizing van de ***Levelt's*** is afgebeeld, want bij de verkoop daarvan in 1736, bestond deze uit twee gebouwen: een woonhuis met brouwhuis en daarnaast een schoppe (schuur). In de jaren daarná zijn beide blijkbaar afgebroken: op een tekening

62. R. Kampman. De restauratie van het oude stadhuis te Almelo, in: Jaarboek Twente, 19'74, blz. 118.

uit 1786 staat op die plaats een woonhuis van een geheel ander type, met ramen aan de straatzijde[63].

Zoals hierboven al is gezegd, is de brouwerij gedurende drie generaties in het bezit van de ***Levelt's*** gebleven. Jan ***Levelt*** werd opgevolgd door zijn zoon, *Arent Levelt,* ***ca.*** 16061686 (genealogie sub IIIa), waarna diens zoon, *Claas Levelt,* † 1697/1700 (genealogie sub IIIa, 5) dit bedrijf van zijn mede-erfgenamen kocht.

Zijn huwelijk bleef kinderloos en zijn weduwe, ***Geertruij Heerdink,*** hertrouwde met ***Frerik Beuse,*** die de brouwerij voortzette. Hij hertrouwde in 1709 met ***Maria*** Nieuwenhuis, die vervolgens in 1717 in het huwelijk trad met ***Henrik ten Hoeve,*** die waarschijnlijk ook brouwer was: in 1726 is er namelijk nog brouwgereedschap aanwezig.

Uit het huwelijk ***Beuse-Nieuwenhuis*** werden drie kinderen geboren en de oudste daarvan, Gesina *Beuse* en haar man *Herman* ***Jan Elferink,*** blijken vervolgens eigenaar te zijn van het woonhuis met brouwerij. Zij verkopen dit bezit in 1736 aan Egbert Koster en Judith Koster, echtelieden.

In 1752 is Gerrit Koster eigenaar daarvan, in 1806 J. R. van Lennep en in 1832 staat dit perceel op naam van Catharina Coster, weduwe van Jacob Roeters van Lennep.

Na *Claas* ***Levelt*** is de brouwerij in andere handen overgegaan via opvolgende huwelijken.

Claus Levelt (genealogie sub IIIa, 5), bierbrouwer te Almelo', † 1697/1700, tr. *Geertruij* ***Heerdink*** (*Herinks*), dood 1709; zij hertr. (ondertr. Almelo 28 juli 1700) Tubbergen 26 april 1705 (sic) ***Frerik Arentsen Beuse,*** jongeman, bierbrouwer, † 1715/16; hij hertr. (ondertr. Almelo 22 sept. 1709) ***Maria*** *Wessels* ***Nieuwenhuis*** (*Nijenhuis),* j.d. tot Enter, in leven 1736; zij hertr. (ondertr. Almelo" 25 juli 1717) ***Hendrik Arentsen ten Hoeve (ten Hoften),*** j.m. uit het gericht Haaksbergen, † 1729/33.

Uit het huwelijk *Beuse-Nieuwenhuis* onder anderen:

Gesina *Beuse,* ged. Tubbergen (R.K. parochie) 1 febr. 1711, tr. Almelo 20 april 1732 *Herman* ***Jan Elferink,*** j.m. tot Ootmarsum.

5 febr. 1616. ***Margaretha van Heiden,*** weduwe *Hofslags c.s.* verkopen aan ***Jan Levelt en Jutte,*** zijn huisvrouw, het door hen bewoonde huis en hof, met brouwhuis, spiker (schuur), brouwketel en brouwgereedschap, gelegen (te Almelo) tussen het huis van Jan Vincken enerzijds en de waterstroom ter andere zijde. (RAO, r.a. no. 2590, stad Almelo')

1675. *Arent* ***Levelt*** (bezit onroerend goed ter waarde van) 1000 gl. (RAO, Statenarchief no. 2681, Kohier 500e penning, stad Almelo)

1682. Het kohier van het vuurstedengeld noemt in de stad Almelo: *Arent Levelt* ***3*** (vuursteden). (RAO, Statenarchief no. 2576)

27 juni 1689. „*Claes Levelt* toegestaan dat aghter desselfs huis in mijn stroom een putte soude setten", als recognitie jaarlijks' 30 st. te betalen. (HA, no. 2348, fol. 182v, Legger vaste inkomsten Huis Almelo)

7 mei 1703. ***Freer. Beuse*** stelt dat zijn „voorsaet" ***Claes*** *Lephelt,* het huis, brouwhuis en gaarden c.a. — thans door ***Beuse*** bewoond — destijds heeft gekocht van en betaald aan diens mede-erfgenamen, zijnde de erfgenamen van wijlen *Arent* ***Lephelts*** en hij verlangt dat deze goederen aan hem — *Beuse* — worden getransporteerd. (RAO, ra. no. 2602, stad Almelo)

1712. ***Frerik*** *Beuse* zegt dat zijn brouwketel er al vóór het jaar 1672 stond, maar hij weet niet hoe lang tevoren. (RAO, Statenarchief no. 2566, Register brouwketels in Twente, sub stad Almelo)

8 april 1723. ***Hendrijk ten Hoeve*** en Maria *Nijenhuis,* echtelieden, verklaren 150 car.gl. schuldig te zijn. Zij verbinden daartoe hun huis en weere, staande te Almelo, tussen het huis van Jan Koster en het stadhuis. (RAO, r.a. no. 2618+, stad Almelo)

10 mei 1726. ***Henrik ten Hoeve*** en ***Maria Nijenhuis,*** echtelieden, verklaren 700 car.gl. schuldig te zijn. Zij verbinden daartoe hun huis dat zij zelf bewonen, met de brouwerij, het brouwgereedschap enz., gelegen te

63. R. Kampman. Terugblik bij de vernieuwing van Almelo's stadscentrum, in: Jaarboek Twente 1967, blz. 93. Daarin: afbeelding 1, prent van Andries Schoemaker, het stadhuis te Almelo in 1729; afbeelding 2, prent van H. Tavernier, dit stadhuis omstreeks 1786; afbeelding 3 en 4, de watermolen en het stadhuis te Almelo tot ca. 1835. Daarbij ook foto's van de tegenwoordige situatie.

Almelo „aen den stroom". (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo)

19 mei 1729. ***Henrik ten Hoeve*** en ***Marijken Nijen***huis, echtelieden, verklaren 2250 car.gl. schuldig te zijn. Zij verbinden daartoe het huis waar zij in wonen, staande te Almelo, tussen het huis van Jan Koster en de stroom bij het stadhuis. (Als voorgaande)

27 mei 1733. ***Maria Nijhuis*** wordt genoemd als weduwe van ***Hendrik ten Hove.*** (RAO, r.a. no. 2646, landgericht Almelo)

30 april 1736. *Herman* ***Jan Elferinck*** en *Gesina* ***Beuse,*** echtelieden, verkopen het door hen bewoonde huis met brouwhuis, de schoppe (schuur) daarnaast en de hof daarachter, gelegen te Almelo, tussen het huis van Jan Koster en het stadhuis, alleen belast met 2 gl. aan de tijdelijke vicaris, benevens 100 eieren en 10 st. puttegeld aan het Huis Almelo, aan ***Egbert Koster*** en ***Judith Koster,*** echtelieden [64]. (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo)

1752. Het kohier van het vuurstedengeld noemt in het 2de kwartier van de stad Almelo, onder nummer 168: Gerrit ***Kosters,*** 3 vuursteden en, als zijn voorganger in 1682. *Arent Levelt* [65]. (RAO, Statenarchief no. 2 5 8 2)

1792. De lijst van „toepachten" noemt „*Aerent Levelt* (sic) hondert eyere". (HA, no. 2350, fol. 159, Lijst van vaste inkomsten van het Huis Almelo).

1806. Een huis en where door de eigenaar zelf bewoond, met een stukje land daarachter, groot ca. 1 spint bouw- of moesland, naast het huis van de weduwe Johs. Coster ter ene en het vaarwater ter andere zijde. Eigenaar ***J. R. van Lennep.*** (Gemeentearchief Almelo, Register vaste goederen stad Almelo, daarin: nieuw no. 60)

1 jan. 1832. Stad Almelo, sectie A no. 382, ***huis en erf,*** oppervlakte 590 m², eigendom van *Catharina Coster,* weduwe van ***Jacob Roeters van Lennep.*** Ten noorden daarvan achtereenvolgens: de Molenbeek en — onder sectie A no. 383 — het Stadhuis. (Dienst van het kadaster te Zwolle, kadastrale kaart en oorspronkelijke aanwijzende tafel van 1 jan. 1832, stad Almelo').

64. De eigendomsovergang van dit perceel na 1736 volgt uit de hier genoemde verwantschappen.
   a. ***Egbert Koster*** en ***Judith Koster,*** echtelieden, bepalen in hun testament — in afschrift d.d. 24 nov. 1758 — o.a. dat hun zoon ***Gerrit Koster*** zich het huis, staande aan de Molenbrug (te Almelo) mag laten toedelen voor 6500 car. gl. (RAO, r.a. no. 2619, stad Almelo) ;
   b. ***Gerrit Koster*** Egbertsz., ondertr. Almelo 25 dec. 1736 ***Judith Koster*** Gerritsdr. Blijkens hun testament van 19 mei 1776 was hun dochter ***Catharina Koster*** gehuwd met ***Jacob Roeters van Lennep.*** (RAO, r.a. no. 2651, landgericht Almelo) ;
   c. Een zoon van laatstgenoemd echtpaar, eveneens1 ***Jacob Roeters van Lennep*** genaamd, trouwt Almelo' 15 okt. 1830, als weduwnaar, met ***Catharina Koster*** Hermansdr., die, als zijn weduwe, op 1 jan. 1832 eigenares is.

65. Het kohier van het vuurstedengeld van 1752 verdeelt de stad in vier kwartieren en noemt, telkens paarsgewijs, de eigenaars in 1682 en die in 1752. De ligging van de kwartieren is niet aangegeven, maar het noord-oosten van de stad blijkt het eerste kwartier te zijn en zo vervolgens, met de klok roadgaande. Verder koa worden afgeleid dat de scheiding noord-zuid wordt gevormd door de Molenbeek en die van oost-west door de Grootestraat.

   De vuursteden(woningen) in het eerste kwartier, nummer 1 t/m 101, blijken te zijn geteld van noord naar zuid. No. 47 is de weeme (pastorie bij de Ned. Hervormde kerk; de kerk zelf wordt niet genoemd) en de nummers 100 en 101 zijn, zoals daas is vermeld (dus tussen 1682 en 1752) vertimmerd in het stadhuis.

   Het tweede kwartier blijkt te zijn genummerd van zuid naar noord. Bij de *Levelt*-brouwerij worden namelijk als belenders genoemd: de (water)-stroom bij het stadhuis en het stadhuis zelf. Dit kwartier omvat de nummers 102 t/m 168 en dit laatste nummer vermeldt als eigenaar in 1682 *Arent Levelt* en in 1752 ***Gerrit Koster.*** De brouwerij heeft dus juist ten zuiden van het stadhuis gestaan, met de Molenbeek daartussen, wat nog wordt bevestigd door de kadastrale gegevens van 1 jan. 1832. (Zie aldaar).

KORTE MEDEDELINGEN.

De afstamming der Nederlandse De Monchy's van Karel de Grote

(1968, kol. 42-51 en 81-98).

Het cruciale gedeelte van de in **1968** beschreven afstammingslijn der Nederlandse De *Monchy*'s van *Karel de Grote* [1], *t.w.* de overgang vanuit de middeleeuwse adel, speelt zich af in het huidige Duitsland en België. Er blijkt eveneens een bewijsbare descendentie te bestaan waarbij dat gedeelte in de noordelijke Nederlanden gesitueerd is. Voor zover ik kon nagaan is deze afstamming, die omver de burggraven van Montfoort loopt, in de moderne litteratuur nog niet ter sprake geweest, terwijl de 17de en 18de eeuwse genealogen onvolledige en onjuiste berichten erover hebben verspreid. Ik vang de reeks aan met graaf ***Floris V van Holland,*** wiens afstamming van *Karet de Grote* via verscheidene van zijn voormoeders, echtgenoten der graven uit het Hollandse huis, genoegzaam bekend mag worden geacht.

1. *Floris* ***V,*** geb. Leiden in juli 1254, graaf van Holland 28 jan. 1256, vermoord te Muiderberg 27 juni 1296, zn. van graaf ***Willem*** *II* en *Elisabeth van Brunswijk* [2].

11. *Catharina* bastaard *van Holland,* † na 12 aug. 1328, tr. vóór 21 april 1301 *Sweder* 1 burggraaf *van Montfoort,* † tussen 28 mei 1329 en 2 jan. 1331, zn. van *Hendrik I de Rover* en N. *van Bosinchem Swedersdr.* [3].

III. *Hendrik II de Rover* burggraaf *van Montfoort* 1331, † in 1333 (vóór 13 okt.), tr. ca. 1323 (tegen de zin van zijn ouders die hij met hulp van zijn schoonvader in dat jaar gevangen nam) *Agnes van IJsselstein,* † 17 jan. 1360 [4], dr. van *Gijsbrecht van IJsselstein* en *Bertha van Heukelom* [5].

IV. *Sweder II van Montfoort,* burggraaf 1345, onderwerpt zich aan de bisschop van Utrecht 13 mei 1353, † (tijdens een reis naar Jerusalem) 15 aug. 1375, tr. (huwelijksvoorwaarden 10 april 1348) *Mechteld van Culemborg,* † na **27 febr. 1390,** dr. van *Hubert van Culemborg* en *Jutte van der Lecke* [4].

V. *Hendrik III van Montfoort,* burggraaf 1375, heer van Linschoten, lid van de raad van Guy van Blois te Schoonhoven, raad van de graaf van Holland, doch verbannen 28 mei 1393 wegens' medeplichtigheid aan de moord op Willem Cuser en Aleid van Poelgeest, † tussen 23 juni en 29 okt. 1402, tr. (huwelijksvoorwaarden 22 sept. 1377, dispensatie 17 febr. 1378, bruiloft op 30 mei d.a.v. gevierd in aanwezigheid van bisschop Arnoud van Horne, oom

1. De Nederl. Leeuw 1968, kol. 42-51 en 81-98; aanvullingen kol. 168-170.
2. A. W. E. Dek, Genealogie der graven van, Holland.
3. De Nederl. Leeuw 1975, kol. 125.
4. M. P. van der Linden, De burggraven van Moaffoort.
5. In De Nederl. Leeuw 1966 kol. 104/105 wordt zij een generatie te laag ingepast: dat zij met een dochter maar een zuster was van *Arnoud van IJsselstein,* blijkt b.v. uit een verklaring dd. 3 juni 1341 van heer ***Gijsbrecht van IJsselstein*** met zijn beide kinderen (R. Fruin en A. le Cosquino de Bussy, Catalogus van het archief der Heeren van Montfoort, regest nr. 44).

van de bruid) Oda *van Polanen,* † (memorie 7 jan.) 14 17 [4], dr. van *Jan van Polanen* en ***Oda van Horne*** [6].

VI. *Jan van Montfoort,* domproost 1399, studeert in Parijs 1406, burggraaf door overlijden van zijn broer Sweder op 23 sept. 1411, beleend door de bisschop van Utrecht 18 febr. 1413, tresorier van Holland en Zeeland 1417, raad en kamerling van Philips van Bourgondië 1428, 1434, verwierf verscheidene heerlijkheden door koop, met name Purmerend in 1440, † (in gevangenschap van zijn zoon Hendrik) (memorie 16 jan.) 1448 [4]; tr. in 1422 ***Cunegonda van Bronckhorsf*** en had, behalve wettig nageslacht, ook enkele bastaardkinderen [7], onder wie:

VII. ***Catharijn,*** natuurlijke dochter van de heer ***van Montfoort,*** † (memorie 6 nov.) [8] in of na 1445, tr. (huwelijksvoorwaarden in 1442) [9] ***Willem van der Burch,*** vermeld 1437-1462 [10], beleend met de Vorske ley in Schermer 8 dec. 1449 [11], zn. van ***Jacob Jansz.*** en *Lijsbeth* ***Simonsdr. van der Burch (ex Margriet Foykendr.)*** [12].

---

6. ***Oda van Horne was*** een dochter van Willem heer von ***Horne en*** Gaesbeek (en van Oda van ***Putten en*** *Strijen*), waardoor een andere afstammingslijn van Karel de Grote aantoonbaar is: zie Gens Nostra 1968 blz. 260.
7. De moeder van zijn bastaardzoon ***Hendrik was*** *Bely* Willem ***Gijsbertsxoonsdr.*** (arch. Heren van Montfoort 284, f. 143, dd. 18 juni 1439); of deze ook de moeder was van *Catharijn,* is niet bekend.
8. R.A. Utrecht, arch. Kleine Kapittels en Kloosters 134 (memorieboek van het kapittel van St. Jan Evangelist te Montfoort), f. 88 (memorie op 6 november: *"Katharine* uxoris ***Wilhelmi de Borch")*** en f. 106 (voor de memorie van "domicella ***Katarina vander Borch"*** is een morgen land in Willeskop geschonken).
9. R.A. Utrecht, Coll. van Winssen III, zeventiende-eeuwse copie van een inventaris, anno 1587 van het archief der heren van Montfoort, fol. 38: "Joncfrou ***Catharijn*** natuerlijcke docht. des heren van. ***Montfoort. 1445"*** en lager: "houwelixe voorwaerden tusschen *Willaem* ***Vanderborch*** Jacop Janssoen en Joncfr. ***Cathrijn*** dochtr. des heren van ***Montfoort.*** En geeft ***Jacop*** *Janszoen* mit *Willem* ***Vanderborch*** zijnen zoen aen goeden erven 1c. Rijnsche gl. siaers erfelijcke renten. en die h. van ***Montfoort*** geeft mit zijn dochter voorsch. 1c. Bourgondische Phls.gl. erffl. renten, mit meer voorwaerden in brief begrepen-1442".
   Arch. Heren van Montfoort 282 (cartularium van Jan van Montfoort betr. zijn goederen in het Sticht), pag. 14 (index) : "Item die hilixvoirwairden tusschen ***Willem van der Burch*** en *Katherinen* natuerlike dochter des heeren van ***Montfoirde*** CCIIII" en "Copie van enen brieve dair ***Willem Vanderburch*** in gelooft heeft ende verpeynt als *Katheriin* ziin geëchte wijf voirs jairich is dat hise dan truwen sal en kercgangen CCV". De folia waarnaar wordt verwezen zijn verloren gegaan, zodat de teksten van de huwelijksvoorwaarden en de geloftebrief met bekend zijn. Ook de huwelijksvoorwaarden en het stuk van 1445 uit de inventaris; van 1587 zijn thans niet meer in het archief aanwezig, evenmin als die inventaris zelf.
10. Arch. Hof van Holland 9, f. 132 v, dd. 8 april 1437; 20, fs. 258 v, 262, 264, 269 v, 272 (proces tegen de stad Amsterdam anno 1461/'62).
11. Arch. Heren van Montfoort 285, f. 76, dd. 8 dec. 1449 (belening na opdracht door ***Jacob*** *Jan Willemsz.* door de jonker *van* ***Montfoort*** die hem zijn zwager noemt), eed vernieuwd 26 mei 1460 (verg. Ons Voorgeslacht 1980, 400 waar ten onrechte staat dat ***Willem*** van der ***Burch*** zwager was van ***Jacob Jan*** *Willemsz.*: hij was zwager van de leenheer — en zoon van ***Jacob Jan*** *Willemsz.,* maar dit laatste blijkt niet uit de akte).
12. *Jacob Jansz.* of ***Jacob Jan Willemsxoonszoon*** tr. vóór 11 febr. 1421 ***Lijsbeth Simonsdr. van der Burch*** (goederen hem aanbestorven van zijn schoonmoeder ***Margriet Foykendr.*** worden "also hi onse vijant is" door de graaf verkocht aan zijn schoonvader Simon van der ***Burch,*** arch. Graven van Holland 232, f. 7 v; die goederen en wat hem verder is aanbestorven van zijn schoonvader worden door de graaf op 30 dec. 1423 verkocht aan ***Jan Geritsz. van der Burch,*** terwijl *Jacob* "onse balling" en voortvluchtig is en ***Lijsbeth*** vier weken tevoren een vrijgeleide heeft gekregen, arch. Graven van Holland 212, fs. 157 v, 165 v); hij is hulder voor zijn echtgenote wanneer deze op 1 febr. 1432 wordt beleend met 18 morgen land en huis in Rijswijk na dode van haar vader (arch. Nassause Domeinraad 6461, f. 360, repert. lenen Leck en Polanen nr. 381); hij procedeert tegen de bewoners van Zouteveen 1 dec. 1436 (arch. Hof van Holland 9, f. 104 v) en onderwerpt zich met zijn echtgenote en in aanwezigheid van hun zoon ***Willem op 8*** april 1437 aan een uitspraak van broeder ***Jan Neck*** omtrent haar duwarie en hun huwelijksvoorwaarden (arch. Hof van Holland 9, f. 132 v); hij is stadstresorier en rentmeester van de grafelijke goederen te Amsterdam in 1443 en 1444 (begin 1446 wordt hem door de graaf bevolen zijn boeken over te leggen en wordt hem daartoe vrijgeleide aangeboden, arch. Hof van Holland 12, fs. 69. 95. 120, 126); op 1 febr. 1444 is hij een der tien gemachtigden van de Hoeksgezinden bij het bestand met de Kabeliauwsen in Amsterdam (arch. Hof van Holland 11, f. 108, verg. J. ter Goaw, Geschiedenis van Amsterdam, dl. III blz. 72 e.v.); procedeert tegen Amsterdam over achterstallige renten (arch. Hof van Holland 462, f. 72 nr. 67, dd. 26 maart 1449); draagt op 8 dec. 1449 de Vorske ley in Schermer ***op*** aan de heer van ***Montfoort*** ten beboeve van (zijn zoon) ***Willem van der Burch;*** wordt aangesproken door Amsterdam over een door hem als rentmeester aan de heer van *Lalaing* verstrekte lening 27 april 1457 (arch. Hof van Holland 464, f. 235 v) en wordt door de procureur van Amsterdam opnieuw voor het hof gedaagd op 8 okt. 1461 (arch. Hof van Holland 20, f. 251; dit proces wordt voortgezet tegen zijn zoon op 5 dec. 1461; blijkbaar was hij intussen overleden). ***Lijsbeth Simonsdr. van der Burch*** overleed vóór 2 okt. 1476 (belening van haar kleindochter).
13. Arch. Graven van Holland 89, f. 110 v en 718, caput Zeeland, f. 22 v.
14. Arch. Heren van Montfoort 286, f. 16.
15. Arch. Nassause Domeinraad 6462, f. 50.
16. Hun grafzerk, die zich vroeger op het koor bevond (Bloys van Treslong Prins, Gedenkwaardigheden ... Zuid Holland, Rijswijk nr. 4), ligt thans — geheel zichtbaar — in de uiterste noord-Westhoek van het schip van de kerk. Haar sterfjaar en zijn sterfdag zijn opengelaten. De vier hoeken vertoonden vier kwartierwapens, waarvan nu alleen nog *Suys* (drie heiblokken) en ***Van der Burch*** (een gewelfde rechterschuinbalk) enigszins herkenbaar zijn. Het was aan deze grafzerk dat de 17de en 18de eeuwse genealogen hun onvolledige mededeling ontleenden dat *Johanna*'s moeder een ***De Rovere van Montfoort*** was. Ten onrechte noemen zij ***Johanna*** een dochter van ***Jan van der Burch.***
17. Arch. Hof van Holland 470, nr. 2. Het kasteleinschap was hem overgegeven door ***Pieter Anocque*** op voorwaarde dat hij jaarlijks 200 schilden aan de heer van ***Gaesbeke zou*** betalen; ***Jan de Bock*** stoad daar borg voor. Hierover wordt tot in 1484 geprocedeerd (arch. Hof van Holland 471. nr. 147: 472. nrs. 62, 146: 477, nr. 120; 1025, f. 2).

VIII. *Johanna van der Burch* Willemsdr. ontvangt lijftocht op korentienden van Grijsoord 17 juli 1464 en 'op de mindere helft van een derde deel van Grijsoord 6 febr. 1471 [13]; haar echtgenoot wordt op 28 febr. 1475 beleend met de Vorske ley in Schermer, die hij namens haar ruilt voor vier morgen land in Blokland 18 mei 1478 [14], beleend met huis en 18 morgen land in Rijswijk, afkomstig van haar grootmoeder 2 okt. 1476 [15], † tussen 17 maart 1501 en 12 maart 1506, begr. Rijswijk [16], tr. vóór 17 juli 1464 ***Pieter Suys*** Daniëlsz., ontvangt op 26 febr. 1464 het kasteleinschap van slot Loevestein [17], treedt op als voogd van zijn grootmoeder *Nelle* ***van de Steenhuse*** in 1463, ontvangt van haar korentienden uit een derde deel van Grijsoord 17 juli 1464 en een derde van de ambachtsheerlijkheid van zijn moeder 24 mei 1470, wordt na haar overlijden beleend met 11 lijn land in Rugge 6 april 1473 en ook met 208 gemeten vroonland; legt daarover eed af te

Woerden 7 jan. 1477 [18], koopt de hofstede van de Burch te Rijswijk met huis en 15 morgen land, alsmede de visserij, vogelrij, korenmolen, bottendijckgelt, actie op de mollen Syon, 12 morgen land met huis en 34 morgen land aldaar 7 en 12 maart 1484, wordt ermee beleend 11 febr. 1484 en 6 febr. 1486, ook (na koop) met 34 morgen in Ruyven, tienden in Rijswijk en Monster en een duin in Lisse 26 aug. 1487, met de windmolen en de lijftocht van de visserij 11 jan. 1492 [19], krijgt octrooi om te testeren 24 mei 1493 [20], zegelt als schout van Rijswijk en ingeland van de Noordpolder aldaar 8 april 1494 [21], maar wordt op 11 mei 1496 veroordeeld om zijn handen van dat schoutambacht af te houden [22], testeert met zijn echtgenote 17 maart 1501 [23], vestigt kort voor zijn dood een memorie en dagelijkse psalmzang bij zijn graf, waarvoor hij twee renten schenkt aan de kerk in Rijswijk [24], † in april 1501, begr. Rijswijk, zn. van ***Daniël Allaertsz. Suys*** en *Aechte* ***Pieter Nevendr. (ex Nelle van de Sfeenhuse).***

1x. ***Cornelis Suys*** Pietersz., (ontvangt 12 morgen land in Rijswijk 5 maart 1500 en wordt ermee beleend 14 okt. 1501, eveneens met de windmolen in Rijswijk, 24 morgen land met de Symonswoninge, 10 morgen land in Ruyven, korentiend in Monster en geesttiend in Rijswijk 31 maart 1502, alsmede met de hofstede van de Burch in Rijswijk 20/21 juli 1502 [25], voogd van het klooster Onze Lieve Vrouw in Bethlehem te Wateringen in 1507 [26], meesterknaap van de houtvesterij en de wildernisse van Noord-Holland [27], zegelt als schout van Rijswijk 6 okt. 1519 [28], hoogheemraad van Delfland 1519-1521 [29], baljuw van Wateringen in 1520 [30], † Rijswijk 10 dec. 1521, begr. aldaar in het graf van zijn ouders, tr. ca. 1510 ***Maria de Jonge*** [31], †(volgens overlevering) 3 mei 1566, begr. Rijswijk, dr. van ***Cornelis de Jonge*** Reynersz. en ***Mechfeld va'n der Merwede,*** vrouwe van Baardwijk.

X. ***Mechteld Suys*** Cornelisdr., testeert met haar echtgenoot, wonend te Alkmaar "an 't kerckhoff" (in het Hoge Huys later ook Prinsenhof genoemd) 28 okt. 1550 [32], procedeert als zijn erfgename in 1579, † na 21 febr. 1581 [33] (volgens overlevering in 1596 op 80-jarige leeftijd [34]), tr. ca. 1537 ***Dirck van Teylingen,*** geb. Alkmaar 28 aug. 1512, lid Papengild te Alkmaar 1532, thesaurier (1532 .. '44) en secretaris (1535) aldaar, ontvanger-particulier van de omslag der baden in het kwartier Westfriesland (commissie 6 juni 1533), notaris (1534 .. '58), kerkmeester (1538 .. '48), ontvanger van de omslag op de morgentalen in Westfriesland (commissie 16 april, eed 10 mei 1544), vroedschap van Alkmaar (1548 .. '68), substituut ontvanger-generaal van de beden van Holland 1548, rentmeester-publiek in het kwartier Westfriesland (1550) en het Noorderkwartier (1569), ontvanger van 't Hondsbosch en de duinen van Petten (commissie 20 dec., eed 30 dec 1553), penningmeester van de dijkage van de Zijpe (commissie 20 mei, eed 3 juni 1556). rentmeester van de abdij van Egmond (21 sept. 1562—1568), van het provenhuis van Egmond van de Nijenburg-van Teylingen te Alkmaar en van vele andere instellingen en personen, beleend met land in Zuid-Wimmenum 20 juni 1560, gegoed in de Vroonlanden en in de ban van Oudorp, verbindt het Hoge Huys 5 sept. 1566, † Alkmaar 25 feba. 1578, begr. Grote kerk aldaar, zoon van ***Augustijn van Teylingen*** en ***Joosgen Jansdr.*** [35].

XI. *Marijtgen* ***van Teylingen,*** geb. Alkmaar 22 nov. 1539, woonde tijdens haar beide huwelijken naast het Hoge Huys in de Langestraat te Alkmaar [36], † na 4 sept. 1611 [37], tr. als wede. van ***Cornelis Jansz. van Wittende1 2e*** ca. 1573/'74 ***Cornelis van Nes,*** wordt poorter van Alkmaar in 1574, geadmitteend als notaris aldaar 12 maart 1576, verkoopt een erf aan de Coninxweg naast zijn grote tuin 4 dec. 1586, begr. Alkmaar (Grote kerk) 14 febr. 1596, zn. van ***Jacob van Nes*** [38].

18. Arch. Graven van Holland 718, caput Zeeland, f. 23; id. 877, fs. 84 v., 85 v. Verg. Ons Voorgeslacht 1978, blz. 285, 286, 418.
19. Arch. Ambachtsheerlijkheid Rijswijk 1, fs. 2, 17 en index; recht. arch. Rijswijk 159 nr. 3 (copie koopakte dd. 7 maart 1484); arch. Graven van Holland 721, caput Noord-Holland fs. 34, 62 v. Verg. Ons Voorgeslacht 1978, blz. 474.
20. Arch. Graven van Holland 723, caput Noord-Holland, f. 31 .
21. Arch. Kloosters, van Delfland, klooster O.L.V. van Nazaseth, inv.nr. 3 (regest 28 in de inventaris door J. Sernee e.a. blz. 171).
22. Arch. Hof van Holland 1029, nr. 8.
23. Arch. Ambachtsheerlijkheid Rijswijk 1, f. 28. Volgens deze copie was het testament gedateerd 17 maart 1503 in het elfde jaar van het pausdom van Alexander VI, hetgeen met elkaar in overeenstemming is, en in het jaar van de vierde indictie, hetgeen niet klopt want dat zou 1501 moeten zijn; dit laatste jaar klopt met de tekst op de grafzerk. ***Pieter Suys was*** in elk geval op 31 maart 1502 niet meer in leven.
24. Arch. Hervormde gemeente Rijswijk 518, fs. 24 v, 25 (Kerkelijke archieven IV, regesten 109 en 110).
25. Arch. Ambachtsheerlijkheid Rijswijk 1, fs. 1 v, 9 v, 10, 27; arch. Graven van Holland 723, caput Noord-Holland, f. 32 v; arch. Grafelijkheidsrekenkamer, register 7, f. 175 v. Verg. Ons Voorgeslacht 1978, blz. 474.
26. Arch. Graven van Holland 724, caput Noord-Holland, f. 11 v, dd. 23 nov. 1507.
27. Arch. Grafelijkheidsrekenkamer, register 493, f. 86.
28. Arch. Hervormde gemeente Rijswijk 518, f. 58 (Kerkelijke archieven IV, R. 172).
29. Th. F. J. A. Dolk, Geschiedenis van het hoogheemraadschap Delfland, blz. 711.
30. Arch. Hof van Holland 494, jaar 1519, nr. 243, dd. 26 maart 1519 (= '20).
31. Voor deze alliantie vermag ik geen authentieke bron aan te wijzen: zij is ontleend aan S. van Leeuwen, Batavia Illustrata, blz. 1111 en aan M. Balen, Beschrijvinge van Dordrecht, blz. 1098. Arch. Graxen van Holland 725, caput Noord-Holland f. 60 en arch. Ambachtsheerlijkheid Rijswijk 1, f. 16 v, dd. 5 mei 1523 geven gedeeltelijke bevestiging met de mededeling dat Jacob de *Jonge*, heer van Baardwijk, als oom hulde doet voor de minderjarige' *Cornelis Cornelisz. Suys* die beleend wordt met de windmolen in Rijswijk bij dode van zijn vader Cornelis *Pietersz. Suys.*
32. Not.arch. Alkmaar 1, pag. 11 en blad 3631 (zwart) 5189 (rood).
33. Arch. Hof van Holland 552, jaar 1579, nr. 54, sententie dd. 12 sept. 1579; not. arch. Haarlem 4, f. 24 v, dd. 21 febr. 1581.
34. R.A. Utrecht, Coll. van Attevelt 190 (dossier Van der Laan).
35. Arch. Grafelijkheidsrekenkamer, registers 493, f. 213; 494, fs. 54 v, 190 v, 212 v, 270 v. Geneal. Herald. Bladen 1912, 172-173. De Nederl. Leeuw 1942, 52-55. Ons Voorgeslacht 1979, 430. N. J. M. Dresch, Het Hooge Huys . . te Alkmaar.
36. G.A. Alkmaar, regesten van oorkonden oatvangen van het Centraal Bureau voor Genealogie, dd. 5 sept. 1566 en 18 jan. 1585.
37. N.A. Alkmaar, not. H. J. van der Lijn.
38. Arch. Hof van Holland 5929, f. 80 v. G.A. Alkmaar, Stadsarch., regesten 478, 479; Arch. Huis van Zessen 37 (in de verzamel-inventaris regest 324 woudt hij ten onrechte notaris te 's-Gravenhage genoemd). Geneal. Herald. Bladen 1912, 183. De Nederl. Leeuw 1942, 98-99.

XII. *Dirk van Nes*, geb. Alkmaar 15 jan. 1579, gerechtsbode en boelhuismeester te 's-Gravenhage, koopt een huis Westeinde aldaar 29 dec. 1606, begr. 's-Gravenhage (Grote kerk) 26 juni 1626, tr. le 's-Gravenhage ('Grote kerk) 15 febr. 1609 *Isabella Duyvoet*, † vóór 4 mei 1616, natuurlijke dochter van *Marcus Du(y)voet*, goudsmid te 's-Gravenhage [39]; tr. 2e 's-Gravenhage 12 febr. 1617 ***Sara van** Wijngaerden.*

Uit het eerste huwelijk:

XIII. *Anna van Nes*, geb. 's-Gravenhage 1609/'10, testeert aldaar met haar echtgenoot 17 dec. 1655 [40], † *18* jan. 1656 [41], tr. 's-Gravenhage (Grote kerk) 3 april 1633 *Pieter Verhoek*, geb. Bleiswijk of 's-Gravenhage 1609/'10, koopman en winkelier in zijden en wollen lakens in de Veenestraat te 's-Gravenhage, bode van de Staten van Holland en Westfriesland (1641, '44), † 31 okt. [41], begr. 's-Gravenhage (Grote kerk) 5 nov. 1660, zn. van *Andries Joppen Verhoek* en *Pleuntje Jans Vermeulen* [42].

XIV. *Dirckje Verhoek*, geb. 24 febr. 1635 [41], testeert met haar echtgenoot 's-Gravenhage 30 jan. 1662 [43], † 10 maart [41], begr. 's-Gravenhage 14 maart 1703, tr. aldaar (Grote kerk) 11 mei 1653 *Mchiel Gillisz. Bent*, geb. Aken 6 jan. 1629 [41], winkelbediende (1646), Franse kramer, kant- en lakenkoopman te 's-Gravenhage, kapitein der schutterij, diaken van de Waalse gemeente aldaar, † na 23 jan. 1710 [44].

XV. *Maria Bent, geb. 4* nov. [41], ged. 's-Gravenhage 5 nov. 1656, testeert ald. met haar echtgenoot 16 maart 1690, 8 juli 1697, 16 juli 1701 en 31 maart 1716 [45], † 's-Gravenhage 1 april 1716, tr. 's-Gravenhage (Nieuwe kerk) 5 maart 1686 *Christoffel van Hoecke*, geb. *27* jan. [41], ged. 's-Gravenhage (Nieuwe kerk) 2 febr. 1665, klerk (1678), koopman in lakenen en zijden stoffen te 's-Gravenhage, solliciteur-militair en vaendrager der borgerije (1706) aldaar, † 's-Gravenhage 14 april 1720, zn. van *Adriaen van Hoecke* en *Johanna Brechtel*.

XVI. *Michiel van Hoecke*, geb. 1 juli [41], ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 2 juli 1688, commies ten comptoire van de ontvanger-generaal van Holland, solliciteur-militair en vroedschap (1740, 1741) te 's-Gravenhage, † (vermoord [45a]) Voorburg 1 nov., begr. 's-Gravenhage (Grote kerk) 7 nov. 1741, tr. le 's-Gravenhage (Nieuwe kerk) 26 juli 1712 Rachel *de Vries*, geb. (Weesp ? [46]) 27 april 1687 [41], woonde kort voor haar huwelijk te Amsterdam, † 's-Gravenhage 13 dec. [41], begr. aldaar 17 dec. 1726; tr. 2e *Alida Vlaerdingerwout*.

39. G.A. 's-Gravenhage, Weeskamerarch. 757; n.a. 2, f. 139, 3, f. 138, 8, f. 442 v, 11, f. 29 v, 12, f. 129. Wapenheraut 1905, 247. De Nederl. Leeuw 1978, 261.
40. N.a. 's-Gravenhage '216, f. 310.
41. Genealogische aanteekeningen betreffende de familie 's Gravesande Guicherit en aanverwante geslachten, handschrift (ca. 1870) door Mr. Jacob Evers, in bezit van de familie Jordens (zich schrijvende Iordens) te Ene.
42. N.a. 's-Gravenhage 18, f. 173, 38, f. 310, 100, f. 420, 103, fs. 232 e.v., 129. f. 8 v, 165, f. 345, 425, f. 161.
43. N.a. 's-'Gravenhage 146, f. 232.
44. N.a. 's-Gravenhage 214, f. 134, 215, f. 41, 686, f. 37, 687, f. 29, 913, f. 412.
45. N.a. 's-Gravenhage' 428, fs. 317, 753; 693, f. 169.
45a. C. H. Voorhoeve. Lusthoven en oude huizen langs de Vliet. 's-Gravenhage', z.j., 8688.
46. Haar echtgenoot transporteert na haar overlijden een losrente van *f* 1000 aan de weeskamer te Weesp (arch. Ontvanger Collaterale Successie 's-Gravenhage, O.N.C.O. 14, dd. 28 mei 1727); van haar is geen doop te vinden (van joodse afkomst ?).

Uit het eerste huwelijk:

XVII. *Maria Pefronella van Hoecke*, ged. 's-Gravenhage (Grote kerk) 30 aug. 1722, † Rotterdam 16 maart, begr. Dordrecht (Grote kerk) 19 of 21 maart 1767, tr. 's-Gravenhage (Scheveningse kerk) 19 maart 1747 *Salomon de Monchy*, geb. Gouda 23 juni 1716, stud. Leiden 31 mei 1737, promov. ald. 23 juni 1739, med. dr. en professor-titulair te Rotterdam, poorter aldaar 28 sept. 1740, landdoctor te velde 1743—'45, benoemd tot stadsdoctor 15 sept. 1760 (demissie 13 juli 1778), gouden medaille van de Hollandsche Maatschappij te Haarlem voor verhandeling over ziekten van scheepsvolk in mei 1760, medeoprichter en bestuurder van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte te Rotterdam, † Rotterdam 28 jan., begr. Dordrecht (Grote kerk) 1 of 3 febr. 1794, zn. van *François de Monchy* en *Maria Walop* [47].

Alle thans levende Nederlandse *De Monchy's* stammen van dit echtpaar af [48].

MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.

47. De kwartieren van ***Maria Walop***, medegedeeld in De Nederl. Leeuw 1968, k. 43 e.v., kunnen als volgt worden verbeterd en aangevuld.
   8. ***Abraham Lievensx. Walop***, poorter van Gouda 30 april 1626. begr. ald. (St. Jansk.) 1 'april 1647.
   9. ***Weyntge Pieters Mul, begr.*** Gouda (St. Jansk.) 5 jan. 1673.
   10. ***Maerten Cornelisz. de Haes***, ged. Brielle ***30*** dec. 1605, zeilmaker te Gouda, begr. ald. (St. Jansk.) 11 juni 1634.
   11. ***Geertruijt Jacobs Bosch,*** begr. Gouda (St. Jansk.) 29 mei 1662.
   16. ***Lieven Hendricksz.*** (***Walop***), geb. Asper (Oost-Vlaand.), bakker te Gouda, poorter ald. 14 mei 1604, † Gouda 18 febr., begr. ald. (St. Jansk.) 25 febr. 1635.
   17. ***Tanneke Willems, geb.*** Asper (Oost-Vlaand.).
   18. ***Pieter Cornelisz. Mul,*** ook waard in De gecroonde Eenhoorn in de Koestraat te Gouda (1620), begr. Gouda (St. Jansk.) 5 maart 1634.
   19. ***Neeltge Syvertsdr.***, begr. Gouda (St. Jansk.) 9 sept. 1607.
   20. ***Cornelis Cornelisz.*** de ***Haes***, geb. Brielle 1576/'79, schipper, later reder en koopman te Rotterdam, begr. ald. 28 maart 1660, hertr. (Rotterdam 7 nov. 1638) ***Pleuntje Jacobs van Rielle***, wed. ***Leenardt Bartholomeeusz. van der Strick***, tr. Brielle 29 dec. 1602
   21. ***Lijsbeth Maertens, geb.*** Brielle, † 19 juli 1630, wed. ***Lauris Willemsz.*** (huw. Brielle 14 dec. 1597).
   22. ***Jacob Adriuens Bosch,*** geb. Gouda ca. 1555, zeilmaker ald. aan de Westhaven naast de door zijn oom Aert Adriaens Bosch gedreven brouwerij Het Ossenhoofd, schepen (1616—1619), en vroedschap (1611-1619) ald., † Gouda 30 maart, begr. ald. (St. Jansk.) 8 april 1647, wedr. ***Cristina Cornelisdr.,*** hertr. ***Beatrix Jan Lenartsdr.,*** tr. (ondertr. Brielle 2-9-16 juni 1591)
   23. ***Elysabeth Huygendr.,*** geb. Brielle, begr. Gouda (St. Jansk.) 27 juli 1603.
   27. ***Lijnken Michiel Geldensdr. Molenaraef*** f.
   36. ***Cornelis Pietersz. Mul,*** notaris te Gouda, secretaris van Bloemendaal bij Gouda, begr. Gouda (St. Jansk.) 17 mei 1609, hertr. ***Jannegen Cornelijs***, tr.
   37. ***Marritgen Fransdr.***, begr. Gouda (St. Jansk.) 3 maart 1602.
   44. ***Adriaen Adriaens Bosch,*** tr.
   45. *Aeff Jacobsdr.*
   46. ***Huych Cornelisz.***, te Brielle in 1604.
   54. ***Michiel Geldens Molengraeff.***
   72. ***Pieter Cornelisz. Mul,*** notaris te Gouda in 1575, begr. ald. (St. Jansk.) 2 maart 1586.
   88. ***Adriaen Jansz. Bosch,*** brouwer te Gouda, schepen ald. 1527.. '33, † 1539/'48, tr.
   89. ***Marritgen Aertsdr.,*** † kort voor 19 jan. 1570 (getypte genealogie Bosch door Dr. C. J. Matthijs op Centraal Bur. v. Genealogie, met verwijzing naar r.a. Gouda 329, f. 119).

48. Nederlands Patriciaat 1960.

Het geslacht **Beens te Breda**

(1981, kol. 387 e.v.; 1982, kol. 174).

Het valt op, dat Mr. Van Niekerken geen aandacht besteedt aan het ook in zijn documentatie in verschillende takken en generaties voorkomende "alias ***Mus*".**

Ad Va.: ***Marie van Putten*** was de dochter van de Ettenaren Cornelis ***Cornelisz. van Putte(n)*** en ***Maycke Jacob Jan Aert Dulsz.dr***. Door zijn tweede huwelijk met ***Elisabeth Jan Thomas&.,*** weduwe van ***Huybrecht Jan Roversz.*** verhuisde het gezin naar Breda, waar de zoon uit het tweede huwelijk, ***Jan***, tijdens de Spaanse bezetting schepen en burgemeester was, Deze ***Jan*** was schoonzoon van ***Anna Montens,*** sub IVc.

Ad Va, 1: ***Cornelia,*** **tr.** le Zevenbergen 7 sept. 1620 ***Anthony Willems (van Dijk);*** tr. 2e enz.

Etten, R.A. 363, 22 juli 1598: huis aan het **Moleneind,** belast **met een uitgang aan Frans** *Hubrecht Mus* **te Zevenbergen.**

Klundert, **R.A. 97, 21 mei 1610:** ***Frans Huybrecht Beens*** te **Zevenbergen verkoopt grond in de Nieuwe** Moerdijk.

Etten, R.A. 374, 4 maart 1621: ***Marie* en** ***Dingna Frans Huybrecht Beensdrs., Anthonie Willems van Dijk,* gehuwd met** ***Cornelia Frans Huybrecht Beensdr.* en** ***Pauwels Huybrecht Beens,*** oom **en** voogd, **en** ***Jan Cornelis van Putte,*** oom **en toeziener van** ***Huybrecht Frans Huybrecht Beensx. ex Maria Cornelis van Put.***

Etten, R.A. 389, 15 jan. 1652: Sr. ***Johan Beeris,*** notaris en procureur te Breda, gehuwd met ***Aldegondis Cornelis Huygensdr.*** **verkoopt land haar aanbestorven bij testament van** Johan van ***Putten,*** **haar** oudoom.

Etten, R.A. 339, 25 april 1652: ***Peter Paludanus,* gehuwd met** ***Cornelia Beens,* en** ***Jan van Dijck,*** **"haar** voorsone, beenhacker **sijns** ambachts", **hebben grond,** gekomen **van bargemeester** ***Johan van Putte te* Breda.**

Ad. IVe, 1: *Cornelia* schrappen.

Willemstad, R.A. 8, 26 juni 1585: land **in de Heiningen** overgedragen **aan** ***Christiaen Mussen te* Ter Heyde.**

Willemstad, **R.A. 175, 2 mei 1606:** ***Anthony Criecke*** kocht **in december 1594** door **bemiddeling van** ***Christiaen Mussen Beens,* toen te Ter Heyde wonende, timmerhout.**

Etten, R.A. 366, 17 dec. 1604: land in de Hoevense beempden, begrensd door ***Christiaen Mussen.***

Zevenbergen, Weeskamerregister **23 febr. 1613: 1613:** ***Christiaen Beens*** sluit **een accoord met** ***Franchoys,* zijn zoon,** ***Andries Cornelis Andries* gehuwd met** ***Dingentken Corstiaens Beens, Anneken, Kathelyn* en** ***Geertruyt Corstiaen* Beensdrs., in bijwezen van Sr.** ***Guilliam Beens, e.a.;* er was ook een** ***Adriaentken,* gehuwd met** ***Jan Schilders.***

Idem, 25 april 1613: ***Frans Cristiaen Frans Beens,* oud 30 jaar,** ***Anna 27 jaar, en Catharina 25 jaar.***

Mr. J. L. RIJNDORP.

BOEKBESPREKING,

Jozef van Loon, Bijdrage tot de morfeemgeschiedenis en -geografie der Nederlandse toenamen. Uitg. Familia et Patria p.v.b.a., Handzame (B.). 1981, 553 blz.

De titel van het werk van Jozef van Loon behoeft mogelijk voor niet-taalkundig geschoolden enige toelichting om te begrijpen waarover het boek handelt. Morfemen zijn de kleinste taaleenheden die een zelfstandige betekenis resp. een grammaticale functie hebben; ze zijn nog slechts te ontleden in betekenisonderscheidende klanken (fonemen), tenzij ze slechts uit ***één*** klank bestaan. Het woord ***kast*** bijv. is één morfeem; toevoeging van ***-en*** geeft aan dat we met het meervoud te maken hebben. In 'de nieuwe bast bestaat ***nieuwe*** uit het morfeem ***nieuw*** + het buigingsmorfeem ***-e*** (slechts één foneeem). Vervangen we in ***kast*** de ***a*** door ***i,*** dan werkt dit andere foneem betekenisonderscheidend: ***kist.***

Zo **konden** oorspronkelijk **aan persoonsnamen morfemen** toegevoegd worden, **bijv. de genitiefuitgang, de uitgang** ***-ing*** of de toevoeging ***-sone, -son*** om het 'behoren tot' uit te drukken; op deze en andere manieren konden toenamen ontstaan, die later eventueel tot vaste familienamen konden overgaan.

Uit eigen ervaring weten we allen dat er op dit gebied geografische verschillen bestaan. Wanneer we namen op ***-sma, -ink, -se, -issen*** tegenkomen, kunnen we die al min of meer naar de oorsprong lokaliseren, hoewel ze door migratie in de loop der tijden overal kunnen voorkomen, terwijl eventueel nog aan de gang zijnde ontwikkelingen in de vormen in 1811 gefixeerd zijn.

Er waren vroeger veel meer aan bepaalde streken gebonden morfologische verschijnselen en ontwikkelingen op het gebied van de toenamen dan we ooit konden vermoeden, voordat Jozef van Loon zijn magistrale studie schreef, gebaseerd op een immense hoeveelheid gegevens, voor een groot deel verzameld door eigen archiefonderzoek.

Het betrekkelijk kleine Nederlandse taalgebied vertoont een grote verscheidenheid aan dialecten. De oorspronkelijke morfologische verschillen op het gebied van de toenamen blijken die verscheidenheid te evenaren. T.a.v. de namen kan men die slechts op grond van uitgebreid historisch onderzoek vaststellen, lokaliseren en omgrenzen, daar dialecten in grote trekken aan hun streek gebonden blijven, terwijl migratie in de loop der eeuwen de oorspronkelijke arealen der toenamenmorfologie sterk vervaagd kan hebben. Dialecten kan men synchroon bestuderen, voor de toenamen moet men, om een zuiver beeld te krijgen, steeds de tijd erbij betrekken, voordat ze door wettelijke maatregelen werden vastgelegd.

Het is de grote verdienste van Van Loon dat hij door zijn diepgaand onderzoek veel van de oude arealen en grenzen heeft weten te reconstrueren (en in kaart te brengen). Met groeiende bewondering voor de geweldige hoeveelheid materiaal en de daardoor gerechtvaardigde conclusies — tot stand gekomen met voorzichtig wetenschappelijk afwegen van het voor en tegen — heb ik dit magnum opus, uniek voor de Nederlandse en ook voor de buitenlandse naamkunde, gelezen. Ik heb de vele kaarten die de densiteit van bepaalde verschijnselen en/of de grenzen en expansies aanschouwelijk maken, bestudeerd. Van hypothesen van anderen wordt vaak aan de hand van het feitenmateriaal aangetoond dat ze onhoudbaar zijn. Slechts wie zich intensief met de naamkunde heeft beziggehouden, kan enigszins beoordelen hoeveel tijd en inspanning er besteed moet worden aan het verzamelen van materiaal en het ordenen daarvan, voordat men tot conclusies kan komen.

De Nederlandsche Leeuw is niet de juiste plaats om al te diep in te gaan op de linguïstische aspecten van het boek. Er komt ook zóveel aan de orde, dat het moeilijk is een korte samenvatting te geven waarin alle onderdelen tot hun recht komen. Hier is de vraag relevant: kan Van Loons studie van belang zijn voor de genealoog ? Dat is ongetwijfeld het geval. Iemand die het spoor bijster is geraakt, kan nagaan in welke streek hij misschien met vrucht verder kan zoeken op grond van het naamtype. Vooral bij namen van patronymische oorsprong is de speurtocht vaak moeilijk. Bij sommige typen ook wel voor de naamkundige en dan is er in zekere zin sprake van een vicieuze cirkel die slechts in samenwerking met de

genealoog doorbroken kan worden. Die wederzijdse afhankelijkheid blijkt uit hetgeen de schrijver op blz. 69 zegt: "De overgang van een niet-erfelijk naar een erfelijk patroniem kan in feite slechts door genealogisch onderzoek worden uitgemaakt. De overgangsperiode kan om allerlei redenen immers van geslacht tot geslacht verschillen. Al vlug blijkt uit de literatuur dat dit bij uitstek interdisciplinaire werkterrein een compleet niemandsland is. Nederlandse genealogen lijken niet geïnteresseerd in stambomen van families met patronymische toenamen. Wanneer dat sporadisch dan toch gebeurt, betreft het Zuidnederlandse geslachten met genitivische toenamen, die reeds in de Middeleeuwen erfelijk werden (schr. geeft enkele voorbeelden). De schaarse uitgewerkte genealogieën met een -sen-naam laten ons in het ongewisse omtrent de oorzaken van het erfelijk worden."

Dit manco behoeft niet het gevolg te zijn van gebrek aan belangstelling bij de genealogen in Nederland. Erfelijke familienamen waren in het zuiden veel eerder frequent en t.g.v. de relatief beperkt geworden doopnamenvoorraad en de vernoeming (grootvadersnaam, resp. in het zuiden vadersnaam) konden dezelfde combinaties in verschillende families optreden, zodat de Nederlandse genealoog er niet uit komt, als hij bijv. slechts op de gegevens van doopboeken is aangewezen Daardoor is het vaak moeilijk het spoor-terug te vinden. En bijv. de -sen-patroniemen hadden in het noorden een taaie levenskracht, zoals blijkt uit I.A. 3 (blz. 73 w.).

Dat het moeilijk is dit boek samen te vatten, blijkt ook uit de samenvatting van 3 blz., die de schrijver aan het eind van zijn boek geeft. Een duidelijk beeld van de zaken die aan de orde komen, geeft ook deze niet. De schematische overzichten aan het eind van de hoofdstukken 1 en 11, geven althans deze hoofdstukken #duidelijker weer. Ik moet me hier beperken tot het geven van enkele indrukken van het vele dat aan de orde komt.

Uit een inleiding over de stand van het naamgeografisch onderzoek blijkt dat de naamgeografie, en de naamkunde meer in het algemeen, tot nu toe in sterke mate een dienende rol heeft gespeeld t.a.v. extra-linguïstische verschijnselen. Van Loon tracht het onderwerp af te bakenen tot een zuiver antroponymisch-linguïstisch onderzoek, vooral in morfologische zin, inz. de flexieverschijnselen. Naamgeografische verschillen kunnen alleen tot hun oorsprong herleid en verklaard worden door historisch (inz. archivalisch) onderzoek. De hoofdaandacht valt op de provincies Antwerpen, Belgisch Limburg en Brabant. Voor vergelijkingsmogelijkheden — bijv. t.a.v. vernoemingsgewoonten of de morfologie der toenamen — dient men er een groter gebied bij te betrekken, dus ook het Noordnederlandse taalgebied. De schrijver heeft dit ruimschoots, gedaan en daardoor een werk tot stand gebracht van algemeen Nederlands naamkundig belang. Zo nodig, overschrijdt hij ter vergelijking de grenzen van ons taalgebied. De pogingen om vastgestelde verschillen te verklaren berusten op de overtuiging van de schrijver, dat morfologische verschillen niet zomaar uit de lucht zijn komen vallen, maar dat ze hoe dan ook gemotiveerd tot stand zijn gekomen.

In drie zeer uitgebreide hoofdstukken, ruimschoots in delen en onderdelen verdeeld, behandelt Van Loon onder veel meer de derivaties van patronymische en metronymische toenamen; de namen met *-sone/-sen*, juxtapositieve patroniemen (naast elkaar geplaatst, type Jan Reynout) , genitiefpatroniemen (type Willem Oliviers), driedelige personennamen (type Jan Aert Jacob(sen)). Aan de orde komen onder meer de geografische afbakeningen, het verloop van de isomorfen, chronologische verschillen, de vererfbaarheid der toenamen enz. enz. Als men weet dat men aan het eind van het eerste hoofdstuk gevorderd is tot blz. 280, begrijpt men dat deze veelheid van materiaal moeilijk in enkele woorden samen te vatten is.

Hoofdstuk 11 is gewijd aan de derivaties van niet-patronymische apposities. De schrijver vermoedt dat het procédé "identiteit in voornaam leidt tot identiteit in toenaam" bij de niet-patronymische toenamen is begonnen (blz. 281), daar bij genitiefpatroniemen de identiteit vrijwel steeds beperkt blijft tot de vader-zoon-filiatie (vandaar ook de grote moeilijkheden voor genealogen), terwijl ze bij cognomina veel ruimer voorkomt, eerder bij kernachtige toenamen (bijnamen) dan bij beroepsnamen, eerder bij juxtapositieve dan bij genitivische patronymica, eerder bij toponymische toenamen zònder dan die mèt voorzetsel. En dit alles, meer in combinatie met frequente voornamen dan met zeldzame, aanvankelijk individueel vererfd, zodat nog niet van collectief erfelijke geslachtsnamen te spreken was. Vandaar dat we in één gezin soms nog verschillende toenamen vinden (bij ons in de 17de eeuw). Wanneer individueel vererfbare toenamen erfelijk werden, verloren ze hun appellativische betekenis.

Onder veel, zeer veel andere zaken wijst Van Loon op het verschijnsel, vooral in Zeeland, dat oorspronkelijke bijnamen de functie van voornamen konden aannemen, dus gevolgd door een toenaam. (Het kwam in Zeeland later zelfs nog wel voor dat de familienaam van de dorpspredikant als doopnaam gebruikt werd.) Bij sommige door Van Loon genoemde voorbeelden (blz. 287) vraag ik me af of we toch niet met oude voornamen te maken hebben: ***Storm, Witte.*** Hetzelfde geldt voor Rover, een doopnaam die meermalen voorkwam, o.a. in het geslacht van de heren ***van*** *Montfoort*; het is de vraag of men in dergelijke geslachten een bijnaam tot doopnaam promoveerde. Splinter vinden we ook op verschillende plaatsen, o.m. in Het Gooi ***(Van*** *Loenresloot*).

Toenamen met Den vinden we in het Vlaams en Brabants, aldus Van Loon, vooral na de 15de eeuw, wanneer het zgn. accusativisme begint door te breken. De meeste Nederlandse namen met ***Den*** horen thuis in het gebied van de grote rivieren in een vrij nauwkeurig af te bakenen verspreidingsgebied, vooral bij toenamen die met *B-* beginnen ***(Den Bakker, Den Boer).***

Wederom aan de hand van zeer uitvoerig materiaal lokaliseert schr. de tegenstelling ***Bakker / De Bakker.*** Het is maar een greep uit de vele behandelde aspecten, waardoor de genealoog er ook enig idee van krijgt wat het boek hem te bieden heeft. Bij de opmerkingen over de naam ***De Vries*** (blz. 295) staat een van de weinige drukfouten: 1911 moet uiteraard 18 11 zijn.

Interessant is o.m. ook hetgeen schr. zegt over de isoleerbaarheid van de toenaam, in onze tijd een normaal verschijnsel. Op blz. 321 gaat hij na in hoeverre dit in oude tijd voorkwam, hetgeen indirect iets zegt over het sociaal functioneren van de toenaam. In Vlaamse en Brabantse archivalia kwam het zeer sporadisch voor (blz. 321) , vnl. bij overheidspersonen of alom bekende figuren; pas in de 17de eeuw neemt het gebruik, mèt de vaste familienamen, toe. Naast sociale motieven werkte volgens Van Loon het uiterlijk van de naam ook isoleerbaarheid in de hand: het betrof nl. vooral namen met ***-man*** en ***-kin.*** Waarom het uiterlijk van deze naamtypen tot isoleerbaarheid bijdraagt, is me niet duidelijk. M.i. spelen bij deze twee naamsoorten juist sociale motieven een rol. Het zijn beide vleivormen, die in de dagelijkse omgang op zichzelf al identificerend werkten in de kleine kring van be-

kenden, Voor Holland althans heb ik vastgesteld, dat deze vormen, alvorens te verdwijnen, "afzakten" naar leveranciers en het lagere personeel. Door het verdwijnen kwam de weg vrij om *-kin/tgen/tje te* gebruiken voor het vormen van vrouwennamen uit mansnamen: het morfeem *-tje* werd daardoor *bij* namen een typisch 'vrouwelijk' suffix. Zolang *-kin/-kijn* sociaal nog een minder gunstige gevoelswaarde had, werden in hogere standen mansnamen 'gemoveerd' tot vrouwennamen zonder uitgang. Men denke aan 'Vrouw Jacob': ik zou er verscheidene andere voorbeelden aan kunnen toevoegen.

Dat de isolering van (toe)namen inz. o.m. in Holland zeer verbreid was, waag ik te betwijfelen. De op blz. 323 genoemde voorbeelden vormen een zeer geringe minderheid tussen honderden andere namen.

Op blz. 325 constateert schr. dat er in Holland, Gelderland en Utrecht een dichotomie bestaat tussen eenlettergrepige en meerlettergrepige toenamen t.a.v. het behoud van het lidwoord (type *De Bakker / De Wit).* Bij korte namen als *De Wit, De Groot, De Jong* e.d. is men mogelijk minder snel geneigd het lidwoord weg te laten bij een afzonderlijk gebruik van de toenaam. In de dagelijkse praktijk is het inderdaad zo, dat men van *De Bakker* eerder *Bakker* maakt dan van *De Wit Wit.* Of dit ook van historische aard *is, zou* men statistisch moeten nagaan, want er zijn heel wat eenlettergrepige namen, die waarschijnlijk nooit een lidwoord hebben gehad en ook niet aan migratie toe te schrijven zijn. Denk aan namen als Groen, *Zwart, Geel* (en vroeger *Blaeuw*), *Oud, Klein* enz. In Noord-Holland, inz. in de Zaanstreek, is vanouds het weglaten van het lidwoord bij eenlettergrepige namen systematisch: *Wit, Bruin, Groot, Jong, Vriend, Haan* enz. Dit zijn maar wat kleine opmerkingen die niets aan de waardering voor dit standaardwerk afdoen.

In het tweede hoofdstuk behandelt Van Loon ook de genitivering van niet-patronymische apposities, zeer kenmerkend voor Limburgse familienamen, waarschijnlijk ook in Nederlands Limburg (het desbetreffende deel van het Nederlands repertorium van familienamen is nog niet verschenen), daar ze ook in Nederrijnse gebiedsdelen voorkomen. Zelfs konden hybridische naamvormen ontstaan: *Van Craijbeeckx.*

Noord-Brabant daarentegen toont een heteromorf beeld, evenals de provincies Antwerpen en Brabant (B.); naar het oosten nemen de genitiefvormen toe. Een duidelijke isomorf vormt die tussen de namen op *-man* en die op *-mans.*

Deze en de vele andere resultaten van het onderzoek, gebaseerd op uitvoerig historisch materiaal waardoor reconstructie van oude toestanden mogelijk was, kunnen ook van belang zijn voor de genealoog die een speld in een hooiberg zoekt: in veel gevallen wordt de te doorzoeken hoeveelheid hooi voor hem beperkt. Zo behandelt het derde hoofdstuk bijv. flexietegenstellingen (type Heynen/Heyns; de schrijver tracht op grond van zijn materiaal de grens vast te stellen en komt en passant op andere opvattingen dan de traditionele en biedt de mogelijkheid het ontstaan van sommige toponiemen en termen ongeveer te dateren, resp. Middelnederlandse teksten te lokaliseren, en bij namen migratie uit ander gebied vast te stellen. Dit zijn maar enkele van de onderwerpen die in het laatste hoofdstuk aan de orde komen.

Jozef van Loon heeft bijna 10 jaar, naast zijn dagelijkse arbeid, aan zijn onderzoek gewerkt en, zoals hij zegt, stond hij voor een oeverloos en op het eerste gezicht onsamenhangend geheel. In de persoonsnaamkunde is het verzamelen van materiaal en het ordenen daarvan veelal een heidens karwei, voordat men tot zinnige conclusies, kan komen. Van Loon is niet ten onder gegaan in zijn mer à boire, integendeel hij heeft een voor onze naamkunde uniek werk tot stand gebracht dat ook zijn nut kan bewijzen voor verwante disciplines. Het was oorspronkelijk zijn proefschrift (1979) en het verwondert me niet dat hij daarop met de grootste onderscheiding promoveerde en dat hij met de Taalkundeprijs 1979 van de Koninklijke Vlaamse Academie werd onderscheiden.

De prijs van het boek bedraagt 1.800 Belg. fr. (geb.), 1.500 Belg. fr. (gebrocheerd).

Dr. J. van der Schaar.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Borking (Bourquin, Borkijn, Borkayn). Op 25 mei 1736 huwden te 's-Gravenhage *David Bourquin* en *Belia van Raay (en).* Het echtpaar verhuisde kort daarop naar Rijswijk. In het gaardersregister staat vermeld dat *David* een "jongeman van Bergen op Zoom" was. *Belia* was afkomstig van 's-Gravenhage. Het echtpaar kreeg, zover bekend, zeven kinderen, waarvan de eerste vier ingeschreven werden onder de naam *Bourquin,* de laatste drie onder de naam *Borking.* Een van deze laatstgenoemde was *Willem Borking,* een van mijn directe voorvaders. Blijkens inschrijvingen in de huwelijksregisters van Rijswijk heeft de naam *Borking* zich zo globaal tussen 1740 en 1770 ontwikkeld uit de, mogelijk Zwitserse naam, *Bourquin.* Zo komen er tussen 1703 en 1796 bijv. te 's-Gravenhage verschillende gezinnen *Bourquin* voor, waarvan sommige, blijkens begeleidende aantekeningen zeker uit Zwitserland afkomstig waren (canton Neuchâtel) .

In de doopregisters van de Herv. kerk te Bergen op Zoom vond ik de doop van *David Bourqui(e) n* op 10 maart 1706. Misschien is deze *David* identiek met genoemde jongeman van Bergen op Zoom. Zijn ouders waren *David Bourqui(e)n* en *Maria Catherina de Widt.* Getuigen: *David de Widt* en *Anneke P(i) eters.* Datum en plaats van het huwelijk van *David* sr. zijn onbekend.

Informatie gevraagd over bovengenoemd echtpaar, benevens de vraag naar suggesties voor verder onderzoek, zeker wanneer zou blijken dat bedoelde familie in Nederland is gekomen door dienst te nemen in Zwitserse huurregimenten.

Oosterhout (N.-B.). Leo. E. E. Ligthart.

Smits Schouten. Voorouders en nadere gegevens gevraagd betreffende onderstaande personen:

Johannis Smits Schouten, geb. Heerenveen, „klokkestelder", na de geboorte van zijn zoon *Cornelis* in 1821 met onbekende bestemming verdwenen, tr. le *Sophia Tiellemans,* geb. ca. 1747, † aangegeven Ouderkerk aan de IJssel 23 'okt. 1809; tr. 2e Krimpen aan de 1 Jssel 1 juli 1810 *Marrigje Lans,* ged. Stormpolder 7 aug. 1778, dr. van *Gerrit Lans* en *Cornelia Verkerk.*

Uit het eerste huwelijk kinderen en kindskinderen, volgens opgave bij de overlijdensaangifte van de moeder in 1809.

Uit het tweede huwelijk:

Cornelis Smits Schouten, geb. Krimpen aan de IJssel 5 juli 182 *1* (nageslacht bekend).

Rotterdam. J. Smits **Schouten.**

IN DIT NUMMER :

Bestuursberichten. — Jaarverslag 1981. — De oudste generaties van het geslacht Levelt, door L. J. Malherbe. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a.* Nassaulaan 18, 2514 ***JT 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds **vóór** 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschede, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening ***no. 487073,*** ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. **10** | XCIX^e Jaargang | **oktober 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Mr. E. Star Busman en Dr. C. N. Fehrmann († in 1981), respectievelijk sedert 1955 en 1952 gewoon lid van het 'Genootschap.

Tot lid zijn benoemd :

P. F. VAN ENGELEN,	3003 BH Rotterdam, ***Postbus*** 31061.
Mevrouw H. C. VERSéLEWEL DE WITT HAMER geb. ZWAAN,	1383 AD Weesp, ***Kruisland*** 14.
Mr. G. LIESVELD,	7133 EN Apeldoorn, ***Nieuwstraat 229.***
C. C. H. OBERMAN,	2614 BN Delft, van ***Adrichemstraat 231.***
J. A. RIEL,	2324 CN Leiden, F. ***Schubertlaan*** 35.
M. VELTHUIJSEN,	1077 PG Amsterdam, ***Minervalaan*** 80 ***III.***
J. H. VERDUIN,	5684 GM Best, ***Beatrixlaan 94.***
Mevrouw E. VERHOEFF geb. DAVISON,	1861 EC Bergen, ***Rondelaan 5.***
R. J. P. M. VROOMAN,	6101 CR Echt, ***Mussenstraat 7.***

Adreswijzigingen :

Dr. J. C. C. BORLEFFS,	3721 CJ Bilthoven, 2e ***Brandenburgerweg*** 74.
W. DOLK,	8911 BL Leeuwarden, Zaailand 6.
C. B. J. E. EYBERGEN,	3583 VR Utrecht, ***Fred. Hendrikstraat 108.***
J. F. B. VAN HASSELT,	3981 GM Bunnik, ***Hoefijzerlaan 20.***
T. JANKNEGT,	3755 JX Eemnes, ***Schilderskamp ll.***
B. DE KEIJZER,	2907 GB Capelle a.d. IJssel, ***Klaroen*** 43.
W. DE LOOS,	3582 Neerpelt, België, ***Zandstraat*** 14.
Drs. J. R. MEES,	2271 GA Voorburg, ***Westerlookade 8.***
W. POERINK,	3701 AZ Zeist, 2e Hogeweg 48.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in het schathuis van de borg Verhildersum Ommelander museum te Leens (Gr.) op 22 mei 1982.

De voorzitter opent om 11.35 uur de vergadering die volgens de presentielijst door 61 leden wordt bijgewoond. Hij heet in het bijzonder het ere-lid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, de voorzitter van de Nederlandse Genealogische Vereniging Drs. H. H. W. van Eijk en Dr. H. Feenstra welkom.

De ingekomen stukken bestaan uit een achttal berichten van verhindering, waaronder die van de bestuursleden Mr. E. Idema Greidanus en Mr. J. T. Anema, en ook uit een brief van Mr. J. R. H. Roessingh waarin deze terugkomt op het gestelde in de notulen van de algemene ledenvergadering van 28 november 1981 met betrekking tot het boek van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus "Nederlandse Familiepenningen tot 1813".

De notulen van de algemene ledenvergadering van 28 november 1981, gepubliceerd in het maandblad van april 1982, worden goedgekeurd met een correctie ten aanzien van het gestelde op blz. 157 laatste alinea over het gesloten zijn van

het Algemeen Rijksarchief op maandag etc. Deze opmerking werd niet door de heer P. P. G. Kolk gemaakt, doch door mevrouw M. C. A. Godefroy.

Vervolgens leest de secretaris het jaarverslag 1981 voor en geeft de voorzitter een toelichting op de financiële jaarstukken.

Aangezien de leden van de kascommissie afwezig zijn leest de secretaris het verslag van deze commissie voor. Naar aanleiding van het daarin gestelde betreffende het Feithfonds merkt een der aanwezigen op dat dit fonds een bestemmingsreserve inhoudt en derhalve als zodanig niet op de balans thuishoort. Het ware beter deze post als aanvullend pensioen voor mejuffrouw Van Alff te omschrijven. De voorzitter acht het voor het geheel niet van reële betekenis. Aan de penningmeester wondt bij acclamatie décharge verleend. De voorzitter spreekt zijn dank uit voor de werkzaamheden door de leden van de kascommissie verricht. De voorgestelde leden voor de kascommissie 1982 worden bij acclamatie benoemd.

Met leedwezen deelt de voorzitter mede dat Dr. Ir. J. Mac Lean, sinds 1954 lid van het Genootschap, j.l. dinsdag op 58-jarige leeftijd is overleden. Hij memoreert zijn talrijke publicaties' en boeken op het gebied van de Schotse genealogie. Er wordt één minuut stilte voor de overledene in acht genomen.

De voorzitter deelt mede dat wijlen het bestuurs- en erelid Mr. A. P. van Schilfgaarde zijn collectie genealogische aantekeningen aan het Genootschap heeft toevertrouwd. Mr. P. J. W. Beltjes is bezig met de afwerking van de inventaris hierop. Wanneer deze gereed is zal de collectie bij het Genootschap worden ondergebracht.

Mevrouw W. M. Sibmacher van Nooten-de Bruyn zal als penningmeester zitting nemen in het bestuur van de Stichting De Nederlandse Leeuw. De heer Anema heeft deze taak tot nu toe vervuld.

De openingstijden van het bureau zijn verdubbeld. Ook niet-leden kunnen tegen een geringe vergoeding het bureau bezoeken en van de bibliotheek gebruik maken. De voorzitter spreekt de hoop uit dat deze faciliteit in de toekomst gehandhaafd kan blijven. Tijdens de vakantie van de conservator zullen een of meer bestuursleden aanwezig zijn op de openingsdagen.

Er is nog onvoldoende copy voor deel 8 van het Bijblad binnengekomen; het verschijnen zal dus nog even op zich laten wachten.

Het bestuurslid Mr. E. Idema Greidanus wordt bij acclamatie herkozen. De voorgestelde bestuursleden Jhr. Mr. Th. Sandberg en Drs. A. J. van Galen Last worden bij acclamatie gekosen.

De voorzitter dankt Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, die de wens te kennen heeft gegeven tussentijds af te treden, voor diens, inbreng in het bestuur waarvan spreker altijd veel baat heeft gehad en dankt hem voor zijn werkzaamheden gedurende de afgelopen jaren. Het verheugt hem dat de heer Beelaerts als voorzitter van de commissie ter voorbereiding van het 100-jarig bestaan zijn werkzaamheden wil blijven voortzetten.

In zijn dankwoord aan Mr. J. C. J. van Stockum memoreert de voorzitter dat deze, vóór de vier jaren dat hij penningmeester is geweest, reeds de helpende hand heeft geboden op het bureau. Het wordt nog al eens onderschat hoeveel tijd aan werkzaamheden verbonden aan een bestuursfunctie moet worden besteed. Spreker heeft de heer Van Stockum altijd als een minzaam bestuurslid ervaren. Hij dankt hem nogmaals voor het werk voor het genootschap verricht.

Vervolgens richt de voorzitter een welkomstwoord tot de nieuwe 'bestuursleden.

Mr. A. Snethlage brengt een woord van dank aan de inzenders t.b.v. het kwartierstatenboek. Over het algemeen is er veel zorg aan de staten besteed, hetgeen het werk van de commissie verlicht. Er zijn 480 aanmeldingen; 370 staten zijn reeds binnengekomen. Voor het drukken zijn vier offertes gevraagd. De uiteindelijke keuze is op de Drukkerij De Residentie gevallen, die ook het kwartierstatenboek van 1958 heeft verzorgd. De eerste 'drukproeven zijn reeds gecorrigeerd; ook verder wordt goede voortgang gemaakt. Drs. J. Fox is bereid gevonden een inleiding te schrijven. De werkzaamheden aan de staten van de minister-presidenten verlopen goed. Een definitieve prijs voor het boek kan nog niet worden vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit op niet te lange termijn kunnen geschieden. Het ligt in de bedoeling dat het boek in het voorjaar van 1983, wanneer het jubileum gevierd wordt, gereed is. De voorzitter dankt spreker en de leden van de commissie voor de reeds verrichte werkzaamheden.

Mejuffrouw Drs. A. Schippers vraagt of het mogelijk en wenselijk zou zijn een lijst te dolen verschijnen, bevattende de namen van allen die in de verstreken 100 jaar lid van het Genootschap zijn geweest, met vermelding van het jaar waarin zij lid werden en eventueel van hun woonplaats. De voorzitter zegt de technische mogelijkheden van een dergelijke uitgave nog niet geheel te kunnen beoordelen. Wat betreft de mankracht en het financiële aspect verbonden aan de uitgrave hiervan biedt het genootschap weinig perspectief. Mejuffrouw Schippers zou het wel een unieke gelegenheid vinden een dergelijke publicatie uit te geven. Wat de andere aspecten betreft, zegt zij dit wel overwogen te hebben. Zij is bereid de werkzaamheden hieraan verbonden op zich te nemen. De voorzitter zegt het met spreekster eens te zijn dat de gelegenheid hiertoe uniek is, 'doch benadrukt nogmaals dat er van de zijde van het bureau of binnen de kring van de bestuursleden geen mogelijkheden voor hulp in deze zijn; bovendien ontbreekt het het genootschap aan financiële middelen. Mr. F. J. J. Besier oppert de mogelijkheid een nummer van het maandblad hieraan te besteden. De heer Van Valkenburg acht noch het een noch het ander een goed idee. Mevrouw A. J. Heynis vreest dat de afname van een dergelijk werk zeer beperkt zal zijn. De heer Kolk zegt in de publicatie die de Vereniging van Archivarissen uitgeeft reeds een groot, deel van de namen van publicisten in het maandblad te zijn tegengekomen.

De voorzitter dankt de secretaris voor de organisatie van deze dag, evenals' de heer E. J. C. Kamerling en de heer A. Pathuis die ieder op hun eigen wijze ertoe hebben bijgedragen de excursie te doen slagen.

De voo'rzitter sluit om 12.30 uur de vergadering.

Na de vergadering houdt Dr. H. Feenstra een lezing getiteld: "Ommelander jonkers tijdens de Republiek. Een verkenning op sociaal en economisch gebied", waarna tal van vragen worden gesteld en door de spreker worden beantwoord.

Na afloop van de lezing wondt de Borg Verhildersum, waarin tevens een expoaitie over de portretfotografie wordt gehouden, bezocht. Na de lunch wordt een bezoek met rondleiding aan de Menkemaborg te Uithuizen gebracht.

Hierna wordt door 28 leden aan het diner deelgenomen dat in restaurant Pieter van Aemstel Driemaster te Groningen plaatsvindt.

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

Asaert, G. Inventaris van meetbrieven (1884-1913). Brussel, 1981. offsetdr. (*Ruil.*)

Barendregt, H. J. Genealogie van het geslacht Kalis. [Rotterdam,] 1981. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Bauwens, P. Inventaire des tables déccnnales et des actes de l'état civil des communes de l'arrondissement judiciaire de Huy (An 4-1880). Bruxelles. 1981. offsetdr. (*Ruil.*)

Beernink, A. G. P. Van Romunde, de Kampertak. [Velp, 1982.] gestenc. (Geschenk *van de Samensteller.)*

Beknopt, Een, uittreksel van eenige bescheiden over het geslacht Schouten, oorspronkelijk verzameld door J. A. van Wijk ... en aangevuld door J. Schouten. hs. *(Geschenk van Mr. E. J. Mac Gillavry.)*

Belonje, J. Brasses in the Nieuwe Kerk Amsterdam. [Londen enz., z.j.] *(Geschenk van N.N.)*

Bio-bibliografisch repertorium van het wetenschappelijk personeel. Red. H. Coppens. Brussel, 1981. *(Ruil.)*

Bliek, V. J. M. de. De inwoners van Hulster-Ambacht in 1739. [Kapelle, 1980.1 gestenc. (*Recensie-exemplaar.)*

[Borst, S., G. Erkamp-Opdam.] Stamboom van de familie Ligthart. [Heerhugowaard, 1980.1 dl. II. (*Aangekocht.*)

Brongers, J. A. en W. J. van Tent. Gedachten over het ontstaan en de eerste ontwikkeling van Amersfoort naar aanleiding van archeologisch/geologische waarnemingen in de binnenstad. [Z.pl.,] 1981. Overdr. uit: Flehite, 1981. (*Geschenk van de Rijksdienst voor hef Oudheidkundig Bodemonderzoek.*)

[Broos, J.F.] Vier eeuwen Tjallinga-weeshuis. Ljouwert,/Leeuwarden, 1982 *(Geschenk van de Heer B. W. Hopperus Buma.)*

Burg , A. P. J. van der . Jan Hokke, secretaris van Brouwershaven, zijn afstamming, familie en loopbaan. Rijswijk, 1980. (Geschenk *van de Schrijver.)*

Carasso, **D. G.** De schrijfkunst van drie generaties Grevenstuk. [Z.pl., 1981.1 *(Geschenk van de Schrijver.)*

Chabot, J. J. M. Taudin. Chabot. Een hugenotenfamilie uit La Rochelle en vele naamgenoten. Assen, 1981. *(Geschenk van de Schrijver en recensie-exemplaar.)*

Citroen, K. A. De familie Spanjaard. Een overzicht van de afstammelingen van Salomon Jacob Spanjaard (1783-1861) en Sara David van Gelder (1793-1882). Borne, 1981. 2de herz. en verm. uitg. *(Rescensie-exemplaar.)*

Coldeweij, J. **A.** De Heren van Kuyc 1096-1400. Tilburg, 1981. Proefschrift Leiden. *(Recensie-exemplaar.)*

c0 lf, kolf, golf. Van middeleeuws volksspel tot moderne sport. Zutphen [,1982]. *(Geschenk van de Heer A. P. C. Laane.)*

Damme-Mairesse, M. van. Répertoire des bourgeois de Namur 1516-1699. Bruxelles, 1982. offsetdr. *(Ruil.)*

Dennys, R. Herh dry and the heralds. London [,1982]. *(Recensie-exemplaar.)*

Deutsches Familienarchiv. Ein genealogisches Sammelwerk. Schriftleitung H. F. Friederichs. Neustadt an der Aisch, 1981 dl. 76—78. *(Aangekocht.)*

Doaschot, G. J. van. Enige hoofdstukken uit de geschiedenis van de gemeente Nieuw-Vossemeer vanaf 1809. [Wouw,] 1981. *(Aangekocht.)*

Doornink-Hoogenraad, M. M. en W. Zondervan. Het oud-archief van de gem. Zutphen. Zutphen, 1981. 3de stuk: Regestenlijst van brieven; index. 2 dln. offsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

Elferbroek-Weelinga, J. Inventarissen van de archieven van de hervormde gemeenten Farmsum, Heveskes, Meedhuizen ... 1560-1972. [Groningen,] 1980. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)*

Feenstra, H. De bloeitijd en het verval van de Ommelander adel (1600-1800). [Z.pl.,1981.] Proefschrift Groningen. *(Aangekocht.)*

Feltz, A. C. A. W. van der. Charles, Howard Hodges, 1764-1837, Assen, 1982. *(Recensie-exemplaar.)*

Folkerts, J. De schulten in Drenthe van 1795 tot 1811. Assen, 1981. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Drenthe.)*

Gabriëls, A. J. C. M. „De Edel Mogende Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en Westvriesland", 1747-1795. Aspecten van een buitencommissie op gewestelijk niveau. [Leiden, 1981.1 *(Geschenk van de Schrijver.)*

Gadeyne, G. Inventaris van het archief van het klooster van Onze-Lieve-Vrouw van de Karmelberg (geschoeide karmelieten) te Geraardsbergen. Brussel, 198 1. (*Ruil.)*

Gadeyne, G. Inventaris van het archief van het klooster der Zwarte Zusters (Sint-Anna) te Ronse. Brussel, 1981. offsetdr. (Ruil.)

Gebundelde inventarissen [Rijksarchief Groningen]. Groningen 1980-1982. dl. VIP-X. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)*

@ Gemeentewapens, De, van Achterhoek en Liemers. Ingel. door 0. Schutte, met medewerking van A. G. van Dalen, E. J. van Ebbenhorst Tengbergen, G. Langeler e.a. [Z.pl., 1982.1 *(Recensie-exemplaar.)*

Geslacht, Het, Burgemeestre. 's-Gravenhage, 1981. offsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

Godefroy, M. C. A. Genealogie van het geslacht Godefroy. Rotterdam, 1978. gestenc. *(Geschenk van de Samensfelsfer.)*

Goossens, R. J. I., A. M. S. van Hees. Beschrijving van de doop-, huwelijks- en overlijdensregisters ter inzage op het Rijksarchief in Limburg. Maastricht, 1980. offsetdr. (*Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)*

Hamburger-Wolterbeek Muller, A. A. Inventaris van de papieren afkomstig van A. van den Brandhof, stichter van de Nederlandse boerenkolonie in Suriname. Lei-

den, 1980. ***(Geschenk van het Kon. Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde.)***

Harris, P. Marselis-slaegten. Blade af dens historie. [Vigby J., 1980.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

Heins, W. B., J. A. C. Mathijssen. Inventaris van de notariële archieven in de provincie Utrecht (1346) 1560—1895. Utrecht, 1982. 2 dln. offsetdr. ***(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Utrecht).***

Herberhold, F. Archiwerzeichnis Haus Welbergen. Munster, 1980. ***(Geschenk van de Heer D. Jordaan J. G. Hzn.)***

Hoek, C. Begraven hofsteden in het Maasmondgebied. [Zutphen, 1981.1 ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Hoek, C. Het geslacht Uterlyere. [Z.pl., z.j.] Overdr. uit: „Uit het Liers verleden", 11. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Holla, A. W. H. Noord-Brabantse heraldiek. Literatuurlijst. [Cuijk, 1982.1 gestenc. ***(Recensie-exemplaar.)***

Hollenberg, P., C. E. M. H. Peters. Ontginningen in de Noordbrabantse Peel in de 19e eeuw. Tilburg, 1980. ***(Aangekocht.)***

Hubrecht, J. A. van Lanschot. De kwartierstaat van Mr. Johan Alexander van Lanschot 1728-1771. [Châteauneuf de Grasse, 1982.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Inventarissen van kleine archieven van heerlijkheden en huizen in de provincie Utrecht. Utrecht, 1980. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Utrecht.)***

Inventarissen van gevangenisarchieven, Brussel, 1981, offsetdr. (*Ruil.*)

Jaarverslag van de rijksarchiefdienst, 1980. 's-Gravenhage, 1981. (*Geschenk* ***van de Algemene Rijksarchivaris.)***

Jong, H. 't. Inleiding tot de heraldiek. Dordrecht, 198 1. offsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

Kahsnitz, R., U. Mende, E. Rücker. Das Goldene Evangelienbuch von Echternach. Eine Prunkhandschrift des ll. Jahrhunderts. Frankfurt am Main [,1982]. (*Ruil.*)

Kam per Almanak okt. 1980/'81, 1981/'82. Kampen [,1980—1981.] ***(Geschenk van Dr. C. N. Fehrmann.)***

Keur Imzn., C. J. Aantekeningen tot documentering familie Dane, eiland Tholen, 17de en 18de eeuw. 's-Gravenhage, 1981. getypt en ms. ***(Geschenk van de*** *Samensteller.*)

Klooster, Het, Soeterbeeck te Deursen 1732-1982. Tilburg, 1982, ***(Aangekocht.)***

Kok, G. Chr. Beknopte bibliografie van de geschiedenis van de oud-katholieke kerk van Nederland. (Z.pl.,] 1978. ***(Geschenk van de Heer P. P. G. Kolk.)***

Kort, J C. H et archief van de graven van Holland 889-1581. 's-Gravenhage, 1981. 3 dln. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in*** *Zuid-Holland.)*

[Kostelijk, K.] Anderhalve eeuw van strijd en zegen. De protestantsche gemeente te Soerabaia 1785-1935. [Z.pl., z.j.] fotocopie. ***(Geschenk van Drs. J. Fox.)***

Kruimel, H. L. Voorouders gezocht; met medewerkins van H. H. W. van Eijk, N. A. Hamers,, J. W. Lugard e.a." Amsterdam [,1981]. ***(Recensie-exemplaar.)***

Kwartierstatenboek. Delft [,1982]. dl. III. (*Recensie-exemplaar.)*

Labrie, A. Familiearchief Van Styrum en aanverwante geslachten waaronder Visscher en Van Vollenhoven 1570—20e eeuw. Haarlem, 1981. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Holland.)***

Landheer-Roelants, A. E. M. Familieboek Landheer. ['s-Gravenhage,] 1981. offsetdr. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Landheer-Roelaats, A. E. M. Genealogie van het geslacht De Jongh/De Jong, De Jongh van Arkel, Du Croo de Jongh, Van Goudoever de Jongh, De Jongh van Polsbroek. Scheveningen, 1982. offsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

Lecomte, F. Inventaire des archives de l'hôpital des incurabdes à Liège. Bruxelles, 198 1. offsetdr. (*Ruil.*)

Lecomte, F. Inventaire des archives de la Fontation Stéphany. Bruxelles, 1981. offsetdr. (*Ruil.*)

Leemans, W. F. De grote Gelderse tollen en de tollenaars in de 18de en het begin der 19de eeuw. Een bijdrage tot de geschiedenis ven de Rijnhandel. [Arnhem, 1981.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

Leupen, P. en B. Thissen. Bronnenboek van Nijmegen (eerste eeuw na Chr.-1247). Nijmegen, 1981. ***(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Nijmegen.)***

Lindemann, W. M., Th. F. van Litsenburg. Raad van Brabant; met medewerking van H. M. B. Jacobs. 's-Hertogenbosch, 1981. 6 dln. ***(Aangekocht.)***

Loder, E. B. Herinneringen Elisabeth Bryan Loder, 1886-1978. [Utrecht, 1980.1 gestenc. ***(Geschenk van de Erfgenamen van Mejuffrouw E. B. Loder.)***

Loon, J. van. Bijdrage tot de morfeemgeschiedenis en -geografie der Nederlandse toenamen. Kortemark-Handzame, 198 1. of fsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

Mac Gillavry, E. J. Van Dunmaglass tot Djati Roenggo. De geschiedenis van de familie Mac Gillavry. 's-Gravenhage, 1981. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Middelhoek Sr., J. Geschiedenis van de familie Middelhoek. Rotterdam 1979-1980. dl. II. De Middelhoeken van Vlaardingen 1600—1800; dl. III. De Middelhoeken van Rotterdam, Kralingen en De Zwaluwe 1690—1750. (*Geschenk van de Samensteller.)*

Mooij, Ch. C. M. de. Over aristocraten, keezen en preekstoels klimmers: voorgeschiedenis en totstandkoming van de omwenteling van 1795 te Bergen op Zoom. Tilburg, 1981. ***(Aangekocht.)***

*Ne*derland's Adelsboek. 's-Gravenhage [, 198 1]. Jrg. LXXII (1981)), A-B. ***(Recensie-exemplaar.)***

Nederlands repertorium van familienamen ... onder red. van P. J. Meertens en H. Buitenhuis. [Zutphen,] 1981. dl. XII, 2 bdn. Noordholland. ***(Aangekocht.)***

Nieceaaigh, M. Inventaire des papiers De Groote. Bruxelles, 198 1. (*Ruil.*)

Niederque 11, Th. Die Kanoniker des Petersstifts in Fritzlar 1519-1803. Marburg, 1980. ***(Aangekocht.)***

Niermans, J. W. Kroniek van de familie Niermans (Doorwaart Niermans). [Utrecht, 1982.1 (*Recensie-exemplaar.*)

Noordhoff, L. J. en M. C. Froger-Visser. Verzameling stukken afkomstig van leden van de familie Trip en vele aanverwante geslachten; verzameling charters afkomstig van een aantal leden der familie Trip en afzonderlijke beschrijving der minuut-verzegelingen verleden voor Joost Lewe, voorkomend in inv. nr. 455. Groningen, 1981. offsetdr. (***Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)***

Nuyttens, M. Inventaris van het archief van de abdij van Ename. Brussel, 1980. (*Ruil.*)

Ordre, L.', de Ia noblesse. Familles d'Europe enregistrées in ordine nobilitatis. Paris [, 1980], dl. IV. ler nov. 1979 au 31 déc. 1980. ***(Recensie-exemplaar.***)

Register, The, of marriages for the parish of Edinburg 1595-1700, 1701-1750, 1751-1800; ed. by H. Paton, F. J. Grant. Edinburgh, 1905-1922. 3 dln. ***(Geschenk van Dr. Ir. J. Mac Lean.)***

Regt, B. L. van Strij de. Stambomen De Regt. Veldhoven, 1982. gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Renders, **W.** H. A. Bijdragen tot de geschiedenis van Woensel. III. Eindhoven, 198 1. ***(Recensie-exemplaar.)***

Reymer, **G.** H. M. Genealogie van het Gelders/Kleefse geslacht Reymer(s) aan de Nederrijn. II. De tak Reymers Millingen aan de Rijn e.o. Capelle aan den IJssel, 1980/'81. gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Ridder, J. G. de. Zonen van het Oude Volk in het Westland. Den Haag [,1979]. ***(Recensie-exemplaar.)***

Ringoir, D. J. B. Plattelandschirurgijns in de 17e en 18e eeuw. De rekeningenboeken van de 18e eeuwse Durgerdamse chirurgijn Anthonij Egberts. Bunnink, 1977. Proefschrift V.U. Amsterdam. ***(Geschenk van Mr. Dr. J. H. A. Ringeling.)***

Rombach, J. H. Gijsbert Fontein Verschuir (1764-1838). [Zuphen, 1982.1 ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Rost, **W.** Das Garnison-Kirchenbuch der Stadt Hameln 1775-1852. Beitrag zur Bevölkerungsgeschichte der Rattenfängerstadt. Hameln/Weser [,1981]. ***(Aangekocht.)***

Scheller, H. Der Nordkanal zwischen Neuss und Venlo. Neuss, 1980. (Ruil.)

[Schrein er, W. M.] Genealogie van de familie Schreiner 1660-1980. [Z.pl., 1980.1 ***(Geschenk van de Heer B. A. M. Schreiner.)***

Slijkerman, K. J. Het oud-katholieke geslacht Reyms te Rotterdam. Rotterdam, 1982. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Slijkerman, K. J. De oudere generaties van het boeren-regentengeslacht Weij op het eiland I Jsselmonde (ca. 1450—ca. 1850). Rotterdam, 1981. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Spürk, **G.** A. Haus Berge. [Gelsenkirchen-Buer,] 1980. Bevat ook: Spürk, G. A. Berger Mark-Emscherbruch. ***(Recensie-exemplaar.)***

Stam, N. J. Borsele; het eiland en de Heren van Borsele (tot Monster), 976-1323. Veldhoven, 1980. gestenc. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Steeghers, W. Geslachtslijst van Seraphinus Joannes Piessens (1809-1870). [Z.pl., 1981.1 ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Teesing, P S Repertorium van Oud- Nederlandse landmeters, 14e tot 1 8e eeuw, [Apeldoorn, 1981.1 2dln. (***Recensie-exemplaar.)***

Trimpe Burger, J. A. Een kacheloven uit omstreeks 1470 te West-Souburg op Walcheren, [Z.pl.,] 1981. ***(Geschenk van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.)***

Veer, J. F. van West de. Oorsprong van de naamstoevoeging en stamboom van de familie Ba (a)tenburg de Jong. ['s-Gravenhage, 1982.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Verduijn, A. Sojourners. A family chronicle. [Burlington, Ont., 1981.] ***(Recensie-exemplaar.)***

Verheij, H. J. **W.** Naamlijst der pastoors van de oud-katholieke kerk in Nederland. [Z.pl.,] 1979. 2de dr. (***Geschenk van de Heer P. P. G. Kolk.)***

Villiers, **C. G. S.** de. Geslagsregister van die familie Swart in Suid-Afrika; geredigeer van L. C. P. Endemann. Pretoria, 1977, offsetdr. ***(Aangekocht.)***

Warlop, E. Inventaris van het fonds d'Ennetières. Brussel, 198 1. (*Ruil.*)

Zomerdijk, H. J. Het muziekleven in Noord-Brabant 1770-1850. Tilburg, 1981. ***(Aangekocht.)***

Behalve bovenstaande boeken heeft de bibliotheek jaarverslagen van verscheidene rijks- en gemeente-archieven alsmede overdrukken ten geschenke ontvangen

Het geslacht Hartjens,

door **Mr. C.** P. Briët en **Mr.** A. **Snethlage.**

Inleiding

In het bezit van tweede samensteller dezes bevindt zich een handschrift met familie-aantekeningen *Hartjens*. Deze aantekeningen zijn aangevangen door *Arent Hartjens* (1701—1779) en later voortgezet door Dr. *Isaac Westerveen Hartjens* (1734-1815), ***Assuerus Christiaan Hartjens*** (1809-1858) en ***Assuerus Christiaan Hartjens*** (1873-1938). Het handschrift is kennelijk een 19de eeuwse copie, die daarna is bijgehouden tot in het begin van deze eeuw.

In de genealogische litteratuur is tot dusver nauwelijks aandacht aan de familie *Hartjens* besteed. Slechts de oudste generaties zijn door wijlen Mr. P. van Eeghen opgegeven in

„De Nederlandsche **Leeuw**" [1]. Op diens vraag om aanvullende gegevens is nooit een antwoord gekomen.

Hoewel het ons door tijdgebrek niet mogelijk was een uitgebreid onderzoek in te stellen, leek het ons toch raadzaam de gegevens uit het handschrift te publiceren. Wij hebben ons ertoe beperkt om hieruit en uit in de litteratuur gemakkelijk toegankelijke gegevens een genealogie te componeren. Van archiefonderzoek moest worden afgezien, zodat zeker meer over deze familie te vinden zal zijn.

In de Collectie Algemene Dossiers van het Centraal Bureau voor Genealogie stuitten wij op een uitgetikte, anonieme genealogie *Hartjens,* waarvan de samensteller [2] waarschijnlijk ook over een exemplaar van de familie-aantekeningen heeft kunnen beschikken. Aangezien de verifieerbare gegevens uit deze genealogie klopten met de onze, hebben wij de aanvullende gegevens hieruit in het onderstaande verwerkt.

Het handschrift verschaft, behalve over de familie *Hartjens* zelf, nogal wat gegevens over aanverwanten, die wij hebben opgenomen om ze niet verloren te laten gaan. Deze gegevens hebben wij eveneens aangevuld uit de litteratuur, al zal de volledigheid hier nog minder zijn.

De familie ***Hartjens is*** afkomstig uit Doetinchem en vestigde zich in de eerste helft van de 17de eeuw te Amsterdam. Was de familie aanvankelijk Doopsgezind, later evolueerde zij zich via Remonstrants tot Gereformeerd (Hervormd). Opmerkelijk is dat de familie zich direct sinds haar vestiging te Amsterdam tot de gegoede burgerij kon rekenen en deze positie steeds gehandhaafd heeft. Dit blijkt zowel uit de financiële situatie als uit de huwelijken van haar leden, hetgeen natuurlijk samenhangt. Afgezien van een schepenschap te Hoorn in de nadagen van de Republiek van *Arent* ***Hartjens*** (1751—1802), die daar ingetrouwd was, heeft de familie echter nooit tot de eigenlijke regentenkring behoord, al zat zij daar tegenaan. Eerst in de 19de eeuw heeft men Amsterdam definitief verlaten en vestigde zich te Zuilen, waarmee banden bestonden vanwege de buitenplaats „Diedriksteijn", om vervolgens ambulant te worden binnen Nederland, Nederlandsch-Indië en de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Opvallend is dat de stamreeks zich gedurende drie eeuwen steeds via slechts één stamhouder voortzet.

Volledigheidshalve merken wij nog op in de collectie Advertenties van het Centraal Bureau voor Genealogie personen met, de naam ***Hartjens*** te hebben aangetroffen, die niet in de hieronder volgende genealogie geplaatst kunnen worden. Naar de mogelijkheid van een relatie van deze in oostelijk Noord-Brabant gevestigde personen met het hier behandelde geslacht is geen onderzoek ingesteld.

W a p e n

De familie ***Hartjens*** voert als wapen [3]: doorsneden; 1 in blauw een springend hert van natuurlijke kleur: 11 in goud een schaap van natuurlijke kleur, de kop aanziend gesteld, staande op een grond van natuurlijke kleur. Helmteken: het hert uitkomend.

1. **De Nederlandsche Leeuw 66 (1949), k. 325.**
2. **Mogelijk eveneens Mr. P. van Eeghen (1911—1968), die in het bijzonder belangstelling had voor de geschiedenis van Doopsgezinde families. (De Nederlandsche Leeuw 85 (1968), k. 149).**
3. **F. K. van Lennep, Verzameling van oorkonden betrekking hebbende op het geslacht Van Eeghen in Nederland„ Amsterdam 1918, (Oorkondenboek Van Eeghen 1918), p. 141; tegenover p. 88 een afbeelding van een lakafdruk met dit wapen.**

G e n e a l o g i e [4]

1. Vermoedelijk: ***Arnt Hartjens,*** wiens kinderen genoemd worden in de schepenprotocollen van Doetinchem 12 januari 1588, tr. N.N.

   Uit dit huwelijk (o.a. ?):

   1. *Fred(e)rik,* volgt 11.
   2. ***Harmen Hartjens,*** begr. Amsterdam (Westerkerk) 15 nov. 1641, tr. *Treesken Wolterincx,* † na ***20*** nov. 1641, zuster van ***Pieter*** en *Wijnant* ***Woiterincx.***
   3. dochter, tr. *N.N.Tollenaer,* beiden † vóór 7 sept. 1641.

      Hieruit: ***Arent Tollenaer,* geb. Doetinchem in 1616, zijdelakenkoper te Amsterdam op de Nieuwendijk in „de Tollenaer" in compagnie met zijn neef *Arent Hartjens.***

11. ***Fred(e) rik Hartjens,*** † na 21 juni 1642, tr. ***Engeltien Bannincx,*** † ***2*** dec., begr. (Doetinchem ?) 8 dec. 1652.

    Uit dit huwelijk (o.a. ?):

    1. *Arent,* volgt 111.
    2. *Willemtie (Willemke)* ***Hartjens,*** ged. Amsterdam (Doopsgezind bij den Toren) 17 dec. 1645, woont te Borculo 1650, Palmstraat bij de Brouwersgracht te Amsterdam 1702, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 23 dec. 1702, tr. (ondertr. Amsterdam 16 juli 1650) *Jan* ***Del,*** geb. Weesp 1614/5, woont Warmoesstraat te Amsterdam ***1637,*** Bloemgracht ***1650,*** Rozenstraat 1681, begr. Amsterdam (Westerkerk) 19 mei 1681, zn. van *Claas Claasz.* en ***Ydgen Huyberts*** en wedr. van ***Teuntjen Ansloo.***
    3. ***Machteld Hartjens,*** † na ***3*** april 1687, tr. le vóór 1662 ***Laurens ten*** *Berenpas* (te Zutphen ?); tr. 2e ***Warner Weenink,*** † na ***3*** april 1687.

111. *Arent* ***Hartjens,*** geb. Doetinchem 3 febr. 1621, ged. Amsterdam (Doopsgezind bij den Toren) 9 juni 1642, zijdelakenkoper te Amsterdam, aanvankelijk in compagnie met zijn neef Arent Tollenaer, burgerschap aangetekend te Amsterdam („in het boek No. 2, fol. 153") 6 aug. 1642, woont Nieuwendijk in „de Tollenaer" 1642, Palmgracht 1658, Haarlemmerdijk 1689-1694, † Amsterdam 13 sept., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 17 sept. 1694, tr. 1 e Amsterdam (Stadhuis) 6 juli 1642 *Heyltien (Cornelisdr.) Schaep,* ***geb.*** Amsterdam 11 nov. 1622, ged. ald. (Doopsgezind bij den Toren) 16 dec. 1640, woont bij de Prinsensluis 1642, † Amsterdam 2 mei, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 5 mei 1654 [5], dr. van *Cornelis* ***Dirksz.*** en ***Grietien*** *Pieters Voordewint*; tr. 2e Amsterdam (Stadhuis) 23 juni 1658 ***Angenietie (Agniesge, Agneta)*** *Geelvin(c)* ***k,*** geb. Amsterdam 8 jan. 1622, woont Gelderse-kade 1658, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 19 mei 1690, dr. van ***Gerbrand*** *Jacobsz.* [6], kruitmaker bij de St. Olofspoort te Amsterdam, failleerde in aug. 1625,

4. **De familienaam wordt in de bronnen wisselend gespeld: *Hertiens, Hartiens, Hartjens* en Hartgens. *Hartjens* is' tenslotte de definitieve vorm geworden. In de genealogie is steeds *Hart*jens aangehouden.**
5. **Handschrift: „achter het koor daar het Schaep op de zerk staat".**
6. **Johan E. Elias, De Vroedschap van Amsterdam 1578-1795, deel 1, Haarlem 1903, p. 353.**

later knecht in 't Staalhof, en *Aefje (Aefgen) Jansdr. (Mastenbroeck)* [7].

Cornelis Dirksz. Schaep, † 23 april 1654 (oud 63 jaar), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 27 april 1654, tr. *Grietien Pieters Voordewint.* Uit dit huwelijk: 1. ***Jacob;*** ***2. Geertruida;*** ***3. Heyltien,*** tr. ***Arent Hartjens.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Engeltien*** (*Engeltge*) ***Harfjens,*** geb. Amsterdam 27 mei 1643, ged. ald. (Doopsgezind bij den Toren) 11 dec. 1661, woont Haarlemmerdijk 1664, Braak Zz. 1702, † Amsterdam 4 april, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 10 april 1702, tr. Amsterdam (Stadhuis) 24 febr. 1664 ***Thomas de Vogel*** [8], geb. Leiden 1637/8, lakenverver te Amsterdam, woont Rozenstraat 1664, in ,,De Blauwe Engel" 1688, Palmgracht 1697, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 4 juni 1697, zn. van ***Thomas,*** hozenverver te Leiden en lakenverver te Amsterdam, en ***Adriaentgen Pietersdr.*** *Battens.*
2. *Fred(e)rik* ***Hartjens,*** geb. Amsterdam ***13*** mei 1645, † Amsterdam 31 juli, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 3 aug. 1645 [5].
3. ***Grietien (Margaretha) Hartjens,*** geb. Amsterdam 23 aug. 1646, ged. ald. (Doopsgezind bij den Toren) 14 dec. 1664, woont Haarlemmerdijk 1669, Lastage bij de Waterpoortsbrug 1686/1726, † Amsterdam 22 sept., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 27 sept. 1728, tr. le Amsterdam (Stadhuis) 17 nov. 1669 *Cornelis Salm,* geb. Amsterdam 1641/2, stokviskoper te Amsterdam, woont Geldersekade 1669, Lastage 1683, begr. Amsterdam (Noorderkerk) 20 dec. 1683, zn. van *Cornelis* en *Duyfje* ***Dircx;*** tr. 2e Amsterdam (Nieuwe Kerk) 3 dec. 1686 *Jan* ***Helt,*** geb. Amsterdam 1660/1, koopman te Amsterdam, woont Keizersgracht 1686, Lastage 1708/18, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 11 nov. 1718.

   Uit het tweede huwelijk:

   1. ***Frederik Helt, in 1742*** [9] stokviskoper te Amsterdam, wonende in de Bantammerstraat in een huis met een huurwaarde van *f* 440, hield een dienstbode en werd geschat op een inkomen van *f* 3.300, † 8 okt. (oud 79 jaar, 2 maanden en 16 dagen), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 14 okt. 1766, tr. ***Alida Rockers,*** † ***17*** okt. (oud 86 jaar, 4 maanden en 5 dagen), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 23 okt. 1770.
      Uit dit huwelijk 2 zonen en 3 dochters, o.a.:
      a. ***Benina*** *Helt,* † *8* febr. (oud 56 jaar, 9 maanden en 16 dagen), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 15 febr. 1776.
      b. ***Alida*** *Helt,* † 5 aug. (oud 47 jaar, 3 maanden en 17 dagen), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 10 aug. 1770.
      c. ***Frederik Helt,*** med. doctor te Amsterdam, † 9 nov. (oud 41 jaar, 3 weken en 1 dag), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 15 *nov.* 1770.
   2. *Jan* ***Helt,*** geb. 26 juli 1692, † 5 aug., bea. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 10 aug. 1735, tr. 7 juni 1729 *Sophia* ***van Laar,*** in 1742 9 rentenierster te Amsterdam, wonende op de Keizersgracht in een huis met een huurwaarde van *f* 680, hield een dienstbode, had een buitenplaats en werd geschat op een inkomen van *f* 4.500, dr. van ***Lambert van Laar.*** (Kinderloos).

7. Handschrift: ***Aefje*** *Jansdr.,* † ***4*** dec. 1659 (oud 65 jaar), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).
8. P. van Eeghen, Het doopsgezinde geslacht De Vogel te Leiden en Amsterdam, gestenc., Amsterdam 1966.
9. W. F. H. Oldewelt, Kohier van de Personeele Quotisatie te Amsterdam over het jaar 1742, Amsterdam 1945.

4. ***Fred(e) rik Hartjens,*** geb. Amsterdam 27 april 1649, † ald. 27 april, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 30 april 1650 [5].
5. ***Geertruida (Geertruyd) Harfjens,*** geb. Amsterdam 11 juni 1651, ged. ald. (Doopsgezind bij den Toren) 29 jan. 1673, woont Haarlemmerdijk 1673, 1685, Brouwersgracht 1682, † Haarlem 23 nov., begr. ald. (Grote Kerk) 29 nov. 1719, tr. le Amsterdam (Stadhuis) 18 juni 1673 ***(Michiel,*** later) ***Laurens*** *Pietersz. Block,* geb. Amsterdam 21 juni 1633, ged. ald. (Doopsgezind bij den Toren) in dec. 1653, lakenkoper te Amsterdam, woont Nieuwendijk in ,,'t Vergulde Becken" 1660, in ,,het Block" 1674 [10], † Amsterdam 10 okt., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 15 okt. 1680, zn. van ***Pieter Adriaensz.*** en ***Cornelia*** (*Neeltje*) ***Laurensdr. Schouten*** en wedr. van le ***Phebe*** *Francken* en 2e *Elisabeth* ***van Lennep;*** tr. 2e Amsterdam (Stadhuis) 29 nov. 1682 *Lambert* ***Sfockelaer*** [11], geb. Zwolle 1656/7, koopman te Haarlem, woont Oudegracht in ,,Engelandt", † Haarlem 6 jan. 1683, begr. ald. (Grote Kerk), zn. van ***Hendreck Stockelaer;*** tr. 3e Haarlem (Stadhuis) 8 juli 1685 *Jacob* ***van Eeghen*** [12], geb. Cortemarck (West-Vlaanderen) 23 sept. 163 1, koopman te Aardenburg, sedert 1662 te Amsterdam, poorter ald. 7 mei 1664, diaken Doopsgezinde Gemeente te Aardenburg 1657-1659 en te Amsterdam, woont te Aardenburg in ,,'t Moriaenshoofd" in de Weststraat [13], en later 's zomers op zijn hofstede te Heyle, woont te Amsterdam Nieuwezijds Achterburgwal achter het Stadhuis derde huis benoorden de Huiszittensteeg 1662, Nieuwezijds Voorburgwal tweede huis benoorden de Huiszittensteeg 1664, Oudezijds Achterburgwal tussen Oude Doelenstraat en Stoofsteeg over Bethaniënstraat 1667, Oude Beschuitmarkt/Fluwelenburgwal (Oudezijds Achterburgwal) tussen Oude Doelenstraat en Stoofsteeg in ,,De Pelikaen" 1680/5, † Aardenburg 1 febr., begr. ald. (St. Baeffskerk) 7 febr. 1697, zn. van ***Christiaen,*** lakenkoopman te Cortemarck en sinds ca. 1633 te Aardenburg, en ***Josina*** *Hassels* en wedr. van le ***Tanneken*** *Hebberecht* en 2e ***Maria Bocxhoorn*** [14].
6. ***Jacob,*** volgt IV.

Uit het tweede huwelijk:

7. ***Gerbrand Hartjens,*** geb. Amsterdam 18 nov., ged. ald. (Rem.) 30 nov. 1660, † Amsterdam 17 maart 1661, begr. ald. (Nieuwe Kerk).

IV. Mr. ***Jacob Hartjens,*** geb. Amsterdam 24 febr. 1654, advocaat te Amsterdam, woont Haarlemmerdijk 1684, Leidsegracht 1689, later huize Braakenhoeve (later Weltevrede geheten) buiten de Haarlemmerpoort voorbij de Duizend Roeden onder Sloterdijk [13], † Sloterdijk 31 jan., begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 4 febr. 1708, tr. le

10. J. G. Kam, De Nieuwendijk van Oudebrugsteeg tot Zoutsteeg van 1543-1805, in: Jaarboek Amstelodamum 53 (1961), pp. 95-128, p. 109.
11. P. v[an]. E[eghen]., vraag *Stockelaar,* in: De Nederlandsche Leeuw 54 (1936), k. 38/9.
12. Genealogie Van Eeghen, in: Nederland's Patriciaat 45 (1959), pp. 149—170. p. 150.
13. P. van Eeghen, Driehonderd jaar de stad uit, in: Jaarboek Amstelodamum 54 (1962), pp. 106—169.
14. Zie ook F. K. van Lennep, Oorkondenboek Van Eeghen 1918; P. van Eeghen, Familieboek de Clercq, 's-Gravenhage 1940.

Amsterdam (Stadhuis) 13 juni 1684 ***Maria*** *Forkenbee(c)k,* geb. Amsterdam 28 april, ged. ald. (Rem.) 10 mei 1644, woont Nieuwezijds Voorburgwal 1684, † Amsterdam 26 okt., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 3 nov. 1693, dr. van ***Erasmus*** en *Swaentie* ***Wessels*** (*Kloppenburg*); tr. 2e Amsterdam 11 dec. 1696 ***Catharina van der Laegh,*** geb. Amsterdam 5 april 1668, woont Groenburgwal in de ,,Laagh Brandewijn Stukken" 1696, † Sloterdijk (huize Braakenhoeve) , begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 19 dec. 1708, dr. van *Herman* (*Swijnvoet*) en ***Catharina Schutte.***

Erasmus *Forkenbee(c)k,* † vóór 3 mei 1688, begr. Amsterdam (Westerkerk), tr. *Swaentie Wessels,* † 3 mei 1688 (oud 85 jaar), begr. Amsterdam (Westerkerk).

Uit dit huwelijk:

1. *Hendericus* **Porkenbeek,** † vóór 3 mei 1688, begr. Amsterdam (Westerkerk).
2. ***Maria Forkenbeek,*** tr. Mr. ***Jacob Hartjens.***

Herman van **der Laegh,** † vóór 11 dec. 1696, tr. ***Catharina Schutte,*** † ***14 sept.*** 1707 (oud 76 jaar, 10 maanden en 3 dagen) , begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).

Uit dit huwelijk:

1. ***Joannes van der Laegh,*** † ***18*** juli 1'712 (oud 47 jaar), begr. Amsterdam (Oude Lutherse Kerk), vader van ***Hermanus van der Laegh,*** † ***17*** febr. 1731, begr. Amsterdam (Oude Lutherse Kerk) 23 febr. 1731.

2. Catharina van. der Laegh, tr. Mr. ***Jacob Hartjens.***

Uit het tweede huwelijk:

1. ***Catharina Hartjens,*** geb. Sloterdijk 6 dec., ged. ald. 8 dec. 1697, † 18 nov. 1700, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).
2. ***Maria Hartjens,*** geb. Sloterdijk 11 nov., ged. ald. 16 nov. 1698, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 28 sept. 1709.
3. ***Helena Hartjens,*** geb. Sloterdijk 14 febr., ged. ald. 21 febr. 1700, † 15 nov. 1700, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).
4. *Arent,* volgt V.
5. ***Catharina Harfjens,*** geb. Sloterdijk 6 okt., ged. ald. (huize Braakenhoeve) (Rem.) 11 okt. 1707, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 7 juni 1710.

V, *Arent* ***Hartjens,*** geb. Sloterdijk (huize Braakenhoeve) 24 sept., ged. ald. (Rem.) 26 sept. 1701, koopman te Amsterdam, gedurende 25 jaar kolonel van de Burgerij, belijdenis, Amsterdam 15 april 1726 (get. Jan Hilt), liet zijn burgerrecht overtekenen op het burgerceel van zijn schoonvader Isaac Westerveen 17 juni 1729, woont Herengracht in ,,'t Blauwe Huis" 1726/8, later Singel over de Nieuwe Lutherse Kerk, in 1742 [9] koopman op het Singel in een huis met een huurwaarde van *f* 870, had een buitenplaats, een overdekte wagen en twee paarden, hield drie dienstboden en werd geschat op een inkomen van *f* 6.000, † Amsterdam 26 juli, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 31 juli 1779, tr. Dordrecht (Augustijnerkerk) 19 okt. 1728 ***Jacoba Margaretha Wesferveen,*** geb. Amsterdam 25 febr. 1708, belijdenis (Amsterdam ?) 20 febr. 1726 (get. Elisabeth Niels, wed. Jacobus Westerveen, en Glaudine Fremeaux, huisvr. van Joost Westerveen). † Amsterdam 19 april, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 25 of 28 april 1754, dr. van ***Zsaac,*** muntmeester van Holland te Dordrecht, juwelier te Amsterdam, en ***Jacomina Brouwer.***

Jacob(us) Westerveen, † ***vóór 9 juli*** 1721, tr. ***Elisabeth Niels,*** † na 20 febr. 1726.

Uit dit huwelijk:

1. Anna ***Westerveen,*** geb. ***28*** mei 1669, † 12 okt. 1754, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel).
2. ***Joost Westerveen,*** geb. 18 nov. 1670, in 1742 Q rentenier te Amsterdam, wonende in een huis met een huurwaarde van **f** 926 op de Keizersgracht, hield drie dienstboden, had een buitenplaats, een overdekte wagen en twee paarden en werd geschat op een inkomen van ***f 6.000,*** † Lisse (baitenplaats Berkhout) 16 juni 1747, begr. Amsterdam (Westerkerk), tr. ***Claudina*** (***Glaudine***) ***Fremeaux,*** geb. 28 juli 1688, † 14 jan. 1740, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).
3. Mr. ***Abraham Westerveen,*** geb. 1 jan. 1674, in 1742 Q advocaat van de Oost-Indische Compagnie te Amsterdam, wonende in een huis op de Keizersgracht met een huurwaarde van f 1.500, hield vier dienstboden, had een buitenplaats, een koets en twee paarden en werd geschat op een inkomen van f 10.000, † 19 febr. 1748, begr. Amsterdam (Westerkerk), tr. ***Anna Tonneman(s)***, geb. 30 okt. 1691, † 29 mei 1747. begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk).
4. *Isaac Westerveen,* geb. 19 aug. 1676, muntmeester van Holland te Dordrecht, in 1742 Q juwelier te Amsterdam, wonende in een huis, op de Keizersgracht met een huurwaarde van f 1.105, hield drie dienstboden, had een buitenplaats, een overdekte wagen en twee paarden en werd geschat op een inkomen van **f** 6.000, † Amsterdam 17 febr., begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 24 febr. 1753, tr. Jacomina ***Brouwer,*** † 11 okt. (oud 78 jaar en ca. 10 maanden), begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 17 okt. 1760.

   Kinderen:

   a. ***Jacoba Margaretha Westerveen,*** tr. *Arent Hartjens.*

   b. ***Elisabeth Weste-rveen,*** geb. 12 april 1715, † 17 mei, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 23 mei 1767, tr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 13 okt. 1750 Frans *van* de ***Velde,*** geb. in okt. 1719, † ***6*** mei, begr. Amsterdam (Zuiderkerk) 12 mei 1752, zn. van ***Jacob*** [15] en ***Catharina Rijers.***

   c. ***Anna Weste-rveen,*** geb. Dordrecht (in de Munt van Holland) 30 juli 1718, † 25 aug., begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 30 aug. 1743, tr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 17 juni 1738 ***Hendrik van Couwenhoven, geb.*** Koningsbergen 3 nov., ged. ald. 8 nov. 1711 (get. Pieter van Hole, Hend. van Couwenhoven en Anna Catharina Mooij), handelaar op de Oostzee te Amsterdam, sedert 1770 onder de firma Hendrik van Couwenhoven & Zoon, woonde in 1742 [9] op de Leidsegracht in een huis met een huurwaarde van **f** 1.100, hield drie dienstboden en werd geschat op een inkomen van f 4.000, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 5 mei 1792. zn. van Gerard. koopman op de Oostzee ***en*** assuradeur te Amsterdam, en ***Dorothea Strodt*** [16]; ***hij*** hertr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 24 okt. 1747 Anna ***Elisabeth Bruynings*** [17].

   d. ***Isaac Jacob Westerveen,*** geb. Dordrecht (in de Munt van Holland) 6 juli, ged. ald. (Augustijnerkerk) 9 juli 1721 (get. Elisabeth Niels, wed. Jacob Westerveen, en Joost Westerveen), † Amsterdam 19 sept., begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 26 sept. 1733.

Uit dit huwelijk [18]:

1. ***Jacomina Hartjens,*** geb. Amsterdam 26 juli, ged. ald. (Westerkerk) 29 juli 1729, belijdenis Amsterdam 22 juni 1752 (get. Arent Hartjens en Jacoba Marga-

15. ***Jacob van de Velde was*** een zoon van Frans van de *Velde* en ***Agneta van Eeghen*** (Nederland's Patriciaat 45 (1959), p. 151).
16. R. A. Rueb, Familie-aantekeningen van Gerard van Couwenhoven, in: De Nederlandsche Leeuw 78 (1961), kk. 147/9.
17. Johan E. Elias, de Vroedschap van Amsterdam 1578-1795, deel II, Haarlem 1905, p. 854.
18. Bij de dopen van de kinderen van het echtpaar ***Hartjens-Westerveen*** treden — tenzij anders aangegeven — steeds *Isaac* ***Weste-rveen*** en ***Jacomina*** Brouwer als doopgetuigen op.

retha Westerveen), woont Singel over de Nieuwe Lutherse Kerk 1801, † Amsterdam 9 okt., begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 14 okt. 1801.

2. ***Catharina Hartjens,*** geb. Amsterdam 7 juli, ged. ald. (Noorderkerk) 9 juli 1730, † Amsterdam 10 juli, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 13 juli 1730.
3. ***Jacob,*** volgt VI.
4. ***Catharina Hartjens,*** geb. Amsterdam 14 nov., ged. ald. (Noorderkerk) 15 nov. 1733, belijdenis Amsterdam 20 april 1757 (get. Arent Hartjens en zijn zoon Jacob Hartjens), woont Singel over de Nieuwe Lutherse Kerk 1806, † Amsterdam 22 maart, begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 26 maart 1806.
5. ***Isaac Westerveen Hartjens,*** geb. Amsterdam 23 dec., ged. ald. (Noorderkerk) 25 dec. 1734, med. doctor te Amsterdam, burgereed ald. 26 juli 1758, belijdenis Amsterdam 12 jan. 1761 (get. Arent Hartjens en zijn zoon Jacob Hartjens) , woont Warmoesstraat 1768, Singel bij Brouwersgracht 1815, † Amsterdam 19 jan., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 25 jan. 1815, tr. Amsterdam (Oude Kerk) 7 juni 1768 ***Maria Zaunslifer,*** geb. Zaandam 19 sept. 1744, woont te Amsterdam in de Houttuinen 1768, † Amsterdam 6 mei, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 11 mei 1784, dr. van ***Otho*** en ***Anna de Lange.***
6. ***Abraham Hartjens,*** geb. Amsterdam 16 nov., ged. ald. (Noorderkerk) 18 nov. 1736 (get. Mr. Abraham Westerveen en Anna Tonneman), koopman in linnen te Amsterdam, burgereed ald. 26 juli 1758, woont Warmoesstraat over de Rapenburgersteeg 1772, † Amsterdam 19 juni, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 25 juni 1772.
7. ***Jacoba Margaretha Hartjens,*** geb. Amsterdam 25 juli, ged. ald. (Noorderkerk) 29 juli 1739, belijdenis Amsterdam 20 april 1757 (get. Arent Hartjens en zijn zoon Jacob Hartjens), woont Singel 1761, † Hoorn 13 maart, begr. ald. (Grote Kerk) 20 maart 1778, tr. Amsterdam (Oude Kerk) 2 aug. 1761 ***Pieter Brouwer,*** geb. Deventer dec. 1730/jan 1731, katoenker op de Lemeniasdrukkerij „De Maasstroom" aan de Overtoomseweg onder Nieuwer-Amstel, † Deventer 7 dec. 1782, zn. van ***Hartnen Jan*** en ***Hendrietta Maas.***
8. ***Maria Elisabeth Hartjens,*** geb. Amsterdam 29 dec. 1742, ged. ald. (Noorderkerk) 2 jan. 1743, belijdenis Amsterdam 12 jan. 1761 (get. Arent Hartjens en zijn zoon Jacob Hartjens), woont Singel 1762, † huize „de Kolk" buiten Deventer 27 aug., begr. Deventer (Grote Kerk) 1 sept. 1764, tr. Amsterdam (Oude Kerk) 9 mei 1762 ***Jan Brouwer,*** geb. ca. okt. 1729, lid van de Gezworen Gemeente te Deventer, † huize „de Kolk" 23 mei 1780, begr. Deventer (Grote Kerk), zn. van ***Harmen Jan*** en ***Hendrietta Maas.***
9. ***Arent Hartjens,*** geb. Amsterdam 13 april, ged. ald. (Oude Kerk) 16 april 1751 (get. Elisabeth Westerveen en Frans van de Velde Jacobs), belijdenis Amsterdam 16 okt. 1770 (get. Arent Hartjens en zijn zoon Jacob Hartjens), burgereed ald. 27 okt. 1772, woont Warmoesstraat 1778, commissaris van de mindere rechtszaken te Hoorn 1782, later schepen ald., amateur-tekenaar [19], † Hoorn 21 april, begr. ald. (Grote Kerk) 26 april 1802, tr. Hoorn (Grote Kerk) 8 maart 1778 ***Margaretha van Akerlaken*** [20], geb. Hoorn 16 aug. 1755, † ald. 8 jan. 1805, begr. ald. (Grote Kerk), dr. van ***Nicolaas Cornelis,*** schepen, regent Weeshuis en kassier Oost-Indische Compagnie te Hoorn, en ***Antonia Elisabeth Schagen;*** zij hertr. Hoorn 9 nov. 1804 ***Jacob Berckhout,*** wedr. van ***Maria Susanna van Hoolwerff.***

19. P. A. Scheen, Lexicon Nederlandse beeldende kunstenaars 1750-1950, deel A-L, 's-Gravenhage 1969, p. 440.

VI. ***Jacob Hartjens,*** geb. Amsterdam 29 febr., ged. ald. (Noorderkerk) 2 maart 1732 (get. Isaac Westerveen en Elisabeth Westerveen), koopman in linnen te Amsterdam, belijdenis ald. 22 juni 1752 (get. Arent Hartjens en Jacoba Margaretha Westerveen), burgereed Amsterdam 6 juni 1753, woont Warmoesstraat 1774, Herengracht bij de Hartenstraat 1779, † Amsterdam 30 jan., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 5 febr. 1779, tr. Hoorn (Grote Kerk) 17 juli 1774 ***Agatha Elisabeth Berckhout,*** geb. Hoorn 1746/7, † Amsterdam 22 aug. [21], begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 26 aug. 1823, dr. van Mr. ***Herman,*** burgemeester van Hoorn, en ***Debora de Vries.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Arent,*** volgt VII.
2. ***Debora Hartjens,*** geb. Amsterdam 6 febr., ged. ald. (Oudezijds Kapel) 9 febr. 1777 (get. Mr. Pieter Schagen, burgemeester etc. tot Hoorn, en zijn huisvrouw Maria Berckhout), belijdenis Hoorn 11 juni 1793, woont Amsterdam Keizersgracht 1847, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 10 nov. 1847.

VII. ***Arent Hartjens,*** geb. Amsterdam 23 juni, ged. ald. (Zuiderkerk) 28 juni 1775 (get. Arent Hartjens, de grootvader, en Jacomina Hartjens), belijdenis Amsterdam 18 april 1796 (get. Isaac Westerveen Hartjens en Jacomina Hartjens), koopman te Amsterdam, wooat Singel 1798, Damrak 1815, Singel bij Brouwersgracht 183 1, eigenaar buitenplaats Diedriksteijn te Zuilen 1823, † Amsterdam 19 jan., begr. ald. (Nieuwezijds Kapel) 24 jan. 1831, tr. Sloterdijk (voor het gerecht in het huis van Ds. Harmanus van Hall „zijnde de secretaris Abel Hanenberg Rooms, de schout Thomas Redemeester Lutersch, de municipaal Hollebeek Gereformeerd" en vervolgens in de kerk door Ds. Cornelis Jan van Seyst, „zijnde neef van de bruid") 30 okt. 1798 ***Elisabeth Jacoba van Keulen,*** geb. Amsterdam 18 sept., ged. ald. (Noorderkerk) 24 sept. 1777, woont Damrak 1798, † Zuilen (huize Diedriksteijn) 2 juni 1825, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 8 juni 1825, dr. van ***Salomon Jan*** en ***Jacoba Cornelia van Overveld(t).***

Uit dit huwelijk:

1. ***Agatha Elisabeth Hartjens,*** geb. Sloterdijk 23 okt., ged. ald. 27 okt. 1799 (get. Isaac Westerveen Hartjens), woont Leidsegracht 1858, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 14 sept. 1858.

20. Genealogie Van Akerlaken, in: Nederlands Patriciaat 42 (1956), pp. 11-22, p. 21. Het handschrift geeft 9 nov. 1803 als huwelijksdatum van ***Jacob Berckhout*** en ***Margaretha van Akerlaken. Jacob Berckhout was*** een broer van ***Agatha Elisabeth Berckhout,*** de vrouw van ***Jacob Hartjens*** (gen. VI). Een andere broer van haar wordt vermeld in: Genealogie Verloren, in: Nederland's Patriciaat 42 (1956), pp. 335-351, p. ***338*** (Mr. Gerard ***Berckhout*** 1730—1780, tr. ***Ludewina*** Verloren 1733—1803).

21. Volgens haar overlijdensadvertentie. Het handschrift geeft 20 aug. 1823 als overlijdensdatum.

2. *Jacoba* ***Cornelia Hartjens,*** geb. Amsterdam 29 juni, ged. ald. (Oude Kerk) 24 juli 1801 (set. de vader en moeder), † Winkel '30 nov. 1855, tr. Amsterdam 15 mei 1838 Ds. ***Dionysius Hupkens,*** wedr. van haar zuster ***Catharina Jacoba Margaretha Hartjens.***
3. ***Catharina Jacoba Margaretha Hartjens,*** geb. Amsterdam 1 mei, ged. ald. (Nieuwezijds Kapel) 30 mei 1803 (get. de vader, de moeder, Isaac Westerveen Hartjens en Catharina Hartjens), † St. Maartensbrug (gem. Zijpe-en-Hazepolder) 16 okt. 1836, tr. Amsterdam (kerkelijk Heemstede) 7 mei 1830 Ds. ***Dionysius Hupkens,*** geb. Ooster-Blokker 20 sept. 1806, predikant te Schoorl-Groet-en-Camp, te St. Maartensbrug, te Hoogkarspel en te Winkel, † Utrecht 5 sept. 1863, zn. van Ds. ***Dionysius,*** predikant te Ooster- en Wester-Blokker en te Heemstede, en ***Debora Berckhout;*** hij hertr. Amsterdam 15 mei 1838 ***Jacoba Cornelia*** *Hartjens,* zuster zijner eerste echtgenote.
4. ***Christina Weynanda Hartjens,*** geb. Amsterdam 25 sept., ged. ald. (Nieuwe Kerk) 20 okt. 1805 (get. de moeder, Assuerus de Mortier en diens echtgenote Christina Weynanda van Keulen [22]), begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 13 sept. 1806.
5. Kind (doodgeboren?), begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 30 dec. 1806.
6. ***Assuerus Christiaan,*** volgt VIII.
7. ***Debora Hartjens,*** geb. Amsterdam 19 jan., ged. ald. (Westerkerk) 25 febr. 1808, † Zuilen (huize Diedriksteijn) 22 juli 1829, begr. Amsterdam (Nieuwezijds Kapel) 27 juli 1829.
8. Kind, doodgeb. Amsterdam 17 maart 1815.

VIII. ***Assuerus Christiaan Hartjens,*** geb. Amsterdam 2 dec., ged. ald. (Zuiderkerk) 31 dec. 1809, steenfabrikant en lid van de gemeenteraad te Zuilen, K.B. 20 febr. 1833 — 25 okt. 1856 tevens burgemeester ald., lid van Provinciale Staten van Utrecht, † Zuilen 3 maart 1858, tr. Leeuwarden 16 febr. 1833 ***Dieuwke*** *Kutsch,* geb. Leeuwarden 16 febr. 1808, Doopsgezind gedoopt 11 nov. 1829, † Leeuwarden 17 jan. 1877, dr. van ***Jan Carel,*** notaris en procureur te Leeuwarden, en ***Grietje*** *Libarius* [23].

Uit dit huwelijk:

1. ***Elisabeth*** *Jacoba* ***Arendina Hartjens,*** geb. Zuilen 12 juli 1834, † ald. 19 okt. 1852.
2. ***Margaretha Johanna Carolina Hartjens,*** geb. Zuilen 12 mei 1836, † Zutphen 18 juni 1888.
3. ***Arend Hartjens,*** geb. Zuilen 1 aug. 1837, † ald. 22 mei 1838 [24].
4. ***Anna Geertruida Hartjens,*** geb. Zuilen 18 nov. 1838, † ald. 27 mei 1858.
5. ***Arend,*** volgt IX.
6. ***Jan*** *Carel* ***Hartjens,*** geb. Zuilen 7 sept. 1841, † ald. 27 nov. 1841.

22. *Christina* **Weynanda van** *Keulen.* ***was*** **een tante van** ***Elisabeth*** **Jacoba** *Hartjens-van Keulen.*

23. **M. J. van Lennep, [genealogie]** Kutsch, **in:** Genealogysk Jierboekje **1962, pp. 15-31, p. 27.**

24. **Volgens haar overlijdensadvertentie. Helt handschrift geeft 12 mei 1838 als** overlijdensdatum.

7. ***Jan Carel Hartjens,*** geb. Zuilen 12 okt. 1842, † ald. 22 mei 1852.

IX. ***Arend Hartjens,*** geb. Zuilen 30 mei 1840, postdirecteur te Doetinchem en te Harderwijk, vervolgens' kassier en agent der Geldersche Credietvereeniging te Zutphen, † Apeldoorn 19 mei 1912, tr. Lent 21 aug. 1868 ***Margaretha Elisabeth Wilhelmina*** *Rijnders,* geb. Elst 9 juni 1844, † 's-Gravenhage 14 febr. 1915, dr. van Ir. ***Wouter Zsaac,*** hoofdingenieur Waterstaat, en ***Gijsbertha Catharina Geertruida Beijerinck.***

Uit dit huwelijk:

1. *Gijsbertha* ***Catharina Geertruida Hartjens,*** geb. Doetinchem 4 juni 1869, directrice Juliana Kinder-Ziekenhuis te 's-Gravenhage, † ald. 1 sept. 1934.
2. ***Dieuwke Hartjens,*** geb. Doetinchem 14 mei 1870, † Doorn 12 juni 1948, tr. Amersfoort 3 maart 1921 ***Evert Willem Johannes Groen,*** geb. Zandvoort 6 juni 1872, luitenant-kolonel artillerie, † Amersfoort 9 sept. 1959, zn. van ***Evert*** en ***Martha Jacoba van Selm*** en wedr. van ***Johanna Christina van Engelenburg.***
3. ***Wolthera Isabella Hartjens,*** geb. Doetinchem 23 juni 1871, † ald. 29 sept. 1871.
4. ***Assuerus Christiaan,*** volgt Xa.
5. ***Wilhelmina Geertruida Hartjens,*** geb. Harderwijk 14 dec. 1874, † ald. 21 aug. 1875.
6. ***Margaretha Johanna Carolina*** *Hartjens,* geb. Harderwijk 21 nov. 1875, † Bloemendaal 23 juni 1963, tr. Zutphen 12 april 1900 Dr. ***Nicolaas Johannes van der Lee,*** geb. Velp (gem. Rheden) 24 aug. 1868, leraar H.B.S. Amsterdam, directeur Rijks-H.B.S. Apeldoorn, † Heemstede 2 nov. 1958, zn. van Dr. ***Willem,*** huisarts, en ***Johanna Adriana Birnie.***
7. ***Wolthera*** *Isabella* ***Hartjens,*** geb. Zutphen 25 april 1877, † ald. 14 nov. 1877.
8. ***Anna Geertruida Hartjens,*** geb. Zutphen 10 aug. 1878, verpleegster te Amsterdam, † Apeldoorn 23 jan. 1963.
9. Ir. ***Wouter*** *Izak* ***Hartjens,*** geb. Zutphen 5 juni 1881, werktk. en elect. techn. ing., adj.-ingenieur der Telegrafie in Ned.-Indië, vervolgens' werkzaam bij P.N.E.M. en later raadgevend electrotechnisch ingenieur, † Hilversum 23 juni 1960, tr. Amsterdam 12 dec. 1907 *Francisca* ***van*** *Altena,* geb. ald. ***12*** nov. 1884, † Hilversum 14 nov. 1960, dr. van ***Jan,*** hoofdonderwijzer, en ***Geertruida Margaretha Jacoba de Zwaan.***
10. ***Arnoldus Johannes,*** volgt Xb.
11. Ir. ***Jan Carel Hartjens,*** geb. Zutphen 22 jan. 1886, scheik. ing., assist. Departement van Landbouw in Ned.-Indië, † Arnhem 29 jan. 1951, tr. Batavia 9 aug. 1913 ***Adèle Henriette van*** *Buuren,* ***geb.*** Buitenzorg 20 sept. 1885, † Nijmegen 14 aug. 1970, dr. van ***Mozes*** (*Maurits*) ***Willem*** **en** ***Judith (Juda.) Trompetter.***

Xa. ***Assuerus Christiaan Hartjens,*** geb. Harderwijk 14 nov. 1873, ontvanger der dir. belastingen, invoerrechten en accijnzen te Duiven 1895 en te Bergeijk, adj.- inspecteur te Maastricht 1903, inspecteur te Winschoten 1905—1916, directeur Twentsche Bank te Veendam, † ald. 30 juni 1938, tr. Zandvoort 18 aug. 1902 ***Elisabeth***

Margaretha** Mauve,* geb. Arnhem 2 juni 1879, † Groningen 18 juli 1929, dr. van Dr. *Carl* ***Christiaan, conrector Gymnasium Arnhem, en ***Elisabeth Wilhelmina** Troost.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Elisabeth Wilhelmina Hartjens,*** geb. Bergeijk 10 juni 1903, † Tietjerksteradeel 7 sept. 1980, tr. Veendam 26 nov. 1929 ***Pieter Boer,*** geb. ald. 1 okt. 1898, landbouwer, † Groningen 13 dec. 1971, zn. van *Wolter,* notaris te Veendam, en *Antonia* ***Quirina (Tieks) Koening.***
2. ***Dieuwke** Bertha* ***Hartjens,*** geb. Maastricht 6 nov. 1904, † Soerabaja 10 dec. 1954, tr. Veendam 22 april 1930 Mr. ***Gerrit Rodenburg,*** geb. Groningen 29 juni 1903, advocaat te Semarang, bedrijfsjurist, ambtenaar op het Departement van Economische Zaken te Batavia, directeur N.V. Coster van Voorhout, ambtenaar Ministerie van Buitenlandse Zaken, †'s-Gravenhage 29 aug. 1978, zn. van ***Derk Pieter,*** eigenaar van een meubelzaak te Groningen, en ***Jeltina** Henderika* ***Wind.***
3. ***Carla Christine Hartjens,*** geb. Winschoten 19 nov. 1906, † Veendam 10 jan. 1932.
4. ***Margaretha Elisabeth Wilhelmina Hartjens,*** geb. Winschoten 5 dec. 1911, † Zwolle 5 aug. 1975, tr. 's-Gravenhage 19 jan. 1940 ***Theodoor Groeneboom,*** geb. Soerabaja 26 juni 1902, reder kleine handelsvaart, zn. van ***Frederik Willem Jan,*** kapitein-ter-zee, en ***Theodora** Koch.* [Epe]

Xb. ***Arnoldus Johannes Hartjens,*** geb. Zutphen 31 juli 1883, aanvankelijk werkzaam in de handel in Ned.-Indië op Celebes en Sumatra, later pensionhouder te Soest, † ald. 11 juni 1956, tr. Soekaboemi 30 juli 1915 ***Diana Johanna Grondijs,*** geb. Timor Koepang 11 aug. 1882, † Soest 2 jan. 1950, dr. van *Hermen,* hoofdonderwijzer, en ***Johanna Elisabeth Le Bruijn.***

Uit dit huwelijk:

1. Ir. *Herman* ***Hartjens*** [25], geb. Leiden 3 dec. 1916, adviserend mijnbouwkundig ingenieur (metallurgical consultant) te Sun City (Arizona), tr. Jackson (Mississippi) 18 sept. 1943 ***Wilmanell Gladden,*** geb. Ovalo (Texas) 21 aug. 1917, dr. van ***Charles,*** vice-pres. Mobil Oil Co., en ***Myrtle** Davis* en gesch. echtg. van *Rudolph* ***Borgfeldt.*** *[S*un City, Arizona, U.S.A.]
2. ***Margareta Elisabeth Wilhelmina Hartjens,*** geb. Weltevreden 28 aug. 1918. [Amersfoort]

25. Ir. H. ***Hartjens*** adopteerde in 1957 te Ridgefield (Connecticut) een op 7 juli 1938 te Dallas (Texas) uit het eerste huwelijk van zijn echtgenote geboren zoon, die zich toen de voornamen ***Hans** Christiaan* koos. ***H. C. Hartjens*** is Methodisten-predikant en woont ongehuwd in Albany (New York).

Een geslacht Verhoeven te Dordrecht en Heerjansdam,

door K. J. SLIJKERMAN.

Inleiding

Sedert het tweede kwart van de 17de eeuw tot omstreeks het midden van de 18de eeuw leefde te Dordrecht en nadien te Heerjansdam en omgeving een familie ***Verhoeven,*** welke

afstamde van een uit Duisburg afkomstige kleermaker. Diens nakomelingen, wier naam ook wel ***Verhoufen,*** *Verhouve(n)* en *Verhoeve* werd geschreven, laten zich tot in de vierde generatie vervolgen. De levensloop van drie zijner achterkleinkinderen kon tot heden niet achterhaald worden, zodat de mogelijkheid aanwezig is dat zij de familie buiten het eiland IJsselmonde voortgezet hebben. Voor zover bekend waren alle in deze genealogie genoemde personen van de gereformeerde religie. Verwantschap met naamgenoten te Dordrecht, Ridderkerk en Barendrecht en omgeving werd niet vastgesteld en is mijns inziens ook niet waarschijnlijk te achten.

Genealogie

1. *Hendrick Dircx* ***Verhoeven (Verhouven),*** van Duisburg (Dld.), geb. naar schatting omstreeks 1600, woonde te Dordrecht (zeker sedert 1628), borger ald., kleermakersgezel (1628), kleermaker (1628). meester kleermaker, begr. Dordrecht (Grote Kerk) 5 mei 1656, tr. Dordrecht (Augustijnen Kerk, ondertr. 17 sept.) 10 okt. 1628 ***Lijsbeth (Elisabeth)** Dirck* ***Federsdr.*** alias ***Dorst,*** van Rees (Dld.), woonde te Dordrecht (1628), begr. Dordrecht (Grote Kerk) 1 jan. 1675, mogelijk dr. van *Dirck Federsz.* ***Dorst*** en N.N.

Hendrick ***Dirx V(er) hoeven*** wordt voor de eerste maal in de Dordtse archivalia vermeld op 15 sept. 1628 toen hij als „cleermaeckersgesel" getuige was bij het opmaken van een notariële akte [1]. Ten tijde van zijn ondertrouw te Dordrecht op 17 sept. 1628 wordt hij kleermaker genoemd, zodat hij wellicht in sept. 1628 zijn meesterproef zal hebben afgelegd. Ten tijde van zijn huwelijk woonde hij in de „Heimasuijsstraete" te Dordrecht; zijn bruid in dezelfde straat. Op 21 juni 1638 kocht *Hendrick* ***Verhouven,*** wonende te Dordrecht, voor 1600 car.gld. van de Amsterdamse koopman *Wouter Leijte,* een huis omtrent het Groothoofd te Dordrecht. Er werd een obligatieakte opgemaakt ***voor*** het verschuldigde bedrag [2].

Hendrick V(er) hoeven, borger, ziek te bedde, en zijn vrouw *Elisabet* ***Dircxsdochter*** maakten op 26 april 1656 een mutueel testament. De langstlevende zou hun kinderen moeten opvoeden enz. en bij meerderjarigheid 50 car.gld. uitkeren. Indien de langstlevende zou komen te hertrouwen, moest deze voor 250 car.gld. hun kinderen uitkopen. Hij ondertekende de akte; zij zette een merk 3. Op 26 juli dat jaar werd het extract van deze wilsbeschikking bij de weeskamer geregistreerd 4.

Op 19 april 1664 compareerde ***Elisabeth Dircx,*** weduwe van ***Hendrick Verhouven,*** in leven meester kleermaker te Dordrecht, en verklaarde 350 car.gld. schuldig te zijn aan *Zacharias* ***Wouters de Ram.*** Voorts worden haar kinderen ***Grietje,*** „mondig dogter", en ***Jam** Verhouve* genoemd. Tevens maakt de akte melding van hun huis bij het Groothooft te Dordrecht [5]. Dit huis wordt genoemd als belendend perceel op 1 aug. 1644 als het huis van „*Hendrick* ***Verhouve,*** cleermaker" [6], in 1677 [7] en op 15 nov. 1679 als het huis van de erfgenamen van *Hendrick Verhoeve* [8].

Hendrick werd vanuit het huis bij het Groothooft begraven: „een baer bij 't Groothooft voor ***Hendrick V (er) houwen*** cleermaecker" ; zijn vrouws begraafakte luidt: „een baer bij de Paau voor de weduwe van *Hendrick* ***Verhoufve*** cleermaecker".

1. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 70, fol. 138 verso.
2. G. A. Dordrecht, recht. arch., inv. nr. 771, fol. 86.
3. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 111, fol. 169 e.v.
4. G. A. Dordrecht, weeskamerarch., inv. nr. 23, fol. 139.
5. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 143, fol. 157 e.v.
6. G. A. Dordrecht, recht. arch., inv. nr. 774, fol. 118.
7. G. A. Dordrecht, recht. arch., inv. nr. 164, fol. 199.
8. G. A. Dordrecht, recht. arch., inv. nr. 164, fol. 345.

Verwantschap met andere naamdragers ***Verhoeven*** te Dordrecht is niet aangetoond.

Uit dit huwelijk:

1. ***Margriet (Grietge) Hendricksdr. Verhoeven,*** ged. Dordrecht in maart ***1630,*** † vermoedelijk na ***16*** jan. 1679, tr. (niet te Dordrecht) vóór 10 april 1676 *Cornelis Pietersz.* ***Huijsman.***

   Op 10 april 1676 maakten ***Cornelis Pieters Huijsman*** en ***Grietgen Henrix V(er)howe,*** echtelieden, wonende te Dordrecht, een mutueel testament. Kennelijk waren er geen kinderen. Zij tekende met een merk; hij ondertekende de aktes. Vermoedelijk was zij dezelfde als ***Grietgen Verhoeven, die*** op 16 jan. 1679 vermeld wordt als gekocht hebbende „aerdewerck" [10]. Hun begraafakten werden te Dordrecht niet gevonden. Zij lieten aldaar geen kinderen dopen.

2. ***Eva Hendricksdr. Verhoeven,*** ged. Dordrecht in juli 1634, j.d. van Dordrecht, wonende bij 't Groote Hooft, begr. Dordrecht (Grote Kerk) 14 aug. 1660, tr. Zwijndrecht [11] (ondertr. Dordrecht Augustijnen Kerk 20 juli) 3 aug. 1659 ***Joris Paets,*** j.m. van Utrecht, wonende bij de Visbrugh te Dordrecht, hellebaardier van de schout van Dordrecht (1659—1673), burger van Dordrecht 29 april 1661, begr. Dordrecht (Grote Kerk) 4 juli 1673; hij hertr. Dordrecht (Augustijnen Kerk) 28 dec. 1660 *Agnietje* ***Ariaens (Aet-nouts, Arnolts),*** j.d. van Dordrecht, wonende bij de Nieuwe Brug en tr. 3e Dordrecht (Augustijnen Kerk) 29 okt. 1662 ***Barber Pelgrims,*** wed. van *Johannis* ***Onebrugh (Osnabruick),*** wonende „aen de Groote Kerck".

   Eva werd begraven blijkens de volgende akte: „een baer bij 't Groot Hooft voor de vrou van ***Joris Paets,*** hellebardier van de heer schout". Reeds ten tijde van zijn huwelijk met ***Eva*** was ***Joris*** „helbardier van Heren Schouts". Op 29 april 1661 werd hij ingeschreven als borger van Dordrecht: „*Joris Paets,* geboortig van Utrecht en alhier gehuwd. met een poortersdochter" [12]. Bij zijn tweede huwelijk wordt hij „hellebardier van heere van Swijndrecht, weduwnaar van Utregt, woonende aen 't Groot hooft" genoemd. Een akte van 25 nov. 1661 vermeldt hem als hellebaardier van de schout van Dordrecht, in huur hebbende het huis „de Calverendans" in de Spuijstraat te Dordrecht [13]. Bij zijn derde huwelijk was hij als hellebaardier van de schout woonachtig „bij de Lomberbrughe". Op 16 okt. 1662 maakte hij als „*Joris Paets,* hellebardier van mij heere den schoudt deser stede", weduwnaar van ***Angenietie*** *Aernouts,* huwelijkse voorwaaxden met ***Berbera Pelgrims,*** weduwe van Johannes Osnabruick, wonende te Dordrecht [14]. De begraafakte van Joris luidt: „een baer an de Augustine kerck voor ***Joris Paets,*** hellebaerdier van de heer schout". Alleen uit het tweede huwelijk van ***Joris*** werd te Dordrecht een kind ten doop gehouden. Te Dordrecht woonde in 16'7'7 een ***Joris Paets,*** kleermaker in de Visstraat. Mogelijk waren zij verwant.

3. ***Jan,*** volgt 11.

11. ***Jan Hendricksz. Verhoeven,*** geb. naar schatting omstreeks 1638 (doop te Dordrecht niet gevonden), j.m. van Dordrecht, wonende te Heerjansdam, † vóór 13 april 1697, tr. Kijfhoek (ondertr. Dordrecht Augustijnen Kerk 16 maart, ***4*** april attestatie gegeven om te Heerjansdam te trouwen) 6 april 1664 ***Anneke*** (*Annitje, Jannitje*) ***Ariens*** (*Arijens*), j.d. van en woaende te Heerjansdam, †(mogelijk kort) na 23 jan. 1698.

    Op 13 april 1697 assisteerde ***Jannitje*** *Arijens,* weduwe van ***Jan Heijndricxs Verhoeve,*** haar zoon ***Pieter*** bij diens ondertrouw te Heerjansdam. Blijkens de ondertrouwakte van haar zoon ***Adriaen Verhoeve*** op 23 jan. 1698 kon zij deze niet persoonlijk assisteren: „na voorg. bescheyt dat sijn moeder siek leggende daerin consenteerd".

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick* ***Verhoeven,*** ged. Heerjansdam 10 aug. 1664 (get. Lijsbeth Hendricks), pachter van gemene lands middelen en imposten (1695, 1696), collecteur op de korenmolen te Heerjansdam (1717), woonde te Heerjansdam (1694, 1695, 1712, 1729) en te Zwijndrecht (1696), † na 11 aug. 1729, tr. le N.N.; tr. 2e Dordrecht 25 april 1694 ***Johanna Bisschop,*** ged. Dordrecht 7 dec. 1661, j.d. van Dordrecht, † na 11 aug. 1729, dr. van *Cornelis* ***Bisschop (Busschop),*** kunstschilder te Dordrecht, en *Geertruijt* ***van*** *Botland* (*Botlant, Botlane*).

    Gegevens over de eerste vrouw van ***Hendrick Verhoeven*** werden tot heden niet gevonden. Bij zijn tweede huwelijk wordt ***Hendrick*** weduwnaar, wonende op Heerjansdam genoemd. Hij werd geassisteerd met ***Pieter Jans Schouten.*** De bruid ***Johanna Bisschop*** werd vergezeld van haar zuster ***Anna Bisschop. Johanna was*** één der twaalf kinderen van de schilder ***Cornelis Bisschop*** (***Busschop***) (1630—1674), leerling van ***Ferdinand Bol.*** Hii vervaardigde voornameliik portretten doch ook wel historie- en genrestukken. Hij -verkocht 'werk aan Koning Lodewijk XIV van Frankrijk en werd door de Koning van Denemarken aangezocht om hofschilder te worden, hetwelk door zijn dood werd verhinderd [15]. In de literatuur wordt melding gemaakt dat twee zonen en drie dochters de voetsporen van hun vader volgden. Over twee zonen: ***Jacobus Bisschop*** (ged. Dordrecht 23 febr. 1658) en ***Abraham Bisschop*** (ged. Dordrecht 9 april 1670) zijn tot heden enige feiten beschreven, doch het is blijkbaar onbekend dat ook zoon ***Ghijsbertus*** (***Gijsbert***) ***Bisschop*** (ged. Dordrecht 18 april 1663) „fijnschilder" was. Of ***Johanna Verhoeven-Bisschop*** één van de drie schilderende dochters was, is helaas niet bekend. Tot heden konden van vader ***Cornelis Bisschop*** slechts twee zelfportretten worden achterhaald, waarvan er één bij dit artikel is gereproduceerd. Portretten van zijn kinderen en eventueel van zijn aangetrouwde kinderen en verdere familieleden zijn mij niet bekend. Wellicht dat een gedegen onderzoek in de Dordtse archivalia meer over deze familie aan het licht zal brengen.

    Op 21 aug. 1695 stelden ***Abraham*** *Haagdijk* en ***Anna de Jong,*** echtelieden en borgers te Dordrecht, ***Adriaen Verhoeven*** en Johanna ***Bisschop,*** echtgenote van ***Henrijck Verhoeven,*** wonende op Heerjansdam, zich borg voor genoemde ***Henrijck*** en dat voor de door hem in de maand september te pachten gemene lands middelen en imposten [16].

    Op 2 juni 1696 compareerden *Gijsbert* ***Busschop,*** fijnschilder en borger van Dordrecht, en ***Adriaan Verhoeven,*** wonende op Heerjansdam, welke zich borg stelden voor hun zwager en broeder ***Henrijck Verhoeven, wo***nende te Zwijndrecht, en dat voor de door hem in de maand juli te pachten gemene lands middelen en imposten [17].

    Eerder dat jaar, op 8 febr., hadden dezelfde personen zich borg gesteld voor dezelfde pachten over de maand

9. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 216, fol. 126 e.v.
10. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 164, fol. 230 verso.
11. Volgens de ondertrouwakte te Dordrecht; de trouwakte werd te Zwijndrecht niet gevonden.
12. G. A. Dordrecht, stadsarch. 1572-1795, inv. nr. 1974, fol. 33 verso.
13. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 101, fol. 376 verso.
14. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 96, fol. 256.
15. Zie: G. H. Veth, Aanteekeningen omtrent eenige Dordrechtsche schilders, in: Oud Holland jrg. 1887, blz. 156 e.v., en A. J. van der Aa, Biographisch Woordenboek der Nederlanden, blz. 572 e.v.
16. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 130, fol. 39 e.v.
17. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 131, fol. 7 e.v.

Zelfportret olieverf op doek, 92 x 75 cm.
Cornelis Bisschop (Busschop)
(1630—1674), de vader van
Johanna Verhoeven-Bisschop (1661—na 1728, 11, 1).
Foto: Iconografisch Bureau In 1912 bij F. Muller te Amsterdam geveild

maart 18. *Heijndrick V(er) houve,* wonende te Heerjansdam, werd op 24 maart 1712 door Annitje *Leenderts van der Hoff, weduwe* van *Jacob Corn. Hoogerwerf,* in leven korenmolenaar op Heerjansdam, tot één der voogden over haar minderjarige kinderen aangesteld 19. De eventuele verwantschap van *Hendrick Verhoeven met* deze personen werd tot heden niet vastgesteld. Mogelijk waren het verwanten van zijn eerste vrouw. Een akte dd. 9 dec. 1717 vermeldt hem als collecteur op de korenmolen te Heerjansdam 20. Het laatste levensteken van hem en zijn vrouw dateert van 11 aug. 1729: *Hendrik Verhoeve,* wonende op Heerjansdam, gehuwd met *Johanna Bisschop,* machtigt zijn vrouws zuster *Cornelia Bisschop,* meerderjarige dochter, wonende te Middelburg in Zeeland, om in hun naam als medeërfgenamen ab intestato van hun overleden broer *Abraham Bisschop van* de stadsvendumeester te Middelburg het geld te innen van de publieke veiling van diens goederen 21.

De huwelijken van *Hendrick Verhoeven* zijn vermoedelijk kinderloos gebleven.

2. *Eva Verhoeven,* ged. Heerjansdam 18 sept. 1667 (get. Joris Paets, Jannigje Joris); van haar verder niets bekend.

18. G. A. Dordrecht, not. arch., inv. nr. 131, fol. 39 e.v.
19. A.R.A. 's-Gravenhage, Heerjansdam, recht. arch., inv. nr. 5, akte dd. 24 maart 1712.
20. A.R.A. 's-Gravenhage, Hendrik-Ido-Ambacht, not. arch., inv. nr. 4845, akte dd. 9 dec. 1717.
21. A.R.A. 's-Gravenhage, Zwijndrecht, not. arch., inv. nr. 9161, akte 42.

3. *Arie (Arien, Adriaen),* volgt IIIa.
4. *Jannigje Verhoeven, ged.* Heerjansdam 30 april 1673 (get. Neeltje Toosten), † na 16 nov. 1698.

Op 16 nov. 1698 was zij te Heerjansdam doopgetuige voor het oudste kind van haar broer *Pieter Verhoeven.* Verder is er niets naders van haar bekend.

5. *Wilm* (Willem), volgt IIIb.
6. *Pieter,* tweel. met de voorg., volgt IIIc.

IIIa. *Arie (Arien, Adriaen) Verhoeoen,* ged. Heerjansdam 8 maart 1671 (get. Pietertje Cornelis), j.m. wonende te Heerjansdam, † na nov. 1699, tr. Heerjansdam (ondertr. ald. 23 jan.) 19 febr. 1698 *Petronella (Pieternella, Pieternelle) Lan (t)sberg(en),* ged. Gouda 28 maart 1667 (get. Marij Lansbergen; moeder onvermeld), j.d. laatst gewoond hebbende te Gouda, nu te Heerjansdam, † na nov. 1699, dr. van *Abraham Lansberge(n) en N.N.*

In 1695 en 1696 stelde *Adriaen Verhoeven,* wonende te Heerjansdam, zich enkele malen borg voor zijn broeder *Hendrick Verhoeven* 16, 17, 18. Bij zijn ondertrouw wordt hij meerderjarig jongman genoemd. Hij verkreeg consent van zijn ziek liggende moeder; de bruid schriftelijk consent van haar te Gouda wonende, vader *Abraham* Lansberge. Het is mogelijk dat dit echtpaar na 1699 het eiland IJsselmonde heeft verlaten, en zich elders heeft gevestigd.

Uit dit huwelijk:

Johannes Verhoeven, ged. Zwijndrecht 1 nov. 1699; van hem verder niets bekend.

IIIb. *Wilm (Willem) Jansz. Verhoeven,* ged. Heerjansdam 8 dec. 1675 (get. Cornelis Cielen, Cornelis Pietersen, juffr. Tichelaer, Trijntje (Hils?)), j.m. te Heerjansdam, woonde nadien te Groote Lindt, †(*f 3,—* impost Groote Lindt 30) april 1730, tr. Heerjansdam (na voorstellingen ald. en te Groote Lindt) 7 juni 1699 *Trijntje Cornelis Boer in 't Velt,* uit de Lind (= Groote Lindt), woonde te Groote Lindt, † (impost pro deo Groote Lindt 2 aug.) 1756, weduwe van *Cornelis Huijbregts de Heer.*

Leden van de familie *Boer in 't Velt* noemden zich ook wel *In 't Velt.* Op 29 april 1740 verklaarde *Treijntie Cornelis Boer in 't Velt,* weduwe van *Willem Verhoeven,* wonende te Groote Lindt, 700 car.gld. schuldig te zijn aan *Maria. van de Steen,* weduwe van heer *Oem,* wonende te Dordrecht. Als onderpand voor de lening gaf zij haar huis, liggende binnendijks te Groote Lindt. De schuldbrief werd op 5 juli 1754 geroyeerd 22. Op 29 juni 1754 transporteerde zij-haar huis aan 's-Heerendijck van de Zwijndrechtsche Waard onder Groote Lindt voor 300 gld. aan de heer Jacob West, heer van Maersenbroeck, wonende te Dordrecht 23.

Uit dit huwelijk:

1. *Maike (Maijken) Willemsdr. Verhoeven* alias *Vos,* geb. naar schatting omstreeks 1700, j.d. wonende te Groote Lindt, † (impost pro deo Groote Lindt 9) dec. 1732, tr. Zwijndrecht (geboden ald. en te Groote Lindt) 1 juli 1719 *Claes Paulsz. (Paulusse) Houtetnoolen (Houtmeulen, Houfmeulder)* 24, ged. Heerjansdam 11 dec. 1695, j.m. wonende onder Heeroudelandsambacht, landbouwer (vlasboer?) te Groote Lindt, † (impost pro deo Groote Lindt 9) april 1742, zn. van *Paulus Pietersz. Houtmeulen (Houfmole)* en *Geer.-*

22. A.R.A. 's-Gravenhage, Groote Lindt, recht. arch., inv. nr. 3, akte dd. 29 april 1740.
23. A.R.A. 's-Gravenhage, Groote Lindt, recht. arch., inv. nr. 3, akte dd. 29 juni 1754.
24. Zie: K. J. Slijkerman, Houtemolen-Verhoeven, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1980, blz. 440 e.v.

truijt Claes Hofman alias *Hofland*[25]; hij hertr. Hendrik-Ido-Ambacht (hij impost pro deo Zwijndrecht 8 mei) 30 mei 1734 ***Marijfie Pasman***, j.d. van Hendrik-Ido-Ambacht (wellicht ged. ald. 25 okt. 1705 als dr. van ***Ari Samuelsz. Pasman*** en ***Arjaantie Ariensdr. Ruijter***).

Maike Verhoeven wordt in de akte van impost op haar begraven ***Vos*** i.p.v. ***Verhoeven*** genoemd. Dit is de enige maal dat ik een lid van deze familie ***Verhoeven*** onder een andere familienaam heb aangetroffen. Op 4 okt. 1742 compareerden Cornelis ***Jorisse in 't Velt***, schepen van Groote Lindt, en ***Teunis Cornelisse*** den ***Haringh***, beiden wonende te Groote Lindt, als testamentaire voogden over de vier minderjarige kinderen en universele erfgenamen van ***Klaes Paulusse Houtmeulen***, overleden in Groote Lindt, en zijn eerste vrouw ***Maijken Willemse Verhoeven*** (hun mutueel testament voor not. Broelingh te Zwijndrecht dd. 2 dec. 1732). Er wordt melding gemaakt van een woning en landerijen (eigendom en gehuurd) te Groote Lindt, vee, meubelen en landbouwprodukten. De „inbreng" van de boedel bedroeg *f* 1056:18:0; de „uitgaaf" *f* 64:18:0 meer dan de inbreng[26]. Op 15 april 1745 stelde Cornelis ***Jorisse Int Velt***, schepen van Groote Lindt, tot medevoogd over de kinderen van ***Klaes Paulus Houtmeulder*** en ***Maeijcken Willems Verhoeven***, beiden gewoond hebbende en overleden in de Groote Lindt, zijn zoon ***Leendert Corn. Int Velt*** en dat in de plaats van de gestorven andere medevoogd ***Teunis Cornelis*** den ***Haring***[27].

Uit dit echtpaar is een talrijk nakomelingschap bekend[24].

2. ***Anna (Annifje) Willemsdr. Verhoeven (van der Hoeve)***, geb. Groote Lindt, ged. Puttershoek (bij absentie van de predikant te Zwijndrecht) 13 april 1704 (get. Anna Bisschop), j.d. geb. en wonende onder Groote Lindt (1723), weduwe, geb. en wonende in Groote Lindt (1744), † na 1744, tr. le Zwijndrecht (hij *f* 3,— impost te Rhoon 22 april, ondertr. ald. 24 april, ondertr. ook te Groote Lindt) 16 mei 1723 ***Teunis Cornelisz. de(n) Haring(h)***, weduwnaar, wonende te Rhoon, kerkmeester van Kijfhoek (1736)[28], woonde wellicht eerst te Kijfhoek, later te Groote Lindt[29], † (impost pro deo Groote Lindt 13) nov. 1743, wedr. van ***Liedewij Abrarnse Post***; tr. 2e Maasdam (zij impost pro deo Groote Lindt 30 sept., ondertr. Zwijndrecht 2 okt.) 1744 ***Frans (Franc) Cornelisz. Bestebroer (Besfenbreur)***, weduwnaar, geb. en wonende te Maasdam, ged. ald, 7 febr. 1694, schipper tot Maasdam (1718), † na 1744, zn. van ***Cornelis Cornelisz. Besfebroer*** en ***Neeltjen Adriaans Polderdijk***, en wedr. van ***Maria Jacobs (Jacobusse) Hordijck***.

Bij de impostbetaling te Rhoon voor zijn huwelijk met ***Anna Verhoeven*** wordt de bruid van Teunis de ***Haring*** ***Annitje Willems van der Hoeve*** genoemd. Blijkens deze akte woonde zij onder de Kleine Lindt. Eerder was Groote Lindt geschreven, doch dit werd doorgebaald. Een akte dd. 18 juni 1718 vermeldt ***Frans Cornelisse Bestenbreur***, schipper tot Maasdam[30]. Uit het eerste huwelijk van ***Anna Verhoeven*** werden verscheidene jong gestorven kinderen geboren. Haar tweede huwelijk zal kinderloos zijn gebleven.

IIIc. ***Pieter Jansz. Verhoeven*** (tweeling met zijn broer ***Willem***, zie IIIb), ged. Heerjansdam 8 dec. 1675, woonde te Heerjansdam, † na 2 jan. 1720, tr. le Heerjansdam (ondertr. ald. pro deo 13 april) 12 mei 1697 ***Cornelia Arijens Hordijck***[31], ged. Barendrecht 29 aug. 1666, woonde te Heerjansdam, † wellicht ald. tussen mei 1707 en april 1708, dr. van ***Arie Cornelisz. Hordijck***, boer, ouderling te Barendrecht, schepen van West-Barendrecht en Carnisse, en ***Maeyke (Marijke) Leenderfsdr. Slickerveer:*** tr. 2e Heerjansdam 4 mei 1708 ***Mensje (Meijnsie) Cornelisdr. van der Jagt***, ged. Barendrecht 29 maart 1673, j.d. van Barendrecht, † (impost pro deo Heerjansdam 22) mei 1756, dr. van ***Cornelis van der Jacht*** en ***Arijaenfie Franck***.

Bij zijn eerste huwelijk werd ***Pieter Verhoeven*** geassisteerd door zijn moeder ***Jannitje Arijens***, weduwe van ***Jan Heijndricxs Verhoeve***. Zijn bruid werd vergezeld van ***Willem Arijens Hooijwagen*** en had schriftelijk consent van haar te Barendrecht wonende vader.

Op 20 mei 1708 compareerden ***Pieter Janss. Verhouwe***, weduwnaar van Cornelija ***Arijens***, wonende op Heerjansdam, aan de ene zijde, en ***Dirck Jans Lichterwaert***, oom en bloedvoogd van de drie nagelaten kinderen van ***Cornelija***, ter andere zijde, en kwamen overeen dat ***Pieter*** in het bezit zou blijven van de nagelaten boedel van hem en zijn overleden vrouw, mits hij zijn drie kinderen zou opvoeden en bij meerderjarigheid aan ieder van hen 3 gld. zou uitkeren. De nagelaten kinderen waren: ***Maeijcke***, oud ca. 7 jaren, ***Jan***, oud 4 jaren, en ***Arij Pieters Verhoeven***, oud 1 jaar[32]. ***Pieter Verhoeven*** en zijn tweede vrouw ***Meijnsje Cornelis van der Jagt*** (hij was ziek te bedde liggend) testeerden op 2 jan. 1720. Hii stelde tot zijn erfgenamen: le zijn voorzoon ***Jan Verhoeven*** uit zijn huwelijk met ***Cornelia Ariens***, 2e zijn zoon ***Arij*** uit zijn tweede huwelijk en 3e zijn vrouw ***Meijnsje*** in een kindsgedeelte. Zij benoemde haar man tot erfgenaam onder de voorwaarde dat deze hun gezamenlijke zoon tot meerderjarigheid zou opvoeden en alsdan 50 car.gld. zou uitkeren. De langstlevende zou voogd zijn en voorts ***Frank van der Jagt***, haar broeder, en ***Willem Verhoeven***, zijn broeder. De akte werd ten huize van de. echtelieden onder Heerjansdam opgemaakt[33]. Het is mogelijk dat de twee voornoemde halfbroers het eiland IJsselmonde verlaten hebben en de familie elders hebben voortgezet.

Uit dit huwelijk:

1. *Joannis Piefersz. Verhoeven*, ged. Heerjansdam 16 nov. 1698 (get. Jannitje Jans V(er) hoeven), † vóór 20 mei 1708 (wellicht vóór 17 jan. 1704).
2. ***Maaijke Pietersdr. Verhoeven***, ged. Heerjansdam 23 aug. 1701 (get. Helena Arijens Hordijck), † tussen 20 mei 1708 en 2 jan. 1720.
3. *Jan Piefersz. Verhoeven*, ged. Heerjansdam 17 jan. 1704 (get. Lijsbeth Leenderts), † na 2 jan. 1720; van hem is verder niets blekend.
4. ***Arie Piefersz. Verhoeven***, ged. Heerjansdam 16 febr. 1707 (get. Marijtje Ariens Hordijck), † tussen 20 mei 1708 en 2 jan. 1720 (wellicht vóór 23 aug. 1711).

Uit het tweede huwelijk:

5. *Arij Piefersz. Verhoeven*, ged. Heerjansdam 23 aug. 1711 (get. Trijntie Kornelis int Veld), † na 2 jan. 1720; van hem is verder niets bekend.

25. Zie: K. J. Slijkerman, De voorouders van Kees Jan Slijkerman, een overzicht van tien jaren kwartierstaatonderzoek, Rotterdam, 1981, blz. 32 e.v.
26. A.R.A. 's-Gravenhage. Hendrik-Ido-Ambacht, not. arch., inv. nr. 4858, fol. 222 e.v.
27. A.R.A. 's-Gravenhage, Hendrik-Ido-Ambacht, not. arch., inv. nr. 4859, fol. 245.
28. Zie: H. A. van Bemmel, Lijst van kerkmeesters der Ned. Herv. Kerk van Kijfhoek, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1951, blz. 87.
29. In beide plaatsen werden jong overleden kinderen begraven.
30. A.R.A. 's-Gravenhage. Zwijndrecht, not. arch., inv. nr. 9195, fol. 399; zie ook: Maasdam, recht. arch., inv. nr. 11, akte dd. 13 april 1719.
31. Zie: L. W. Hordijk, Geschiedenis en genealogie van de families Hordijk, deel 2, Brielle, 1980, blz. 14.
32. A.R.A. 's-Gravenhage, Heerjansdam, recht. arch., inv. nr. 5, akte dd. 20 mei 1708.
33. A.R.A. 's-Gravenhage, Hendrik-Ido-Ambacht, inv. nr. 4847, fol. 5 e.v.

KORTE MEDEDELINGEN.

Een ontwerp van een wapen voor de Zuiderzee-provincie

In Gebouw 3 van het Museum Schokland, tegenover de ingang van het voormalige kerkje in de Middelbuurt, wordt de geologische collectie ten toon gesteld. Door de geringe omvang van de museale collecties zullen de meeste bezoekers van Schokland weliswaar door het gebouwtje dwalen, maar de belangstelling gaat over het algemeen meer uit naar de Schoklander historie en de archeologische vondsten uit prehistorie en middeleeuwen.

Misschien ook wel door die mindere geïnteresseerdheid in gesteenten en resten van prehistorische reuzendieren hebben tot nu toe (voor zover mij bekend tenminste) belangstellenden en belanghebbenden in de overheidsheraldiek er nog nimmer op gelet dat juist bij deze geologische zaken, die geëxposeerd zijn een meer dan honderd jaren oud voorstel aanwezig is voor een provinciaal Zuiderzee-wapen!

Tegen een van de wanden hangt namelijk een in 1875 geheel in grenenhout gesneden (en beschilderde) geologische reliëfkaart van noordelijk Nederland, vervaardigd door de toenmalige burgemeester van Haarlemmermeer, Mr. J. P. Amersfoordt.

Deze curieuse reliëfkaart geniet overigens in het buitenland meer bekendheid dan in Nederland, gelet op het feit dat op verschillende tentoonstellingen — tot in Washington toe — het imposante stuk is getoond. In 1959 werd het geheel nog gerestaureerd (zoals erop vermeld staat) door B. van Dalen.

Midden links naast de kaart, onder enkele toelichtende teksten, worden we verrast door een wapenschild, met erboven de aanduiding: proposed arms of the new province (when drained).

Het voorgestelde wapen van 1875 ziet er als volgt uit:

Gegolfd doorsneden: I in azuur een stralende zon van goud: 11 golvend gedwarsbalkt van vier stukken, zilver en azuur. Wapenspreuk: EX UNDIS SOL.

Burgemeester Amersfoordt heeft zeker een goede gedachte gehad bij het ontwerpen van dit wapen. Bovendien maakte hij mèt de wapenspreuk er bij een (verborgen) woordspeling, die zó vanzelfsprekend schijnt dat men er als het ware „overheen leest"! Ex undis sol = de zon uit/boven de golven .., maar het Franse woord voor „land, aarde, grond" is ... sol en met enig speels gevoel kan men de spreuk dus ook toepasselijk achten voor ... het uit de wateren opgedoken land.

Mocht ooit de door velen in de polders van de voormalige Zuiderzee gekoesterde wens om samen één nieuwe provincie te mogen vormen verwezenlijkt worden, dan zou wellicht bij de wapen-aanvraag, c.q. -verlening nog eens gedacht kunnen worden aan het voorstel van nu alweer 107 jaren geleden. Het zou te betreuren zijn indien alsdan — net als bij het ontwerpen van het wapen (en de vlag) voor de gemeente Noordoostpolder [1] — geen rekening werd gehouden met heraldische historische gegevenheden.

KL. SIERKSMA.

1. Hoewel voor Noordoostpolder een voor-de-hand liggend historisch gegeven aanwezig was, namelijk een wanen van het voormalige dorp Ens, is dit niet in het ontwerp betrokken. Zelfs het Restaurant in Ens, dat de glorieuse naam Het Wanen Van Ens draagt, heeft aan de gevel-drie (!) weinig toepasselijke wapenschilden. Vgl. B. J. Sierksma-Zeeff. Het zeventiende eeuwse wapen ven Ens teruggevonden, historische basis ven wapen voor de Noordoostpolder, in: Het nieuwe Land 1958, 14 februari.

BOEKBESPREKING.

Nederland's Adelsboek, 65e jrg. (1973), 66e jrg. (1974), 67e jrg. (1975) en 68e jrg. (1977). N.V. Uitgeverij W. P. van Stockum en Zoon, 's-Gravenhage.

In bovengemelde jaargangen worden behandeld de états-présent van de geslachten, wier namen beginnen met de letters A-C (jrg. 1973), D-G (jrg. 1974), H-K (jrg. 1975) en L-N (jrg. 1976—'77). De bewerking is zoals in de voorafgaande delen gebruikelijk was; nieuw is de toevoeging van een „lijst van de uitgestorven families, alsmede families, waarvan de geadelde tak of takken zijn uitgestorven". Deze benaming is niet geheel nauwkeurig; men treft in deze lijsten vele adellijke geslachten aan met thans nog levende afstammelingen, met dien verstande dat die afstammelingen niet meer in het bezit zijn van de Nederlandse nationaliteit; ik noem hier o.m. *D'Ablaing van Giessenburg, Dumonceau, Gericke van Herwijnen, Van Scherpenzeel Heusch* (de tak, ook behorende tot de Nederlandse adel, *De Heusch de la Zangrye* leeft nog in België voort).

Wederom wordt in jrg. 1973, blz. 20, zonder enige nadere toelichting vermeld, dat de twee dochters uit het huwelijk *Alewijn-Leibl* door bij Koninklijk Besluit verkregen naamswijziging „niet meer tot de Nederlandse adel behoren". Enige toelichting zou deze conclusie wel verdienen: enige wettelijke grondslag daarvoor ontbreekt in elk geval.

Voor het eerst is opgenomen in het Adelsboek de sedert 1973 in de Nederlandse adel ingelijfde grafelijke familie *Festetics de Tolna* (jrg. 1974, blz. 138 e.v.). Uit de inleiding zou men kunnen opmaken, dat het geslacht eerst sedert 1625 tot de adel behoorde. In de Duitse genealogische publicaties als Genealogisches Handbuch des Adels wordt niet gerept van deze verheffing van 1625 en wordt het geslacht omschreven als „altes Ungarisches Adelsgeschlecht" resp. „aus Sassinovec bei Agram in Kroatien stammendes Adelsgeschlecht" (Gräfliche Häuser B, Band IV, p. 71, resp. Fürstliche Häuser, Band XI, p. 406). Met deze oud-adellijke afkomst behoeft natuurlijk de opname in de Hongaarsche adelstand niet zonder meer in strijd te zijn.

Bij het geslacht *Huyssen van Kattendijke* (jrg. 1975, blz. 257) wordt voor het eerst melding gemaakt van de in 1646 plaats gehad hebbende verheffing tot baron des Heiligen Roomsen Rijks; alle leden van het geslacht blijken dus des H.R. Rijksbaron resp. -barones te zijn en in de Nederlandse adel te zijn ondergewaardeerd in vergelijking met de andere rijksbaronale geslachten.

De benaming van de echtgenoot van *H. L. M.* barones *Bentinck van Schoonheten* (jrg. 1973, blz. 119 onder XVII, 1) is onjuist, hij heet in feite: *Spencer Douglas David Compton*, Earl *Compton*.

Volgens de steeds in deze en overige (niet alleen) Nederlandse genealogische handboeken gevolgde redactie had de eerste echtgenoot van *M. L. I. J. J. E. E. Waller* (zie jrg. 1974, blz. 325 onder XIIIc) vermeld behoren te worden als Dr. *Erich Alfred Filz* Edler *von Reiterdank* (zie Geneal. Handbuch des Adels, Adelige Häuser B, Band XIV, p. 216).

Volgens de o.m. bij de ***Van Brienen's*** gevolgde redactie (jrg. 1973, blz. 390) had achter de naam van ***E. F. Crichton*** (jrg. ***1975,*** blz. 9, onder XIIIf, 1) moeten zijn toegevoegd: „of the Earls Erne".

In jrg. 1977, blz. 200, dient ook achter de naam van de schoonmoeder *Ruth Heafhcofe* van XIII m vermeld te worden „der Baronets Heathcote".

Bij enkele Franse aangehuwden zijn adellijke titels vermeld in gevallen, waar het naar mijn mening slechts zogenaamde „titres de courtoisie" betreft (zie jrg. 1974, blz. 217, bij de dochter van Xh, en jrg. 1975, blz. 193, bij XVIIIm).

Het is niet duidelijk waarom in jrg. 1975, blz. 183 de echtgenote van XVIIIf R e i c h s freiin genoemd wordt, terwijl zulks niet geschiedt bij andere personen, die een door de voormalige keizers van Duitsland verleende titel voeren.

De uitvoering van deze „rode boekjes" is wederom voortreffelijk.

W, W. VAN VALKENBURG.

N e d e r l a n d ' s Adelsboek 1978, 69e jaargang. N.V. Uitgeverij W. P. van Stockum & Zoon, 's-Gravenhage, XXII + 462 blz.; Idem 1979, 70e jaargang, XXII + 464 blz. en 1980, 71e jaargang, XXV + 467 blz.; elk met vier portretten.

Na het gebruikelijke voorwerk, dat ons inlicht over de Koninklijke familie, over de Duitse, Maltheser en Johanniter orden benevens over de ridderschappen, die nog in een viertal provincies bestaan, biedt jaargang 1978 de "état présent" van de adellijke geslachten, wier naam aanvangt met de letters 0 tot en met R. Voor het laatst opgenomen is het geslacht *Reynst,* dat in 1972 uitstierf. Achterin vindt men een complete lijst van de uitgestorven families en een opgave van enkele nog bloeiende geslachten, die tegenwoordig tot de Belgische dan wel tot de Duitse adel worden gerekend. Talrijk zijn de leden van de Nederlandse adel, die zich in het buitenland hebben gevestigd. Zo zijn alle manlijke dragers van de naam ***Quarles de Quarles*** nu in Australië en in Amerika woonachtig. Echter geldt in het algemeen, dat ze nog steeds geacht worden tot de Nederlandse adel te behoren, ook als ze de nationaliteit van het land van vestiging hebben aangenomen.

Aan elk van de veertig behandelde geslachten is, zoals we dat gewooa zijn, een afzonderlijk artikel gewijd met de naam in het hoofd. Het geslacht ***Pauw van Wieldrecht*** werd nog in 1949 als ***Pauw*** gepresenteerd. M.i. is dit beter. De drie gebroeders, die in 1847 door Koning Willem II werden geadeld, voerden nog de enkelvoudige naam. Dit geldt mede voor de niet geadelde tak[1]. Ook de aanduiding "Uitgestorven in mannelijke lijn in 1939" ware bij voorkeur door een andere formule te vervangen: "Sedert 1939 telt de adellijke tak nog uitsluitend vrouwelijke leden".

Nederlandse genealogen beseffen onvoldoende, dat de uitdrukking "uitgesborven in mannelijke lijn" twijfel kan oproepen. Is het oorspronkelijke koningshuis ***Oranje-Nassau*** hier te lande in mannelijke lijn uitgestorven met de dood van Koning Willem III in 1890 of met de dood van Koningin Wilhelmina in 1962? Strikt genomen is voor de laatste opvatting het meest te zeggen: immers, Koningin Wilhelmina stamt in manlijke lijn uit het geslacht van haar vader. De

1. Bovendien zou aan te voeren zijn, dat een officieel besluit tot wijziging van de geslachtsnaam ***Pauw*** in ***Pauw van Wieldrecht*** achterwege is gebleven. Voor de tak, die niet tot de Nederlandse adel behoort, zie men "Nederland's Patriciaat" 48e jrg. - 1962, blz. 189-202.

Fransen, van nature exact, zeggen van een bepaalde familie: "éteinte quant aux mâles". Dit laat zich letterlijk vertalen. "Uitgestorven in mannelijke lijn" is een vertaling, die beter kan worden vermeden.

Direct onder het hoofd of — *zo* men wil — de titel komen de historische bijzonderheden. De herkomst van het betrokken geslacht wordt opgegeven. We vernemen, of het in de Nederlandse adel verheven, erkend dan wel ingelijfd is. Nederlandse en buitenlandse adelsgunsten vinden hier de hun passende plaats. Van de redactie mag worden verlangd, dat zij bij de vermelding van zulke adelsgunsten hetzij volledigheid nastreeft hetzij een vast selectiecriterium toepast. Bij de bespreking van de volgende jaargang zal ik hier nader op ingaan.

Hoofdzaak bij elk geslacht vormt natuurlijk de fragmentgenealogie, die we als "état présent" plegen aan te duiden. Hier zag de redactie zich voor de taak gesteld bij een grote kwantiteit aan genealogische gegevens de vereiste kwaliteit te handhaven. Zij is hier naar mijn indruk voortreffelijk in geslaagd. Bedacht op het aanbrengen van correcties als een recensent nu eenmaal altijd is, vermag ik slechts' kleinigheden aan de orde te stellen. De schoonvader van ***Wilhelmine Louise*** barones ***van Pallandf*** (blz. 22) was predikant te Austerlitz. Het ligt op grond hiervan voor de hand, dat zijn zoon Ds. *J. M. Barendrecht* niet in het dorp Zeist zal zijn geboren, maar in Austerlitz (gem. Zeist). Het raadhuis, van de gemeente Renkum staat in het dorp Oosterbeek, dat van genoemde gemeente deel uitmaakt. Bevreemdend is het in dit verband te vernemen, dat Jhr. ***A. R. A. Quarles van Ufford*** te Oosterbeek gehuwd is, zijn dochter evenwel te Renkum (blz. 136). Het maken van onderscheid geeft hier geen pas. Beide huwelijken zijn uiteraard te Oosterbeek in het raadhuis van Renkum gesloten. Als men eenzelfde echtscheiding met twee verschillende data vindt: 22 febr. 1958 (blz. 22) resp. 12 febr. 1958 (blz. 170), zal dit aan een drukfout te wijten zijn.

Spijtig vind ik de uiterste beknoptheid, die vaak — niet altijd — bij de aanduiding van functies' is betracht bijv. bij burgemeesters alleen de laatste gemeente, bij ambassadeurs en predikanten alleen de laatste standplaats. Dat Jhr. ***W. H. van de Poll*** burgemeester van Elburg, Jhr. 0. *Reuchlin* ambassadeur te Tokio, Ds. ***J. M.*** *Barendrecht* predikant te Noordgouwe ia geweest, wordt ons onthouden. De laatste heeft zich tijdens de watersnoodramp van 1953 in zijn toenmalige standplaats nog wel bijzonder verdienstelijk gemaakt. Jhr. *L.* ***C. van Panhuys*** en de gewezen burgemeester van Gorinchem Mr. ***L. R. J.*** ridder ***van Rappard*** moeten het stellen zonder hun nevenfunctie: slotvoogd van Loevestein. Daarentegen staat Jhr. Ir. ***J. A.*** *Röell* te boek als secretaris-rentmeester van het Evert Zoudenbalch-huis te Utrecht evenals Mr. C. ***L. M. Lambrechfsen,*** gehuwd met Jkvr. ***A. A.*** *Röell,* maar dit houdt mogelijk een volledige betrekking in.

Verheugend is het, dat de uiterlijke verschijningsvorm van Ned. Adelsboek, voorzien 'ditmaal van de portretten van Jhr. *I. E. B. Quarles van Ufford,* Jhr. Mr. ***J. A. de*** *Ranitz,* Jhr. Mr. G. C. *D.* ***Rufgers van Rozenburg*** en Jhr. Mr. ***J. M. van Rijckevorsel, zo*** keurig verzorgd blijft als we dat van oudsher gewend zijn.

„ Jaargang 1979 bevat" aldus het voorwoord van de redactie „de état présent van alle tot de Nederlandse adel behorende geslachten waarvan de stamnaam begint met de letter S". Mede zijn opgenomen vier uitgestorven geslachten: ***Salvador*** (1975), ***De Senarclens de Grancy*** (1972), *Siberg* ***(1975)*** en ***Lopes Suasso*** (1970), daar het zaak was de laatste sterfgeval-

len vast te leggen. Uit het voorwoord vernemen we, dat het steeds moeilijker wordt de vereiste gegevens bijeen te krijgen. Geen wonder, want de Nederlandse adel is over de hele wereld verspreid! Het ware onbillijk aan de redactie te verwijten, dat het haar niet in alle gevallen is gelukt het spoor van de betrokkenen in het buitenland te vinden.

Als naslagwerk staat Nederland's Adelsboek bekend als een rijke bron van betrouwbare informatie. Detailcritiek valt hierbij in het niet, maar mag desondanks niet achterwege blijven. Immers: op- en aanmerkingen in opbouwende zin bedoeld kunnen aan volgende jaargangen ten goede komen. Als ze door de redactie worden aanvaard, kunnen ze het peil van deze uitgave nog verhogen. Het is vooral de presentatie, die hier en daar voor verbetering vatbaar blijkt.

Om te beginnen een gewetensvraag: zijn hier nu werkelijk alle geslachten bijeen, waarvan de stamnaam met de letter S begint? Het geslacht *Sirtema van Grovestins* is in 1961 terecht onder de G gerangschikt, want het tweede bestanddeel vormt hier de stamnaam. Dit laatste geldt ook voor de baronnen ***Van Tuyll van Serooskerken.*** Men zou dit geslacht nu toch eindelijk eens onder de letter S mogen verwachten, maar de op den duur onvermijdelijke beslissing, die hiertoe moet leiden, wordt voortdurend uitgesteld zonder dat de redactie dit tegenover de lezer verantwoordt of verklaart.

Aan het hoofd van elk artikel worden binnen- en buitenlandse adelsdiploma's vermeld, die op het onderhavige geslacht betrekking hebben. Volledig zijn deze opgaven niet. Men mist bijv. de baronnentitel bij eerstgeboorte, die voor de oudste tak van het geslacht *Strick van Linschoten* heeft gegolden. Is het dan misschien zo, dat uitsluitend de diploma's worden genoemd, waaraan de in de genealogie opgenomen personen hun adeldom ontlenen? Ook dit is niet het geval, want bij het geslacht ***Thoe Schwartzenberg en*** *Hohenlansberg* verschijnen de grafelijke en prinselijke titels van de Duits-Oostenrijkse tak, die als niet behorend tot de Nederlandse adel genealogisch niet is uitgewerkt. Of het criterium, dat de redactie hier heeft toegepast, wel zo gelukkig is, daarover kan men van mening verschillen, maar in elk geval had enige toelichting voor de onervaren lezer niet mogen ontbreken.

De graven en prinsen ***zu Schwarzenberg*** (zonder „t") dienen nog even onze aandacht vast te houden. „Afstammelingen ..." heet het „werden verheven tot des H. R. Rijksgraaf (1566 en 1599), Prins bij eerstgeboorte (14 juli 1679) en Prins op alle (keizer Frans I 5 dec. 1746) ". Het diploma van 1679 bevat ongetwijfeld de Latijnse titel „princeps". De vertaling „Prins" is hier onjuist. Dit moet zijn: „Vorst" of „Rijksvorst". In 1746 gaat het erom, dat alle leden in de Rijksvorstenstand worden verheven met dien verstande, dat zij — voor zover geen hoofd van het geslacht — de titels van Prins en Prinses voeren [2].

Gaan we over naar het geslacht ***Six,*** dan vernemen we, dat Mr. ***Hendrik Six,*** ambachtsheer van Hillegom, bij K.B. van 26 sept. 1841 nr. 52 werd ingelijfd in de Nederlandse adel. Aangezien geen buitenlandse adel voor dit geslacht wordt vermeld, is deze mededeling zonder toelichting volkomen onbegrijpelijk. Nader onderzoek wijst uit, dat de inlijving destijds was gebaseerd op de 'overtuiging van de Hoge Raad van Adel, dat het geslacht ***Six*** vanouds tot de Kamerijkse adel zou hebben behoord. Overigens had de aanvrager inlijving verzocht, subsidiair indien de daartoe voorhanden bewijzen niet voldoende bevonden mochten wonden, verheffing [3].

Bij individuele personen vindt men soms buitenlandse titels opgegeven. Zo Jhr. ***Cornelis Jacob Speelman,*** 8e Baronet op blz. 261. Enkele leden van de familie ***Steengracht*** staan op blz. 281 te boek als: Jhr. (Pruisisch Baron). Naar analogie hiervan had Jhr. ***Werner P. R. M. von*** *Scheibler* als Jhr. (Pruisisch Freiherr) aangeduid moeten worden. De Freiherr-titel van zijn vader kan immers bij zijn geboorte geacht worden op hem te zijn overgegaan. Overigens lijkt het verkieslijk aanduidingen als (Pruisisch Baron) resp. (Pruisisch Freiherr) tussen de voornamen en de geslachtsnaam te plaatsen.

Uniformiteit in de behandeling van aardrijkskundige namen zou door onderlinge afspraken binnen de redactie gemakkelijk te verwezenlijken zijn. Terecht wordt onderscheid gemaakt tussen Batavia en Djakarta. Batavia wordt de stad genoemd bij geboorten, huwelijken en sterfgevallen tijdens het Nederlandse bewind, Djakarta na de onafhankelijkheid. ***Ilse*** *M.* ***E. F.*** *M.* ***N.*** Freiin ***von Hahn,*** door huwelijk Mevrouw ***Steengracht,*** heet geboren te zijn te Griwa-Semgallen (Oost-Pruisen) 14 dec. 1908. Dat haar geboorteplaats nu in Sovjet-'Rusland ligt, is als niet relevant buiten vermelding gebleven. Helaas treedt bij andere geslachten een andere opvatting aan den dag. ***Carl Friedrich Hermann*** *Schmidt,* weduwnaar van Jkvr. ***Susanna M. J. Sandberg,*** werd — zo verneemt de lezer op blz. 28 — te Breslau (Polen) geboren 20 juni 1902. Waar het om een Duitser gaat, die op Duits grondgebied het levenslicht aanschouwde, is dit misleidend. Naar aanleiding van het eerste huwelijk van ***Hubert V. A. A.*** ridder ***de Stuers*** en de daaruit geboren kinderen, kan men opmerken, dat Freiburg im Breisgau in de jaren 1906-1909 in het groothertogdom Baden, nog niet in de Staat Baden-Württemberg lag, die pas van 1952 dateert (blz. 339).

Het gebruik van de Nederlandse taal is soms een teer punt. Zo laboreert het geslacht ***Snouckaert van Schauburg*** aan deze ongelukkige zin op blz. 251-252: „Bij diploma van koning Philips IV van Spanje van 10 jan. 1633 werd zijn kleinzoon ***Martin,*** heer van Somerghem (VIII) begiftigd met brieven van ridderschap". Hier zijn het diploma en de brieven, waar het om gaat, identiek. Uiteraard is diploma (enkelvoud) in dit geval een betere term dan brieven (meervoud). Bovendien: wat valt onder „brieven van ridderschap" te verstaan? Wat voor gunst verkreeg de begiftigde nu eigenlijk? Gaat het om erkenning of bevestiging van riddermatigheid of wellicht om een benoeming in de ridderschap van Vlaanderen? De vraag rijst ook, wie de begiftigde nu eigenlijk wel was. Hij kan best ***Martin*** geheten hebben, mogelijk tot de achtste generatie behoren, maar bezwaarlijk identiek zijn met de ***Martin*** *Snouckaert van Schauburg* (1602—1641), die in „Ned. Adelsboek" 1951 als no. VIII van de stamreeks voorkomt. Immers: deze laatste staat niet als heer van Somerghem te boek en het is hoogst onwaarschijnlijk, dat koning Philips IV in 1633, dus ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog, een edelman zou hebben begunstigd, die van koninklijk standpunt beschouwd een rebel was. Zo vormt de geciteerde zin als het ware een taalkundig rookgordijn, waarachter de waarheid verborgen blijft. Bij de brieven van wettiging op blz. 210 kan de lezer — al is het niet gelukkig uitgedrukt — begrijpen, dat geen brieven (meervoud), maar een akte (enkelvoud) wordt bedoeld. Hier is de

2. „Genealogisches Handbuch der Fürstlichen Häuser". Band IX-19'71, SS. 360—367. Er valt ook op te letten, dat de verheffing tot Freiherr door Roomskoning Sigismund — destijds nog géén keizer — 10 augustus 1429 (niet: 1426) plaats vond.

3. Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Archief Kabinet des Konings, K.B. van 26 sept. 1841 no. 53 met bijlage.
N.B. Het oorspronkelijke no. 52 is met een eigentijdse hand op de minuut van dit K.B. in no. 53 veranderd.

duidelijkheid van de betrokken mededeling dus niet in het geding.

Functies in het buitenland vervuld vindt men vaak opgegeven in de taal van het land. Men kan hier begrip voor hebben, maar wat te denken van een dame, die in Driebergen het beroep van „designer" uitoefent (blz. 283)? Zo'n term laat aan duidelijkheid te wensen over of is het misschien een fout van Uw recensent, dat hij de Anglicismen, die in het Nederlands zijn doorgedrongen, onvoldoende heeft bijgehouden?

Haast geen enkele uitgave ontkomt aan omissies en misstellingen, deels als gevolg van drukfouten. Men moet aannemen, dat de redactie van „Nederland's Adelsboek" zich inspant om deze te voorkomen. Hier en daar helaas met onvoldoende resultaat. Zo zijn op blz. 8 de ouders van *Serein Hagard Doux Pfeiffer* uitgevallen, heeft op blz. 405 Jhr. *S. M. S. A. A. de Marees van Swinderen* (1887-1978) zijn predicaat verloren en treft men Jhr. Mr. *J. H. F. K. van Swinderen* (1837—1902) op blz. 407 ten onrechte als *„de Marees van Swinderen"* aan.

Vier portretten zijn opgenomen — van Jkvr. C. C. *van Sminia*, Jhr. Mr. *F. 0. J. Sickinghe*, Jhr. *A. W. Snoeck* en Mr. *J. C. P.* baron *Speyart van Woerden*. Mag men stellen, dat deze portretten het boekje sieren, dit geldt niet voor de overdaad aan heerlijkheden en aan 'echtscheidingen, die zich in de moderne tijd af en toe manifesteert [4].

In jaargang 1980 zijn de tot de Nederlandse adel behorende geslachten, waarvan de stamnaam begint met de letters T tot en met Z, met hun état présent vertegenwoordigd inclusief de uitgestorven geslachten *Van Tengnagett* (1973) en *Tindal* (1974). met inbegrip tevens van het geslacht *Van Tuytt van Serooskerken*, dat in feite onder de letter S hoort te staan. Uiteraard heeft men het te billijken, als de leden van laatstgenoemd geslacht zich bij wijze van afkorting *„Van Tuytt"* willen noemen en in een adres- of telefoonboek onder de letter T vermeld willen worden, maar de redactie van Nederland's Adelsboek mag — nu die regel eenmaal is aangenomen — aan de stamnaam niet te kort doen. Een vaste regel ware ook te wensen voor de binnen- en buitenlandse adelsdiploma's, die aan het hoofd van elk geslacht zijn opgenomen. Moest eerder geconstateerd worden, dat de baronnentitel bij eerstgeboorte, die voor een uitgestorven tak van het geslacht *Strick van Linschoten* heeft gegolden, onvermeld was gebleven, onder *Des Tombe* wordt er wel melding van gemaakt,

Buitenlandse adellijke titels worden soms in de taal van het betrokken land, soms in Nederlandse vertaling gegeven. Voorbeeld van het eerste is een Italiaanse „marchese" op blz. 334: van het tweede een Hongaarse graaf op blz. 249. Het is niet onbegrijpelijk, dat de redactie zich hierin een zekere vrijheid voorbehoudt: er zijn buitenlandse titels, die onder vertaling te lijden zouden hebben: andere, die ter wille van de duidelijkheid als het ware om vertaling vragen. Kiest de redactie buiten deze twee mogelijkheden voor een andere vreemde taal, dan werkt dit allicht verwarrend. Dit geldt bijv. voor een Deense gravin, die met een Franse titel als „Comtesse *Btiicher af Altona*" te boek staat [5].

Heel ongelukkig is de Engelse bruid van Jhr. Mr. *Adriaan Hendrik Sibte van der Wyck* er afgekomen, met wie hij 2 febr. 1937 te Londen in het huwelijk trad: *„Brydgytte Blanche* Gräfin *Benfinck*, geb. Bristol (Avon) 11 nov. 1916, dr. van Graf *Robert Charles* en Lady *Norah Ida Emity Noet* of the Earls of Gainsborough". Men kan er volstrekt zeker van zijn, dat de bruid en haar vader als Britse onderdanen geen Duitse titel hebben gevoerd. Anno 1937 nog wel aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog! Er behoort hier geen „Gräfin" resp. „Graf", maar „Countess" resp. „Count" te staan. De betrokken *Bentinck's* hadden hier recht op krachtens besluit van Koningin Victoria van 22 maart 1886, overigens vermeld in Nederland's Adelsboek van 1973. Oudere leden van ons Genootschap zullen zich wellicht nog de aandacht herinneren, die Engelse bladen als „The Graphic" en „The Sketch" indertijd aan dit society-huwelijk hebben besteed. Het was „Count" en „Countess" wat de klok sloeg. „Graf" en „Gräfin" kwamen er niet bij te pas.

Het opmerkelijkst in deze jaargang is de opneming voor het eerst van het geslacht *Wladimiroff* in verband met de inlijving van drie gebroeders van deze naam bij K.B. van 16 maart 1978 no. 36. Het betreft hier een adellijk geslacht uit Rusland, dat niet door het voeren van een titel als zodanig kenbaar was. Of de stamvader *Alexander Wtadimiroff* (1830 -190 1) , die als voorzitter van het bestuur van een Russisch-Duits concern te St. Petersburg kennelijk in het zakenleven werkzaam was, al dan niet tot de adelstand behoorde, blijft volkomen in het 'ongewisse. „De erfelijke adeldom van deze familie" zo verneemt de lezer „blijkt uit de officiële staat van dienst van *Wtadimir Wladimiroff* (II) en de bewijzen van inschrijving in de adelsregisters van de betrokken gouvernementen van *Michait Wtadimiroff* (III) en diens zonen". In deze situatie blijft de lezer zich natuurlijk afvragen, wanneer en door wie het onderhavige geslacht in de adelstand zou zijn verheven. Kort geleden mochten wij vernemen in verband met de afwijzing van een Javaanse edelman, dat van regeringswege „ten aanzien van inlijving (in de Nederlandse adel) een uiterst restrictief beleid gevoerd wordt, met als gevolg dat daartoe niet dan bij hoge uitzondering wordt overgegaan" [6]. Bij een dergelijk beleid zou het in de rede hebben gelegen, dat het verzoek van de drie gebroeders *Wtadimiroff* vooralsnog zou zijn afgewezen tot opheldering zou zijn verkregen over de oorsprong van hun adel. Nu hebben de Nederlandse autoriteiten helaas de indruk gewekt, te recht of ten onrechte, dat het beleid wisselt van uiterst restrictief, als het om Javaanse adel tot uiterst soepel, als het om Russische adel gaat. Het omgekeerde ware eer te verdedigen. Het Nederlands-Indische gouvernement placht in menig opzicht de steun van de Javaanse adel te genieten. Op grond hiervan mocht het verzoek van Raden *Irawan Sewandono* toch wel aanspraak maken op een 'omzichtiger, tactvoller behandeling. „Ondank is 's werelds loon" is het spreekwoord, dat nu onwillekeurig in gedachten komt. Trouwens, ook een ander spreekwoord: „Waar een wil is, is een weg", want zouden de Nederlandse autoriteiten tegemoetkoming hebben willen betrachten, dan warse dit ongetwijfeld mogelijk geweest ondanks de gesignaleerde verschillen tussen de Nederlandse en Javaanse adelsstelsels. De hoffelijkheid van Koningin Victoria ten aanzien van de Duitse rijksgraven *Bentinck* had ten voorbeeld kunnen strekken, als de historische betrekkingen met het voormalige Nederlands-Indië op hun juiste waarde waren geschat.

Om tot de stamvader van het geslacht *Wladimiroff* terug te keren: deze ging te Berlijn in 1888 een tweede huwelijk aan met *„Emma Henriette* Freiin *von Einsporn*, geb. *23* april 1956, † 21 nov. 1933, dr. van *Ludwig* en *Cafharina Gasrrett"*. Het

4. Schrijver dezes heeft zijn standpunt over het voortbestaan van heerlijkheden uiteengezet in „De Nederlandsche Leeuw" '79ste jrg. - 1962, kol. 55-59.

5. Genoemde gravin komt ook als Comtesse voor in „Nederland's Adelsboek" 69e jrg. - 1978, blz. 27.

6. „De Nederlandsche Leeuw" 97st.e jrg. 1980, kol. 194.

jaar van haar geboorte is kennelijk ten gevolge van een drukfout onjuist. Het zal wel 1856 moeten zijn. Geboorteplaats en plaats van overlijden zijn de redactie klaarblijkelijk onbekend gebleven. Zo ook de datum van haar huwelijk. Precisering en aanvulling blijft uiteraard op zulke punten gewenst, al zal dit niet gemakkelijk zijn bij een geslacht, dat men vergeefs zoekt in het „Taschenbuch der Freiherrlichen Haüser" en dat ook in het „Armorial Général" van J. B. Rietstap blijkt te ontbreken [7].

In het algemeen mag ook deze jaargang van Nederland's Adelsboek evenals het voorafgaande deeltje getypeerd worden als een rijke bron van betrouwbare informatie. Naar gewoonte heeft de redactie aan het slot nog aanvullingen en verbeteringen opgegeven (blz. 425-426). Portretten zijn opgenomen van Jkvr. Dr. *J. M. van Winfer,* Jhr. Mr. G. 0. *J.* van *Tefs,* Mr. 0. *W. A.* baron *van Verschuer* en Jhr. *V. H. de Villeneuve.*

J. Fox.

J. M. J. Buurman-Boreel, Genealogie Boreel. Offsetdruk.

Van het geslacht *Boreel* verscheen nimmer een volledige genealogie; aan de te Amsterdam gevestigde en thans nog voortlevende tak alsmede aan de herkomst daarvan zijn wel publicaties gewijd, 'doch van de in Zeeland gevestigde takken, thans uitgestorven, was het tot op heden zeer moeilijk samenhangende gegevens in de litteratuur te vinden. Met het onderhavige werk wordt in deze lacune voorzien: thans beschikt men t.a.v. de verschillende Zeeuwse takken, die ten slotte met ***Jacoba Consfanfia*** *Boreel* in 1822 uitstierven, over de zo volledig mogelijke gegevens. Het belang van het vastleggen daarvan is groot, nu in de oorlogsdagen van 1940 het volledige Middelburgse oud-archief en de doop- en trouwregisters etc. van Veere verloren zijn gegaan.

Over eventueel in het voormalige Nederlands-Indië uit ***Willem*** *Boreel* (***1672-1710)*** stammende takken, die later perkeniers in de Molukken waren, worden op de blz. 59/60 enige gegevens verstrekt, doch dat zij inderdaad uit voornoemde *Willem Boreel* stammen is niet aannemelijk. Het blijkt niet of de inhoud van het testament van ***Willem Boreel,*** verleden op Java 22 september 1710, aan de samenstelster der genealogie bekend is; het is toch aannemelijk dat daaruit het in leven zijn van kinderen en zijn identiteit met de in 1672 te Amsterdam gedoopte naamgenoot blijkt. In elk geval verklaart diens jongere zuster ***Jacoba*** Sara *Boreel* (in 1752?) dat van haar vader geen mannelijke nazaten meer in leven waren, hetgeen het bestaan van alstoen levende afstammelingen van meergenoemde ***Willem*** uitsluit. Indien de in 1672 gedoopte *Willem Boreel* inderdaad na 1691 zou zijn overleden en geen jongere zoon (geboren na 1674) de naam van het jongoverleden in 1672 geboren kind heeft gekregen, dan zouden de derde en volgende baronets één nummer moeten opschuiven. Ook blijkt niet en is onaannemelijk, dat de op p. 63 genoemde *Boreel*'s uit de op p. 62 genoemde ***Jacob*** *Boreel* (1677-1713) zouden stammen. Voorshands komt aannemelijk voor, dat niet-aangesloten *Boreel*'s tot andere geslachten behoren (zie ook blz. 36—38).

In de inleiding wordt nader ingegaan op de afkomst van het geslacht en wordt de door W. J. J. C. Bijleveld geopperde naamsafleiding bestreden.

7. In „Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconografisch Bureau" deel 34 — 1980 verscheen inmiddels een artikel van † M. Wladimiroff over zijn geslacht. Men zie blz. 221—230.

De volgende aanvullingen c.q. verbeteringen dank ik aan Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman:

blz. 29: blijkens De Vos, De Vroedschap van Zierikzee, p. 69/70, had de ondertrouw van M.r. *Johan Boreel* (VIIIa) op 12 mei 1608 te Middelburg plaats;

blz. 30: aan De Ned. Leeuw, jr. 1941, kol. 63, valt te ontlenen, dat *Catharina Boreel* (VIIIa, 4) werd overluid te Utrecht 28 februari 1651, dat baar echtgenoot Mr. ***Johan van der Nypoorf*** op 26 mei 1616 als litt.stud, oud 14 jaren, te Leiden werd ingeschreven en in 1662 zou zijn overleden en dat zijn moeder was genaamd ***Elisabeth van Raveswaey;***

blz ***36***: ***Agnes Johanna*** *Boreel* (IXb, 3) ondertrouwde te Veere in de Waalse Kerk 11 'maart 1695 met ***Robert Weir;*** hij was geboren te Edinburgh in Schotland: hij was ook nog fiscaal van de Schotse Natie te Veere. Hij overleed te Negapatna, 16 of 17 april 1711 en was zoon van ***Thomas Weir,*** factoor van de Schotse Natie te Veere, en ***Helena Doby*** (zie o.m. A.R.A., Hof van Holland, Civiele Sententiën 1600-1800, Erfenissen en genealogieën (Leeszaal no. 136). Ao. 1749, 20/21, nalatenschap van Robbert Weir).

Aan het overigens goed verzorgde boekwerk ontbreekt helaas een register op de familienamen.

W. W. VAN VALKENBURG.

Meniste vrijage. Jacob van Geuns (1769-1832). Groenings dokter, Amsterdams 'kassier', door Dr. Isabella van Eeghen. Uitg. H. D. Tjeenk Willink & Zoon N. V., Haarlem 1969.

Aan dit kostelijke boek werd tot heden — ten onrechte — in dit tijdschrift nog geen aandacht besteed. Met vaardige pen worden beschreven de wederwaardigheden, die — na vele mislukte pogingen tot verbintenissen met anderen — leiden tot het huwelijk in 1801 van de held van dit verhaal, ***Jacob van Geuns,*** met ***Regina Chrisfina Voombergh.*** Men verwachte niet een verslag van onstuimige liefdesavonturen, integendeel slechts het vooruitzicht van een verbintenis met de achttienjarige ***Elechyn Mees,*** die bovendien nog een rijke wees is, doet zijn hart sneller kloppen: helaas voor hem komt van deze plannen niets en wordt zij door haar huwelijk met *Reinier* ***Kronenberg*** de stammoeder van het Overijsselse geslacht van die naam. In alle overige gevallen spelen eigenlijk alleen de maatschappelijke omstandigheden een rol en vindt men kennelijk, dat de overige omstandigheden zich in het huwelijk maar moeten oplossen. Vermakelijk is hoe de gehele familie zich steeds inzet, vooral „tante *Bezoet*" slooft zich erg uit.

Zoals men begrijpt uit het bovenstaande is ***Jacob van Geuns*** geen groot hartenbreker en ook in maatschappelijk opzicht kan hij aanvankelijk moeilijk zijn draai vinden. Aanvankelijk voor de koophandel bestemd, werkt ***Jacob*** een aantal jaren op een comptoir in het „voor jongelieden zoo verleidelijk Amsterdam", stapt dan over naar studie te Harderwijk voor medicus, als hoedanig hij zich in Groningen vestigt, totdat hij in 1806 als directeur van de Associatie Cassa in Amsterdam een nieuwe, laatste carrière begint. Deze laatste wijziging van omstandigheden was te danken aan zijn zwager ***Dirk Jan Voombergh,*** de succesvolle Amsterdamse zakenman, die voor hem te Amsterdam de weg plaveide. Het was dus niet ten onrechte, dat de familie de maatschappelijke omstandigheden en verwachtingen van de toekomstige #echtgenote van ***Jacob van Geuns*** van groot belang achtte voor diens toekomst!

De schrijfster geeft in dit boek, dat als een roman leest, op haar bekende wetenschappelijke en onderhoudende wijze een inzicht in het leven en de denkwereld van een Doopsgezinde

familie uit het einde van de achttiende eeuw, ontleend aan in het familie-archief bewaarde brieven en andere documenten: de vergelijking met de produkten van het schrijverspaar Wolff en Deken, waar de inleiding op wijst, is inderdaad niet ten onrechte.

Ook de genealoog komt aan zijn trek; vele gegevens over het voorgeslacht en overige wetenswaardigheden van de families van de held en de overige voorkomende personen, op kundige wijze verwerkt, komen in het boek voor.

Op de op de blz. 258 e.v. voorkomende genealogie Van Geuns de volgende kleine aanvulling:

blz. 261: Algem. Nederl. Familieblad, jrg. 1890, blz. 148, leert ons dat de volledige namen van de moeder van S. ***E. Boursse Wils*** (echtgenote van Vd) waren ***Catharfna Johanna Sandra; S. E. Boursse Wils*** hertrouwde met *Jacques Joseph* ***Louis Bourgogne*** (zie La Noblesse de Belgique XIII (1859), p. 65).

Het 277 bladzijden tellende boek heeft voorts een register op de familienamen en een aantal aardige illustraties. Het is voor de prijs van ƒ12,50 in de handel gebracht.

W. W. VAN VALKENBURG.

Mr.H.F.Reynvaan, Niet altijd somer, Geschiedeni van het geslacht Reynvaan. Uitg. Koninkl. Van Gorcum en Comp. B.V., Assen, 1975.

Over het geslacht *Reynvaan* verschenen reeds eerder publicaties in Vorsterman van Oijen's Stam- en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandse Familiën, Nederland's Patriciaat (jrg. 1916 en jrg. 1949), De Nederlandsche Leeuw (jrg. 1953) en het Bijblad van De Nederlandsche Leeuw (deel II). De onderhavige uitgave geeft belangrijk meer, dan tot heden in druk verscheen, en wel de volledige nakomelingschap in de mannelijke lijn van *Absaloen Reynvaen, te* Oudenaarde vermeld in 1545. Zijn talrijke nakomelingen verspreidden zich in de loop der tijden over België, Noord-Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten van Noord-Amerika. De in België gebleven tak stierf in 1891 uit, zodat de thans levende nakomelingen allen afstammen van de aan het einde van de 16de eeuw naar Zeeland uitgeweken ***Guilliam*** *Reynvaen,* die omstreeks 1618 te Middelburg overleed. Zijn nageslacht behoorde aldaar in de 18de eeuw tot de aanzienlijke burgerij en, sedert de 19de eeuw gevestigd te Rotterdam en Amsterdam, huwden zij leden van de aldaar vooraanstaande geslachten als ***Van Vollenhoven, Van de Poll, De*** *Marez Oyens, Portielje,* ***De Monchy*** e.a.

De uitgave is zeer goed verzorgd — talrijke afbeeldingen sieren de tekst — en telt XII + 220 bladzijden. De prijs is ƒ 68,— (gebonden).

W. W. VAN VALKENBURG.

Joseph Valynseele, Les Say et leurs alliances. Paris MCMLXXI.

„L'étonnante aventure d'une famille cévenole", zoals de ondertitel van dit boek luidt, wordt door de bekende Franse genealoog J. Valynseele kundig uit de doeken gedaan.

Afkomstig uit het tegenwoordige département de la Lozère en stammende uit de in het begin van de 16de eeuw levende ***Pierre Says,*** was het geslacht, waarvan de leden toen protestant waren, in de 17de eeuw te Nîmes gevestigd, totdat, na de herroeping van het Edict van Nantes in 1687, de „marchand-drapier" ***Louis Saix*** (***1649-1705)*** — na een tot 1694 durend verblijf te Amsterdam, waar hij lidmaat van de Waalse kerk was, — zich te Genève vestigde. Met zijn kleinzoon ***Jean-Estienne Say*** (1739-1806) keerde het geslacht uit Genève naar Frankrijk terug: in 1786 werd laatstgenoemde als Fransman genaturaliseerd.

Het volledige nageslacht — ook in de vrouwelijke lijn — van deze ***Jean-Estienne Say*** wordt in het onderhavige boekwerk op uitvoerige wijze behandeld: onder de nakomelingen treft men tal van op intellectueel en sociaal gebied op de voorgrond tredende personen aan; van hen is wel de bekendste de econoom ***Jean-Baptiste Say*** (1767-1832).

Louis Say (***1774-1840)*** was de grondvester van de in Frankrijk indertijd zeer bekende suikerraffinaderijen ***Say;*** hij verwierf zich een zeer groot vermogen. Tot zijn nakomelingen behoren o.m. de hertogen ***de Brissac,*** prinsen ***de Ligne,*** prinsessen ***de Croij,*** aartshertogen ***van Oostenrijk,*** prinsen ***de Broglie,*** etc.

Onder de nakomelingen van *J.* ***E. Say*** treft men voorts de volgende uit Nederland afkomstige personen aan:

p. 98: ***M. van Hamel*** (Lodz, Polen 1933—Rijswijk, Z.-H., 1970), echtgenoot van ***Monique*** *Raoul-Duval* (uit welk huwelijk in 1968 werd geboren ***Eric van Hamel)*** en zoon van ***Georges Maurice van Hamel;*** deze laatste is ongetwijfeld identiek met de in Nederland's Patriciaat, jrg. 6 (1915), blz. 406, vermelde naamgenoot.

p. 157: ***F. van Donselaar*** (geb. Naarden 1946), echtgenoot van *J.* ***Sautter.***

Op pag. 179 e.v. treft men bovendien aan ***Jean Pierson*** (1894—1971), echtgenoot van ***Mireille*** *Rey* en het nageslacht uit dit huwelijk (zie Nederland's Patriciaat, jrg. 50 (1964), blz. 359 e.v.; de aldaar vermelde gegevens worden door de onderhavige publicatie aangevuld).

Het is onmogelijk om in het korte bestek van een boekbespreking een indruk te geven van de schat van wetenswaardigheden, die het boek — in het bijzonder in de zeer talrijke noten — bevat. Het telt, behalve een 15-tal illustraties, meer dan 390 bladzijden.

W. W. VAN VALKENBURG.

Steenhuisen van Steenhuisheerd en andere gelijknamige Groninger geslachten, door A. M. Steenhuisen en F. K. Steenhuisen. Gedrukt door Psychiatrisch Centrum „Het Groot Graffel" te Warnsveld MCMLXXIV.

Lamke Harmens, provinciemeier op Steenhuisheerd te Wirdum, in 1674 woonachtig te Uithuizen en waarschijnlijk zoon van ***Harmen Gerrits*** en ***Trijntien, is*** de stamvader van dit uitgebreide geslacht ***Steenhuis, Steenhuisen, Steenhuizen,*** welks genealogie is dit boek wordt behandeld, evenals die van het geslacht ***Steenhuis Geertsema,*** in de vrouwelijke lijn stammende uit het eerstgenoemd geslacht, en die van het in de vrouwelijke uit hem stammende geslacht ***Steenhuis (en).***

Behalve 'heraldische gegevens, omvat het 482 bladzijden tellende boek ook nog zeer talrijke afbeeldingen van leden van de behandelde geslachten, door hen bewoonde huizen etc.

Hoewel aan de hand van de bestaande genealogische litteratuur vele aanvullingen mogelijk zijn, is het voor een ieder, die belangstelt in de naam ***Steenhuis*** met haar varianten, een onmisbaar boek.

W. W. VAN VALKENBURG.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in het schathuis van de borg Verhildersum Ommelander museum te Leens (Gr.) op 22 mei 1982. — Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Het **geslacht Hartjens, door Mr. C. P. Briët en Mr. A. Snethlage. — Een geslacht Verhoeven te Dordrecht en Heerjansdam, door K. J. Slijkerman. — Korte mededelingen. — Boekbespreking.**

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Nassaulaan 18, ***2514 JT 's-Gravenhage***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 55,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 11-12 **XCIXe Jaargang** **november-december 1982**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Ir. W. Fuhri Snethlage, Dr. M. Rutgers van der Loeff, Mr. W. C. baron Snouckaert van Schauburg en Dr. H. W. van Tricht, respectievelijk sedert 1977, 1942, 1953 en 1918 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

F. L. C. A. VAN BAEL, 2905 BL Capelle a/d IJssel, ***Braamberg 67.***

P. VAN BEEK, 3771 XV Barneveld, ***Berkenlaan 5.***

Jhr. L. F. W. M. VAN BUNGE, 5628 NH Eindhoven, ***Zeebruggestraat 27.***

Mevrouw C. FRANKENHUIS geb. VAN SCHEIJEN, 5301 NW Zaltbommel, ***Mezenlaan 5.***

G. J. TEN HOEVE, 7491 ES Delden, ***Margrietstraat 7.***

Dr. N. C. JONGELING, Paarl 7620, Zd.-Afrika, ***Postbus 2560.***

R. KAPPERS, 2871 HT Schoonhoven, ***R. de Graafstraat 7.***

J. A. RIEL, 2324 CN Leiden, ***Schubertlaan 35.***

Mr. A. F. STROINK, 9752 LL Haren (Gron.), ***Wilhelminalaan 13.***

J. H. M. STRIJBOS Sr., 6711 ED Ede, ***Van Anrooylaan 7***

J. G. F. TROOST, 3832 ED Leusden, Oranjelaan ***13.***

M. A. WINTER, 1007 NC Amsterdam, ***Postbus*** 55641.

Adreswijzigingen:

J. H. BRUYN, 2585 TW 's-Gravenhage, ***Borneostraat*** 126.

Mr. A. W. J. VAN BEECK CALKOEN, 9953 RP Baflo, ***Wilhelminalaan 34.***

Mevrouw A. R. M. HENRIET geb. DE VRIENDT, 1766 HC Wieringerwaard, ***Zuid-Zijperweg 36.***

J. W. M. KLOMP, 6961 LT Eerbeek, ***"Zesschepelhoek", Hogeweg*** 18.

A. G. KOCH, 2584 CV 's-Gravenhage, ***"Huize Royale", Rusthoekstraat 38.***

Dr. J. A. KUPERUS, 8935 PB Leeuwarden, ***Kalmoes 31.***

Mr. D. W. VAN LEEUWEN, 1900 Overijse, België, 12 *Gemslaan.*

J. D. MARKESTEIN, 2264 CH Leidschendam, ***Kamer 307, Mariënpark 1.***

N. VAN OSENBRUGGEN, 1402 LE Bussum, ***Botweg 28.***

W. J. ROYAARDS, 3816 TD Amersfoort, ***"De Schuilenburgh", Schuilenburgerplein 1, flat A*** 14.

In memoriam Ir. C. M. R. Davidson.

Na een langdurige, slopende ziekte is op 11 oktober 1982 Cornelis Marinus Reinder Davidson, erelid van het Genootschap, van ons heengegaan.

In 1902 te Dordrecht geboren, trad Davidson in 1927, na het beëindigen van zijn studie aan de Technische Hogeschool te Delft, als octrooigemachtigde toe tot het octrooibureau Vriesendorp & Gaade te 's-Gravenhage. Van 1929 tot zijn dood is hij directeur van dit bureau geweest.

De werkzaamheden verbonden aan zijn werkkring of daarmee verband houdend — van 1936 tot 1947 was hij secretaris van de Orde van Octrooigemachtigden — beperkten enigszins de mogelijkheden voor Davidson zich met de genealogie bezig te houden: eerst in 1942 werd hij lid van ons Genootschap.

Als afstammeling van een militair bij de Schotse brigade, op zijn beurt een zoon en kleinzoon van Schotse predikanten, had Davidson uiteraard een grote belangstelling voor de Schotse genealogie, waarvan zijn lidmaatschap van de met ons Genootschap gelieerde Schotse werkgroep, de Caledonian Society, getuigde. De meeste van zijn genealogische onderzoekingen hadden echter betrekking op Nederlandse families. Resultaten daarvan werden gepubliceerd in ons maandblad, het Bijblad van de Nederlandsche Leeuw, Westfriese Families, de serie Westfriese Geslachten, alsmede het jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, waaruit tevens blijkt dat hij zich niet beperkte tot de kring van eigen verwanten. Zijn publicaties kenmerken zich doordat zij vooral steunen op een gedegen, persoonlijk raadplegen van de in aanmerking komende archivalia.

Voor het Genootschap heeft Davidson zich grote verdiensten verworven. In 1947 werd hij benoemd tot lid van het bestuur, waarin hij de heer Van Son opvolgde als secretaris, welke functie hij niet minder dan veertien jaren vervulde. Alleen overgrote drukte noopte hem in 1961 het secretariaat neer te leggen. De waardering voor de wijze waarop hij zijn taak had vervuld werd bij die gelegenheid tot uiting gebracht door zijn benoeming tot erelid.

Reeds, in 1965 was Davidson toch weer bereid in het bestuur zitting te nemen en zelfs om in augustus van dat jaar opnieuw de opengevallen functie van secretaris te aanvaarden.

In 1967 gekozen als voorzitter van ons Genootschap als opvolger van de heer De Roo van Alderwerelt, heeft Davidson het voorzitterschap bekleed tot 1973, in welk jaar hij meende, gezien zijn wens aan jongeren als bestuursleden ruimte te geven, alsmede de omstandigheid van de uitbreiding van zijn werkzaamheden in het internationale vlak, als zodanig te moeten terugtreden.

In de daarop volgende jaren bleef Davidson meeleven met het genootschap, waarmee hij zich zeer verbonden voelde. Naar buiten kwam dit tot uiting door zijn aanwezigheid op onze vergaderingen. Een laatste blijk van deze verbondenheid is het feit dat hij bij zijn testament al zijn boeken, tijdschriften, verdere lectuur en bescheiden op het gebied van de genealogie aan ons Genootschap heeft nagelaten.

Davidson beschikte naast een helder verstand en een brede belangstelling over een buitengemene werkkracht. Dit laatste maakte het hem mogelijk op velerlei terreinen actief te zijn. Niet alleen in zijn beroep en wat daarmee samenhing, zoals het voorzitterschap van een aantal, deels internationale, organisaties op zijn vakgebied. Officier in de Orde van Oranje-Nassau en later ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw waren een erkenning daarvan. Behalve in het genealogische vlak — naast het reeds gememoreerde, kan nog zijn bestuurslidmaatschap van het Centraal Bureau voor Genealogie (1965-1979) worden genoemd — was hij nog in geheel andere richtingen werkzaam. Hier zij slechts gewezen op zijn vele activiteiten in het kader van de Orde van Vrijmetselaren, waarvan hij van 1952 tot 1961 Grootmeester was.

In het persoonlijk contact maakte naar mijn mening Davidson een wat afstandelijke indruk. Hij was niet geneigd

met zijn gevoelens te koop te lopen. Zijn vriendelijke aard bleek echter uit zijn steeds, aanwezige bereidheid tot raad en hulp. In het Genootschap zullen wij hem dankbaar herinneren als een evenwichtig en hulpvaardig lid en bestuurder.

VAN RIJCKEVORSSEL.

Oldambtster geslachten (IV),

door DRS. O. D. J. ROEMELING.

(Vervolg van 1982, kol. 260—270).

§ V. Diurcken, Sebens.

Van het geslacht *Diurcken* gaf Mr. H. L. Hommes in 1963 een beknopte genealogie [1], in hetzelfde jaar aangevuld door Ir. G. L. Meesters [2]. Hommes wijst er op dat eind 16de—begin 17de eeuw de Ennemaborg te Midwolda eigendom was van de *Diurcken's*, van wie de borg vererfde op de *Clinge's* De borg was niet de bakermat van deze familie. Zij kwam, zoals elders reeds vermeld [3], oorspronkelijk van *Wya Sebes* (*Bunninga*) (1581-1653) (§ 111). Hoe zij de borg verwierf, is onbekend.

De *Diurcken's* lijken oorspronkelijk uit Klein of Lutke Termunten te komen. Zij hadden land in gebruik van de abt van Termunten, die tevens het vermogensbeheer voerde van het nonnenkloster te Midwolda. Omstreeks 1600 gebruikt *Rinnolt Diurcken* "tho Gryse vrouwen Vorwarck tho Mydtwolda" 24 akkers oud land [4], of wel 412 deimten [5] (ca. 200 ha). Dit land, dat enkele jaren daarna een andere gebruiker heeft, is het corpus van het tomen reeds enkele decennia, na de plundering in 1569 door de Geuzen, grotendeels verwoeste Cisterciënser nonnenklooster.

Een oom van *Rinnolt Diurcken, Sebo Rinnolts,* had eveneens land van dit "Grijzevrouwenklooster" in gebruik. Hij en zijn nageslacht, niet vermeld in de bijdrage van Hommes, komen hier eveneens-aan de orde: voor deze tak is de verzamelnaam *"Sebens"* aangehouden.

Pathuis geeft als wapen van het geslacht *Diurcken: ge*deeld: 1 een halve adelaar; 11 twee sterren onder elkaar [6]; de kleuren zijn niet bekend.

1. *Rynnolt N.*, geb. ca. 1500, vermeld ca. 1576, † vóór 7 juni 1590, tr. N.N., † na 7 juni 1590.

   Omstreeks 1576 gebruikt *"Rynnolt* tho Lutke Munte" 21 grazen land, blijkens de rekening van de schatbeurder van dit kerspel [7]. *"Rinnolts* weduwe to Grijse frowen" wordt 7 juni 1590 in de schatting met een

1. H. L. Hommes, Enkele Oldambtster en Stad Groninger geslachten en hun verwanten in de 17e eeuw: 3. Diurcken, in De Ned. Leeuw LXXX (1963), kk. 94-95 (te citeren: Hommes).
2. G. L. Meesters, Diurcken, in De Ned. Leeuw LXXX (1963), kk. 415417 (te citeren: Meesters).
3. De Ned. Leeuw XCVII (1980), kk. 257-258.
4. Rijksarchief Groningen (te noemen: R.A.G.), Statenarchieven (te citeren: St.A.), inv.nr. 2302; zo ook b.v. St.A. inv.nr. 2305 (1604), p. 45. In 1614 is *Eppo Hayens* meijer.
5. B. W. Siemens, Toelichting behorende bij de Historische Atlas van de provincie Groningen, Groningen 1957, p. 131.
6. A. Pathuis, Groninger Gedenkwaardigheden, Assen/Amsterdam 1977 (te citeren: Pathuis), p. 916; vgl. dez., *nr.* 1669. Vgl. noot 173.
7. R.A.G., Arch. Hoge Justitie Kamer, inv.nr. 524.

daalder verlicht; met dit bedrag wordt de schatting van het kerspel Meeden verhoogd [8].

Het bewijs dat zij de ouders waren van ***Diurcko Rinnolts*** en ***Sebo Rinnolts*** is (nog) niet geleverd. De relatie met "Grijze vrouwen" èn het zeldzame voorkomen van de voornamen ***Rinnolt*** en ***Diurcko*** maakt het echter wel ***zeer*** waarschijnlijk.

Uit dit huwelijk:

1. ***Diurcko,*** volgt 11, 1.

2. ***Sebo,*** volgt 11, 2.

II. 1. ***Diurcko Rinnolts,*** vermeld vanaf 1577, kerkvoogd te Midwolda vanaf 1585, begr. Midwolda 1 of 2 november 1603, tr. vóór 25 november 1578 *Bawe* ***N.***

Voor het eerst vonden wij hem vermeld in 1577: op 21 juni 1577 schrijven Burgemeesteren en Raad van Groningen aan de richter van het Oldambt (waarover de stad Groningen de jurisdictie uitoefende) inzake de weigering van ***Diurcko Rinnolts*** om voogd te zijn over de kinderen van Tammo Tammens en wordt de richter gelast er voor zorg te dragen dat ***Diurcko*** als voogd aanzweert [9].

Volgens een acte dd. 25 november 1578 (niet bewaard gebleven) gebruiken hij en zijn vrouw ***Bawe*** een heerd land van de abt van Termunten [10]. Op 17 mei 1585 wordt hij — in plaats van ***Ubeko Bennens*** (§ VI) -kerkvoogd te Midwolda [11], waar hij 1 of 2 november 1603 begraven werd.

Uit dit huwelijk (of een eerder) :

Rinnolt, volgt 111, 1.

III. 1. ***Rinnolt Diurcken,*** vermeld vanaf 1597, vanaf 1600 kerkvoogd en vanaf 1621 luitenant van Midwolda, † tussen 27 januari 1639 en 1 februari 1647, tr. le vóór 1598 *Eye Hayen,* begr. Midwolda 25 juli 1603, dochter van ***Hayo Tiapkens*** en ***Anna;*** tr. 2e Midwolda 10 juli 1604 ***Wya Sebes (Bunninga),*** geb. in 1581, begr. Midwolda 10 januari 1653, dochter van ***Sebo*** *Luwerts (Bunninga)* en ***Ettien*** of ***Etta*** *Engelken* ***(zie*** §III) en wede. van *Boelo* ***Tiddinga*** (zie §I).

Volgens de rekeningen van de geconfisceerde kloostergoederen gebruikte ***"Ryndelt Duyrckens*** tho Gryse vrouwen Vorwarck tho Mydtwolda" 24 akkers oud land, strekkende van "het veen tot de Dollart", voor 140 daalder per jaar, waarvan afgetrokken wordt de rente ad 28 Emder gl. over een kapitaal van 400 Emder gl., geleend aan de abt van Termunten, derhalve 119 daalder of 178 gl. [13]. Deze 24 akkers besloegen 412 deimten [5], dus omstreeks 200 ha., ook voor Oldambtster begrippen een zeer groot complex [14]. Hij heeft dit nog in gebruik in 1604 [15]; in 1612 staat echter Eppe Hayens als meier van het kloostervoorwerk te boek [16].

Mogelijk is ***Rinnolt Diurcken*** in 1604 gaan wonen op de Ennemaborg, waarvan overigens niet bekend is of deze toen al zijn vrouw toebehoorde; reeds is vermeld dat niet bekend is hoe zij deze verwierf. Bij de boedelscheiding van de nalatenschap van haar grootvader ***Luwert Sebens*** (haar vader was reeds overleden) komt onder de haar toegescheiden goederen Ennema en meer

8. Gemeentearchief Groningen (te noemen: G.A.G.), Rechterlijke Archieven (te citeren: R.A.) 111 a 4.
9. G.A.G., R.A. 111 b 2.
10. R.A.G., St.A. inv.nr. 1814, p. 65.
11. G.A.G., R.A. 111 a 3.
12. vervalt.
13. R.A.G., St.A. 2302.
14. Als onder 5. De ligging van de — later door inpoldering vergrote boerderij — aangegeven door B. W. Siemens, Historische Atlas van de provincie Groningen, Groningen 1957, kaart 38. Op deze kaart ook aangegeven de boerderij, in gebruik bij ***Sebo Rinnolts*** (11, 2) en later bij zijn zoons.
15. R.A.G., St.A. 2305, p. 45.
16. R.A.G., St.A. 2315 en 2316.

in het algemeen land te Midwolda niet voor. Haar moeder, ***Etta Engelken,*** ca. 1582 hertrouwd met ***Eppo Aylckens Huninga*** (zie § II), overleed eerst in 1637.

Vanaf 10 juli- 1600 komt ***Rinnolt Diurcken*** — met ***Hendrick Eltkens*** (zie § VIII) — voor als kerkvoogd te Midwolda [17]. Op 4 april 1621 wordt hij benoemd tot luitenant van Midwolda [18].

Rinnolt was eerst gehuwd met ***Eye.*** Beiden werden 17 april 1598 als lidmaten te Midwolda aangenomen. ***Eye*** werd aldaar begraven 25 juli 1603. Zij was een dochter van ***Hayo Tiapkens*** en ***Anna, zoals*** onder IV, 1 zal worden aangetoond.

Rinnolt hertrouwt te Midwolda 10 juli 1604 met Wya ***Sebes,*** weduwe van ***Boelo Tiddinga.*** Op 1 oktober 1605 werd zij te Midwolda als lidmate aangenomen. Zij werd te Midwolda begraven 12 ianuari 1653.

Bij de scheiding van de nalatenschap van ***Luwert Sebens op 5*** juli 1611 werden aan ***Rinnolt Diurcken*** namens zijn vrouw ***Wye*** toegescheiden: 10 akkers te Blijham, een heerd aldaar, ¼ van een gare aldaar, het land bij de "Draawech" tussen Winschoten en Heiligerlee, Doenge-camp te Eexta, Jacob Jacobs-heerd te Veenhuizen (bij Finsterwolde), 1 akker onverscheiden in 4 akkers onder het Vledder (bij Finsterwolde), 16 akkers te Beerta, 11 akkers te Beertsterhamrik, 6 akkers, 1 akker nieuw land, 1/3 van de "Wippinge", 9 akkers Pekelveen en ½ van 9 akkers, globaal samengevat: twee heerden en ruim 58 akkers en enkele kleinere percelen [19].

Rinnolt en zijn vrouw kopen 15 juni 1614 een akker land in een heerd, die eerder door ***Rinnolt was*** gekocht van Haeycko Hayckens, te Midwolda [20]. Met ***Menno Hendricks*** (§ VIII) en diens vrouw ***Fockyen*** kopen zij 21 maart 1618 land te Eexterhamrik [21], terwijl zij 6 mei 1628 land kopen te Eexta [22]. Blijkens acte van 20 januari 1646 hebben luitenant ***Rinnolt Diurcken*** en ***Wya Sebes*** een huisplaats verkocht waarop ***Ayold*** *Hommens* (§ IV) het recht van naarkoop laat gelden, waarover een accoord met de oorspronkelijke kopers wordt gesloten [23]. ***Rinnolt Diurcken*** komt, met zijn vrouw, voor het laatst voor op 27 januari 1639 [24].

Wya Sebes verklaart 11 april 1651 aan de voorstanders over de zoon van Jacob Sygers 3.000 Car.gl. schuldig te zijn [25].

Op 25 maart 1650 verklaart zij dat haar zoon, de luitenant ***Sebo Diurcken,*** bij het leven van zijn ouders een overeenkomst heeft gemaakt met zijn zwager Johan. Clinge, waarbij ***Sebo*** voor een deel heeft "gerenuncieert sijn recht und praerogative hem na landt recht competerende in zijnes ouderen arffenisse". Deze overeenkomst geeft aanleiding "tot geduyrige jalousie ende onversoenelijcke oneenigheid tusschen broeder ende susteren". Daarom bepaalt zij dat haar onroerende goederen volgens landrecht zullen vererven (dwz. dat de zoon met "twee handen" en elke dochter met "een hand toetast"). doch dat alle kinderen aeliik in de roerende goederen' zullen delen. Elke dochter "ontvangt vooruit 1000 daalder, terwijl ***Sebo*** wordt toegestaan bij testament reeds nu over-zijn erfdeel te mogen beschikken [25]. Op 20 juli 1652 verklaart zij "op sterck aenholdendt ende door moeyelijcke peruasie" van wijlen haar zoon ***Sebo,*** luitenant onder de kapitein Van der Merwe, op 25 maart 1650 een testamentaire dispositie te hebben gegeven "om onheilen ende questiën" tussen haar kinderen te vermijden en aan ***Sebo*** toen de macht te hebben gegeven bij testament over zijn erfdeel te be-

17. R.A.G., Rechterlijke Archieven (te citeren: R.A., zonder opgave van de archiefbewaarplaats) jj 1.
18. G.A.G., inv.nr. 447 na Reductie rood, Stadsdocumenten in conventie.
19. R.A. V dd 1.
20. R.A. V z 1.
21. R.A. V z 1.
22. R.A. V z 3.
23. R.A. V dd 5.
24. R.A. z 4.
25. R.A. V jj 1.

Tabel VI.

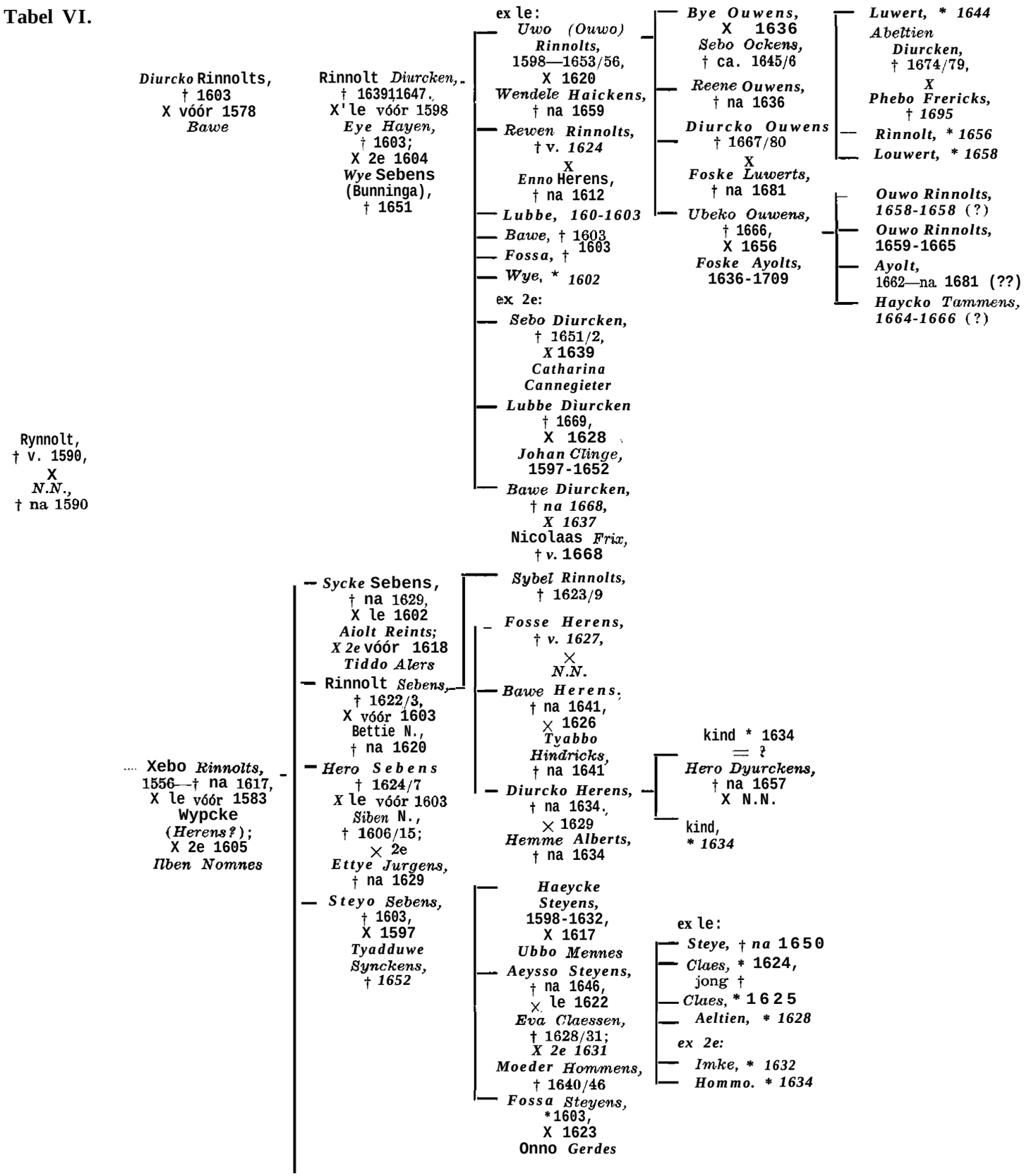
Rynnolt, † v. 1590, X N.N., † na 1590
Diurcko Rinnolts, † 1603 X vóór 1578 Bawe
Rinnolt Diurcken, † 163911647. X'le vóór 1598 Eye Hayen, † 1603; X 2e 1604 Wye Sebens (Bunninga), † 1651
ex le:
Uwo (Ouwo) Rinnolts, 1598—1653/56, X 1620 Wendele Haickens, † na 1659
Rewen Rinnolts, † v. 1624 X Enno Herens, † na 1612
Lubbe, 160-1603
Bawe, † 1603
Fossa, † 1603
Wye, * 1602
ex 2e:
Sebo Diurcken, † 1651/2, X 1639 Catharina Cannegieter
Lubbe Diurcken † 1669, X 1628 Johan Clinge, 1597-1652
Bawe Diurcken, † na 1668, X 1637 Nicolaas Frix, † v. 1668
Bye Ouwens, X 1636 Sebo Ockens, † ca. 1645/6
Reene Ouwens, † na 1636
Diurcko Ouwens † 1667/80 X Foske Luwerts, † na 1681
Ubeko Ouwens, † 1666, X 1656 Foske Ayolts, 1636-1709
Luwert, * 1644
Abeltien Diurcken, † 1674/79, X Phebo Frericks, † 1695
Rinnolt, * 1656
Louwert, * 1658
Ouwo Rinnolts, 1658-1658 (?)
Ouwo Rinnolts, 1659-1665
Ayolt, 1662—na 1681 (??)
Haycko Tammens, 1664-1666 (?)
Xebo Rinnolts, 1556—† na 1617, X le vóór 1583 Wypcke (Herens?); X 2e 1605 Ilben Nomnes
Sycke Sebens, † na 1629, X le 1602 Aiolt Reints; X 2e vóór 1618 Tiddo Alers
Rinnolt Sebens, † 1622/3, X vóór 1603 Bettie N., † na 1620
Hero Sebens † 1624/7 X le vóór 1603 Siben N., † 1606/15; X 2e Ettye Jurgens, † na 1629
Steyo Sebens, † 1603, X 1597 Tyadduwe Synckens, † 1652
Sybel Rinnolts, † 1623/9
Fosse Herens, † v. 1627, X N.N.
Bawe Herens, † na 1641, X 1626 Tyabbo Hindricks, † na 1641
Diurcko Herens, † na 1634, X 1629 Hemme Alberts, † na 1634
kind * 1634 = ? Hero Dyurckens, † na 1657 X N.N.
kind, * 1634
Haeycke Steyens, 1598-1632, X 1617 Ubbo Mennes
Aeysso Steyens, † na 1646, X le 1622 Eva Claessen, † 1628/31; X 2e 1631 Moeder Hommens, † 1640/46
Fossa Steyens, *1603, X 1623 Onno Gerdes
ex le:
Steye, † na 1650
Claes, * 1624, jong †
Claes, * 1625
Aeltien, * 1628
ex 2e:
Imke, * 1632
Hommo. * 1634

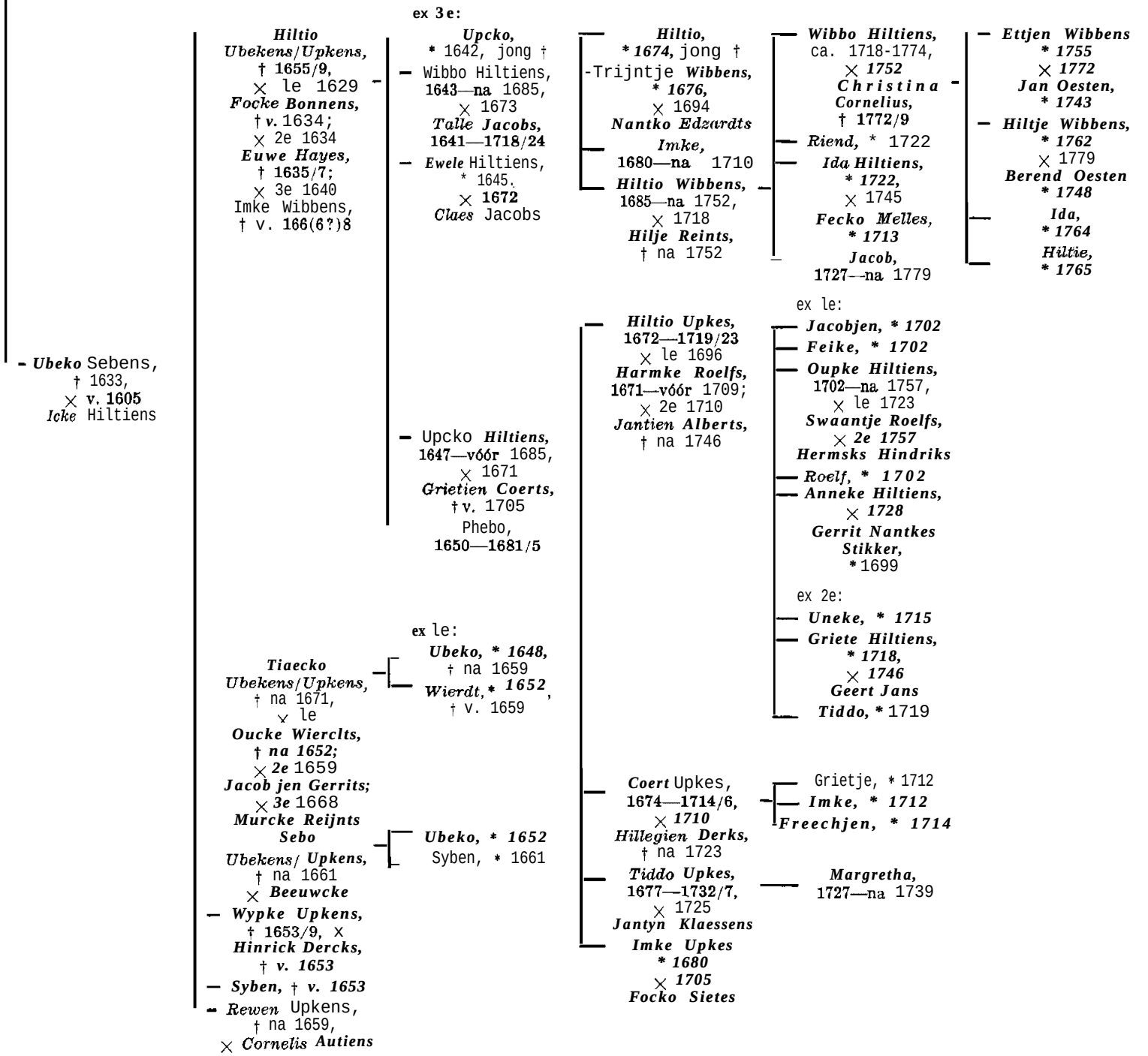
Ubeko Sebens, † 1633, × v. 1605 Icke Hiltiens
Hiltio Ubekens/Upkens, † 1655/9, × le 1629 Focke Bonnens, † v. 1634; × 2e 1634 Euwe Hayes, † 1635/7; × 3e 1640 Imke Wibbens, † v. 166(6?)8
ex 3e:
Upcko, * 1642, jong † Wibbo Hiltiens, 1643—na 1685, × 1673 Talle Jacobs, 1641—1718/24
Ewele Hiltiens, * 1645, × 1672 Claes Jacobs
Upcko Hiltiens, 1647—vóór 1685, × 1671 Grietien Coerts, † v. 1705
Phebo, 1650—1681/5
Hiltio, * 1674, jong † Trijntje Wibbens, * 1676, × 1694 Nantko Edzardts
Imke, 1680—na 1710
Hiltio Wibbens, 1685—na 1752, × 1718 Hilje Reints, † na 1752
Wibbo Hiltiens, ca. 1718-1774, × 1752 Christina Cornelius, † 1772/9
Riend, * 1722
Ida Hiltiens, * 1722, × 1745 Fecko Melles, * 1713
Jacob, 1727—na 1779
Ettjen Wibbens * 1755 × 1772 Jan Oesten, * 1743
Hiltje Wibbens, * 1762 × 1779 Berend Oesten * 1748
Ida, * 1764
Hiltie, * 1765
ex le:
Hiltio Upkes, 1672—1719/23 × le 1696 Harmke Roelfs, 1671—vóór 1709; × 2e 1710 Jantien Alberts, † na 1746
Jacobjen, * 1702
Feike, * 1702
Oupke Hiltiens, 1702—na 1757, × le 1723 Swaantje Roelfs, × 2e 1757 Hermsks Hindriks
Roelf, * 1702
Anneke Hiltiens, × 1728 Gerrit Nantkes Stikker, * 1699
ex 2e:
Uneke, * 1715
Griete Hiltiens, * 1718, × 1746 Geert Jans
Tiddo, * 1719
ex le:
Tiaecko Ubekens/Upkens, † na 1671, × le Oucke Wierclts, † na 1652; × 2e 1659 Jacob jen Gerrits; × 3e 1668 Murcke Reijnts
Ubeko, * 1648, † na 1659
Wierdt, * 1652, † v. 1659
Sebo Ubekens/ Upkens, † na 1661 × Beeuwcke
Ubeko, * 1652 Syben, * 1661
Wypke Upkens, † 1653/9, × Hinrick Dercks, † v. 1653
Syben, † v. 1653
Rewen Upkens, † na 1659, × Cornelis Autiens
Coert Upkes, 1674—1714/6, × 1710 Hillegien Derks, † na 1723
Grietje, * 1712
Imke, * 1712
Freechjen, * 1714
Tiddo Upkes, 1677—1732/7, × 1725 Jantyn Klaessens
Margretha, 1727—na 1739
Imke Upkes * 1680 × 1705 Focko Sietes

schikken. Deze bepaling wordt, omdat het de moeilijkheden niet oploste, thans door haar ingetrokken [25].

Enkele maanden later stierf zij (januari 1653) waarop haar zeer omvangrijke nalatenschap 15 september 1655 werd gescheiden [26]. Twee jaren eerder waren haar erfgenamen ook betrokken bij de deling van de nalatenschap van een verre neef, de Groninger raadsheer ***Eggo Phebens.*** Bij de boedelscheiding in 1655 waren betrokken:

a. Iwo Auwema, mede gecommitteerde raad der Ommelanden, en zijn vrouw ***Ettyen Coenclers,*** en ***Ludolph Coenders,*** mede gecommitteerde' raad der Admiraliteit te Harlingen, als kinderen van ***Bauwe Tiddinga*** (dochter van ***Wya Sebes*** uit haar eerste huwelijk), voor ¼;

b. ***Ayolt Hommens,*** mede hoofdman, en ***Tiabbe Tiddinga*** (zuster van ***Bauwe***), voor ¼;

c. ***Lubbe Diurcken,*** weduwe van de hoofdman en raadsheer van Groningen ***Johan Clinghe,*** voor ¼, en

d. de luitenant ***Nicolaes Frix*** en ***Bauwe Diurcken, voor*** ¼.

Hoe de boedel werd verdeeld, kwam in § 111 reeds ter sprake [27].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Ouwo (Uwo),* volgt IV, 1.
2. *Rewen,* † vóór 8 oktober 1624, tr. ***Enno Herens,*** † tussen 1612 en 8 oktober 1624 (zie § VI), zoon van *Heero* ***Ubekens*** en *Hayke Ennens.*

   Voor haar en haar man wordt verwezen naar § VI en voorts naar generatie IV,1 in deze paragraaf.
3. *Lubbe,* ged. Midwolda 1 juni 1600, begr. ald. 21 juni 1603.
4. *Bawe,* begr. Midwolda 26 juli 1603.
5. *Fossa,* begr. Midwolda 14 juli 1603.
6. Wye, ged. Midwolda 7 maart 1602.

Uit het tweede huwelijk:

7. *Sebo Diurcken,* luitenant, in 1636 ziek en gevangen te Leuven [28], † tussen 11 april 1651 en 20 juli 1652, tr. (procl. Groningen 20 april) 1639 *Catharina Cannegieter,* dochter van *Willem Cannegieter* en *Anna Maria Clinge* (zuter van *Johan Clinge,* hierna te noemen); zij hertr. Jr. *Joan Ernst van den Clooster tot de Grote Weede,* geb. in 1629, landdagscomparant in Overijssel sedert 5 april 1654 [29].

   Bij 'zijn ondertrouw* te Groningen — waarbij voor hem ***Ayold Hommens*** (gehuwd met ***Sebo's*** halfzuster ***Tiabbe Tiddinga***) optreedt — is hij vaandrig onder de overste Erentreiter; voor ***Catharina Cannegieter*** treedt de raadsheer en oud-gedeputeerde ***Johan*** Clinge als oom op.

   Op ***26 april 1645 en 2*** iuli 1649 lenen ***Sebo*** en zijn vrouw geld [30]. Als luitenant wordt hij, met zijn vrouw, 4 april 1647 te Delfzijl als lidmaat aangenomen. Op 11 april 1651 verklaart-hij aan zijn moeder 2.200 Car.gl. en nog eens 6.000 Car.gl. schuldig te zijn [31]. De regeling die zijn moeder in 1650 voor hem trof en die na zijn overlijden werd geannuleerd, kwam reeds ter sprake. ***Sebo*** en zijn vrouw hadden blijkbaar geen kinderen.
8. *Lubbe Diurcken,* † Midwolda 25 oktober 1669, begr. Groningen 1 november 1669 (niet † 1674 [32]), tr. (procl. Midwolda 9 maart) Groningen 27 april 1628 Dr. *Johan Clinge,* geb. 28 april 1597, studeerde te Groningen (1616) en Leiden (1621), secretaris van het Gorecht 25 februari 1630, gezworene 1630, raadsheer van Groningen 1633, 1634, 1637, 1638, 1640, 1641, 1643, 1644, 1647, 1648, lid van de Hoofdmannenkamer, 1641 curator der Universiteit te Groningen, zoon van *Nicolaas Clinge,* secretaris van het Gorecht, en *Henrica Broeils* [32].

   Hommes [33] noemt een ***Henrica Maria Clinge*** (dochter van ***Henricus Clinge*** en ***Johanna Arnou*** of ***Arnu***). ***Zij*** wordt — met ***Anna Maria Clinge,*** zevende' kind van ***Lubbe Diurcken*** — ***3*** maart 1667 te Midwolda als lidmaat aangenomen en zal dezelfde zijn als ***Henrica Clinge,*** gehuwd met ***Olphart Tonckens,*** over wier kinderen voorstanders worden vermeld op 17 februari 1685 [34].

9 *Bawe Diurcken,* † na 13 oktober 1681 [66], tr. (procl. Groningen 18 maart) Midwolda 26 maart 1637 *Nicolaas Frix,* brouwer en burgervaandrig te Groningen [35].

   Op 17 september 1640 lenen de vaandrig ***Claes Frycx*** en ***Bouwtjen Diurcken*** geld aan Haycko Frericks en zijn vrouw Moeder en aan Sebo Huninga van Oostwold en diens vrouw%

   Op 4 november 1662 komt ***Baudwina Diurcken*** weduwe ***Frix*** voor als één van de veertig eigenaren van Den Ham (onder Bellingwolde) [37].

   Meesters deelt mede dat ***Bawe*** en haar man in 1655 op verzoek van Jr. ***Joan Ernst van den Clooster vanwege*** "de haeridityet van den luitenant ***Diurcken"*** te Kampen gearresteerd werden en in gijzeling gehouden. Een en ander gaf aanleiding tot spanning tussen de stad Groningen en Overijssel, waarbij Groningen zelfs dreigde burgers van Zwolle, Deventer en Kampen te arresteren [35].

IV, 1. Ouwo (*Uwo*) *Rinnolts,* ged. Midwolda 15 oktober 1598, volmacht van het zijlvest van het Woldoldambt, zijlvest voor Meeden 1636, kerkvoogd te Meeden vanaf 1634, † tussen 24 april 1653 en 7 mei 1656, tr. (huw. voorw. 10 januari) 1620 *Wendela Hayckens,* † na 21 december 1659, dochter van *Haycko Tammens* (§ VII) en *Icke Ubekens* (§ VI).

   Ouwe Rinnolts woont reeds 1 februari 1622 te Meeden [38]. Op 15 september 1626 wordt hij volmacht van het zijlvest van het Woldoldambt genoemd [39]. Als zijlvest voor Meeden komt hij voor 3 november 1636 [40] en ***30*** december 163641. Tussen 28 februari en 6 maart ***1634*** wordt hij kerkvoogd te Meeden [42].

   Op 8 oktober 1624 compareren Tyapcko Ipens voormond en Frans Jans vreemde voogd over de kinderen van ***Rimmet Hayen*** aan de ene kant en de hopman ***Haycko Tammens, Rinnolt Diurcken*** en ***Eltio Hindrix*** als voorstanders over ***Haike,*** kind van wijlen ***Enno Herens*** en ***Rewen,*** alsmede Ouwo ***Rinnolts,*** zoon van ***Eye Rinnolts*** aan de andere kant: "... als ***Eeye*** unde ***Focke*** beide susteren, van wegen ***Eeye,*** sint Ouwo ***Rinnoltz*** und zal. ***Rewen Rinnoltz*** kint, waervan sint gezwoeren unde beëdiget vormunt" ***Haycko Tammens*** etc. scheiden zij de nalatenschap van hun ouders resp. grootouders, wier erfgenamen zij allen zijn. Gemeenschappelijk blijven de schulden van ***Hayo Tiapkens*** en zijn vrouw ***Anna*** [43]. Mede bij de scheiding is betrokken

26. R.A.G., Arch. De Sitter, inv.nr. 96.
27. voor de specificatie daarvan: De Ned. Leeuw XCVII (1980). kk. 257-258. Voor de deling van de boedel-Phebens ibid., kk. 258-259.
28. Meesters k. 415.
29. Meesters k. 416.
30. R.A. V dd 5.
31. R.A. V jj 2.
32. Meesters k. 416.
33. Hommes kk. 97-98.
34. R.A. V jj 3.
35. Meesters k. 416.
36. R.A. V ee 3.
37. R.A. V ee 5.
38. G.A.G., R.A. 111 a 22.
39. R.A. V z 2.
40. R.A. V y 4.
41. R.A. V z 3.
42. R.A. V kk 1.
43. R.A. V kk 1; vgl. ibid., 9 oktober 1624.

Harmen Henaricks namens zijn vrouw ***Focke.***

Harmen ***Hendricks*** komt 23 mei 1614 voor als "zwager" van ***Anna Hayens*** [44], ***die als Anna*** weduwe van ***Hayo Tiapkens*** voorkomt 8 mei 1616 [45].

Geconcludeerd kan dus worden dat Ouwo en ***Rewen Rinnolts*** kinderen waren van ***Eye (boven*** genoemd ***Rinnolts,*** naar haar man ***Rinnolt Diurcken), die*** — met ***Focke*** — dochter was van ***Hayo Tiapkens en*** Anna. De ook bij de scheiding betrokken ***Rimmet Hayen zal*** een zoon van dit echtpaar zijn geweest. Hij was reeds geruime tijd voor de scheiding overleden: zijn weduwe Theda ***Ockens*** hertrouwde (huw.voorw. 12 juli) 1612 met ***Benno Sebens*** (behorende tot de oudste tak der *Huininga's*) (§ 11 sub IX, 1, 4) [46]. Ouwo ***Rinnolts*** komt in 1623 en 1625 voor als voormond over de drie kinderen van wijlen ***Rimmet Hayen*** en ***Theda*** [46].

Op 10 januari 1620 gaan Ouwo ***Rinnolts*** en ***Wendele Hayckens*** huwelijksvoorwaarden aan. Aan zijn zijde zijn aanwezig ***Rinnolt Diurcken*** vader, ***Hendrick Eltkens*** en ***Harcko Dercks,*** aan haar zijde ***Haycko Tammens*** en *Icke* ouders, Tammo ***Hayckens*** broer [47].

Ouwo ***Rinnolts*** en zijn vrouw ***Wendele*** ruilen 8 december 1624 land met ***Harmen Hendricks*** en ***Fockien:*** eerstgenoemden krijgen twee akkers, aan laatstgenoemden toegedeeld bij de scheiding tussen de erfgenamen van ***Hayo Tiapkens*** te Beertsterhamrik, terwijl Ouwo overgeeft de helft van de goederen, bij dezelfde scheiding van de grootmoeder verkregen [48]. Op 9 maart 1630 kopen zij een deel in land van Tiapko Hantkes [49]; zij verkopen dit weer 12 april 1630 [49]. Op 9 maart 1632 versetten zij zes deimten land [49], terwijl zij 8 maart 1633 enig land verkopen [49]. Op 22 mei 1633 gaan zij met ***Harmen Hendricks*** en zijn vrouw een landruil aan [49].

Op 15 augustus 1633 cederen zij en ***Harmen Hendricks*** en zijn vrouw aan Jr. Assuerus Croen als compensatie voor "seekere weldaet" alle actie die hen volgens een voor burgemeester Herman Clant op 17 mei 1575 verleden scheidbrief zou toekomen. Zij beloven hem in zijn contract met de "Beerster gemeente" dd. 30 oktober 1631 [50] (waarbij Croen meenteland kocht van het kerspel Beerta) niet te zullen storen [49]. Ook daarna zijn zij regelmatig bij landtransacties betrokken: verkoop op 11 november 1634 [49], ruil (land gelegen te Beersterhamrik) 13 juli 1634 [49], versetting 7 april 1636 [49], verkoop 21 februari 1637 [49], koop 28 maart 1640 [51], ruil 29 maart 1644 [51], koop 1 mei 1643 [51]. Op 4 augustus 1646 verkopen zij aan ***Menno Hindricks (een*** neef, zie § VIII) een deel van een huis, door ***Ubeko Haickens (een*** zwager) op 7 september 1643 verkocht aan nu wijlen ***Hewo Jochums,*** beleden in het protocol van Eexta, en op 9 september 1645 krachtens recht van naarkoop teruggekocht [51].

Op 12 april 1641 hadden zij aan ***Wendele's*** broer *Heero* ***Hayckens*** en diens vrouw ***Albertyen*** verkocht zes akkers, geërfd van ***Wendele's*** vader ***Haycko Tammens*** [51], als -wiens mede-erfgenaam zij 24 -april 1643 voorkomen [51]. Als crediteuren komen beiden voor 3 september 1649 [51]. Voor het laatst wordt hij genoemd 24 april 165362; voor 7 mei 1656 is hij overleden [52].

Waendeb Haickens komt als weduwe van Ouwo ***Rinnolts*** nog voor 7 december 1658 [53] en 21 december 1659 [53].

Uit dit huwelijk:

1. ***Eya*** *Ouwens,* tr. (huw.voorw. 8 april) 1636 ***Sebo Ockens,*** vanaf 1641 ambtman van het Klei Oldambt, †1645/6, zoon van ***Ocko*** *Boelens* en *Hille,* wonende te Blijham.

44. R.A. V kk 1.
45. R.A. V kk 1.
46. De Ned. Leeuw XCVII (1980), k. 225.
47. R.A. V dd 2.
48. R.A. V kk 1.
49. R.A. V kk 1.
50. R.A. V ee 2.
51. R.A. V kk 2.
52. Meesters k. 415, cit. R.A. V hh 1.
53. R.A. V dd 8 resp. V y 8.

Op 8 april 1636 worden tussen haar — zij kan toen ten hoogste 15 à 16 jaren oud zijn geweest — en de welgeleerde ***Sebo Ockens,*** wiens vader is overleden, huwelijksvoorwaarden aangegaan. Bepaald wordt o.m. dat zij en haar zuster *Reene* gelijk met hun broers in de ouderlijke nalatenschap zullen delen. Zij ontvangt land, gelegen in de heerd van *Heero* ***Hayckens*** (een oom), door haar moeder verkregen bij scheiding van de boedel van wijlen de hopman ***Haycko Tammens.*** Aan zijn zijde zijn als dedigslieden aanwezig ***Sypko*** *Boelens,* oom, en ***Boelo Ockens,*** broer, aan haar zijde haar ouders alsmede *Heero* ***Hayckens, Ubbo Memmens, Tammo Epkens*** en ***Benno Oompkens als*** oom [51].

Sebo Ockens was een zoon van ***Ocko*** *Boelens* ***en Hille*** [54] en werd 23 oktober 1641 benoemd tot ambtman van het Klei Oldambt (als opvolger van ***Aylcko Huninga)*** [55], ***is*** nog ambtman in 1645 doch overleed kort daarop — op 17 januari 1646 komt er een andere ambtman [55].

Mogelijk is hij dezelfde als ***Cebo Ockens, die 23*** november 1638 met zijn vrouw ***Martyen*** voorkomt [56].

2. *Reene* Ouwens, † na 8 april 1636.

Zij wordt genoemd in de acte van huwelijksvoorwaarden van haar zuster ***Eye*** dd. 8 april 1636 [51].

3. ***Diurcko,*** volgt V, 1.

4. ***Ubeko,*** volgt V, 2.

V, 1. ***Diurcko Ouwens,*** vaandrig, later hopman te Meeden, † tussen 23 mei 1667 en 20 augustus 1680, tr. Scheemda 24 september 1643 ***Foske*** *Luwerts,* † na 13 oktober 1681, dochter van ***Luwert*** *Boelens* (§ XIV) en *Abele* ***Wildricks.***

Hij komt 24 november 1645 voor als "gequalificeerde eigenerfde" [57]. Mogelijk woonde hij aanvankelijk te Scheemda, waar zijn eerste zoon wordt gedoopt. Daarna woont hij te Meeden, waar hij 30 april 1653 als vaandrig voorkomt [58]. Vanaf 1654 woont hij echter te Midwolda, waar hij nadien hopman was [64].

Op 24 september 1643 huwt hij te Scheemda met ***Foske*** *Luwerts* aldaar. De huwelijksvoorwaarden worden aangegaan 1 augustus 1643. Hij brengt in de gift van zijn ouders ad 3.000 daalder, zij de haar aangeërfde goederen. Dedigslieden aan zijn zijde zijn zijn ouders, Jr. ***Sebo Huninga, Ubeko Hayckens,*** ambtman ***Sebo Ockens,*** vaandrig ***Claes*** *Fricks,* ***Tammo Epckens,*** Benno ***Oompkens, Ayoldus*** *Hommens,* ***Eltio Hindricks*** en ***Menno Hindricks.*** Aan haar zijde — haar ouders ***Luwert*** *Boelens* ***en Abele Wildricks*** waren reeds omerleden — compareren ***Wildrick*** *Luwerts,* ***Eelcke*** *Luwerts,* ***Hewo Jochums, Egbert*** *Boelens, Frederick* ***Febens, Nantko Edzardts, Sebo*** *Bonnes,* ***Menno Rienckes, Eltio Popckes,*** *Heero Hommens,* ***Ubbo Memmens*** en ***Allert Eltiens*** [59].

Op 1 mei 1645 lenen ***Diurcko*** *Ouwens* en zijn vrouw geld en kopen het huis en het op het veld staande gewas aan rogge van ***Wilhelmus Lupkens*** en diens, vrouw ***Albertyen Memmens*** in de heerd, eerder behorende aan *Heero* ***Hayckens*** (§ VIII), met wie ***Albertyen*** eerder was gehuwd, voor 4.000 gl. en huren zij het land voor 185 gl. per jaar [60]. Op 12 maart 1646 verkopen zij enig land te Eexta [61]. Op 15 februari 1654 kopen zij een huis met schuur te Midwolda voor 3.300 gl. [62]. Aldaar

54. R.A. VI A 1, 21 mei 1631, en Kerkeboek Blijham, dopen 18 mei 1623.
55. R.A.G., Regeerboek. Zijn zilveren zegelstempel werd later gebruikt als bodem voor de beker van de Hervormde kerk te Eexta. Het zegelrandschrift luidde: SEBO OCKENS, AMBTMAN. Wapen: Gedeeld: 1 twee staande vissen, rechtop naast elkaar; 11 een lelie, een klaverblad en een lelie onder elkaar. Helmteken: een lelie. Zie hiervoor Pathuis nr. 1104.
56. R.A. V dd 4.
57. R.A. V dd 5.
58. R.A. V dd 6.
59. R.A. V z 4.
60. R.A. V dd. 5.
61. R.A. V z 4.
62. R.A. V dd 6.

komen zij nadien voor, zo b.v. 12 januari 1658 [63], terwijl er ook enkele kinderen worden gedoopt en begraven.

Hij leeft nog 23 mei 1667 [64], wordt als belender nog genoemd 26 juni 1670 doch behoeft toen niet meer in leven te zijn geweest [65], overleed vóór 20 augustus 1680 (zie hierna).

Op 8 (verzegeld 13) oktober 1681 gaan de erfgenamen van de luitenant ***Rinnolt Diurcken*** (zijn grootvader) aan de ene zijde en ***Foske Luwerts aan*** de andere zijde een scheiding van de goederen van ***Diurcko Ouwens*** aan. De erven van de raadsheer ***Johan Clinghe*** hadden op ***Diurcko*** een vordering van 618 gl., waarvoor zij vooruit ontvangen 6 deimten land. Daarna gaan ***Bouwina Diurcken*** weduwe ***Frix, Johan van Julsingha*** namens zijn vrouw ***(Wyna Clinge)***, raadsheer ***(Reinolt) Clinge,*** de kapitein ***(Wolter) Sprinsen*** namens' zijn vrouw ***(Etje Henrica Clinge)*** en ***Anna Maria Clinge*** aan de ene en ***Foske Luwerts*** aan de andere zijde, ingevolge schriftelijk compromis dd. 20 augustus 1680, een scheiding aan. ***Foske*** ontvangt daarbij alle goederen ***van*** haar man, mits zij toestaat aan de erfgenamen van de luitenant ***RinnoZt Diurcken*** wegens de goederen van vaders kant van ***Diurcko*** 17½ deimten land te Beertsterhamrik, in gebruik bij ***Phebe Frericks*** (deze was met een dochter van ***Diurcko*** gehuwd geweest). Tot ***Foske's*** last blijft ook een actie van de raadsheer ***(Reinolt) Clinge*** op het sterfhuis van ***Diurcko Ouwens*** wegens 11 deimten "vermist" land, op grond van de scheiding van 14 april 1646. Aan ***Foske*** wordt ook overgedragen de actie die ***AyoZt Upkens*** (zie V, 2, 3) op de nalatenschap heeft [66].

De weduwe vonden wij nadien niet meer vermeld.

Uit bovenstaande scheiding valt af te leiden dat van de kinderen van zowel ***Diurcko*** als van diens broer ***Ubeko*** (zie hierna) niemand meer in leven was. Ook van ***Rewen Rinnolts*** (111, 1, 2) en ***Eye Ouwens*** (IV, 1, 1) was blijkbaar geen nageslacht in leven.

Met ***Diurcko Ouwens*** stierf derhalve de tak van ***RinnoZt Diurcken*** in mannelijke lijn uit.

Uit dit huwelijk:

1. ***Luwert Diurcken,*** ged. Scheemda 25 augustus 1644, jong †.

   Omstreeks deze tijd komt in deze omgeving een ***Louwert Dyurckens*** voor, die 19 november 1659 met zijn vrouw ***Mette*** verklaart 100 dlr. schuldig te zijn [67]. Op 20 april 1667 gaat hij te Scheemda huwelijksvoorwaarden aan met ***Trijne Geerts***, waarbij als dedigsman alleen haar broer ***Jurjen Jans*** aanwezig is [68]. Op 6 juni 1667 verklaren zij aan deze ***Jurjen Jans*** wegens voorgeschoten geld en geleverde goederen 76 dlr. schuldig te zijn [68].

   Hij is n i et de bovengenoemde; mogelijk een zoon van ***Diurcko Herens*** (IV, 2) ?

2. *Abeltien,* † vóór 8 september 1679 [69], tr. Noordbroek 25 augustus 1667 *Phebo Frericks,* ged. Ncordbroek 14 februari 164 1, kerspelvolmacht, vanaf 1694 zijlvest, vanaf 1678 kerkvoogd te Noordbroek, † aldaar 29 november 1695, zoon van *Frerick Phebens* en *Bonneke Jochums* (§ XV) [69].

   De huwelijksvoorwaarden werden aangegaan 23 mei 1667, waarbij aan zijn zijde aanwezig waren ***Jochum Frericks,*** broer, *Gebel* ***Fockens*** en *Gebel* ***Wibbens,*** neven, en ***Eltie Sierts***, neef. Aan haar zijde compareren de hopman ***Diurcko Ouwcns*** en ***Fossien***, ouders, ***RinnoZt Clinge,*** neef, en ***Eltio Wibbrns,*** oom [70]. Laatstgenoemde was gehuwd met ***Eelke Luwerts***, zuster van de bruid, doch zelf een volle neef van de bruidegom [69].

3. *Rinnolt,* ged. Midwolda 14 september 1656.

4. *Luwert,* ged. Midwolda 17 januari 1658.

   Kinderen van ***Diurcko Ouwens*** werden te Midwolda begraven op 13 april 1655 en 12 februari 1658.

V, 2. *Ubeko Ouwens,* begr. Midwolda 25 mei 1666, tr. (huw. voorw. 7 mei) 1656 *Foske Ayolts,* geb. Blijham 1636, † Midwolda in juni 1709, dochter van *Aiolt Aiolts* en ***Hissien Aittiens*** *Sterenborch* (zie § III) [71]; zij hertr. Nieuw Beerta 16 mei 1669 Ds. *Reinoldus Weemhof,* predikant te Midwolda, † 26 maart 1676.

De huwelijksvoorwaarden tussen ***Ubeko Ouwens*** en ***Foske Ayolts*** worden te Oostwold aangegaan 7 mei 1656. Aan zijn zijde zijn aanwezig zijn moeder, Upco ***Haeickes,*** oom, en Tammo ***Elties***, sibbevoogd, aan haar zijde ***Jan Epkes,*** stiefvader, ***Jacob Jans,*** oom, ***AyoZt Roelefs***, neef, ***Alert Jolinck***, sibbevoogd [72].

Foske Ayolts werd te Blijham geboren in 1636 en overleed te Midwolda in juni 1709 [73]. Zij was een dochter van ***Aiolt Aiolts*** en Hissien, die te Midwolda huwden 26 juli 1635, en kleindochter van ***Aiolt Nittens*** en ***Nelle,*** te Blijham, en ***Aitie Synckens*** en ***Eesche,*** te Midwolda [74]. Haar moeder was hertrouwd met ***Jan Epkes,*** die later huwde met ***Grietien.*** De twee laatstgenoemden verkochten met ***Ubeko*** Ouwens en zijn vrouw en de voorstanders over ***Epke Jans*** (een halfbroer van ***Foske)*** op 8 juli 1657 een huis met schuur te Midwolda, nagelaten door wijlen ***Hiske*** [75].

Op 3 februari 1659 kopen ***Ubeko Ouwens*** en zijn vrouw ***Foske*** een schuur met land en ruilen zij land met de kerkvoogd ***Ubeko Haeyckens*** (oom van ***Ubeko Ouwens)*** [76]. Op 30 september 1661 leent hij 2.030 Car. gl. [77]. Op 2 december 1661 verkopen zij land te Meeden [78].

Kort voordien — 2 juni 1661 — was ***Foske*** als lidmate te Midwolda aangenomen. Enkele jaren later stierf ***Ubeko;*** hij werd 25 mei 1666 te Midwolda begraven. Uit hun huwelijk werden vier of vijf kinderen geboren.

Op 5 december 1668 'delen ***Foske Ayolts*** aan de ene zijde en de voorstanders over Onne. zoontje van wijlen ***Jan Epkes*** (haar halfbroer), alsmede de crediteuren van ***Jan Epkes*** diens boedel. ***Foske*** ontvangt daarbij 2.382 Car.gl. alsmede, volgens huwelijksvoorwaarden, de helft van het land van ***Jan Epkens,*** gelegen in Egbert Boelens' heerd te Scheemda. Als dit bedrag aan haar zal zijn uitgekeerd, zal zij aan Onno 82 gl. als geschenk geven [79].

Op 16 mei 1669 hertrouwde zij te Nieuw Beerta met Ds. ***Reinoldus Weemhof,*** predikant te Midwolda. Namens zijn vrouw verklaart deze 7 juli 1670 ontvangen te hebben van "de E. Sterenborch" 1400 gl. en van anderen 982 gl. Volgens legaat van wijlen ***Eggerick Sterenborch*** ontvangt de diaconie te Midwolda van het totale bedrag ad 2.382 gl. een bedrag van 200 gl. en de zoon van Jan Epkes 100 gl. en het beloofde geschenk [80].

Foske Ayolts stamde van moederszijde af van een zuster van ***Eggerick Phebens*** [81]. ***Zij*** overleed te Midwolda in juni 1709 [71, 82].

Uit dit huwelijk:

1. *Ouwo Rinnolts,* ged. Midwolda 20 juni 1658, waar-

63. R.A. V jj 2.
64. R.A. V y 9.
65. R.A. V bb 3.
66. R.A.G., Arch. De Sitter, inv.nr. 99.
67. R.A. V cc 2.
68. R.A. V hh 1.
69. Voor hem en zijn familie: 0. D. J. Roemeling, De afstamming van het geslacht Wibbens, in Gruoninga, jrg. 11 (1965), pp. 1 vlgg., hier p. 20. Zijn volle nicht ***Imke Wibbens*** huwde met ***Hiltio Upkens,*** zie deze paragraaf, IV, 4.
-70. R.A. V y 9.

71. Meesters kk. 415—416.
72. R.A. V hh 1.
73. Meesters k. 416.
74. Kerkeboek Midwolda, huwelijken 26 juli 1635.
75. R.A. V hh 1.
76. R.A. V jj 2.
77. R.A. V jj 2.
78. R.A. V z 6.
79. R.A. V jj 2.
80. R.A. V kk 1.
81. De Ned. Leeuw XCVII (1980), kk. 15, 255-256.

schijnlijk dezelfde als Ubeko Ouwens' kind, begr. Midwolda 20 juli 1658 (vernoemd naar zijn grootvader met diens patronymicum).

2. ***Ouwo Rinnolts,*** ged. Midwolda 21 augustus 1659, begr. aldaar als Ubeko ***Ouwens'*** oudste zoon 15 december 1665.

3. ***Ayolt,*** ged. Midwolda 12 januari 1662.

Bij de scheiding van de nalatenschap van ***Diurcko Ouwens in*** oktober 1681 tussen diens weduwe en de nakomelingen van een zuster alsmede de enige nog levende zuster van ***Diurcko's*** vader (de kinderen ***Clinge*** en ***Bawe Diurcken***) wordt aan de weduwe die het grootste gedeelte van de nalatenschap van haar man ontvangt als verplichting ook overgedragen de "actie" die ***Ayolt Upkens*** op de nalatenschap heeft [66].

Met deze kan geen ander zijn bedoeld dan ***Ayolt,*** zoon van ***Ubeko Ouwens,*** over wie echter verder niets bekend is.

Mogelijk was hij naar 't buitenland vertrokken en wist men niets meer van hem. Gerechtigd tot de nalatenschap beschouwden zich — en werden erkend — zusters, resp. hun kinderen, van de vader van de erflater, waaruit valt af te leiden dat er geen nadere verwanten meer in leven waren. De rechten van een mogelijk nog in leven zijnde broederszoon op de boedel van zijn oom kunnen dan vervat zijn geweest in de formulering van de verplichting dat een eventuele "actie" tegen de verkrijgster van het grootste deel van de boedel ingesteld zou moeten worden.

4. ***Haycko*** *Tammens*, ged. Midwolda 31 juli 1664 (vernoemd naar een overgrootvader met diens patronymicum), mogelijk dezelfde als

kin d , begr. Midwolda 11 juli 1666.

II, 2. ***Sebo Rinnolts,*** vermeld vanaf 1556, dijkrichter te Midwolda 1573?, 1574, volmacht van Midwolda 1590, ouderling aldaar vanaf 1597, † na 29 september 1617, tr. le vóór 11 mei 1583 Wypcke ***(Herens*** ?), † na 1 augustus 1596; tr. 2e Midwolda 21 april 1605 *Ilben* ***Nomnes,*** † na 3 september 1612.

Zoals in de inleiding tot deze paragraaf reeds gesteld, is het bewijs dat hij een zoon was van ***Rynnolt*** (I) (nogj niet geleverd. Als b r o e r van ***Diurcko Rinnolts*** vonden wij hem evenmin genoemd, doch de bronnen in deze tijd zijn schaars. Voor een relatie pleit echter wel dat ***Diurcko's*** zoon ***Rinnolt*** *Diurcken* in 1597 aanwezig is bij het opstellen van huwelijksvoorwaarden van ***Sebo's*** zoon ***Steye.***

Voor het eerst wordt hij vermeld in 1556 als huurder van 30 deimten land van het Griizevrouwenklooster te Midwolda [83]. In 1573 ontvangt hij van de kerk te Midwolda geld "voer de dick te maken und de Nije maer te graven" [84], mogelijk als dijkrichter, in welke hoedanigheid hij 3 september 1574 voorkomt [85]. Op 11 november 1575 wordt hem door de kerk te Midwolda 20 Emder gl. geleend "und hebbe de penningen Dyudo Herens sijn zwager gedaen" [84].

Op 11 mei 1583 koopt hij met zijn vrouw ***Wypcke*** van het Grijzevrouwenklooster land onder Oostwold [86]. Als "Sybe Rynndelts tho Midtwolda" staat hij in 1597 als huurder van 25 deimten land van het Grijzemonnikenklooster te boek [87]. In 1604 wordt hij "met ***Ubke Sebennts,*** sijnn soene" genoemd als huurder van 50 deimten oud en 27 deimten nieuw land van het Grijzemonnikenklooster te Termunten [88]. Het zal mede het in 1556 vermelde land hebben betroffen van het Grijzevrouwenklooster te Midwolda; de abt van Termunten voerde ook het beheer over het klooster te Midwolda en de goederen van beide kloosters werden ook later gezamenlijk geadministreerd.

In 1590 is hij met Benne Upkens, Haio Haickens en Luwert Ockens volmacht van Midwolda [89].

Zijn eerste vrouw was ***Wypcke.*** Beiden zijn aanwezig bij het eerste H. Avondmaal te Midwolda. na de Reformatie, op 1 augustus 1596. Waarschijnlijk was haar vader een *Hero*. In 1575 wordt ***Dyudo Herens*** vermeld als "zwager" van ***Sebo Rinnolts.*** Diens waarschijnlijk tweede zoon heette *Hero,* terwijl bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden van een andere zoon, ***Steye,*** aanwezig is ***Ubeko Herens. Ubeko*** en ***Dyudo Herens*** waren broers [90]. Waarschiinliik was er nog een broer ***Tyacko Herens,*** over wiens onmondige kinderen 13 juni 1582 ***Ubeko Herens, Sebo Rinnolts*** en *Zijben* ***Sebens*** voorstanders zijn; zij lenen dan geld uit, waarbij getuigen zijn ***Dyurcko*** *Rinnoltz* ***en*** *Dyuwo* ***Herens*** [91].

Wypcke overleed vóór 1605. Haar man, die 17 september 1597 tot ouderling te Midwolda werd gekozen (hij woont dan in het Hamrik, het latere Nieuwolda), hertrouwt aldaar 21 april 1605 met *Ilben* ***Nomnes.*** Hij en *Ilben* verkopen 3 september 1612 enig land [92].

Sebo *Rinnolts* was een tijdlang voormond over de kinderen van zijn overleden zoon ***Steye*** (zie aldaar). Hij was nog in leven 29 september 1617 [93], overleed vóór 1627 wanneer kinderen van zijn zoon *Hero* ***Sebens*** een deel blijken te bezitten van een destijds door hem bewoond huis [94].

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Sycke,*** † na 8 april 1629, tr. le Midwolda 18 juli 1602 ***Ayolt*** *Reints*, wedman te Midwolda, (eerder gehuwd Midwolda 23 september 1599 ***Liefke Claessen)*** ; tr. 2e vóór 19 november 1618 ***Tiddo*** *Alers* of *Aeldrix* (§ XI).

Ayolt Reints had uit zijn eerste huwelijk een zoon ***Claes Ayolts,*** die later huwde met ***Moeder*** *Hommes* (§ XI).

Blijkens een acte dd. 8 april 1629 was ***Sycke*** een zuster van ***Ubeko en Rinnolt*** *Sebens* [95]. ***Ubeko Sebens*** is als oom aanwezig bij het opstellen van huwelijksvoorwaarden voor ***Sycke's*** dochter ***Wypke*** met *Doede Jacobs* (§ XI) op ***23*** februari 1626 [96].

2. *Rinnolt*, volgt 111, 2.
3. *Hero*, volgt 111, 3.
4. ***Steye,*** volgt III, 4.
5. ***Ubeko,*** volgt 111, 5.

---

82. het eerste kind uit het tweede huwelijk werd niet „Mijers" genoemd (Meesters k. 416); een en ander berust op een leesfout ***voor*** „Mijens" (sc. des pastors) kint". Zie voor Weemhof: H. L. Hommes, Weemhof, in De Ned. Leeuw LXXXV (1968), kk. 103-108; en H. L. Hommes en 0. D. J. Roemeling, Weemhof, in ibid. LXXXV (1968), kk. 196-199; en aanvullingen door G. L. Meesters en schrijver dezes in ibid. LXXXVII (1970), kk. 380-382.

83. R.A.G., Hs. in quarto 133, p. 26.

84. R.A.G., Arch. Ned. Herv. Gemeente Midwolda, rekeningboek kerkvoogdij.

85. G.A.G., R.A. 111 a 2 en 111 b 2.

86. R.A.G., Huisarch. Farmsum, reg. 553.

87. R.A.G., St.A. 2302, p. 79vo.

88. R.A.G., St.A. 2305, p. 39, Voor de ligging zie noot 14.

89. G.A.G., inv.nr. 447 na Reductie rood, Stadsdocumenten in conventie 1 A, p. 1210.

90. R.A. V 0 1: 21 januari 1611 verset *Hero* ***Diudens te*** Winschoten land, gebruikt door zijn overleden oom ***Upke Herens (?)*** (deel van de tekst weggevreten), hem door zijn vader ***Diudo Herens*** „tho Boelnisse gegeven", jo. G.A.G., R.A. 111 a 16, december 1613: ***Upko*** en ***Diudo*** *Herens'* erfgenamen gedaagd wegens betaling van een obligatie ten laste van hun oom ***Upko Herens.***

91. G.A.G., Reg. Feith 1582/1.

92. R.A. V jj 1.

93. R.A. V jj 1, p. 264.

94. R.A. V 0 1.

95. R.A. V z 3.

III, 2. *Rinnolt Sebens,* † tussen 1 mei 1622 en 17 september 1623, tr. vóór 19 juni 1603 ***Bettie N.,*** † na 22 november 1620, dochter van N.N. en *Bawe* (die nadien gehuwd was met ***Tiddo Tammens).***

In 1595-1596 woont hij op de aan het gewezen klooster Heiligerlee toebehorende "Tidde Tammens heerd" [97]. In 1597 en volgende jaren geven "Ryndelt unnd Here Siebens gebr." 96 gl. 15 st. huur voor eveneens aan dit klooster toebehorend (hetzelfde ?) land es, dat te Westerlee zal hebben gelegen. On 15 februari 1613 worden hij en zijn vrouw-genoemd- als wonende te Westerlee [99] bij de verkoop van een stuk land te Midwolda, destijds: door hen aangekocht (waarschijnlijk de akker, die zij aldaar 19 januari 1611 hadden gekocht [100]). Ook bij de koop van land op de "Uterberta" op 11 juli 1619 worden zij genoemd als woonachtig te Westerlee [101].

Op 19 juni 1603 verkopen *Rynnolt* en *Hero* ***Sebens,*** mede namens hun vrouwen, land te Scheemderhamrik [102]. Op 29 januari 1606 verkopen *Rinnolt* en zijn ***vrouw*** een halve deimt land te Scheemda [103]. Op 15 november 1615 konen zij enig land [104].

Op 12 december 1615 was aan hen enig land verset [105]. Op 29 mei 1618 en 2 februari 1619 lenen zij geld uit [105]. Daarentegen "versetten" zij 10 mei 1619 aan zijn broer ***Ubko Sebens*** en diens vrouw *Icke* land te Midwolderhamrik [106] en 29 september 1619 eveneens [107]. *Rinnolt* is nog in leven 1 mei 1622 [108], doch overleed vóór 17 september 1623 [109]. Hij was gehuwd met ***Bettie, wier*** zuster *Siben* gehuwd was met *Rinnolt's* broer *Hero*. Op ***27*** december 1606 scheidden *Popko Hayes* ***als*** voorstander over ***Wybe,*** dochter van *Bawe* Tiddes, voorts ***Hero en Rinholt Sebens*** namens hun vrouwen alsmede ***Johan Eebels*** namens' zijn vrouw ***Etta,*** allen erfgenamen van *Bawe* aan de ene en *Bawe's* weduwnaar Tiddo *Tammens* aan de andere zijde de nalatenschap, waarna een dag later ***Bawe's*** boedel tussen de vier eerstgenoemden wordt gescheiden [110]. Tiddo *Tammens* hertrouwde met ***Wischke,*** met wie hij 28 december 1601 genoemd wordt [111].

Op 6 september 1615 verklaren ***Rinnolt Sebens en Bettjen,*** mede namens zijn broer *Hero* en diens kinderen bij wijlen *Siben* ***(Bettjen's*** zuster) destijds aan ***Tiddo Tammens*** en *Bawe* 2½ akkers te Westerlee verkocht te hebben. De verloren gegane transportacte wordt vervangen door een verklaring dat zij nimmer enige aanspraak op dit land te zullen doen gelden tegenover de erfgenamen van ***Tiddo;*** voorts verklaren ***Jan Eebels*** en *Etta,* dochter van Tiddo *Tammens* hun aandeel in een vordering van Tiddo op de verkopers ontvangen te hebben [112]. Uit een en ander valt af te leiden dat ***Bettie*** en *Siben* geen dochters van *Tiddo Tammens* waren en dus uit een eerder huwelijk van *Bawe* moeten zijn geboren.

Bettie was nog in leven 22 november 1620 [113].

Haar halfzuster ***Wybe Tiddens*** gaat — na voltrekking van haar huwelijk — op 24 januari 1611 huwelijksvoorwaarden aan met ***Matthias Peters Storm*** [114], ***Tys Storm*** spreekt 10 maart 1615 ***Rinnolt Sebens*** aan ter betaling van 345 dlr. [115].

96. R.A. V 0 1.
97. R.A.G., St.A., inv.nr. 2307.
98. R.A.G., St.A., inv.nr. 2302.
99. R.A. V jj 1,p. 181.
100. R.A. V dd 1.
101. R.A. V x 3.
102. R.A. V z 1.
103. R.A. V z 1.
104. R.A. V dd 1.
105. R.A. V cc 1.
106. R.A. V 0 1.
107. R.A. V cc 1.
108. R.A. V cc 1.
109. R.A. V z 2.
110. R.A. V z 1.
111. R.A. V z 1.
112. R.A. V z 1.
113. R.A. V cc 1.
114. R.A. V dd 1.

Uit dit huwelijk:

1. *Sybel,* † tussen 10 oktober 1623 en 8 april 1629.

Hero Sebens, Jacob Jans en *Reint Nannens,* voorstanders over de kinderen (doorgehaald: "söontien ***Sybel*** genant") van ***Rinnolt Sebens*** verkopen 17 september 1623 aan ***Ubeko*** Sebens en ***Ike*** een huis te Midwolderhamrik en de beklemming van land van de provincie en de kerk, zoals wijlen Rinnolt Sebens "van sijn broeder en suster an sick gehandelt heft" [109]. Dezelfde voorstanders over *Rinnolt's* kinderen verklaren 10 oktober 1623 116 dlr. schuldig te zijn [116].

Op 24 november 1623 verklaren Tammo ***Luppens*** en zijn vrouw *Siben* op 12 april 1619 aan nu wijlen ***Rinnolt Sebens*** publiek land verkocht te hebben te Eexta, hetgeen zij nogmaals bevestigen. Blijkens aantekening in de kantlijn is in september 1624 copie van deze verzegeling gemaakt en verstrekt aan ***Upcko Sebes*** om aan zijn broer *Hero* ***te*** geven [117].

Op 8 april 1629 verkopen ***Ubcko Sebens*** voor zichzelve en als voormond over *Sibel,* kind van ***Fosse Herens, voorts Tiddo Alers*** en zijn vrouw ***Sycke,*** *Diurcko* ***Herens, Tiabbo Hindricks*** en zijn vrouw *Bawe,* ***allen*** erfgenamen van wijlen Rinnolt ***Sebens,*** land te Eexterhamrik [118]. Op dezelfde dag verkoopt *Diurcko* ***Herens aan*** zijn oom Tiddo ***Alerts,*** ook genaamd *Aeldrix,* land; evenzo verkopen ***Tiabbo Hindricks*** en *Bawe* aan haar oom en moei ***Tiddo Alers*** en ***Syecke land,*** voorzover zij daarin een aandeel hebben [118]. Daarop verkoopt ***Ubeko Sebes*** aan zijn zwager en zuster ***Tiddo Ales*** en ***Sycke*** zijn aandeel, aangeërfd van wijlen zijn broer ***Rinnolt Sebes, in*** land te Midwolderhamrik [118], terwijl Tiddo ***Aeldrix*** en ***Sycke*** aan ***Ubeko Sebens*** en ***Yke*** land verkopen, uitgezonderd het deel dat ***Fosse Heren's*** kind ***Sybel*** daarin heeft [118].

2. kind, † tussen 10 oktober 1623 en 6 april 1629.

Verwezen wordt naar bovenvermelde acte dd. 10 oktober 1623 [116].

111, 3. *Hero* ***Sebens,*** woonde te Midwolderhamrik, † tussen september 1624 en 21 februari 1627, tr. 1 e vóór 19 juni 1603 *Siben N.,* † tussen 27 december 1606 en 6 september 1615, dochter van N.N. en *Bawe* (hertr. met ***Tiddo Tammens);*** tr. 2e *Ettye Jurriens;* ***zij*** hertr. (huw. voorw. 20 juli) 1627 ***Gerdt Hendricks,*** † na 30 april 1629, weduwnaar van ***Grete N.***

Hero huurde ca. 1600 met zijn vader ***Sebo Rinnolts*** land van het Grijzemonnikenklooster (zie 11, 2). In 1613 en 1618 wordt hij genoemd als wonende te Midwolderhamrik [119].

Op 17 september 1623 komt hij voor als voormond over de kinderen van wiilen *Rinnolt* ***Sebens*** [120]. Dezelfde dag koopt hij van (zijn" broer) ***Ubcko Sebens*** en diens vrouw de helft van een huis te Midwolderhamrik [120]. Hij is nog in leven in september 1624 [117].

Vóór 19 juni 1603 huwde hij met *Siben,* zuster van de vrouw vän zijn broer *Rinnolt* [102]. ***Zij*** is nog in leven 27 december 1606 [110], overleed vóór 6 september 1615 [112].

Hero overleed vóór 21 februari 1627, wanneer ***Ubeko Sebens,*** ***Claes Willems*** en ***Allert Eltyes*** voorstanders over *Sybell,* kind van *Fosse* Herens, alsmede, ***Tyabbe Hindricks*** en zijn vrouw *Bawe* aan de ene en ***Dyurcko Herens*** aan de andere kant land, dat gemeenschappelijk was, scheiden. *Dyurcko* ontvangt daarbij huis en schuur te Midwolderhamrik, door wijlen ***Hero Sebens*** en ***Etye***

115. G.A.G., R.A. 111 a 17.
116. R.A. V y 4.
117. R.A. V z 2.
118. R.A. V z 3.
119. R.A. V z 3.
120. Als onder 84.

destijds bewoond, en een aandeel in een huis, destijds bewoond door nu wijlen ***Sebo Rinnolts*** 94.

Op 20 juli 1627 gaat ***Ettye Jurriens*** weduwe van ***Hero Sebens*** te Midwolderhamrik huwelijksvoorwaarden aan met ***Gerdt Hindricks*** (die blijkens een acte dd. 28 december 1631 eerder gehuwd was met *Grete* 121); **zij** brengt 1.000 dlr. ten huwelijk mee. Aan **haar zijde zijn** de getuigen ***Tonnis Jurriens*** broer, ***Upcko Sebens, Dato Ewens, Diurcko Heerens, Tydde Aelders, en Garrelt Tyapkens*** als "zwager" 122.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Fosse,*** † vóór 21 februari 1627.

   Van haar is alleen bekend dat zij een dochter ***Sybell*** naliet 94, 118.

2. *Bawe,* † na 4 maart 1641, tr. Midwolda 28 mei 1626 ***Tyabbo Hindricks,*** † na 4 maart 1641.

   Zij woonden te Midwolderhamrik en verkopen 4 maart 1641 een huis te Midwolda, in 1633 gekocht van Jan Tyabbes en diens kinderen 123.

   Een zoon ***Diurcko*** werd 14 augustus 1636 te Midwolda gedoopt.

3. ***Diurcko,*** volgt IV, 2.

IV, 2. ***Diurcko Herens,*** † na 12 november 1634, tr. Midwolda 6 april 1629 *Hemme Alberts,* † na 29 april 1634, dochter van ***Albert Jurriens*** (broer van ***Ettyen,*** genoemd onder III, 3) en ***Hisse.***

De huwelijksvoorwaarden werden 30 april 1629 aangegaan. Aan zijn **zijde** verschijnt ***Ubcko Sebens,*** oom, aan haar zijde treden op ***Albert Jurriens*** en ***Hisse,*** ouders, ***Geert Hindricks*** en *Ettien,* oom en **tante** 124; laatstgenoemden waren overigens ook stiefvader en stiefmoeder van de bruidegom, die dus trouwde met een nichtje van zijn stiefmoeder.

Op 12 november 1634 is hij aanwezig bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden door (zijn neef) ***Hiltio Upkes*** 125.

Uit dit huwelijk:

Tweekinderen, gedoopt te Midwolda 29 april 1634 (geen namen ingeschreven).

Eén daarvan (of eerder geboren) was waarschijnlijk: *Hero* ***Dyurckens,*** vermeld 26 februari 1657, tr. N.N.

Op ***26*** februari 1657 verkopen ***Jan Hermens*** en ***Hero Dyurckens*** namens zijn vrouw aan Tammo Jemmens en diens vrouw Bauwcke hun aandeel in nieuw land te Beerta van wijlen *Suno* ***Ontkens,*** waarin ook de erfgenamen van Bruin Jans en voorts ***Luppo Tonckerts c.s.*** gerechtigd zijn 126.

Wellicht was een ander kind ***Louwert Dyurckens*** (vermeld 1659—1667), over wie onder V, 1, 1 een en ander is medegedeeld.

III, 4. ***Steye Sebens,*** begr. Midwolda 7 juni 1603, tr. (huw. voorw. 19 januari) 1597 ***Tyadduwe Synckens,*** begr. Midwolda 14 september 1652, dochter van ***Syncko Eppens en Nanke; zij*** hertr. Midwolda 19 december 1604 *Tyacko* ***Menkens.***

De huwelijksvoorwaarden tussen ***Stigghe Sebens*** en ***Tyadduwe Synckens*** werden te Midwolda aangegaan 19 januari 1597. Hij ontvangt daarbij 500 dlr. en een half aandeel in een aantal percelen land. Aan **zijn** zijde

121. R.A. V kk 1. Een dochter uit dit huwelijk gaat dan huwelijksvoorwaarden aan met ***Hindrick Harmens,*** zoon van ***Harmen Hindricks*** en ***Fockien.*** Laatstgenoemde was een zuster van ***Eye,*** de eerste vrouw van ***Rinnolt Diurcken*** (111, 1).
122. R.A. V kk 1.
123. R.A. V z 4.
124. R.A. V z 3.
125. R.A. V 0 2.
126. R.A. V dd 7.

zijn aanwezig ***Sebo Rinnolts,*** vader, ***Ubeko Herens*** en ***Rinnolt Dyurcken,*** aan haar zijde ***Syncko Eppens,*** vader, ***Hemmo Ebbens*** en ***Haye Eppens*** 127. Blijkens een acte dd. 22 september 1602 was ***Tyadduwe's*** moeder een ***Nanke*** 128.

Op ***2*** en ***4*** juni 1601 lenen ***Styo*** Sebens en ***Tyadduwe*** aeld uit 127.

Blijkens aantekening bij de inschrijving van zijn begrafenis on 7 iuni 1603 werd **hij** "dootstocken". evenals **de** op ***4*** juni 1603 **begraven** *Eppo* ***Elties.***

Zijn weduwe had uit haar tweede huwelijk nog twee zoons, ***Mencko*** en ***Syncko.***

Op ***3*** september 1616 en 4 februari 1617 verkopen ***Sebo Rinnolts, Tyacko Menckens*** en *Hyndrick* geldrenten als voorstanders over de kinderen van wijlen ***Stye Sebens*** 129.

Uit dit huwelijk:

1. ***Haeycke,*** ged. Midwolda 28 mei 1598, † aldaar 17 april 1632, tr. (huw.voorw. 29 september) 1617 *Ubbo Mennes,* zoon van ***Menno Bernhardi*** en ***Grete;*** hij hertr. Midwolda 29 september 1633 *Hille Jansz.*

   De huwelijksvoorwaarden werden te Midwolda opgesteld 29 september 1617. De grootvader van de **bruid, *Sebo Rinnolts.*** geeft haar 400 **gl.** mee. Dediaslieden zijn aan zijn zijde ***Hero Mennes (zijn*** broer), aan haar **zijde *Sebo Rinnolts*** (grootvader). ***Tvacko Menkes*** en *Tyadde* (stiefvader en moeder), *Hero* en ***Ubcko Sebens*** "broder van (!) unde oms **desz** brudes sidt" 127.

   Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren: ***Anna*** (ged. 5 februari **1626**), ***Stye (ged. 8*** juli 1629) en ***Greete*** (ged. 11 maart 1632) (alle te Midwolda).

2. ***Aeysso,*** volgt IV, 3.

3. ***Fosse,*** ged. Midwolda 9 augustus 1603, tr. aldaar 8 juni 1623 ***Onno Gerdes,*** zoon van ***Gerdt*** *Jacobs* en *Hille,* te Beerta.

   De **huwelijksvoorwaarden** werden aangegaan 6 juni 1623. Zij bezit 1/3 in land; haar zuster ***Haycke*** en broer ***Aeysso*** bezitten eveneens elk 1/3. Dedigslieden **zijn** aan **zijn** zijde zijn vader en zijn zwager ***Memmo Foppes,*** aan haar zijde ***Tyacke Meenckes*** en ***Tiadduwe,*** stiefvader en moeder, ***Ubbo*** *Mennes,* voormond (**hij** was ook haar zwager), *Hero Sinckens,* oom, ***Aysse Styens,*** broer 127.

IV, 3. ***Aeysso Steyens,*** † na 16 december 1646, tr. le Midwolda 5 mei 1622 ***Eva*** *Claessen,* † tussen 23 november 1628 en 5 juni 163 1, dochter van *Claes Tonnis* en ***Aeltien;*** tr. 2e Noordbroek 5 juni 1631 ***Moeder*** *Hommes,* † tussen 20 september 1640 en 16 december 1646, dochter van ***Hommo Tiackes*** en ***Imke.***

De **huwelijksvoorwaarden** met ***Ewertyen*** *Claes* (de huwelljksinschrijving geeft ***Eeva***) werden aangegaan 13 mei 1622. Aan **zijn** zijde treden op ***Upko Sebes,*** oom, ***Hero Synkes*** en ***Ubbo*** *Mennes,* aan haar zijde Tonnys Claessen, broer en ***Hero Mennens,*** zwager 130.

Aeysso Steyens wordt voor het eerst **vermeld** — als getuige — te Midwdda 12 juni 1619 127. Na zijn huwelijk vestigde **hij** zich te **Noordbroek,** waar **hij** 14 **oktober** 1629 als getuige voorkomt 131.

Op 18 mei 1624 delen *Tonnys Claessen,* ***Ayse Steyes*** namens zijn vrouw en ***Hero*** *Mennes* namens zijn vrouw de goederen van wijlen *Claes Tonnis* en ***Aeltien. Tonnys*** ontvangt vooruit 800 **Car.gl.**; daarna ontvangt elk 1200 Emder **gl.** en 1/3 deel in land 131.

Op 5 juli 1631 gaan *Tonnis Claes,* ***Ubbo*** *Mennes* en ***Andreas Waelckens*** **als** voorstanders over de twee kinderen van ***Aeysso Steyens*** bij wijlen ***Evertien Claes*** een

127. R.A. V jj 1.
128. R.A. V jj 1.
129. R.A. V jj 1.
130. R.A. V y 4.
131. R.A. V y 4.

scheiding aan met ***Aeysso*** en zijn vrouw ***Moeder.*** De ***Evertien*** toekomende helft van de boerderij te Noordbroek, waarop zij ook is overleden, wordt aan ***Aeysso*** verkocht [132]. Op 11 juli 1631 komt ***Aeysso*** voor als "vedder" van ***Meynske Hinrichs*** [132].

Zijn tweede vrouw was een dochter van ***Hommo Tiackes*** en *Imke* [133]. Haar vader, wonende te Muntendam, was gedood door Eiso Jansen; Burgemeesteren en Raad van Groningen, gevraagd hoe de begrafenis te regelen, laten zulks 18 december 1620 aan het oordeel van de nabestaanden over [133a]. Op 8 maart 1621 staan zij het verzoek van dezen om huisarrest voor de dader toe [133a].

Aeysso komt als zwager voor in de huwelijksvoorwaarden van zijn zwagers ***Hindrick Hommes*** (16 april 1633 [134] en 28 december 1639 [135]) en *Tiacko Hommes* (6 november 1635 [136]).

Op 23 mei 1633 wordt aan ***Aeysso*** en zijn vrouw ***4*** deimten land te Noordbroek verset [137]. ***Op*** 23 maart 1639 kopen zij 3 deimten land [138], 4 mei 1639 lenen zij 600 dlr. uit en 20 september 1640 ruilen zij land [138]. Op 16 december 1646 komt ***Aeysso*** namens zijn kinderen bij wijlen ***Moeder*** voor als mede-erfgenaam van ***Hommo Tiackes*** [139]. "Ayse Styes verlatene heerd" te Noordbroek wordt genoemd als belender 21 mei 1657 [140].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Steyo,* als lidmaat te Noordbroek aangenomen 20 april 1645 en, met Anna Berents, 3 maart 1650 na absentie weer toegelaten: verder onbekend.
2. *Claes,* ged. Noordbroek 29 augustus 1624, † kort daarop.
3. *Claes,* ged. Noordbroek 11 september 1625.
4. *Aeltien,* ged. Noordbroek 23 november 1628.

Van de kinderen uit het eerste huwelijk waren 5 juli 1631 nog twee in leven [132].

Uit het tweede huwelijk:

5. *Imke,* ged. Noordbroek 18 maart 1632.
6. ***Hommo,*** ged. Noordbroek 9 februari 1634.

De levensloop van deze kinderen werd niet verder nagegaan. Huwelijken werden van deze kinderen in het Oldambt niet gevonden.

III, *5.* ***Ubelco Sebens,*** begr. Midwolda 13 februari 1633, tr. vóór 26 november 1605 *Icke* ***Hiltiens,*** begr. Midwolda 24 mei 165 1, 'dochter van ***Hiltio Eppens*** en *Icke Johans.*

In 1603 komt hij met zijn vader ***Sebe*** *Ryndelts* voor als beklemde meijer van 50 deimten land — van het Grijzemonnikenklooster te Termunten — voor, in 1604 daarbij ook van 27 deimten aanwas. In 1608 staan zij te boek voor 25 deimten oud en 27 deimten nieuw land. In 1620 wordt hij alleen als meijer geboekt, in 1626 wordt ook zijn vrouw ingeboekt, evenals beiden in 1632.

132. R.A. V y 5.

133. De moeder genoemd in de acte van huwelijksvoorwaarden van de broer ***Hindrick*** dd. 16 april 1633, R.A. V kk 1.
Hommo Tiackens werd op 7 dec. verwond en stierf 13 dec. 1620, oud 54 jr. Op zijn grafzerk twee wapens: Rechts: een huismerk, vergezeld boven en beneden van een klaverblad; links: gedeeld; 1 een halve adelaar; II drie klaverbladen (Pathuis, nr. 4513 A).

133a. G.A.G., R.A. 111 a 21. Voor zijn grafzerk: Pathuis nr. 4513 A.

134. R.A. V kk 1.

135. R.A. V kk 1.

136. R.A. V ee 2.

137. R.A. V y 5.

138. R.A. V y 6.

139. R.A. V x 7.

140. R.A. V bb 2.

Als weduwe wordt zij in 1638 en 1644 als meijer ingeboekt [141].

Vóór 26 november 1605 huwde hij met *Icke; **zij*** dragen dan een koopbrief over [142]. Op 29 oktober 1610 verkopen ***Ebel Poppens en Ubko Sebens,*** mede caverende voor hun vrouwen, *Jie* en *Icke,* aan hun zwager ***Eppo Hiltiens*** over alle roerende goederen van hun schoonvader en -moeder *Hiltio* en *Icke* [143]. ***Op 25*** mei 1612 compareren ***Ebelo Poppens*** en ***Eye*** wonende te Meeden en ***Upko Sebes*** en ***Jijcka,*** wonende te Midwolderhamrik, "twee swageren en Susteren"; ***Eye*** geeft tegen een bepaalde som gelds over land te Oostwolderhamrik, geërfd van haar moeder, gelegen in ***Jan Coerdes*** heerd, nu in gebruik bij ***Eltio Jan Coerdes*** [144]. Op 21 september 1612 ontvangen ***Upcko*** *Sebens* en ***Ebeio*** *Poppens,* gehuwd met de zusters, *Jijcka* en ***Eya,*** van hun zwager ***Eppo Hiltiens*** 1550 Emder'gl. *Upcko* had van zijn schoonvader ***Hiltio Eppens*** reeds 325 gl. ontvangen, die hieroader begrepen zijn. Dezelfde dag ruilen ***Ubko*** en zijn vrouw met haar broer ***Eppo Hiltiens*** land, waarbij ***Ubko*** land overgeeft in ***Eppo's*** heerd "de grote blincke" te Zuidbroek, en ***Eppo*** land te Oostwolderhamrik in ***Jan Coerdes*** heerd, geërfd van zijn moeder [144].

De moeder van ***Icke Hiltiens,*** *Icke* ***was*** een zuster van ***Eltyen Johans*** en ***Coerdt Johans.*** Zij waren kinderen van ***Johan Koertz, 28*** december 1574 genoemd als kerkvoogd te Woldendorp [145], daar nog vermeld in 1578 [146], nog in leven 1581 — wanneer zijn zoon ***Focko 6 gl.*** huur aan de kerk te Midwolda voor hem betaalt [146], doch spoedig daarop overleden, omdat zijn zoon ***Elteko in 1582*** namens de erfgenamen deze huur betaalt [146]. ***Eltye Johan Coerdt*** komt in 1608 en 1609 met ***Eppe Aylckens*** (***Huninga***) voor als kerkvoogd te Woldendorp [147]. De broers ***Eltye Johans*** en ***Coerdt Johans*** scheiden 8 juli 1599 hun gemeenschappelijk landbezit [148].

Op 4 januari 1614 wijzen ***Eltye*** Jan Coerdts voor zichzelf en ais voormond met ***Hendrick Eltekens*** en ***Abele Aysses*** sibbevoogd en vreemde voogd over de kinderen van zijn overleden broer ***Col-dt Jans*** aan ***Ubeko Sebens en Zcka,*** voornoemde ***Eltye*** en ***Cordts*** "suster .. (één woord onleesbaar, waarschijnlijk kind of dochter)", aldus "dat ***Ubeke*** ende ***Zcka*** ... unde mede vor haer broeder ende suster darvoer (se) mede interveniëren ende cavieren" 9 deimten land als een zusterpart toe [149]. Het moet hier betreffen een regeling ten behoeve van ***Icke Hiltiens,*** haar broer en zuster ais kinderen van een zuster van ***Eltye Jan Coerdts.*** De moeder van ***Eltye*** moet een tante zijn geweest van ***Hendrik Eltkens*** (§ VIII) en een zuster van ***Eltko Eltkens*** (§ VIII).

De man van ***Icke Hiltiens'*** zuster, ***Ebelo Poppens*** komt 2 december 1614 voor als oomzegger van ***Hantko Tiapkens*** (schoonvader van Tammo *Tiddinga* (§ 1)) en overleed vóór 26 maart 1628, wanneer zijn weduwe ***Eje Elties*** (sic) huwelijksvoorwaarden aangaat met ***Tiapko Hindricks,*** waarbij voor haar optreden ***Eppo***

141. H. 0. Feith, Het Groninger Beklemrecht, Groningen 1848, pp. 150 vlgg. In 1650 werd het door inpoldering vergrote bedrijf gesplitst; het totaal omvatte toen ca. 89 ha. De ene helft had tot 1656 de zoon ***Sebo Upkens*** als meijer; deze boerderij kreeg later bekendheid in een proces over het beklemrecht. De andere boerderij kwam aan de zoon ***Tyacke Upkens*** (R. Georgius en L. A. H. de Smet, 1860-1960 Honderd jaar Landbouwvereniging ,,Nieuwolda-Nieuw Scheemda, Meppel 1960, pp. 116-117 (waar foutief Tjarke Tepkens in plaats van ***Tyacko Upkens***).

142. R.A. V z 1.

143. R.A. V x 2.

144. R.A. V kk 1. Van ***Eppo Hiltiens*** stamt af het geslacht ***Buringh*** (zie: E. Buringh, Stamboom van de familie Buringh, Blijham 1960, waar ***Eppo's*** zuster ten onrechte ***Tyske*** en haar man ***Apko Sebens*** worden genoemd (p. 10). Hun ouders ***Hiltio Eppens*** en *Icke Johans* worden door Buringh niet vermeld (vgl. Gruoninga, jrg. 11 (1965), pp. 75-76).

145. G.A.G., Rekeningen stad Groningen, 1574, post mandaten.

146. Als onder 84.

147. G.A.G., inv. na Reductie rood 973, doos a.

148. R.A. V jj 1.

149. R.A. V jj 1.

Hilties, Ubcko Sebens, *Tiapko* ***Huntkens en*** *Waldrick Poppens* [150]. ***Ebelo*** *Poppens* was een zoon van ***Popko*** *Tyapkens* ***en Reneke.*** te Meeclen [151].

Op ***22*** november 1620 lenen ***Rinnolt Sebens*** en ***Beetke*** geld (300 dlr.) van ***Ubeko Sebens*** en *Icke* [152]. Op 17 september 1623 verkopen ***Hero Sebens c.s.,*** voorstanders over de kinderen van wijlen ***Rinnolt Sebens, aan Ubcko Sebens en Ike*** een huis te Midwolderhamrik met de beklemming van provincie- en kerkeland [153]; op dezelfde dag verkopen ***Ubcko en*** zijn vrouw de helft daarvan weer aan (zijn broer) *Hero Sebens* [153]. Op 1 mei 1625 versetten *Hero* en ***Ubko Sebens,*** mede caverende voor hun vrouwen, en ***Sythe*** *Tiddens* namens haar man land [154]. Op 4 april 1627 kopen ***Ubko*** en zijn vrouw een huis, op grond van de pastorie te Scheemda [155]. Op 8 april 1629 komt ***Ubeko voor*** als mede-erfgenaam van ***Rinnolt Sebens*** [156].

Op ***6*** maart 1636 kopen de erfgenamen van ***Ubcko Sebens,*** voor wie ***Hiltio Ubckes*** optreedt, land te Midwolderhamrik [157]. De boedel blijft blijkbaar lang ongescheiden: eerst op 14 februari 1659 gaan ***Imke Wibbens,*** mede caverende voor haar mans overleden zusters ***Wypke*** en ***Syben Upkens,*** alsmede *Tiaecke* ***Upkens, Sebo Upkens*** en ***Beetke*** e.l. en *Cornelis* ***Autiens*** en *Remen* ***Upkens,*** allen kinderen van wijlen ***Upke Sebens*** en ***Ike,*** tot scheiding van de nalatenschap over [158].

Uit dit huwelijk:

1. *Hiltio,* volgt IV, 4.
2. ***Tiaecko,*** volgt IV, 5.
3. *Sebo,* volgt IV, 6.
4. ***Wypke,*** † tussen 30 juni 1653 en 14 februari 1659 [158], tr. ***Hindrick Dercks,*** † vóór ***30*** juni 1653.

   Als weduwe van *Hindricks* ***Dercks*** verkoopt ***Wypcke*** *Upckens* ***30*** juni 1653 aan haar broer ***Hiltio Upkens*** en diens vrouw haar aandeel in land te Midwolderhamrik [159].
5. *Syben,* † vóór 14 februari 1659 [158].
6. *Rewen,* † na 14 februari 1659 [158], tr. ***Cornelis Autiens,*** † na 14 februari 1659.

IV, 4. ***Hiltio Upkens,*** † tussen 24 augustus 1655 en 14 februari 1659, tr. 1e (huw.voorw. tussen 9 november en 22 december) 1629 *Focke* ***Bonnens,*** † vóór 12 november 1634, dochter van *Bonno Eltiens* (§ XIV) en ***Thede;*** tr. 2e (huw.voorw. 12 november) 1634 ***Euwe*** *Hayes,* † tussen 25 september 1635 en 12 mei 1637, dochter van ***Haye*** *Egges* en *Waelcke;* tr. 3e (huw.voorw. 1 juli) 1640 *Imke* ***Wibbens,*** † ***vóór*** 11 juli 1668 (waarschijnlijk vóór 11 juni 1666), dochter van ***Wibbo Phebens*** en ***Ewe Eltiens;*** zij hertr. (huw.voorw. 22 februari) 1659 ***Wiert*** *Boelens,* zoon van *Boelo* ***Reints*** en ***Wye Hillebrants (Bauckens)*** (§ X).

De huwelijksvoorwaarden tussen ***Hiltio Upkens*** en *Focke* ***Bonnens,*** dochter van *Bonno* ***Eltiens en Thede,*** werden aangegaan tussen 9 november en 22 december 1629. Hij ontvangt daarbij een huis op pastoriegrond te Scheemda met de beklemming van onderliggend land, en 14 koeien, alles ter waarde van 2254 dlr. Zij ontvangt 1000 Emder gl. De ouders zijn aanwezig; het blad met de getuigenopsomming en datering ontbreekt [160]. Zij

150. R.A. V kk 1.
151. G.A.G., Reg. Feith 1607/34, januari 1608.
152. R.A. V cc 1.
153. R.A. V z 2.
154. R.A. V cc 1.
155. R.A. V z 2.
156. R.A. V z 3.
157. R.A. V z 3.
158. R.A. V y 8.
159. R.A. V ■ 5.
160. R.A. V kk 1.

overleed vrij spoedig, zonder nalating van kinderen. Op 7 juni 1636 verklaren *Bonno* ***Eltiens en Theda van*** hun "zwager" (hier schoonzoon) ***Hiltio Upkens*** wegens het versterf van hun dochter *Focke* alle penningen, volgens afhandeling, ontvangen te hebben [160].

Op 12 november 1634 ging hij huwelijksvoorwaarden aan met ***Euwe*** *Hayes,* dochter van ***Haye*** *Egges* en ***Waelcke.*** Aan zijn zijde treden op ***Eppo Hiltyens,*** *Hindrick* ***Dercks*** en *Diurcke* ***Herens,*** aan haar zijde de moeder *Waelcke Hayens,* ***Geert*** *Pauls, Eggo Hayes* en ***Harco*** *Hayes* [161]. Op ***12*** mei 1637 scheiden *Eggo Hayens* en zijn vrouw ***Gerbrech*** als enige erfgenamen van zijn zuster ***Ewele*** met haar weduwnaar ***Hiltio Upkes*** de boedel [162].

Tenslotte huwt hij met ***Imke Wibbens.*** De huwelijksvoorwaarden hiertoe worden 1 juli 1640 aangegaan, waarbij aan zijn zijde aanwezig zijn ***Tyucko Upkens*** broer, ***Hindrick Dercks,*** *Jan Clasens* en *Eggo Hayens,* zwagers, en ***Aeysso*** *Stijens,* neef [163].

Op 24 augustus 1665 verklaren *Hiltie* ***Upkes*** en *Imke,* wonende te Scheemderhamrik, 1000 gl. schuldig te zijn [164]. Kort daarop stierf ***Hiltio.*** Zijn weduwe gaat 22 februari 1659 huwelijksvoorwaarden aan met ***Wiert*** *Boelens* [165]. ***Op*** 11 juli 1668 gaan *Hillebrant Boelens, Gebel* ***Wibbens*** en Mr. ***Cornelis Eylurts,*** voorstanders over *Boelo,* kind van wijlen ***Wiert*** *Boelens* en wijlen ***Imke, aan*** de ene en ***Tiacko*** *Ubkens,* ***Eltie Wibbens*** en *Reynder* ***Claessen,*** voorstanders over de vier kinderen van wijlen ***Hiltio Upkens*** en ***Zmke, van wie Wibbo, Ewele*** en ***Upko Hilties*** zelf compareren, aan de andere kant een scheiding aan aan de hand van de inventaris en naderhand opgemaakte verzegeling dd. 11 juni 1666 (waaruit af te leiden valt dat de moeder toen reeds zal zijn overleden geweest) [166]. De drie oudste kinderen ***Wibbo, Ewel en Upke*** dechargeren 9 maart 1670 hun drie hiervoor reeds genoemde — dan gewezen — voorstanders [167]. Op 9 maart 1673 tenslotte gaan de kinderen een verdere scheiding aan [168].

Uit het derde huwelijk:

1. ***Upcko,*** ged. Scheemda 20 maart 1642, jong †.
2. *Wibbo,* volgt V, 3.
3. ***Ewele,*** ged. Soheemda 18 mei 1645, tr. (procl. Scheemda 7 april) 1672 *Claes Jacobs,* van Blijham, zoon van *Jacob* ***Jansen*** en ***Trijne Claessen.***

   Bij het aangaan van de huwelijksvoorwaarden op 25 maart 1672 zijn aan haar zijde aanwezig ***Upko, Wibbo*** en ***Phebo Hilties,*** broers, ***Eltio*** en *Gebel* ***Wibbens,*** ooms, ***Wibbe Symens, Tiarck Claessen,*** ooms, ***Berent*** *Joosten,* neef [169].
4. ***Upcko,*** volgt V, 4.
5. ***Phebo,*** ged. Scheemda 17 februari 1650, kinderloos † tussen 3 maart 1681 en 10 april 1685.

   Tyucko Upkens, Eltio Wibbens en *Reinder* ***Cluessen*** komen 5 april 1671 als zijn voorstanders voor [170]. Op 3 juni 1681 wordt hij als lidmaat te Scheemda aangenomen. Hij stierf kinderloos vóór 10 april 1685 [171].

V, 3. ***Wibbo Hiltiens,*** geb. Scheemda 18 juni 1643, † na 8 februari 1685, tr. Nieuw Scheemda in augustus, 1673 *Talle Jacobs,* ged. Blijham 22 mei 1641, † tussen 18 juni 1718 en 22 februari 1724, dochter van *Jacob Jansen*

161. R.A. V 0 2.
162. R.A. V z 4.
163. R.A. V y 6; vgl. noot 69.
164. R.A. V 0 2.
165. R.A. V bb 2.
166. R.A. V bb 3.
167. R.A. V y 10.
168. Gruoninga jrg. 11 (1965), p. 25.
169. R.A. V z 7.
170. R.A. V y 10.
171. R.A. V ■ 3.

(ook: *Johans*) en *Trijne Claessen*, en wede. van (getr. (huw.voorw. Blijham 9 juli) 1667, *Berend Jans*.

Wibba scheidt op ***4*** april 1671 met zijn zuster ***Ewele*** een gemeenschappelijke schuur [172].

Hij en zijn vrouw woonden aanvankelijk te Nieuw Scheemda. Zijn vrouw kwam vandaar 30 augustus 16'76 met attestatie naar Scheemda over. Zij was ***een*** zuster van Claes ***Jacobs***, gehuwd met ***Wibbo's*** zuster. Voor het laatst wordt zij genoemd 18 juni 1'718, wanneer haar zoon ***Hiltio*** huwelijksvoorwaarden aangaat [173].

Uit dit huwelijk:

1. *Hiltio*, ged. Nieuw Scheemda 19 juni *1674*, jong †.
2. *Trijntje*, ged. Nieuw Scheemda 5 maart 1676, tr. (procl. Scheemda 19 oktober) 1694 *Nantko Edzardts*.

   Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden op 9 oktober 1694 zijn aan haar zijde aanwezig haar ouders, *Jan* ***Beren&,*** broer, ***Nelle Jacobs,*** moei, Claes ***Sibrandts*** en ***Rixte Jacobs.*** neef en nicht, ***Jochum Frericks*** en ***Euwe Gebels,*** neef en nicht [174].

   Zij hadden o.m. een zoon ***Wibbo Hiltiens,*** die altijd aldus (en met als ***Nantkes)*** genoemd wordt. Deze huwde in 1735 ***Stijntje Harms.***
3. *Imke*, ged. Scheemda 11 juli 1680, † na 7 maart 1710.
4. *Hiltio*, volgt VI, 1.

VI, 1. *Hiltio Wibbens*, ged. Scheemda 8 februari 1685, † na 5 oktober 1752, tr. Beerta 26 juli 1718 *Hilje Reints*, van Oterdum, † na 5 oktober 1752, dochter van *Reint Simons*, landbouwer en kerkvoogd te Nieuw Scheemda, en *Ida Isebrants*.

In de acte van huwelijksvoorwaarden dd. 18 juni 1718 worden als dedigslieden aan zijn, zijde genoemd ***Talle Jacobs,*** moeder, en ***Jan Berents*** als halfbroer, aan haar zijde de kerkvoogd ***Reint Simons***, vader, en ***Harko Jacobs,*** vaders volle neef [173].

Hiltio en zijn vrouw komen 6 december 1719 met attestatie van Scheemda naar Beerta. In twee gedeelten van elk 27 deimten kochten zij in 1720 en 1721 een aan haar ouders toebehorende boerderij te Beerta [175].

Uit dit huwelijk:

1. *Wibbo*, volgt VII, 1.
2. *Riend*, ged. Beerta 23 augustus 1722, waarsch. jong †.
3. *Ida*, ged. Beerta 23 augustus 1722 (tweeling met de voorgaande), tr. (huw.voorw. 12 mei) 1745 *Fecko Melles*, ged. Zuidbroek 11 maart 1713, landbouwer op de Stadspolder, † ald., zoon van *Mello Feckes* en *Hilje Jans*, te Zuidbroek [176]; hij hertr. (huw.voorw. Nieuw Beerta 22 maart) 1765 *Wende2 Poppens*, weduwe van *Jan Aaldriks*.

172. R.A. V y 10.
173. R.A. V aa 3.
174. R.A. V z 8. Uit dit huwelijk o.m. een dochter ***Doetjen*** Nankes (1698—1762), begraven te Nieuw Scheemda. Op haar grafzerk een wanen: gevierendeeld door een deellijn en een versmalde dwarsbalk: I. een uitkomende omgewende leeuw; 11. een uitkomende leeuw; 111 een halve adelaar; IV drie sterren (Pathuis nr. 2873). De kwartieren 111 en IV zouden het wapen van haar moeder kunnen uitbeelden. Dit deel althans vertoont grote gelijkenis met het van elders bekende wapen ***Diurcken: ge***deeld: 1 een halve adelaar, 11 twee sterren onder elkaar (zie noot 6). Wellicht brak de jongere tak dit wapen door er een ster aan toe te voegen.
175. Th. P. E. de Klerck e.a., Boerderijen en hun bewoners, Winschoten 1967; p. 101.
176. Jaques Bauerman Groeneveld, Die Groenevelds, 2e druk, Band 1, Glücksburg 1955, pp. 181-182; M. J. B. Starke, Kwartieren Starke-Jager, in: Gruoninga, jrg. 15 (1970), p. 9 (zie ook ibid., pp. 55, 81 en 125).

De huwelijksvoorwaarden tussen ***Ida*** en haar man werden aangegaan 12 mei 1745 (het huwelijk werd waarschijnlijk eveneens te Nieuw Beerta gesloten, doch het trouwboek aldaar vertoont een hiaat van 1745 tot 1748). Aan haar zijde waren aanwezig haar ouders, ***Wibbo*** en ***Jacob Hiltiens,*** broers, ***Zsebrant, Tammo en*** Simon ***Reints,*** halve ooms, Martien ***Pieters***, aangehuwde halve moei, ***Doedjen*** Nannekes, volle nicht, Symon ***Gerrits*** en ***Talje Nannekes,*** neef en nicht, ***Wibbo Hiities*** (n.b. zoon van ***Trijntje Wibbens,*** zie hiervoor) en ***Stijntjen Harms,*** neef en nicht [177].

4. *Jacob*, ged. Beerta 28 september 1727, † na 26 mei 1779 [179b].

   Van ***Riend*** en ***Jacob Hiltiens*** werd geen huwelijk in de provincie Groningen gevoaden.

VII, 1. *Wibbo Hiltiens*, geb. ca. 1718, landbouwer te Beertsterhoogen, † 30 september 1774 (oud 56 jaren [178]), tr. Beerta 9 oktober 1752 *Christina Cornelius*, ged. Beerta 9 maart 1732, dochter van *Cornelius Jans*, landbouwer te Beerta, en *Ettjen Jacobs*.

Bij het aangaan der huwelijksvoorwaarden op 5 oktober 1752 zijn aan zijn zijde aanwezig zijn ouders, ***Jacob Hiltiens,*** broer, ***Fekko Melles*** en ***Ida Hiltiens, zwager*** en zuster, en ***Stijntje Harms***, weduwe van ***Wibbo Hiltiens*** (n.b. zoon van ***Trijntje Wibbens),*** aangehuwde nicht, en aan haar zijde ***Bauwe Hindrix*** als stiefmoeder [179].

Uit dit huwelijk:

1. *Ettjen*, ged. Beerta 10 augustus 1755, tr. (procl. of cop. Beerta 1 oktober) 1772 *Jan Oesten*, ged. Beerta 28 juli 1743, koopman te Winschoterzijl, zoon van *Geert Berends*, brouwer te Beerta, en *Teetje Jans* [175].

   Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden te Beerta op 1 oktober 1772 zijn aan haar zijde aanwezig haar ouders, ***Jacob Hilties,*** oom, ***Jurrien Berentx,*** aangehuwde oom, ***Jan Derks en Anna Kornellis,*** aangehuwde oom en volle moei, ***Fekko Melles*** en ***Wende1 Poppes,*** aangehuwde oom en aangehuwde moei, ***Geert Reintz***, oudoom, ***Tamme Reintx,*** oudoom, ***Jan Klazens***, aangehuwde oudoom, ***Hindrik Jacobs,*** oudoom en diens vrouw ***Esse Albertz, Jans Hilties*** en ***Wieje Simens***, aangehuwde halve neef en nicht en vele andere neven en nichten [179a].
2. *Hilje*, ged. Beerta 31 oktober 1762 [180], tr. (procl. Beerta 2 mei) 1779 *Berend Oesten*, ged. Beerta 29 januari 1748, landbouwer en brouwer te Beerta, broer van *Jan Oesten* voornoemd.

   De huwelijksvoorwaarden tussen hen werden te Beerta aangegaan 26 mei 1779. Aan haar zijde compareerden ***Jan Oesten*** en ***Ettyn Wibbes,*** zwager en zuster, ***Jacob Hiltjes,*** volle oom en voormond, ***Jurjen Berends*** en ***Elsyn Cornelys,*** aangehuwde1 oom en sibbe-voogd en volle moei, voorts neven en nichten ***Feckes*** en neven en nichten aan moederszijde [179b].
3. *Ida*, ged. Beerta 29 april 1764, waarschijnlijk jong †.
4. *Hiltie*, ged. Beerta *23* juni 1765, waarschijnlijk jong †.

Met *Wibbo Hiltiens* en zijn waarschijnlijk jong gestorven zoon stierf dit geslacht in mannelijke lijn uit.

V, *4*. *Upcko Hiftiens*, ged. Scheemda 30 oktober 1647, † vóór 10 april 1685, tr. (attestatie gegeven Scheemda 6 mei)

177. R.A. V ee in dato.
178. Als onder 175. Zijn grafzerk te Beerta — zonder wapen: Pathuis nr. 873.
179. R.A. V ee ll.
179a. R.A. V ee 12.
179b. R.A. V ee 13.
180. Niet 23 juni 1765, zoals De Klerck e.a. p. 101 stellen (op deze datum werd een zoon ***Hiltie*** gedoopt).

1671 *Grietien Coerts*, † *vóór* 17 juni 1705, dochter van *Coert Tiddens* en *Uncke Wierts* [181].

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden op 8 april 1671 compareren aan zijn zijde ***Wibbo en Phebo Hiltiens*** als broer, ***Ewele Hiltiens,*** zuster, ***Eltio en Gebel Wibbens, ooms, aan*** haar zijde ***Tiddo Sypkens, Jan Alders en Jan Jans*** als voorstanders [182].

Grietien ***Coerts*** werd 30 mei 1679 te Scheemda als lidmate aangenomen;

Upcko Hiltiens stierf vóór 10 april 1685 wanneer zijn te Scheemda wonende weduwe als legitima tutrix over haar kinderen, volgens authorisatie dd. 22 maart 1684, en *Claes* ***Jacobs*** te Blijham (de man van ***Upcko's*** zuster ***Ewele)*** aan de ene en hun zwager en oom ***Wibbo Hiltiens*** anderzijds accorderen over ***Wibbo's*** verschotten inzake "uittughskosten" (begrafeniskosten) voor wijlen ***Phebo Hilties.*** Ter compensatie ontvangt ***Wibbo*** 1½ deimt land [171].

Op 15 juni 1705 dechargeren ***Hiltio Upkes, Coert Upkes, Tiddo Upkes*** en *Imke* ***Upkes,*** gehuwd met ***Focko Sietes,*** hun voormond *Nantko Edzardts* (gehuwd met ***Trijntje Wibbens,*** zie V, ***3, 2)*** voor de ontvangst van de goederen van hun ouders [183].

Uit dit huwelijk:

1. *Hiltio,* volgt VI, 2.
2. *Coert,* volgt VI, 3.
3. *Tiddo,* volgt VI, 4.
4. *Imke,* ged. Scheemda 7 december 1680, tr. (huw.voorw. 20 maart) 1705 *Focke Sietes.*

Bii het aangaan der huwelijksvoorwaarden te Nieuw Scheemda op 20 maart 1705 zijn aan zijn zijde aanwezig ***Willem Focces,*** neef, ***Harm Elties,*** neef, ***Woltje Focces,*** neef, ***Jan Hayes,*** halve neef, en aan haar zijde ***Hiltio Upkes*** en ***Tiddo Upkes,*** broers, *Talle* ***Jacobs,*** moei, *Nantko Edzers* en ***Trijntje Wibbes,*** neef en nicht, ***Hiltio Wibbes.*** neef, ***Hindrik Freriks*** en ***Zmke Clasen,*** neef en nicht, ***Jacob Clasen,*** neef, ***Willem Symons,*** neef, ***Trijntje Clasen,*** nicht [184].

VI, 2. *Hiltio Upkes,* ged. Scheemda 2 maart 1672, kuiper, † (waarschijnlijk Midwolda) tussen 22 november 1719 en 15 maart 1723, tr. le (procl. Meeden 15 maart) 1696 *Harmke Roelfs,* ged. Meeden 1 februari 1671, † vóór 19 oktober 1709, dochter van *Roelf Everts,* kuiper, en *Anneke Geerts*; tr. 2e Midwolda 26 september 1710 *Jantien Alberts,* † na 10 maart 1746, dochter van *Albert Hindriks* [185]; *zij* hertr. (huw.voorw. 2 april) 1723 *Steven Jans,* † na 10 maart 1746.

Bij het aangaan van de huwelijksvoorwaarden op 12 maart 1696 woont hij te Scheemda en zij te Meeden. Aan zijn zijde is alleen de sibbe-voogd ***Jan Alderts aan***wezig; aan haar zijde verschijnen ***Geert Roelofs en Corneliske Hayen,*** broer en aangehuwde zuster, ***Hilcko Doedens,*** voormond, ***Jan Hindrix,*** vreemde voogd, ***Hindrick Everts,*** oom [186].

Op 17 mei 1701 kopen ***Hiltio*** en zijn vrouw land en kuipersgereedschap te Midwolda [187].

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden bij zijn hertrouwen zijn op 26 september 1710 aanwezig ***Koert Oupkes*** en ***Hillegyn Dercks,*** broer en zwagerse, ***Tiddo Oupkes,*** broer, ***Imke Oupkes,*** zuster, ***Hiltie Wibbes*** en ***Jacob Klasens,*** neven, aan haar zijde compareren ***Albert Hindriks,*** vader, en ***Rimmet Poppes,*** neef [188].

181. M. J. B. Starke, op. cit., pp. 10, 56, 82, 125.
182. R.A. V z 7.
183. R.A. V z 8.
184. R.A. V aa 2.
185. Als noot 181.
186. R.A. V kk 5.
187. R.A. V jj 3.
188. R.A. V jj 3.

Wanneer zij in 1723 hertrouwt, compareren bij het aangaan der huwelijksvoorwaarden op 2 ápril 1723 ***Oupke Hilties*** al5 stiefzoon en voormond en ***Anneke Hilties*** als stiefdochter, terwijl als getuige bij het verlijden der acte optreedt (haar zwager) ***Tiddo Oupkes*** [189]. Op dezelfde dag gaan ***Oupke Hilties, Ames*** *Hermans* en ***Geert Hindriks als*** voorstanders over de twee kinderen van wijlen ***Hiltio Upkes*** en ***Jantje Alberts een*** afkoop met de moeder aan volgens authorisatie dd. 15 maart 1723. Uit de acte blijkt dat na de dood van de vader nog een zoontje is overleden [189].

Uit het eerste huwelijk (tussen 1696 en 1702 werden te Scheemda en Midwolda geen dopen van kinderen van dit echtpaar gevonden) :

1. *Jacobjen,* ged. Midwolda 30 april 1702.
2. *Feike,* ged. Midwolda in 'december 1702, drieling met de twee volgenden.
3. *Oupke (Upke),* ged. Midwolda in december 1702, tr. le Midwolda 20 augustus 1723 *Swaantje Roelofs*; tr. 2e Midwolda 27 februari 1757 *Hermske Hindriks.*

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden van het eerste huwelijk op 20 augustus 1723 zijn als dedigslieden aan zijn zijde aanwezig ***Anneke Hilties,*** zuster, ***Tidde Oupkes,*** oom, ***Jan Egberts*** en ***Hiltje Dercks,*** beiden aangehuwde oom en moei (zij was de weduwe van ***Coert Upkes***), ***Steven Jans*** en ***Jantien Alberts.*** aangehuwde (= stief) vader en moeder, en aan haar zijde ***Aike Hindriks,*** oom, ***Egge1 Kniels*** en ***Femke*** Hindriks, aangehuwde oom en moei [184].

Bij zijn hertrouwen worden 25 februari 1757 huwelijksvoorwaarden opgesteld, waarbij aan zijn zijde verschijnen *Gerrit* ***Nantkes,*** aangehuwde zwager, ***Nantke Gerrits,*** volle neef, ***Oepke Gerrits,*** volle neef, Geert ***Jans,*** halve zwager, en aan haar zijde ***Trijntje Geerts,*** broersvrouw, en ***Jan Arents,*** oom [190].

Beide huwelijken bleven kinderloos.

4. *Roelf,* ged. Midwolda in december 1702.
5. *Anneke,* tr. (huw.voorw. Midwolda 6 mei) 1728 *Gerrit Nantkes Stikker,* ged. Midwolda 28 mei 1699, zoon van *Nantko Gerrits Stikker en Engel Harmens* [191].

Bij het opstellen der huwelijksvoorwaarden op 6 mei 1728 zijn aan zijn zijde aanwezig ***Berent Nantkes,*** broer, en ***Geert Jans,*** halve neef, aan haar zijde ***Oupke Hilties*** en ***Swaantje Roelefs,*** broer en zwagerse, ***Steven Jans*** en ***Jantjen Alberts,*** aangehuwde (= stief) vader en aangehuwde (= stief) moeder, ***Haye Geerts*** en ***Anke Geerts,*** neef en nicht [191].

Mogelijk werden uit dit en /of het tweede huwelijk meer kinderen geboren. Na te gaan is dit niet, omdat het doopboek van Midwolda een hiaat vertoont van 1703 tot 1715.

Uit het tweede huwelijk:

6. *Uneke,* ged. Midwolda 1 december 1715.
7. *Griete,* ged. Midwolda 27 november 1718, tr. Nieuwolda 3 april 1746 *Geert Jans,* zoon van *Jan Geerts.*

Bij het opstellen der huwelijksvoorwaarden te Nieuwolda op 10 maart 1746 zijn aan zijn zijde aanwezig ***Jan Geerts*** en Jantjen ***Alberts,*** vader en stiemoeder, ***Hindrik Berents*** en ***Diever Jans, zwager*** en zuster (die tegen de voorwaarden hebben geprotesteerd en de acte niet ondertekenen), aan haar zijde ***Steven Jans*** en ***Jantjen Alberts,*** stiefvader en volle moeder, ***Upke Hiltiens,*** halfbroer, ***Gerrit Nantkes Stikker,*** aangetrouwde zwager [192].

189. R.A. V jj 4.
190. R.A. V jj 5.
191. R.A. V jj 4; zie ook noot 181.
192. R.A. V ii 6.

8. Tiddo, ged. Midwolda 22 november 1719.
Met uitzondering van *Oupke (Upke), Anneke* en *Griete* zijn waarschijnlijk alle kinderen jong overleden: zij worden althans later niet aangetroffen.

VI, 3. Coert *Upkes,* ged. Scheemda 26 juli 1674, † tussen 4 november 1714 en 11 september 1716, tr. Scheemda 4 april 1710 *Hillegen Derks,* † na 20 augustus 1723 [184]; zij hertr. Scheemda 11 oktober 1716 *Jan Egberts.*

Bij het aangaan van de huwelijksvoorwaarden op 7 maart 1710 zijn aan zijn zijde aanwezig ***Hiltio Upkes, Tiddo Upkes*** en ***Imke Upkes als*** broers en zuster, ***Hiltio Wibbes,*** neef, en aan haar zijde *Claes Wessels,* voormond, en Jan. ***Abels,*** neef [193].

Wanneer *Hillegien* hertrouwt, zijn bij het aangaan van de huwelijksvoorwaarden aan haar zijde aanwezig ***Jacob Hindrix, Tonnis Hindrix*** en *Herman Hindrix,* ooms, *Jan Abels,* neef, ***Hiltio Upkes, Jan. Abels en Hindrik Jans Dreus*** als voorstanders over haar kinderen [194].

Uit dit huwelijk:

1. *Grietje,* ged. Scheemda 27 februari 1712.
2. *Imke,* ged. Scheemda 9 december 1712.
3. *Freeghjen,* ged. Scheemda 4 november 1714.

Huwelijken zijn van deze kinderen niet gevonden.

VI, 4. *Tiddo Upkes,* ged. Scheemda 30 april 1677, smid te Schildwolde, † (Schildwolde) tussen 1 mei 1732 en 20 februari 1737, tr. Schildwolde 28 januari 1725 *Jantyn Klaessens,* van Hellum; zij hertr. (procl. Schildwolde 19 september) 1738 *Meinderf Sybels,* van Noordbroek.

Tiddo Upkes is o.m. als broer aanwezig bij het opstellen van huwelijksvoorwaarden van ***Imke Upkens*** op ***20*** maart ***1705*** [184], van ***Hiltio Upkes*** op ***26*** september 1710 [188] en van diens, weduwe op ***2*** april ***1723*** [189], en als oom bij dezelfde gelegenheid voor zijn neef ***Oupke Hilties*** op ***20*** augustus ***1723*** [184].

Bij geen van deze gelegenheden wordt melding gemaakt van zijn vrouw, zodat mag worden aangenomen dat het huwelijk, dat hij in 1725 sloot, inderdaad zijn eerste was.

Op 1 mei 1732 verkopen ***Tidde Uipkes*** en ***Jantie Claessen 16*** deimt land te Hellum [195]. Op 20 februari 1737 verkoopt ***Jantie Klaessens*** als weduwe van ***Tidde Uipkes*** een smederij te Schildwolde [195]. Op 5 juni 1739 verkopen ***Uipke*** Hilties, voormoad, en *Jan Clasen,* sibbevoogd over de dochter van wijlen ***Tidde Uipkes*** en *Jantje Clasens,* een boerderij te Schildwolde voor 3000 Car. gl. [195].

Uit dit huwelijk:

Margaretha, ged. Schildwolde 9 januari 1727, † na 5 juni 1739 [195].

IV, 5. *Tiaecko Upkens,* † na 5 april 1671, tr. le *Oucke Wierdts,* † na 17 november 1652; tr. 2e Nieuwolda 27 februari 1659 *Jacobjen Gerrits,* van Baamsum; tr. 3e Nieuwolda 26 april 1668 *Murcke Reynts,* van Noordbroeksterhamrik.

In 1650 werden ***Sebe Upkens en*** zijn vrouw *Beeucke* alsmede ***Tiacke Upkens*** en ***Auwke Wiers*** ingeboekt als meiers van een boerderij, als opvolgers van de weduwe van ***Upke Sebes.*** In 1656 draagt ***Sebo Upkens*** zijn deel over aan ***Tiaecko*** [141]. ***In*** 1668 worden *Tiaecko* en zijn vrouw *Jacobien* voor een nieuwe periode van zes jaren als meijers ingeboekt. In 1671 wordt hem wegens verarming de huur kwijtgescholden; kort daarop heeft hij de boerderij (moeten) verlaten; in 1673 wordt een andere meijer ingeboekt [141].

Tiaecko was voormond over de vier kinderen van zijn broer ***Hiltio*** en 5 april 1671 nog over diens jongste zoon ***Phebo*** [170].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Ubeko,* ged. Nieuwolda 7 mei 1648, † na 10 maart 1659, verder onbekend.

Op 10 maart 1659 vindt de afhandeling plaats tussen ***Tiaecko Upkens*** en zijn vrouw ener- en *Jannes Wierdts,* ***Sebo Upkens*** en *Cornelis Claessen,* voorstanders over Tiaecko's kind ***Ubko Tjacken*** bij wijlen ***Ouke Wierts.*** Daarbij wordt aan de pupil 1.650 Car.gl. toegewezen [196].

2. *Wierdf,* ged. Nieuwolda 17 november 1652, † vóór 10 maart 1659.

IV, 6. *Sebo Upkens,* † na 18 augustus 1661, tr. *Beeucke.*

Uit dit huwelijk:

1. *Ubcko,* ged. Nieuwolda 23 mei 1652, verder onbekend.
2. *Syben,* gsd. Nieuwolda 18 augustus 1661, verder onbekend.
3. kind, begr. Midwolda 21 februari 1653 (= *Ubcko?*)

Van de kinderen van *Tiaecko* en *Sebo Upkens* werden in het Oldambt geen huwelijken gevonden.

193. R.A. V z 8.
194. R.A. V z 9.
195. R.A. XII b×.
196. R.A. V ii 1.

Potter, een Fries geslacht uit Dokkum,

door J. Fox.

Inleiding.

Er hebben in Friesland zelfs binnen een stad als Dokkum in vroeger eeuwen verschillende geslachten met de naam *Potter* geleefd, die de genealoog dient te onderscheiden. Hier gaat het om het geslacht, dat A. A. Vorsterman van Oijen heeft opgenomen in zijn "Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Familiën", deel 111 (Groningen, 1890), blz. 32. Sindsdien heeft deze familie van genealogische zijde géén, althans bitter weinig belangstelling ondervonden. Mogelijk heeft hiertoe bijgedragen, dat het laatste manlijke lid in 1909 overleed en het geslacht in 1929 is uitgestorven.

Niemand, die enigszins met de werkwijze van Vorsterman van Oijen vertrouwd is, zal het verwonderen, dat aan zijn genealogie na bijna honderd jaar heel wat valt aan te vullen en te verbeteren [1]. Uiteraard behoren de oudste generaties zoveel mogelijk op authentieke bronnen gebaseerd te zijn. Dit zijn natuurlijk in de eerste plaats de doop- en trouwboeken van Dokkum in combinatie met andere Dokkumse archivalia.

De onderzoeker heeft het geluk, dat hem in dit geval ook particuliere manuscripten ter beschikking staan. *Harmen Harmens* (1682—1780), die als eerste van zijn geslacht de naam *Potter* ging voeren, heeft namelijk familie-aantekeningen nagelaten. Deze zijn met enkele akten — zoals een koopakte, een testament, een akte van boedelscheiding — in vrouwelijke lijn vererfd op de familie *Goslings.* Omstreeks 1970 waren ze in het bezit van Prof. dr. J. Goslings te Leiden. Thans behoren ze toe aan diens zoon Ir. H. Goslings te Leeuwarden, die mij met de grootste welwillendheid aan fotokopieën heeft geholpen.

1. Ook de drie generaties van het hier bedoelde geslacht *Potter in* „Kwartierstatenboek" van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde ('s-Gravenhage, 1958) onder nr. 157 vragen op enkele punten om aanvulling en verbetering.

Er konden gegevens aan ontleend worden, die men in de Dokkumse archieven vergeefs zal zoeken.

Een waarlijk uniek document is het dagboek van de Dokkumse vroedvrouw ***Catharina Geertruida Schraders***, thans berustend bij de Kon. Nederl. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst te Utrecht. Het bestrijkt de jaren 1693-1745. Belangstellenden kunnen dit boek raadplegen in de bewerking van Chr. van Kammen (Uitgave van het Gemeentebestuur van Dokkum, 1958). Genoemde vroedvrouw heeft bij enkele bevallingen in het gezin van ***Harmen Harmens*** geassisteerd. Zij is het, die ons zijn beroep onthult met de Friese term "roallebût (er)", overeenkomend met het Nederlandse "ruilebuiter", d.w.z. koopman, die ruilhandel drijft. Het Fries kent bovendien het "roallebûtskip" en de "roallebûtskipper", d.w.z. de schipper die met een pottenschuit vaart en oude waar tegen nieuw aardewerk inruilt. Zo'n koopman moet ***Harmen Harmens*** zijn geweest. Kennelijk heeft hij als handelaar in potten *Potter* een passende geslachtsnaam gevonden. Waarom ook niet ?

Meestal duidt de geslachtsnaam *Potter* op het beroep van pottenbakker bij de eerste drager van de naam. Zo bij ***Sjoerd Sjoerds*** *Potter*, burgemeester van Dokkum en Gedeputeerde Staat van Friesland, want deze was blijkens het testament, dat hij met zijn huisvrouw ***Hiltje Jans*** 7 juli 1657 maakte, in het bezit van een "potterie ende estrickbackerije" [2]. Met het voeren van de geslachtsnaam *Potter* was hij ***Harmen Harmens*** een eeuw voor. Zijn geslacht is hier echter niet aan de orde, al meende Vorsterman van Oijen zijn genealogie met een jongere naamgenoot van de burgemeester — dus ook een ***Sjoerd Sjoerds*** *Potter* — te moeten beginnen.

Bekend is, dat vele Friezen nog lang onder patronym hebben geleefd. ***Harmen Harmens*** heeft de geslachtsnaam *Potter* pas aangenomen, toen hij 21 december 1728 in de vroedschap van Dokkum werd gekozen. Dit zien we meer. Toen *Eelke Klaases* ***van Kleffens*** in 1750 zijn intrede in genoemde vroedschap deed, voerde hij zijn geslachtsnaam nog niet. Korte tijd later is hij hiertoe overgegaan en de auteur van het familieboek acht het niet onwaarschijnlijk, dat dit met zijn verkiezing tot vroedsman verband houdt [3]. P. Nieuwland geeft een vroeger voorbeeld: "De scheepstimmerman ***Anne Jacobs*** te Ijlst werd in 1682 benoemd tot vroedsman. Meteen schafte hij zich de passende familienaam ***Schanstra*** aan" [4].

Harmen Harmens heeft het ook nog tot burgemeester van zijn vaderstad gebracht. Hij zag zich dus opgenomen in de kring van Dokkumse regenten. Dat we ons van deze regenten een heel andere voorstelling moeten maken dan van de Amsterdamse regenten uit de achttiende eeuw, spreekt vanzelf. Echt voorname personen waren er in een kleine stad als Dokkum veel te weinig om de acht burgemeestersplaatsen, laat staan alle vroedschapsposten te kunnen bezetten.

Schepenen heeft de stad Dokkum nooit gekend evenmin als Groningen. De vroedschap vulde zich, als er een vacature was, niet aan door coöptatie. De vroedsmannen werden door de burgers van de vier espelen. de vier wijken van de stad gekozen, acht voor elk espel. Dokkum neemt in dit opzicht

2. Rijksarchief Friesland (in het vervolg afgekort als R.A. Friesland), Archief Hof van Friesland EEE 2 register van fideïcommissaire testamenten zonder besognes 16561664, fol. 152v.—153v. Aangehaald door H. Kits Nieuwenkamp ,,Nederlandsche Familiewapens" 111 (Haarlem, z.j.), blz. 43 noot 5.
3. Stamboek van het Geslacht van Kleffens" (1883), blz. IV.
4. P. Nieuwland ,,De Friese familienamen voor, in en na 1811" in ,,De Vrije Fries" 60ste deel — 1980, blz. 70.

onder de Friese steden een uitzonderingspositie in. De stedelijke bestuursinrichting had hierdoor een democratische inslag. Volgens de "Tegenwoordige Staat van Friesland" had dit het gunstige gevolg, dat de bekwaamste en het meeste aanzien genietende burgers in de stedelijke regering kwamen [5]. Kennelijk zag Dokkum zich door deze wijze van verkiezing gespaard voor contracten van correspondentie en soortgelijke intriges, die de een naar willekeur konden begunstigen, de ander naar willekeur konden uitsluiten.

Zonder twijfel is ***Harmen Harmens,*** die de naam *Potter* heeft aangenomen, die burgemeester van Dokkum is geworden, die de voor zijn tijd uitzonderlijk hoge leeftijd van 97 jaar heeft bereikt, die zijn dochter ***Sara*** zijn kostelijke familieaantekeningen heeft nagelaten, een man, die het verdient tweehonderd jaar na zijn dood in ere te worden gehouden. Evenzeer geldt van zijn voor- en nageslacht, dat het aanspraak mag maken op onze belangstelling. De familie heeft in de opeenvolgende generaties een boeiende ontwikkeling doorgemaakt. Schippers van oorsprong, heeft zij in de vijfde generatie als kleinzoons van ***Harmen*** *Potter* twee predikanten voortgebracht, die hun vaderstad Dokkum zijn ontgroeid. In de zesde generatie werd een groot Indisch fortuin in de suiker gewonnen. Ten slotte lijkt in de zevende generatie bij de manlijke leden een zeker verval van krachten op te treden, dat spijtig genoeg tot de ondergang van het geslacht heeft geleid.

De genealogie, die volgt, is opgezet volgens het gebruikelijke patroon. De lezer zal ervaren, dat uit de stamvader verscheidene takken zijn voortgekomen, maar alleen de tak, die zich *Potter* ging noemen, is uitgewerkt. Met de oudste generaties, die onder patronym leefden zonder geslachtsnaam, heeft de genealoog het toch al moeilijk genoeg. Binnen het genealogische kader is overigens getracht zonder al te uitvoerig te worden een bijdrage tot de familiegeschiedenis te leveren door biografische bijzonderheden van de afzonderlijke leden toe te voegen. Ook is in beperkte mate aandacht besteed aan bloedverwanten in de vrouwelijke lijn.

Genealogie (aanvang). Schippers onder patronym.

1. ***Harmen*** *Jacobs*, geb. Dokkum c. 1600, schipper, verkrijgt het burgerrecht van Dokkum 2 dec. 1633, tr. le Dokkum (huw. procl. vergund 31 dec. 1631) ***Antje*** *Claesdr.*, wonende aldaar; tr. 2e Dokkum (huw. procl. vergund 24 jan. 1635) *Jancke Aebels*, eveneens wonende aldaar.

Hinderlijke hiaten in de doopboeken van Dokkum maken het onmogelijk een volledig beeld van zijn gezin te geven. Deze doopboeken brengen twee zonen aan het licht.

Uit het eerste huwelijk stamt ***Jacob Harmens,*** ged. Dokkum 30 sept. 1632. Hij had bij N.N. een voordochter ***Antje*** *Jacobs,* ged. 28 aug. 1654, toen hij te Dokkum 8 jan. 1663 in het

5. De ,,Tegenwoordige Staat van Friesland" geeft een overzicht van de stedelijke regering van Dokkum in de achttiende eeuw: deel 11 (Amsterdam enz., 1785), blz. 276285. Dr. H. T. Obreen behandelt ,,Oud-Dokkum en Dokkum's bestuur" in ,,It Beaken" XX — 1958, blz. 4654, en in zijn Inleiding tot ,,Dokkum, Inventaris der Archieven" (Dokkum, 1959), blz. 9-17. Dezelfde auteur gaf ,,Dokkum, Naamlijsten" (Dokkum, 1959) in het licht, uit genealogisch oogpunt bij uitstek van belang, omdat men hierin de burgemeesteren. lelden van de vroedschap enz. aantreft met de jaren, waarin zij in functie zijn geweest. Toen deze uitgave in geen enkele Haagse bibliotheek voorhanden bleek, was de streekarchivaris van Noordoost Friesland zo goed een exemplaar te mijner beschikking te stellen.

huwelijk trad met *Rinske* ***Jansen.*** Deze vrouw schonk hem acht of negen kinderen. Het feit, dat zijn vader schipper was, wekt het vermoeden, dat dit ook het beroep van ***Jacob Harmens*** zal zijn geweest. Als jongste van de kinderen werd ***Willem*** *Jacobs* ***9*** okt. 1681 gedoopt.

Uit het tweede huwelijk stamt ***Abel Harmens,*** ged. Dokkum 19 jan. 1640. Hij trouwde le [Dokkum 14 febr. 1675 ***Mientjen*** *Willemsdr.*, die hem enkele jaren later door de dood ontviel. Als weduwnaar trouwde hij 2e Dokkum 12 dec. 1680 *Sjouckjen* ***Sickes.*** Het trouwboek van Dokkum duidt hem als schipper aan. Uit zijn eerste huwelijk werd een zoon ***Harmen*** geboren, gedoopt 25 febr. 1677; uit het tweede twee dochters ***Jancke en Antje,*** gedoopt resp. 19 maart 1682 en 19 maart 1684.

De stamreeks vervolgt met een zoon uit het tweede huwelijk, wiens doopinschrijving ontbreekt:

11. ***Harmen Harmens,*** geb. Dokkum 1635/'41, schipper, † aldaar 12 maart, begr. 18 maart 1714, tr. Dokkum 22 jan. 1682 ***Sara Hendricks,*** ged. Delft (O.K.) 17 okt. 1645, † Dohkum 25 aug., begr. 31 aug. 1712, dr. van ***Heijndrick Ariensz.*** en ***Pietertgen*** *Michiels* en weduwe van *Sjoerd* ***Teunis.***

    Uit dit huwelijk:

    1. ***Harmen,*** volgt III.
    2. ***Pytter Harmens,*** ged. Dokkum 14 juli 1686, wellicht jong †. Daar van hem in Dokkum tot omstreeks 1730 toe geen huwelijk werd gevonden, is moeilijk te bepalen wat er van hem geworden is.
    3. *Jancke* ***Harmens,*** ged. Dokkum 23 nov. 1687, † vóór 22 juni 1731, tr. Dokkum 4 nov. 1708 ***Pytter*** *Willems,* ged. Sneek 31 jan. 1686, mr. bakker en koopman te Dokkum, † vóór 22 juni 1731, zn. van ***Willem Pyters,*** die als "Sneecqker schipper" 25 sept. 1684 het burgerrecht van Dokkum verwierf, en van *Acke* ***Taekes*** *Blanksma* [6].

Twee dochters overleefden dit echtpaar: ***Aukje en Sara Pytters. Zij*** waren resp. 21 en 14 jaar oud, toen zij 22 juni 1731 "het regt van kiesinge hebbende", dus naar eigen verkiezing, tot curatoren over hun persoon en goederen kregen toegewezen de vroedsman Sjoerd Wybes Osinga en Cornelis Jurriens, mr. kistmaker te Dokkum [7]. Dat beider ouders toen overleden waren, wordt bevestigd door een boedelinventaris, die korte tijd later moet zijn opgemaakt, want de genoemde curatoren waren hierbij in functie [8]. Hieraan doet niet af, dat deze inventaris in het betrokken inventarisatieboek onvoltooid en daardoor ook ongedateerd is gebleven. ***Sara Pytters*** komt in het quotisatiekohier van Dokkum van 1749 voor als wolnaaister, "winnende met nayen de cost" [9].

6. **De doop van *Pytter Willems te* Sneek wijst erop, dat de vader als „Sneecqker schipper" niet naar Dokkum was verhuisd, hoewel hij ruim een jaar tevoren het burgerrecht van Dohkum had verworven. Een feit is, dat schippers; vaak het burgerrecht van meer dan één stad ambieerden vanwege de tohrijdom, die dit meebracht.** Hierover: **W. F. Leemans „De grote Gelderse tollen en de tollenaars in de 18de en het begin der 19de eeuw. Een bijdrage tot de geschiedenis van de Rijnhandel" („Gelderse Historische Reeks:' XIV, Zutphen, 1981), blz. 24.**
7. **R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum U 4 Autorisatieboek 16961808 op datum.**
8. **R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum W 41 Inventarisatieboek 1728-1735.**
9. **P. Nieuwland „De quotisatiekohieren — Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749", deel 2 „Dantumadeel — Dokkum.. ." (Leeuwarden, 1981), blz. 54. Vgl. het oorspronkelijke quotisatiekohier in het archief van de Rekenkamer van Friesland dan wel fotokopie nr. 4004 in de studiezaal van het Rijksarchief in Friesland onder Dokkum 29 G.**

Aan de oudste generaties als hier geschetst dient een deugdelijke toelichting en verantwoording te worden verbonden.

Harmen Harmens (gen. III) heeft in zijn familie-aantekeningen niet alleen 'opgave gedaan van de namen van zijn kinderen, die onder patronym werden gedoopt, maar ook van de namen en van de overlijdens- en begraafdata van zijn ouders.

De vader heet ***Harmen Harmens*** net als zijn zoon, de moeder ***Sara Hendricks.*** Welbeschouwd presenteren zich hier drie generaties, die de voornaam ***Harmen*** dragen: ***Harmen I*** (patronym nader vast te stellen), ***Harmen II Harmens*** gehuwd met ***Sara Hendricks*** en ***Harmen III Harmens,*** die zich *Potter* ging noemen.

Het huwelijk van ***Harmen Harmens*** en ***Sara Hendricks*** blijkt te Dokkum gesloten te zijn 22 januari 1682. De bruidegom heet geboortig van Dokkum, de bruid van Delft. Nog in hetzelfde jaar wordt ***Harmen III*** als eerstgeboren zoon gedoopt: 5 november 1682, gevolgd door ***Pytter 14*** juli 1686 en ***Jancke 23*** november 1687. Aangezien de doopinschrijvingen uitsluitend de naam van de vader, niet die van de moeder vermelden en er enkele jaren tussen ***Harmen III***'s en ***Pytter's*** doop verlopen zijn, dient de onderzoeker zorgvuldigheidshalve de mogelijkheid onder ogen te zien, dat ***Pytter*** en ***Jancke*** een naamgenoot van ***Harmen II*** tot vader zouden hebben. Dit blijkt niet het geval te zijn. Vast is komen te staan, dat ***Jancke Harmens*** **met *Pytter Willems* in het huwelijk trad en dat de laatste tot driemaal toe een dochter *Sara*** liet dopen. Deze naam, die in Dokkum niet al te veel voorkomt, moet wel van ***Sara Hendricks*** als grootmoeder afkomstig zijn.

We stuiten hier op een belangwekkend verschijnsel. De oudste dochter ***Aukje*** is **naar de grootmoeder van vaderskant** *Acke* ***Taekes*** *Blanksma* vernoemd, want *Acke* mag als een variant van ***Aukje*** worden beschouwd [10]. De grootmoeder van moederskant komt pas bij de tweede dochter voor vernoeming in aanmerking. Klaarblijkelijk is dit in Dokkum en misschien zelfs in een groot deel van Friesland een vaste gewoonte geweest. In de 'onderhavige genealogie zal het ons, als we erop letten, telkens treffen: *Hiltje Jans* ***Hornstra*** (111), ***Sara Harmens*** *Potter* (111, 1), haar dochter ***Trijntje*** *Jetses* ***de Vries*** (111, 1), ***Sophia*** *Pivé* (IV) en haar dochter *Hiltje* ***Wybes*** *Potter* (IV,1) waren allen het eerste meisje, dat in het betrokken gezin haar intrede deed, en op hen allen is de naam van de grootmoeder van vaderszijde overgegaan. Deze regel lijkt tot ver in de achttiende eeuw geen uitzondering te lijden [11].

De regel impliceert, dat ook meergenoemde ***Jancke Harmens*** naar haar grootmoeder van vaderskant vernoemd moet zijn, Bovendien is het volstrekt ondenkbaar, dat zij haar Friese voornaam aan de Delftse familie van haar moeder zou ontlenen. Hieruit valt met stelligheid af te leiden, dat de ouders van ***Harmen 11 Harmen*** en ***Jancke*** hebben geheten.

Daar ***Harmen II*** in zijn huwelijksakte geboortig heet van Dokkum, ligt het voor deze filiatie voor de hand het oudste doopboek van Dokkum te raadplegen, doch hierbij komt de

10. **Johan Winkler stelt in zijn „Friesche Naamlijst (Onomasticon Frisicum)" (Leeuwarden, 1898), blz. 10: „De vrouwennaam Akke komt ook voor als vleivorm van Aukje."**
11. **Bovendien treft men nog in de negentiende eeuw frappante voorbeelden aan. Zo noemde *Hermanus Ament te* Joure in 1838 zijn enige dochter naar zijn moeder. Ook twee van zijn zoons noemden hun eerstgeboren dochter in 1865 naar de grootmoeder van vaderskant: „Nederland's Patriciaat" 57e jrg. — 1971, blz. 31-32.**

onderzoeker bedrogen uit. De doopboeken van de Hervormde Kerk vermelden, zoals we al eerder constateerden, uitsluitend de naam van de vader van de dopeling, niet die van de moeder. Als een vader *Harmen* zijn zoontje ***Harmen*** laat dopen, is er onvoldoende reden de laatste met ***Harmen II*** te identificeren. Bovendien vertoont het oudste doopboek hiaten, die de onderzoeker parten spelen.

De trouwboeken van de Hervormde Kerk beginnen pas in 1660, maar de ondertrouwboeken van het gerecht vangen al aan in 1605. Ze houden voor elk bruidspaar de vergunning tot de huwelijksproclamaties in, Vele malen treft men er een bruidegom ***Harmen*** zonder geslachtsnaam aan, van 1620-1660 gemiddeld meer dan eens per jaar, maar slechts éénmaal heeft zo'n bruidegom een bruid aan zijn zijde, die *Jancke* heet. ***Harmen Jacobs*** en ***Jancke Aebels*** vormen 24 januari 1635 het bruidspaar, dat aan ons verlangen voldoet. Redelijkerwijze moeten zij de ouders van ***Harmen II Harmens*** **zijn.** Hun huwelijk valt juist in een periode, waarin het doopboek van Dokkum slecht werd bijgehouden. Dit was het geval van 1 september 1633-18 juli 1641. **Zij** kunnen dus heel goed een zoon ***Harmen*** hebben gehad, wiens doopinschrijving achterwege is gebleven.

Intussen dienen wij ons te hoeden voor een overhaaste conclusie. We doen er beter aan bevestiging voor het stamouderschap van ***Harmen*** en ***Jancke*** te zoeken. ***Harmen Jacobs*** treedt als schipper op in een akte van schuldbekentenis, die hij 16 augustus 1639 tezamen met zijn vrouw ***Jancke Aebels*** uitgeeft in verband met de aankoop van een schuit [12]. ***Harmen II Harmens*** blijkt ook schipper te zijn. Hij wordt als zodanig aangeduid in een akte van 21 december 1693 [13]. Deze akte heeft in feite niets met zijn beroep te 'maken: ***Harmen*** wordt hierin aangesteld tot curator over de moederlijke goederen van ***Maycke*** en ***Theunis Jilderts,*** omdat hij gehuwd zijnde met de weduwe van hun oom ***Sjoerd Teunis*** de aangewezen persoon wordt geacht om die overleden oom als het ware te representeren.

Maar al te vaak kwam het in de zeventiende eeuw voor, dat een zoon spelenderwijs het beroep van zijn vader leerde en overnam. Bij schippers was dit schering en inslag. Genealogen is het maar al te bekend, dat er hele schippersfamilies hebben bestaan [14]. Gegeven het feit, dat ***Harmen II*** schipper was, ligt het dus voor de hand, dat ook zijn vader dit beroep heeft uitgeoefend.

In feite geldt van ***Harmen Jacobs,*** dat hij aan twee vereisten voldoet om voor het vaderschap van ***Harmen II*** in aanmerking te komen: hij was in Dokkum in zijn tijd voor zover bekend de enige ***Harmen,*** die met een ***Jancke*** was gehuwd: bovendien was hij schipper van beroep. De combinatie van deze gegevens maakt, dat we ons van zijn vaderschap verzekerd mogen achten. Het rust op een solide gnondslag.

Aangezien ***Harmen II*** met een weduwe trouwde, kunnen we ons afvragen, of hij zelf — toen hij dit huwelijk aanging — misschien weduwnaar was. De trouwboeken plegen dit van

12. **R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum EE 6 Hypotheekboek 1637-1642, blz. 352-354.**
13. **R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum U 3 Autorisatieboek 1667-1696 op datum.**
14. **Families van Rijnschippers en tollenaars komen aan de orde in het recente boek van mr. W. F. Leemans, aangehaald in noot 6, Hoofdstuk 11, blz. 48-88. Leden van het geslacht *Rouffaer*, dat zich in 1860 met *Potter zou* liëren, hebben zich in vroeger eeuwen in verschillende Maassteden gevestigd als natuurlijk gevolg van het feit, dat zij Maasschippers waren: „Nederland's Patriciaat" 20ste jrg. — 1931/32, blz. 224-225.**

een man namelijk niet te vermelden. Feit is, dat een eerder huwelijk ten name van een ***Harmen Harmens*** **na 1650 niet voorkomt. Wel treffen we in het betrokken** doopboek van Dokkum van 1669-1677 vijf kinderen aan, die een ***Harmen Harmens*** tot vader hadden. Hun namen zijn ***Folkert, Jan,*** *Reinder, Aeltje* **en *Eetske.*** ***Ze*** vormen een aansluitende reeks, m.a.w. ze maken de indruk broers en zusters te zijn, tot één en hetzelfde gezin te behoren. Bij gelegenheid van de doop van *Reinder* 16 november 1673 wordt de vader aangeduid als ***Harmen Harmens*** bij de Oude Zijl. Dit houdt in, dat hij een buitenman was, ten z.w. van Dokkum gevestigd in de grietenij Dantumadeel. In deze grietenij zal — mag men aannemen — zijn huwelijk gesloten zijn. Met ***Harmen II,*** die een geboren Dokkummer was, is hij bezwaarlijk identiek te achten. Bovendien valt op te merken, dat namen als *Folkert* en *Reinder, Aeltje* **en *Eetske*** de familie *Potter* vreemd zijn gebleven. Al met al is een eerder huwelijk van ***Harmen II*** weinig aannemelijk.

Sara Hendricksdr., de vrouw van ***Harmen II,*** was als vermeld geboortig van Delft. Ten Gemeente-archieve van Delft konden zeven dopen worden genoteerd, die in beginsel op haar betrekking zouden kunnen hebben, van 1636, 1637, 1641, 1645 en 1653. Na zorgvuldige overweging kon hieruit de doop van 17 oktober 1645 worden gekozen: ***Heijndrick Ariensz.*** en ***Pietertgen*** *Michiels* lieten toen in de Oude Kerk te Delft hun dochter ***Sara*** dopen. Deze doop past uitnemend bij ***Sara's*** verdere levensloop. Als jong meisje moet zij naar Harlingen zijn verhuisd, van Holland uit gezien een van de invalspoorten van Friesland. Hier trad zij 25 november 1668 in het huwelijk met ***Sjoerd Teunis,*** geboortig van Dokkum. Als weduwe hertrouwde ***Sara Hendricks*** te Dokkum 22 januari 1682 met ***Harmen II Harmens.*** Uit beide huwelijken kreeg zij kinderen, als jongste ***Jancke Harmens,*** die 23 november 1687 te Dokkum werd gedoopt. Ten slotte is ***Sara 25 augustus 1712 overleden.*** ***Sara's*** levensloop maakt duidelijk, dat zij vanwege de geboorte van haar jongste dochter niet veel ouder kan zijn geweest, terwijl het evenmin aannemelijk is, dat zij — in 1653 geboren — als vijftienjarige de bruid van ***Sjoerd Teunis zou*** zijn geworden+ Verder legt de voornaam ***Pietertgen*** van ***Pietertgen*** *Michiels* gewicht in de schaal. Eventueel zou ***Pytter Harmens*** naar deze grootmoeder vernoemd kunnen zijn, maar belangrijk is vooral, dat de naam ***Pietertgen*** in de vorm ***Pieternelle*** bij de dochters van ***Harmen III Potter*** voorkomt.

Een fragment-genealogie van de familie van ***Sjoerd Teunis*** is hier op zijn plaats, omdat deze de betrekkingen van ***Harmen II Harmens*** tot deze familie kan toelichten:

I. ***Teunis Hendricks,*** geb. Dokkum c. 1600, verkrijgt het burgerrecht van Dokkum 24 nov. 1631, tr. le Dokkum (huw. proc. vergund 18 okt. 1628) ***Corneliske Freercsdr.*** uit "Noordermasch in Emderlant"; tr. 2e Dokkum (huw. proc. vergund 3 jan. 1635) *Aeff Ilts,* wonende aldaar. Dochter uit het eerste huwelijk:

1. ***Maeijcke Teunis,*** ged. Dokkum 19 dec. 1630.

Dochter hetzij uit het eerste, hetzij uit het tweede huwelijk:

2. ***Corneliske Teunis,*** geb. Dokkum, 1633/'41, † vóór 26 nov. 1681, tr. Dokkum 15 dec. 1661 ***Jildert Johannes,*** geboortig van Ternaard, verkrijgt met zijn zoontjes ***Johannes*** en ***Jilt*** het burgerrecht van Dokkum 7 april 1667, † vóór 21 dec. 1693; hij hertr. Dokkum 11 dec. 1681 *Rinske Minnes.*

Zoon uit het tweede huwelijk:

3. ***Sjoerd,*** volgt II.

II. ***Sjoerd Teunis,*** geb. Dokkum 1635/'41, herkrijgt na een verblijf te Harlingen het burgerrecht van Dokkum 16 mei 1676, † aldaar 1680/'81, tr. Harlingen 25 nov. 1668 *Saertje Hendricks* (1645-1712) ; zij hertr. Dokkum 22 jan. 1682 ***Harmen Harmens.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrik Sjoerds,*** ged. Harlingen 27 nov. 1670, krijgt met zijn vader het burgerrecht van Dokkum 16 mei 1676.
2. ***Aefke Sjoerds,*** ged. Harlingen 14 okt. 1674.
3. ***Teunis Sjoerds,*** ged. Dokkum 6 febr. 1678, † jong.
4. ***Theunis Sjoerds,*** ged. Dokkum 10 febr. 1680.

Jellert Johannes wordt als aangetrouwde oom curator ad actum divisionis over de drie nagelaten kinderen van zijn zwager *Sjoerd Teunis:* 15 febr. 1682 [15]. Hun moeder is dan hertrouwd met ***Harmen Harmens.*** De kinderen zijn in het gezin van hun stiefvader opgenomen. Op zijn beurt wordt ***Harmen Harmens*** na de dood van *Jildert Johannes* curator over de moederlijke goederen van diens kinderen, ***Maycke*** en ***Teunis Jilderts, de*** laatste uitlandig: 21 dec. 1693 [16]. Opmerkelijk is, dat ***Hendrik Sjoerds*** in de zomer van 1731 optreadt als volle oom van moederszijde van ***Aukje*** en ***Sara Pytters*** [17]. Hij was een halfbroer van hun overleden moeder ***Jancke Harmens,*** zodat we hier eerder haar volle broeder ***Harmen Potter*** zouden verwachten. Van ***Hendrik Sjoerds*** kan overigens nog vermeld worden, dat hij 4 mei 1700 beëdigd werd als schipper van Dokkum op Leeuwarden v.v. [18].

Genealogie (vervolg). Schippers worden **Potter.**

III. ***Harmen Harmens,*** ged. Dokkum 5 nov. 1682, ruilebuiter, d.w.z. koopman, die er met de pottenschuit op uittrekt, oude waar inruilend voor nieuw, neemt de geslachtsnaam *Potter* aan, als hij tot vroedsman in het Legewegster Espel wordt gekozen 21 dec. 1728, treedt hoogbejaard uit de vroedschap van Dokkum ten gunste van zijn kleinzoon *Doede* ***de Vries*** *7* dec. 1770, burgemeester van Dokkum van 1751-1754, † aldaar 4 maart 1780, tr. Dokkum 29 dec. 1709 ***Hiltje Jans Hornsfra*** (*Hoornstra*), ged. Dokkum 19 febr. 1688, † aldaar 2 aug. 1749, dr. van ***Jan Wybes,*** mr. schoenmaker, en ***Foeckjen Heebles,*** kleindochter van ***Wybe Jans,*** mr. schoenmaker, vroedsman en burgemeester van Dokkum, en diens eerste vrouw *Hiltje Jans* [19].

Hiltje Jans Hornstra werd te Dokkum begraven 8 aug. 1749

15. R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum U 3 Autorisatieboek 1667—1696 op datum.
16. Men zie voor deze akte noot 13.
17. Men zie de boedelinventaris aangehaald in noot 8.
18. Gemeente-archief Dokkum, Archief van het Stadsbestuur tot 1816 inv.nr. 681 register van de trekschippers en hun schepen 1670-1825 op datum.
19. ***Wybe Jansen.*** *(Hornstra)* en wijlen zijn eerste vrouw ***Hiltje Jans*** worden 5 aug. 1666 vermeld: R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum U 2 Autorisatieboek 1638-1667. Als burgemeester wordt ***Wybe Hornstra*** vermeld bij de doop van zijn zoontje ***Roelof:*** 24 nov. 1686. H. T. Obreen heeft hem in zijn „Naamlijsten" wel onder de vroedschap, maar niet onder de burgemeesters van Dokkum opgenomen.

in de kerk voor het orgel [20]. ***Harmen Porter*** werd te Aalsum begraven, zoals destijds voor Dokkumse notabelen niet ongewoon was [21]. In het quotisatiekohier van 1749 wordt ***Harmen Potter*** als "begoedigd burger" aangeduid [22]. Zijn nalatenschap bevatte niet alleen landerijen in de omgeving van Dokkum, maar ook "twee trekbeurten varende van Dockum op Leeuwarden ac vice versa" [23].

Uit dit huwelijk:

1. ***Sara Harmens Potter,*** geb. Dokkum 8 febr., ged. 11 febr. 1711, † aldaar 23 juni 1798, begr. Aalsum, tr. le Dokkum 3 febr. 1737 *Jetse Doedes* ***de Vries,*** ged. Dohkum 5 juni 1713, distillateur, † aldaar 21 mei 1745, zn. van *Doede Jetses* en ***Trijntje Cornelis;*** tr. 2e Dokkum 28 nov. 1751 *Jouw Sytses,* geb. 1700/'01, pottenbakker en koopman, doet in 1753 afstand van zijn functie van koopmans- of reizende bode op Holland ten gunste van Arent Tjeerdtc, † Dokkum 23 maart 1774, weduwnaar van *Gertje Gerrits* [24].

   Voor ***Sara's*** moeder ***Hiltje Jans Hornstra*** was de eerste bevalling zo zwaar, dat de vroedvrouw ervan uit haar doen raakte. Deze noteerde abusievelijk in haar dagboek, dat er een jongen ter wereld gekomen zou zijn. ***Sara's*** doop, door de vader aangetekend als boven, zou volgens het doopboek van de Hervormde gemeente niet woensdag 11 febr. 1711, maar zondag 5 april 1711, d.w.z. op eerste Paasdag plaats hebben gevonden. Dit grote verschil valt moeilijk te verklaren. Zou op de oorspronkelijke datum misschien het een of ander verzuim zijn gepleegd, dat herhaling van de doop wenselijk maakte? Van. Sara's tweede man ***Jouw Sytses*** werd geen doop gevonden, evenmin de namen van zijn ouders.

   Sara ***Potter*** kreeg uit haar eerste huwelijk een dochter en een zoon. De dochter ***Trijntje Jetses de Vries*** trouwde met ***Ulbe Colerus,*** procureur-fiscaal der stad Dokkum en

20. Aldus ***Harmen Potter in zijn*** aantekeningen. Merkwaardigerwijze betreft dit volgens de kerkelijke gravenadministratie het graf in de 15e regel-afkomstig van de heer ***Sjoerd Potter,*** hoewel deze onmiskenbaar tot een ander geslacht ***Potter*** behoort.
21. Ds. ***Haebele Potter*** schrijft in zijn „Wandelingen en kleine reizen door sommige gedeelten van het Vaderland" Eerste deel (Amsterdam, 1808), blz. 14, als hij zijn indrukken van het dorp Aalsum weergeeft op een herfstdag van het jaar 1806: „Eenige schreden van mij af zag ik den zerk, die het overschot van eenen mijner voorvaderen bedekt" en hij voegt eraan toe, dat diens „leeftijd bijkans honderd jaren wierd uitgerekt". Redelijkerwijze moet dit betrekking hebben op ***Harmen Potter*** (1682—1780), de grootvader van de auteur. Deze kon — voor zover bekend — geen dorpsbewoners van Aalsum tot zijn voorvaderen rekenen.
22. P. Nieuwland „De quotisatiekohieren. .." deel 2 „Dantumadeel — Dokkum. .." (Leeuwarden, 1981), blz. 40.
23. Blijkens de betrokken akte van boedelscheiding in het familiearchief Goslings hebben Sara en ***Wybe Potter*** de goederen afkomstig van hun vader ***Harmen Potter*** en hun oom ***Haeble Hoornstra*** († 28 mei 1782) gezamenlijk verdeeld. Dientengevolge wijst deze akte niet uit, welke goederen tot de ene, welke tot de andere nalatenschap hebben behoord. De akte is per abuis gedateerd: 8 febr. 1782. Dit moet zijn: 8 febr. 1783. De boedelinventaris van ***Haeble Hoornstra*** opgemaakt in verband met de impost op de collaterale successie (R.A. Friesland, Archief van de Rekenkamer van Friesland inv.nr. 15c onder Dokkum) maakt het doenlijk bepaalde vermogensbestanddelen, zoals de trekbeurten van Dokkum op Leeuwarden v.v., die in deze inventaris niet, maar in de akte van boedelscheiding wel voorkomen, op naam van Harmen ***Potter*** te stellen.
24. Daar de magistraat van Dokkum de koopmans- of reizende blode op Holland had aan te stellen, bevinden de desbetreffende akten zich in het Gemeente-archief van Dokkum, Archief van het Stadsbestuur tot 1816 inv.nr. 3 resolutieboek 1732-1786. Aan de streekarchivaris van Noordoost Friesland heb ik een fotokopie te danken van afd. 11 fol. 120 (blz. 238a).

van Oost- en Westdongeradeel, tevens secretaris van de zeedijken in laatstgenoemde grietenij [25]. Uit dit huwelijk stamt in vrouwelijke lijn de familie *Goslings*. De zoon *Doede Jetses de Vries* werd in de voetsporen van zijn grootvader *Potter* vroedsman en burgemeester van Dokkum.

2. ***Lijsbet Harmens Potter***, geb. en ged. Dokkum 23 mei 1714, † in het kraambed aldaar 12 aug. 1739, tr. Dokkum 29 juni 1738 ***Sytse Douwes Hansma***, ged. Dokkum 11 dec. 1707, brouwer, vroedsman van Dokkum sedert 1745, † vóór 20 okt. 1762, zn. van ***Douwe Cornelis en Gertje Reitses;*** hij hertr. Dokkum 12 maart 1741 ***Sjoerdtje Jacobs Verhoek***.

Als trouwdatum van zijn dochter *Lijsbet* tekende de vader aan: 28 juni 1738. Het trouwboek heeft 29 juni 1738. Deze laatste datum, die on een zondag viel, moet voor het kerkelijke huwelijk correct zijn. Enig kind uit dit huweliik was *Douwe Sytses Hansma*, geb. Dokkum *26* juli, ged. aldaar 28 juli 1739, † Dokkum 19 aug. 1739.

3. ***Teunis Harmens.*** geb. Dokkum 31 aug., ged. aldaar 2 sept. 1716, † Dokkum 24 juli 1717.

Het kerkelijke doopboek geeft hem abusievelijk de voornaam *Frans*.

4. ***Teunis Harmens,*** geb. Dokkum 29 aug., ged. 7 sept. 1718, † aldaar 30 aug., begr. 3 sept. 1724.

Teunis zou volgens **het kerkelijke doopboek 29 aug. 1718, dus op de dag van zijn geboorte, zijn gedoopt. Deze datum, die op een maandag viel, kan onmogelijk juist zijn, als we in aanmerking nemen, dat al zijn broeders en zusters hetzij op een zondag hetzij op een woensdag werden gedoopt.**

5. ***Wybe,*** volgt IV.

6. ***Pieternelle Harmens,*** geb. en ged. Dokkum 30 juni 1723, † aldaar 14 mei 1728.

Als geboortedatum van dit kind tekende de vader aan: 29 juni 1723 's nachts omtrent 1 uur; voor de doop: dezelfde dag. Het kerkelijk doopboek heeft voor de doop: 30 juni 1723. Deze laatste datum, die op een woensdag viel, zal zowel voor de geboorte als voor de doop de juiste zijn.

7. ***Jancke Harmens,*** geb. Dokkum 9 sept., ged. aldaar 11 sept. 1726, † Dokkum 24 aug., begr. 31 aug. 1750.

Deze dochter leed volgens het testament van haar ouders van **8 febr. 1747 aan vlagen van zwakzinnigheid [26].**

8. ***Jan Harmens Potter***, geb. Dokkum 13 juni, ged. aldaar 18 juni 1730, † Dokkum in febr. 1731.

De vroedvrouw vermeldt in verband met deze geboorte de geslachtsnaam van de vader. Deze treft men noch in diens aantekeningen, noch in het kerkelijke doopboek aan.

9. ***Pieternelle Harmens Potter***, tweeling met de voorgaande, geb. Dokkum 13 juni, ged. aldaar 18 juni 1730, † Dokkum 19 juni, begr. 22 juni 1730.

Voor haar geslachtsnaam geldt hetzelfde als wat bij haar broertje Jan werd opgemerkt.

IV. ***Wybe Harmens Potter***, geb. Dokkum 24 jan., ged. 26 jan. 1721, waagmeester te Dokkum, † aldaar 16 dec. 1783, tr. Dokkum 20 juli 1755 ***Sophia Pivé***, geb. Dokkum 27 nov.. ged. aldaar 28 nov. 1734, † Dokkum 3 dec. 1781, dr. van *Antonius*, distillateur en koopman, vroedsman en burgemeester van Dokkum, en van ***Antje Feckes.***

Wybe Potter werd op een zondag gedoopt. De vader heeft de datum aangetekend: van kerkelijke zijde werd het in zijn geval verzuimd. Ten gevolge van een misverstand kan men ***Wybe Potter*** als wagenmeester aantreffen [27]. De Waag was in oude Nederlandse steden een begrip. Allerlei koopwaar werd er gewogen. Aan deze behoefte voldeed ook de "Provinciale en Stadtswaagh" te Dokkum. ***Wybe Potter*** zag zich 16 dec. 1752 van stadswege tot waagknecht benoemd, juist in de tijd, waarin zijn vader burgemeester was (!) [28]. Hij kon zijn taak aanvaarden in een nieuw waaggebouw, dat pas van de grond was gekomen en dat de tand des tijds tot heden heeft weerstaan [29]. Als bijkomstige plicht moest hij het opwinden en smeren van het uurwerk op zich nemen, dat voor de nieuwe waag was bestemd. Zijn functie ontwikkelde zich van waagknecht tot waagmeester. Aanvankelijk lag — zo mag men het uitdrukken — de nadruk op zijn ondergeschiktheid aan het stadsbestuur, later op het gezag, dat hij als beheerder van de waag kon uitoefenen. Overigens moest ***Wybe Potter*** voor zijn ambt 200 carolusguldens aan de stad betalen, bovendien 50 carolusguldens aan het Weeshuis schenken.

Pivé is een Hugenotengeslacht uit Normandië, dat in de genealogische litteratuur onopgemerkt is gebleven [30]. Vorsterman van Oijen noemt de moeder van ***Sophia Pivé: Sophia Hetsing.*** Deze was echter haar grootmoeder van vaderskant, naar wie zij was vernoemd. ***Sophia Hetsing*** was stellig deftiger dan haar schoondochter ***Antje Feckes,*** die zonder geslachtsnaam door het leven ging.

Toen ***Wybe Potter*** zijn einde voelde naderen, maakte hij 7 dec. 1783 zijn testament [31]. Hierin benoemde hij tot curatoren over zijn minderjarige kinderen zijn neef de oud-burgemeester *Doede de Vries* en de vroedsman ***Ritske Hoornsma.***

Vijf kinderen hebben hun ouders overleefd: vier zijn er jong overleden:

1. *Hiltje Wybes Potter*, ged. Dokkum 25 april 1756, † Kampen 25 dec. 1839, tr. le Aalsum (Oostdongeradeel) 23 febr. 1783 *Ulbe Buwalda*, ged. Dokkum 21 nov. 1741, mr. wolkammer, koopman in garen, vroedsman van Dokkum 1770—1786, † aldaar 16 dec.

---

25. „Stamboek van het Geslacht van Kleffens" (1883), blz. 26. De auteur van dit boek heeft gebruik gemaakt van de familieaantekeningen van *Harmen Potter, zoals* ze zijn *voortgezet* door nakomelingen in de vrouwelijke lijn; destijds waren ze in het bezit van de heer Oege Goslings te Kampen.
26. R.A. Friesland, Archief Hof van Friesland EEE 8 register van fideïcommissaire testamenten zonder besognes 1739-1749, fol. 220 vlg.
27. Deze vergissing is begaan in „Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme", deel 1 (Kampen, 1978), blz. 262 in een artikel, dat aan zijn zoon Ds. *Haebele Potter is* gewijd.
28. De benoeming van *Wybe Potter* met nadere bijzonderheden in Gemeente-archief Dokkum, Archief van het Stadsbestuur tot 1816 inv.nr. 3 resolutieboek 1732-1786, afd. 1 fol. 237v—238r. (blz. 474-475) en afd. 11 fol. 119r.—120r. (blz. 236a—238a). Fotokopieën werden welwillend verstrekt door de streekarchivarls van Noordoost Friesland.
29. Erkenning als monument is natuurliik niet uitgebleven: „Voorloopige lijst der Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst" IX „De Provincie Friesland" ('s-Gravenhage. 1930). blz. 63.
30. *Pieter Pivé*, geboortig van Coutances in Normandië, de grootvader van *Sophia Pivé verkreeg* het burgerrecht van Dokkum: 11 febr. 1704. Koopman van beroep werd hij later eigenaar van het eiland Rottumeroog door aankoop van the fourth Earl of Clancarty. Dit eiland is het thans onbewoonde Rottum.
31. R.A. Friesland, Rechterlijk archief Dokkum U 4 Autorisatieboek 16961808 onder 27 december 1783.

1789, zn. van ***Abraham** Ulbes* en *Lolkjen **Eilers*** [32]; ***tr. 2e*** Kampen 20 nov. 1796 ***Thijs Wagterveld,*** geb. IJsselmuiden 4 dec., ged. aldaar 18 dec. 1763, arbeider, † Kampen 25 dec. 1813, zn. van *Jan **Hendriks*** en *Jannigjen **Jans.***

Thijs Wagterveld zou volgens het "registre civique" van het arrondissement Zwolle van het jaar 1811 (inv. nr. 14) 4 dec. 1762 zijn geboren. Dit jaartal is in 1763 gecorrigeerd, daar hij volgens opgave van de familie bij zijn overlijden vijftig jaar oud was en het bovendien wat ongewoon zou zijn, wanneer zijn doop ruim een jaar zou zijn uitgesteld.

Uit het eerste huwelijk van ***Hiltje Potter*** zijn twee zoons bekend, die na het hertrouwen van hun moeder buiten Dokkum opgroeiden [33]. Ook uit het tweede huwelijk werd minstens nog één zoon geboren.

2. *Jan **Wybes** Potter,* ged. Dokkum 9 juli 1758, † vóór 3 aug. 1763.

Een jonger broertje werd op laatstgenoemde datum opnieuw met de naam ***Jan*** gedoopt.

3. ***Harmanus Wybes** Potter,* ged. Dokkum 9 nov. 1760, † vóór 8 juni 1774.

Sedert laatstgenoemde datum werden de sterfgevallen te Dokkum van overheidswege geregistreerd. Het overlijden van *Harmanus* komt in het betrokken register niet voor.

4. *Jan **Wybes** Potter,* ged. Dokkum 3 aug. 1763, hoofd van het geslacht na zijns vaders dood, † Dokkum 13 maart 1789.

Jan Wybes Potter bezat een vijfde deel van de nalatenschap zijner ouders. De twee zusters en de twee broeders, die van hem erfden, waren hiervoor het recht op de collaterale successie verschuldigd. Zijn beroep is niet gebleken. Zijn testament, dat er mogelijk melding van maakt, is niet bewaard gebleven%

5. *Antje **Wybes** Potter,* ged. Dokkum 26 dec. 1765, † Oudorp 3 april 1835, tr. Kampen 10 febr. 1799 (aldaar van echt gescheiden in nov. 1800) ***Johannes** Kiers,* geb. Zwartsluis 20 aug., ged. aldaar 23 aug. 1769, grutter in de Buiten-Nieuwstraat te Kampen, later kastelein te Zwartsluis, † aldaar 26 juli 1823, zn. van ***Harmen*** en ***Johanna Monis*** en weduwnaar van *Hillegien **de Goede.***

Antje Potter heeft als gescheiden vrouw jaren lang de huishouding gedaan voor haar ongehuwde broeder Ds. ***Fekke Potter.*** Dit verklaart haar overlijden te Oudorp. Volgens het "registre civique" van het arrondissement Zwolle van het jaar 1811 (inv. nr. 14) zou ***Johannes Kiers 20*** aug. 1'770 zijn geboren. Dit jaartal moest op grond van zijn doopinschrijving tot 1769 worden herleid. ***Antje Potter*** had uit haar kortstondige huwelijk één zoon: ***Wijbrandus Antonius Pivé Kiem,*** geb. Peins (Franekeradeel) 28 okt. 1800.

6. ***Haebele,*** volgt V.

7. Ds. ***Fekke** Potter,* ged. Dokkum 13 nov. 1771, predikant van de Herv. gemeenten te Etersheim en Schardam 1804—1811, te de Waal en de Koog op Texel 1811-1823, te Oudorp en Oterleek 1823-1837, † Alkmaar 9 maart 1853.

Ds. ***Fekke Potter*** overleed ten huize van ***Fecko Kiers,*** kleinzoon van zijn zuster ***Antje Potter.*** Deze was zijn universele erfgenaam [35].

8. ***Theunis Wybes** Potter,* geb. Dokkum 7 juni, ged. aldaar 15 juni 1774, † Dokkum 7 aug. 1778.

De klerk, die het overlijdensregister van Dokkum bijhield, heeft dit kind zonder geslachtsnaam ingeschreven als „Theunes Weebes".

9. ***Anthonius Wybes** Potter,* geb. Dokkum 21 dec., ged. aldaar 28 dec. 1777, † Dokkum 24 jan. 1778.

De klerk, die het overlijdensregister van Dokkum bijhield, heeft dit kind zonder geslachtsnaam ingeschreven als "Antonius Webes".

Ds. Haebele Potter (V, 1769-1824)

op het titelblad van "Lotgevallen en ontmoetingen op eene mislukte reize naar de Kaap de Goede Hoop in de jaren 1804, 1805 en 1806, in brieven aan eenen vriend", deel 1, Haarlem, 1806.

Afb. 1; foto Algemeen Rijksarchief.

Universiteitsbibliotheek Leiden.

V. Ds. ***Haebele** Potter,* geb. Dokkum 22 april. aed. aldaar 26 april 1769, predikant van de Herv. gemeenten te Peins' en Zweins 1793-1804, beroepen naar de Kaap de Goede Hoop, maar op reis daarheen ter hoogte van St. Helena door een Brits oorlogsschip gevangen genomen en naar Engeland overgebracht, hulpprediker te Londen in 1806, te Amsterdam 1807-1809, predikant van de Ned. Herv. gemeente te Hanau 1809-1817, predikant en schoolopziener te Soerabaya 1820-1824, tevens letterkundige, † Soerabaya 18 april 1824, tr. Peins, (Franekeradeel) 22 nou. 1795 ***Anna Visser (Visscher),*** geb. Dok-

Anderhalf jaar voor zijn overlijden legden ***Ulbe Buwalda*** en ***Hiltie Potter 9*** april 1788 getuigenis voor het Hof van Friesland af in verband met diefstal-van garen door een bediende: R.A. Friesland, Archief Hof van Friesland GG bijlagen tot de criminele sententies van 1788.

33. Deze zoons heetten ***Abraham*** en ***Klaas Buwalda.*** Men zie nader kol. 462.
Staat en inventaris, van de door ***Jan Wybes Potter*** nagelaten boedel d.d. 13 juni 1789 in R.A. Friesland, Archief van de Rekenkamer van Friesland inv.nr. 15c afd. Dokkum met de opmerkelijke aantekening „*Hiltje Potter* is getrouwt aan *U. Buwalda* en soo lange dese man leeft blijft onder administratie volgens ***Jan Potters*** testamentaire dispositie". Vgl. aangehaald archief 15 d 9 fol. 435 en rechterlijk archief Dokkum onder GG.

35. Het testament van Ds. ***Fekke Potter,*** waarin dit bepaald werd, werd 19 maart 1847 verleden voor Jan Schoehuizen, notaris te Alkmaar: Gemeente-archief Alkmaar, Archieven van Notarissen inv.nr. 1303 j. Fotokopieën van dit testament werden welwillend verstrekt door de gemeente-archivaris van Alkmaar. Vgl. Rijksarchief Noord-Holland, Memories van Successie van het kantoor Alkmaar inv.nr. 120. Men zie voor ***Fecko Kiers*** kol. 462 hierna.

kum 22 april, ged. aldaar 26 april 1769, † SE. Soemberkareng (resid. Probolinggo) 10 febr. 1856, dr. van *Severynus,* apotheker, tevens regent van het Weeshuis te Dokkum, en *Sipkjen* ***Snip.***

Ds. ***Haebele*** *Potter* schreef over zijn mislukte reis naar de Kaap de Goede Hoop een boekwerk in vier delen (Haarlem, 1806—1807)[36]. Het succes, dat dit boek had bij het publiek, was hem een aansporing op deze weg door te gaan. Vooral in de reizen en wandeltochten, die hij zo gaarne maakte, vond hij stof te over. Zijn boeken verschaften Ds. ***H.*** *Potter* landelijke bekendheid[37]. Door de topographische bijzonderheden, die men erin aantreft, zijn ze heden ten dage nog van belang. Merkwaardig is o.a. zijn beschrijving van de slag bij Hanau in 1813 tussen de uit Rusland terugtrekkende troepen van Napoleon en de Geallieerde legermacht[38]. Toen hij in 1818 in Groningen gevestigd was, wijdde hij aan die stad een manuscript, dat onvoltooid en onuitgegeven gebleven thans in de Provinciale Bibliotheek van Friesland te Leeuwarden berust. Mogelijk zou hij ook zijn ervaringen in Nederlandsch-Indië hebben geboekstaafd, als niet een leverkwaal hem voortijdig ten grave had gesleept.

Anna Visser: zo staat haar naam geschreven bij gelegenheid van haar doop en van haar huwelijk, maar het wordt ***Visscher*** bij de doop van haar oudste zoon 19 mei 1799 en deze vorm handhaaft zich tot in de Burgerlijke Stand. We hebben hier te doen met een geslachtsnaam, die vóór 1800 — zoals dat meer gebeurt — in spelling wisselt. De vader ***Severynus Visser*** liet zich als jonge man van 26 jaar 5 febr. 1763 op belijdenis des geloofs Hervormd dopen, hiermede getuigend van zijn afkomst uit een Doopsgezind geslacht. Blijkens zijn wapen, dat later aan de orde zal komen, stamt hij uit het Waterlandse geslacht ***Visscher,*** dat als Doopsgezind te boek staat, maar waarvan overigens niet al te veel bekend is[39]. Leden van de familie ***Snip*** hebben sinds de zeventiende eeuw deel uitgemaakt van de vroedschap van Dokkum.

Ds. ***Haebele*** *Potter* ***en Anna Visser (Visscher)*** hadden vier kinderen:

1. ***Sippora Sophia Johanna*** *Potter,* geb. Peins (Franekeradeel) 31 okt. 1796, † Hanau 5 okt. 1810.

   Haar roepnaam was ***Sophia.*** Vandaar, dat zij in haar overlijdensadvertentie in de Leeuwarder Courant voorkomt als ***Sophia Sippora Johanna Potter***[40].

2. ***Severinus*** *Wijbrandus* ***Porter,*** geb. Peins (Franekeradeel) 19 april 1799, boekhouder bij 's Lands Munt te Soerabaya, † aldaar 17 okt. 1825, tr. Soerabaya 22 jan. 1823 ***Geertruida*** *Petronella* ***Berkholst,*** geb. Soerabaya 18 aug. 1799, † aldaar 23 mei 1862, dr. van ***Willem Ernst,*** burger van Soerabaya, en ***Anna*** *Margaretha Oostman*[41]; zij hertr. Soerabaya. 13 mei 1835 ***Gerrit Willem Tegelaar,*** kapitein der infanterie Oost-Indisch leger († Zwolle 17 maart 1841) en tr. 3e Soerabaya 8 sept. 1847 ***Jean Esaye*** *Gillot,* kapitein der infanterie Oost-Indisch leger († Amsterdam 5 jan. 1852).

   Severinus Wijbrandus Visscher *Potter,* ***zoals*** hij bij zijn doop werd ingeschreven, was naar zijn beide grootvaders vernoemd.-De naam ***Visscher*** heeft hij later niet meer gevoerd. Volgens de "Almanak van Ned.-Indië" zou ***S. W. Potter*** 18 okt. 1825 overleden zijn. De stukken, die de toekenning van pensioen aan de weduwe betreffen, houden het evenwel op 17 okt. en we mogen niet aannemen, dat de weduwe zich in haar request enkele dagen na haar man's dood in de overlijdensdatum zou hebben vergist[42].

   Enig kind uit dit huwelijk was:

   Sophia Johanna Antoinetta *Potter,* geb. Soerabaya 21 nov. 1823, † aldaar 25 juni 1824[42].

   Aan de grootvader, Ds. ***Haebele Potter,*** viel 15 febr. 1824 de taak toe zijn eerste kleinkind te dopen[42]. Grootvader en kleindochter zijn kort daarop gestorven.

3. ***Johannes Antonius*** *Potter,* geb. Peins (Franekeradeel)

36. Het op het titelblad van het eerste deel van de „Lotgevallen en ontmoetingen op eene mislukte reize naar de Kaap de Goede Hoop in de jaren 1804, 1805 en 1806, in brieven aan eenen vriend" afgebeelde silhouet van de auteur wordt hier afgedrukt. Dit boekwerk is overigens vrij zeldzaam. Er berusten exemplaren in de bibliotheek van de Rijksuniversiteit te Leiden en in de Provinciale Bibliotheek van Friesland te Leeuwarden.

37. Ds. ***Haebele Potter*** wordt behandeld in:
B. Glasius „Godgeleerd Nederland. Biographisch Woordenboek van Nederlandsche Godgeleerden" 111 ('s-Hertogenbosch, 1856), blz. 119-120,
A. J. van der Aa „Biographisch Woordenboek der Nederlanden" IX (Haarlem, 1872), blz. 134-135,
T. A. Romein „Naamlijst der predikanten sedert de Hervorming tot nu toe in de Hervormde gemeenten van Friesland" (Leeuwarden, 1886), blz. 247,
C. A. L. van Troostenburg de Bruin „Biographisch Woordenboek van Oost-Indische predikanten" (Nijmegen, 1893), blz. 347-348,
„Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek" IV (Leiden, 1918), kol. 1097,
Heinz F. Friederichs „Die Pfarrer der Niederländisch-Reformierten und der Wallonischen Gemeinden in Hanau", „Hessische Familienkunde" 11 (Frankfurt am Main, 1951—1953), kol. 346-347. of „Sonderdruck" (Frankfurt am Main, 1954), blz. 17-18.
„Biografisch Lexicon *voor* de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme", deel 1 (Kampen, 1978), blz. 262-263.
Helaas laten deze artikelen, die veelal naar oudere litteratuur verwijzen, aan nauwkeurigheid te wensen over (vgl. noot 27). Aanvullingen op het Woordenboek van C. A. L. van Troostenburg de Bruin staan in „De Indische Navorscher". Men vindt Ds. ***H.*** *Potter* in jrg. 1 — 1934, blz. 48 en jrg. 3 — 1937, blz. 51 en 73. Voorts verscheen van schrijver dezes „Ds. Haebele Potter, een Friese predikant te Amsterdam in de jaren 1807—1809" in Maandblad „Amstelodamum" 46ste jrg. — 1959, blz. 98-106.

38. H. Potter „Verhaal van het voorgevallene in en bij Hanau en van de bloedige gevechten in en bij die stad geleverd, in de maanden October en November 1813" (Amsterdam, 1814). Vgl. W. F. Lichtenauer „De Nederlanders in Napoleons Garde d'Honneur" (Rotterdam-'s-Gravenhage, 1971), blz. 234-238.

39. Bert C. Helbers gaat in op dit geslacht in „De Nederlandsche Leeuw" LV — 1937, kol. 32. Zijn verzoek om nadere inlichtingen is destijds onbeantwoord gebleven.

40. *Sophia's* overlijdensdatum luidt bij Heinz F. Friederichs t.a.p.: 4 okt. 1810. Helaas is deze datum niet te verifiëren, daar volgens de archivaris van de Wallonisch-Niederländische Gemeinde te Hanau de betrokken overlijdensregisters juist in deze periode een hiaat vertonen. Meer vertrouwen verdient daarom de advertentie van de vader in de Leeuwarder Courant, die het overlijden een dag later stelt.

41. Het huwelijk van ***Severinus Wijbrandus Potter en Geertruida Petronella Berkholst in*** „De Indische Navorscher" jrg. 4 — 1938, blz. 23. Mogelijk stamt de bruid uit het geslacht ***Berkholz*** (***Berckholtz***), dat afkomstig heet te zijn uit Rostock, met een uitgestorven tak, die sedert 1793 tot de Rijksadel heeft behoord, en een nog bloeiende tak, die in 1876 in de Russische erfelijke adel werdopgenomen: „Genealogisches Handbuch des Adels — Adelige Häuser B" Band VI (Limburg a.d. Lahn, 1964). blz. 3742 en „Deutschbaltisches Biographisches Lexikon 1710—1960" (Köln-Wien, 1970), blz. 58-60.

42. Aan de goedheid van mevrouw Soemartini, directeur van het Arsip Nasional te Jakarta, zijn inlichtingen te danken op fotokopieën vastgelegd, over het weduwenpensioen voor G. ***P. Potter-Berkholst,*** dat op *f* 35,— per maand werd bepaald, benevens over de juiste voornamen en de doop van ***Sophia J. A. Potter.***

17 nov. 1801, tweede stads-apotheker te Soerabaya, administrateur van Jhr. A. F. van Alphen's suikerfabriek onder Modjokerto, ten slotte suikerfabrikant op de Sf. Soemberkareng onder Probolinggo, die hij in mede-eigendom bezat met D. van Aalst, † 's-Gravenhage 27 febr. 1891, tr. Probolinggo 18 mei 1850 ***Jacoba van Naerssen,*** geb. Batavia 9 aug. 1798, † Sf. Soemberkareng 30 aug. 1862, dr. van *Carel,* resident van Grissee, en de vrije vrouw ***Anjelier. Zij*** was weduwe van ***Abraham van Moesbergen,*** 1ste gezworen landmeter en vendumeester te Soerabaya [43].

Johannes A. *Potter* bezat in de suikerfabriek Soemberkareng een bron van rijke inkomsten, m.a.w. ze verschafte hem een aanzienlijk fortuin. De latere minister 1. D. Fransen van de Putte schreef uit Pandji (resid. Besoeki) 24 mei 1854 aan zijn behuwdoom Jhr. J. P. Cornets de Groot van Kraayenburg "Alle fabrieken zijn geen Soember-Kareng" [44]. Aan hun aandelen in deze oaderneming hebben achterneven en achternichten van Oom Jan, zoals hij in de familie werd genoemd, tot aan de Tweede Wereldoorlog altijd veel belang gehecht.

Aan de Diakonie van Peins, zijn geboorteplaats, schonk *J. A. Potter* 500 gld. in 1859 en nog eens 1000 gld. in 1860 onder bepaling, dat voor de gehele som enig vast goed tot aandenken van hem en zijnen vader mocht worden aangekocht [45]. Dit is gebeurd. Men kent in Peins nog steeds het zgn. Potterland.

Aangenomen is, dat ***Jacoba van Naerssen,*** wier overlijden te Probolinggo is aangegeven en die daar op het kerkhof werd begraven, evenals haar schoonmoeder op Soemberkareng is gestorven, hoewel dit in haar geval niet in een overlijdensadvertentie is vastgelegd [46].

4. ***Hermannus*** *Douwe,* volgt VI.

VI. ***Hermannus*** *Douwe* ***Poffer,*** geb. Peins (Franekeradeel) 29 maart 1804, ambtenaar bij het Binnenlands Bestuur in Ned.-Indië, resident van Japara 1848-1850, van Semarang 1850-1857, van Tegal 1859-1860, † 's-Gravenhage 3 jan. 1894, tr. Soerabaya 31 aug. 1828 ***Anna Adriana de Lanoy,*** geb. Soerabaya 20 april 1814, † 's-Gravenhage 18 nov. 1888, dr. van ***Abraham Hendrik,*** directeur van de Wisselbank te Semarang, en ***Consfanfia Catharina Goldbach.***

Hermannus D. Potfer was ridder in de Orde van de Ned. Leeuw; ook bezat hij de herinneringsmedaille wegens deelneming aan de Java-oorlog. Zijn zevenjarig residentschap van Semarang bevorderde de welvaart van de inheemse bevolking [47]. Tijdens zijn Europees verlof bezocht hij 12 sept. 1858 zijn geboorteplaats Peins. De daar opgedane ervaringen, overgebracht aan zijn broeder ***J. A. Poffer*** moeten deze aanleiding hebben gegeven tot zijn reeds vermelde schenking aan de Diakonie van Peins [48]. Voorgoed gerepatrieerd in 1860 vestigde ***H. D. Potter*** zich te 's-Gravenhage in een mooie, nieuwe wijk: het Willemspark. Hier bewoonde hij met zijn gezin het huis Alexanderstraat 25 op de hoek van de Javastraat, de huidige Ambassade van Polen. Als weduwe is zijn broeder *J. A. Potter* hier bij hem ingetrokken.

H. D. Potfer en ***A. A. de Lanoy*** hadden zestien kinderen; vijf zoons en vijf dochters zijn volwassen geworden:

1. ***Johan Herman Poffer,*** geb. Soerabaya 12 nov. 1830, † aldaar 6 jan. 1831.
2. ***Herman Adolph Potfer,*** geb. Soerabaya 1 okt. 1832, † aldaar 26 okt. 1834.

   De advertentie in "De Javasche Courant" geeft als overlijdensdatum: 26 okt. 1834. De "Almanak van Ned. Indië": 21 okt. 1834. Eerstgenoemde datum verdient de voorkeur. Opvallend in de Almanak is, dat deze drie overledenen heeft onder 21 okt. met ***Herman A. Potter*** als laatste en vervolgens met overslaan van een vijftal dagen onmiddellijk op 27 okt. overgaat.

3. ***Jacoba Anfoineffa Wilhelmina Poffer,*** geb. Sidokarie alias Sidoardjo 31 dec. 1833, † 's-Gravenhage 22 juli 1908, tr. Semarang 10 mei 1854 (aldaar van echt gescheiden 30 sept. 1870) ***Edouard*** *Nicolaas* ***Sieburgh,*** geb. Batavia 13 april 1826, secretaris van de residentie Semarang, suikerfabrikant op de SE. Ardjowinangoen onder Cheribon, laatstelijk rooimeester ten behoeve van de Inlandse bevolking van stad en voorsteden van Semarang, † aldaar 15 juni 1871, zn. van Mr. *Gerardus Joannes* en ***Johanna Gerardina Charlofta le Roux.***

   Daar haar geboorteplaats Sidokarie destijds nog geen eigen Burgerlijke Stand had, is de geboorte van ***Jacoba A. W. Potter*** te Soerabaya ingeschreven.

4. ***Henrieffe Elizabefh Poffer,*** geb. Sidokarie alias Sidoacdjo 24 febr. 1835, † 's-Gravenhage 17 sept. 1917, tr. Semarang 31 okt. 1855 ***Harry Hubert Borel,*** geb. Maastricht 16 maart 1832, lste luitenant der genie Oost-Indisch leger, later suikerfabrikant op de SE. Klaling onder Japara, † aldaar 12 febr. 1898, zn. van ***Jean Henri François*** en ***Henrieffe Wilhelmine*** *Ruperti.*

   Ook de geboorte van ***Henriette E. Potter*** is te Soerabaya ingeschreven.

5. ***Charlotfa Louisa*** *Potter,* geb. Djapan alias Modjokerto 16 juli 1836, † 15 nov. 1836.

43. Het huwelijk van ***Johannes Antonius Potter*** en ***Jacoba van Naerssen*** met nadere gegevens over de bruid in „Ons Nageslacht — Orgaan van de Eugenetische Vereeniging in Nederl.-Indië", 8ste jrg. 1935, blz. 119 onder nr. CIX.
44. R. Reinsma „Brieven van 1. D. Fransen van de Putte uit diens planterstijd" in „Bijdragen en Mededelingen van het Historisch Genootschap", 71ste deel (Groningen, Djakarta — 1957), blz. 167.
45. Bii de familie-advertenties op de naam ***Potter*** in het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage bevindt zich een courantenbericht uit Peins van 8 april 1860 over de genoemde schenkingen. Deze worden hier in verband gebracht met het nog te vermelden bezoek, dat ***Hermannus D. Potter, jongere*** broeder van Johannes ***A. Potter,*** 12 sept. 1858 aan zijn geboorteplaats bracht (vgl. noot 48).
46. Wellicht valt het bewijs nog te leveren uit de Burgerlijke stand van Probolinggo. Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins heeft het grafschrift van ***Jacoba*** van Naerssen. overgeleverd in „Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden betreffende Europeanen op Java" 11 (Batavia, 1935), blz. 326, maar kon het kennelijk 'door verwering niet, goed meer lezen. Zo werd zij: „echtgenoote van J. A. Rott"!
47. Dit stelt ***H. D. Potter*** met voldoening vast in de memorie van overgave, die hij als aftredend resident van Semasang ter hand stelde aan zijn opvolger D. C. A. graaf van Hogendorp: Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, familie-archief van Hogendorp — 1922, inv.nr. 201. De hongersnood, die bij zijn ambtsaanvaarding in mei 1850 velen het leven kostte, wist hij uit te bannen. Hiertegenover stonden enkele grieven van de regering. Hij zou de bossen van de residentie opzettelijk hebben verwaarloosd; bovendien bleek hij in een bepaald geval van de wettelijke voorschriften te zijn afgeweken: Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Archief van het Ministerie van Koloniën inv.nr. 3094, fol. 13. Zelf heeft ***H. D. Potter*** het residentschap van Semarang altijd als het hoogtepunt van zijn loopbaan beschouwd. Typerend mag worden geacht, dat A. A. Vorsterman van Oijen het latere residentschap van Tegal, dat maar kort van duur is geweest, t.a.p. niet vermeldt!
48. Ds. B. Doorenbos, destijds predikant te Peins, heeft H. D. Potter 12 sept. 1858 ontvangen getuige een aantekening, die in het doopboek van Peins bij diens doopinschrijving is ingeschoven. Vgl. noot 45.

Zowel geboorte als overlijden van *Charlotta L. Potter* zijn te Soerabaya ingeschreven. De vader was destijds assistent-resident van Djapan, dat toen nog geen afzonderlijke registratie van de Burgerlijke Stand had. Daarom mag worden aangenomen, dat deze dochter te Djapan geboren en gestorven is, al ontbreekt hiervoor het bewijs [49].

6. *Emelia Julie Potter,* geb. Djapan alias Modjokerto 16 nov. 1837, † 's-Gravenhage 9 juli 1899, tr. Tegal 7 juni 1860 *Jan Rouffaer,* geb. Amsterdam 15 mei 1832, administrateur van de Sf. Soemberkareng onder Probolinggo, † Arnhem 25 maart 1884, zn. van *Bernard Hendrik* en *Helena André de la Porte.*
7. *Sophia Potter,* geb. Modjokerto 27 dec. 1839, † 's-Gravenhage 18 sept. 1914, tr. aldaar 22 mei 1867 *Wijnand Cornelis Dirk van Rijen,* geb. Kampen 10 nov. 1834, luitenant-holonel der infanterie, † 's-Gravenhage 6 nov. 1909, zn. van *Wijnand Cornelis Dirk* en *Gezina Johanna Berghuijs.*
8. *Gustaaf Leonard Potter,* geb. Modjokerto 6 maart 1841, † aldaar 19 okt. 1841.
9. *Paulina Augusta Potter,* geb. Modjokerto 29 juli 1842, † Soerabaya 6 jan. 1843.
10. *Abraham Jacobus Potter,* geb. Probolinggo 30 nov. 1843, lid van de firma Potter en Korndörffer, kooplieden in tabak te Rotterdam, later woonachtig te Gouda en Nieuwer-Amstel, † Amsterdam 21 jan. 1901.
11. *Ferdinand Julius Potter,* geb. Probolinggo *4* juli 1846, ambtenaar bij het Binnenlands Bestuur in Ned.-Indië, laatstelijk secretaris van de residentie Madioen, gepens, in 1884, † Teteringen 8 febr. 1909, tr. Soerabaya 21 maart 1870 Ernestine *Wilhelmine Christiane Weychardt,* geb. Wiesbaden 28 nov. 1848, † Wageningen 20 dec. 1901, dr. van *Ferdinand Wilhelm Konrad,* Stadtschultheisserei-Adjunkt, en *Wilhelmine Thomas.*

   Ferdinand J. Potter is zich — om gezondheidsredenen gerepatrieerd — in woord en geschrift voor Ned.-Indische belangen blijven inzetten. Zo heeft hij er o.a. voor gepleit de opleiding van Indische bestuursambtenaren, toen deze te Delft tot een eind was gekomen, aan de Rijkslandbouwschool te Wageningen te verbinden [50].
12. *Anna Constantia Potter,* geb. Probolinggo 27 aug. 1847, † 's-Gravenhage 26 okt. 1929.

   Anna Constantia Potter, naar haar beide grootmoeders vernoemd, stond in de familie bekend als tante Constance. Zij was de algehele en enige erfgename van haar oom *J. A. Potter* [51]. Met haar is het geslacht *Potter* uitgestorven.
13. *François Théodore Potter,* geb. Pati (resid. Japara) 18 nov. 1848, lste luitenant der infanterie, gepens. in 1880, † Elsene bij Brussel 24 jan. 1905, tr. Dra el Mizan (Algerije) 10 febr. 1881 *Martha Maria Elisabeth Alexandra Withelmine Augusta* Freiin *von Strachwitz und Gross Zauche-Radau* (bij het huwelijk: *Gross Zauche und Souski*), geb. Lieskau (Silezië) 7 okt. 1855, † Saarburg (Trier) 13 nov. 1923, dr. van Freiherr *Ferdinand,* heer van Koselwitz bij Landsberg in Oberschlesien, en *Hedwig* Gräfin *Strachwitz von Gross Zauche und Camminetz; zij* hertr. Elsene bij Brussel 22 dec. 1906 *Théodore Marie Joseph van Lil,* † (gevallen voor het vaderland) als kolonel van het lste regiment jagers te paard in het Belgische leger Adinkerke 29 aug. 1918.

   Volgens familie-overlevering is uit het huwelijk *Potter-won Strachwitz* een levenloos kindje geboren.
14. *Herman Adriaan Potter,* geb. Pati (resid. Japara) 29 maart 1850, lste luitenant der infanterie, gepens. in 1890, † Nieuwer-Amstel 22 juni 1895.

   Herman Adriaan Potter is naar zijn beide ouders vernoemd. De "Almanak en Naam-register van Ned.-Indië" geeft als geboortedatum: 30 maart 1850. Andere bronnen, zoals de stamboeken van het Nederl. leger, wijzen uit, dat het 29 maart moet zijn.
15. *Seraphine Potter,* geb. Semarang 17 sept. 1853, † aldaar 22 maart 1854.

   Aannemelijk lijkt, dat deze dochter in Huize Bodjong, de ambtswoning van haar vader geboren is net als de zoon, die volgt, en dat zij hier ook gestorven is. Begraven werd *Seraphine* in het graf van haar grootvader van moederskant, *A. H. de Lanoy* [52].
16. *Henri Emile Potter,* geb. Huize Bodjong te Semarang 26 aug. 1855, candidaat-notaris, † 's-Gravenhage 16 mei 1885.

Huize Bodjong, de ambtswoning van de resident van Semarang, was een historisch huis buiten de oude stad, waarmee het door de "Bondjongsche weg" was verbonden. Tijdens het bewind van Thomas S. Raffles gebouwd voor de gouverneur van Java's Noordoostkust moest dit huis in 1908 wegens grondverzakking worden afgebroken [53].

Wapens in combinatie.

Het geslacht *Potter* heeft een gevierendeeld wapen gevoerd: 1 in zilver drie potten van sabel, geplaatst één en twee ("trois marmites mal-ordonnées" !), 11 in goud een klimmend hert van keel, III in goud een hart van keel overtopt door twee elkaar toegewende vinken van sabel, IV in zilver een hoorn van sabel met beslag en mondstuk van goud. Helmteken: het hert van het schild uitkomend.

Men vindt het aldus beschreven in J. B. Rietstap's "Armorial Général". De gekleurde wapentekening in A. A. Vorsterman van Oijen's "Stam- en Wapenboek" wijkt hierin van Rietstap af, dat de drie potten geplaatst zijn twee en één en dat ze niet zwart zijn, maar rood evenals de hoorn in het laatste kwartier. Goud en rood zijn bij Vorsterman van Oijen de dekkleden. De plaatsing van de potten één en twee is echter authentiek blijkens een zegelstempel in het bezit van schrijver dezes, zodat we op Rietstap als betrouwbare gids mogen afgaan.

---

49. Wellicht zal dit bewijs te gelegener tijd nog ontleend kunnen worden aan de Burgerlijke Stand van Soerabaya.
50. Publicaties van *F. J. Potter* bevinden zich in de bibliotheek van het Kon. Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde te Leiden. Voor *zover ze* in tijdschriften en mengelwerken zijn verschenen geeft A. Hartmann's „Repertorium op de litteratuur betreffende de Nederlandsche koloniën" ('s-Gravenhage, 1895) met eerste en tweede aanvulling ('s-Gravenhage, 1901 resp. 1906) er uitsluitsel over.
51. Het laatste testament van *J. A. Potter* werd *24 jan.* 1890 verleden voor Mr. Th. L. M. H. Borret, notaris te 's-Gravenhage.

52. P. C. Bloys van Treslong Prins „Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden betreffende Europeanen op Java" IV (Batavia, 1939), blz. 370.
53. „Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië. Tweede druk" I ('s-Gravenhage-Leiden, 1917), blz. 319-320 en III (1919), blz. 742-743. De „Bodjongsche weg" stond bekend als een van de schoonste lanen van Java.

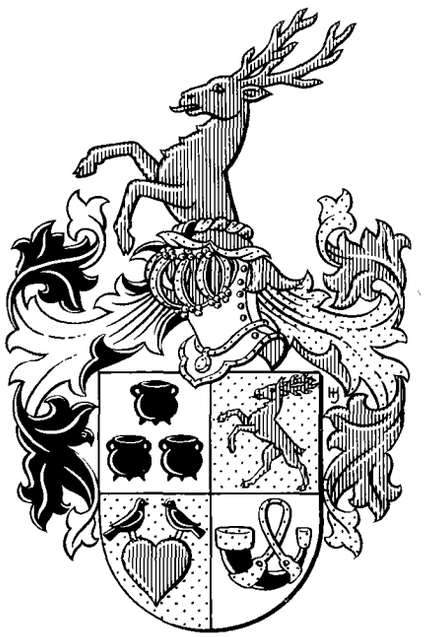

Afb. 2.

Wapen van het geslacht Potter naar tekening van H. C. 't Jong.

Uit de vier kwartierwapens valt af te leiden, dat de gebroeders, ***Haebele*** en ***Fekke Poffer*** dit wapen moeten hebben aangenomen, mogelijk in hun studententijd (omstreeks 1790). Hun kwartieren zijn ***Poffer-Hornsfra*** alias' ***Hoornsfra - Pivé - Feckes.*** We weten uit het ms. wapenboek van Gerrit Hesman, dat ***Sjoerd Poffer,*** eertijds burgemeester van Dokkum, drie potten van keel voerde in een zilveren veld [54]. Kennelijk heeft Vorsterman van Oijen dit als voorbeeld genomen, maar *Harmen* ***Poffer*** koos klaarblijkelijk drie zwarte potten geplaatst één en twee of wellicht zijn zijn kleinzoons hier pas toe overgegaan. Zo goed als de twee geslachten zijn te onderscheiden, zo zijn het hun wapens. Het nieuwe *Potter*-wapen is duidelijk anders dan het oude !

Het vierde kwartier vertoont evenals, het eerste een sprekend wapen. De hoorn wijst op ***Hoornsfra.*** Gerrit Hesman heeft het wapen van ***Jan Wybes Hoornsfra*** overgeleverd [55]. Evenals het *Potter*-wapen wordt het hierbij afgebeeld. Men ziet in de heraldisch rechterhelft: de halve adelaar van sabel in een veld van goud, zo kenmerkend voor Friese wapens: heraldisch links in een veld van keel van boven naar beneden: een hoorn van azuur, beslagen van goud, een ster van goud en een hoofdletter A van zilver. Merkwaardigerwijs dient-de geslachtsnaam zich hier in rebus-vorm aan: hoorn, ster en A maken tezamen ***Hoornsfera*** of wel ***Hoornsfra.*** Voor de hoorn in het ***Poffer***-wapen is azuur, eventueel sabel te verkiezen boven keel.

Het tweede kwartier moet wel het wapen ***Pivé*** bevatten, van elders niet bekend. Het derde kwartier kon niet aan de grootmoeder *Antje* ***Feckes*** worden ontleend. Deze grootmoeder voerde een patronym, géén geslachtsnaam en evenmin, mogen we aannemen, een wapen. Daarom werd in het derde

54. De wapentekenaar Gerrit Hesmsn (1661—1715/'16) heeft ***zijn*** hele leven in Dokkum doorgebracht. Men zie: A. C. Hazevoet „Voor- en nageslacht van de Friese wapentekenaar Gerrit Hesman" in „Gens Nostra" XXVII — 1972. blz. 117-121. Ziin ms. wapenboek berust evenwel in het Gemeente-archief van Leeuwarden als handschrift A 828 van de stedelijke bibliotheek. Het wapen van *Sjoerd Potter,* oud-burgemeester, komt hierin voor op fol. 173.

55. Wapenboek alsvoren, fol. 166. Ir. G. L. Meesters was zo vriendelijk mij op dit wapen attent te maken.

De wapens van Sjoerd Potter en Jan Wijbbes Hoornstra uit het wapenboek van Gerrit Hesman.

Afb. 3. Foto Dikken & Hulsinga, Leeuwarden.

kwartier het wapen van de overgrootmoeder ***Sophia Pivé*** geb. *Hetsing* opgenomen. Ook dit is als een sprekend wapen op te vatten. Waneer we ***Hefsing*** als een samentrekking van ***Herfsing*** beschouwen, dan spreekt een h a r t overtopt door twee zangvogels een taal, die we kunnen verstaan ! Het lijkt dan wel zo goed in de vogels, zwart van kleur, geen vinken, maar nachtegalen te zien. Dit zijn immers de zangvogels bij uitstek. Ze versterken de illusie van het zingende hart.

Opmerking verdient, dat de drie postten van keel in een veld van zilver thans nog voorkomen in het wapen van het Friese geslacht ***Habbema.*** Dit geslacht voert een gedeeld wapen: I in goud de halve Friese adelaar van sabel; 11 doorsneden: a in keel drie zilveren lelies, geplaatst één en twee; b in zilver drie rode stenen potten met drie voeten en twee oren, geplaatst twee en één. H. Kits Nieuwenkamp, die dit wapen beschrijft, vermeldt er ter toelichting bij, dat de stamvader van dit geslacht Ds. ***Gerlacus*** *Habbonis,* begraven in

de kerk te Deersum, gehuwd was met *Liefke Claasdochter Potter* "uit het Dokkummer regentengeslacht van dien naam" [56]. Deze laatste toevoeging lijkt apocrief. Immers in noot 5 valt te lezen: "*Lyfke Claasdr. Potter* is de dochter van *Claas Gerrits Potter* te Jorwerd, secretaris van de Gnieteny Baarderadeel in 1577, later in gelijke functie van Doniawerstal . . ." Niets wijst erop, dat *Claas* van Dokkumse oorsprong zou zijn. Integendeel: het lijkt aannemelijk, dat hij behoort tot het geslacht *Potter* uit Sloten (Fr.), dat een heel ander wapen heeft gevoerd [57]. Niettemin vernemen we van Kits Nieuwenkamp, dat zijn kleinzoon *Nicolaas Habboma*, notaris te Dokkum anno 1621 en burgemeester van Dokkum, het oorspronkelijke leliënwapen van zijn geslacht met het pottenwapen van zijn Dokkummer moeder heeft vermeerderd ! Veeleer zal het zo zijn, dat *Nicolaas Habboma*, het wapen van zijn moeder niet kennende, het pottenwapen van *Sjoerd Sjoerds Potter*, burgemeester van Dokkum, heeft overgenomen, of zou eerstgenoemde misschien het wapen hebben ontworpen en de tweede, quasi-verwant, zich erbij hebben aangepast ? Hoe het precies is toegegaan, onttrekt zich spijtig genoeg aan onze waarneming.

In zijn "Armorial Général" geeft J. B. Rietstap een familie *Visscher* uit Holland als eerste en vierde kwartier van een gevierendeeld wapen: in zilver twee karabijnen van natuurlijke kleur, geplaatst in de vorm van een schuinkruis, met over alles heen een pijl van keel in paalstand, de punt naar boven gericht en overtopt door een opvliegende duif van goud. Als enkelvoudig wapen komt dit blazoen in het wapenboek van Gerrit Hesman voor op naam van *Severinus Visscher* Cornelis' zoon [58]. Al is dit vermoedelijk niet de schoonvader van Ds. *Haebele Potter*, maar een ouder familielid, diens geslachtswapen hebben we hier stellig voor ogen. De voorstelling doet merkwaardig aan. Als we deze zo mogen interpreteren, dat de vredesduif zegeviert over het wapengeweld, dan mag dit wapen typerend heten voor een Doopsgezind geslacht. Zouden we op het denkbeeld komen de alliantie-wapens van Ds. *Haebele Potter* en *Anna Visser* alias *Visscher* bijeen te plaatsen, dan zou het tweede stellig niet onderdoen voor het eerste.

Voortleven in vrouwelijke lijn.

Bij een uitgestorven geslacht heeft het zin ons af te vragen in hoeverre het voortleeft in de vrouwelijke lijn. Er zijn zes vrouwelijke leden van het geslacht *Potter*, van wie thans nog nakomelingschap in leven is, c.q. in leven zou kunnen zijn:

1. van *Sara Harmens Potter* (111, 1) uit haar eerste huwelijk met *Jetse Doedes de Vries;*
2. van *Hiltje Wybes Potter* (IV,1) uit haar eerste huwelijk met *Ulbe Buwalda* en eventueel uit haar tweede huwelijk met *Thijs Wagterveld;*
3. van *Antje Wybes Potter* (IV,5) uit haar huwelijk met *Johannes Kiers:*

56. H. Kits Nieuwenkamp ,,Nederlandsche Familiewapens" III (Haarlem, z.j.), blz. 42 resp. 44.

57. *Claas Gerrits Potter* wordt tot het geslacht *Potter uit* Sloten (Fr.) gerekend in het dossier ,,Potter", dat deel uitmaakt van de Handschriftenverzameling van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

58. Wapenboek alsvoren, fol. 182-183.

4. van *Jacoba A. W. Potter* (VI, 3) uit haar huwelijk met *E. N. Sieburgh;*
5. van *Henriette E. Potter* (VI,4) uit haar huwelijk met *H. H. Borel;*
6. van *Emelia J. Potter* (VI, 6) uit haar huwelijk met *Jan Rouffaer.*

Zekerheid over het voortleven van nakomelingschap bestaat in vier van de zes gevallen. Voor *Hiltje Wybes Potter* en *Antje Wybes Potter* lijkt het waarschijnlijk, maar zou het door nader onderzoek al dan niet bevestigd moeten worden.

De genealogie Buwalda van W. Tsj. Vleer biedt onvoldoende houvast doordat de auteur deze slechts tot 1842 heeft uitgewerkt [59]. Bovendien heeft de heer Vleer wel de levensloop van *Hiltje's* oudste zoon *Abraham Buwalda* gevolgd, maar niet die van *Klaas Buwalda*, de jongere zoon. Deze is aanvankelijk wolkaarder geworden in de lijn van zijn vader, maar als hij het overlijden van zijn stiefvader *Thijs Wagterveld* aangeeft, blijkt hij een militaire loopbaan te hebben verkozen [60].

Fecko Kiers, kleinzoon van *Antje Potter*, had kinderen uit zijn huwelijk met *Gesina Huijser van Reenen* [61].

Sophia Potter (VI, 7) en *Wijnand Cornelis Dirk van Rijen* hadden een dochter en een zoon, die geen van beiden kinderen hebben nagelaten:

VI, 7, 1. *Anna Constantia Gesina Henriette van Rijen*, geb. Maastricht 5 juli 1868, † 's-Gravenhage 13 mei 1931, tr. aldaar 5 okt. 1899 *Julius August Alexander Hyacinth Heribert* Freiherr *von Strachwitz und Gross Zauche-Radau*, geb. Lieskau (Silezië) 1 juli 1854, kolonel der infanterie in Pruissische dienst, † Bad Tölz (Beieren) 14 okt. 1931, zn. van Freiherr *Ferdinand en Hedwig* Gräfin *von Strachwitz.*

A. Constantia G. H. van Rijen was dus gehuwd met een broeder van haar behuwdtante *Potter-von Strachwitz.* Het echtpaar woonde laatstelijk te 's-Gravenhage aan het Nassauplein 4.

VI, 7, 2. *Wijnand Cornelis Dirk van Rijen*, geb. 's-Gravenhage 29 mei 1882, 2de luitenant der huzaren, † 's-Gravenhage **20** jan. 1903 [62].

59. W. Tsj. Vleer ,,Genealogie Buwalda. Historisch Overzicht van de Buwalda-geslachten ± 1500-1842 met naam- en adreslijst uit het jaar 1941" (Hardegarijp, 1954).

60. *Klaas Buwalda* komt als wolkaarder voor in Rijksarchief Overijssel, Archief Souspréfecture Zwolle inv.nr. 14 registre civique van het betrokken arrondissement van het jaar 1811.

61. *Fecko Kiers* en Gesina *Huijser van Reenen* in ,,De Nederlandsche Leeuw" LIX — 1941, kol. 413-414. Man en vrouw zouden een dag na elkaar te Delfshaven overleden zijn, resp. 26 en 27 nov. 1885. Bij verificatie bleek de opgegeven datum in het geval van de man onjuist te zijn. Zijn overlijden is te Delfshaven in 1885 niet ingeschreven. Het gezin telde twee dochters,, toen het in 1854 van Alkmaar naar Ruurlo verhuisde, en heeft. daar vermoedelijk nog uitbreiding ondergaan.

62. Gaarne wil de schrijver aan het eind van deze studie de ambtenaren van het Rijksarchief in Friesland en alle anderen, die hem behulpzaam zijn geweest, in dankbaarheid gedenken. De vereiste beknoptheid bracht mee — men zal er begrip voor hebben — dat niet elke vorm van hulp afzonderlijk kon worden vermeld.

KORTE MEDEDELINGEN

Adelsgunst.

Bij Koninklijk besluit van 1 juli 1982, no. 183, zijn Johan Jacques Vrrsélewel de Witt Hamer, alsmede de volgende kinderen van zijn 'overleden broer: Maria Jacqueline Juliana, Jacqueline Wilhelmina Maria, Paulus Cornelis, Elisabeth Edith Wilhelmina, Johanna Catharina Maria en Margaretha Henrica Maria Versélewel de Witt Hamer, ingelijfd in de Nederlandse adel. Betrokkenen stammen af van Abraham Hamer, die door keizer Rudolf II op 18 oktober 1601 in de Rijksadel werd opgenomen.

Inlijving van het geslacht Arpeau afgewezen.

RAAD VAN STATE

Afdeling Rechtspraak, No. A-1.2024 (1981).

Uitspraak in het geschil tussen:

M. D. Arpeau te 's-Gravenhage (appellant),
vertegenwoordigd door mevrouw mr. M. M. T. Philippi, gemachtigde

en

de Minister van Binnenlandse Zaken, als vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin (verweerder),
vertegenwoordigd door mr. 0. Schutte, secretaris van de Hoge Raad van Adel.

Bij besluit van 30 september 1981 heeft verweerder met machtiging van Hare Majesteit de Koningin het herhaald verzoek van appellant om inlijving in de Nederlandse adel afgewezen.

Verweerder heeft zijn besluit doen steunen op de volgende overwegingen:

> Een eerder verzoek van u werd bij brief van 11 maart 1968 door mijn toenmalige ambtsvoorganger afgewezen, gelet op het ter zake door de Hoge Raad van Adel aan hem uitgebrachte advies, en mede op grond van de overweging dat met betrekking tot deze materie een terughoudend beleid aangewezen wordt geacht.
>
> Omtrent uw nieuwe verzoek is de Hoge Raad van Adel wederom advies gevraagd.
>
> De Hoge Raad van Adel adviseert afwijzend over een inlijving van u in de Nederlandse adel en wel om redenen dat Zwitserse families alleen worden ingelijfd als zij:
>
> a. de jure tot de adel werden gerekend, hetgeen met uw familie niet het geval was, of
>
> b. een buitenlands diploma hadden.
>
> Dit laatste is naar de bevindingen van de Hoge Raad niet aangetoond. U hebt niet anders bewezen dan dat u behoort tot een aanzienlijke regeringsfamilie der Bernse Republiek.
>
> Leden van deze geslachten werden hier te lande op dezelfde voet als inheemse regentengeslachten vroeger wel voor verheffing in aanmerking gebracht, maar niet voor inlijving. Krachtens het Ministerraadbesluit van 21 november 1953 dient verheffing in de adel echter achterwege te blijven. Ik zie geen reden van dit Ministerraadbesluit af te wijken.

Tegen dit besluit heeft appellant bij schrijven van 21 oktober 1981, ingekomen bij de Raad van State op dezelfde datum, beroep op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Apellant heeft zijn beroep bij schrijven van 21 november 1981 als volgt gemotiveerd (enz.).

In rechte:

Ingevolge artikel 74 van de Grondwet verleent de Koning adeldom.

Op basis van deze bepaling wordt door verweerder, die is belast met de behandeling van verzoeken om toepassing van dit artikel, sedert de Raad van Ministers daartoe in zijn vergadering van 21 november 1953 heeft besloten, een beleid gevoerd volgens hetwelk inlijving bij de Nederlandse adel van geval tot geval zal worden beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden.

Met betrekking tot Zwitserse families voert verweerder, blijkens het bestreden besluit, een beleid dat deze alleen woeden ingelijfd als zij:

a. de jure tot de adel werden gerekend; of

b. een buitenlands diploma hadden.

Bij zijn bestreden besluit heeft verweerder afwijzend beslist op het verzoek van appellant om inlijving in de Nederlandse adel op grond van de overweging dat appellant de adeldom van zijn familie niet heeft bewezen. Verweerder heeft zich hiertoe gebaseerd op het aan hem op 1 juni 1981 door de Hoge Raad van Adel uitgebrachte advies.

De Afdeling stelt voorop dat verweerder terecht het standpunt heeft ingenomen dat te dezen de bewijslast op appellant berust. Mitsdien staat de Afdeling ter beoordeling de vraag of verweerder zich op het standpunt heeft mogen stellen dat de door appellant aangevoerde argumenten en overgelegde stukken onvoldoende zijn om diens adeldom bewezen te achten.

De Afdeling acht in dit verband in de eerste plaats van belang dat appellant niet heeft weersproken dat zijn familie niet beschikte over een buitenlands diploma.

Appellant is van mening dat verweerder zijn verzoek om inlijving niettemin had moeten inwilligen omdat zijn familie de jure tot de adel van het hertogdom Savoie en tot de adellijke leenmangeslachten van Pays de Vaud behoorde.

Appellant heeft zijn standpunt uitvoerig gemotiveerd in zijn hiervoor weergegeven beroepschrift en heeft ter ondersteuning daarvan een groot aantal stukken overgelegd.

Ter zitting heeft appellant onder meer nogmaals benadrukt dat zijn voorvaderen vanaf 1553 in officiële documenten als "noble" zijn aangeduid, in welk verband appellant met name ook heeft gewezen op een tweetal stukken van de in adelszaken bevoegde Soevereine Senaat van Savoie van 31 augustus 1570, waarin enerzijds het toeschrijven van adellijke titels aan niet-adellijke personen — naar de interpretatie van appellant — werd verboden en anderzijds Jean Arpeau als "noble" werd aangeduid.

Bovendien heeft appellant onderstreept, dat het feit, dat aan voorvaderen van hem vrijstelling is verleend van de betaling van taille, erop wijst dat hij van adellijke afkomst is, aangezien voor zodanige vrijstelling alleen adellijke personen in aanmerking konden komen.

Verweerder heeft ter nadere toelichting van zijn bestreden

besluit naar voren gebracht dat alleen die Zwitserse families bij de Nederlandse adel worden ingelijfd die in de veertiende eeuw of eerder tot de adel werden gerekend of die naderhand een diploma van de keizer of een andere buitenlandse vorst hadden ontvangen. De door appellant aangevoerde argumenten leveren onvoldoende bewijs van diens adeldom, aldus verweerder. Met betrekking tot de aanduiding "noble" is namens verweerder opgemerkt dat deze kwalificatie vaak in combinatie met andere werd gebezigd, zoals spectable, vertueux en puissant.

Van de zijde van verweerder is hieraan nog toegevoegd dat de Hoge Raad van Adel hem heeft geadviseerd om appellant in de adelstand te verheffen, maar dat zulks krachtens het besluit van de Raad van Ministers van 21 november 1953 achterwege dient te blijven.

De Afdeling overweegt het volgende.

Uit de door appellant overgelegde stukken blijkt dat zeker sedert de aankoop door noble Jean Arpeau in 1552 van de seigneurie de Troches in Chablais (Savoie) — op dat moment onderworpen aan de stad Bern — voor leden van de familie Arpeau de aanduiding "noble" is gebruikt. Voormelde aankoop werd goedgekeurd bij akte van 24 maart 1553 door de regering van Bern. Ten aanzien van genoemde Jean Arpeau is in voormelde akte onder meer het volgende overwogen:

"Et à cause que ledict Jehan Arpeau n'est capable des fiefs nobles, l'avons assoufferté et faict capable tant que touche la portion à luy compétente et ce moyennant trente escus d'or desquelz il nous a contenté".

Overigens is de aanduiding "noble" ook vóór het verkrijgen van de seigneurie de Troches reeds, een enkele maal gebruikt ten aanzien van voornoemde Jean Arpeau.

Zulks blijkt zowel uit het voorlopig huwelijkscontract van 20 april 1547, gesloten tussen Jean Arpeau, voornoemd, en Bernardine de Senarclens, die van adellijke afkomst was, als uit een brief van 8 januari 1551 van de Soevereine Regering van Bern aan noble Jean Arpeau, alsmede uit een akte van ratificatie van 5 december 1550 betreffende noble Jean Arpeau. De afdeling is niet tot de overtuiging gekomen dat de aanduiding "noble" in de desbetreffende documenten op zichzelf beschouwd een adellijke titel is. De Afdeling heeft hiertoe overwogen dat, naar appellant heeft onderschreven, de aankoop van een seigneurie op zichzelf geen adeldom met zich brengt. Het door appellant genoemde besluit van de Soevereine Senaat van Savoie van 31 augustus 1570, waarbij Jean Arpeau, seigneur de Troches, werd aangeduid als "noble" kan, naar het oordeel van de Afdeling niet de conclusie rechtvaardigen dat deze Jean Arpeau reeds hierom tot de adel van het toenmalige hertogdom Savoie behoorde of ging behoren.

Appellant meent dat zijn adeldom voorts blijkt uit het vonnis van 23 juni 1600 van de Soevereine Senaat van Savoie, waarbij aan noble Samuel Arpeau, zoon van noble Jean Arpeau, en 'diens echtgenote noble Rose de Plancholle vrijstelling werd verleend van de betaling van taille voor hun in Nerniers, Chablais (Savoie) gelegen goederen.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft verweerder zich op het standpunt kunnen stellen dat hieruit niet zonder meer blijkt dat noble Samuel Arpeau tot de adel van Savoie behoorde. Appellant heeft ter zitting erkend dat zodanige vrijstelling ook verleend kon worden aan niet-adellijke personen, zoals geestelijken en hoog geplaatste militairen. Ook aan het

door appellant aangehaalde vonnis van de Soeveraine Chambre des Comptes de Savoie van 19 augustus 1636 waarbij aan noble Claude Nicolas Arpeau, kleinzoon van een neef van noble Jean Arpeau, met betrekking tot de door hem in Veyrier, Savoie, verworven goederen vrijstelling van de betaling van taille is verleend, kan geen argument worden ontleend aangezien deze behoorde tot een andere tak van de familie Arpeau.

De vermelding in dat vonnis van hertogelijke brieven van 13 april 1570 aan meergenoemde Jean Arpeau biedt de Afdeling geen aanknopingspunten voor diens adeldom, nu onvoldoende duidelijkheid bestaat 'over inhoud en betekenis van die brieven.

Appellant is er evenmin in geslaagd aannemelijk te maken dat zijn voorouders tot de Vaudoise adel hebben behoord.

De overige argumenten die appellant heeft ontvouwd hebben de Afdeling evenmin tot het oordeel kunnen brengen dat verweerder zich ten onrechte op het 'standpunt heeft gesteld dat appellant niet heeft bewezen dat zijn familie de jure tot de adel werd gerekend.

Aangezien niet is gebleken dat het bestreden besluit in aanmerking komt voor vernietiging op een van de in artikel 8, eerste lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen genoemde gronden dient het beroep van appellant te worden verworpen.

Uitspraak:

De Raad van State, Afdeling rechtspraak:

Gezien de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen en de Wet op de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

verwerpt het beroep.

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 28 oktober 1982, door mr. P. J. G. Kapteyn, voorzitter, mr. J. H. Blaauw, lid, en mr. P. J. Verdam, lid i.b.d., in tegenwoordigheid van mr. R. R. Winter, ambtenaar van Staat.

Macalester (Loup)

(1982, 193-206).

Wijlen Dr. J. Mac Lean citeert voor de stamreeks *Macalester Loup* uit het in 1904 verschenen werk "The Clan Donald". Inmiddels is er nieuwe literatuur verschenen, waarnaar ik moge verwijzen [1].

Het door het geslacht *Macalester Loup* gevoerde wapen is het algemeen gebruikelijke van leden van de clan *Donald*. De chief van de clan *Alister of Loup* voert echter het gevarieerde wapen van de Lords of the Isles: in goud een rode adelaar, de borst belegd met een zwarte galei, het schild met een zwarte schildrand, belegd met drie zilveren herkruisde kruisen (2, 1). Op de helm een rechterhand met een dolk. Dekkleden: goud en rood [2].

Daar de clan *Alister* de oudste zijtak van de clan *Donald*

1. **Donald J. Macdonald of** Castleton, **Clan Donald, Loanhead 1978. Sir** Iain **Moncreiffe of that Ilk, The** Highland Clans, **London** 1967.
2. **Sir Thomas** Innes **of Learney, The Clans, Septs, and Regiments of the Scottish Highlands, Edinburgh and London 1965, pag. 498.**

Wapen van de *MacAlisters of Loup.*
Geregistreerd Lyon Register Vol. IV, Folio 105 (1847)
ten behoeve van Lieutenant-Colond ***Charles Somerville MacAlester of Loup and Kennox***, 13th laird of Loup (1797—1891).

is, dient de stamreeks ook van de *MacAlisters* te beginnen met de stamvader van beide takken.

I. *Somerled,* "Rex Insularum", King of *the South Isles* (sedert 1156), † (vermoord samen met twee zoons uit zijn eerste huwelijk) Renfrew in 1164, tr. 2e 1140 *Ragnhilda* Princess *of Man and the Isles,* dr. van *Olaf* the Red Godredson King of *Man and the Isles* (vermoord 1153) en *Zngeborg* of the Earls of *Orkney.*

II. *Reginald* (*Ranald*) King of *the South Isles,* Lord of Argyll, verm. 1164, † 1207, begr. Iona, tr. *Fiona,* dr. van de Earl *of Moray.*

111. *Donald* Lord *of the Isles,* verm. 1207, † Castle of Skipness (Kintyre) 1249, begr. Iona, stichter van de clan *Donald,* tr. een dr. van *Walter* 3rd High Steward of Scotland († 1241) , **en** *Beatrix,* dr. van *Gilchrist* 3rd Earl *of Angus.*

Kinderen:

1. *Angus Mor Mac Donald,* Lord of the Isles, † ca. 1300, begr. Iona, tr. een dr. van Sir *Collin Campbell of Lochow.* Hieruit de Lords of the Isles, Earls of Ross, Lords Macdonald of Macdonald e.d.
2. *Alasdair Mor MacDonald,* volgt IV.

IV. *Alasdair Mor MacDonald,* † 1299, stichter van de clan *Alister.*

Hij was geenszins de 1st laird of Loup, zoals Dr. MacLean onder generatie I aangeeft !

1233 witness to a charter granted by his brother *Angus* **Mor to the** Monastery of **Paisley.**

V. *Donald MacAlister* of the Isles.

Donald **and his** son ***Alexander*** **appear on record in 1291,** when they swore **fealty** to *Edward Z* **of** England. **In 1314** ***Donald*** **of the** Isles **and his** brother *Godfrey are* both **named** as such **and in that** order **as being** received into the **peace of the English king.**

Pas generatie VIII (volgens Dr. MacLean), *Angus Vic-Ean-Dubh,* ook genaamd *Angus M'Alester of The Loupe,* geldt als 1st Laird of Loup ! Deze telling dienen wij aan te houden, daar anders de officiële telling van de chiefs of Clan *Alister of Loup* niet meer klopt [3].

Thans volgen nog enige aanvullingen en verbeteringen:

XVb, sub 3: *Jean Macalister,* † 1795, tr. 1742 *Wilhelm Adolph Johann* Freiherr *von Pelden genannt Cloudt,* geb. 1717, † 1750, Herr zu Harbeshof (bij Kempen), und Vowinkelshof (bij Willich) , zn, van *Jost Wirich* Freiherr *von Pelden genannt Cloudt,* Herr zu Lauersfort, Sollbrüggen, Bloemersheim und Impel, en *Elisabeth Magdalena Margaretha* Freiin *Kinsky von Wchinitz und Tettau* [4].

XVb, sub 7: *Lamberta Catharina Macalister,* geb. Breda 1729 (niet 1733).

XVI, sub 2: *Margaret Mary Macalester,* geb. Doornik 5 jan. 1755, ged. ald. 7 jan. 1755. Vader *Josse le Boullenger* Sr., geb. Leiden 19 dec. 1716, † Parijs 12 sept. 1782, tr. Leiden 17 okt. 1741 *Marie Judith van Robais,* geb. Abbeville 1723, † 's-Gravenhage 23 mei 1761.

XVI, sub 3: *Johanna Macalester,* tr. kort na 15 nov. 1779 *Johan Adolph van den Santheuvel,* † Nijmegen 15 juni 1798.

XVII: *Duncan Macalester Loup,* begr. Plantage Zandvoort. Hij voert volgens' de doopacten van zijn kinderen ongeveer vanaf 1792 de geslachtsnaam *Macalester Loup. Maria Ouwens,* geb. 's-Gravenhage 4 maart, ged. ald. (Grote kerk) 8 maart 1761 (niet 1760). Haar vader Dr. *Willem Ouwens* was lijfarts van Prinses *Marie-Louise van Oranje-Nassau,* begr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 20 maart 1779, tr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 6 febr. 1742 *Johanna Petronella Stelt,* ged. 's-Gravenhage (Grote kerk) 16 nov. 1721, † Franeker, begr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 4 dec. 1776.

XVII, sub 2: *Johanna Petronella Macalester,* geb. 's-Gravenhage 31 okt. 1783.

XVIII, sub 1: Ds. *Johannes Adrianus Carlier,* geb. Nijmegen 6 maart 1802, zn. van Ds. *Adrianus Carlier.*

XVIII, sub 2: *Jacoba Agatha Roering,* geb. 's-Gravenhage 28 juli, ged. ald. (Grofte kerk) 22 aug. 1810.

XVIII, sub 10: *Albertus Maximilianus Macalester Loup,* geb. Zaltbommel 12 juli 1825.

XX. *Johanna Louise van der Leeuw,* geb. Eemnes 6 juni 1852.

Frederik Willem Slangen, † Batavia 14 dec. 1928,

P. R. TH. **ZANDER TER MAAT,**

3. **Burke's** Landed Gentry, **1937, pag. 1448.**
4. **Richard Verhuven, Das Rittergut Erprath *bei* Toenisberg im Kreise Kempen-Krefeld und seine Besitzer, Hülserberg bei Krefeld 1934.**

Wapens, vlaggen en onderscheidingsvlaggen.

Gelet op de daaromtrent herhaaldelijk gestelde vragen heeft de Hoge Raad van Adel een overzicht opgesteld omtrent de wettelijke bepalingen ten aanzien van wapens, vlaggen en onderscheidingsvlaggen. Ter kennisneming voor geïnteresseerden en om reacties uit te lokken wordt de tekst van dit overzicht hier gepubliceerd.

A. Het vaststellen van wapens, vlaggen, onderscheidingsvlaggen en commando-vlaggen.

a. *Het vaststellen van wapens.* De wapens van het Koninkrijk c.q. de Koning, van leden van het Koninklijk Huis en van publiekrechtelijke lichamen worden vastgesteld bij Koninklijk besluit. Voor de beide eerste categorieën berust dit op het gebruik, voor de publiekrechtelijke lichamen is dit laatstelijk geregeld bij het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. 181, zoals dit is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 21 okt. 1977, Stb. 605. De Hoge Raad van Adel houdt het register van de wapens der publiekrechtelijke lichamen bij.

Blijkens art. 3 lid 1 sub d van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is de regeling van het wapen van het Koninkrijk een aangelegenheid van het Koninkrijk: aan deze bepaling is geen uitvoering gegeven.

De wapens van adellijke geslachten worden vastgesteld bij diploma, dat door de Koning wordt getekend en door de betrokken minister wordt gecontrasigneerd; de Hoge Raad van Adel houdt het register hiervan bij. Van leden van geslachten, die na 1814 in een ridderschap benoemd zijn en die geen acte van bewijs ontvingen, zijn de wapens eveneens geregistreerd bij de Raad.

Niet-adellijke geslachten kunnen zelf een wapen aannemen. Vermeden dient te worden dat de keuze valt op een wapen, dat reeds door een ander geslacht wordt gevoerd. Men kan zo'n wapen — alsook reeds bestaande wapens — desgewenst bij het Centraal Bureau voor Genealogie laten registreren.

b. *Het vaststellen van vlaggen.* De Nederlandse vlag — tevens vlag van het Koninkrijk der Nederlanden, zodra daarvan sprake was — werd het eerst vastgesteld bij resolutie van de Staten-Generaal van 14 febr. 1796 (de nationale vlag, bestaande uit drie evenwijdige banen van gelijke breedte: rood, wit en blauw). Dit formele besluit verviel bij de inlijving bij Frankrijk in 1810.

De kleuren van de Nederlandse vlag zijn vervolgens vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 febr. 1937. no. 93. Een wetsontwerp d.d. 22 mei 1937, ingediend bij Koninklijke boodschap, betreffende beschrijving en gebruik van de Nederlandse vlag werd 9 jan. 1952 weer ingetrokken.

Voor de Marine werd de Koninkrijksvlag vastgesteld bij beschikking van de minister van Marine van 16 aug. 1949, no. 18503/142779.

Blijkens art. 3 lid 1 sub d van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is de regeling van de vlag van het Koninkrijk een aangelegenheid van het Koninkrijk: aan deze bepaling is geen uitvoering gegeven.

De vlag van de Nederlandse Antillen werd ingesteld bij Landsverordening van 19 nov. 1959, Publ.bl. no. 162; de kleuren en een verdere detailbeschrijving werden nader vastgesteld bij Beschikking van de minister van Algemene zaken van 2 dec. 1959, Publ.bl. no. 175.

Vlaggen van publiekrechtelijke lichamen worden door de besturen van deze lichamen ingesteld. Bij rondschrijven d.d. 30 april 1948, no. 2503 Afd. B.B. Bur. Bestuurszaken, van de minister van Binnenlandse zaken aan de Heren Gedeputeerde Staten der onderscheiden provinciën werd verzocht advies van de Hoge Raad van Adel

in te winnen alvorens, over te gaan tot het instellen van een provinciale vlag. Betreffende de vlaggen van gemeenten en waterschappen werden soortgelijke verzoeken gedaan d.d. 29 juni 1957, no. 20836, Directie B.B., Afd. Bestuurszaken, Bur. Kabinetszaken, en d.d. 12 april 1961, Directie Hoofdafd., Afd. B.B., no. B61/836, beide van de minister van Binnenlandse zaken aan Gedeputeerde Staten der (onderscheidene) provinciën, De Hoge Raad van Adel houdt een vlaggenregister bij.

Particulieren zijn vrij zelf een vlag aan te nemen.

c. *Het vaststellen van onderscheiding+ en commandovlaggen.* Onderscheidingsvlaggen zijn vlaggen, toegekend aan leden van het Koninklijk Huis en aan hoge civiele en militaire autoriteiten; 'commandovlaggen worden gevoerd door hoge militaire autoriteiten, die een operationeel commando bekleden.

(1) Onderscheidingsvlaggen zijn bij Koninklijk besluit, Ministeriële beschikking of beschikking van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten vastgesteld voor:

de Koning bij K.B. van 27 aug. 1908, no. 87, Stb. 291;

H.K.H. Prinses Juliana bij K.B. van 8 nov. 1909, no. 39, Stb. 358;

Z.K.H. Prins Bernhard bij K.B. van 18 juni 1937, no. 115, Stb. 4;

HH.KK.HH. Prinses Juliana en Prins Bernhard kunnen desverkiezende voor gemeenschappelijk gebruik een gecombineerde ondesscheidingsvlag voeren, vastgesteld bij Koninklijke beschikking van 23 febr. 1981, no. 1;

de dochters van H.M. Koningin Juliana bij K.B. van 10 nov. 1955, Stb. 520 en K.B. van 5 sept. 1960, no. 58, Stb. 386:

Z.K.H. Prins Claus bij K.B. van 16 febr. 1966, Stb. 71;

de ministers, met uitzondering van de minister van Defensie, bij K.B. van 28 sept. 1972, Stb. 585:

de minister van Defensie laatstelijk bij K.B. van 10 april 1957, no. 31:

de staatssecretaris van Defensie bij K.B. van 20 okt. 1971, no. 55;

de gouverneur van de Nederlandse Antillen bij K.B. van 14 maart 1966, no. 2;

de inspecteur-generaal der krijgsmacht bij Min. besch. van 26 maart 1982, afd. Defensiestaf/Kabinet nr. D 81/930/3035:

de chef Defensiestaf (tot 1 dec. 1976: voorzitter van het Comité van de Verenigde chefs van staven) bij Min. besch. van 13 dec. 1974, Bureau Secretaris-Generaal, nr. 389.229/E;

een vlagofficier met de rang van admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;

een vlagofficier met de rang van luitenant-admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;

een vlagofficier met de rang van vice-admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;

een vlagofficier met de rang van schout-bij-nacht bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;

een vlagofficier met de rang van commandeur bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46.

de commandant van het Commando Opleidingen Koninklijke Landmacht bij besch. van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten bij de herziening van het Voorschrift Ceremonieel 1973 1;

1. In het betreffende voorschrift opgenomen onder de commandovlaggen.

de commandant van het Nationaal Logistiek Commando bij besch. van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten bij de herziening van het Voorschrift Ceremonieel 1973 [1];
de commissarissen der Koningin in de verschillende provincies sedert de secretaris-generaal van Binnenlandse zaken in 1918 aan ieder van hen een door de Prins der Nederlanden geschonken vlag toezond.

Bovendien mag de bij K.B. van 16 nov. 1957, no. 65 vastgestelde vlag door gezagvoerders, die tevens officier der Koninklijke Marine Reserve zijn, als natievlag gevoerd worden aan boord van koopvaardijschepen, na verkregen Koninklijke vergunning.

(2) Commandovlaggen zijn bij Koninklijk besluit, Ministeriële beschikking of beschikking van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten vastgesteld voor:
een vlagofficier met de rang van admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
een vlagofficier met de rang van luitenant-admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
een vlagofficier met de rang van vice-admiraal bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
een vlagofficier met de rang van schout-bij-nacht bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
een vlagofficier met de rang van commandeur bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
een hoofdofficier, zijnde eskadercommandant of regionale bevelhebber, bij K.B. van 31 aug. 1956, no. 46;
de Bevelhebber der Landstrijdkrachten (vroeger: chef van de Landmachtstaf) bij Min, besch. van 23 jan. 1952, Generale Staf, sectie G 3, nr. 7891;
de commandant van het Eerste Legerkorps' bij Min, besch. van 23 jan. 1952, Generale Staf, sectie G 3, nr. 7891:
de Nationale Territoriale Commandant bij besch. van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten van 22 mei 1975, nr. 859/D/75 conf.;
een divisiecommandant bij Min. besch. van 23 jan. 1952, Generale Staf, sectie G 3, nr. 7891;
de commandant van het Korps Mobiele Colonnes bij Min. besch. van 27 aug. 1965, Generale Staf, nr. 65.0080/3 F:
de legerkorpsartilleriecommandant bij Min. besch. van 11 juni 1955, Generale Staf, nr. 209047;
de Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten (vroeger: chef van de Luchtmachtstaf) bij Min. besch. van 4 juni 1955. Luchtmachtstaf, nr. 200.518 B [2];
de commandant van het Commando Tactische Luchtstrijdkrachten bij Min. besch. van 4 juni 1955, Luchtmachtstaf, nr. 200.518 B [2];

de commandant van het Commando Luchtverdediging bij Min. besch. van 4 juni 1955, Luchtmachtstaf, nr. 200.518 B [2];

de commandant der Koninklijke Marechaussee bij Min. besch. van 27 juli 1973, Directie Juridische Zaken, Afd. Wetgeving en Publiekrecht, nr. 321.339/5 F.

B. Bescherming van wapens, vlaggen en onderscheidingsvlaggen.

a. ***Bescherming van wapens.*** Art. 435b lid 1 van het Wetboek van Strafrecht luidt: Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt van woorden, uitdrukkingen of kentekenen, die aanduiden of de indruk kunnen wekken, dat zijn optreden is bevorderd dan wel de steun of de erkenning geniet van rijkswege, vanwege de Nederlandse Antillen of een buitenlandse mogendheid dan wel vanwege een volkenrechtelijke organisatie wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden. Dit artikel was ingevoerd bij de wet van 20 dec. 1956, Stb. 667 (toen stond na "van rijkswege": vanwege Suriname, de Nederlandse Antillen, Nederlands Nieuw-Guinea of een buitenlandse mogendheid dan wel vanwege een volkenrechtelijke organisatie wordt gestraft ...) en gewijzigd bij de Wetten van 26 juli 1975, Stb. 340 en 10 mei 1978, Stb. 251. De memorie van toelichting zegt hierover:

> „De aanbeveling van de Verenigde Naties om ook het embleem van die organisatie, haar naam en andere kentekenen te beschermen kon leiden tot uitbreiding van de werkingssfeer ofwel van artikel 435bis, ofwel van artikel 435bis a tot de Verenigde Naties. Geen van beide oplossingen is gelukkig. Het rodekruis-teken heeft in het oorlogsrecht een zo bijzondere betekenis, dat misbruik onder alle omstandigheden verboden moet zijn. De omstandigheden, waaronder misbruik van het Zwitserse wapen strafbaar is, stroken niet met die, waaronder misbruik van het embleem van de Verenigde Naties strafbaar moet zijn. Bovendien dient de bescherming zich uit te strekken tot emblemen, namen en kentekenen van andere internationale en supranationale organisaties van staten. Maar zou het dan niet tevens wenselijk zijn mede te verbieden het gebruik van naam, embleem en kenteken van Nederland, de andere rijksdelen en buitenlandse mogendheden, wanneer dit op zodanige wijze geschiedt, dat hierdoor ten onrechte de indruk gewekt wordt, dat een staat of een organisatie van staten het optreden van de gebruiker bevordert, steunt of erkent ?"

Het woord wapen wordt hier slechts eenmaal gebruikt: toch staan de woorden "Zwitserse wapen" en "embleem van de Verenigde Naties" op één lijn, zodat geconcludeerd mag worden, dat het artikel inderdaad ook op het Nederlandse wapen slaat.

Artikel 435c geeft een soortgelijke bepaling voor het rodekruis-teken en de woorden „Rode Kruis" of "Kruis van Genève". Dit artikel is in de wet opgenomen ter voldoening aan het voorschrift van art. 27 der op 6 juli te Genève gesloten internationale conventie, goedgekeurd bij de Wet van 25 mei 1908, Stb. ***125,*** krachtens art. 6 dier Wet in werking getreden op 1 januari 1914. Thans is dit verdrag vervangen door de eveneens Geneefse conventie voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde van 12 aug. 1949, Trb. 1951, no. 72.

Artikel 435d beschermt het wapen van het Zwitserse Eedgenootschap en kan thans beschouwd worden als uitvoering van bovengenoemd Geneefs verdrag van 1949, dat vanwege de relatie die er tussen het roldekruis-teken en het Zwitserse wapen is, een dergelijke bescherming uitdrukkelijk voorschrijft.

Hoe staat het met de bescherming van het Koninklijk wapen, dat — zoals bekend — gelijk is aan het Rijkswapen ? Het voeren van dit wapen met de benaming "hofleverancier" lijkt niet onder art. 435b lid 1 Sr. te

2. In het betreffende' voorschrift opgenomen onder de onderscheidingsvlaggen.

vallen. Wel is dit het geval, indien de vermelding "hofleverancier" niet wordt gebruikt, aangezien dan het Rijkswapen wordt gevoerd.

Bij de invoering van de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken op 1 jan. 1971 is afgeschaft de Merkenwet van 30 sept. 1893, waarvan art. 4 bis lid 1 sub b de bepaling bevatte dat een merk niet mocht bevatten "wapens, vlaggen of andere Staatsemblemen van de tot het Unieverdrag toegetreden Staten, zomede iedere nabootsing daarvan, bezien uit heraldisch oogpunt ..."

Een soortgelijk voorschrift gold voor de emblemen van internationale organisaties en het wapen van het Koninkrijk of een deel daarvan of van een daarin gevestigd publiekrechtelijk lichaam, maar de bevoegde autoriteiten konden ontheffing van het voorschrift verlenen.

Blijkens de circulaire van de minister van Binnenlandse zaken d.d. 3 sept. 1979, dep.-onderdeel B.B./W. en B., nr. B79/2199 (zie bijlage), betekent het verlenen van een wapen aan een publiekrechtelijk lichaam het exclusieve recht van gebruik ervan; inbreuk is dus in beginsel onrechtmatig.

Indien een wapen van een publiekrechtelijk lichaam ten onrechte wordt gebruikt, zou, afgezien van art. 435b lid 1 en politieverordeningen, art. 1401 van het Burgerlijk Wetboek, welke bepaling de mogelijkheid opent een verbod te verkrijgen, ook al is geen schade geleden, wellicht uitkomst kunnen bieden. De rechtspraak heeft zich over de toepasselijkheid van art. 1401 nog niet uitgelaten,

b. ***Bescherming van vlaggen.*** Volgens artikel 409 van het Wetboek van Strafrecht is de schipper, die de Nederlandse vlag voert, wetende dat hij daartoe niet gerechtigd is, strafbaar.

Blijkens een circulaire van de minister van Algemene Zaken van 8 dec. 1969, no. 4819, mag op de Nederlandse vlag geen enkele versiering of andere toevoeging worden aangebracht, behoudens toestemming van de Koningin.

Deze toestemming is in de volgende gevallen verleend:

aan de — inmiddels opgeheven — Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club werd bij K.B. van 25 sept. 1847, Staatscourant van 19 okt. 1847, no. 247, pag. 1, toestemming verleend om op de Nederlandse vlag in een blauw broektopkanton de 'Koninklijke kroon te voeren:

aan de Koninklijke Nederlandsche Zeil- en Roeivereeniging te Amsterdam werd bij K.B. van 9 april 1852, no. 63, gewijzigd bij K.B. van 27 juni 1921, Stb. no. 518, het recht verleend om de Koninklijke kroon en het naamcijfer des Konings in goud op een blauw broektopkanton, resp. op een blauwe ruit op de witte baan in de Nederlandse vlag te voeren:

de Koninklijke Roei- en Zeilvereeniging "De Maas" ontving blijkens, schrijven van 8 aug. 1901 (van de particuliere secretaris van de Koningin) het predikaat "Koninklijke", waarna op 26 sept. 1901 bepaald werd dat dit inhield dat de Koninklijke kroon in de vlag gevoerd mocht worden; deze kroon wordt gevoerd in een witte ruit op een rood kruis op een wit veld in de broektop van de Nederlandse vlag.

Verdere bepalingen ontbreken.

c. ***Bescherming van onderscheidingsvlaggen.*** Ook op dit punt ontbreekt elke bepaling.

BIJLAGE.

Rondschrijven d.d. 3 september 1979, nr. B79/2199, afd. B.B./W. en B., van de Minister van binnenlandse zaken aan de gemeentebesturen.

Op verzoek van de Hoge Raad van Adel deel ik U het volgende mede. Steeds vaker worden de Hoge Raad van Adel vragen gesteld omtrent het gebruik door derden van de wapens van gemeenten en van andere publiekrechtelijke lichamen. Ter oriëntatie moge het volgende dienen.

Er bestaat geen wettelijke bepaling, waarbij aan derden het gebruik van bij Koninklijk besluit verleende wapens met zoveel woorden wordt verboden. Artikel 4bis sub e van de Merkenwet, behelzende dat "het merk niet mag bevatten, zij het ook met een geringe afwijking, een wapen van het Koninkrijk of een deel daarvan of van een daarin gevestigd publiekrechtelijk lichaam, tenzij met toestemming van de bevoegde autoriteiten" is op 1 januari 19'71, toen de Merkenwet werd ingetrokken, komen te vervallen. Het staat echter wel vast, dat het verlenen van een wapen door de Kroon aan een gemeente (en alleen na verlening door de Kroon is een gemeente bevoegd een wapen te voeren: zie het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. 181, aangevuld bij Koninklijk besluit van 21 oktober 1977, Stb. 605) inhoudt, dat deze gemeente het exclusieve recht ontvangt dit wapen te voeren. Inbreuk daarop zal dan ook in beginsel als onrechtmatig moeten worden beschouwd.

De onrechtmatigheid valt echter weg, indien een gemeente er in toestemt of er geen bezwaar tegen maakt, dat een derde het gemeentewapen voert. Het gemeentebestuur zal hierbij, ter voorkoming van ongegronde veronderstellingen, omzichtig te werk moeten gaan. Aan bedrijven of instellingen, die geheel van de gemeente afhankelijk zijn, zal meestal zonder bezwaar kunnen worden toegestaan het gemeentewapen te voeren.

Iets anders ligt het bij semi-overheidsbedrijven; hier zal van geval tot geval beoordeeld moeten worden of de band met de gemeente zo strak is, dat het voeren van het gemeentewapen gerechtvaardigd is.

Hetzelfde geldt, maar dan in sterkere mate, ten aanzien van particuliere verenigingen en instellingen, die door de gemeente gesubsidieerd worden. Aan ondernemingen, verenigingen en instellingen, waarin de gemeente noch rechtstreeks noch indirect zeggenschap heeft, zal als regel niet kunnen worden toegestaan het gemeentewapen te voeren.

In het algemeen zal een derde, die het gemeentewapen reeds voert of van plan is dit te gaan doen, terwijl dit bij de gemeente op bezwaren stuit, wel te overtuigen zijn, dat van het gebruik van het wapen moet worden afgezien. Wil hij zich niet laten overtuigen en blijft hij of gaat hij het wapen voeren, dan zijn er twee mogelijkheden. De eerste is het instellen van een rechtsvordering uit onrechtmatige daad om toekomstig onrechtmatig gebruik te voorkomen (art. 1401 van het Burgerlijk Wetboek) : de gemeente zal onder meer de onrechtmatigheid moeten aantonen. De andere mogelijkheid is een bepaling in de algemene politieverordening, waarbij aan derden, behoudens toestemming van het gemeentebestuur, het voeren van het gemeentewapen wordt verboden.

Het afbeelden van het gemeentewapen in (wetenschappelijke) publikaties is geoorloofd: de gemeente heeft geen auteursrecht op het wapen. Ook bestaat geen bezwaar tegen gebruik van het gemeentewapen als plaatsaanduiding op voorwerpen, waarin handel wordt gedreven (b.v. souveniers) of waarmee reclame wordt gemaakt, mits bij het publiek niet op enigerlei wijze de indruk wordt gewekt, dat de productie van of de handel in die voorwerpen onder verantwoordelijkheid van de gemeente geschiedt.

Met betrekking tot bij Koninklijk besluit aan andere publiekrechtelijke lichamen verleende wapens geldt mutatis mutandis hetzelfde.

In dit verband tenslotte nog een enkel woord over de vlag. Een vlag mag gevoerd worden door al diegenen, die een band voelen met het lichaam, dat de vlag heeft ingesteld. Uiteraard moet de vlag wel op correcte wijze worden gebruikt.

Naar ik aanneem zult U met vorenstaande oriëntatie Uw voordeel kunnen doen.

BOEKBESPREKING.

Michel Huberty, Alain Giraud, F. et B. Magdelaine, L'Allemagne dynastique, Tome 1. Chez l'un des auteurs, Alain Giraud, Le Perreux. MCMLXXVI.

Deze serie bedoelt de genealogieën te publiceren van „les quinze Familles qui ont l'Empire", t.w. de in het begin van deze eeuw in Duitsland regerende vorstenhuizen, aanvangende in het begin van de 17de eeuw en omvattende alle wettige takken van die geslachten, dus ook de uit de morganatische verbintenissen, spruitende personen.

Dit eerste deel behandelt de geslachten Hessen, *Reuss* en ***Saksen.*** Uit laatstgenoemd geslacht sproten in en na de 19de eeuw talrijke regerende Europese vorsten, zoals de koningen van België, Bulgarije, Groot-Brittannië en Portugal. Uit de prinsen ***van*** *Battenberg,* spruitende uit een morganatisch huwelijk van een lid van het Hessische vorstenhuis, traden de laatste honderd jaar een aantal personen op de voorgrond — mede onder hun in de Eerste Wereldoorlog verengelste naam *Mountbatten* — waaronder een regerend vorst van Bulgarije, koninginnen van Spanje en Zweden en de vooral uit de Tweede Wereldoorlog bekende graaf *Mountbatten* ***of Burma.***

Toegelicht door talrijke noten verstrekt het werk ook de namen van de ouders van de aangehuwde vrouwen, gegevens over de geraadpleegde bronnen etc.

Dit eerste 'deel, dat bijna 600 bladzijden telt, is te verkrijgen bij een der schrijvers, Alain Giraud, 96 quai d'Artois, 94170 Le Perreux, Frankrijk, voor frs. 200 (édition courante).

Inmiddels is ook het tweede deel van de serie verschenen, hetwelk de vorstelijke huizen *Anhalt,* ***Lippe*** en ***Wurtemberg*** behandelt en waarvan de édition courante frs. 250 kost.

W. W. VAN VALKENBURG.

Dr. J. Belonje en J. G. F. M. G. baron van Hövell tot Westerflier, Leenregister van De Hovele en Het Nijenhuis. Uitg. Pressa Trajectina Utrecht 1981. Inleidingen, Aanhangsels, Aantekeningen en Tabellen, 111 blz.

Blijkens het titelblad op pagina 1 handelt het register over de achterlenen — 1575 t/m 1722 — uitgegeven door leden van het geslacht ***Van*** *Hoevell* betreffende de goederen Olidam bij Goor, Elfferinck bij Enschede, Helmerdinck bij Losser en Bullixhuys bij Geesteren (Gld.). Het leenregister haakt in op de voortreffelijke studie van de tweede auteur "Speurtocht naar de herkomst der Van Hovelo's" in De Nederl. Leeuw 1972, kol. 201-240 (waarin "Het Olidam" reeds in kolom 225 aan de orde werd gesteld), en op het door Dr. J. Belonje aan dit goed bij Goor gewijde artikel in Bijdragen en Mededelingen van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, 79ste stuk, 1964. In verband 'hiermede staan ook de vraag ***Van*** *Thije-van Eyll* door baron Van Hövell, en zijn boekbespreking: J. P. Vredenberg, Het oudste register van de vrijwillige rechtspraak der stad Goor (1333—1408), in De Nederl. Leeuw 1975, resp. kol. 79/80 en kol. 384.

Intussen is er naar wij vernemen op het staatsarchief te Munster in de z.g. "Sammlung Kindlinger" een belangrijke leenlijst van het oud-adellijke geslacht ***Van Bevervoorde*** ontdekt, waaruit blijkt dat ***Bernard van*** *Hovele* ca. 1330 leenman was van *Rudolf* ***van Bevervoorde,*** en wel met betrekking tot Het Olidam ! De gevolgtrekking is dat dit goed, vóór het Utrechts leen werd, een allodium moet zijn geweest van het geslacht ***Van Bevervoorde.***

In de Inleidingen A. en B. van het onderwerpelijke Leenregister wijlden de auteurs een leerzame beschouwing aan de leenrechtelijke verhoudingen in Twente en vlak "over de grens" in Gelderland, én aan de functie van de leenkamer. Wat dit laatste betreft is instructief wat Ir. J. van Beijnum concludeert aan het slot van zijn artikel "Hoe werkt een leenkamer ?" (ten aanzien van het Overbetuwse huis Appelenburg), in Gens Nostra 1982, blz. 321-329, namelijk dat een leenkamer in feite een passief lichaam is, dat geen onderzoek instelt naar de rechtmatigheid van de beleningen. Deze visie blijkt geheel overeen te stemmen met de ervaringen van de auteurs Belonje en Van Hövell wat Het Olidam betreft (verg. het Leenregister, blz. 88, laatste zin van de rubriek "Van Wassenaer") .

Voor de genealoog zijn bepaald verrassend de alfabetisch gerangschikte aantekeningen op personen voorkomende in het leenregister en de aanhangsels, evenals de daarop aansluitende tabellen. In deze fragmenten wordt een schat aan gegevens geboden, voornamelijk betreffende families in Goor en wijde omgeving (inclusief het aangrenzende Gelderse gebied). Juist in deze verafgelegen streken zijn de genealogische bronnen vóór 1650 over het algemeen schaars, zodat een ontsluiting daarvan als in het onderwerpelijke geval bij geïnteresseerde genealogen zeker in goede aarde zal vallen.

Speciaal wat de plaats' Goor zelf betreft zij hier gewezen — mede ter aanvulling van de literatuurlijst achterin — op de eigen uitgave destijds van Mr. H. Kronenberg "Het Overijsselsche Geslacht Putman" (z.pl. en j. (C.B.)). De stamvader ***Johannes*** *Putman,* predikant te Goor van 1612-1656, was getrouwd met *Mechteld* ***Meyer*** (vermoedelijk dr. van *Jan* ***Meyer,*** burgemeester van Goor en hofmeier, en van *Janna Pothof*); enige generaties lang vermaagschapte hun nageslacht zich met locale families die ook in het Leenregister van De Hovele en Het Nijenhuis worden behandeld (zoals ***Borgerinck, Cuiper,*** *Stuer*). Hierop sluit weer goed aan het op blz. 60 van het Leenregister vermelde artikel van Mr. H. Kronenberg in De Wapenheraut 1915: "Uittreksels uit het Kerkenboek van Goor" (dit kerkenboek werd in 1656 aangelegd door Ds. ***Abrahamus Putmannus,*** opvolger van zijn vader als predikant te Goor). Ook "De Geslachtslijst der familie Toe Laer" door A. A. Vorsterman van Oyen (Gen. Her. Archief 1890) geeft verschillende aanknopingspunten voor in het Leenregister vermelde Goorse families (zoals *Cuiper,* ***Hilderinck,*** *Hoefslach*).

Ook omdat het Leenregister naar wij vernemen niet voor herdruk in aanmerking komt, laten wij hieronder een aantal aanvullingen volgen op de "Aantekeningen op personen" in de daar aangehouden alfabetische volgorde. Hierbij valt het op dat er in de "gezagscentra" Deventer (voor Twente) en Zutphen (voor de Achterhoek) nog veel additionele gegevens voorhanden zijn.

Borgerinck

Volgens de kwartierstaat *Putman* ***Cramer*** (van de echtgenote van voornoemde Mr. H. Kronenberg) was ***Laurentz Borgerinck*** inderdaad burgemeester van Goor en een zoon van *Jan* ***Borgerinck*** en *Geertje* ***Vullebier.*** Het verpondingskohier van de Achterhoek van ca. 1650 (m.s. Kreynck)

vermeldt een goed Borgerinck, kerspel Warnsveld, buurschap Vieracker.

Colencatnp

Johannes Calencamp, Borculensis, 18 april 1644 jur. student te Franeker, 1647 te Utrecht (verg. 0. Schutte: De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse Studentenverenigingen, dl. III, nr. *172,* hier echter *Galencamp* genoemd).

Coops (= Copes)

Zie Bijlage VI "Gegevens Copes" der Genealogie Van Hasselt door Wijnaendts van Resandt 1934.

Rabo Copes (of *"Schuurmans")* was behalve schepen ook nog burgemeester en stadhouder-richter van Groenlo. Hij overleed aldaar 25 nov. 1613. *Johan Dericksen* was niet zijn zwager, maar zijn stiefvader (mededelingen van ons medelid Mr. J. C. Kutsch Lojenga).

Couper (= Cuiper)

Procl. Deventer *16* mei 1657 (att. op Goor 4 juni 1657): *Bartholdus Cuyper,* j.g., richter tot Diepenheim en secretaris tot Goor, Juffer *Petronella van Marhulsen,* wed. van Joncker *Gerrit van Harteveld,* won. in de Assenstraat.

Cuper (= Cuiper)

Mede gezien de identieke voornamen en stadsfuncties lijken de naamdragers *Couper* en *Cuper* wel onder één en dezelfde noemer *(Cuiper)* gebracht te mogen worden.

Doph (Dopp).

De zogenaamde "tweede vrouw" van *Unico Ripperda* was zijn bijzit *Eve Doppes van Goer* (wier moeder ene bastaard *van Reede* was): "Hij had haer sitten op Arkelstein, waarvan de Drosten van Sallant wegens, de provincie casteleins sijn, en teelde bij haer twee kinderen, met namen: *Harmen* [der Rechten Licentiaet] en Focco" [verg. De Wapenheraut 1901: Genealogie van het Geslacht Ripperda] .

Van Halle

Gerardus ab Halle, Borculoensis, 1629 student te Leiden (zie voormelde Wapenboeken van Schutte, dl. I, nr. 185).

Cop. Zutphen 6 febr. 1639: *Gerrit van Halle,* adelborst onder C(apt.) *Loo, Janniken Gerrits, Gerrit Jansz.* gew. burger alh. nag. dr.

Procl. Zutphen 10 mei 1646 (acc. testim. 30 mei 1646, cop. Gorssel) : *Hubert Jansz., Jan Huberts* gew. burger alh. nag. sn., en *Anneke van Hal, Bartelt van Hal* gew. borgemeester te Borculo nag.dr.

Cop. Zutphen 22 april 1649: *Gerrit Gerrits, Gerrit Alberts* gew. burger alh., nag.sn., *Claesken van Hal, Bartelt van Hal* gew. borgemeester te Borculo nag.dr.

Cop. Zutphen 16 jan. 1651 *Harman Sluijter, Tilman Sluijter te* Nede sn., *Clasken van Hal, Gerrit Gerrits* gew. borger alh. nag. wed.

Helmich

Procl. Stad Delden 2 juni 1661 (cop. Losser 23 juni 1661): *Michael Helmich,* sn. van *Hendrick Helmich* burger alh., *Maria Sophia Hoefslaqh,* dr. van *Jan Hoefslagh* in sijn leven burger (burgemeester ?) te Goer.

Procl. Stad Delden 2 en 28 febr. 1686: *Helmich Helmich,* sn. van wijlen Burgemeester *Coenraet Helmichs* binnen Delden, *Bernardina Coupers,* dr. van wijlen *Wolter Couper* binnen Goor.

Mysterieus is de *Henricus Helmich,* praetor collegii te Utrecht 1615 (?), "famille" (van) *Henricus Rochlingh,* praetor collegii 27 Anno 1644 (zie voormelde Wapenboeken van Schutte, dl. 111, nr. 93).

Hofmeyer (= Meyer)

Procl. Lochem 16 sept. 1627, cop. Goor: *Johan Schutte Henrici Schutte* van Vreden ehel. sohn, *Aelken Meyers Lammers Hofmeyer* toe Goer ehel. dochter, wed. van zal. *Stoffel Stuir.*

Griethe (Margaretha) Meyer (zuster van *Jan Meyer,* burgemeester van Goor en hofmeier) tr. ca. 1605 *Johan Pothoff Hendricksz.,* herbergier "in de Gouden Leeuw" te Goor. Vermoedelijk zijn *Griethe* en *Jan* kinderen van *Albert Meyer,* † Goor 31 aug. 1612 (Grafzerk Goor).

Hoffslach (Hoefslag)

Een *Zweder Hoefslach* wordt in 1520 als keurnoot te Ootmarsum vermeld. *Johan Hoefslag,* hofmeier te Ootmarsum 1544-1556, tr. *Katharina Anthonidr. Ketwich.* Kinderen: *Antoni Hoefslag,* hofmeier, en *Aleida Hoefslag,* tr. 1603 *Gerhard Bennink,* rentmeester te Neuenhaus 1600, 1617 (zie Jaartallenboekje Ootmarsum, Stichting Heemkunde Ootmarsum 1981, Bijlage II, Geslachtslijst Van Beverforde) .

Procl. Lochem 25 febr., cop. aldaar 29 april 1627: *Johan Haeck,* sone van *Johan Haeck* toe Vreden, und *Grietien Hoefslach,* zal. Mr. *Gerrit Hoefslachs* dochter.

Arnoldus Hooffslach, der Rechten Doktor, ca. 1635 ingeschreven in het burgerboek van Lingen.

Gerrit Hoefslach, herbergier "in de Engel" te Goor 1591-1638, tr. N.N. Dochter *Hilleken Hoefslach,* † Goor 21 nov. 1676, tr. *Hendrik van Coesvelt,* bierbrouwer en herbergier "in de Engel", † Goor 21 nov. 1668.

In De Nederl. Leeuw 1982, kol. 346, wordt een *Wessel Hoffslach,* burger van Almelo ca. 1600, vermeld.

Procl. Zutphen 23 juni 1650 *Ignatius ter Knippenborch,* I.U.D., en *Catharina Ham, J. Hoefslach* nag. wed. won. tot Goer (*Ignatius* was student te Leiden 1641 en ambtman van Elten in 1664).

Hülsken

Cop. Zutphen 30 jan. 1639 *Herman Hulske,* onder C(ap.) *Trefray, Anna Jans, Jan Hansz.* nag. wed.

(Identiek met ?) *Harmen Hulsken,* van Steinfurt, procl. Zutphen 1 okt. 1643 *Engelbertgen Dries,* van Deventer (wellicht heeft hij gestudeerd aan het Gymnasium Arnoldinum te Steinfurt ?).

Wilhelmus Hulsken prom. jur. te Harderwijk 15 aug. 1702 (Oldenzaal). *Wilhelm* was in 1706 landschrijver van Twente (Gelderse leengoederen Van Limburg Stirum, dl. 111, 3, blz. 155). Uit zijn huwelijk met *Elisabeth Jalink* had hij een dochter *Catharina Aleida,* ged. Goor 2 nov. 1710, † Haaksbergen, tr. Goor Ds. *Gerardus Imminck,* predikant te Haaksbergen.

Een *Gerh. Hulsken,* van Goor, was in 1733 student te Lingen.

Jalink

Bovengenoemd "Kerkenboek van Goor" vermeldt vele naamdragers. Als stamvader treedt naar voren *Derck Jalinck* Sr., burgemeester van Goor, † 1667 (85 jaar oud), tr. *Geertken Wessels; zij* lieten te Deventer resp. in 1622 een zoon *Hendrik* en in 1624 een dochter *Jenneke* dopen. Mogelijk is deze *Derck* (Sr.) een zoon van *Derrick Jalink,* wiens weduwe *Geertgen Jalink* 9 febr. 1585 wordt vermeld in de Deventer

Renuntiatiën, o.a. te zamen met *Gerrich Derrecksz. Schulten,* van Goer.

Er was een goed Jalinck (Jolinck) in het kerspel Lochem, buurschap Barchem, vermeld sinds 1345 (Gelderse leengoederen Van Limburg Stirum, dl. 111, 3).

Cotting, Kotting, Kottinck

Procl. Zutphen 15 jan. 1643, acc. testim. 26 jan. 1643, cop. tot Ahuys: *Johannes Herman Kottig,* schoolmeester tot Ahuysen, *Maria Catharina Lieben, Matthias Lieben,* gew. predikant in de Onderpfalz nag. dr. *(Maria Catharina* deed met Pasen 1639 belijdenis te Zutpthen).

Kuiper

Wel onder de hierboven behandelde gemeenschappelijke noemer *Couper-Cuper* (= *Cuiper)* te brengen.

Marckeloff

Cop. Zutphen 6 nov. 1603 *Willem Schoolwijc,* burger alhier, *Judith Marcus, Adolph Marcolf* nag. wed. (verg. L. R. Veluwe, blz. 241).

Michorius

Lubberta Pothoff was een dochter van *Jan Hendricksz. Pothoff,* herbergier "in de Gouden Leeuw" te Goor, en van *Griethe Albertsdr. Meyer.*

Uit het huwelijk *Michgorius-van Eyll* sproten ook nog:

a. *Lubberta Anna Michgorius,* ged. Coevorden 18 juni 1671.

b. *Wilhelmina Johanna Michgorius,* ged. Coevorden 29 jan. 1673, tr. le (ondertr. Groningen 1 mei 1697) *Otto Swalve,* I.U.D., advocaat en gemeensman te Groningen, zn. van Mr. *Tiberius Swalve,* convooimeester, en *Eppina Tettema;* tr. 2e (ondertr. Groningen 26 juli 1704) *Doedo Aepkens,* kapitein, van Farmsum (uit het eerste huwelijk twee dochters te Groningen gedoopt).

Ten Oever

Lidmaat te Goor 27 juni 1658 *Geertruit te Noever,* vrou van *Wolter Pothoff* (burgemeester van Goor 1660).

Everhardus ten Oever, Gorensis, 1646 student te Utrecht (vgl. voormelde Wapenboeken van Schutte, dl. 111, nr. 139).

Voor verdere naamdragers zie ook het fragment Suave in De Ned. Leeuw 1953.

Plijster

Cop. Zutphen 30 okt. 1642 *Corneliss Pluyster,* burger te Arnhem, *Lijsbeth Kuitongs (sic !), Gerrit Kersenburch* nag. wed.

De Rode van Heeckeren

De genealogie van dit geslacht uit 1883 (Her. Bibl. V.) blijkt uit eigen ervaring op vele punten onbetrouwbaar te zijn en dient dan ook met de nodige reserve te worden benaderd.

Stuer

Procl. Zutphen 5 mei 1605 (acc. testim, naar elders,) : *Johan Stour,* borgemeister tot Goor, *Catarina te Kalfster, Jan te Kalfster* g.b.a.n.d.

Van de(n) Wall

Voor *Arnold (Arent) van den Wall,* tr. 1561 *Geertruid Swaeffken,* en vooa hun kleinzoon *Derk van den Wall* tot Hoogelbergen, tr. 1620 *Maria van Hövell tod den Dam,* zie de genealogie Van den Wall door Jhr. Röell in De Ned. Leeuw 1938, kol. 17 en 19.

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Bokhorst (1940, 214). 'Blijkens zijn geboorte-akte is de onder generatie XIIbis, 5 genoemde *Dirk Bokhorst* (echtgenoot van *Elisabeth Hendrika Voltelen)* niet geboren in 1865, maar in 1864. Zijn vader heet geen *Dirk,* maar *Hendrikus Bokhorst.*

R. J. CASTENDIJK.

Van Buckhorst (van Bockhorst).

A. Waar bevindt zich thans het geschilderde portret van *Willem (ZV) van Buckhorst,* heer van Buckhorst en Zalk (1542), burger van Kampen 2 dec. 1520, drost van IJsselmuiden 1550-1563, drost van Salland 1556, † 25 maart 1573, begr. Zalk, tr. *Mechteld Oem van Wijngaerden.*

Dit portret hing destijds in de zaal van kasteel Buckhorst te Zalk en is na het overlijden van de ongehuwde Mr. *Jan Hendrik Coninck* baron *Bentinck,* heer van Buckhorst en Zalk, te Zwolle 17 nov. 1839 wellicht bij één van zijn erfgenamen terechtgekomen. In één van de takken *Bentinck,* tot Diepenheim (later Engelse tak), tot Schoonheten (aldaar is genoemd portret thans niet aanwezig), de familie *Royer* of in andere vrouwelijke lijnen; of bij nakomelingen in de families *Van Borssele* (uitgestorven in 1917), *Van Persijn, Nairac, Acquoy* of *Van Brakelí.*

B. Waar bevinden zich thans de originele aharters van het huisarchief *Buckhorst* over de jaren 1340-1670, waarvan Mr. *Willem Anne* baron *van Spaen La Lecq,* heer van Hardenstein, 1750-1817, tr. Zalk 12 okt. 1773 *Anna Benfinck,* vrouwe van Buckhorst en Zalk, 1757-1818, destijds regesten heeft 'gemaakt, welke thans bij de Hoge Raad van Adel, collectie Van Spaen, inv. nr. 162 berusten, gepubliceerd in de Kamper Almanak 1981/1982, blz. 221-240. Het is mogelijk dat bedoeld huisarchief op Huize Schoonheten is, doch volgens inlichtingen is het daar niet bekend.

Het huisarchief Buckhorst dient niet verward te worden met het Archief kasteel Buckhorst 1, 1348-1715, en II, 1470 -1691, thans aanwezig in het Rijksarchief in Overijssel te Zwolle.

C. Aanvullende gegevens worden gevraagd 'betreffende de volgende personen, hun eventuele huwelijken en kinderen:

1. *Gerrit van Buckhorst* (uit de tak Boxbergen), vermeld 19 nov. 1478 en 20 juni 1489 samen met zijn broers *Johan* (tot Boxbergen) en *Herman van Buckhorst,* terwijl hij zich in 1481 liet vertegenwoordigen door *Jacob Schaep;* zn. van *Herman van Buckhorst* en *Katharina van Keppel* (tot Boxbergen).

2. *Gerrit van Bockhorst,* vermeld in 1503 en omstr. 1535 te Nijkerk, mogelijk zn. van *Gijsbert van Bockhorsf,* vermeld in 1468 betreffende het Wolter Dijcksgoed (= Cleyn Bockhorst) bij Nijkerk, en zijn eerste vrouw *Hendrikje Gerrits.*

3. *Gerrit van Bockhorst,* vermeld te Zalk (een leen) 7 juli 1524 en te Arnhem (verkoop buis) 6 jan. 1526, natuurlijke zn. van *Johan (ZV) van Buckhorst,* heer van Buckhorst en Zalk 1502, † 26 maart 1542, begr. Zalk, en N.N.

4. *Johan van Bockhorsf,* vermeld te Valburg 1477, te Nijmegen 1481-1517, te Elst bij de verkoop van een rente uit een bouwing 1490, samen met zijn broers en zuster *Frans, Catharijn* en *Goert van Bockhorst,* erfde in 1482 goederen, erf en renten te Nijmegen van zal. *Theodericus de Bochorst,* terwijl *Jan van Leyden* en zijn vrouw *Lysbeth Pannekoeck*

goederen in Overbetuwe erfden: tr. *Meffa N.N.*, vermeld 1483 te Nijmegen, (dr. van *Lamberf Snoy* en *Aleyde van Broeckhuysen)* : zn. van *Dirk van Bockhorst*, provisor te Nijmegen van St. Michiel 1454-1463 en het Heilige Kruis 1461 en N.N.

5. *Johan van Bockhorsf*, pacht land te Herwen 1506, richter te Herwen 1507.

6. *Johan van Bockhorst*, vermeld 1506—1515, gerichtsman van Veluwe te Nijkerk 1506, tr. *Bij N.*, zij verkochten 16 sept. 1513 het goed geheten „dat Erve to Boickhorst" in het ambt Ermelo, dat wijlen *Gijsberf van Bockhorst* placht te hebben: ander hun van *Gijsberf* aanbestorven bezit onder Ermelo verkochten zij 21 sept. 1515 aan *Steven Koef* en zijn vrouw *Ennecke N.:* zn. van *Gijsbert van Bockhorst*, vermeld 1452 en 1468 te Nijkerk (zie nr. 2).

Zie voor enkele bovengenoemde personen: G. J. Ter Kuile, De heerlijkheid Zalk en Veekaten, van het kasteel Buckhorst en van zijn bewoners. Assen, 1948.

Warffum. E. J. C. KAMERLING.

Conrad-Verfelt (1982, 242). Mej. H. J. de Jagher deelde mee, dat het familie-archief *Versfelt*, waarnaar zij informeerde, thans berust bij Ir. U. J. K. Versfelt, Grieteweg 17, 3881 MA Putten (Gld.). De Heer H. C. Beudeker te Zeist deelde voorts mede, dat in dit archief, bestaande uit drie grote houten kisten met stukken met het familiewapen op de deksels, niet zijn begrepen een aantal oude brieven en foto's, afkomstig uit een gekocht oud meubelstuk. Deze collectie is in 1981 overgedragen aan de Ned. Gen. Vereniging te Naarden.

REDACTIE.

De Haen. Ondergetekende maakt studie van de oudere generaties van een tweetal Dordtse geslachten *De Haen*. Beider genealogie vangt aan in het begin van de 16e eeuw. De jongere familie *De Haen* heeft haar naam hoogstwaarschijnlijk via vrouwelijke lijn ontleend aan de oudere groep. In beide geslachten was omstreeks 1600 de aldaar zeldzame voornaam *Jorden (Jordaen)* gangbaar.

Gaarne kontakt gezocht met geïnteresseerden in deze geslachten; voorts gegevens gevraagd betreffende het Gorinchemse regentengeslacht *De Haen*, dat eennagenoeg identiek wapen voerde als de jongste familie *De Haen* te Dordrecht in de 18e eeuw. Deze familie voerde in zilver 3 verlaagde dwarsbalken van sabel, beladen met resp. 4, 3 en 2 schuinkruisjes van goud en vergezeld boven van een haan van sabel met kam en poten van keel; een traliehelm van lazuur met tralies van goud; helmteken: de haan van het schild; schild en helm bedekt door een dekkleed van keel met de binnenzijde van zilver.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Jiskoot (1951, kol. 157, 220, 287, 344; 1955, kol. 200; 1960, kol. 37). Het rechterlijk archief van Kijfhoek bevat diverse akten betreffende leden van het geslacht *Jiskoot (Jeijskoot)*. *Maijken Abrams Jeijscoot (1960*, kol. 37) wordt als *Maijken Abrahams Jeijskoof* genoemd in een akte d.d. 16 aug. 1688 (inv. nr. 1). Zij huwde vóór 28 maart 1648 (doop van hun oudst bekende kind te Hendrik Ido Ambacht) *Cornelis Willemsz. Leenheer*, ged. Hendrik Ido Ambacht 29 juni 1625 als zoon van *Willem Cornelisz. Leenheer*, heemraad van Heerjansdam, en *Cfaerfie (Claesje) Basfiaens*. Hij deed daar op 17 dec. 1645 belijdenis en was schout van Sandelingen (1686) en van Kijfhoek (1671-1690). Hij volgde dus zijn schoonvader *Abraham Arijensz. Jeijskoof* in deze funktie te Kijfhoek op. *Maaijke Ariens Droogendijk*, de vrouw van *Isaak Abrams Jeijskoof (1960*, kol. 38), en *Hendrikje Ariens Drogendijk* (alias *Geleijnen)* de vrouw van *Arien (Adriaen) Abrams Jeijskoof* (1951, kol. 220), waren kinderen van *Adriaen Gleijns Droogendijck* en diens eerste vrouw *Heijlfjen Leenderfsdr.* (inv.nr. 8, d.d. 21 dec. 1661).

Arie(n) Abrahams Jeijskoof en *Henrixken Ariense* (*Geleijne* alias *Droogendijck*) lieten te Hendrik Ido Ambacht de volgende kinderen dopen: *Arie, 12* dec. 1649, *Ariaenfie, 16* okt. 1652 en *Pieter*, 1 febr. 1655 (1951, kol. 221).

Zie voor meerdere akten betreffende deze familie het rechterlijk archief Kijfhoek, inv. nr. 1, akte d.d. 12 mei 1683 en d.d. 3 juni 1697.

Ik acht het mogelijk dat de eerste (niet bij name bekende) vrouw van *Wouter Gerrifsz. Hoogerwerf* (geb. ca. 1595), schout en kerkmeester van Kijfhoek, een dochter geweest kan zijn van *Adrijaen Cornelissen Jeiskoof*, schout van Kijfhoek, waarmee de genealogie vooralsnog aanvangt (1960, kol. 37). Men krijgt de indruk dat het ambt van schout van Kijfhoek in de 17de eeuw in een groep van enkele nauwverwante families rouleerde (*Jeijskoot, Hoogerwerf* en *Leenheer)*.

Rofferdam. K. J. SLIJKERMAN.

Van Limburg Stirum-Von Eptingen (1982, 303-304). Aan de genealogie van het geslacht *Van Limburg Stirum*, takken Gemen en Styrum, heeft de uitvoerige studie van W. Ritter von Blaschek, Wenen 1964-1966, ten grondslag gelegen (zie „Geschiedenis der Graven Van Limburg Stirum" deel I-1, 216-217). Een groot deel van het documentatiemateriaal voor de negen delen van deze geschiedenis wordt bewaard als eigendom van de Stichting Van Limburg Stirum in het gemeentearchief Zutphen. Het materiaal, waaronder de genoemde studie, is aldaar te raadplegen.

Uit de studie van Von Blaschek blijkt, dat *Ferdinand Gotthard Meinrad* Graf *von Limburg-Bronckhorst-Sfirum* te Illeraichen (Zwaben) op 2 februari 1701 werd geboren en op 6 februari d.a.v. werd gedoopt volgens gegevens in het doop-, trouw- en begraafboek van de parochie Maria 'Hemelvaart te Illeraichen-Altenstadt. Daarin is ook zijn huwelijk te vinden met *(Maria) Carolina (Catharina)* Freiin *von Epfingen* op 24 september 1752. Uit de huwelijksovereenkomst van 20 juli 1752 blijkt, dat de bruid, stiftsdame te Andlau in de Elzas, een dochter was van *Conrad Anfon* Freiherr *von Eptingen*, heer van Neuweiler, Ober- en Nieder-Hagenthal, erfmaarschalk van het stift Basel, en van *Johanna Cafharina Jacobea* Freiin *von Ramschwag*. Haar overlijden vond plaats op 2 april 1803 te Illeraichen, waar zij twee dagen later onder de kansel in de parochiekerk van Maria Hemelvaart werd bijgezet. Haar echtgenoot was reeds op 5 oktober 1791 overleden en twee dagen later in diezelfde kerk begraven. De geboorte- en de doopdatum van *Maria Carolina Cafharina von Epfingen* vermeldt Von Blaschek niet, wel Neuwiller als plaats.

Ellecom.

DRS. C. **O. A.** BARON SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

Van Munster (1957, 184: 1960, 151; **1963,** 240). Dankzij vriendelijke hulp van mejuffrouw H. van Munster te Giethoorn kan ik thans mijn 25 jaar geleden gestelde vraag beantwoorden in de vorm van de volgende genealogische proeve.

1. *Wolter* ***Jans van Munster,*** tr. le *Jantien* ***Bakker;*** tr. ***2e Grietien Broens.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Geessien van Munster,*** ged. Rouveen 12 dec. 1671.
2. ***Jan,*** volgt II.
3. *Jantien* ***van Munster,*** ged. Rouveen 13 dec. 1674.

Uit het tweede huwelijk:

4, *Jantien* ***van Munster,*** ged. Rouveen 28 juni 1676.

5, ***Hendrik van Munster,*** ged. Rouveen 5 febr. 1482.

Enkele in deze tijd te Rouveen en Hasselt voorkomende leden van het geslacht ***Van Munster*** zouden broers van *Wolter* ***Jans van Munster*** kunnen zijn:

a. ***Roelof Jans van Munster,*** tr. ***Barbara Klaas.***

Uit dit huwelijk:

1. *Clasien* van ***Munster,*** ged. Rouveen 21 maart 1675.
2. ***Klaas van Munster,*** ged. Rouveen 12 april 1680.
3. *Lamberta* ***van Munster,*** ged. Rouveen 19 nov. 1682, tr. ***Klaas Rutgers.***

b. Jan (*Smidt*) ***Jansen van Munster,*** tr. *Aaltien (Elsien)* ***Hendricks.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrick van Munster,*** ged. Hasselt 19 dec. 1675.
2. ***Arent van Munster,*** ged. Hasselt ***15*** mei 16'77.
3. Jan van ***Munster,*** ged. Hasselt 2 okt. 1678.
4. ***Hendrick van Munster,*** ged. Hasselt 20 febr. 1681.
5. ***Jentien van Munster,*** ged. Hasselt 1 april 1683.
6. *Jentien* van ***Munster,*** ged. Hasselt ***26*** aug. 1685.
7. ***Konradt van Munster,*** ged. Hasselt 7 aug. 1687.

c. ***Berent van Munster,*** tr. ***Gesien Jans*** alias ***Hendricks.***

Uit dit huwelijk:

1. *Grietien* van ***Munster,*** ged. Hasselt ***24*** mei 1677.
2. ***Hendrick van. Munster,*** ged. Hasselt 21 maart 1680.
3. ***Marya van Munster,*** tweeling met de voorgaande.
4. ***Arent van Munster,*** ged. Hasselt. 1 nov. 1685.

d. ***Arent Jans van Munster.*** van Rouveen, tr. le (ondertr. Hasselt 25 mei 1678)' *Clasien* ***Jans Hagewolt,*** van Hasselt; tr. 2e (ondertr. Hasselt 28 febr. 1697) *Geertien Egberts,* van Staphorst.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jan van Munster,*** ged. Hasselt 14 mei 1682.
2. ***Hendrick van Munster,*** ged. Hasselt 24 aug. 1684.
3. ***Geertien van Munster,*** ged. Hasselt 17 febr. 1686.
4. ***Roelof van Munster,*** ged. Hasselt 23 juni 1689.
5. ***Anna van Munster,*** ged. Hasselt ***28*** juni 1691.
6. ***Barent Arents van Munster.*** tr. (ondertr. Hasselt 16 juli 1727) *Marigje Harms,* weduwe van Hasselt.

Uit het tweede huwelijk:

7. ***Bartelt van Munster,*** ged. Hasselt 26 okt. 1701.
8. ***Bartelt*** van ***Munster,*** ged. Hasselt 31 jan. 1703.
9. ***Berent van Munster,*** ged. Hasselt ***7*** dec. 1704.
10. *Claasje* van ***Munster,*** ged. Hasselt 11 mei 1707.
11. ***Roelof van Munster,*** ged. Hasselt 26 sept. 1708.
12. ***Roelof van. Munster,*** ged. Hasselt 9 april 1710.
13. ***Aaltjen van Munster,*** ged. Hasselt 9 sept. 1711.

e. Bertholt Jansen van Munster, tr. (als weduwnaar) Hasselt 1686 ***Judith Jacopsen,*** weduwe, van Hasselt.

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrik*** van ***Munster,*** ged. Hasselt 8 dec. 1686.
2. ***Jacop van Munster,*** ged. Hasselt 16 sept. 1688.
3. ***Jentien van Munster,*** geld. Hasselt 31 aug. 1690.
4. Kunnegien van ***Munster,*** ged. Hasselt 11 maart 1694.

Onderstaande1 zou een neef van *Wolter* ***Jans van Munster*** kunnen zijn.

Jan ***Woltersen van Munster,*** tr. ***Elisabeth van de Borgch.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Evert van Munster,*** ged. Rouveen 18 juli 1675.
2. *Geertruid* ***van Munster,*** ged. Rouveen 4 april 1680.

De vader van ***Jan Woltersen van Munster*** is misschien identiek aan de niet-adellijke ***Wolter van Munster die in 1641*** met zijn vrouw ***Anna van Rechteren*** (uit Staphorst ?) op de Havixhorst woonde.

11. ***Jan*** *Wolters* ***van Munster,*** ged. Rouveen 5 mei 1673, † vóór 21 jan. 1749, tr. Genemuiden (ondertr. Hasselt 24 jan. 1704) ***Elisabeth*** *Jacobs ter Walle,* behorende tot een Genemuidens regeringsgeslacht, † circa 1748. Haar zuster Magdalena ter Walle, gehuwd met burgemeester Jan Ram, testeert Hasselt 21 aug. 1746.

Uit dit huwelijk (waarschijnlijk allen geboren te Genemuiden; volgorde overeenkomstig bovengenoemd testament):

1. *Wolter,* volgt IIIa.
2. ***Berent,*** volgt IIIb.
3. *Jantjen* ***van Munster,*** † tussen 1746 en 1764.
4. ***Jan van Munster,*** † na 1779, waarschijnlijk kinderloos.
5. *Roelof* ***van Munster,*** tr. (mogelijk als ruiter onder ritmeester Uiterweert) Zwolle 2 dec. 1743 *Lubbegien* ***Jans.*** In 1764 had hij vier kinderen.
6. ***Anna van Munster,*** † vóór 1764, had in 1746 drie kinderen van wie één overleed vóór 1764.
7. ***Jacob,*** volgt IIIc.

IIIa. *Wolter* ***van Munster,*** van Genemuiden, raad van Hasselt 1769-1778, heemraad Hasseler Carspelschouw 1772, heemraad Hasseler Markschouw 1776-1777, broodweger, visitator der ellen, maten en gewichten 1769, 1772, 1773 en 1778, testeert met zijn vrouw Hasselt 2 aug. 1780, tr. Hasselt 9 juli 1741 ***Hendrina van der Weert,*** ged. Amsterdam (R.K., 't Boompje) 15 nov. 1714, dr. van ***Wilhelmus*** *Weerts* en *Ida Clanbeeck* en wed. van ***Frederik Weysink.***

Uit dit huwelijk drie kinderen waaronder ***Jan*** die de grootvader was van een betovergrootmoeder van ondergetekende.

IIIb. ***Berent van Munster,*** geb. 1710/1711, † tussen 1770 en 16 okt. 1779, tr. (waarschijnlijk Genemuiden ca. 1763) *Jacobje Morre,* † in 1777, dr. van ***Jan Hendricks*** *Morre,* burgemeester van Genemuiden, en ***Elisabeth*** *Alberts* ***Hammer.*** Berent en Jacobje testeren Genemuiden 24 dec. 1764.

Uit dit huwelijk:

1. ***Jan van Munster,*** geb. 29 jan. 1764, niet meer genoemd na 1806.
2. *Magdalena* ***van Munster,*** † tussen 1777 en 1779.
3. ***Jacob van Munster,*** geb. 12 jan. 1769. Uit hem stamt een bloeiend nageslacht waaronder mejuffrouw H. van Munster te Giethoorn.

IIIc. ***Jacob van Munster,*** † vóór 21 aug. 1746, tr. (ondertr. Hasselt 18 aug. 1726) *Belia* ***(Berentjen) Engberts,*** van Hasselt.

Uit dit huwelijk:

1. *Trijntjen* ***van Munster,*** ged. Hasselt 29 dec. 1726.
2. *Engbert* ***van Munster,*** gsd. Hasselt 19 okt. 1729.
3. *Magdalena* ***van Munster,*** ged. Hasselt 4 sept. 1735, † Hasselt 12 juni 1819, tr. ***Cornelis Hubert.***
4. *Lybegje* ***van Munster,*** ged. Hasselt 30 okt. 1737.

5. *Engbert van Munster,* ged. Hasselt 8 mei 1740.

6. *Annigje van Munster,* gad. Hasselt 13 dec. 1742.

Tot slot volgt een gezin *Van Munster* te Zwolle, dat mogelijk tot het voorgeslacht van het Rouveense geslacht behoort.

Jan van Munster, tr., als soldaat onder graaf Ernst van Nassau, Zwolle 20 febr. 1610 *Agnete Beerents van Warendorp.*

Uit dit huwelijk (wegens een hiaat in de Zwolse doopboeken van 1601—1618 is het eerste kind niet zeker) :

1. *Jan van Munster,* tr. le N.N.; tr. 2e Zwolle 5 febr. 1676 *Judith Jans,* j.d.
2. *Berend van Munster,* ged. Zwolle 20 nov. 1619, tr. le N.N.: tr. 2e Raalte (ondertr. Zwolle 17 juni 1676) *Marrechien Jacobs.*
3. *Aeltien van Munster,* ged. Zwolle 24 april 1621.
4. *Hetman van Munster,* ged. Zwolle 31 okt. 1622.

Aanvullingen gevraagd op en verbetering van deze genealogische proeve.

Voorburg. **W. ENTERMAN.**

Van **Someren** van **Vrijenes** (1977, 215-220). In de publikatie „Repertorium op de lenen van de hofstede Noordeloos" in Ons Voorgeslacht jrg. 1980 door J. C. Kort wordt op blz. 465 melding gemaakt van een koren- en smaltiende op Bolgerij in het land van Vianen. De opeenvolgende beleningen geven enkele aanvullende gegevens op de door de heren B. J. Buma en Mr. Dr. W. de Vries gegeven „kop" van fragmentgenealogie A:

I. Mr. *Pieter van Someren,* heer van Vrijenes (1977, kol. 215/216 onder I), wordt vanwege zijn vrouw *Wilhelmina,* dochter van *Frans van der Molen,* op 6 juli 1566 beleend met de koren- en smaltiende, grof en smal, in het land van Vianen in het gericht van Zoude van den Rijn en dit bij dode van (kennelijk haar broer) *Dirk van der Molen.* Blijkbaar hun grootvader *Dirk van der Molen* had dit leen op 10 mei 1519 in handen gekregen na overlijden van zijn oom heer *Jan van Heikop,* bastaard *van Brederode,* priester. Deze was wellicht identiek met de door Dr. A. W. E. Dek genoemde *Jonge Johan* bastaard *van Brederode,* in 1470 klerk en later pastoor te Tienhoven (Zie: Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1959, blz. 117).

Pieter van Someren sterft vóór 27 april 1589 en zijn weduwe *Wilhelmina van der Molen* na genoemde datum en vóór 24 oktober 1600.

Uit dit huwelijk:

1. *Willem van Vrijenes,* wordt vanwege zijn moeder *Wilhelmina van der Molen* en bij dode van Mr. *Pieter van Someren* op 27 april 1589 met de koren- en smaltiende op Bolgerij beleend.
2. *Dirk,* volgt II.

II. *Dirk van Vrijenes (1977,* kol. 216 onder 11), wordt bij dode van zijn moeder *Wilhelmina van der Molen* op 24 oktober 1600 met de koren- en smaltiende beleend. Op 2 november 1617 en 3 januari 1621 doet hij hulde „met ledige hand". Hij sterft vóór 24 juli 1631. Hij heeft dan een vrouw, zonen en dochters in leven, onder andere:

1. *Willem van Vrijenes.* Op 24 juli 1631 doet *Ernst van Beesd* hulde voor het leen van de koren- en smaltiende op Bolgerij wegens *Willem van Vrijenes,* diens moeder, broers en zusters. *Willem* draagt dit leen op 17 april 1643 over aan *Jan Gerardsz. van Rietveld.*

De volgende belening vindt op 23 april 1653 plaats en dan doet *Herman de Vrije* hulde voor *Pieter van Vrijenes,* luitenant in de compagnie van graaf *Herman van den Berg,* en dat na overdracht door *Jan Gerardsz. van Rietveld.* Deze *Pieter van Vrijenes* zal identiek zijn met de naamgenoot, genoemd in De Ned. Leeuw. 1977, kol. 216 onder gen. IV.

Rotterdam. **K. J. SLIJKERMAN.**

Van der **Straeten-Pelt.**

Johannes van der Straeten, tr. (niet te Uden) *Catharina (Elisabeth) Pelt.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Theresia van der Straeten,* ged. Uden 24 sept. 1750 (get.: Gijsbertus Geffen en Maria Catharina van der Straeten. „Parentes extranei"), † Antwerpen 12 dec. 1810, tr. Antwerpen 25 juni 1771 *Hieronimus Petrus van Lerius,* ged. Antwerpen 30 juni 1745, president van het kanton Antwerpen, † ald. 14 maart 1807, zn. van *Petrus Dominicus van Lerius* en *Maria Anna Ferret.*
2. *Elisabeth van der Straeten,* ged. Uden 23 sept. 1752 (get.: Guillelmus Dominus van Arnhem en Maria Catharina van der Straeten. „Parentes extranei").
3. *Wilhelmus Arnoldus van der Straeten,* ged. Uden 20 maart 1755 (get.: Reverendus Dominus Dignus Arnoldus Matthias Douven en Maria Elisabeth de Cort. „Parentes sunt extranei").
4. *Petronella Elisabeth van der Straeten,* ged. Uden 11 febr. 1756 (get.: Rev. Dom. Dign. Arnoldus Matthias Douven en Maria Elisabeth de Cort).

De pastoor van Uden tekent op 19 juni 1750 een verklaring van *Johannes van der Straeten:* „ex legitimo testimo mio parentum modo correctum arde tense."

Gevraagd het huwelijk van bovengenoemd echtpaar alsmede gegevens betreffende hun voorgeslacht.

's-Gravenhage. E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN.

Strick (1977, 124; 1977, 307).

Ad nr. 14: *Gerrit van Overmeer Claeszn.* In de aangehaalde acte van uitkoop d.d. 27 okt. 1574 worden *Jan Claeszn. van Overmeer* en *Willem Hendricks van Werckhoven* niet alleen voogden, maar ook oudste ooms genoemd van de kinderen (zie ook Dr. Booth, R.A.U. h.s. 379, blz. 243) .: *Jan Claes van Overmeer* en zijn vrouw *Judith Cornelis Wantenaersdr.* worden genoemd in een transportakte van 15 juni 1576. Zij zijn dus identiek met *Jan Claeszn. van Overmeer* en *Judith,* zijn huisvrouw, die afstand doen van de erfenis van hun moeder *Oedell* ten gunste van hun vader *Claes Gerritszn. van Overmeer* (oude minuten van schepenakten d.d. 1549, vlg. voorn. h.s. Booth; de minuut zelf is niet meer aanwezig in G.A.U. I 704). Laatstgenoemde echtelieden moeten derhalve ook de ouders geweest zijn van *Gerrit Claeszn.*

Ad nr. 15: *Petertje Wyer Gijsbertsdr.* was vlg. h.s. Booth, 378, blz. 993 een dochter van *Wyer Gijsberts,* hoefsmid, gehuwd met *Geertge N.,* welke *Wyer* een zoon zou zijn van *Gijsbert de Langhe,* achter het Vleeschhuis wonende (Booth

verwijst naar Lib. Latus III 130 b. hetgeen een verwijzing naar Van Buchel kan zijn).

Aangezien de gegevens omtrent de familie *Van Blanckendaal* door een 'eenvoudig onderzoek in het Gem. Arch. Utrecht gecompleteerd kunnen worden, wordt volstaan met mede te delen dat ik achter het geboortejaar van Johan *Adriaan Claaszn.* (1615) een vraagteken zet, daar zijn vrouw *Petertgen Aartsdr. Hoedt* (wed. *Cornelis Gerrits Sloth)* een proces voert tegen *Gerrit Cornelis Sloth* te Vreeland, al beginnende 6 febr. 1629 (zie de onlangs gereed gekomen klapper op de civiele proces-dossiers in het archief van het Hof van Utrecht, samengesteld door Dr. F. Doeleman, waarin namen van de partijen in maar liefst 823 processen over de periode 1530-1630 worden genoemd met het onderwerp van het geding: zie ook het echtscheidingsdossier van dit echtpaar in G.A.U. II, nr. 2395, 'd.d. 1640).

De eerste vrouw van *Aart Claeszn. van Blanckendaal* behoorde tot de familie *Schoormondt (zie* o.a. het testament van oud-burgemeester *Willem van Drielenburg,* nots W. van Galen, d.d. 23 maart 1619).

Zijn tweede vrouw (tr. Utrecht 10 febr. 1622) was *Gerrichje Jansdr.,* die later *Van Hattem* heet. Zij hertr. 23 okt. 1631 *Gerrit Mattheuszn. van Oostrum,* wedr. *Fennetje Dircks van den Elburch.*

In de bibliotheek van het Gem. Arch. Utr. bevinden zich onder nr. 1513 de huw.voorw. d.d. 3 aug. 1622 van *Peter Bor* (zoon van *Cornelis Jacobs* en *Maria van de Cloosfer)* **en** *Elbrechtje Adriaansdr. van Blanckendaal.*

Voor degenen die onder hun kwartieren *Johan Strick,* tr. *Maria Adriaan Evertsdr. van Wijck,* tellen (Ned. Adelsboek 1952), zij medegedeeld dat laatstgenoemdes moeder *Anna Frijdach* de eerste huisvrouw was van *Adriaen Evertszn. van Wijck,* houtkoper (hij hertr. met *Geertruid Robbertsdr. van Dreunen).*

Anna Frijdach was een dochter van Dr. *Johan Frijdach* **en** *Maria Jan Knijfsdr.* (te uitvoeriger h.s. Booth, 378, blz. 29; 379, blz. 56 en 142; 380, blz. 77).

De echtgenote van *Valentijn van de Voort* (k. 310), *Jannigje Willem Gijsberfsdr.,* was een dochter van *Willem de Lange Gijsberts* en *Alit van Dorschen. Jannigje* was dus een volle nicht van *Petertje Wyer Gijsbertsdr. de Lange,* geh. met *Gerrit Claes van Overmeer* (h.s. Booth, 378, blz. 165 en 993). worden.

Aldus Dr. Booth, die geen "abuys" ten laste gelegd kan

Utrecht. W. A. WIJBURG.

Sunen (1977, 310).

I. *Sune Untjes* (waarsch. zn. van *Untje Sunen* en *Antje Sunens,* † Stapelmoer 28 juni 1727), † Stapelmoer 12 jan. 1740, tr. vóór 1718 *Aeltje Aebels,* † ca. 1729, waarsch. dr. van *Abel Wolberts* en *Trijntje N.N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Untje Sunen,* geb. Stapelmoer 12 sept. 1717, tr. ald. 8 april 1729 *Geeske Reinders.*
2. *Abel,* volgt II.
3. *Trijntje Sunen,* geb. Stapelmoer 17 sept. 1721, tr. ald. 3 okt. 1743 *Jan Christoffer Bungenstock (Bongen Stock),* begr. Stapelmoer 23 juli 1761,

   Uit dit huwelijk o.a.:

   Antje Anne Margarete Bungenstock, geb. Stapelmoer 19 juni, ged. ald. 21 juni 1744.
4. *Antje Sunen,* geb. Stapelmoer 7 sept. 1726.
5. *Sune Sunen,* geb. Stapelmoer 11 aug. 1728, tr. ald. 19 april 1754 *Antje Otten,* † Stapelmoer 25 juli 1763.

II. *Abel Sunen,* geb. Stapelmoer 17 sept. 1719, tr. ald. 19 febr. 1745 *Anna Wilhelmina Bungenstock,* † Stapelmoer 5 okt., begr. ald. 12 okt. 1755.

Uit dit huwelijk:

1. *Aeltje Sunen,* geb. Stapelmoer 5 dec., ged. ald. 12 dec. 1745, † (Groningen?) na 1808, tr. Nieuwe Schans 26 juni 1774 Mr. *Derk Tjaards Fennema,* geb. Woldendorp 4 april 1728, commies 's lands magazijnen, garde d'honneur, † (Groningen?) vóór 1808, zn. van *Tjaard Harms en Aagje Derks Mulder.*
2. *Antje Anna Margareta Sunen,* geb. Stapelmoer 27 sept., ged. ald. 28 sept. 1749, † Stapelmoer 30 jan., begr. ald. 4 febr. 1759.
3. *Sune Sunen,* geb. Stapelmoer 13 sept., ged. ald. 15 sept. 175 1.
4. *Geeske Sunen,* geb. Stapelmoer 26 maart, ged. ald. 28 maart 1755.

Jan Christoffer Bungenstock (1, **3) en** *Anna Wilhelmina Bungenstock* (11) zijn waarschijnlijk broer en zuster. Vergelijk de voornamen van hun dochter, beiden: *Antje Anna Margareta.* Blijkens het „Deutsches Familien Archiv" 39, blz. 29 is een *Johann Christoph Bungenstock* geboren te Kirchohsen ca. 1674 als zoon van *Cord (ex Bartelt* en *Margreta Baxmann)* **en** *Anna Clages.*

's-Gravenhage. E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN.

Drents rijmpje.

Er bestaat een Drents rijmpje dat luidt:

De *Alinghs,* de *Altings,* de *Hiddinghs,* de *Pelincks* en *Papincks,*
De *Mantings,* de *Nijsinghs,* de *Oostings,* de *Willinges* en *Tabinghs*
Zijn in het Landschap Drenthe (buiten de Ridders) volgens algemene gedachten
Onder de Eigenerfden voorzeker de tien alleroudste geslachten.

Dit rijmpje is onder meer gepubliceerd door J. Oosting in 1873 in de Bijdr. tot de gesch. en oudheidk., inzonderheid van de prov. Groningen, dl. X, blz. 148, en door H. J. van der Poel Hiddingh in het Bijvoegsel tot zijn Aanteekingen betreffende de familie Hiddingh, z.j. (voorwoord van nov. 1899), waarbij deze meedeelt dat het rijmpje is gevoaden onder de nagelaten papieren van de advocaat Mr. *Nicolaas Oosting,* in leven wonende op den huize "den Hof" onder de gemeente "de Wijk" in Drenthe.

In het familiearchief *Oosting* op het Rijksarchief in Drenthe komen deze papieren en het rijmpje niet voor. Ook een vraag hiernaar aan andere archiefbewaarplaatsen leverde niets, op. Mocht er daarom iemand iets meer bekend zijn over genoemde papieren van *Nicolaas Oosting* en speciaal het oude rijmpje, dan zal ik dit graag vernemen.

Haren (Gr). MR. L. J. NOORDHOFF.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — In memoriam Ir. C. M. R. Davidson. — Oldambster geslachten (IV), door Drs. 0. D. J. Roemeling. — Potter, een Fries geslacht uit Dokkum, door J. Fox. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER

JAARGANG 1982.

Het teken * wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningen van wapenkundige aard voorkomen.

A

Aa, van der 122, 337.
Aarnout(s) 311- 314, 324, 325, 327.
Abeken 95.
Abelt 99.
Ablaing van Giessenburg, d' 398.
Achenbach 83, 84, 90-92, 94, 103.
Achtevelt, van 226.
Acquoy 480.
Adding(h)a 4—10, 27—30.
,, van Westerwoldt 5, 6, 9.
Aders 104.
Adolphi 92.
Adrichem, van 228.
Aepkens 479.
Aer (d) ts 142-144.
Aernouts (Ariaens, Arijens, Arnolts) 391, 392, 396.
Aerssen Beijeren, van 190.
Aken, van 330.
Akerlaken, van 386.
Akersloot 333.
Alamand, 1' 112.
Albaroux 112.
Alberda 6, 14, 18, 20, 28, 29.
,, van Bloemersma 22.
,, van Dijksterhuis 23, 24.
,, van Menkema 22, 24, 26.
Alberthal(l) 90.
Alberts 344.
Alewijn 398.
Alin ((Allyn) 186.
Alingh 488.
Aller, van 235, 236.
Al(l)ister (of Loup) 194, 466*—468.
Alin (Allyn) 186.
Alofs 350.
Alphen, van 122, 144.
Alstein 86-88.
Altena, van 388.
Alting 9, 488.
Altink 349.
Altmann 81.
Ameln 151.
Amelunxen, von 79.
Ament 444.
Andla, Fontein van 184, 185.
André de la Porte 457.
Angus, of 467.
Anhalt 475.
Anocque 358.
Ansloo 380.
Ap(p)eldo(o)rn 245-247.
Appeltern, van* 292.
Arckel (Harckel(l), Her(c) kell, Herkelo, Hercler), te (tho) 192.
Arendt 87, 88.
Arenhout 313.
Arents 344.
Ariaens (Arijens, Aernouts, Arnolts) 391, 392, 396.
Arkel, van 41—45*, 165.
Arnold 150, 313.
Arntzenius 151.
Arpeau 463-466.
Asbeck, van 25.
Asperen, van 71.
Asten, van 90.
Atterveld, van 241.
Aubertin 12.
Aulagne 52.
Autran(d),(d') 49, 51.

B

Baalen, van 215.
Baarscher (s)(Barscher) 318. 319, 337, 346, 348- 350.
Bachman(n) 101, 202.
Backer 58, 348—350.
Backers 71.
Bacq, de 118.
Baen 75.
Baene 69.
Baes (de Jong) 71, 75, 76.
Baginski 102.
Bakker 185, 188, 483.
,, (, de(n)) 167, 366, 367.
Baljouw 219.
Ballier 207.
Balneavis 150.
Bals 178.
Bannincx 380.
Barck 158, 159.
Barendrecht 400.
Barre 51.
Barrelet (Barralet), Gralhe 'dit 111, 112.
. . , (de) Virieu dit 111, 112.
Barres 218.
Barscher (Baarscher(s)) 318, 319, 337, 346, 348—350.
Bartels 32, 152.
Bast alias Schoudt alias Manshart 75.
Batalje 337.
Battenberg, van 475.
Battens 381.
Bauch 80.
Bauer 80, 88.
Bausch 233.
Bavinck 337.
Baxmann 488.
Beaumont, van 160.
Beauois, de 235.
Beckers 348, 350, 351.
Becking 78.
Beckmann 90.
Becquart 137.
Beek 162.
Beekman 252.
Been 335.
Beens 119, 174*, 175, 363.
Beer, de 198.
Beeris 363.
Be(e) rninck 225.
Beesd, van 486.
Beest, van 166.
,, , van Voorst van 35.
Begger 343.
Behaghel 108, 109.
Bekerts (van Tienen) 118, 167.
Bel, de(n) 75, 151, 165.
Beld, van den 222.
Bellujon 112.
Bemberg-Flamersheim, von 105.
Bemken 350.
Bemmel, van 227.
Beninga 9. 29.
Benjog 119.
Bennink 478.
Benschop, van 112.
Bent 361.
Bentinck 22, 81, 404, 480.
,, , Coninck 480.
,, tot Horstwijck 234.
,, van Schoonheten 398.
Berck Colenbrander. van 35.
Berckelbach 81.
Berckemeyer 90, 106.
Berckhout 386, 387.
Berenpas. ten 380.
Berg(h), van den 185, 187, 188, 341.
Berghuijs 457.
Bergius 90, 95.
Bergmann 106.
Berkel 58.
Berkholst 454.
Berkholz (Berckholtz) 454.
Berlage 80.
Bernhardt 109.
Bernsau, v. 113.
Berringa 285.
Bertin 48.
Bertrand 49.
Beschoren 98.
Besem 71.
Besier 232.
Bestebroer (Bestenbreur) 395.
Beukhuijsen' 119.
Beuse(n) 322-324. 340. 354, 355.
Bevervoorde, van 475, 476.
Beyer 91, 225.
Beijeren, van Aerssen 190.
Beijerinck 388.
Beijk 335.
Bezoet 406.
Bicx 127.
Bie, de 130, 252.
Bierbrauer zu Brennstein, von 105.
Bigge 342.
Bik 150.
Billix 345. 352, 353.
Bird 205.'
Birkenbeul 99.
Birnie 388.
Bisschop (Busschop) 392, 393. 395.
Bitter 270.
Bitters 237
Biuma 11.
Blaauw 221.
Blaeuw 367.
Blagny, Pielat de 201.
Blanckendael, van 487.
Blankensee, von 91.
Blanksma 443, 444.
Bleyenburg, van 203.
Bleyswijk, van 205.
Blisson 52.
Block 163, 382.
Blockland, van 144.
Bloemaert 119.
Bloemarts 134.
Blok 236.
Blom 171. 172. 282, 283.
,, Harms 173.
,, Storm 171.
Blömcker 90.
Blomers 318, 347.
Blommert (Blomaert) 145.
Blommestein, van 205.
Blonk 165.
Bloots 321.
Blücher af Altona 403.
Bock 225.
,, , de 358.
Bockhorst (Buckhorst), van 480, 481.
Bocxhoorn 382.
Bodeker 351.
Boden. von 91.
Boeckelmans 232.
Boecum (Bo(o) kum), ten 327, 330, 351, 352.
Boekholt. van 229.
Boelisse 141.
Boellaerd 167.
Boer 67, 389.
,, den 366.
,, in 't Velt 394.
Boerhaave 190.
Boer(man)(Bu(e)rman) 312, 314, 315, 322, 337.
Boesbergen (, van) 249.
Boetsch (Doetsch ?) 105.
Bogaart 282.
Bogget, van 333.
Bok-184, 185.
Bokelt 327.
Bokhorst 480.
Bokkelen, van 38.
Bokkering 339.
Bol 392.
Bolck 323, 325.
Boles, van 213.
Bolmeijer 329.

Bon 332, 333.
Bonekamp 335.
Boneta 226.
Boneval **Faure**, van 47, 49.
Bongarst (Bongers) 37.
Bongart, van **den*** 294, 295.
Bongen Stock (Bungenstock) 487, 488.
Bongers (Bongarst) 37.
Bonngaerts 235.
Bonté, La 242.
Bontous 50.
Boom 337.
Boomkamp 314, 322, 337.
Booms 192.
Boon 137, 167, 168.
Boone 39, 233.
Boonsaijer 226.
Boot 58.
Borch. ter 5. 28.4.
,, . van der 229.
,, **(Burch)**, van der **(Vander** Borch) 357, **358***.
Borcherinck 343.
Bordewijk 218.
Boreel **405**, 406.
,, de Mauregnault 283.
Borel 456, 462.
Borgch, van de 483.
Borgerinck 476.
Borgfeldt 389.
Borke, von 105.
Borking **(Bourquin**, Borkijn, Borkayn) 368.
Borremans 119.
Bors (, de) 135.
Borselen, van 239.
Borssele, van 480.
Borst 168.
Borwitz, von 105.
Bosch 253, 343, 362.
Bosinchem, van 356.
Bosman 285.
,, (, de) 134.
Bosscher(t) (Boschaart, **Bosger)** 335, 336.
Bosse, von 108.
Both (Hendricksen) 304.
Botland (Botlant, Botlane), van 392.
Boucamp 225.
Bouche 50.
Bouchillon 304.
Bouhuys 235.
Boulanger (Boullenger), le 201, 468.
Bouman 77, 334.
Bourgogne 407.
Bourquin (Borking, Borkijn, Borkayn) 368.
Boursse Wils 407.
Bouwens 168.
Bovenwater 54, 55.
Boxel 141, 146.
Boxhornius van Miggrode 39.
Boxtel, van 131.
Braak, ter 328.
Braam, van 151.
Braams 187.
Brakel, Wolffs van 240.
Brakell, van 480.
Brand, van den 173.
Brandt 222.
Brandijn 231.
Brasz 91.
Braun 33.
Brebis, **aux** 237.
Brechtel 361.
Brederode, van 485.
Bredt 86, 104-106.
Breeze 108.
Breguet 37.
Breheny 151.
Brehme 108.
Bremer 91.
Brenck, van 228.
Brennstein, von Bierbrauer **zu** 105.
Breusing 107.
Brienckhues 338.
Brienen, van 235, 399.
,, tot de Lathmer, van 270.
,, van Ramerus, van 216.
Brievings 39.
Brissac, de 408.
Broeck, van den 166.
Broeckelman 351.
Broeckhuysen, van 481.
Broeders 119.
Broek, van den 186, 187
Broens 483.
Broglie, de 408.
Broicher 104.
Brökelmann 106.
Bronckhorst, van 281, 357.
Bronckhorst-Stirum, von Limburg- 482.
Brongersma 268.
Bronsema 210.
Brousset 50.
Brouwer 172, 383-38'5.
Brouwers 236, 240.
Brouwer(s) (Broyell, ten Bruijl) 330-336.
Broyell (Brouwer(s), ten **Bruijll)** 330-336.
Bruce 202.
Brugge, ter 329, **343.**
.. , Eskes ter 329.
Bruggencate, ten 309, 312, 316, 321-323, 325, **347—350.**
Bruin 367.
Bruins 348-350.
Brun 50.
Brüninghausen 83, 94, 103.
Brunswijk, van 356.
Bruijll, ten **(Broyell**, Brouwer(s) **)330—336.**
Bruijn 75.
,, , de 251.
,, , Le 389.
,, , ten 336.
Bruyne, de 134.
Bruynings 384.
Buchan 196.
Buchholtz 90.
Buckhorst (Bockhorst), van 480, ,481.
Bucq, de 118.
Buddingh 229.
Bueren, van 124.
Bu(e)rman (Boer(man)) 312, 314, 315, 322, 337.
Büllingen **zu** Rath, von 132.
Bulx 319.
Bunge, van 282.
Bungenstock **(Bongen Stock)** 487, 488.
Bunninga **260***, 263, 265, 269.
Burch, van der 177, 178, 203, 295, 296.
,, **(Borch)**, van der **(Vander** Borch) 357, 358".
,, **(Burgh)**, van der 200, 201.
Burg, van der 254, **295, 296*.**
,, , van der **(Verburch)** 295.
Burger 110.
Burgh **(Burch)**, van der 200, 201.
Burghgraeff, van den 250.
Bus(ch) 319, 321, 353.
Busschop (Bisschop) 392, 393, 395.
Bussi 232.
Buuren, van 388.
Buwalda 450, 451, 461, 462.
Buijnina 332.
Buys 125, 231, 248, 336.
,, , van der 118, 167-170.
,, van Wevelinchoven 115, 122, 138, 139, 1.42, 145.
Buyts 40.
Bijl 222.
Bylandt, van 237.
Bijmans 238.

C

Calencama (Galencamu. **Colencamp)** 477.
Calf(f) 122, 123.
Callesen 33.
Camnbell 210.
,, of Auchinbreck 196.
,, of Kilberry 195.
,, of **Lochow** 467.
Campe, van den 8.
Camnen, van 341.
Capelle, van Raveschot de 238.
Cappelle, van de 235.
Carelsz 149.
Carles 342.
Carlier 205, 468.
Carlot 49, 50.
Carmans 230.
Carmichael 202.
Carter 151.
Carvat 47.
Casper 33.
Cat(h) 69, 70, 117.
,, , de Jonge (Jongh) vulgo 74.
,, , den Ouden alias (vulgo) 73, 74.
Ca(e)te, ten 325, 329.
Cater 29.
Catten 163.
Cavet 46.
Celly (Kelly, Kellie) 236.
Ceulen, van 146.
Chaix 51.
Chamard 48.
Chambaud 51.
Chauvet 48.
Chiousse 50.
Ohristensen **35**, 36,
,, , **Hohwü** 36.
Chijs 59.
,, , van der 56, 58.
Cippers (Kippers) 322, 349.
Claessens 131.
Clais 252.
Clanbeeck 484.
Clant(s) (Klandt) 4-7. 19. 20, 30.
Claring (Klaring) 332, 333.
Clarkson 93.
Claude 82, 95.
Clausen 32, 33, 36.
Clement 40, 282.
Cleijnkindt (Kleijnkindt) 72, 74.
Clooster, van de 487.
Cloppers **(Kloppers)** 312, 315, 337.
Cloudt. von Pelden **genannt** 198, '468.
Cluijskens (Kluijskens, Kluijsjes) 333, 334.
,, van Nieuwenhoven 334.
Cnoop 325.
Cobens 136.
Cock, de 237.
Coeberg 133.
Coeling (Koelinck) 331, 333, 335.
Co(e)nders ll. 12. 14-16., 18. 30, 269.
,, van **Helpen 10—13**, ,, 16, 27, 29.
Coesvelt, Lewe van 478. 17-19.

Coldeweij 151.
Colenbrander. van **Berck-** 35.
Colencamp (Calencamp, Galencamn) 477.
Colerus 448.
Colff 237.
Collemans **38***, 39.
Collot d' Escury 194, 200, 201.
Colmsohot 314, 322, 349.
Commenes 268.
Commiis 214.
Compton 398.
Comte (Comtesse) 48. 49.
Coninck 266.
,, Bentinck 480.
Conincx 237.
Conrad 242, 481.
Conring 20.
Convenent 47.
Conijnenburgh (Konijnenburg, Coninenburg) , van **53—59***, 237, 238.
,, alias Schouten 58.
Coops (= **Copes)** 477.
Copgis 178.
Coplaer 60.
Copper 240.
Coppers 347.
Corbet 197.
Cordes 316.
Cordesse 91.
Cornelis(sen) alias Juynbol (Juynbolleken) 235.
Cornets de Groot van Kraayenburg 455.
Cornwall 275.
Corput, van den 334.
Cort. de 486.
Costér 3'54.
Cotting **(Kotti(n)g**, Kottinck) 479.
Cotton 186.
Couper (Cu **(i)per, Cuyper**, Kuiper) 476, 477, 479.
Couwenhoven, van 43, 384.
cox 134, 137.
Cozijn 65.
Craeyenhoff **(Kra(a)yenhoff)** 238.
Cramer 96.
,, , **Putman** 476.
Crane, de 150.
Cranenburch **(Kranenburch)**, van 242-244.
Cranendonk 297.
Craijbeeckx, van 367

Crayesteyn 303.
Crebbers 133.
Cree (Kree) 245, 247.
Cremer 338, 339, 343.
,, , de Weldige gen. 136.
Cretser (Kretser), de (d' Cretsere) 238.
Crichton 399.
Criecke 363.
Croef ((Kroeff), van der 164, 165.
Croeff de Leeuw 165.
Croèl 339.
Croens 261.
Crom 138.
Cronenburg, van 244.
Croij, de 408.
Cruchten, van 229.
Cruijstee,' van de ll.
Crijg(h)er 248. 249.
Culemborg, van 356.
Cun, van der 327.
Cuninghame 197,198, 200-203, 205.
Cuser 356.
Cuyl (, van) 142.
Cuyper (Cu(i)per, Couper, Kuiper) 476, 477, 479.

D

Dall 144.
Dalsen, van 162.
Fontein, van 184.
Dam, van 198.
Dauw 214.
Davis 389.
Decemer(s) (De(e)ssemers) 245-248.
Dedel 230.
Dedum, van 6, 30.
De(e)ssemers (Decemer(s)) 245-248.
Degener (Deegener) 95, 97.
Dekema 35.
Del 335. 380.
Delf, van 336.
Deliën, van der 39, 40.
Dellissen 186.
Dembowsky 98.
Demonnaie (de Mongé) 255.
Denijs 334.
Derland 48.
Descurie 203.
Desgenettes, Dufriche* 299.
Deterink (Dieterink) 327, 328.
Detthen, van 225.
Deugen, Pot alias 77.
Deurne (Doorne), van 186.
Deydier 45.
Dickx 120.
Didermont, van 175.
Dieren, van 335.
Dierhout(s) 122, 125, 141.
Dieterink (Deterink) 327, 328.
Dinther, van 230.
Dirksen 222.
Dirkzwager 187. 188.
Disdonck, van Kölcken 131.
Dithmar 247.
Diurcken 269.
Doby 406.
Dodeweert, van 226.
Does, van der 120, 241.
Doetsch ? (Boetsch) 105.
Dohrmann 34.
Dommelen (Dummelen), van 333.
Donald 466, 467.
Donckers 237.
Donneau 49, 50.
Donselaar, van 408.
Doorenbos 456.
Doorne (Deurne), van 186.
Doph (Dopp) 477.
Doppes van Goer 477
Döring 101.
Dormagen, van 143, 144.
Dornum, van 4.
Dorpman(s) (Dorpmandts, Deurpman(s)) 158-170.
Dörsch 91, 92.
Dorschen, van 487.
Dorst, Federsz alias 390.
Douven 486.
Doux 45.
,, dit le Pasquet 51.
Dovingerdam, van 240.
Dreier 38.
Dreunen, van 487.
Drevon, de 48, 49.
Driebergen, van 241.
Drielenburg, van 487.
Dries 478.
Drinkveld 248, 249.
Droogendy(c) k (alias Geleijnen) 482.
Droste, Ko (e) rtte ook genaamd 347.
Drueten, van 241.
Dubh 195.
Duchant 49.
Dufriche Desgenettes* 299.
Dugas 52.
Duivenbode, van 222.
Dulcken, van 135.
Dul(l) (Dullen) 224, 352, 363.
Dummelen (Dommelen), van 333.
Dumonceau 398.
Dungen, van 238.
Dunne, van 130.
Dura 77.
Dussen, van der 127.
Duval, Raoul- 408.
Du(y)voet 361.
Dij(c)k, van 363.

E

Ebbenhorst, ten 353.
Ebbinge 80.
Ebeling 186.
Eck 250.
,, , van 214, 215, 218, 226, 227.
Ecke 332.
Eeghen, van 382, 384.
Eeno (Eno), van (Eens) 166-168. 170.
Eesbeeck dit van der Haghen, d' 137.
Eggels 234.
Egmond van de Nijenburg, van 175—179.
Egmont, van 241.
Ehlen 36.
Eilbracht 282, 283.
Einsporn, von 404.
Ekenbrecher., von 91.
Elberts 247.
Elburch, van den 487.
Elburgh (Helburgh), van 118.
Elferin(c) k 354, 355.
Elias 304.
Elst, van 317.
Emens 254, 255.
Empel, van 231.
Engelen 206.
Engelenburg, van 388.
Engelens 5.
Engelhardt 99.
Engelke 100.
Engels 83, 86, 90-92, 94, 101, 103, 105, 107.
Ente 191.
Entens 11, 12.
Eppens 9.
Eps, van 225.
Eptingen, von 303, 304, 482.
,, Schnabel von 304.
Erichs 32,' 33.
Eringa 210, 213.
Erkenswvk 103.
Erp, van" 125.
Es, van der 71.
Eschwege, van Hessen- 170-173.
Escury, Collot d' 194, 200, 201
Eskes 322, 325.
,, ter Brugge 329.
,, Groothuis 328.
Esselma 172.
Essen, van 81.
Essers 135.
Esseveld, van 221, 2X.
Esvelt, van 135.
Est. van 168.
Everard 187.
Evers 107, 114.
Ewsum (, van) 7, 13, 14, 21, 28.
Eychelbergh, Hooftman(s) genaemt van 15, 19, 30.
Eyl(l), van 475, 479.
,, zu Geistern, von 113.
Eynatten, van* 293-295.
,, , von 108.

F

Faber 208.
,, (, von) 109.
Fabion (Fabing) 160, 161, 165.
Fabre 50.
Faes, van der 285.
,, genaamd Lely, van der 283-286.
Faille, La 285.
Faissier. de 170.
Faure 45-52.
,, , van Boneval 47. 49.
Feckes 450, 459.
Federsz alias Dorst 390.
Feen de Lille, van der 184.
Felix 45.
Fellinger 233.
Fels 59.
Feltz, van der 234.
Fengnagel 35.
Fennema 488.
Fernau 91.
Ferret 486.
Ferrier 199.
Festetics de Tolna 398.
Feszl 110.
Fiers 151.
Filedt 40.
Filz von Reiterdank 398.
Fincke 85.
Flamersheim, von Bemberg- 105.
Flamm 109.
Floquet 224.
Fockens 263, 264.
Fontein 184.
,, van Andla 184, 185.
,, , van Dalsen 184.
,, , Matak 184.
,, Verschuir 184.
Forkenbee(c) k 383.
Formannoij 172.
b'cur, La 48.
Fowlis 202.
Frachia, de 235.
Fradema (, te) 30.
Fragstein und Niemsdorff, von 109.
Fraiture, de 134.
Francis 149-152, 303.
Francis, Intvelt 150.
Franck 396.
Francke 330.
Francken 247, 382.
Franke(n) 165.
Franse 332, 333, 336.
Fransen 249.
van de Putte 455.
Fransman 337.
Franssen 206.
,, van Lieshoudt 298.
Frazestorm 223.
Fremeaux 383, 384.
Freriks 350.
Frische 137.
Frisselmans 232.
Frolike 330.
Frijdach 487.

G

Gaaswijk 40.
Gaemyss 174.
Gaesbeke, van 358.
Galama, van 224.
Galen, van 173, 239.
Galencamp (Colencamp, Calencamp) 477.
Gamynck 4.
Garagnon 46.
Gare 52.
Gastrell 404.
Gaymans 173, 174*.
Geel 367.
Geelhar 91.
Geelvin(c) k 380.
Geenen 166, 240.
Geertsema, Steenhuis 408.
Geesteren, van 339.
Geffen 486.
Gelder (en), van 249.
Geleijne alias Droogendijck 482.
Gelin 171.
Gelpke 152.
Gempt 82.
Genoyer 50.
Gentil 112.
Genuchten, van de 303.
Gerdink 335.
Gericke van Herwijnen 398.
Gerrits 340, 344.
Gerritze 173.
Gerritzen 340.
Gerven, van 233.
Gettecotte, ten 353.
Geuns, van 406, 407.
Gevecate 225.
Geijn, van 304.
Geytenbeek, van 236.
Gezel 341.
Gheene(n) 64, 65.
Ghent, van 241.
Ghoer, van 234.

Ghijssen (Giessen) , van der 71-73.
Giese 91.
Giessen (Ghijssen), van der 71-73.
Gilde, de 169.
Gildemeister 87. 88.
Gillot 454.
Gilon 185.
Gils, van 118.
Girard 51.
Gladden 389.
Glas 337.
Glatt 93.
Gleenewinkel Kamperdijk 151.
Gockinga 20. 210.
Goede, de 451.
Goetfrunt (Goedvrint) 319. 325, 326, 351.
Goetschalk (Gotschalk) 352, 353.
Goetze 96.
Goldbach 455.
Goltstein, van 81.
Goslings 440, 449.
Gotschalk (Goetschalk) 352, 353.
Gottfried 95.
Göttsche 37.
Goudecker (Goudekker), van 142.
Gouts 303.
Gouwenaer 117.
Graafland 22.
Graatsma 210.
Grabosch 101.
Gracht (Graft), van der 122. 124, 125.
Graeber 109.
Graef, de 303.
Graeff 138.
Gravestein 252, 253.
Graft (Gracht), van der 122, 124, 125.
Graham 198.
Gralhe (dit Barrelet) 111, 112.
Grancy, de Senarclens de 400.
Granier 49.
Graus 133, 134.
Grauwens 263, 264.
Grave 198.
,, , ten 3, 29.
Gravestins (Grovestins. Grovensteins) (, van) 223, 224.
Grebber, de 283, 286.
Greenwegh (Grenewig) 241.
Grevinck 338.
Grienberg, van de 340.
Griesheim, von 86.
Gröben, von 91.
Groen 367, 388.
Groeneboom 389.
Groener 223.
Groenewegen 33, 209, 249.
Groenier 223.
Groeninx 334.
Groenrys (anders genaamd de Lieffde) 114, 118.
Grol1 111.
,, , van 133.
Gronders 267.
Grondijs 389.
Gröningen, van 223.
Groot (Groet(t)) (, de) 162-164, 166, 191, 192, 367.
Groot van Kraayenburg, Cornets de 455.
Groote. de 152.
Groothuis, Eskes ten 328.
Grootveld, van 226-228.
Groschoppin 91.
Grote zu Schauen 107.
Grothues 99, 100.
Grovestins (Gravestins. Grovensteins) (, van) 223, 224.
,, Sirtema van 401.
Gruber 96.
Gruys, Polman 25.
Gudaszewski 100.
Gun 199, 200.
Gijl 223.
Gijsberti Hodenpijl 152.
Gijse 332.

H

Haack 34.
Haaf, van den 224.
Haagdijk 392.
Haan 367.
,, , de 78, 79, 224.
,, ,, ,(Romans) de 256.
Ha(a)ntjes (Haentjes, Han(d)tjes, Hanges) 224.
Haar, ter 31'7.
,, van (Verhaar) 85, 86,122
Haas, de 224, 225*.
Habbema (Habbonis) 460*, 461*.
Hachrijs, ter 318.
Hacvoort, van 284.
Haeck 478.
Haeften, van 151. 225.
Haegemans 337.
Haen, de 136, 481*.
Haersolte, van 261.
,, (tot de Laeuwyck), van 270.
Haes, de 362.
Ha(e)senbach, van 135.
Haevens 343.
Hage 33.
Hagedoren 329.
Hagemann 89.
Hagemans 341, 342.
Hagewolt 483.
Haghen, d' Eesbeeck dit van der 137.
Hahn, von 402.
Haickens 260*, 263.
Hal, van 229.
Halen, (de Jonge) van der 186.
Halkett 204.
Hall, van 386.
Hal(le), van 225, 477.
Ham 478.
Hamel 122.
, van 408.
Hamer, (Versélewel de Witt) 463.
Hamm, ab 80.
Hammer 484.
Hammes 172.
Hammick, ter 349.
Hamstra 79.
Hanappier 40.
Hanbury 169, 170.
Hanenberg 386.
Hanges (Ha(a)ntjes, Haentjes, Han(d)tjes) 224.
Hangherne 123.
Hannosset, d' 137.
Hansen 36.
Hansma 449.
Hansouwe, ter 3, 9, 29.
Happen 242.
Harckel(1) (Arckel, Her(c) kell, Herkelo, Hercler), te (tho) 192.
Haricks 313.
Haring(h), den 395.
Harmens 440447, 449.
Harms, Blom 173.
Harmsz 171.
Harn, van 233.
Hart 143.
Harten, van 208.
Harteveld, van 477.
Hartevelt 204.
Hartjens 378—389*.
,, , Westerveen 378, 385-387.
Hartman 205.
Hassard. de 135. 136.
Hassels 382.
Hasselt, van 152, 240.
Hastenburch, van 234.
Hattem (Hattum), van 225-228, 250*, 487.
Hattenstein, Schmidt von Leda genannt von 106.
Hausleutner 97.
Hauss, von 92, 95.
Havart 168.
Have, van den 224.
Havelaar 228.
Heathcote 399.
Hebberecht 382.
Hedde 98.
Heebles 447.
Heeckeren van Enghuizen, van 82.
,, , de Rode van 479.
Hee (den), van (der) 228.
Heemskerk 331. 335.
Heer, de 394.
Heerdink (Herinks) 312. 322, 354.
Heere, de 40.
Heerens 267-269.
Heergraeff 235.
Heerma, van 21.
Heerman 135, 178.
,, van Oestgeest? 296.
Hees, van 135, 224.
Heest, van 330.
Hegge, ten 232.
Heide, van der 40.
Heiden (Hieden, Heijden), van 309, 318, 319, 345-347, 354.
,, genant Hoffslach, van 346.
Heikop, van 485.
Heilenbeck 105.
Heinemann 96, 108.
Heising 107.
Helberaen. van 186.
Helburgh (Elburgh), van 118.
Helderman 221.
Hellenberg Hubar, van 185*.
Heller 91.
Helmbrecht 91.
Helmich 229, 477, 478.
Heloma, van 229.
Helt 381.
Hem, van der 117.
Hemelrij(c)ken 41. 45.
Hemert, van 229, '230.
Hemmens 261, 262.
Hendrichs (, de Lestrieux) 186.
Hendricks 443, 444, 446, 447.
Hendricksen, Both 304.
Hendriks 313, 314, 343, 344.
Hengel, van 31, 37.
Hennebout 163.
Henningsen 32, 34.
Herinks (Heerdink) 312, 322, 354.
Herlaer (Harlaer), van 172, 230, 231.
Hermelinck 338.
Hermsen 341.
Herrmann 111.
Hertwig 151.
Herwaarden. van 144. 192.
,, , Verheij van 221.
Herwijnen, van 167.
Hesman 459.
Hess 219.
Hessen 475.
,, -Eschwege, van 170-173.
Hetgerink (sic) 335.
Hetsing 450, 460*.
Heukelom, van 356.
Heusch, de 134.
,, , van Scherpenzeel 398.
,, de la Zangrye, de 398.
Heuvel(l), van den 33, 254, 255.
Heij 228, 229.
Heyden, van der 132, 133.
,, (Heiden, Hieden), van 309, 318, 319, 345-347, 354.
Heyendal 236.
Heyles (,von) 81, 92.
Heijmskercken, van 175.
Hiddes 184, 185.
Hiddingh 488.
Hilderinck 476.
Hilgerinck 349.
Hill 100.
Hils? 394.
Hinrichsen 32.
Hissink 220.
Hoboken, van 231.
Hochepied, de 232.
Hodenpijl, van 296.
,, , Gijsberti 152.
Hoecke, van 361, 362.
Hoedt 487.
Hoeffslach (Ho(e)fslag) 318, 319, 346, 347, 354, 476478.
Hoege 246.
Hoekseweg 216.
Hoensbroeck, van* 293.
Hoeve, van der 336.
,, ,, ,, (Verhoeve(n)) 395.
Hoeve1 133.
Hoevell, van (van Hovele) 475.
Hoeven, van der 82.
Hoff, van der 393.
Hoffmann 96.
Hoffslach, van Heiden genant 3.46.
Hofland, Hofman alias 395.
Hofman 172, 173.
,, alias Hofland 395.
Hofmann 110.
Hofmeyer (= Meyer) 478.
Hoften (,ten) 338.
Hohwü (Howi, Howij, Hohwij) 30-38.
Christensen 36.
Hoí'225, 226.
Hole, van 384.
Holierhoek 216.
Hollander 173.
Bolle, von 79.
Hollebeek 386.
Holt(e), ten 232.

Holtius (van Holt, van Holten) 232.
Holtman(s) 311, 350.
Holtrop 232.
Holz, vor der (Vornholz) 89.
Hommens 260*—270.
Honcoop, van 145.
Hondebrink 314. 322. 340.
Hondius (Hundius) 151, 232, 233.
Honoré 334.
Hooch (Hoog), van der 233.
Hoofd 233.
Hooften (Ho(o)ve, Ho(e)ve), ten 354. 355.
Hooftman (s) (genaemt van Eychelbergh) 15, 19, 30.
Hoog (Hooch), van der 233.
Hoogenboezem (van den Hoogh-hen Boezem) 233.
Hoogerwerf 393, 482.
Hoogeveen. van 304.
Hoog(e) woert 344.
Hoolwerff. van 386.
Hoonte, ten 233.
Ho(o)re(n), van 162, 164.
Hoorn 233.
Hoornsma 450.
Hoornstra. Hornstra alias* 459, 460:
Ho(o)ve (Ho(e) ve, Hooften), ten 312, 314, 315, 322, 324, 354, 355.
,, , van den 224.
Hooijwagen 396.
Hone 82.
Höpfner 111.
Hopman 70.
Hordijck 395, 396.
Horenken 12. 29, 30. 233, 234.
Horn 96.
Horne 297.
,, , van 356 357.
Hornstra (Hoornstra) 444, 447, 448.
,, alias Hoornstra* 459, 460.
Horst, van der 228, 337,
,, , von der 234.
Hotz 223.
Houba(r) 185.
Hout 54.
Houtemoole (n) (Houtmeulen, Houtmeulder) 394, 395.
Houweling(h)(, van) 38, 165.
Hovele (Hoevell), van 475.
Hövell, van 347.
,, tot den Dam, van 479.
Hoxbergen 327.
Hoijck 320.
Hubar, van Hellenberg 185*.
Hubbelinck 317.
Hubert 484.
Hudtwalcker 103. 104.
Huinga (Hunga) '234.
Huis(s) en (Huyssen, Hues(s)en, van (von Haus(s) en) 234.
Hulsbrinck (, ter) 317, 350.
Hülsken (Hulske) 478.
Hulst 213.
van 327.
Hum, van der 119.
Hume 202.
Hummels 328.
Humpolitzky 234
Hundertoszen 223.
Hundius (Hondius) 151, 232 233.
Hünemann 80-82.
Huninga 269.
Hupkens 387.
Hurck, van 162.
Hüttner 95.
Huybrechts 248, 249.
Huych 117.
Huygens 255.
Huyn van Amstenrade* 293.
Huijser van Reenen 462.
Huijsman 53, 55-59, 247, 269, 391.
Huyssen (Huis(s) en, Hues(s)en), van (von Haus(s)en) 234.
Huyssen van Kattendijke 299*, 398.
Hijmans 34.
Hynnen 317.

I

Illemann 111.
Immens 39, 40, 282, 283*.
Imminck 478.
In- en Kniphuisen, van (von Innhausen und Knyphausen) 14-16, 19, 22, 25, 30.
Indijck, ten 224.
Ing(h)en, van 131, 227, 229.
Ingen Housz (Ingenhausz) 235.
Ingenreepken 235.
Intveld Francis 150.
Iewandono 404.
Irwing 90.
Iserloo 224.
Isles, of Man and the 467.
Ittersum, van 270.

J

Jablonski(en) 90.
Jacht (Jagt), van der 396.
Jacob 341.
Jacobi (Jacobsz) 162, 163.
Jacobs 441-443, 445.
Jacobsz (Jacobi) 162, 163.
Jacoby 91.
Jacquet 71.
Jagt (Jacht), van der 396.
Jahrmark 95.
Jalin(c)k 478.
Janknecht 163.
Jans 121.
Jansen 192.
Jarges 23, 29.
Jensen 32.
Jepsen 35.
Jeune, le 48.
Jiskoot (Jeiiskoot) 481. 482.
Joansen 342".
Jochems 312-314.
Johannsen 36.
Johnston 201.
Jong(e) (, de) 63, 67, 76, 186, 221, 360, 367, 392.
, Baes de 71, 75, 76.
,, (Jongh) vulgo Cat, de 74.
,, van der Halen, de 186.
Jonge Pot, de 76, 77.
Jongen, de 72.
Jongenboer 72, 77.
Jongevrient 77.
Jong(h), de 76, 205, 206, 235.
Jonghe, de 210.
Joosten 192.
Joppen 248. 249.
Jörgens 83,' 85.
Jörgensen-List 36.
Jorissen 205.
Josselin (Josselyn, Josselinge) 235.
Jostes 349.
Jouveneau 232.
Jungejans 346.
Junius 235, 236, 254.
Justus 235, 236.
Jutting (Jütting) 251*.
Juynbol(leken), Cornelis Cornelissen alias 235.

K

Kablitz 93.
Kabouw 35.
Kah 107.
Kalf(f) 38, 39.
Kalfster, te 479.
Kamerling 255, 256.
Kampen 329.
Kamperdijk, Gleenewinkel 151.
Kandsen 36.
Kann 35.
Kapp 85.
Karckerinck 343.
Kat 74.
Kats 303.
Keesmaat 218.
Keizer 173.
Keldermans 253, 255.
Keldunc, van 347.
Kelffken (Vitellus) 236.
Keller 88.
Kelly (Kellie, Celly) 236.
,, , von 304.
Kemp 121.
Kempen, van 165, 166, 169, 236.
Kempers 223.
Kenckhus 319.
Kennel, van 480.
Keppers (Kippers, Cippers) 322, 349, 350.
Kerkheyden 172.
Kersbergen 221, 222.
Kersenburch 479.
Kerstein 89.
Kessels 37.
Ketelaer 235.
Ketwich 478.
Keuchenius 236, 237.
Keulen, van 251, 386, 387.
Keuls 152.
Keun 285.
Keurst, ter 339.
Kiers 451, 452, 461, 462.
,, , Pivé 451.
Kiewit (,Snoey) 219.
Kinschot, van 120.
Kinsky von Wchinitz und Tettau 468.
Kinzel 36.
Kippers (Cippers, Keppers) 322, 349, 350.
Kist 185, 187, 188.
Kivits 237.
Klandt (Clant(s)) 4-7, 19, 20, 30.
Klaring (Claring) 332, 333.
Kleef en van (de) Mark, van 275.
Kleffens, van 441.
Klein 367.
Kleinpenning (Kleinpenninck) 237.
Klerk, de 224.
Kleijn (Klijn) 333, 335, 336.
Kleijnhoff 253.
Klinckenbergh, van 196.
Klinge 87, 88.
Klinkert 205.
Kloppenburg 333,383.
Kloppers (Cloppers) 312, 315, 337.
Klugkist 223.
Kluijskens (Cluijskens) 333, 334.
,, van Nieuwenhoven 334.
Klijn (Kleijn) 333. 335. 336.
Knegtmans 2 1 9 .
Kneller 286.
Kneppelhout 187.
Knevels 84.
Kniphuisen, van In- en (von Innhausen und Knyphausen) 14-16, 19, 22, 25, 30.
Knippenborch, ter 478.
Knock 74.
Knoop 317, 327, 353.
,, , Nieuland alias 327.
Knijf 487.
Koch 389.
Kock 228, 304.
Koelinck (Coeling) 331, 333, 335.
Koening 389.
Ko(e)rtte ook genaamd Droste 347.
Koet 481.
Kohtmann 90.
Kok 216, 217, 220.
Kölcken Disdonck, van 131.
König 88, 89.
Konijnenburgh, van Conijnenburg(h)) 53—59*, 237, 238.
Kooy (Koy) 207.
Koppel 222.
Koppelman(n) 85, 103.
Korpiun 111.
Korsen 333.
Korten 103.
Kortier 222.
Koschwitz 98.
Koster 339, 340, 354, 355.
Kotte, ten 349.
Kotti(n)g (Cotting, Kottinck) 479.
Koy (Kooy) 207.
Kraayenburg, Cornets de Groot van 455.
Kra(a)yenhoff (Craeyenhoff) 238.
Krafft 89.
Kragt 214.
Kramer 99, 208, 219.
Kranenburch (Cranenburch), van 242-244.
Krap 285.
Krause 97.
Kraut 100.
Kraijestein 209.
Krebs 104.
Kree (Cree) 245, 247.
Kreeckel 228.
Kreeckenbosch 353.
Kremer 317.
Kretser (Cretser) (d' Cretsere) de 238.
Kriege 87.
Kroeff, (Croef), van der 164, 165.

Kroesen 151.
Kronenberg 406.
Krosigk, von 91.
Kröter 93.
Krüger 97.
Krul(l) 87, 218, 347.
Krupp 86.
Kruys 187, 188.
Kuchenbäcker 99.
Kuhn 95, 96.
Kuikendal 251, 252.
Kuiper (**Couper, Cuper**, Cuiper 479.
Kuitongs (sic!) 479.
Kursch 107.
Kutsch 387.
Kuijcken 350, 351.
Kuyl, van 126, 143, 144, 146.
Kuijper 251, 322.
„ , zie ook: **Couper, Cuyper**.
Kuypers 205.
Kwakman 173.

L

Laar, van 381.
Laatsch 100.
Lacroix 221.
Laecht (Lach), van Oudenhoven alias van (der) 160, 162.
Laeff anders **gezegd** Oudenhoef, van de 164.
Laegh, van der 383.
Laen, van der 120, 125, 239.
Laer, van 228.
Lagier 51.
Lahrmann 89.
Lalaing, van 358.
La Lecq, van **Spaen** 480.
Lamberts 340, 346.
Lambrechtsen 400.
Lammerinck 340.
Lammers 335. 351.
„ (van 't Land) 248.
Lamont of Lamont 196.
Lamoré 222.
Lamy 197, 198.
Lanckamp 334.
Land, Lammers van 't 248.
Landas, Sweerts de 200.
Landsperg 33.
Lange' 82.
„ , de (van der) 141, 187, 334, 385.
Langebeck 37.
Langen tot Dackhorst, van 320, 321.
Langhe (Lange), de 486, 487.
Lanoy, de 455, 456, 458.
Lans 368.
Lan(t)sberg(e) (n) (,van) 254, 394.
Lansinck 283, 286.
Lau 34.
Laurian 48, 49.
Lauwijck, van 230.
Lavater 108.
Lawick, van 255.
Lecke, van der 356.
Leclerc 137.
Ledeboer 311.
Lee. van der 228. 239, 388.
Leeman 204.
Leenheer 481. 482.
Leerdam, van 227.
Leersum, van 251.
Leeuw, de 145, **162—165***.
„ , Croeff de 165.
„ , van der 206, 468.
L(e)euwen, van 208, 227, 240.
Legrue 75.
Lehmann 96.
Leibl 398.
Leidner 172.
Leipoldt **104.**
Lely (alias van der **Faes**) 283-286.
Lennep, (**Roeters**) van 354, 355, 382.
Leo (Lewe) 3.
Lepage 202.
Lerius, van 486.
Lesger 329.
Les (s)**chering** (Lesserik, Lesscherink) 309, 311, 312, 316, 327-330, 336, 351, 352
Lestrieux Hendrichs, de 186.
Leutelaer (Luytelaar), van 242.
Levelt (Levelies, **Lephelt** (s)) 309-355.
Lever 125.
Levrey (Lyevery) 242.
Lewe (Leo) **3—30.**
„ van Aduard 19, 21, 23-27. 30.
„ , Coenders 17-19.
„ van Mattenesse 18. 30
„ van Middelstum 18, 20, 22, 24-29.
„ van Nijenstein 19, 24-27, 30.
„ van Peyse 9.
Leyden, van 480.
„ , van der 55.
Leijte 390.
Leyten 249.
Libarius 387.
Libotton, de 136.
Lichte, de 40.
Lichterwaert 396.
Lieben 479.
Liebig 109.
Lief(f)de, de **112—147***, 167, 168.
„ , Groenrys anders genaamd de 114, 118.
Liefde of Stalp, van **Wevelinc**hoven bijgenaamd de 114, 116.
Liefferts 234.
Liel(l)e, de 235.
Liere, van 221.
Lieven 242.
Ligne, de 408.
Ligthart 256.
Lil, van 458.
Lille, van der Feen de 184.
Limburg Stirum, van (von) 303, 304, 482.
Limburg-Bronckhorst-Stirum, von 482.
Limmen, van 326.
Lina 240.
Linden, van der 130, 218, 237.
Lin(d)t, de 240.
Linnaeus 190.
Lintelo, van 21.
Linthuys 223.
Lion 52.
Lippe 475.
List, Jörgensen- 36.
Lit(h), (Lidt), van (der) 117, **240**, 241.
„ Perk van 206.
Litt, van 167.
Loc(k)horst (, van) 236, 241, 242.
Lodesteyn, van 119.
Loenen, van 171.
Loenresloot, van 366.
Lofvers 210.
Lohmann 105.
Lollema 210.
Loman 235.
Lommer, van 233.
Long 52.
Loo 477.
„ (, van) 229.
Loon van 163 166.
Loosbroek 222.
Loosjes 334.
Lopes Suasso 400.
Lorenz 110.
Loreyn 207, 208.
Losecaet, van 137
Loup, Macalester (van) **193*—206, 466*—468.**
Lour, ter 114.
Louw, ter 121.
Lucas (**Luikas**) 319. 320. 333. 337, 339, 344; 349,' 350.'
Lugard 186, 187.
Lugtmaker (Lugtemakers, Luchtemaker) 197-200.
Luhr 171.
Lülo, von **94**.
Lumkeman 151.
Luursen 251, 252.
Luytelaar (Leutelaer), van 242.
Lyevery (Levrey) 242.
Lynden, van 21.
Lyon 198.
Lyster 226.

M

Maas 385.
Maaswinkel 172.
Macalester (**Mac** Allaster) ((van) Loup) **193*—206, 466*—468.**
Macdonald 194, 467.
Mackay 197-200, 202.
Mackenzie 197-199.
Mac Lean 197, 200, 202.
„ Leod 197.
Macpherson 202.
Macquinie (= Macalister) 198.
Maertens(e) 313, 314.
Maeslandt 127.
Maet 67.
Malan (Molan) 46, 51.
Man and the **Isles**, of 467.
Manninga 7.
Manshart, Bast alias **Schoudt** alias 75.
Manson 119.
Mantinp 488.
Marcel& 45.
Marchand (von Lilienburg) **170—173.**
Marchus **141.**
Marck 54.
„ , von der 82, 86.
Marckeloff (Marcolf) 479.
Marcolf (Marckeloff) 479.
Marcus 479.
Marees van Swinderen. de 403.
Marez Oyens, de 407.
Marhulsen, van 477.
Markgraf 99.
Marquerinck 133.
Marschal, von 90.
Martens 90.
Marti 110.
Martinius 245-247.
Martini 207.
Masrier 111.
Mast, van der 285.
Mastenbroeck 381.
Matak Fontein 184.
Matena 74.
Mathenesse, van 243, 244.
Mathieu 50.
Matthiesen 36.
Matzen(s) 37.
Mauregnault, de 282, 283.
„ , Boreel de 283.
Maurick (Mourick) (, van) 163, 166, 168.
Mauve 389.
Medenblik 333.
Meeckens 262, 263, 265.
Meeckeren, van 224.
Meer, van der 119, 126, 336.
„ , (van **Setten**) van der 252. 253.
Meerten, van 42.
Mees 261. 262-269, 406.
Meet 172.
Meeteren, Westerouen van 151.
Meibom, von 108.
Meineke 95.
Meiners 89.
Meinert 91.
Melbert 252.
Mellens 262.
Melse 221.
Mengershausen, von 103.
Mensink 351.
Menzelin 90.
Mepsche, de 3, 6, 7, 10, 30.
Merrée, de 219.
Merwede, van der 360.
Mettingh 88.
Meyburgh 232.
Meijer (Meyers) 134. 217. 309. **312**, 315, 316, **320—323,** 339, 347-350, 476, 479.
„ Warnars 217.
„ , de 214, 215.
Meijeraan 333.
Meyeringh 118.
Meyerotto 90.
Michel 51, 285.
Michorius (Michgorius) 479.
Middelant, van 118, 167.
Mieg 81.
Mielsch 109.
Minnichem (Minnighem), van 243, 24.4.
Mist, de 285.
Moesbergen, van 455.
Mohrmann 150.
Mol 192.
Molan (**Malan**) 46. 51.
Molen, van der 145, 485.
Molengraeff 362.
Möller 36.
Mom 226, 235.
Monchy, de 356-362, 407.
Monge(e) (Monguet, Monjet **Monche**), de 253-256:
„ , de (Demonnaie) 255.
Monier, de 39.

Monis 451.
Mont 121.
Montens 129, 363.
Montfoort, van 356, 357, 366.
,, , de Rovere van 358.
Montgomery of Skelmorlie 196.
Moorland 282.
Mooij 384.
Moray, of 467.
Moritsen 32.
Mo(r)ley (Maley ?) 232.
Morray 242.
Morre 484.
Mortanges, Pahud de 187, 188.
Mortier, de 387.
Moser 110.
Mountbatten (of Burma) 475.
Mourier 52.
Mourin 52.
Moutray 197
Mouw 246.
Mou(we)rijn 178*, 244.
Muelen, van der 59, 60.
Mul 362.
Mulder 145, 348, 488.
,, de 145.
Mulert 6. 10. 30. 89.
Muller 321.
Müller 90-92, 102.
Mullers 225.
Munster, van 192, 482-485.
Mus(sen) 363.
,, van Covorden 8.
Musquetier 209, 210.
Muth 88.
Muylenburch, van 144, 145.
Muyzenberg, van den 219.
Mijnderts (Meides) 231.

N

Naerssen, van 455.
Nairac 480.
Nassadowski 110.
Nauta, van 206.
Neck 358.
Neercassel, van 122, 126, 141-145.
Nein 107.
Neissel 140.
Nes, van 222, 360, 361.
Neuenahr (Nieuwenaar) 279.
Neuhaus 91.
Neve, de 282.
Neynens 235.
Nicolai 173.
Niel, van 204.
Niels 383, 384.
Niemsdorff, von Fragstein und 189.
Nierdt 222.
Nieuland alias Knoop 327.
Nieuwenhoven, Kluijskens van 334.
Nieuwenhuis (Nijenhuis) 323. 354, 355.
Nieuwenhuijsen 341.
Nitzsch 104.
Nobel 210.
Nodurft 109.
Noë 124.
Noel of Gainsborough 404.
Noest 225.
Noever, te (ten Oever) 479.
Nolckerdinck 343.
Nolst 125.
Noordingh, ten 320.
Noordveen 332.
Noordwijk, van 219.
Noordijk 329.
Noort, van der 329.
Noot 103.
Nooij, van 251.
Norden, van 200.
Norest 52.
Nucke 246.
Nuis 231.
Nuys, van (von Nuis) 113, 124, 128.
Nyeman 232.
Nijenhuis (Nieuwenhuis) 323, 354, 355.
Nijenrode, van 229.
Nijlan(d)t 321, 347.
Nypoort, van der 125, 406.
Nijsingh 488.

O

Oem 394.
van Wijngaerden 480.
Oever, ten (te Noever) 479.
Oldenbarnevelt, later van Utrecht, van 296.
Olislagers 317.
Olivier 119. 143.
Olijslagers '135.
Ommen, van 219-221. 351. 352.
Ompteda 29.
Onderberg 214.
Onebrugh (Osnabruick) 391.
Ooghe, d' 220.
Oomkens 268.
Oompkes 262.
Ooms 242.
Oost, van 240.
Oosthof 341.
Oosting 488.
Oostman 454.
Oostrum, van 487.
Opmeer 326.
Oppermann 91.
Orkney, of 467.
Ornia 14.
Ort 8.
Os(ch), van 123. 128. 138. 141, 143.
Osinga 443.
Osnabruick (Onebrugh) 391.
Osthushenrich 97.
osy 130.
Otshoirn, van 244.
Otten 228, 488.
Oud 367.
Ouden, den 67.
,, alias (vulgo) Cat, den 73, 74.
Oudenhoef, Laeff anders gezegd van den 164.
Oudenhoven (Oudenho(o)ren, (alias Van den Laeff, Van der Lach, Van Laecht, den (van) Laet ?) 160, 162.
Ougier 48-50.
Outheusden, van 122.
Ouwens 203-205, 468.
Ouwerkerck 77.
Oven, van (von) 185, 187
Overbeek 282.
Overmeer, van 486, 487.
Overveld(t), van 386.
Oyens, de Marez 407.

P

Paap 172.
Paccalén 171.
Padbrugge 304.
Paeschen (Paschen) 327, 330, 351, 352.
Paets 391, 393.
Pahud (de Mortanges) 187, 188.
Pain et Vin 234.
Pallandt, van 400.
Paludanus 363.
Panhuys, van 400.
Pannecoeck 232, 480.
Papinck 488.
Parck 246.
Pascal 49-51.
Paschen (Paeschen) 327, 330, 351, 352.
Pasman 395.
Pasquet, Doux dit le 51.
Pauls 236.
Paulsen 32.
Paulus(sen) 187.
Pauly, de 151.
Pauw 331-333.
,, van Wieldrecht 399.
Payens 152.
Pelden genannt Cloudt. von 198, 468.
Pelet 47, 48, 51.
Pelgrims 391.
Pelinck 488.
Pelt 486.
Penningh, van der 121.
Percival 92, 93.
Perdrix, les 49.
Pereboom 166.
Perk van Lith, van 206.
Persijn, van 288*, 480.
Petersen 32. 33. 36.
Peymans 238.
Pfeiffer 108, 218, 403.
Pflueg 98
Pfund 95.
Pichot 254, 255.
Pieck 114.
Piélat 47.
,, de Blagny 201.
Piepgras 33.
Pierson 408.
P(i)eters 341, 342, 368.
Pietersen 207.
Piggen 71, 74-76.
Pigollas 48.
Pipels 234.
Pivé 444, 450, 459*, 460".
,, Kiers 451.
Plaet 65-67, 70, 73.
Plancholle. de 465.
Plas 248.
Plat. le 202.
Platzhoff 91, 94
Plomp 74.
Plugge 71.
Pluggers 237.
Pluijmejoen 330.
Pluyster 479.
Poelgeest, van 356.
Pointy (Ponti)(, de) 45. 47,501
Pol. van de 147, 148.
Polanen, van 357.
Polderdijk 395.
Polier, van 99.
Poll, van de 400, 407.
Pollner 111.
Polman Gruys 25.
Ponti(Pointy)(, de) 45, 47. 50.
Pop(c)kens 261, 267, 268*
Poringo 143.
Porte, André de la 457.
Portielje 407.
Post 118, 120, 336, 351, 395.
Posthumus 208.
Pot 74, 77.
,, alias Deugen 77.
,, alias Schouten 77.
,, , de Jonge 76, 77.
Potgieter 286.
Pothof (f) 476479.
Potter 440—462*.
,, , Visscher 454.
Préker 172.
Prest 208, 209.
Prins 256.
Prömel 100.
Pruisen, van 104.
Punt 173.
Putman(nus) (Cramer) 476.
Put(te(n), van 363.
Putte, Fransen van de 455.
Putten, van der 140.
Putten en Strijen, van 357.
Pytters 443, 447.

Q

Quarles de Quarles 399.
,, van Ufford 400.
Quatter 176-178.
Quoitbach, de 134.

R

Raab 234.
Raassen 188.
Raay(en), van 368.
Raedt, van de 120.
Raesveld, van 253, 255.
Rahder 35.
Ram 235, 484.
,, ,de 390.
Ramerus, van Brienen van 216.
Ramp 120.
Ramschwag, van 304, 482.
Ranitz. de 400.
Ranst, van 143.
Raoul-Duval 408.
Rappard, van 400.
Rappardus 85.
Raspe 82.
Rath, von Büllingen zu 102.
Rau 92, 93.
Raute 93-95, 105.
Ravené(e) 94, 95, 97.
Ravensteyn, van 237.
Raveschot de Capelle, van 238.
Raveswaey, van 406.
Raymond 112.
Rechteren, van 311, 314, 322, 324, 484.
Recke, von (van) der 92, 270.
Redemeester 386.
Redonnet 51.
Reede, van 477.
Reeder 217.
Reenen, Huijser van 462.
Reibekeul 95.
Reich 34.
Reidt 196.
Reinbach 84, 90.
Reinders 487.
Reinhardt. von 90.
Reinharts' (Reijnderse, Reijnharts) 344, 345.
Reiterdank, Filz von 398.
Rengen (Rijsingen), van 142.
Rengerman 328.

Reng(h)ers 13, 15, 16, 18, 30.
,, van Farmsum 20.
,, van ten Post 9.
Rens (s) en 245, 247.
Rensinck 347.
Repelius 33, 36.
Reuber 108.
Reuchlin 400.
Reuss 475.
Reuttner von Weyl 304.
Rex, van 336.
Rey 408.
Reynaud 45.
Reijnderts 313.
Reyne (, van) 250.
Reyniers 117, 119.
Reynst 399.
Reynvaan (Reynvaen) 407.
Rhee, van 40.
Rhoer, von der 131.
Richters 326, 344, 346.
Riedinger 129.
Riehm 206.
Riel, van 255.
Rielle, van 362.
Riep (Rijp) (, de) 327, 329, 330.
Rietfort 332, 333.
Rietveld, van 486.
Ringh 143.
Ripperda 4, 7, 10, 13, 20, 21, 29, 477.
Rique 52.
Rive 187.
Rivet 144.
Rivier 59.
Robais, van 201. 468.
Robers 9.
Rochlinah 478.
Rocsnoer 249.
Rode van Heeckeren, de 479.
Rodenburch, van 148.
Rodenburg 389.
Roelants* 38.
Röell 400.
Roering 205. 468.
Roessing 240.
Roeteringh 120.
Roeters van Lennep 354, 355, 382.
Rogerij 165.
Rolandus 201.
Rolof(f)s (Roelofs) 345, 352, 353.
,, alias Schutemakers 353.
Romans (de Haan) 256.
Rombouts 248.
Romeijn 76.
Romieu 112.
,, , de Virieu dit 112.
Rompelman 322.
Roos 37. 127.
,, , de 223.
Roosenburg 164.
Ros, Rosmeyer alias 185.
Rosen, von 92.
Rosendael 71, 76.
Rosenfeld 97.
Rosenthal, von 253.
Rosier(s) 262, 266.
Rosmalen, van 222.
Rosmeyer alias Ros 185.
Ross 199, 200.
Rossum, van 218.
Roth 253.
Röttschäfer 172.
Rottstock 111.
Rouffaer 152, 445, 457, 462.
Roussel 48. 50.
Roux 49, 51.
Rover 363. le 456.
,, (, de) 356, 366.
Rovere van Montfoort. de 358.
Rovier 12.
Roy, de 231.
Royer 480.
Ruelo, van 238.
Ruings 342.
Rump 80, 87.
Rumphius 304.
Ruperti 456.
Ruskow 95.
Russel 80.
Rutenberch, van (den) 261, 270.
Rutgers 483.
,, van Rozenburg 400.
Rüts, von 90.
Rutte, van 218.
Rutten 116.
Ruuiers 343.
Ruijninkx 343.
Ruijter 395.
,, , de 121.
Ruyttevelt (Ruyteveld, van Rietvelt) 115, 116.
Rijcke, de 284.
Rijckevorsel, van 400.
Rijen, van 457, 462.
Rijers 384.
Rijn, van 60—77*, 252.
Riinders 388.
Rijp (Riep) (, de) 327, 329, 330.
Rype, de 187.
Rijshoeck 121.
Rijsingen (Rengen), van 142.
Rijssel, van 121.
Rijswijck 343.

S

Saatkamp 80.
Saaijmans 224.
Safft, von 97.
Saix (Say(s)) 407, 408.
Saksen 475.
Salm 381.
Salvador 400.
Sam 216.
Sandberg 402.
Sanden, van der 205.
Sanderen, de 267.
Santheuvel, van den 198, 202, 468.
Santvliet 117.
Santvoort (, van) 129.
Sarnow 106.
Sartorius 90.
Sauerbier 36.
Sautter 408.
Sauvan (Laurian ?) 48.
Sauzin 47.
Say(s)(Saix) 407, 408.
Schaap 209.
Schadee 127.
Schaep 380, 381, 480.
Schaeyck, van 147.
Schäfer 36.
Schaffer 3, 5, 29.
Schagen 386.
Schanstra 441.
Scharden, von 90.
Schatter 6.
Scheers 163.
Scheibler, von 402.
Schelhorn 110.
Schellingwou 21.
Scherpenseel, van 113, 129, 130.
,, Heusch, van 398.
Scheuer 151.
Schevelingh 168.
Scheijven 134.
Schilders 363.
Schilperoort 121.
Schimmelpenninck 348, 350.
Schlickelde, von (Schlickelmann, Slijkerman, Slijckeman, Slijkelman, Sleekelman, Sleekerman, Slakelman) 256.
Schmidt 97, 100, 402.
,, auf Altenstadt, von 149, 150.
,, von Leda genannt von
,, Hattenstein 106.
Schmieder 104.
Schmitt 99.
Schnabel von Eptingen 304.
Schneider 91, 93, 95, 97, 224.
Schniewind 107.
Schoemaecker 240.
Schollaardt 219.
Scholten 85.
Scholtiyus (Scholtius) 219. 220.
Schönrock 93.
Schoolwijc 479.
Schoormondt 487.
Schophuizen 218.
Schordiik 209.
Schotel"119.
Schott 233.
Schoudt (Schouten) 56-58, 75.
.. alias Manshart.
Bast alias 75.
Schouten 382, 392.
,, alias Conijnenburgh 57-59.
,, , Pot alias 77.
,, , Smits 368.
Schoyts 203.
Schraders 441.
Schramm 86.
Schreuder 331.
Schreven, van 175.
Schröder 94.
Schueren, de Van der* 299.
Schuirman (Schuurman) 344.
Schulten 320, 347, 348, 479.
Schultze 91.
Schulz 92.
Schulze 96.
Schürmann 105.
Schutemaker 321, 341, 348, 350, 352, 353.
,, Rolof(f)s alias 353.
Schutte 383, 478.
Schuurman (Schuirman) 344.
Schuurmans 477.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, thoe 401.
Schwarzenberg, zu 401.
Schweigen 90.
Schwengers 86.
Seghers 239.
Selm, van 388.
Senarclens de Grancy, de 400.
Serooskerken, van Tuyll van 81, 401, 403.
Setten van der Meer, van 252, 253.
Sewandono 404.
Seyst, van 386.
Siberg 400.
Sibinga 267.
Sickens 263, 265.
Sickes 443.
Sickinghe (Sickunghe) 9, 29, 403.
Siebel 104, 107.
Sieber 90.
Sieburgh 456, 462.
Sieren 117.
Silvolden, van 173.
Sirtema van Grovestins 401.
Sittert, van Wevelinchoven (de) 114, 131, 132.
Six 401.
Skronn 96.
Skwortz 107
Slaa, te 172.
Slachhecke 339.
Slaman 218.
Slangen 206, 468.
Slanger 119.
Slickerveer 396.
Sliclo, de 256.
Slingelan(d)(t), van 140, 146, 159, 160.
Sloot, zum 340.
Sloth 487.
Sluijs, van der 168.
Sluijter 89, 225, 477.
Slijkerman (Slijckeman, Slijkelman, Sleekelman, Sleekerman, Slakelman, Schlickelmann. von Schlickelde) 256.
Slijkhuis 217.
Smaal 330.
Smend 79.
Smet. de (Sme(e)ts, (de) Smid, Smits) 39, 192.
Smidt 35.
Sminia, van 403.
Smit 176-178.
,, , de 40.
Smits ((de) Smid, de Smet, Sme(e)ts) 39, 192.
,, Schouten 368.
Smitt 352.
Smulders 191.
Snethlage 77—111*.
Snetlage, von 79*.
Snip 453, 454.
Snoeck 123, 142-145, 403.
Snoey (Kiewit) 219.
Snouckaert van Schauburg 402.
Snoy 481.
Snijder 337.
Soestbergen, van 251.
Soeteman 75.
Solingen, van 162, 164.
Someren, van 61.
,, (van Vriienes). van 485, 486."
So(u)lier 45. 47, 49.
South Isles, Of the 467.
Spaen La Lecq, van 480.
Sparenberg 81, 82, 85, 91.
Speck 63, 74, 76.
Speckeslager (Speekelslager) 133.
Speelman 402.
Sneyart van Woerden 403.
Speyert 146.
Spill, ter 229
Spinos 216.
Splinter 366.
,, , van 136.
Sprecher 110.
Spruijt 167.

Staal 213.
Stade. van 327.
Staegémeir 99.
Stael, van der 12'7, 146.
Stalman 172.
Stalp, van Wevelinchoven bijgenaamd de Liefde of 114, 116.
Starkenborgh, Tjarda van 16.
Starre 58.
Starrenberg (Sternbergh) 121.
Starrenburg 77.
Stavele, van 61.
Stede,(n), van 350-352.
Steech (Steegh), van der 225, 235, 236.
Steedman 197.
Steen, van (den) 49.
,, , van de 394.
Steendijck 130.
Steengracht 402.
Steenhoff 78.
Steenhuis (en) (Steenhuizen) 408.
,, Geertsema 408.
Steenhuse, van de 358, 359.
Steenmetselaar 309. 325, 348, 350, 351.
Steenwijck, van 138.
,, de Vos van 8.
Steffen 95.'
Steffens 328, 330, 335, 351, 352.
Stege, ter 352.
,, , van der 230.
Stehlmann 111.
Stein. von 91.
Steinbach 103.
Steinfurde, van 223.
Stelt 203, 468.
Stepraad. **van*** 292.
Sterkenburch, van 236.
Sternbergh (Starrenberg) 121.
Sternfels, von **Stockum-** 108, 109.
Stiemer 173.
Stirum, van (von) Limburg 303. 304. 482.
,, von Limburg- **Bronckhorst-** 482.
Stock 100.
,, , van 213.
Stockelaar 382.
Stockers 312. 339. 340. 381.
Stockum-Sternfels, von 108, 109.
Staffels 248, 249.
Stok 80.
Stolck 77.
Stolcker 240.
Stolwijck 240.
Storm 171. 366.
,, , Blom 171.
Story 208, 209, 215.
Stosch, von 90.
Stover 350.
Straathof 295.
Strachwitz (und Gross Zauche-**Radau)** (Gross Zauche und **Souski),** von (Strauchwitz von Gross Zauche und **Camminetz)** 458, 462.
Straelen, van 225, 235.
Straeten, van der 486.
Straube 91.
Streichhan 99.
Strick 108, 486. 487,
,, , van der 362.
,, van **Linschoten** 401. 403.
Strodt 384.
Stroinck 312, 338, 339.
Strubberg (, von) 82, 91, 92, 95, 104.
Struys 177.
Stuel 80, 82.
Stuer (Stuir, Stour) 476, 478, 479.
Stuers, de 402.
Stuwaert 227.
Stuijt 130.
Suasso, Lopes 400.
Suave (Suavius) 192.
Suermond 227.
Sundert, van 198.
Sunen(s) 487, 488.
Suylen, van 226.
Suys **358*—360.**
Swaeffken 479.
Swalve 479.
Swam(s) 317, 337, 345, 353.
Sweerts de **Landas** 200.
Swickart 234.
Swieten, van 239.
Swinderen, (de **Marees)** van 403.
Swissens (Swijssens) 345, 347.
Swijfels 192.
Swijnvoet 383.
Syben 137.
Sijs, van der 55.

T

Taay 200. 203.
Tabingh 488.
Tack 251, 252.
Tamminga 6, 30, 267.
Tauscher 98.
Tavenier 342.
Tecklenburg, von 87, 88.
Tedema 30.
Teer 72, 76, 77.
Teerink 34.
Tegelaar 454.
Tegnagel 240.
Teidemann 91.
Tengnagell, van 403.
Terwoude (ten **Woude)** 311-315, 322-325, 344.
Tets, van 405.
Tettema 479.
Teunis 446, 447.
Teylingen, van 178, 218, 360.
Thaijsen 31. 32.
Thiens 304.'
Thoden van **Velzen** 187
Thomas 457.
Thomson 199, 200, 202.
,, of Ballygabbin 196.
Thurmann 109.
Thije. van 475.
Tibout 166.
Tichelaar 394.
Tiddinga **260*,** 261, 269, **270***
Tideman 171.
Tiele 38.
Tielen 335.
Tiellemans 368.
Tienen, **Bekerts** van 118, 167.
Tierens 205.
Timmermans 188.
Timmers 34, 337.
Tindal 403.
Tjarda van Starkenborgh 16.
Tol, van 54.
Tollenaer 380.
Tombe, Des 403.
Tonneman(s) 384, 385.
Toornenburg 330.
Top 246.
Torree 219.
Trainer 84.
Travaglino 331, 332.
Trec 50.
Trefray 478.
Trellont 204.
Treure 213.
Treuren, van 214.
Treviranus 104.
Trof(fe) 52.
Trompetter 388.
Troost 389.
Truffel 50.
Turnbull 199.
Tuyll van Serooskerken, van 81, 401, 403.
Tuijtel 72.
Tweehuijsen 335.
Tyarcks 263-265.

U

Ulbes 451.
Udemans 230.
Uhr 171.
Usellino 331.
Utrecht, later van **Oldenbarnevelt,** van 296.

V

Vaeck 240.
Valckenburch, van 237
Vallée, de 304.
Veelker 14.
Veen. van 176.
,, , van der 120, 218.
Veenhof 222.
Veld, in 't 149, 150.
Velde, van de 384, 385.
Velden. van der 342.
Velpenj van 170.
Velt, (Boer) in 't 394-396
Velzen, Thoden van 187.
Ven, van der 152.
Verbeecq 55.
Verbroeck 118.
Verburch (van der Burg) 295.
Verhaar (van Haar) 85, 86, 122.
Verhagen 247.
Verheij van Herwaarden 221.
Verheijen 133.
Verhoek 361, 449.
Verhoeve(n) (Verhoufen, **Verhouve(n))** 389-396.
,, (van der Hoeve) 395.
,, alias Vos 394.
Verkerk 368.
Verloren 386.
Vermeer 119.
Vermeulen **168—170.** 361
Verroen 152.
Verschuer. van 405
Verschuir, Fontein 184.
Verschuur 169.
Versélewel de Witt Hamer 463.
Versfelt 242, 481.
Verstee 80.
Versteeg 332, 333.
Versteghen 235.
Verster 187, 188.
Vervooren 144.
Vet (= Vetter) 207, 208.
Veth 169, 213.
Vetter **207—223.**
Vianen, van 127.
Vierdagh 80.
Vierhouten 245, 246.
Villa Franca, de 149.
Villeneuve, de 405.
Villiers, de 46.
Vincent 218.
Vinck 303.
Vincken 319.
V(?)ioley 52.
Virieu (, de) 111, 112.
,, dit **Barrelet** (Barralet) 111, 112.
,, dit Romieu **112.**
Visch 117.
Visscher 67, 238.
,, **Potter** 454.
,, , Visser alias 461.
Visser 54, 76, 172, 173, 207, 452-454, **461*.**
,, alias Visscher 461.
Vitellus (Kelffken) 236.
Vlaerdingerwout 361.
Vlamingh, de 341.
Vletter, de 219.
Vliegers 343.
Vliet, van 119, 304.
,, , van (der) 283, **285,** 286.
Vliethoorn 235.
Vloers 129, 141, 146.
Vlom(?), de 160.
Vogel 76, 218.
,, , de 329, 381.
Vollenhoven, van 331, 407.
Vollert 317.
Voltelen 480.
Voogd 255.
Voombergh 406.
Voorburg, van 39.
Voordewint 380, 381.
Voorne, de 231.
Voorst van Beest, van 35.
Voort, van de 487.
,, , van der 219.
Vornholz (vor der **Holz)** 89.
Vorscoten, van 243.
Vorstermans 235.
Vos 241, 309, 352, 353, 395.
,, , **Verhoeve** (n) alias 394.
Vos (, de) 118, 334, 345.
Vosding 87, 88.
Vo(u))l(l)aire 49-51.
Vreughdenbergh 342, 343.
Vriend 367.
Vries, de 35, 117, 173, 227, 361, 386, 444, 447-450, 461.
Vroom, de 255, 256.
Vrijberghe, van 150.
Vrije, de 486.
Vrijenes, (van **Someren)** van 485, 486.
Vucht 143.
,, , van 175.
Vulgraeff 223.
Vullebier 476.
Vuncken 318.
Vvuttenweerde 250.

W

Waardenier 118.
Wagehals 339, 340.
Wagemaakers 223.
Wagenaar 327, 333.
Wagterveld 451, 461, 462.
Wal, van der 54.
Waldrix 268.
Walewijns 119.
Walgemoed 152.
Wall, van de 206.
,, (tot Hoogelbergen), van de(n) 479.
Walland 185.
Walle, ter 484.
Waller 398.
Walop 362.
Wannemacher 109.
Wanscher 351.
Wantenaer 486.
Wapperom 63.
Wardlaw 203.
Warendorp, van 485.
Warnar 151.
Warnars (, Meijer) 217.
Warnens 345.
Warnink 339.
Wassenaar 333, 336.
Wassenhooven, van 239.
Water, van de 11'7.
Waterlandt 38.
Waterland(t 165.
Waijer, van der 334.
Wecke 283, 285, 286*.
Wedde 87.
Weenink 380.
Weert, de 225.
,, van der 484.
Weerts '484.
Weinhagen 205.
Weir 406.
We(1)l, van der 227, 238.
Weldige gen. Cremer, de 136.
Welvelde, van 8.
Wemmel, van 143.
Wenge, van der 11, 87.
Wen(s)en 159.
Werckhoven, van 486.
Werve. van der 243., 244.
Wesseí 107.
Wesseling 33, 35, 37.
,, , Weverink 35.
Wessels 383, 478.
Wessing 133.
West 394.
Westerholt, van 82.
Westerman 152.
Westerouen van Meeteren 151.
Westerveen 383-386.
,, Hartjens 378, 385-387.
Westphalen (Westfalen) 335. 336.
Weteringe (Weteringh) , van de 122. 140*, 141. 145, 146.
Wevelinchoven, 'van '(von Weveling-hoven) 112-147*.
,, , Buys van 115, 122, 138. 139, 142. 145.
,, bijgenaamd de Liefde of Stalp, van 114, 116.
,, (de) Sittert, van 114, 131, 132.
Weverink (Wesseling) 35.
Weychardt 457.
Weyl, Reuttner von 304.
Weysink 484.
Wiaert (Wyardt, Wyarths) 121, 122, 260-262, 265.
Wibbelaar 341.
Widt, de 368.
Wiel, van der 75.
Wiercke, ter (te Wierick) 317, 340.
Wigbelt 343.
Wiggering 329.
Wiggerink 342.
Wilbrenninck 133.
Wilckhausen 90.
Wildeman 312, 313, 319.
Wildrix 268*.
Wilhelmi 86.
Willamowitz, von 92.
Willinge 488.
Wilmsdorf, von 91.
Wils, Boursse 407.
Wilsen, van 285.
Wilson 105.
Winants 225.
Winckel, de 136.
Win(c) kelman 40.
Wind 389.
Windolff 97.
Winhoffs 347.
Winssum, van* 292.
Winter, van 405.
Wischel, von 80, 82.
Wischmann 97.
Wit(h) (, de) 118, 119, 367.
,, van der 249.
Witt Hamer, Versélewel de 463.
Witte 366.
Wittendel, van 360.
Wittenhorst, van de 140.
Witz 206.
Wladimiroff 404.
Woerlée 218.
Woert, van der 284, 285, 296.
Wolde, van der 254.
Wolfcate 338.
Wolffs van Brake1 240.
Wolterincx 380.
Wolthers 20, 22, 28.
Wonder 151.
Woude, ter (Terwoude) 311-315, 322-325, 344.
Woudstra 173.
Wouters 336.
Wt(t)ewaall (Wtte Waell) 147, 148.
Wülfing (,von) 105.
Wurf, van der 251.
Wurtemberg 475.
Wyardt (Wyarths, Wiaert) 121, 122, 260-262, 265.
Wijck van 225-228, 487.
Wvenhorst, van der von 225, 132. 403.
Wijk, van 35.
W(e)ijlaarts 327, 329.
Wijnands 191.
Wijnen 233.
Wijngaarden (Wingerde), van 127, 166, 167, 170, 361.
Wijngaerden, Oem van 480.

Y

Ylts 446.
Young 197.
Ysselstein, van 356.
Yssengia (Eyssenc ?), de 112.

Z

Zangrye, de Heusch de la 398.
Zanten, van 333.
Zaunslifer 385.
Zegwaard, van 55.
Ziegelern 91.
Ziehlefeldt 91.
Ziering 341.
Zircksee, van 123, 138.
Zöller 109.
Zuere, de 3, 4, 29.
Zuerius 40.
Zumpt 95.
Zuijlen, van 225.
Zwaan, de 388.
Zwart 367.
Zwisse 317.
Zwoll, van 96.
Zijlstra 151.

Bijlage bij ,,De Nederlandsche Leeuw", februari-maart 1982.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Op zijn verzoek heeft het bestuur Mr. J. C. J. van Stockum van zijn taak als penningmeester ontheven. Met ingang van 1 april 1982 zal Mr. E. Idema Greidanus de functie van penningmeester op zich nemen.

Vanaf 15 april 1982 zullen de openingstijden vanhet bureau verdubbeld worden: vanaf die datum zullen bureau en bibliotheek voor leden en niet-leden geopend zijn op maandag en dinsdag van 9.30 tot 16 uur, op woensdag en zaterdag van 9.30 tot 12 uur.

De nieuwe ledenlijst, afgesloten per 31 december 1981, is thans verkrijgbaar: afgehaald aan het bureau f 5,—, bij toezending verhoogd met portokosten.

Met deze aflevering van het maandblad worden inhoud en index van jaargang 1981 meegezonden.

Bijeenkomsten Genealogische Sociëteit Zeist: 3 april zal de heer C. Hoek te Rotterdam spreken over ,,Leenkamer-administraties als genealogische bron".

1 mei zal Dr. W. M. Zappey te Amstelveen spreken over: ,, Johannes Goldberg en zijn tijd (1763-1828) — de eerste vaderlandse econoom in overheidsdienst".

Introductie is na voorafgaande aanmelding bij de secretaris, Mr. J. J. Korndörffer, President Kennedylaan 11, Middelburg, tel.01 180-36959, toegestaan.

Genealogische archiefonderzoekers. In september 1978 zag voor het eerst een lijst het licht van genealogische archief-onderzoekers in Nederland, die bereid zijn — tegen vergoeding — ook voor derden onderzoek te verrichten. Deze uitgave was het resultaat van samenwerking tussen het Centraal Bureau voor Genealogie, de Nederlandse Genealogische Vereniging, het Genootschap en de archiefdiensten.

Dat deze lijst in een behoefte voorzag en nog voorziet, lijdt geen twijfel. De beperkte dienstverlening van de rijks-archiefdienst aan genealogen noodzaakt immers onderzoekers, voor wie het bezwaarlijk is zelf voor hen van belang zijnde archieven te bezoeken, een beroep op derden te doen. Het is dan ook gerechtvaardigd dat er van de lijst op korte termijn een herdruk verschijnt. Deze nieuwe versie zal aan de huidige situatie moeten worden aangepast, een situatie die ondermeer ontstaan is door de intensievere samenwerking van sommige archiefdiensten en één of meer plaatselijke onderzoekers. Bovendien hebben sinds het verschijnen van de lijst velen de wens te kennen gegeven op de lijst te worden vermeld, terwijl sommige andere, wel op de lijst voorkomende onderzoekers inmiddels hun dienstverlening hebben gestaakt of zich hebben gespecialiseerd.

De besturen van de genoemde drie instellingen verzoeken diegenen, die in aanmerking willen komen voor plaatsing op de lijst van genealogische archiefonderzoekers in Nederland, dit schriftelijk aan het Centraal Bureau voor Genealogie kenbaar te maken. Per omgaande zal hun dan een vragenformulier worden toegezonden, aan de hand waarvan een selectie zal plaatsvinden.

Zij. die reeds op de lijst voorkomen, kunnen een aan hun situatie aangepast vragenformulier tegemoet zien.

Tenslotte nog dit: het financiële gedeelte van iedere transactie zal steeds tevoren overeengekomen moeten worden tussen opdrachtgever en onderzoeker. De samenstellers van de lijst kunnen daarvoor geen verantwoording dragen.

Tijdens een bijeenkomst, gehouden in het 's Statenhuys te Scheveningen op 16 februari 1982 is door een twintigtal personen besloten tot oprichting van een Centrum voor familiegeschiedenis van Scheveningen. Dit centrum stelt zich ten doel: 1. het onderzoek naar de geschiedenis van Scheveningse families te bevorderen, 2. het bestuderen van de Scheveningse bevolkingsgeschiedenis, 3. het bijeenbrengen van een collectie dienaangaande, 4. het publiceren van de onderzoeksresultaten.

Beraad over de vraag of deze activiteiten t.z.t. op enigerlei wijze zouden kunnen worden ondergebracht bij het Scheveningse Museum is nog gaande.

Degenen, die belangstelling hebben voor deelneming aan de werkzaamheden van het centrum, dienen zich uitsluitend schriftelijk te wenden tot W. A. C. Pronk, Starrenburglaan 99, Wassenaar.

Wegens verhuizing zal het Rijksarchief in Noord-Holland te Haarlem met ingang van 1 mei 1982 gesloten zijn. Het nieuwe adres zal zijn: Kleine Houtweg 18, 2012 CH Haarlem, tel. 023-319525. De opening hiervan zal zijn omstreeks 7 juni 1982.

Wegens verhuizing is de studiezaal van de gemeentelijke archiefdienst te Amersfoort met ingang van 1 februari 1982 tot nadere aankondiging gesloten. Gedurende deze tijd kunnen ook geen schriftelijke en telefonische verzoeken om inlichtingen in behandeling worden genomen.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", juli 1982.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Met ingang van 1 juli zal de gemeentelijke archiefdienst van **Zwolle** gedurende werkdagen van 12.30 tot 13.30 uur gesloten zijn.

Jan Ruychrock. Het landgoed te Werve in Rijswijk (Z.-H.) viert een lustrum: het dient dit jaar zestig jaar tot centrum voor sport en ontspanning voor personeel van Shell-Maatschappijen. Aan belangstellenden in en nakomelingen van de stichter van het Huys te Werve — Jan Ruychrock (ca. 1400-1473) — wordt gevraagd hun instemming te betuigen c.q. 'medewerking aan te bieden voor een plan tot het houden van een bijeenkomst over het geslacht Ruychrock. Bij voldoende belangstelling zou het beheer van het landgoed medewerking kunnen worden gevraagd zodat men een dag op te Werve zou kunnen samenkomen voor het uitwisselen van gegevens e.d. Momenteel wordt daarbij gedacht aan 11 december 1982. Adhesiebetuigingen worden 'gaarne spoedig ingewacht bij: A. W. J. Meijer, Willem de Zwijgerlaan 133, 2582 EM 's-Gravenhage.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en **niet voor de handel.**

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld: de kosten bedragen ƒ1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en ƒ1,50 per regel voor elke volgende regel.

Aangeboden (rectificatie):

Verzameling familiewapens, waaronder zeer oude en nimmer gepubliceerde of geregistreerde exemplaren, bestaande uit lakafdrukken, gekleurde tekeningen, foto's enz., naar schatting 6000 stuks, ƒ 2.500.

W. A. van Rijn, Bruno Fabriciusstraat 20, 3881 CM Putten, tel. 03418-1203.

Aangeboden:

De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1913-1982, deels geb., deels verzamelbanden, ƒ 1100.

Gens Nostra, jrg. 1965-1968 en 1973-1982 (ontbreekt no. 9-11 van jrg. 1968), los, ƒ 100.

W. van Gorcum, Stationsplein 30, 3743 KL Baarn, tel. 02154-12941.

Aangeboden (exclusief verzendkosten):

Wijnaendts van Resandt, Genealogie van het geslacht Middachten, ƒ 75.

Van der Es, La famille du Cloux, ƒ 10.

Sibbe, jrg. 1, nrs. 1-3, 5-7, 9-12, per afl. ƒ 5.

Nederland's Patriciaat, jrg. 1913—1917, geb. in marocain, per jrg. ƒ 100.

J. H. Brakke, Varenhof 257, 3069 KD Rotterdam.

Bod gevraagd op:

Nederland's Adelsboek jrg. 1904-1911, 1914, 1919—1924, 1926-1931, 1940-1972, niet puntgaaf, enkele met aantekeningen.

Annuaire de la Noblesse et des familles patriciennes des Pays-Bas, le année, 1871.

De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1955-1981, gecart. ringrug.

Jaarboek van het Centraal (Bureau voor Genealogie, jrg. 1956-1980.

Durchl. Geschichts und Geschl. Wappen Calender, 1747 (met 106 gegraveerde wapens van vorsten en graven des H. R. Rijks en stamtafels).

Rietstap, Armorial Général, 2 delen, photomech. herdruk.

Jhr. J. Q. Bas Backer, Kerckebos, Arnhemse Bovenweg 33, apt. 702, 3807 AA Zeist.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", november-december 1982.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Kwartierstatenboek. Het voornemen bestaat om achter in het Kwartierstatenboek een lijst op te nemen van gegevens, die afwijken van de literatuur.

Aan de inzenders van staten wordt gevraagd om dergelijke afwijkingen, voorzover zij deze niet reeds bij het inzenden hebben aangegeven, *voor **31 december** a.s.* te melden aan Mr. A. Snethlage, Jeroen Boschlaan ***16,*** 3055 ***NP*** Rotterdam.

Met ingang van 1 juli 1982 is de Gemeentelijke Archiefdienst van Zwolle op werkdagen gesloten van 12.30 tot 13.30 uur.

Bijeenkomsten Genealogische Sociëteit Zeist : **8 januari** 1983 zal Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus te Eindhoven spreken over „De afkomst van de Haagse en Alkmaarse Van Teylingens".

5 februari 1983 zal Mr. Caspar van Heel, provinciaal archiefinspecteur in Overijssel, spreken over „Het Middeleeuwse notariaat in het bisdom Utrecht".

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en **niet voor de handel.**

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro(betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld: de kosten bedragen ƒ1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en ƒ1,50 per regel voor elke volgende regel.

Aangeboden:

De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1918-1979, geb., jrg. 1980-1982, los. ƒ1200,—.

Bijblad van De Nederlandsche Leeuw, delen 1-7, ƒ105,—.

Nederland's Patriciaat, jrg. 11 (1920), band gesleten, ƒ40,—.

J. F. van Bemmelen, Familie-onderzoek en erfelijkheidsleer, ƒ10,—.

Id., 1. Erfelijkheid van gelaatstype; II. De parenteel Ketting (overdr. uit Tijdschr. Afkomst en toekomst, 1939), ƒ10,—.

Hoe vindt men zijn voorouders in de Nederlandse archieven (Jubileumuitgave Ned. Gen. Ver. 1961), ƒ25,—.

Onze voorouders en hun werk (id. 1971) , ƒ10,—.

Th. P. E. de Klerk, Overzicht van de voornaamste bronnen voor gen. en her. onderzoek in het Rijksarchief te Groningen (uitg. id.) ƒ7,50.

Id. Overijssel (id.), ƒ 7.50

Geslachtlijst van de familie Tydeman, 2de dr., 1901, ƒ80,—.

Taschenbuch für Familiengeschichtsforschung, 7. Aufl., 1951, ƒ15,—.

Prof. H. W. Siemens, Anleitung zur Ahnentafelforschung, 1930. ƒ27,50.

E. Frhr. v. Sacken, Heraldik, Grundzüge der Wappenkunde. 1920, ƒ25,—.

H. K. Roessingh, Hoe zijn de Gelderse verpondingskohieren uit het midden van de 17de eeuw ingericht ? (overdr. uit Gelre, Bijdr. en Meded. 1968/9), ƒ10,—.

Walter Neuse, Die Geschichte der Rittersitze Haus Wohnung und Haus Endt (Beitr. Gesch. und Volksk. des Kreises Dinslaken am Niederrhein) , 1956, ƒ35,—.

Dr. E. E. van Tricht-Keesing, Laan van Avegoor 18, 6955 BG Ellecom, tel. 08330-16530.